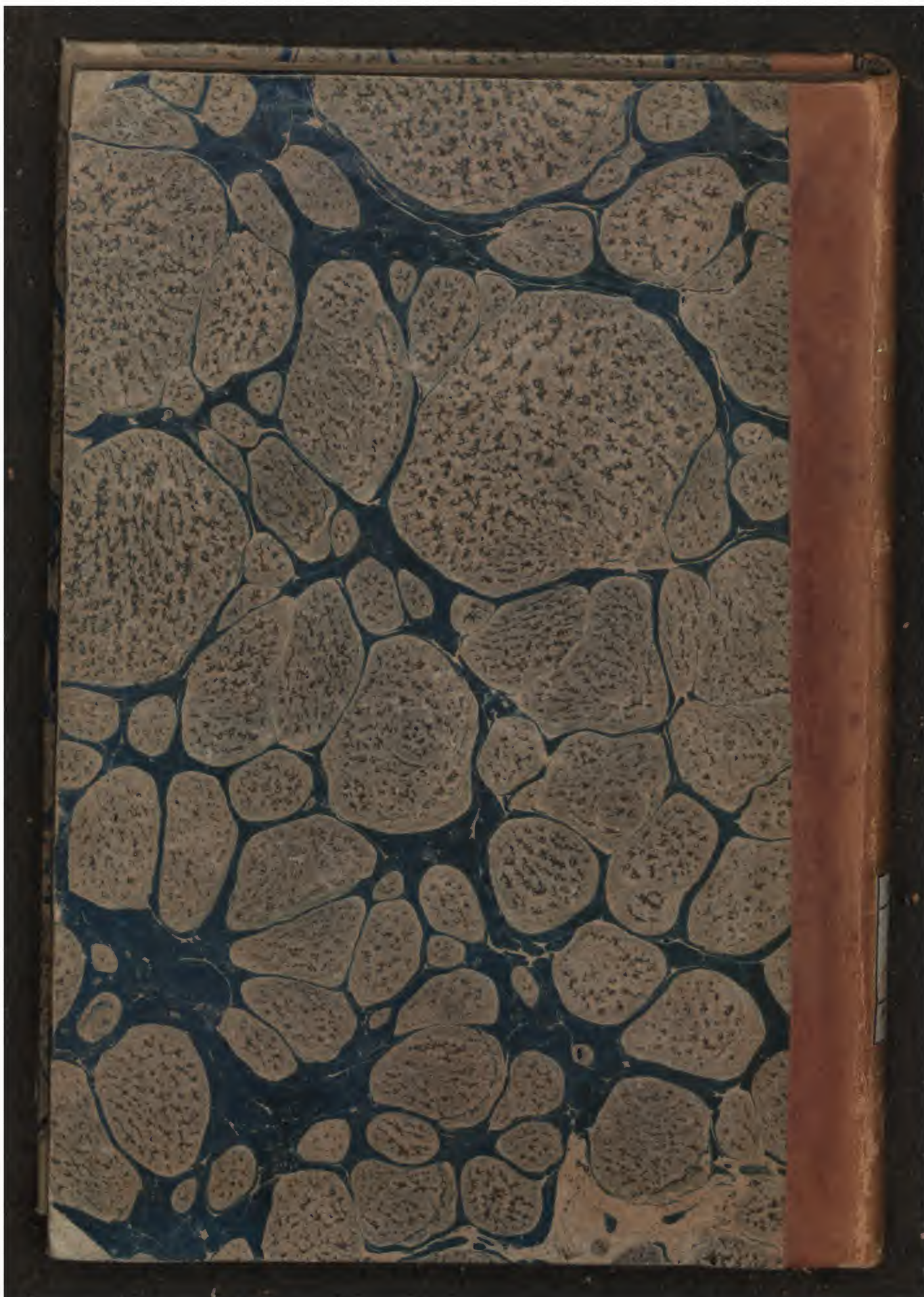

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

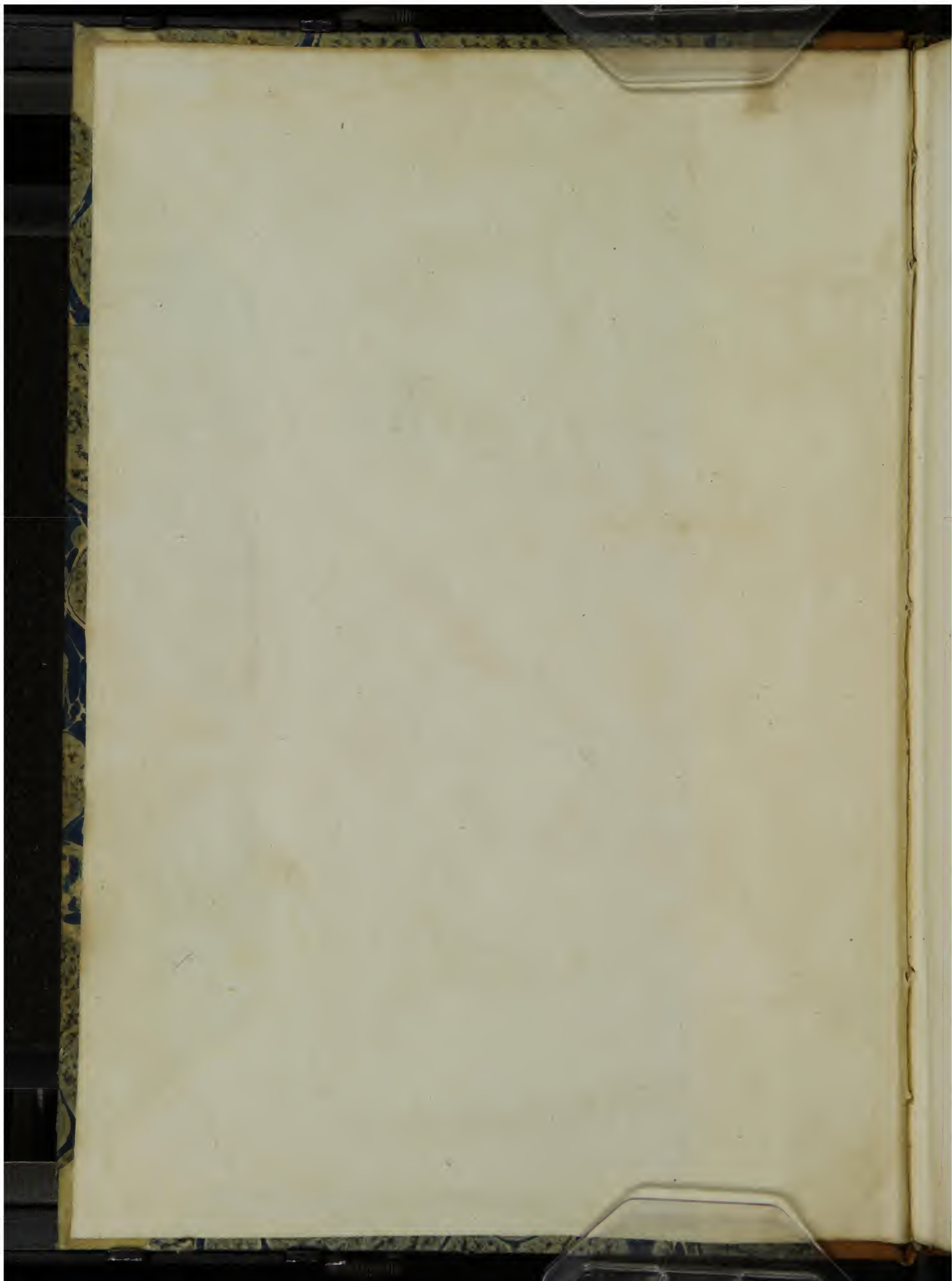
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

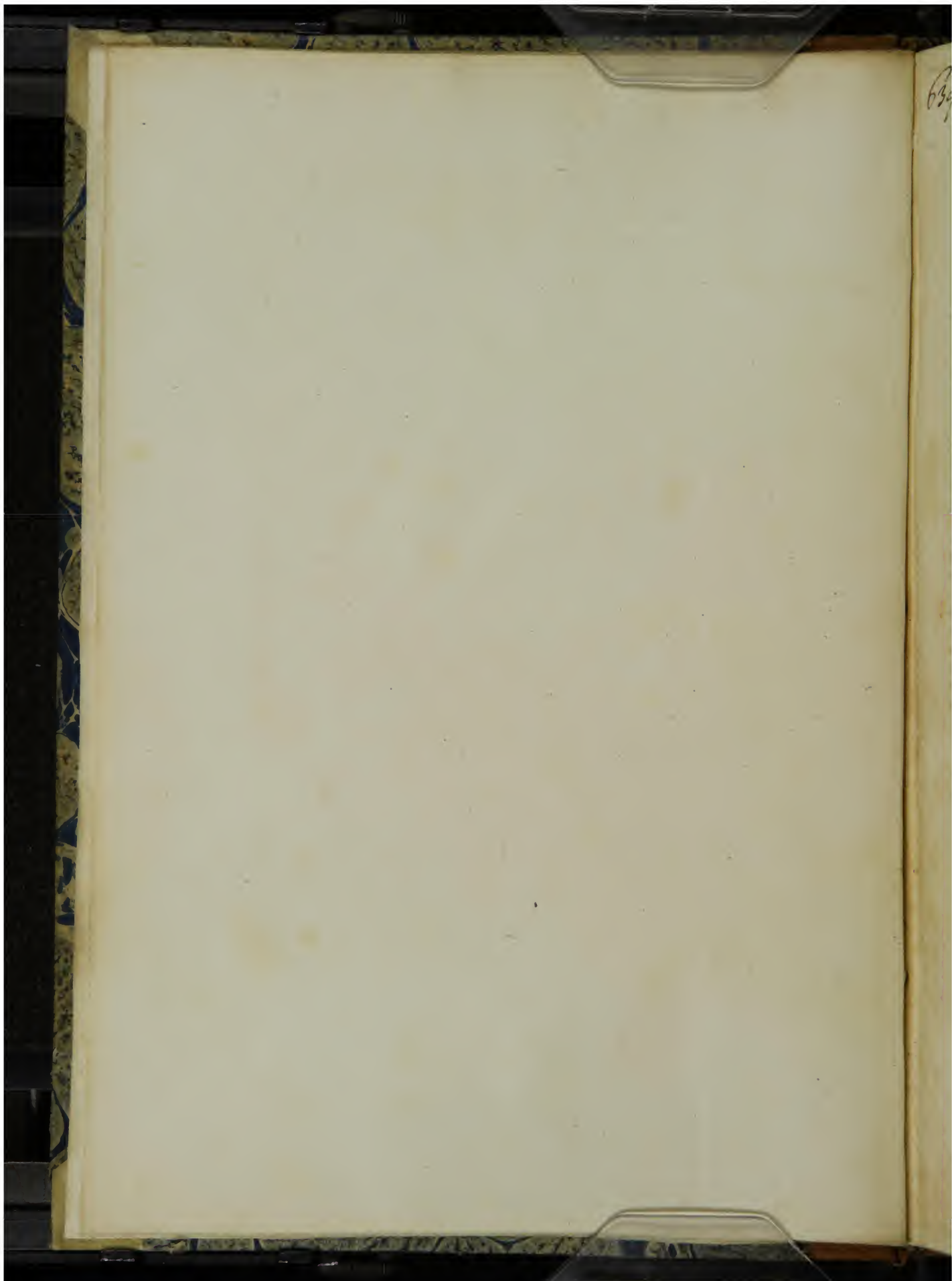

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

639.

Lara est: et que nunquam mar-
cescit sapientia: et facile vñ
ab his q diligunt eam et iuvenit
ab his q qñt eam. Preoccu-
pat q se cōcupiscit. ut illi se
prior ostendat. Qui de luce vigilauerit
ad eam nō laborabit. Assidentē enī illam
forib⁹ suis iuveniet. Cogitare ergo d il-
la sensus ē cōsumatus: et q vigilauerit
propter illā cito erit secur⁹. Quā dignos-
se circuit ipā qrens: et in vijs suis ostē-
det se illis hilariter: et i oī puidētia oc-
curret illis. Item scriptū ē. Qui edūt
me adhuc esuriēt: et q bibūt me adhuc
sitiet. Qui audit me nō pfundet: et qui
opant i me nō peccabūt. Qui elucidāt
me vitā eternā habebūt. hui⁹ igit lar-
gisque spōsionis subnixus auxilio fidu-
cialiter mitto man⁹ i opus: alias certe
sup meū ingeniolū et scientiā meā nimis
euectū. Scio aut q nō est abbre-
uiata man⁹ dñi: sed q et adhuc oīa pos-
sibilia sūt credēti. Est aut op⁹ quod ar-
tēpto modo dñice incarnatōis exordiu
describēs ac nre redēptōis sacramētū
Quod qdē i laudē et glriā: et honorē glo-
riofissime et sol⁹ vere honorate sup om-
nē purā creaturā vginis mris dei assu-
mentes: et d ipi⁹ auxiliij spālissima colla-
tōe pfidētes pfidenter suscipim⁹: in ei⁹
misericōdia tāq i firmis iā spe nre ācho-
ra collocati: ab ipsa expectātes finē cō-
summatōis in pmiū laboris. q est motrix
volūtatis: causa opatōis: et inspectrix i-
tentōis. Obsecro igit imprimis miseri-
cordiā dei oīpōtētis: pñs misericordiā
q lucē inhabitat inaccessibilē: ut effuga-
ris lumie sue claritatis erroris fallacia:
falsitatis zizania. vanitatis glia. det mi-
hi verū intelligere. et dicere de matre
ipsius misericordiē et veritatis. Obse-
cro et eos q pñs opusculū dignabunt i
spicere ut si qd ipso ex sui forsitā (ut
pñgit) nonitate ipsoz aures tāq dubi-
um pulsauerit: nō facile scribāt temeri-
tati sed parcant poti⁹ simplici deuotio-

ni. Nō enim intendim⁹ gloriofā virginē
nris mēdacijs adornare. vel ēt stilo al-
tiloquo aut captatōijs eloquijs aliquid
nouī et magni eudere et nō gloriofā vir-
ginē laudare. et nosmetipsos ostentā:
sed rudib⁹ et simplicib⁹ nri similib⁹ de
uotōis mun⁹ p verba simplicia ministra-
re. Adcū enī bene agit si quāuis nihil
dignū de benedictissima dñā: tāq indi-
gn⁹ vita et mīnus sciētia de mei pecto-
ris ore ptulero. occasione tñ d ipā scri-
ben di et loquēdi sapientib⁹ submistrē.

Ut aut lector i hui⁹ opis mīa min⁹ la-
bōis hēat: et cōtinentiā ipsi plen⁹ sum-
mati p cognoscat: qdā quasi pñcipia pre-
mittem⁹: que lucē sequentibus mīstra-
būt: et titulos supponem⁹: p quos et mā-
diuersa cōprehendit: et lectori id qd de
materia inspicere pro tpe voluerit: ex-
peditius demonstraretur.

Presuppositiones.

Uicquid tibi occurrit: ut recte sa-
ciendū: scias fecisse deū tāquā bo-
norum oīum p ditorē. hoc Augustinus
d libro ar. Lū nimis bonū cōmunicā-
uit: oē cōicabile alicui. hoc dyōnisi⁹.
Qd oēs pprietates iseriorū hñt sup oēs cū
excellētia. dyonisi⁹ i libro āge. hierar.
Lex qdē hec ē diuinitatis sacratissima p-
pñia scdā ad suā diuinitatē reducc lu-
cē. dyonisi⁹ i quito c. ecclesie hierar. ad
omne incōueniēs i deo segtur impossibi-
le: et ad oē pueniēs cui maior rō non re-
pugnat: sequit necessariū. Anselmus.
Auctoritas fidē. Agitat: et rōnē pparat
bōi: rō ad intellectū cognitionēq pdu-
cit: quāq auctoritati rō penit⁹ deferat:
cū cōsiderat cui credendū sit et certissi-
ma ē ipsi⁹ iam cognite atqz pspicue vi-
tatis auctoritas. Augustin⁹ de vā reli-
gione. Querendū rōe qd pñtatiat veri-
tati. fiatqz ipsa veritas auctoritas sune
qua nec est: nec valet auctōitas. Augu-
stin⁹. de morib⁹ ecclie. Ibi secure quis
qz i sensu suo abundet vbi vñ certe rō
nī vel māifeste auctoritati non obuiat

qđ sentit. Bene. Cū quisq; i scripturis sanctis id conat̃ sentire qđ in eis sensit ille q scripsit: qđ mali est si hoc sentiat qđ tu lux oīum veridicaz mētū ostēdis: Augustin⁹ in xij. cōfēs. Cū ali⁹ dixerit hoc sensit Moyses qđ ego: ⁊ ali⁹ imo illd qđ ego religios⁹ me arbitroz dicere: cur nō vtrūq; pot⁹ si vtrūq; verū est? Et si qđ tertū ⁊ si qđ quartū ⁊ si quid oīno aliud verū quispiā in his v̄bis vider: cur nō illa oīa vidisse credatur. p. quē de⁹ vnus sacras litteras v̄ba ⁊ diuersa vsuris multoz sētib⁹ t̄pauit: Augustin⁹ in eodē. Ego certe qđ intrepidus de corde meo pronūcio: si ad culmē auctoritatis aliqd scriberē: sic malē scribere: ut qđ veri quisq; de his re b⁹ capere posset: mea v̄ba resonaret: q̄ ut vnam verā sententiā ad hoc apt⁹ ponerē: ut excluderē ceteras quaz falsitas me nō poss; offendere Augustin⁹ in eodē. Sensit Moyses oīno in his v̄bis in p̄cipio ⁊ atq; cogitauit: cū ea scriberet quicqd hic veri potuimus inuenire ⁊ q̄qd nos nō potuim⁹ aut non dū possum⁹: ⁊ tū in eis inueniri pōt. Augustin⁹ i eodē. Qđ nec in corporalib⁹ nec in spūalib⁹ est aliqd vacuū. Pbs. Beata vgo a nullo illustriū v̄cif i aliquo. Damasc. Cū d peccatis agit nulla de ip̄a fit qđ. Augustin⁹ de natura ⁊ ḡa. Btā vgo ea puritate nitebat. qua maior sub deo neq; itelligi. Anselmus. Ego puto q̄ copiosior sc̄ificatōis b̄ndictio in eam descēderit: q̄ ipsi⁹ nō solū sc̄ificaret ortū: s; vitā ipsi⁹ ab oī deiceps peccato cuſtodiret immunē: qđ nemini i natis mulierū credif esse donatum. Decuit nimis reginā virginū singulari p̄uilegio absq; peccato ducere vitā: que dū peccati mōtisq; peret p̄mptionē: mun⁹ vite ⁊ iusticie oībus obtineret. Ber. Qđ ei nullū bonū defuit: cū pura creatura i statu vie capax fuit. Hieronymus. ⁊ Bernardus.

Incipiunt tituli articulorū. i.
Incipit tabula capitulorū totius operis Alberti magni super missus est An ne cessē fuerit hāc missionē fieri capl; .i.
Per quē nūciū conueniat fieri missio.
Si per hominē ca. ij.
Si per angelum ca. iij.
Si per archangelū. ca. iiij.
Si per p̄cipat⁹. ca. v.
Si per potestates. ca. vi.
Si per virtutes. ca. vii.
Si per dominationes. ca. viij.
Si per thronos. ca. viij.
Si per cherubin ca. x.
Si per seraphim. ca. xi.
Si p tres p̄cios ordies. ca. xij.
Si per omnes Angelos. ca. xij.
Si per spiritum sanctum. ca. xliij.
Si per filium. ca. xv.
Si per patrem. ca. xvi.
Si per totam trinitatem ca. xvij.
In qua specie apparuit. Si in serpenti na. ca. xvij.
Si in colūbina. ca. xix.
Si in humana. ca. xx.
In quo sexu. ca. xxi.
In cuius etatis specie ca. xxij.
Si in iuuenili. ca. xxij.
In qua ueste. Si i cādida. ca. xxiiij.
Si in sordida ca. xxv.
Si in bicolorata. ca. xxvi.
Si in alba. ca. xxvij.
Qua hora t̄pis. Si i ortu diei. ca. xxvij.
Si in meridie. ca. xxvij.
Si in vespere. ca. xxx.
In quo loco. Si in ciuitate ca. xxxi.
Quare in galilea. ca. xxxij.
Quare in nazareth. ca. xxxij.
Quare ad Virginē. ca. xxxij.
Quare nō ad Ioseph. ca. xxxv.
In quo actu fuerit. Si in contempla tione. ca. xxxvi.
Si in actione. ca. xxxvij.
Si desponsari potuit. ca. xxxvij.
In qua etate despōsata fuit ca. xxxix.
De pulchritudine beatissime virginis a 2

Si corporaliter.	ca. xl.	Iusticia.	ca. lxxix.
De pulchritudine in speciali et primo de	ca. xli.	De speciebus iusticie.	ca. lxxx.
corporis quantitate.	ca. xlii.	De dulcia.	ca. lxxxi.
De membrorum proportionibus.	ca. xliij.	De penitentia.	ca. lxxxij.
De colore cutis.	ca. xliij.	De prudentia.	ca. lxxxij.
De colore capillorum.	ca. xliij.	De fortitudine.	ca. lxxxij.
De colore oculorum.	ca. xlv.	De magnanimitate.	ca. lxxxv.
De hoc quod dicit viro.	ca. xlv.	De magnificentia.	ca. lxxxvi.
De hoc cui nomen erat.	ca. xlvij.	De fiducia.	ca. lxxxvij.
De hoc quod dicitur Ioseph.	ca. xlvij.	De securitate.	ca. lxxxvij.
Quare de domo dauid.	ca. xlvij.	De patientia.	ca. lxxxix.
Quare in genealogia eius boni et mali	ca. l.	De constantia.	ca. lxxxix.
ponuntur.	ca. l.	De pscuerantia.	ca. lxxxix.
De nobilitate virginis.	ca. li.	De temperantia.	ca. lxxxix.
Cur beata virgo non per se sed per Ioseph ge	ca. liij.	De speciebus temperantie et primo de castitate. c. 23	ca. lxxxix.
nealogizetur.	ca. liij.	De sobrietate.	ca. lxxxix.
De eo quod dicitur. Et nomen virginis in	ca. liij.	De modestia.	ca. lxxxix.
gentino.	ca. liij.	De modestia in cultu uestitus.	ca. lxxxix.
Quare nomen Maria.	ca. liij.	De donis.	ca. lxxxix.
De hoc quod dicitur ingressus.	ca. lv.	De sapientia.	ca. lxxxix.
Quod repetit angelus et si gabriel.	ca. lvi.	De intellectu.	ca. lxxxix.
Si ad solam.	ca. lviij.	De dono consilij.	ca. c.
De salutatione.	ca. lviij.	De dono fortitudinis.	ca. ci.
Quare fuit sine ve.	ca. lviij.	De dono scientie.	ca. cij.
De generali consuetudine qua additum est	ca. l.	De pietate.	ca. cij.
maria.	ca. l.	De timore servili.	ca. cij.
De gratie plenitudine.	ca. lxi.	De timore initiali.	ca. cv.
Quare non plena spiritu sancto.	ca. lxij.	De timore casto.	ca. cvl.
De differentia istius plenitudinis.	ca. lxij.	De beatitudinibus.	ca. cvij.
In qua differat a plenitudine christi.	ca. lxij.	De beatitudine pauperum.	ca. cvij.
De plenitudine apostolorum.	ca. lxx.	De eumitate.	ca. cvij.
De gratie plenitudine.	ca. lxxi.	De beatitudine luctus.	ca. cx.
De preteritis in hac plenitudine et primo de	ca. lxxij.	De beatitudine esurienti et siti iustitie. c. xxi.	ca. cxij.
baptismo.	ca. lxxij.	De misericordia.	ca. cxij.
De confirmatione.	ca. lxxij.	De misericordia cordis.	ca. cxij.
De penitentia.	ca. lxxij.	De beatitudine pacis.	ca. cxij.
Quis confessor.	ca. lxx.	De persecutione.	ca. cxv.
Si habuerit ordinem.	ca. lxxi.	De aureola martiris.	ca. cxvi.
De extrema unctione.	ca. lxxij.	De aureola predicatorum.	ca. cxvij.
Quid recepit a sacramento altaris. c. lxxij	ca. lxxij.	De aureola virginum.	ca. cxvij.
Quid confitebatur.	ca. lxxij.	De fructibus quos ponit apostolus ad gala	ca. cxvij.
De virtutibus.	ca. lxxv.	tas. s.	ca. cxvij.
De fide.	ca. lxxvi.	De charitate.	ca. cxv.
De spe.	ca. lxxvij.	De gaudio.	ca. cxvi.
De charitate.	ca. lxxvij.	De pace.	ca. cxvij.
De virtutibus cardinalibus et primo de		De patientia.	ca. cxvij.

De longanimitate.	ca. cxliij.	uerfationem eius.	ca. clxvij.
De bonitate.	ca. cxrv.	De spalijs gratijs circa mortē.	ca. 168.
De mansuetudine.	ca. cxrvi.	Utrū mortē presciuerit.	ca. clxix.
De benignitate.	ca. cxrvij.	Utrū inuitata obierit.	ca. clxx.
De fide.	ca. cxrvij.	Si sine dolore obierit.	ca. clxxi.
De modestia.	ca. cxrvij.	Si statim in aīa z corpe assumpta fue	rit.
De continentia.	ca. cxrx.		ca. clxxij.
De castitate.	ca. cxrxi.	De quattuor suppositis cōtra aduersā	tes assumptōni carnali.
De gratijs gratis datis. z primo de sa	ca. cxrxij.		ca. clxxij.
plencia.		De priuilegijs bte virgis. Et p de pec	cari imunitate.
De sciētia.	ca. cxrxij.		ca. clxxij.
De mechanicijs.	ca. cxrxij.	De impossibilitate peccādi.	ca. clxxv.
De artibus liberalib⁹.	ca. cxrxv.	Utrū quol; motu merebat.	ca. clxxvi.
De grammatica.	ca. cxrxvi.	Utrū q; passioe merebat.	ca. clxxvij.
De rethorica.	ca. cxrxvij.	De puritate in summo.	ca. clxxvij.
De legibus.	ca. cxrxvij.	Utrū hanc puritatē simul l' successiue	susceperit.
De logica.	ca. cxrxvij.		ca. clxxix.
De speciebus logice.	ca. cxl.	De eo quod est mater dei.	ca. clxxx.
De phisica.	ca. cxli.	Quod est mater z virgo.	ca. clxxxi.
De quadriuis.	ca. cxlij.	Quod est virgo virginū.	ca. clxxij.
De musica.	ca. cxliij.	Quare non dī mī matrū.	ca. clxxxiij.
De astronomia.	ca. cxliij.	Quod sit mater oīum.	ca. clxxxiij.
De arismetica.	ca. cxlv.	Quod dī stella maris.	ca. clxxv.
De geometria.	ca. cxlvi.	Quod dicitur porta celi.	ca. clxxvi.
Si sciuerit theologiam.	ca. cxlvij.	De cōicatiōe passionis.	ca. clxxvij.
Si sciuerit librum snia.	ca. cxlvij.	Utrū in passione hūit summū gaudium	z dolorem.
Si sciuerit omnia.	ca. cxlix.		ca. clxxvij.
De fide.	ca. cl.	De gaudijs btissime virgis q' hūit i pas	sione. z de cōpatiōe eorū.
De gratia sanictatum.	ca. cli.		ca. clxxix.
De opere virtutum.	ca. clij.	Quod sup oēm creaturā i quarta ierar	chia est exaltata.
De prophetia.	ca. cliij.		ca. clxxx.
De discretionē spiritaum.	ca. cxliij.	Utrū hūit b. vgo pprietates omnium	angelorum.
De genere linguarum.	ca. clv.		ca. clxxx.
De interpretatōe sermonum.	ca. clvi.	Utrū hūit pprietates singulorum ordi	nūz.
De gratijs que ponunt ad ephesios. 4.			ca. clxxxij.
Et primo de aplis.	ca. clvij.	De pprietatib⁹ se ierarchie.	ca. clxxxij.
De prophetis.	ca. clvij.	De suprema ierarchia.	ca. clxxxij.
De euangelistis.	ca. clx.	Qd ē regina misericordie.	ca. clxxxv.
De pastoribus.	ca. clx.	Recapitulatō priuilegiōz z adiutō.	ca. 196.
De gratijs specialibus.	cap. clxi.	De sufficiētia priuilegiōz.	ca. clxxxvij.
Qualiter fuerit pfigurata.	ca. clxij.	Epilog⁹ quod nobis ex illa plenitudine	venerit.
Qual'r fuerit prophetata.	ca. clxij.		ca. clxxxvij.
Qualiter fuit annuncata.	ca. clxij.	De hoc. dñs tecum.	ca. clxxxix.
Qd fuit miraculose pcepta.	ca. clxv.	De hoc. Bñdca tu i mīterib⁹.	ca. cc.
Qd fuit i vtero scificata.	ca. clxvi.	Qual'r eius benedictio oāmē bñdictio	nem comprehendit.
De spalijs gratijs q' circumstant con			ca. cci.

De bñdictione diei septime. ca. cclij.
De bñdictione Ade ⁊ Eue. ca. cclij.
De bñdictione Jacob. ca. cclij.
De bñdictione singulorum; filiorum Jacob
⁊ primo Jude. capi. cccv.
De bñdictione zabulon. ca. cccvi.
De benedictione Isachar. ca. cccvij.
De benedictione dan. ca. cccvij.
De benedictione Gad. ca. cccvij.
De bñdictione Neptalim. ca. ccc.
De benedictione Aser. ca. cccx.
De benedictione Joseph. ca. cccxij.
De benedictione Benjamin. ca. cccxij.
De bñdictione p̄ia Balaã. ca. cc. iij.
De bñdictione sēda balaam. ca. cccv.
De bñdictione tertia Balaã. ca. cccvi.
De bñdictione q̄rta. Balaã. ca. cccvij.
De bñdictionibus datis populo a moy
se. ca. cccvij.
De bñdictionibus datis filiis Israhel ⁊
primo Ruben. ca. cccix.
De bñdictione Jude. cap. cccx.
De bñdictione leui. ca. cccxi.
De bñdictione Benjamin. cap. cccxij.
De bñdictione Joseph. ca. cccxij.
De benedictione Gad. ca. cccxij.
De bñdictione Neptalim. ca. cccxv.
De bñdictione Aser. cap. cccxvi.
De bñdictione oīum simul. ca. cccxvij.
De hoc quod d̄r benedict⁹ fructus v̄e
tris tui. ca. cccxvij.
Quid hec benedictio fructus ventris
tui importet. cap. cccxix.
Utr̄ p̄t̄cat ī se bñdictiones oīum. ca. cccx.
De ipsius turbatione. ca. cccxij.
De ipsius cogitatione. ca. cccxij.
De ipsius timore. cap. cccxij.
De ipsius verecundia. cap. cccxij.
De hoc quod d̄r inuēsti gr̄az. ca. cccxv.
De hoc quod d̄r apud dñs. ca. cccxvi.
De solutione p̄dictorum. ca. cccxvij.
De hoc quod d̄r. Ecce concipies de quo
tāq̄ cōcipiente. capi. cccxvij.
De quo tāq̄ materia. ca. cccxix.
De modo cōcipiendi. ca. cccx.
Quāto t̄p̄e fuit ī vtero dñs. ca. cccxi.

Qualiter egressus fuerit. ca. cccxij.
Utrum in conceptione habuerit delec
tationem. ca. cccxij.
Utrum in portando habuerit grau
tatem. cap. cccxij.
Utr̄ ā in partendo dolorem vel delecta
tionem habuerit. cap. cccxv.
De solutione p̄dictorum. ca. cccxvi.
De hoc quod d̄r in vtero. ca. cccxvij.
De hoc nōie iesus. ca. cccxvij.
Quis ip̄osuit h̄ nomen. ca. cccxix.
Qñ institutū fuit hoc nomē. capi. ccl.
De hoc cui cōueniat hoc nomē. ca. ccl.
De solutione p̄dictorum. ca. cccxij.
De hoc quod d̄r h̄ erit magn⁹. ca. cclij.
De hoc quod dicit filius altissimi voca
bitur. ca. cclij.
De hoc quod dicitur dabit illi sedē dauid
⁊c. ca. cclv.
De hoc quod d̄r regnabit in domo Ja
cob in eternum. ca. cclvi.
Utrum dñs iquātū hō sit rex āgelorum
⁊ ecclesie militantis. ca. cclvij.
De solutione p̄dictorum. ca. cclvij.
De h̄ quod d̄r quō fiet istud. ca. cclx.
De hoc quod dicitur quia virum non
cognosco. capi. cc. lx.
De hoc quod dicitur sp̄itus sanctus
superueniet in te. ca. cclxi.
De hoc quod d̄r ⁊ virtus altissimi ob
umbrabit tibi. ca. cclxij.
De hoc q̄ d̄r quod. n. n. ex. te. sa. vo.
fi. dei. ca. cclxij.
De hoc quod d̄r Ecce elisabeth cogna
ta tua. ca. cclxij.
De hoc quod dicitur non erit ip̄osibi
le apud de. o. u. ca. cclxv.

Explicit tabula capitulorum.

Excellentissimi et sanctissimi viri do-
mini Alberti magni epi ratissponensis
ordinis predicatorum .in euangelium
Missus est Gabriel angelus : aureum
et deuotissimum opus feliciter incipit :

An necesse fuerit hanc missionē fieri .
Capitulum primum .

Rimo queritur an
necesse fuerit hanc
missionem eē . Et
videt q nō . Inter
quecunq; nulla ē
distātia : nulla ne-
cessaria ē missio .
iter deū et vginem
bñssimā nulla est
distātia . Ergo nul-
la debuit interuenire missio . Media pz
q deus fuit cum beatissima virgine p
essentiam . pñtiam . et potentia . sicut est
i creaturis gñrali . et per ibitātē gñam
sic ē i scis spāl . Ergo vbi oī mō affuit
gñā nullomō dñuit gñā . ergo nulla mis-
sio possibil fuit . Itē oīs missio ē p me-
diū . s; iter ipsam et deū nullā ē mediū .
ergo nulla missio . Minor pz : qz ipsa fu-
it dignissima creaturaz vtpote regina
angeloz ab eterno electa et pfirmata
iuxta illd ecclesi . xliiij . Ab initio et an-
secula creata sum . Itē missio ē pp in-
digētā . hic nulla fuit indigētā missiois
ergo nulla missio . Minor pz : Deo nō i di-
get nūcio gētor et vbiq; pñs . Bñssi-
ma virgo nō idiguit nūcio . qz imediate
poterat accipe a deo ergo zc . Itē nū-
ci⁹ pñ accipit nūciatū qz ille cui mit-
tit . ergo si fuit nūciatō h . p⁹ descēdit il-
lusatio ad āgelū qz ad vginē . ergo nō
descēdit ordīate qd ē p b . dyonisiū dicē-
tē . Lex qdē diuinitatis h ē sacratissima .
p pma fā ad diuinissimā suā lucē redu-
cere . vult . n . p vtrūq; libz vtriūq; ie-
rarchie : qz qdā dñuit ad inferiores an-
gelos isfuit ad supiores . et nō cōuerso

Itē beati⁹ est dare qz accipere . ergo
beatior ē dāns qz accipiēs iquātum ac-
cipiens . ergo nūci⁹ beatior fuit ; b . v . g .

Itē sic se h; finis ad finē . ita qd ē ad
finē ad id qd ē ad finē . ergo si nūciatū
ē sup nūciatū iproporcionabilr . et nūci⁹
sup nūciū iproporcionabilr . S; natiuitas
xpi est sup natiuitates alioz ipropor-
tionabilr . ergo nūci⁹ sup nūciū ipropor-
tionabilr . s; ille fiebat p āgelos . ergo ista de-
buit fieri p supiorem oī angelo . Igitur
de⁹ debuit illā reuelatōē facē p seipz .

Item magis ē dare eē mēm dei . qz
dare fidem vel caritatem . quia illud i-
cludit illud i se . sed illud operatur de⁹
sine ministerio creature per se . qd mi-
nus est . ergo illud quod maius ē . Itē
pphetia pdestinatōis impletur sine no-
stro libero arbitrio . vt dicit Glo . super
Mat . sed de cōceptōe filij dei ē pphā
pdestinationis . ergo illa nō depēdet
a libero arbitrio . ergo non fuit nuncia-
tio necessaria propter cōsensum bñssi-
me vrgis . Ex his ergo videt q nō fuit
necessaria nūciatio . Cōtra alij sci fue-
runt nūciati . ergo xps debuit nūciari .

Itē nō est laudabile nisi cōstitutum
aliquomō libero arbitrio . S; fieri ma-
trem dei ē laudabile marie . ergo fuit
necessaria nūciatio pp cōsensum li . ar .
i psona copulāda . ergo i isto sūmo mō
mōio debuit cōsensus vrgis requi . ergo
ad h necessaria fuit nūciatio . Item
clandestinū mīmonū ē diminutū s;
iura et priuilegia matrimonij . Sed illd
mīmonū i nullo debuit eē diminutum
ergo nec debuit fieri clandestinū . ergo
necessaria fuit nūciatio . Solutō . Lō
cedim⁹ q cōgrua et necessaria fuit ista
annūciatio propter quattuor .

Propter dei honorationem .

Propter Angelice dignitatis oñsionē .

Propter bñssime vrginis cōmēdatōē .

Propter nostram vtilitatem .

Deus . n . honoratur in annūciatōe tri-
plici . Quātū ad potētā : i eo q āgelos

suos ministros habuit. Quantum ad sapientiam: in eo q̄ modo proditionis. modo liberationis directe obuiavit. In eo q̄ virginem per angelus docuit. sicut angelus virginem decepit. Quā tum ad bonitatem in eo q̄ nihil de contingentibus omisit i omni eo q̄ ad honorem matris sue ⁊ nostram vtilitate; necesse fuit. Congrua ergo fuit ad dei honorationē. Necessarius etiam fuit ad angelice dignitatis ostensionem: que similiter hic ostenditur in tribus. Primo q̄ angelus hic suum officium i. nunciandi exercuit. Secundo q̄ summe consci⁹ fuit. Tercio q̄ summaz beatitudinem homini nunciavit. Fuit etiam ad beatissime virginis commendationem necessaria que sit in tribus. Nam virtus virginis manifestatur: meritum eius augmentatur: intus ⁊ extra illuminatur. Et vnumquodq; illorū tripliciter. Manifestatur enim virtus humilitatis in turbando: virtus discretionis in querendo: virtus fidei in consentiendo: meritum eius augmentabatur in tribus. i. credendo nuncio. in consentiendo nunciato. in humiliando se deo. Intus ⁊ extra illuminatur tripliciter. in potentijs primis medijs ⁊ vltimis. In primis. i. sensualitatis: per allocutionem ⁊ responsionem. In medijs per ymaginationem ⁊ cogitationem. In vltimis per inspirationem. ⁊ sic fuit vtilis annuntiatio ad vginis commendationem. Fuit etiam necessaria ad nostram vtilitatem. ad hanc quoq; tripleiter. s. ad fidei confirmationem: ad deuotionis accensione; ad actuum informationem. Fides confirmatur in eo q̄ origo ⁊ exordium ⁊ processus nostre redemptionis seriatim ⁊ ordinate describitur: ⁊ sacri euangelij testimonio roboratur. deuotio accenditur cum toti humano generi mediante beatissima virgine perfecta pax ⁊ reconciliatio nunciatur: ⁊ humana natu

ra deo ⁊ angelis abiecta ⁊ inimica deo etiam prior per angelum salutatur. actus nostri in hac annūciatione informantur. tum per illud q̄ beatissima virgo gessit quando ad ipsam angelus venit: ⁊ per id q̄ angelo respondit. ⁊ per id q̄ post receptionem plenitudinis fecit elegantissime instruimur qualiter nos debeamus ad recuperandaz gratiam preparare: qualiter recuperatam augmentare: qualiter auctam cōseruare. ⁊ sic patet ad quid ⁊ ad que necessaria fuit hec annūciatio. Nunc ergo respondendum est ad obiecta. Ad id q̄ dicitur q̄ missio distantium est: dicendum q̄ distare secundum q̄ dicitur per oppositum ad inhabitandum per gratiam contingit simul in esse euz habitatione respectu diuersarum gratiarū. ita q̄ deus inhabitat per hanc gratiam. distat quantum ad illam. Unde licet deus inhabitaret virginem per gratiam distabat tamen per corporalem presentiam. Ad id q̄ dicitur q̄ missio est per medium: dicendum q̄ medium accipitur dupliciter in operatione. vno modo secundum q̄ medium accipit a primo ⁊ influit vltimo. ⁊ habet rationem motui respectu vltimi. ut in quod primum mutat mutans. ⁊ tale medium nobilius est vltimo. Alio modo est medium ut per quod tanquam per instrumentum est operatio. ⁊ hoc medium quandoq; est agentis ad agendum: quandoq; recipientis ad recipiendum: ⁊ hoc medium non est dignius vltimo. Primomodo angelus fuit medium quantum ad illuminationē sensitiuam secundum quam angelus est superior beatissima virgine nunciato ipso xpo: sicut intellectuum super sensituum. Secundomodo fuit angelus medium quantum ad illuminationem intellectiuam in quantum mediabat beatam virginem illuminatio sensitua: sed ipsam illuminationem intellectuā

Deus ipse infundit mediante intellectu
ua. Et ex his patet solutio vsq; ad vlti
mam obiectionem. qua obicitur q; pro
pheta predestinationis sui nostro libero
arbitrio impletur quod verum est sine
libero arbitrio operante. sed non sine
libero arbitrio consentiente. Quod
obicitur de indigentia solutum est in
distinctione.

Per quem nunciu; conueniat fieri mis
sionem. Si per hominem. caplm fm.

Ost hoc queritur per quem nun
cium conueniat fieri hanc annun
tiationem. Et videtur q; per hominem
Tribus enim modis notificabatur in
carnatio. Primo per prophetiam rea
lem vel verbalem. Secundo per digiti
demonstrationem ad oculum. Tercio
per annuntiationem. Extrema fiebant
per hominem. ergo et media quia medi
um communicat naturam extremoru.

Itē angelus non ordinatur medius
inter hominem et hominem. tum sit su
per hominem. ergo si extrema fiebant
per hominem: media sit per hominem.

Itē lex et propheta fuerunt vsq; ad
iohannem qui fuit propheta prophetā
do. et plus q; propheta demonstrando.
ergo quicquid est citra demonstratio
nem erit prophetatio. sed annuntiatio
erat citra. ergo debebat per prophetas
fieri. ergo per hominē. Contra. Nul
lus hominum superior fuit beatissima
virgine: sed inferiorum est recipere il
luminaciones a superioribus: ergo ipsa
non debuit illuminationem recipere
ab aliquo homine. Item ista beatitu
do que immediate annuntiatur beatif
sime virgini in ipsa et per ipsam annun
ciatur toti humano generi. ergo homo
fuit loco recipientis: ergo non debuit ef
se nuncius. Item officium hominū ē
recipere. et angelorum nunciare.

Si per angelum. ca. 3.

Idetur autem q; de bene esse nun
cius angelus ordinatur. Nam re
gulariter illuminationes descendunt a
superioribus ad inferiora: Sed huma
na natura est constituta sub angelica:
ergo hec debuit illūinari ab illa. Itē
dicit phs. Quod anima est substantia in
tellectualis: illuminationem a primo d
scendentium vltima relatione percep
tūa. ergo illuminatio descendit a deo
ad angelos et ab angelis ad homines. er
go illuminatio ista fuit per angelum.

Item angeli sunt qui singulis homi
nibus presciantur: et sic sunt imedia
ti prelati hominum. sed denunciations
et prelationes descendunt a prelati in
subditos: ergo videtur q; per angelu;
virgini deputatus debebat fieri ista an
nunciatio. Item ecclesiastica ierar
chia immediate ordinatur ad celestem
super se. ergo in ecclesiastica supremū
erit ad infimum in celesti ordinatum
immediate. Sed beata virgo est supre
mum in ecclesiastica: ergo debuit illu
minationem recipere ab infimo in cele
sti ierarchia. Item per textum euan
gelij appellatur angelus: et ita videtur
q; fuerit angelus. Sed contra illumi
natores sunt superiores eis quos illu
minant sicut vult dyonysius per totu;
librum de ange. hic. Sed angeli non
fuerunt superiores beata virgine. er
go angelus non debuit eam illumina
re. Item super illud ysa. 63. Quis
est iste qui venit de Edom. dic ieronim⁹
q; hec questio est in psona minorum an
gelorum ignorantium misterium incar
nationis: si ignorauerunt ergo non nū
ciauerunt. Item volauit vnus de se
raphin etc. Si ergo de maioribus fuit
qui prophetam ad prophetandam incar
nationem purgabat: de minoribus nul
lo modo esse debuit qui ipsam incarna
tionem nunciavit.

Si archangelus. cap. 4.

Item nuntius iste fuit Gabriel q
fuit archangelus ut supponit ec
clesia: ergo nuntius iste fuit archan
gelus adninus. ⁊ non angelus. Itē
iohannes nuntiatus fuit per archange
lum. ergo ⁊ dominus adninus. Itē;
Archangeli sunt qui maiora nunciant
ut dicit ber. ⁊ Gregorius. sed illud fu
it maximum nuntiandum: ergo debebat
fieri per archangelum. Item ber.
dicit. Putem⁹ his preesse archangelos
qui consēij diuinorum misteriorum nō
nisi ob p̄cipuas ⁊ maximas causas
mittuntur ex quibus ille magnus ga
briel archangelus missus legitur ad
mariam ob causam vtiq; que maior es
se non potuit. Item cuiuscunq; offi
cium est aliq̄d proprie illius est in illo
officio primum medium ⁊ vltimum.
Sed archangelorum officium est reue
latio secretorum. ergo ⁊ ista reuelatio
summi secretorum pertinebat ad illo
rum officium.

Si principatus. cap. 5.

Idetur autem q nuntius debuit
esse de principatibus. dicit enim
b̄tus bernar. q principatus sunt quo
rum moderamine ⁊ sapientia omnis i
terza cōstituitur principatus. regitur.
limitat. transfertur. nunciatur. muta
tur. sed hic annunciabatur mutatio re
gni ⁊ sacerdotis ⁊ electio tenebrarū.
ergo fieri debuit per principatus.

Item secundum beatum dyonisiū;
principatus sunt qui principibus p̄fē
ciuntur. Ergo cū; beatissima virgo fue
rit nobilissima princeps. ei fieri debe
bat reuelatio per principatus. Item
probat per proprietates principatū;
quas ponit dyon. sius dicens. Manife
stat autem ipsa celestium principatū;
illud diformiter principale ⁊ ductiū;
cum ordine sacro ⁊ principalibus de
centissimis virtutibus ad super princi
pale principium eas vniuersalr con

uerti ⁊ alias hierarchias ducere ad
ipsum primum quantum possibile for
mare pontificum principium. Sed in
hac annunciatōe ducebatur virgo
beata hierarchie ad super p̄ncipale
principium quantum possibile fuit. er
go debebat fieri per principatus.

Si potestates. ca. 6.

Idetur autem q adhuc debebat
esse superior nuntius. s. de pote
statibus. Potestates sunt ut dicit ber.
quarum virtute potestas tenebrarum
comprimitur. hic autem potestas prin
cipis tenebrarum maxime comprime
batur. ergo debebat fieri per potesta
tes. Item b̄d super missus est dicit q
ideo Gabriel fortitudo dicitur quia il
lum nunciabat qui ad debellandum
dyabolum ueniebat. hoc autem est po
testatum. ergo debebat fieri per pote
states.

Si virtutes. cap. 7.

Idetur etiam q debuit esse d̄ vir
tutibus. Dicit beatus ber. virtu
tes sunt quorum nutu vel opere signa
⁊ prodigia fiunt. Istud autē; fuit mira
culorum miraculosissimum. ergo debu
it fieri per virtutes. Item vna pro
p̄ctas virtutum est secundum dyon
sium largitas ad inferiores. hic autem
annunciabatur largitas. quia plenitu
do gratie ergo ⁊c.

Si dominationes. ca. 2.

Idetur etiam Quod debuit fieri
per dominationes ⁊ per prop̄ieta
tes ipsi assignatas a beato dyonisio.
que sunt liberalis serenitas. minutie
seruitutis superioritas. nullius subiec
tionis egestas. dissimilitudinis immu
nitas. dominandi ordinata potestas. Om
nia ista exercebantur in opere incar
nationis. vbi nos deus sua liberalita
te serenitate passionis liberavit ab in

digna seruitute dyaboli ⁊ peccati. in libertate filiorum dei adoptauit. ab omni contagio dissimilitudinis culpe ⁊ pene emundauit. ⁊ nos in regnum ⁊ sacerdotum ordinauit. Ergo ista nunciatio debebat fieri per dominationes.

Si thronos. ca. 2.

Idetur etiam q̄ per thronos debebat fieri ⁊ per proprietates thronorum positas a beato dyoniso que sunt celsitudo. regis circūdatō. stabilis collocatō. regis susceptō. regis dilectō. familiaris apertio. Unde beatus dyonisius dicit. Ipsa autem altissimarum ⁊ cōpactarum sedilium omnium diliguntur exaltari ignominia subiectōis ⁊ ad summum supermundane sursum ferens ⁊ omni extremitate ineffabiliter in sublimissimum ⁊ circa vere excelsum totis virtutibus immutabiliter ⁊ stabiliter collocatum ⁊ diuini superaduentus impassibilitate ⁊ immortalitate acceptum ⁊ deiformiter ⁊ familiariter in diuinas susceptiones apertum. hec autē omnia completa sunt in beatissima uirgine quando celsior omnibus creaturis ipsius deum uteri sui gremio circūdedit: per q̄d se ⁊ nos i eterni regni solio collocauit. ⁊ regem glorie quem in se suscepit per totum mundum cōmūcauit. ⁊ tanquam familiarissima media trix totum mundum sibi reconciliauit ⁊ per quam tāquam sibi coniunctissimū medium omne bonum effluxit. ⁊ omne genus humanū per se tanquam per portam celi ad summam familiaritatem: dī patris intro duxit per hec q̄ ipsum deū cum homine familiarissime in unam personam coniunxit. hec autem omnia annunciantur in ista annunciatione. ergo propriissime debet fieri per thronos.

Si cherubin. ca. 10.

Idetur etiam q̄ debebat fieri per cherubin per proprietates positas a beato ber. qui dicit. Putemus Cherubin ex ipso sapientie fonte ore altissimi haurientes ⁊ refundentes fluenta scientie vniuersis ciuibus suis. Luz ergo hic annuncietur prima repletio fontis. qui creuit in flumen maximum. cuius impetus lctificat ciuitatem dei. utpote plenus gratia ⁊ veritate. de cuius plenitudine omnes accepimus. ymo ipse filius dei qui est virtus ⁊ sapientia dei in quo sunt omnes thesauri sapientie ⁊ scientie dei absconditi. Manifestum est q̄ hec annunciatio pertinet ad cherubin. Item videtur per proprietates positas a beato dyoniso que sunt in circuitu esse reductiua: actiua ⁊ exemplatiua. i. circuitu quia ad totū q̄d est non intrant. Reductiua ut ad dominum tendant. Actiua ut ad deū incedant. Exemplatiua ut secundum suum exemplum hec faciant. In hac autem annunciatione beatissima uirgo ita in circuitu fuit q̄ magis coniungi deo nisi deus esset non poterat. Reductiua etiam fuit q̄ omnem creaturā que per peccatum cecidit in statum pristinum duxit. et super ducit. ⁊ in hoc actiua fuit. quia illum genuit qui omnia regenerauit ⁊ reduxit. Item actiua fuit quia per ipsam ⁊ in ipsa quicquid deus creauit recreauit quia mater bonorum est. Est ⁊ exemplatiua que omnis pulcritudinis ⁊ innocentie speculatio ad primā pulcritudinem dirigit ⁊ omnes aberrantes ut stella maris ad portum reducit. hic autem omnia hec annunciantur. ergo videtur q̄ ad cherubin pertineat.

Si seraphin. ca. 12.

Idetur etiam q̄ ad Seraphin ⁊ hoc per proprietates positas a beato bernard. q̄ dicit. Putemus Seraphin spiri-

tus totos diuino igne succensos succen-
dere vniuersa. Beata ergo virgo igne
spiritus sancti ita totaliter fuit succen-
sa: ut flamma ignis omnem etiam fo-
mitem libidinis extingueret: ut ipsum
solem iusticie intra se continens totu;
mundum illuminaret: et ad dei amo-
rem accenderet. Cum ergo iste sint pro-
prietates Seraphin: manifestum est qd
ista annunciatio debuit fieri per Sera-
phin. Item videtur per proprietates
positas a beato dyonysio qui dicit. Pri-
ma igitur celestium ierarcharum ab
excellētissimis essentis sanctificatur
ordinem habens omnibus altiorē b
est circa deum immediate collocatu;
et primo operantes theophanie. et per
fectiones in eam tanquam in proximā
principaliter deferuntur. et enī; immo-
bile eorum semper circa diuina et inces-
sabīle et in calidum et in acutum et sup-
feruidum intente et forsan intime inas-
cibilis semper motionis et suppositorū
reductiue et actiue. Exemplatiū tan-
q̃ recalcificans illa et resuscitās in simi-
lem caliditatem et ignitatem celitus et
holocauste purgatiuā et incircūuelatā
et inextingubilem habentem. sic semp
luciformem et illuminatiuā; propieta-
tem omnis tenebrose obscurificatiōis
persecutricem et manifestatrice. Illa
autem summa perfectio caritatis que
hic describitur ad deum ascendendo
et ad proximū; descendendo completa
fuit in beata virgine in hac annuncia-
tione. Ergo manifestum ē qd debuit fie-
ri p̃ Seraphin. Si primi tres ordies.

Videtur autē qd n̄ vnus. sed omnes
tres primi ordies debebant mitti. Pri-
mus enim ordo nomen habet a carita-
te. Secundus a cognitione. Tertius a
potestate. Sed hec omnia hic monstā-
tur et in summo. Ergo debuit fieri per
omnes tres. minor patz per damascenū
qui dicit. Magnum circa ipsum fit an-
tropie. idest amorū hominum clemētie

demonstratur pelagus. Ipse enim con-
ditor et dominus eam quā proprio plas-
mate fecit reiteratione et opere magi-
ster fuit: et que; bonitatis specie inimi-
cus decepit hominem. carnis problema-
te decipitur. Mōstratur similiter bo-
nitas et iusticia et sapientia et potentia
dei. Nam bonitas quidem. quia nō de-
spexit proprii plasmatis infirmitatem:
sed viscera eius conimota sunt in ipso
cadente. et manum porrexit. Iusticia
quoniam hominem victo non alium vin-
cere fecit naturam: neq; vi eripuit ho-
minem ex morte. sed quem quondam
per peccatum in seruitutem redegit
mors. hunc bonus et iustus victorem
fecit. Rursus. et simile simili re salua-
uit et quod ad soluendum erat difficile
sapientia apuit difficilimū solutiōē; val-
de decentissimam. Ergo cum hoc anū-
cietur in quo omnium istorum trium
demonstratur proprietates ordinum. vi-
detur qd omnes tres ordines deberent
mitti.

Si omnes angeli. ca. 13.

Videtur autem qd omnes debeant
mitti. quia sicut se habz nunciās
ad nunciantem. et recipiens ad recipiē-
tem. sic se debet habere nuncius ad
nuncium. Sed alia omnia hec fuerūt
in summo. ergo et ratio nuncij debz eē
in summo. minor patet. Non potuit eē
maior nunciāns deo nunciante nec
maior recipiens illa recipiente que fu-
it suprema in ecclesia militante: etiam
statum et locum tenet recipientis.

Item negotium non potuit magis ef-
se arduum nec utilitate nec dignitate
nec nouitate. ergo si omnia alia fuerūt
in summo et ratio nuncij debet esse in
summo: sed rationem nuncij augmen-
tat pluralitas. Solemnus est enim
multos mittere et magnos quam
vnum. quanto ergo plures nun-

cij sūt ⁊ magni ⁊ solennes: tanto solen-
moz est nunciatio. ergo si totum debet
esse in summo: oportet qd omnes mit-
teretur angeli.

Si spiritus sanctus ca. 14.

Idetur autem qd spiritus sanctus
debit mitti. hic enim annuncia-
tur effectus summe bonitatis i sumo.
illa autēz appropriatur spiritui sancto.
ergo videtur qd spiritus sanctus debuit
mitti. Item ista conceptio que hic an-
nunciatur attribuitur spiritui sancto:
dicitur enim conceptus de spiritu san-
cto: licet tota trinitas operata sit illaz
cōceptionem: ergo ⁊ proprie debet mit-
ti spiritus sanctus. Item ad reple-
tionē apostolorum mittebatur spiritus
sanctus: ergo multo fortius ad plenu-
dinem beatissime virginis ergo ⁊c.

Si filius. cap. 15.

Idetur qd debuit mitti filius. fili⁹
enim qui est sapientia mittitur cū
cognitio de spiritualibus datur: hic au-
tem ipsa sapientia per seipsaz totaliter
infunditur ergo filius mittitur.

Si pater. cap. 16.

Idetur autem qd pater. Patri enī
appropriatur summa potentia:
que manifestatur hic in summo. ergo
pater debebat mitti. mino: patet: Ma-
gis enīz manifestat potētiā recreatio q̄
creatio. licet vtrūq; sit ex nichilo: quia
in superiorem ⁊ perfectiorem statum
ordinatur. q̄ creatio. ergo. Item in
figura huius incarnationis legitur
Judicū. 14. qd dixit Sampson patri suo
Uidi mulierem de filiabus philistino-
rum. quā quæso ut mihi accipias vxor-
em. Et infra descendit pater eius ad
mulierem. ⁊ fecit filio suo sanfon con-
uiuium. Si ergo pater descendit ad ac-
cipiendū filio vxorem videtur qd pater
missus sit ad ānunciandū icarnatōez

Si tota trinitas cap. 17.

Qd tota trinitas debuit mitti vi-
detur sicut patet per auctoritatē
dictaz supra positam in incarnatōe mō-
stratur potētiā sapiētiā ⁊ bonitas siml
Et illa appropriantur tribus personis
ergo tres persone simul debebant mit-
ti. Itē videtur per ipsum euangeliūz
luc. primo. ubi dicitur. Spiritus san-
ctus superueniet in te: ⁊ virtus altissi-
mi obumbrabit tibi: vbi omnes perso-
ne tanguntur Nam per hoc qd dicitur
virtus accipitur fili⁹. per hoc qd dicit
altissimi accipit pater: spiritus sanct⁹
ponitur manifeste. Itē in annuncia-
tione ysaac que fuit figura annuncia-
tionis huius dicit qd apparuerunt tres
viri idest tres angeli in specie viroz:
per quos dicitur trinitas intelligi. quia
dicitur. tres vidit ⁊ vnum adorauit. ⁊
ibi commiscuit sarza tria sata. i. corpus
⁊ animam ⁊ deitatem. ergo trinitas fu-
it missa ad ānunciandū incarnationē.

Solutio. ad hoc soluentes dicim⁹ qd i
hac annunciatōe triplex ⁊ triplis ra-
tionis fuit missio. Una filij. secunda spi-
ritus sancti. tertia angeli. Filij duplex.
Una quia mittebatur in carnem que
idē ē qd icarnatio: altera qua mitteba-
tur in mentem: que idem est qd interi-
or illuminatio mentis beatissime virgi-
nis. Missio spiritus sancti fuit ibi pleni-
tudinis gratie infusio. i. summa virtutūz
gratularum prout in creatura pura es-
se potuit in via perfectio. Missio ange-
li fuit ibi intimationis illius qd ipsa es-
set illa que deberet esse mater dei mi-
nisterialis: ⁊ exterior ad sensum dela-
tio. Unde angelus non fuit illuminator
sed illuminationis exterioris delator.
Illius autem illuminationis cui opus
est visione: trinitas per se fuit inspira-
trix ⁊ interpretatrix sicut ⁊ nunciati-
uētrix. his habitis respōdem⁹ ad
obiecta concedentes qd filius mitteba-

tur secundum q̄ dictum est. Spiritus sanctus mittebatur secundum q̄ dictum est. pater autem non mittebatur; in incarnatione aliqd sit appropriabile patri in effectu. Ad missiones enim alius cuius persone tria exiguntur. Primus est q̄ aliquis effectus sit in creatura a tota trinitate. Secundum q̄ ille effectus appropriabilis sit illi persone. Tertius q̄ manifestet illius processionem ab altera. Et sic patet q̄ pater non mittitur. quia mitti est vt dicit Augustinus cognosci ab altero esse. Pater autem non est ab alio. Et eadem ratione trinitas non mittitur. quia idem sequeretur si trinitas mitteret. ergo pater mittitur. Item concedimus rationes q̄ probant q̄ homo non fuit nuncius. Nec obstat q̄ lex et propheta vsq; ad iohannem. Ista enim annuntiatio non fuit ordinata ad demonstrationem iohannis tanq̄ medium. hec enim fuit nobilior illa tanquam finis et complementum omnium reuelationum et apparitionum precedentium. scilicet propter personalem exhibitionem lums. quod illuminat omnem hominem etc. Et fuit completior in ratione illuminandi. quia intus et exterius illuminauit. mediante qua deus luce sue deitatis testam nostre mortalitatis accendit. quia omnes tenebras profugauit. Iohannis autem demonstratio lumen non accendit. sed semioculis et lipientibus oculis solem digito ostendit. nec iam quia secretum reuelauit sed manifesta incredulis inculcauit. Plus ergo quam propheta dicitur non propter nobilitatem reuelationis: sed propter presentiam lucis quam non futuram predixit. sed presentem monstrauit. Item concedimus q̄ multi angeli non debebant mitti. quia multitudo impugnat archano misterij. Non enim est archanum quod multis est cognitum: nec e familiariter et amabilius intimatum quod prius e mul-

titudini reuelatum. Item concedimus q̄ iste angelus non fuit de maioribus sed fuit archangelus. et hoc in beatissime virginis honorationem. quia siquis de superioribus mitteretur. ab ipso illuminari crederetur. De minoribus ergo mittitur: vt ostendatur q̄ angelus tantum est negocij minister et exterior delator. Deus autem per seipsum e negocij inuentor: salutationis dictator. intelligentie inspirator. et mentis ad consensum inclinator: modi executionis expositor. Unde angelus requisitus de modo transmittit ad spiritum sanctum dicens. Spiritus sanctus superueniet in te etc. Nam beatissima virgo licet in alijs hoc non sit impossibile: nihil interioris illuminationis accepit. nec ab angelo. Et vt euangelista hoc signanter exprimeret. et omnem contra hoc opinionem remoueret: ipsum qui reuera archangelus fuit per totum euangelium non archangelum sed angelum nominauit.

In qua specie apparuit. Si in serpentina. Cap. i. 2.

Ostenditur in qua specie apparuerit angelus. Et videtur q̄ in serpentina. Dicit enim Beda q̄ mors intravit per feminam. Si ergo congruebat similitudinem inesse q̄ femina eet principium perdicionis et principium saluationis. et angelus principium deceptionis. et principium illuminationis. Ita etiam q̄ serpens esset instrumentum deceptionis et instrumentum illuminationis. Ergo angelus debuit apparere in specie serpentina.

Si columbina. Cap. i. 3.

Videtur autem q̄ debuit esse in specie columbina. Contraria contrarijs curantur. Ergo si deceptio fuerat per calliditate; serpentinam: curatio debuit fieri per simplicitatem columbinam.

Si in humana. Cap. 20.

Idetur autem q̄ apparitio debu-
it esse in specie humana. Alie
enim apparitiones fiebant in specie hu-
mana. sicut manifestum est per bibliā
ergo et ista cum sit omnium aliarum p̄-
plementum et dignissima. Item inter
euangelistas Matheo ascribit facies
hominis. quia plura principaliter scri-
psit de incarnatione dei hominis. ergo
species hominis conuenit ad annūcia-
tionem incarnationis christi hominis.

Quod concedimus dicentes q̄ i spe-
cie serpentina non debuit esse illumina-
tio: quia cum illa non ordinetur ad il-
luminacionem sed potius ad deceptōem.
cum nec in deceptione species serpenti-
na congrueret. nam per se cōgruissima
esset persuasiō: quia ut dicit magister
in sententijs. Venit in specie serpenti-
na. quia si permitteretur: venisset in
specie columbina. Et isra. Non ergo nisi
per serpentem temptare permissus est
dyabolus: ut per illud quod foris erat
astutiam temptantis anaduertere fe-
mina quizer. Unde Augustinus. Non
est putandum q̄ dyabolus serpentem
per quem temptaret elegerit. sed cu; d-
cipere cuperet non nisi per id animal
potuit. per quod posse permissus est.
Unde accidit q̄ serpens fuit instrumē-
tum deceptionis. non ergo debuit esse
instrumentum illuminationis. Item
in specie columbina venire non debuit
Beata enim virgo sensibiliter ab ange-
lo illuminari debuit. Illuminatio autē
sensitiva ad cognitionem fit mediante
locutione. ergo medium illuminatiōis
debuit esse locutivum: sed nullum sen-
sitivum est locutivum nisi homo. ergo
debuit fieri in specie humana ut sicut
nobilissimum intellectum erat qđ illu-
minabat eam interius utpote deus: sic
nobilissimum esset instrumentum per
quod illuminaretur exterius sicut spe-
cies humana.

In quo sexu. Cap. 21.

Ost hoc queritur in quo sexu. Et
videtur q̄ in femineo. Assumptō
enim forme humane non ē nisi propter
eam que recepit illuminationem. ergo
quicunq; sexus magis congruebat ei
cui fiebat fuelatō dbebat mitti. hic at
est serus femineus. congruētius enim
loquitur femina femine: virgo virgi:
et sine perturbatione minori audit vir-
go virginem: q̄ virgo virum. ergo i se-
xu femineo virgineo debuit fieri appa-
ritio. Sed contra super illud. Que
cum audisset tur. Glo. dicit. Proprium
est virginū zē. Ergo fuit vir. Prete-
rea in omnibus alijs apparitionibus
et in figuris istius annūciationis ap-
paruerunt angeli in forma virilis sex⁹
quod concedimus. Ad obiecta res-
pondentes dicimus q̄ sexus femineus
non est illuminati⁹ sed magis illu-
minabilis. Secundum apostolum qui
dicit. 1. cor. xiiij. Quod mulieres in ec-
clesia taceant sed domi iterogent vi-
ros suos. Caput enim mulieris est vir.
Unde cum illuminans in quantum ta-
lis dignior sit illuminato. potius illu-
minatio beatissime virginis debuit fie-
ri in sexu digniori.

In cuius etatis specie. Cap. 22.

Ost hec queritur in cuius etatis
specie. Et videtur q̄ in etate pue-
rili. quia de eodem est annūciatio de
quo precessit prophetatō sed prophetia
fuit de puero. ergo et annūciatio de
puero. Item proprietates nunciij de-
bent esse secundum proprietates nun-
ciati ut dictum ē supra q̄ ideo Gabriel
appellatus est. i. fortitudo dei zē.
Ergo in specie pueri apparere debuit
quia puerum nunciavit. Sed con-
tra Augustinus. Nunciare venit id
qđ erat supra naturam et id quod erat
gratie non nature. Sed qđ femina cō-

cepit puulum hoc est scdm naturam. q
autem femina circumdat virum in vte
ro erat supra naturam. ergo angelus
per se annunciat virum ergo in specie
virili. 22. Item figura de annuncia
tione ysaac fiebat in specie virili. ergo.

Si iuuenili. cap. 23.

Idetur autem q fieri debuit in
forma iuuenili. Senex enim inqñ
tum huiusmodi dicit defectum. simili
ter z puer in quantum huiusmodi. Ju
uenis autem dicit nouitatem cum per
fectione. hic autem annunciat ille q
fuit nouus secundum humanitates. z
fectus secundum diuinitatem. ergo in
specie iuuenili debuit nunciare. Itē
ad idem dicit dionysius¹ q iuuenile
signat inuouantis z semper vitalis vir
tutis. Inuouatis ecce nouitas humani
tatis. semper vitalis virtutis. ecce eter
nitas deitatis. ergo iuuenile nouum cō
plectitur humanitatis eterneq; deita
tis virtutem. ergo in forma iuuenili.
Quod concedimus. Ad contrariū re
spondentes dicimus q forma iuuenilis
pgruebat simili illuminatiōi z nō puerit
uel senilis. Pueri. n. mundum perfe
cte vtuntur discretione sensuq; senes
autem deficiunt secundum sensum.
Neutra ergo cōueniebat simili illumi
nationi. ubi necessaria erat discretio
sensuum z vigor organorum. Nec ob
stat eum paruulum appellatum esse ab
ysaia cum appellaret eum patrem futu
ri seculi.

In qua veste. Si i candida. cap. 24.

Ost hoc queritur in qua veste ap
paruerit cum alij angeli deferri
bantur vestiti. Et videtur q in veste
candida. Idē. n. cōcipitur z nunciatur
qui postmodum surrexit ergo in consi
mili habitu annuciari debuit. s; in re
surrectione apparuerunt in vestibus
albis. ergo z modo. Itē dicit Gregori^{us}

Landor enim vestis iocunditatem futu
re signat solēnitatis. Sed hoc fuit ma
ximum festum quando humanitas di
uinitati in vnam personam copulata
fuit. ergo illud angelus in candore ve
stis nunciare debuit. Itē i transfigu
ratione apparuerunt vestimenta eius
candida sicut nix: qualia non pōt fullo
facere super terram Mat. 17. z dicit
Glō q tunc ostendit speciem qualem
habuit per naturā. ergo albam vestem
habuit per naturā. in qua cōcept^{us} fuit.

Si in sordida. ca. 25.

Idetur autem q nigram z sordī
dam debuit habere vestez. zacha
rias enim vidit ihm sacerdotem ma
gnūm indutum sordidis vestibus zaca
3. Et exponit hoc Glō de induitōe que
facta fuit in incarnatione. ergo ange
lus hoc nunciāns debuit esse indutus
vestibus sordidis. Itē ps. Concidisti
saccum meuz. ergo dominus in incar
natione induit saccum nostre morta
litatis i quo tulit thesaurum pecunie
redemptiōis nostre. ergo angelus hoc
nunciāns debuit esse indutus sacco.

Itē in resurrectione angeli apparue
runt in vestibus candidis quando an
nunciauerunt a penis absolutuz. ergo
in veste nigra nunciare debuerunt in
carne passurum.

Si bicolorata. ca. 26.

Idetur autem q in veste bicolo
rata. In canticis. 4. capto dicitur
Dilectus meus candidus z rubicūdus
Landor signat innocentia. rubedo pa
tientia hec aute; proprie est vestis do
munica. z nec angelica. nec humana
Angeli enim innocentiam sed non pa
tientiam habēt. homines autem patiē
tiam sed non innocentia. omnes enī
peccauerunt z egent gloria dei. Ipse
autem solus habuit innocentiam qui
peccatum non fecit zē. z patientia qui
peccata nostra pertulit in corpore suo

peccauerunt et egent gloria dei. Ipse autem solus habuit innocentiam qui peccatum non fecit et et patientiam qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum et et ergo illa vestis sibi soli est propria. Item ille annunciat hic incarnandus. ergo angelus hec nuntians debuit esse indutus veste alba et rubicunda. Item homo quem vidit Ezechiel qui figurabat christi hominem: compositus fuit ex electo. Electum autem habet argentum quod est album: et aurum quod est rubicundum. ergo angelus hunc nuntians debuit indutus esse veste alba et rubicunda. Item querentibus angelis. ysa. 63. Quis est iste qui venit de Edom et et. Respondit. Ego sum qui loquor iusticiam et et. quasi diceret. Ego sum qui habeo innocentiam. Et ipsi replicant. Quare ergo rubrum esse indumentum tuum et et. quasi mirati decorem albi et rubei. i. innocentie et patientie. ergo illa propria est vestis domini. ergo et angeli.

Si in alba. ca. 27.

Idest autem quod adhuc vestis alba debuit esse: quia legitur in Eze. primo quod vidit virum indutum lineis. et alios sex secum: et exponit glo. quod unus solus indutus sine lineis fuit: quia unus solus sine peccato conceptus fuit. Ad solutionem horum et filium notandum: quod beatus dyonysius de hac materia loquens dicit. Est autem quando et in nos diuino inditionum sunt symbolica illa que acta sunt a sanctis angelis organa alijs quidem declarantibus corrigentem disciplinam aut punientem iusticiam: alijs vero ab angustia libertatem. aut discipline fidei. aut prioris beneficentie presumptionem aut appositum aliorum donorum paruum. aut magnorum sensibilibus aut inuisibilibus aut omnino forsitan non dubitaret perspicax animus inuisibilibus adunare visibilia. Ex hac auctoritate colligitur quod omnia que sunt circa forme assumptionem in qua fit

apparitio: debet visibiliter declarare illud inuisibile. quod primo et principaliter venit angelus annunciare. Dico ergo quod angelus iste venire debuit in veste clara per totum. et propter se ipsum annunciat autem. propter recipientem. et propter annunciatum. Propter se. Landor enim vestimenti innocentiam designat angeli. Nec congruit angelo vestis rubra et alba: quia nullo modo aptus natus est habere passionem cum innocentia. Item quantum ad recipientem congruebat vestis clara: quia illa que precepit sine peccato fuit: et sine peccato concepit eum qui peccare non potuit. Inde totum album nil de nigro ibi fuit. Item sine libidine concepit et sine dolore peperit. ergo sine rubore passionis hec conceptio consummata fuit. ergo cum angelus iste per se non intenderet nuntiare nisi in carnatione: non debuit habere vestem rubricatam uel bicolatam: sed tantum claram. Item quantum ad annunciatum: hic annunciatum ille qui sumpsit primitias massae nostre cum imunitate culpe: et sic in prima puritate et claritate. Item modus sumendi sine procedendi in hac incarnatione fuit sine corruptione. sine diminutione. sine mixtione sicut lux procedit de luce. ergo quoad omnia que fuerunt in hac annunciatione congruebat angelum venire in clara veste. ergo omnes rationes et auctoritates ille qui probant dominum sacco vestiri. uel tunica polimita. uel candido. uel rubeo. uel vestimento sordidato. locutus de corpore domino fuit statum passionis et fuit proprietate incarnationis.

Qua hora temporis si in ortu diei. ca. 28.

Ost hoc quod qua hora temporis facta fuit hec annunciatio. et videtur primo quod in die. Opus enim creatiois incepit a luce. Gen. primo. Fiat lux et et. Ergo multo fortius opus recreationis quod est nobilius. Item in incarnatione incepit dies gratie: omnis autem dies incipit a luce. ergo recreatio incepit a luce. Item ponit

b

q̄ sol factus fuit ex luce siue nubecula
Sed factō solis de nubecula figura est
corpi dñici de beatissima gine: ergo
illa debuit fieri existēte luce. ergo in die
Itē dñs eodē die passus fuit ⁊ incar
natus: ergo eadē rōe ⁊ eadē hora. Sed
passus fuit circa meridiē. ergo ⁊ incar
natus. Sed statim ad annūciationē fie
bat incarnatio. ergo ⁊ in meridiē annū
ciatio.

Si in meridiē. ca. 29.

Lez in meridiē sol est i altissimo.
⁊ sol in altissimo caritatē signat i
summo: hic autē monstrabat caritas i
summo. ergo fieri debuit in meridiē.

Itē iohānes nūciatus fuit in meridiē
qui gessit officiū luciferi. ergo multo
fortius x̄ps qui fuit sol verus. Item
maria venit ad monumentū cū adhuc
tenebre essent. Maria dicit venire in
tenebris quia adhuc manēs in infideli
tate fuit: cū ad angelos venit. ergo per
oppositum angelus ad illā venire debu
it in luce que fide plena fuit. Ecōtra
videtur q̄ fieri debuit in nocte. quia
Sapi. 12. dicit. Dū mediū silentiū tene
rēt oīa ⁊c. oīpotens ser. tu⁹ ⁊c. Itē
popul⁹ qui ambulabat in tenebris ⁊c.
ergo lux orta fuit in nocte.

Si in vespere. ca. 30.

Idetur autē q̄ in vespere debuit
ista annūciatio esse. Quia postq̄
venit plenitudo t̄pis ⁊c. ergo ista annū
ciatio fiebat in vespere diei. Qd autē
in meridiē videt̄ figuram. Quia dicit̄
Gen. 12. q̄ abrahā sedit in hostio ta
bernaculi in ipso seruoze diei qñ annū
ciatus fuit ysaac qd fuit figura istius.
ergo ista debuit fieri in meridiē. So
lutio. Ad hoc dicim⁹ fm auctoritatem
Dionisi⁹ supra positā circūstantie an
nūciantis debet exprimere pprietatem
annūciati. Unde cū angelus iste nō an
nūciat t̄ps incarnādi. nec pprietatē eo
rum. ppter quos fiebat incarnatio: sed

ipam incarnationē. s. cū suis pprietati
bus. Illa autē cū sit ortus veri solis su
per ter: a qd est initū diei: sine p̄sūptio
nis supcilio credi⁹ q̄ h annūciatio fuit
i ortu diei ⁊ nō in vesp̄a: qz annūciabat
t̄ps incarnādi. Nec in nocte qz nō an
nūciabat statū eoz pp quos fiebat incar
natio. Auctores ergo illa dū medi
um silentiū ⁊c. tāgit statū homis q̄ fu
it qñ v̄bū incarnatū fuit. Ad illud at
qd d̄r d̄ abrahā gerit figurā pat̄ ⁊ ser
uoz diei seruoze desiderij quē hēbāt ad
incarnationē v̄bi. Quod autē obicit̄ d̄
hora passiōis facit p nobis: qz sicut so
le mūdi ad occasū tēdēte pgruebat ve
rū solē relinq̄re mūdū: ita cōgruebat
q̄ sole mālī oriēte ozurē simul sol iusti
cie. Ad id qd obicit̄ q̄ hic caritas mō
strabat i summo ⁊c. ⁊c. debebat i meridiē
p̄cipi: dicim⁹ q̄ i ope redēptōis caritas
mōstrabat i summo: S; incarnatio sine
passiōe nō fuit op⁹ redēptōis. vñ l; i se
magis esset incarnatio q̄ passiō tñ ca
ritas mōstrabat i passiōe ip̄o dño testā
te. Maiorē caritatē ⁊c. Un non fuit sū
mū: qd recepit augmentū. Est. n. au
gmentū testate p̄ho p̄existētis magni
tudis additamentū. vnde magnitudinē
caritatis q̄ ostēdit i incarnatōe. facta
ē additio q̄ ē i passiōe. p quā caritas est
vltiata i passiōe in ostensiois p̄fectiōe.
hoc autē cōgruebat fieri i meridiē. Et
sic p; q̄ aliud t̄ps pgruebat cōceptōi ⁊
aliud passiōi.

In quo loco. Si in ciuitate. ca. 31.

Ost hoc querit̄ de loco. Et dicit̄
etiā angeliū q̄ fuit i ciuitate. Ecōtra
hoc sic obicit̄. Dñs extra ciuitatē fuit
nat⁹. passus. ⁊ sepult⁹. ⁊ resurrexit. er
go extra ciuitatē debuit cōcipi. Itē
dignior annūciatio debuit fieri i dignio
ri loco. vñ admin⁹ i eque digno: sed an
nūciatio dñi dignior ē annūciatiōe Jo
hānis: illa at̄ fiebat in tēplo. ergo ⁊ ista

Itē iter opationes locales et loca in
quibus sunt attendit proportio: sicut di
gnior est oratio q̄ negociatio: ita sic in
digniori loco: oratio i choro: negociatio
in foro. Unde Augustinus i regula. In
oratorio nemo aliud agat tē. Et dñs i
euāgelio Mat. 21. Domus mea domus
orōnis vocabit̄. Itē i ista annūciatio
ne cōpleta fuit dignissima opatio. quia
incarnatio. ergo i dignissimo loco. ergo
i tēplo. Solutio. Ad hoc dicim⁹ rñdē
do q̄ dñs in oib⁹ p̄cipalib⁹ factis q̄
in mūdo gessit: quare in mūdu⁹ venis
set ostēdit. Inter homines peccatores
natus. ante bouē et asinū iacuit. inter
peccatores cōuersat⁹ fuit et cū ipsis co
medit. Inter latrones crucifixus fuit:
peccatrici resurgēs p̄rio apparuit: om
nibus in ope ostēdens q̄ venit x̄ps ihs
in hūc mūdu⁹ pec. sal. fa. Non ergo in
mari. qui est locus pisciū: nec in aere q̄
est loc⁹ aviū. nec in cāpo qui est agrestis
um aiālium: sed i ciuitate qui est locus
pprius hominū concipi debuit. qui pp
nos et ppter n̄ram salutē de celo desce
dit. Qd aut obicit q̄ extra ciuitatez
nat⁹ fuit. passus. et sepultus. et resurre
xit. Dicim⁹ q̄ duplex fuit x̄pi natiuitas:
in vtero. et ex vtero: P̄ia in secreto. se
cunda in manifesto. Prima congruit
misterio. Secūda exemplo. In ciuitate
ergo concipi voluit. vt mistic doceret
q̄ pro omnibus venit. in via autēz na
tus fuit ad ostēdendum q̄ sua vita no
bis via fuit ad regnum celorum. Extra
portā passus fuit ad ostēdēdū q̄ p ipsi⁹
passionē nō liberamur. nisi a conuersio
ne peccati ad ip̄s et p̄ ip̄s egrediamur.
Quod aut obicitur de tēplo. dicimus
q̄ locus nō sanctificat hoies. sed hō lo
cum. Dignus ergo templum est i quo
est dignitatis habitatio. et in quo exer
cetur excellentior operatio. Sed in ora
torio beatissime virginis fuit dignissi
ma habitatio in quo dignissima et scissi
ma creaturarū habitauit. quā ipse san

ctus sanctorum nunq̄ solam reliquit.
quam angelorum multitudo frequen
tauit. Exercebatur etiam ibi in nobilis
sima operatione videlz sanctissime ora
tionis et contemplationis et deuotionis
oblatione. Dignius ergo oratoriu⁹ hoc
templo iudaico in quo fiebat thauo
rum et vitulorum mactatio thuris ma
terialis accensio. fiebat ergo ista annū
ciatio in loco dignissimo similiter et in
carnatio fiebat in templo sacratissimo.
quia sicut dicit sanctus Ber. Non fuit
in teris locus dignior virginali vtero
quia ut dicit beatus Augustinus fuit
thronus dei. thalamus domini celi. ta
bernaculum x̄pi. Illud inquam taber
naculum quo x̄ps assistens pon. futu
rorum bonorum et c. Est et alia ratio
q̄ dominus voluerit in ciuitate conce
pi. Dominus enim quando de celo de
scendit non sine celis nec sine regnō
celorum venit. sed celum celorum et re
gnum celorum secum tulit. hoc enim
lucifer non fecit. quia sicut fulgur de
celo cecidit. et celum ibi totum re
liquit. ignem suum secum modo defe
rens quocunq̄ vadit. Dominus autēz
id qd fuit permansit. et ad matrem
ueniens de bonis p̄niis non expulsus
fuit. vnde nunquam extra regnum ce
lorum fuit. vnde et quando in vtero cō
ceptus fuit ipsa virgo suum regnum ce
lorum fuit. de hac ergo ciuitate glorio
sa dicta sūt. quia omnia que ad perfe
ctionē ciuitatis p̄tinet i b̄tissima v̄gine
inuenti. et de b̄tissima v̄gine dici p̄t.
Fuit enī sūdata sup hūilitatē. p casti
tē murata. turrita p caritatē. ditata p
paupertate. custodita p discretionē. libe
ra immūitate peccatorū. pacifica supa
tione tentationum. diuino officio orna
ta per elegantiam morum. edificata i
refugium peccatorum. populosa virtu
te et oīum donorum gratuitorū. irrigua
abundanter miserationū i altissimo sita
p excellentiam p̄uilegioz.

Quare in galilea. ca. 32.

Ost hoc querit de regione i qua
nunciatus fuit: et dicit euangelium
luc. 2. q. in galilea. Sed contra. Judeis
xps promissus et exhibitus fuit: ergo i
terra ipsorum concipi debuit. Item in iu
dea natus. peruersus. passus. et sepultus.
ergo ibi annunciari debuit. Item ipse di
xit Mat. 15. Non sum missus nisi ad oues
re. Si ergo tantum eis missus fuit: ergo
inter eas concipi debuit. Item salus ex
iudeis est ioh. 4. et non ex gentibus re. Si
dicitur q. propter hoc dominus in galilea nunciat
us fuit: quia propheta dixit ysa. 9. Populus
gentium re. hoc nihil vult esse dictum. cum
propter hoc impletum sit quod propheta predi
xit. si ideo propheta predixit: quia sic fu
turum sit. Unde vbiq. sic dicitur ut scrip
tura impleret: sensus est. Et sic scriptu
ra adimpleta est. Solutio propterea di
cimus q. annunciatio et conceptio omnia
fieri debuit in galilea et propter factum
quod fiebat et propter finem propter que
fiebat. Dominus enim incarnatus fuit ut iu
deos et gentiles saluaret: propterea i re
gione que ab utroq. inhabitabatur an
nunciari et concipi voluit. Quod autem
ab utroq. inhabitaretur per prophetam.
Quod a gentibus per hoc quod dicitur trans
iordanem galilee gentium. Quod a iudeis
patet per euangelistam lucam qui dicit.
2. capitulo. Ascendit autem et ioseph a galilea
ciuitate nazareth in iudeam. Et sic in
regione communi concipi voluit: quia
pro omnibus nasci voluit. Non enim iudeorum
deus tantum. sed et gentium. Item regio illa
suo nomine proprietate incarnationis pro
priissime expressit. Galilea enim interpre
tatur reuelatio siue transmigrationis. In
hac autem annunciatio fiebat summi secre
torum reuelatio: quoniam verbum quod in principio
erat apud deum et lucem inhabitat inac
cessibilem: quam nemo unquam vidit: ca
ro factum est: et vidit omnis caro saluta
re dei nostri quod librum aperuit et signacu
la omnia soluit: et nobis omnia quecumq. audi

uit a patre nota fecit. Similiter fie
bat hic transmigrationis maria de ignora
tia i scientiam. de culpa in gratiam. de umbra
i veritatem. de fuitate i libertatem. de tiore
i amorem. de grauitate i leuitatem. de auste
ritate in benignitatem. de diuinitate in
humilitatem. quia maria transmigrationis fu
it quia i ea primum ad ultimum i vna persona
transmigravit. Quod igitur obicitur q. iudeis
solis promissus fuit: falsum est. ymo et gen
tibus. sicut per omnes prophetas de uocatione
gentium scribentes et loquentes: concedimus
tamen q. solis iudeis promissum fuit q. christus de
eorum semine nasceretur: q. et eis solis est so
lutum. et sic originaliter salus ex iudeis venit
sed non propter eos tantum.

Quare in nazareth. ca. 33.

Ost hoc querit de ciuitate in qua
christus annunciatus fuit. Et videtur
q. non debuit esse nazareth. Ad david
enim dictum est. de fructu ventris tui po. su
per sedem tuam. Unde ergo q. potest i cita
te david debuit concipi in nazareth.
Item et hoc videtur per Micheam. qui dicit
5. capitulo. Et tu betleem effrata re:
cras egrediemini re. ergo vult q. ista an
nunciatio debuit fieri in iherusalem. Item
ioh. primo. A nazareth potest aliquid boni
esse: Quasi diceret. Bonum quod expectamus
non venit de nazareth. sed de betleem
ergo re. Item nulla propheta videtur esse q.
dominus concipiat in nazareth. Si cedat
contra. Egredietur virga de radice yesse
ysa. 9. re. ergo videtur prophetici esse q.
in nazareth. Item postquam dixerat na
thanael a nazareth potest aliquid boni ef
se: dominus approbando et comedando dictum
suum dixit. Ecce vere israelita re. er
go vult intellexisse q. esset propheta de incar
nando domino in nazareth. Solutio super
idem quod dictum est quare i galilea et are i
ciuitate dominus preceptus fuit. dicendum q. nome
ciuitatis nazareth congruebat: et q. i gali
lea esse debebat. Sicut enim domine genera
tio ita et humane generatio floris de flore assu

milatur. Flos. n. pullulat de vno inde
core et decor cum spe utilitatis in fruc
tu. Simuliter filius secundum divinam
generationem procedit de vno qui est in
celo sine matre et secundum generationem
humanam de vna in terris sine patre. Vnde
ergo in nazareth conceptus fuit qui si
cut flos de flore sine mixtione de vna
matre saluo virginis decore cum ma
tris utilitate processit. unde Ber. Semi
na diuine generationis esse videtur allo
cutiones et promissiones facte ad pres
sorum floruit autem hoc semen in mirabilibus
que extensa sunt in exitu de egipto. Susce
ptio autem humanitatis est huius seminis et
horum flos fructus a nazareth. ergo an
nunciatur christus nasciturus. quia in flore
spatium fructus processurus. Non enim ergo
ciuitatis in quo concipitur exprimit et sta
tum temporis et finem operis ad quem venit
Lumen enim christus in nazareth concipitur
yems transijt. tempus inuolutionis adue
nit. fructus appropinquauit. omnibus se exi
buit: medicinam consecit: sensum refe
cit: coronandis peccatoribus venit. hec
autem sunt proprietates floris: propter
quas congruit nazareth ad locum diu
ine conceptionis. Quod ergo obicitur de
betleem dicimus quod hoc intelligendum
est de natiuitate christi ex utero et non in
utero. Quod obicitur quod sedere debuit
super sedem dauid. Dicimus quod ille au
thoritates loquitur de modo obtinendi re
gnum dauid spirituale finis et actum: et
vtrumque factum fuit in iudea et ierusalem
quod ibi passus est dominus et sic per ius redemptio
nis regnum accepit super eos per quibus
passus fuit: ibidem etiam resurrexit et
tunc actualiter in throno glorie sedet.

Quare ad virginem. Cap. 34.

Quod hoc dicitur quod dicitur ad virginem.

Utrum quod ponitur debuit dicere ad mu
lierem hac ratione. Per idem genus debuit
esse liberatio: per quod intrauit dominatio. si
cut per hominem mors ita per hominem vita: et

sicut per seiam. predictio ita per seiam saluatio.
Sed etiam licet esset virgo per totum appellatur
mulier. ubi agit de predictione nostra. ergo
beatissima virgo debuit appellari mulierem
ubi agit de redemptione. Item vbi cumque
figuratur ista conceptio que hic anticiaba
tur. figuratur sub ratione mulieris et non
virginis. ergo cum figura debeat respondere
figurato et e contrario. hic cum annunciatur
conceptio. deberet describi sub nomine mu
lieris. minor pars in multis locis puerbi
orum. si. Mulierem fortem quis inueni
et etc. pars quod illa mulier fortis fuit beata
virgo que ultimos fines deitatem. scilicet et
humanitatem coniungit. Nam gignendo sa
pientiam quam attingit a fine usque ad finem
etc. Item lucas. 10. Intrauit ihesus in
quoddam castellum etc. Constat quod ista mu
lier que suscepit dominum fuit beatissima
virgo. Item benedicta iter mulieres
iabel iud. 8. dicitur in figura domine nostre.
Item hester. 2. dilexit eam super omnes
mulieres etc. Item in euangelio. Mulier
misit tria sata. Illa mulier fuit beata
virgo que tria sata. id est diuinitatem et animam
et corpus coniunxit: et fermentum fuit fidei
virginis. sicut dicit beatus ber. Et sic ma
nifestum est in omnibus figuris conceptionis
quod domina nostra describitur sub nomine mulieris
ergo et mulier debet hic nominari.

Item et dominus frequenter in euange
lio appellatur eam mulierem: et omnis sua
actio est nostra instructio. ergo et euange
lio debuit eam appellare mulierem. Item
in hac annunciatione impletur prophetia de
conceptio filii dei scilicet illa expressissime pro
phetia per ieremiam. Mulier circumdabit vi
rum ier. 31. Sed ibi prophetia sub nomine mu
lieris. ergo et hic debuit mulier nominari.

Item omnes alie natiuitatum annunciations
siebant tamen vel ad viros vel ad mulieres
ut in iohanne. ysaac et sampson. ergo
cum rota sit in rota et in ve. se. nulla fuit
annunciatio ad virginem. ergo et in nouo

Quare non ad ioseph. ca. 35.

b 3

Item videt qd hec annunciatio de-
buit fieri ad virū: dicit. n. Apłs.
Caput mulieris ē vir. Eph. 5. A capi-
te aut descēdunt sensus ad corpus z nō
ecōuerso. ergo vī qd a viro qui ē caput
dz descēdere reuelatio ad mulieres.
Itē apłs. Mulieres i ecclesia taceant.
sed domi iterrogent viros suos. i. cor.
xiii. Ergo reuelatio dz innotescere mu-
lieribus p viros. Itē etiā post natiui-
tatem filij dei sic factū sunt qñ angelus
apparuit in somnis Ioseph zc. Tolle
puer zc. Mat. 2. Ubi reuelatō fuge vi-
des ad dñam pueni p Ioseph. Si hoc
post natiuitatem filij dei qñ ipsa dignis-
sima fuit. ergo potius ante. Itē qritur
cum ista virgo sit singularis inter oēs
z multis priuilegijs priuilegiata. qñ nō
additur nota singularitatis vt dicat ad
virginem quandā. Solutio ad hoc nō
tandum qd initium peccati ē a mulierē
rōne mulieris. Eua. n. inquantū vgo
nos nō perdidit. Sed inquantū pñicta
viro cui copulariter iuncta gñauit. qz
sicut dicit Augustinus. Peccatū origi-
le nascit ex vulnere cōcupiscētie q an-
nera est cōmixtioni seminis vñ vulnere
subiacere nō debuit. qui vulnus cura-
re venit. Preterea generatio tpalis
ymago ē generatōnis eterne. Vñ sicut
eterna ē de vno manente incorrupto z
indiuiso. ita generatio tpalis debuit eē
de vna incorrupta hoc est de virgine.
z sic patet qd origini perditōis pgrue-
bat rō mulieris: z origini saluationis
rō virginis. Quod at obicitur qd oēs
figure fiebant sub rōne mulieris z oēs
annūciatōes ad viros z mulieres z nō
ad virginē. dicendū ē qd figure z pphe-
tie semiplenā lucē cōtinentes: oēs defi-
ciūt ab ipsa luce. Unde nulla figura in
facto poterat exprimere plene istā; an-
nūciatōem ad virginem: qz nunq ali-
qua virgo pceptura fuit. z vsqz ad vir-
ginē; hanc virginitas maledicta z ob-
probriosa fuit. hec at virgo obprobriū

virginitatis abstulit: z virginitatē con-
secrauit. Unde ipsa initium virginitatis
fuit: z sic est virgo virginum que sine
pcepto: sine consilio. sine exēplo glo-
riosuz virginitatis munus deo obtulit
p quod p imitatioem oēs virgines deo
virgo generauit. ergo quicqd ante eā;
vtilitatis vel dignitatis feminis attri-
bui debuit. hoc sub ratione mulieris z
non virginis fieri debuit. vt benedictio
virginitatis benedictissime virgini tā
quā virginitatis matri. pprio priuile-
gio seruaretur. Prophetie aut que de
ipsa persona beatissime virginis loquū-
tur: in excellentissimis ppbetis z expres-
sissimis ppbis ipsam appellant mō vir-
ginem. mō mulierē. virginē ysa. 7. Ec-
ce virgo cōcipiet. Mulierē. Ieremias.
xxxi. Geia circūdedit virū zc. ad signā-
dum qd mater dei habitura fuit z vir-
ginitatis integritatem. z mulieris fecū-
ditatē. Itē qd virgo futura fuit q mu-
lieris peccatū aboleuit z sic. quia ista
virgo inter oēs vginēs singularis fuit
vtpote que nec p. mā similem vīsa est
zc. Ideo sub nō singularitatis qñq; figu-
ratur. vt quoddam castellū z quedam
mulier zc. qz ipa vere sola virginitatē
perfectissimā i summo habuit. vt infra
patebit. Ideo virgo sine additione ato-
nomasice noīatur. Fuit enī hec virgo
cā z principium oīum aliarz in virgini-
tate i summa puritate. peccati inimī-
tate. peccādi impossibilitate. virginitatem
hēns cū fecūditate. mī sanctissimi hoīs
mater creatoris. mī dei z hoīs carna-
nalis. mī oīum hoīuz spūal. mī machi-
ne mundiālis. mater angelice restaura-
tionis. Qd aut obicit qd ista annūcia-
tio debebat fieri mediante viro. Rñde-
mus qd ad eundem pñet annūciatio ad
quē z generatio. Unde illi quorum ge-
neratio fuit ex cōmixtione viri z mulie-
ris. illorum annūciatio fieri debuit ad
viros z mulieres. illius aut annūciatio
debuit esse ad solā virginem. qui solā

de sola natus est virgine. Nec Ioseph caput fuit beatissime virginis maxime quantum ad istam cōceptionē. que n̄ ab ipso in ipsam sed a spiritu sancto venit. Qd̄ autem post natiuitatem filij āgel⁹ Ioseph fugam nunciat. arcanum est. q̄ ad Ioseph ante cōceptionem ⁊ natiuitatem; nihil ptinebat. Sed post natiuitatē btissime virgini ⁊ pauperi filio dei vnius saltē serui opera opus erat. Mit- titur ergo angelus ioseph nunciaturus ei seruitium qd̄ factur⁹ erat. et quia facit⁹ erat fidei ⁊ p̄mpte obediētie. leui illuminatiōis vtpote in somnis indiguit. quam ab angelo accepit. ut sciret quid facere deberet non vt faciendum bea- tissime virgini intimeret. que prius q̄ ipse sciebat que qd̄ ad eius btitudinē; vel operandi necessitatem pertinebat. nec ad hoc aliquo indigebat documē- to. idē homine vel angelo. quia illū ha- bebat in gremio qui est doctor ⁊ magi- ster angelorum in celo.

In quo actu fuerit. Si in contemplati-
one. cap. 36.

Ost hoc queritur in quo actu fue- rit btissima virgo qm̄ angelus ei annunciauit. Vides enī; fuisse i actu cōtēplatiōis. Dicit enī; ysa. xxx. In silē- tio ⁊ spe erit fortitudo vestra. Sed dñs nostra hic maxie indigebat fidei forti- tudine. ergo debuit esse i silentio ⁊ spe. sed hoc est esse in cōtēplatione. ergo fuit in contemplatione. Item ducā te in solitudinē ⁊ loquar tecū. per hoc tā- gis status p̄tēplatiōis. Itē sedebit so- litarius ⁊ tacebit ⁊ leuabit se super se. Ex hoc sic arguitur sic. Mouens n̄ quo- cūq; mō se hñs mouet. sed s; appoxi- matōnem oportet esse. sed dñs appoxi- quabit beatissime virgini descēdendo. ergo ipsa debebat obuiare ascēdēdo. ergo debebat se leuare super se. ⁊ hoc per cōtēplationem. ergo debuit eē i cōtēplatione. Item philosophus.

Alia quiescēdo ⁊ sedendo sit prudens. s; beatissima virgo d̄bebat hic fieri vgo prudentissima mater viz ipsius sapie. ergo cōgruebat ei sedere ⁊ quiescere. ⁊ B est esse i cōtēplatione. ergo fuit in cōtēplatione. Itē nobilissima opatio cōgrui nobilissimo statui. s; hic fuit no- bilissima opatio. qz cōceptio filij dei. ergo debuit fieri in nobilissimo statu.

Itē; si substātia sup substātiā. ⁊ potē- tia sup potētiam. ⁊ actus super actuz. sed i hac btissime virginis substantia. eleuabat ad summā propinquitatē euz deo. nisi enim deus fieret. non poterat magis eleuari. q̄ vt esset mater dei. er- go si substātia eleuabat i sūmū debuit esse in altissimo statu cōtēplationis. Item dantis ⁊ recipientis deb; esse ad inuicem conuersio. Anima autē; duas habet facies secundum rationem. por- tionem superiorem. ⁊ inferiorem. Infe- riorem que tēporalibus pertractandis intendit. superiorem que spiritalib; cō- sulendis inheret. ergo si dei ⁊ beatissi- me virginis. tanq; dantis ⁊ recipientis debet esse conuersio adinuicem. neces- sarium est q̄ secundum illam partem comparatur. secundum quam ad deuz conuertitur. ergo fuit in cōtēplatiōe.

Si in actione. cap. 37.

Ontra in canticis. can. p. Luz cēt rex i accubitu s. nar. ma. ⁊c. Itar- dus significat hūilitatem. ergo videtur q̄ humilitas fuerit dispositō preparato- ria beate virgini ad concipiendū deū. Dic autē Augustinus. q̄ humilitas genu- it nobis deum. humilitas autē semper ē in descēdendo. semper enī; recūbit in nouissimo loco. descensus autem in actione. ⁊ ascensus in cōtēplatione. Ergo beatissima uirgo debuit eē i actō- ne. Itē luc. 14. Qui se exaltat hūiliabi- tur. hec propositio ē p se ergo qm̄ maxi- ma exaltatio est i actu. tu ne ⁊ maxima

b 4

humiliatio d; esse in actu. Sed in hac annūciatione beatissima virgo maxime exaltabatur actu. ergo maxime humiliari debuit actu. humiliatio autē in descendendo et contemplatio in ascendendo. ergo non fuit in contemplatione sed in actione. Item in Genesi. loquar ad dominum meum cum sim pulvis et cinis. ergo pulverizatio et incineratio qua se annihilat et humiliat homo: est preparatio ut homo loquatur cum deo et deus cum ipso. sed hic deus familiarissime locutus est beate virgini. ergo hic maxime debuit tenerari et humiliari. Item Luca. x. Abscondisti haec a sapientibus et prudentibus: et revelasti ea paruulis. ergo qui desiderat revelationem: oportet quod parvulum se reputet per humilationem. Item Jac. 4. humilibus dat gratiam. hoc est per se. ergo humili datur maior gratia. ergo summa gratia actu datur summe humili actu. sed hic dabatur beatissime virgini summa gratia actu ergo debuit esse in summo humili actu. humilitas autem est in descendendo sicut contemplatio in ascendendo. ergo non debuit esse in actu contemplationis qui est insursum sed in actu humilationis qui est in deorsum. Si concedatur contra. Uidit Jacob scalam. Glo. dicit Illi divina conspiciunt: qui ab appetitu temporalium oculos claudunt. Sed beatissima virgo hec dei fortissimum aspectum habuit. ergo maxime oculos ad temporalia clausit. ergo contemplationi non actioni vacavit. Solutio. Descendit quod beatissima virgo in actu contemplationis fuit quia ei ista annūciatio venit. Quod autem gratia per quam actum ad gratiam istam maxime prepararet. Dicimus quod beatissima virgo in hac annūciatione in summo pure creature eleuabatur caliter. in summa potestate. in summa dignitate. in summa caritate. In summa potestate quia super naturam deum genuit. in summa dignitate quia per hoc totius creature precreationem merito effecta est. in summa caritate quia deo per hanc su-

ma et omnium propinquitate propinquissima fuit ut dicitur quod ipsius filia mater et soror et sponsa fuerit. Ad potestatem eleuabat fides. Iuxta illud Mar. 9. Omniaabilia sunt credendi. Ad dignitatem eleuabat humilitas: Iuxta illud Luc. 14. Qui se humiliabit exaltabit. Ad caritatem eleuabat caritas. Iuxta illud ps. 2. Ego diligentes me diligo. Item eleuabat ad summam familiaritatem. et illam faciebat castitas. Iuxta illud. Sapi. 6. Incorruptio facit esse primum deo. Ad obiecta respondemus quod ascensionem per contemplationem non contrariat descensus per humilitatem. sed descendere ad opera actus propter deum. hoc est ascendere per humilitatem ad deum. et hec mutuo se consequuntur: quia quanto magis anima eleuatur in cognitionem dei. tanto magis descendit in humilationem suam ut frequenter legitur in prophetis. quod quando diuina conspiciunt: in terram cadunt. et e converso. quanto magis quis descendit in humilationem suam: tanto magis ascendit in cognitionem dei. Unde in libro numeri. 24. Dixit homo cuius obscuratus est oculus. qui cadit per humilationem suam et sic aperitur oculi eius per dei cognitionem. Et in euangelio. Luc. 10. Releuasti ea paruulis. quia ubi humilitas ibi sapientia. et apostolus. 1. cor. 3. Qui vult sapiens esse: stultus fiat ut sit sapiens. Et dyonisius. Tenebre occultant a lumine et magis a multo lumine. Et sic patet quod per humilationem descensus non impedit ascensus contemplationis. unde iter virtutes preparantes beatissimam virginem ad istam conceptionem. fides eleuabat rationalem potentiam: humilitas irascitiam siue ardui appetitum: caritas affectum. Virginitas ex parte corporis preparabat generatiuam et susceptiuam: et sic tota eleuabatur: que tota replebatur: et tota glorificabatur. Si autem queris utrum istis motibus simul moueret. Dicimus quod non. sed alie virtutes preparabant suas potentias eleuando habitualiter: caritas autem tamquam forma alia

rum et vinculi perfectionis ex parte beatissime virginis fecit conjunctionem actualiter. unde caritas fuit complementus ex parte suscipientis sicut et complementum ultimum ex parte dantis et mouentis ad mouendum et dandum. Ipsa enim ut dicit hugo de sancto victore. Deum captiuatum et ligatum de celo duxit in hunc mundum.

Si desponsari potuit. ca. 32.

Est hec querit de hoc quod dicit de sponsata. Videtur quod beatissima virgo non poterat de iure desponsari. Ipsa enim fecerat votum continentie quod obligauit eam ad continentium. Sponsalia autem obligant ad matrimonium. et matrimonium tempore debito ad soluendum debetum. ergo si obligauit se ad sponsalia venit contra votum suum. Item si sic obligata fuisset ad opposita. Item autem consensit in carnale copulam aut non. si sic ergo primam fidem irritam fecit. quia talibus non tantum nubere sed etiam velle nubere damnable est. Si non consensit ergo nullum fuit matrimonium. Item conditio adiecta que est contra substantiam matrimonij ipedit ne matrimonium fiat ubi gratia contraham tecum ut peures mihi venenum sterilitatis. hoc non esset matrimonium. quia procuratio sterilitatis est contra substantiam matrimonij quia iterum bonum plus. ergo ipedit matrimonium. Si autem ergo si diceret contraham tecum sub hac conditioe ut nunquam me cognoscas. non videtur esse matrimonium: ita nec erit matrimonium cum conditio continentie est adiecta. ergo videtur quod ista nulla fuit desponsatio: quia non potuit sequi matrimonium. Si preceat. pertraria sunt iura. et Augustinus quod dicit. quod matrimonium non facit copula carnalis sed pactio coniugalitatis. et quod sanctorum sunt coniugia pari voto continentie: et multa similia. Item videtur quod si esse potuerit tamen non congruit beatissime virginis desponsari. Spiritus sanctus discipulis effugiet fictum: ergo in ista summa spiritus sancti operatione

nulla debuit esse fictio. ergo beatissima virgo pro nupta se gerere non debuit quod virgo innupta fuit. Item matrimonium prius institutum fuit in officium causa proles. postea in remedium: causa vitande fornicationis. ut dicit Apostolus. I. cor. 7. Unusquisque suam uxorem habeat propter fornicationem. Sed propter neutram istarum causarum congruebat esse matrimonium in beata virgine. ergo videtur quod inutilis fuerit ista desponsatio. Sed ad hoc dicimus quod ista desponsatio et possibilis fuit et utilis. possibilis. quia licet beatissima virgo fecisset votum et habuisset firmum votum continentie: poterat tamen consentire in maritalem societatem: facta tamen diuinitus inspiratione utriusque de altero quod vellet virgo manere et sic consensit in societatem maritalem et non in copulam carnalem absolute. Et quod videtur dicere Augustinus quod consensit in copulam carnalem intelligendum est non absolute sed sub conditioe si deus sic veller.

Quod autem obiecitur quod ista conditio sit contra matrimonium. Dicimus quod dicit iura de condicione adiecta contra substantiam matrimonij: intelligendum est de conditioe in honesta. conditio autem licita et honesta non impedit matrimonium. Unde non est simile de voto continentie et de procuratioe sterilitatis et similibus: cum etiam coniuges propter carnalem copulam possint votum continentie emittere. et si emiserint: tenentur obseruare. et sic ista desponsatio possibilis fuit. Fuit utilis ad multa. Prius ut matrimonium bonum ostendat. Secundo ut diuinitus bonorum nullo bono priuaret. Tercio ut hostis fallat. Quarto ut testis castitatis habeat. Quinto ut origo diuinitus offerretur quia non consuevit scriptura feminas genealogizare. Sexto ut ab infamia seruaret. Septimo ut pena caueat. Octauo ut pro persecutione tollatur. Nono ut filius procuraretur. Decimo ut domino seruiatur. Undecimo ut spirituale matrimonium significetur. Duodecimo ut

parētes spūales ostēdant. Tercio fecio ut humilitas virginitati coniungatur. Quartodecio ut occas. o mcurie de fama vgnibus tollat. Quintodecio. ut humilitas et caritas filij ostendat q potius voluit filius fabri reputari q mres infamari. Sextodecio ut matris dignitas humilitati societ ut quāto maior sic humiliet se in omnib. ut sit et mater dei et vxor fabri. Qd autem obicit de simulatione. Dicim. q est simulatio deceptōis ut in ypocritis: et simulatio hūiliatōis qua quis nō vult magnus vlt hūilis p̄dicari sed vilis reputāi. Primā simulationē effugit spūs sanctus. Secundā inhabitat. Unde isa. Sup. quē requiescet zē. Qd obicit q cā mrimo nij debet eē proles. vlt cā vitande fornicationis. dicim. q hoc intelligendū est de mrimonio p copulā carnalem consummato. Istius autē mrimonij cause fuerunt que iam dicte sunt.

In qua etate desponsata fuit. ca. 39.

Ost hoc querit de etate in qua fuit qn contraxit cū Ioseph: et quando cōcepit dñm. Et videt poni q admi nus fuerit xij. ānoz. hec enī est legitima etas ad matrimonij cōtrahendū. Omnia autē facta sunt rite circa illud matrimonij a spū sancto ordinatū. ergo etas legitima est seruata. Itē cū mirabilia sunt que deo imediate opante fiunt: quāto aliqd est mirabili. tāto laudabili. alijs parib. s. vite pfectio. et hūitū consumatio mirabilior est in iuue ne q in sene: et quāto laudabilior. tāto mirabilior. ergo vbi erit laudabilissima erit mirabilissima. Sed pfectio est mirabilior in iuue nē quāto psona est mior. ergo bñssima vgo in infima etate qua hui. grē capax fuit. ipsa denī suscepit. Itē quāto qd minus est debitu: tanto magis gratū: sed est minus debita perfectio in iuue nē q in sene. Sed in bñssima virgie fuit gratissima. ergo

fuit in etate minimā qua esse potuit cū consentire potuit. consentire autē potuit cum usum rōnis habuit: ergo tunc istā grām suscepit ergo. Itē eiusdē est potētie et etiā misericordie grām dare et gratā conseruare et quāto prius datur tanto plus dat. Iuxta illud. Qui cito dat bis dat. S. bñssime virgini tantū dedit quantū pure creature dari potuit. ergo tam cito dedit quam cito accipere potuit. Item nescit tarda molimina spūs sancti gratia. ergo ex parte dantis nulla fuit mora dandi. ymo videtur affectasse dationē. q. ipse exultauit ut gigas ad cur. viam. ergo statim dedit qn susceptiū capax fuit. Cōtra bñssima virgo i annūciatione illuminabatur actualiter summa illuminatione. ergo illa debuit fieri quādo marie fuit illuminabilis scdm intellectū hoc autē est in senio. Iuuenes enī vigen sensu. Senes autem intellectu. ergo bñssima virgo debuit illā illuminationē recipere in senectute. Itē figura hui. conceptionis: supnaturalis in virgine fuit Sarre conceptus sterilis in senectute. quādo nonagenaria fuit. ergo si figuratum debuit rñdere figure et ista cōceptio fieri debuit in senectute. ergo desponsatio que precessit istam cōceptionem. Itē nō est congruū matrimoniū inter senem et iuuenulam. sed inter iuuenem et iuuenē: et senem et senē. Illud autē matrimonij fuit congruentissimum et Ioseph fuit senex. ergo et beata virgo. Itē contra gratuitatez bonorum morum et honestatem est acceleratio matrimoniozū. hic autē nihil fuit incongruū. ergo expectatū fuit tempus congruū et maturū. Item a corpore beate virginis formabatur corp. perfectissimum secundū naturā. ergo ex tali tale. et ex magis tali magis tale. corpus autē illud pfectissimū debuit esse secundū naturam: corpus autem perfectum non est ante statum augmenti.

Status autem ille ad minus non est ante xxv. annos. ergo corpus beate virginis debuit esse ad minus xxv. annorum quando concepit xpm. Item consilium iuris est. si dubitetur de quantitate numeri q. equaliter ius et index debeat medium numerum determinare. ubi gratia. Si dubitetur utrum quis teneat isti x. vel tantum decem: iude et faciat solui medium ergo a simili in proposito. si dubitetur quando facta fuerit ista desponsatio et conceptio interpretandum erit tempus medium inter primum et ultimum tempus quia talia consueverunt celebrari. Primum autem tempus est. xij. annorum. ultimum tempus ut in pluribus. l. annorum. horum autem medium. 30. ergo videtur q. circa illam etatem debuit esse beatissima vgo quando ista in eam fiebant. Solutio. Supponendo q. in beatissima vGINE fuit omnis congruentia tam ex parte nature quam ex parte gratie ad hoc ut mater dei fieret: credimus concedendo q. deum concepit tali etate qua perfecta fuit i. statu corporis et quantitate: et q. circa eandem quantitatem desponsata fuit tantum quantum ante sponsalia solet matrimonium precedere: viz. circa duos menses. Quod ergo obicitur q. mirabilior et laudabilior esset in iuventute ista perfectio. Dicimus q. cum nihil sit laudabile nisi aliquo modo dependeat ab arbitrii libertate et ab habitu virtutis non statim illud fieri debuit: cum beata virgo libero arbitrio uti potuit. sed intervenire debuit temporis protractio: in quo fieret et meritum accumulatio et purificationi quas acceperat in utero maior succederet et puratio et virtutum exercitatio. ut omnium virtutum apice sublimata de congruo suo singulari merito mundo subueniret perditio. saluatorem gignendo. Et sic patet q. non statim deus hoc donum dedit cum eius beatissima virgo capax fuit. Sed quia non tantum dedit sed

congruentissimo modo tunc demum statim dedit: quoniam susceptivum congruentissimo modo capax fuit: ut non esset tantum datum optimum sed donum perfectum et perfectissimo modo datum: nec illa velocitas donum duplicat que temporis congruitatem anticipat: et a dato. modum dandi deformat et a recipiente gloriam minuit. et dignitatem recipiendi ab ipso excludit.

De pulcritudine virginis si corporaliter. cap. 40.

Est hoc queritur de pulcritudine beatissime virginis utrum pulcritudinem corporalem habuerit. Et videtur q. sic. figura siue signum similitudinem debet habere cum signato. Sed omnes mulieres beatissimam virginem figurantes te sunt scriptura fuerunt pulcherrime. ergo et beata virgo. minor patet. Quatuor enim inveniuntur mulieres beatissimam virginem expressissime figurantes. hester coniugata. Judith vidua. Rachel et Rebecca virgines. de hester scribitur primo capitulo. Erat autem hester pulchra valde et incredibili pulcritudine gratiosa omnium oculis et amabilis videbatur. Similiter de Judith legitur iudic. 2. Erat autem eleganti aspectu nimis. Et ite ibi. Considerabant faciem eius et erat stupor in oculis eorum quoniam eius pulchritudinem mirabantur nimis. Et item. Non est talis mulier super terram in aspectu et pulcritudine et sensu verborum. Simili modo de Rebecca legitur q. fuit puella decora nimis viz. goq. pulcherrima et incognita viro.

Item de Rachel q. erat venusta facie et decora aspectu. Et sic scriptura omnes mulieres beatam virginem figurantes laudat in pulcritudine. ergo et beatissima vgo. Item corpus ordinatum ad animam ut supra dictum est q. anime nobiliori debetur corpus nobilius. ergo pulchritudo corporis ad pulchritudinem

nez anime. ergo vbi fuit perfectissima pulcritudo anime ibi et perfectissima pulcritudo corporis debuit esse. Item in canticis. quarto capi. describitur summa pulcritudo spūalis. et hoc per symbola corporalia. Illa autē scriptura spūalis et anthonomice expōit de bēa virgine. ergo illa que ibi dicitur. debet cōuenire anthonomice bēe virgini. Itē p pulcritudine exteriorē ducitur. intellectus ad interiorē. ergo i beata virgine debuit esse pulcritudo exterior et interior.

Item pulchritudo et bonum addito pulchro et bono facit magis pulchrum et bonum. ergo pulcritudo et bonitas exterior addita pulcritudini et bonitati interiori facit magis pulchrum et bonum. S; beatissima virgo inter puras creaturas optima et pulcherrima fuit. ergo habuit pulcritudinem exteriorē et interiorē.

Item etiam in prosa dicitur. Castissima corpore. sanctissima moribus. omnis pulcherrima: virgo virginum. Item corpus humanum ē nobilius omni corpore bruto; propter unionem ad animam rationalem. ergo nobilitas corporis attenditur secundum nobilitatem anime ad quam ordinatur. forma. n. et materia debent esse proportionabilia. Sed anima beatissime virginis fuit nobilissima per animam filij dei. ergo et corpus erat nobilissimum et pulcherrimum post corpus filij dei. Item corpus unitū diuinitati perfectissimum est in pulcritudine. ita ut etiam in ipsum desiderent angeli prospicere. ergo corpus immediate ordinatum ad ipsum erit secundo loco pulcherrimum. Sed illud fuit corpus matris: vnde formabatur id quod dicitur uniebatur ergo illud fuit secundo loco pulcherrimum.

Item philosophus. Natura est vis insita rebus ex simili simile procreans. Nisi ergo natura impediatur vel erret filius est similis patri vel matri. ergo quod nascitur de matre et non de patre. et tali operante qui non potest impediri vel er

rare: ibi necesse est filium simile esse patri et e converso. sed ipse beate marie virginis filius est pulcherrimus. ergo et ipsa. Item qui viderunt veronicam dicunt quod pulcherrimam et gloriosissimam representet faciem. Item ordo est in rebus naturalibus et in corporibus humanis. Natura enim aliquid facit pulchrum et aliquid pulchrius. ergo et aliquid debet esse pulcherrimum secundum naturam. Natura enim aliquid habet terminum ad quem potest et non ultra: aut ergo illum alicubi continget aut nusquam. si nusquam. ergo deficit respectu suarum operationum. hoc autem est falsum. quia dicit philosophus quod natura non abundat superfluis nec deficit necessariis. ergo natura alicubi habet suum summum. Corpus autem naturale quicquid format a corpore naturali ipsa natura creata operante naturaliter. aliquid quando deo operante supernaturaliter. ergo alicubi est summum in corpore humano deo operante: et alicubi summum natura operante. et sic natura operans est immediate sub deo operante. Sicut ergo corpus dei quod deus per se ipsum formauit. est perfectissimum et pulcherrimum in natura quod deus potuit facere secundum statum vite: ita corpus beatissime virginis ad se immediate ordinatum erit pulcherrimum secundum statum vite quod natura potuit facere se operante. Item dicitur. dicitur quod ipsa a nulla illustrius supatur. Sed alie virginis et sancti laudantur de pulcritudine corporali quoniam est coniuncta speciali. ut illud perfectum facie sed pulchrior fide tenetur. Et similiter in predictis mulieribus veteris testamenti. ergo beata virgo omni laude dignissima debuit de utraque perfectitudine laudari. Item castitas laudabilior est pulchritudine. sicut episcopo incontinentia in deformibus vituperatur: S; beatissime virginis castitas fuit laudabilissima. ergo ipsa fuit perfectior.

Contra. per. vlti. dicitur. Fallax gratia: et vanitas est perfectio. S; in beata virgine minime fuit de vanitate. ergo nec pulcritudo.

Item pulcritudo mulierum magna
ē occasio mali. Ecclesiastici. 9. Urgie-
ne conspicias: ne forte scandalizeris i
decore illius. Et item ibidem. Propter
speciem mulieris multi perierunt. Un-
Job. 31. Pegi sedus cum oculis meis.
vt ne cogitarem qdem de virgine. Sed
beatissima virgo oībus debuit esse cā
saluandi. ergo nulli cā pereūdi. Itēz
quanto plures sunt cause humilitatis
tanto maior ē fortior humilitas. Ergo
que summam habuit humilitatem oēs
cās habet debuit humilitatis. Et qz fa-
stus inest pulchris tē. Deformitas autē
est causa humilitatis. ergo beatissima
virgo debuit esse deformis. Item do-
minus in incarnatione maximā osten-
dit humilitatem. qz exinanuit semetip-
sum. sed maior humilitas est assumere
carnem de deformi qz de pulchra. ergo
dñs nasci debuit de deformi. Solutō
Rōdendo dicimus qz sicut dñs nŕ i. s.
xps speciosissimus fuit forma pre filiis
hoīum. Itē beatissima virgo pulcherrīa
fuit inter omnes filios et filias hoīum.
Et qz ipsa habuit summū in pulcritu-
dine quod potuit esse in corpore morta-
li natura operante. Qd autem euāge-
liū nihil scribit super eo pnt ee plures
cause. Una qz cū dñā nostra nob sit po-
sita i speculū et exemplum saluos fēdi
n̄ eam vult de talibus laudare quoz
inordinat⁹ appetitus vel abusus ē mul-
tis causa peūdi. Alia causa ē qz scri-
pture sufficit hoc per locum a minori
inferre qz quicquid bonitatis vel pferi-
tudinis in aliquo scōrum fuerit: in ipsa
dubitem⁹ minime defuisse. Unde scri-
ptura magis laudat eam hic tacite sup-
ponendo qz verbotenus explicando.
Tacēdo. n. pro reuerētia regulā nobis
tradidit infallibilez qz quicqd boni vel
laudis in alijs fuerit. hoc de ipsa n̄ opoz-
teat dubitari. nec i qñez venire debe-
at. qd nephās ē dubitare. Item sicut
angeli summi a donis meliorib⁹ laudā

tur et denominātur et non ab inferiori-
bus que tñ in ipsis esse non dubitātur
ita et brā virgo donis spūalibus plenī-
sima donis gratuitis et nobilissimis ita
occupat et implet animas laudantium
euangelistarū. qz obliuiscuntur bono-
rum corporalū. Itē cū rota sit in me-
dio rote euangelium magis respicit spi-
ritualia. lex uetus plus corporalia. pro-
pitiū ergo ē euāgelij de gratuitis lauda-
re: et propitiū veteris testamēti corpora-
lia commendare. Ideoqz dñā nŕa in ve-
teri testamēto de pulcritudine corpora-
li commendatur per figuras: in nouo te-
stamēto de spiritali pfectiōe per ange-
los et euangelistas. Raro enim vlt nū-
quā in nouo testamēto inueniunt qz alijs
a corporali pulcritudine cōmendetur.

Quod autē obicit de mali occasione
respōdemus qz pulcritudo corporalis
simpliciter in suo genere bona est: Ni-
hil autē a deo bonū est: in quo nō contin-
gat malos scandalizari. Qui nō tantū
in xpo homine scandalizabantur sicut
scriptū est Mar. 6. Et scādalizabant i
eo. Et Mat. xi. et luc. 7. Utis qz n̄ fuerit
scandalizatus in me: ymo in ipso deo
scandalizant. Unde sup illud. ps. quā
bonus israel deus his qui recto sūt cor-
de. Glō. Peruersis autem peruersus
esse videtur. Talis autem occasio mali
siue scandali passui nō est vicium bo-
nam naturam habētis sed culpam pati-
entis. Sicut et ipsi demones in pulcherrīa
dei iusticia scandalizantur. vnde
ps. Superbia eorum qui te od. a se. sp.
Nec propter hoc debet esse iniusticia.
Si mali vel demones scandalizentur i
ipsa. maxime cum boni in ea edificen-
tur. vnde mali scādalizantur. Lōgrua
ergo fuit pulcritudo beatissime vgis: et
ad sui ipsius commendationem. vt na-
turam perficiat. et gratiam augmentet
quia forma pudicie rara sed apta co-
mes. et ad nostram edificationem. et ad
deuotionem. Sapi. 4. Pulchra enim est

casta generatio cū claritate. Et ad cor-
poris dominici commendationem. nō
potest arbor bona et nobilis fructū ma-
lum et ignobilem facere. Nec est per-
fectior humilitas que est ex pluribus
causis: quarum aliquę essent natura-
les et aliquę gratuite: q̄ illa que est ex
solis gratuitis. ymo sicut gratia est no-
bilior natura et perfectior. ita hūilitas
que est ex gratia perfectior est illa que
est partim ex gratia et partim ex natu-
ra. Nec etiam esset maior humilitas
q̄ deus incarnaretur de deformi q̄ de
pulchra. humilitas enim est gratie col-
latiua et augmentatiua et nūq̄ dimi-
nutiua. Non esset igitur filij humiliatio
maior que humilitatem matris in sua
nobilitate diminueret et laudez castita-
tis auferret. Unde non mirū neq̄ lau-
de dignum hominū opinio iudicaret.
si virgo quia deformis esset humilis et
quasi despecta viro. virgo permāeret.
Econuerso autem quanto virgo beatif-
sima profundior ē humilitate. et quāto
ab altiori inferius i seipsam descendit.
tanto maior est filij dei humiliatio qui
se a summo celo post ipsam inclinauit.

**De pulcritudine in speciali et primo de
corporis quātitate. ca. 41.**

Facto de pulcritudine in commūi:
consequenter inquirendum est d̄
pulcritudine in speciali. que in tribus
consistit. In debita corporis quantita-
te. et in eleganti membrorum dispo-
sitione. et proportionē. et in coloris ve-
nustate. Primo ergo queritur de quā-
titate. Que conuenientior probari pōt
a quantitate corporis sui filij qui tanq̄
perfectissimus in suis naturalibus de-
bitissimam habuit quantitatem. Corp⁹
enim filij formatur a corpore genera-
tis. ita q̄ de tali tale. et de tanto tantū
nisi error aut impotentia impediāt. ul-
ter viam accidentis aliter fiat. sed na-

turaliter et regulariter magnus gene-
rat magnum. et paruus paruū. et tā-
tus tantum. ergo si corpus dominicū
in summo habuit debitam quantitātē
viro congruentem. et mater sua habu-
it debitam quantitatem semine p̄gruē-
tem. Quod concedimus esse verum et
credimus. idēz de qualitate dicentes.
Modi enīz qualitatis corporis sunt quī-
q̄. Crassities mīma. carnositas. exte-
nuata macies. synthesis. et equalitas.
Piguedo causatur ex frigiditate et hu-
miditate. carnositas ex caliditate et hu-
miditate. extenuata macies ex calidita-
te et siccitate. equalitas ex omni humo-
rum equalitate. synthesis ex frigidita-
te et siccitate. cuius qualitatis crediūf
corpus beatissime virginis extitisse.

De membrorum proportionē. ca. 42.

Ost hec queritur de membrorum
dispositione et proportionē. Et illa
similiter probatur ex parte generati.
In formatione enim corporis a gene-
rante sic formatur totum de toto: q̄ a
qualibet parte generantis format p̄s
generati illi cōrespon dens. Unde iter
generantem et genitum regulariter et
naturaliter singulorum membrorū ad
inuicem est simulatio. i. forma et figura
nisi per viam accidentis impediatur.
ergo cum in corpore dominico nullūz
potuerit interciderē impedimentum et
membra illius corporis fuerint elegan-
tissime dispositionis et cōgruentissime
proportionis. eadem dispositio et p̄por-
tio erit in membris matris. quod cōce-
dimus esse verum.

De colore cutis. cap. 43.

Ost hec queritur de colore et ve-
nustate. Triplex est diuersitas co-
loris in corpore humano. scilicet color
i cute. color in capillis. color in oculis.
Primo ergo queritur de colore cutis.
et videtur q̄ debuit esse nigrā in cute.

Color enim est proprium obiectum vi-
 sus. ergo ille color qui magis est visui
 congruus plus attestabitur coloris bo-
 nitati et perfectioni: nigredo autem; ma-
 gis est congrua visui. est enim congre-
 gatiua visus. ergo nigredo est color p-
 fectissimus ad videndum. ergo debuit
 esse color perfectissimus corporis scdm
 qd videri debet. Item simplex nobili-
 est composito. ergo nigredo et albedo
 sunt colores simplices nobiliores sunt
 alijs coloribus compositis. ergo alter
 eorum erit in corpore perfectissimo. sed
 non albedo. ergo nigredo. Qd no albe-
 do videtur. albedo enim est color corpo-
 ris in quo est abundantia frigiditatis
 et etiam visui incongruus. quia disgre-
 gatiuus visus. Item color est in mo-
 tione visus secundum actum lucidi. er-
 go illi colores qui sunt motui secundum
 actum lucidi in ratione coloris magis
 sunt perfecti. Sed sicut dicit philosophus
 extrema sunt magis sensitiua et motiua
 ergo albedo et nigredo qui sunt extremi
 magis sunt perfecti in ratione coloris
 ergo alter eorum debet colorare corp-
 secundum naturam perfectam. Sed dicit
 philosophus qd in corporibus sunt lux
 et tenebre hoc est album et nigrum. Sed
 perfectior est lux tenebris. ergo in perfe-
 cto corpore potius erit effectus lucis qm
 tenebrarum. hic autem est albedo. ergo
 corpus perfectum potius erit album qm
 nigrum. Videtur autem potius qd de-
 buit esse rubeum. Corpus enim rubrum
 maxime enervatum sanguine est comple-
 xionis. Sanguini autem attestatur ru-
 bedo. ergo corpus optime complexio-
 nis debet esse rubeum. Videtur at-
 qd debeat esse mixtum ex albo et rubro
 quia sicut auctores medicine dicunt. in
 cute color ab interioribus accidit duo-
 bus modis aut ex abundantia aut ex e-
 qualitate humorum. Ille ex equalitate qui
 est compositus ex albedine et rubore.
 Alij vero ex inequalitate. Sed nobilior

est color qui procedit ab equalitate hu-
 morum. ergo ille debet esse in corpore
 enervato. Videtur autem qd in hoc
 corpore debuerit esse color glaucus. Il-
 le enim color signat frigiditatem in co-
 pore dominantem. Sed videtur qd cor-
 pus beatissime virginis debuit esse fri-
 gide complexionis hac ratione. Quod
 natura tale est. magis tale est. ergo qd
 natura castum est magis castum est.
 sed quod natura frigidum est natura
 magis ordinatum est ad castitatem. ergo
 corpus castissimum debuit esse frigide
 complexionis. Item omnis inclinatio
 que est a duobus. ceteris paribus for-
 tior est illa que est ab altero tantum:
 ergo inclinatio ad castitatem si cause-
 tur ex natura et gratia. fortior est illa q
 tantum ex gratia. ergo castissimum co-
 pus frigide complexionis fuit. Contra
 bonum additum bono facit magis bo-
 num. ergo bonum gratie additum bono
 nature erit magis bonum ceteris pari-
 bus. ergo plena secundum gratiam de-
 buit esse perfecta secundum naturam.
 ergo non debuit esse frigide complexionis.

Item magis manifestat potentiam a
 contrario secundum naturam et contra
 naturalem inclinationem contrarium
 elicere. qm a tali tale. Sed perfectius et
 nobilius est in quo magis manifestat
 potentia. ergo nobilior et perfectior est
 castitas in calidis qm in frigidis. Sed ca-
 stitas beatissime virginis fuit perfectis-
 sima. ergo debuit esse calide complexio-
 nis. Item vbi maior prietas ibi maior
 pugna et difficilior victoria. vbi autem
 difficilior victoria ibi maior gloria. ergo
 gloriosior castitas in calidis qm in frigi-
 dis. Item philosophus. Incontinens
 est qui patitur et deducitur. Insensibi-
 lis est qui nec patitur nec deducitur.
 Continens qui patitur nec deducitur.
 Et hoc est medium virtutis. ergo vir-
 tuosior est castitas vbi maior passio.
 hoc autem est in calidis.

De colore capillorum ca. 44.

Ost hec queritur de colore capillorum qui secundū auctores medici sunt quatuor. Nigri. Rubi. glauci. Lanties. Cum autem glaucus consistet ex humore abundante melancolico. Lanties autem ex nimia defectione naturalis caloris: et ex effectu putridi stagnantis quod plurimum fit in senibus: de illis duobus non fit quod. Sed tamen de nigro et rubeo. Videtur autem quod capilli eius debent esse rubei. Rubedo. enim. attestat abundantiam caloris non adusti. Nigredo autem est ex abundantia colerici in censi: vel adustione multa sanguinis. quod ut dicit Galienus. Rubedo attestatur sanguine. nigredo autem melancolice vel colerice complexionis. Ergo cum nobilior sit complexio sanguinea quam colerica. color attestans sanguinem nobilior erit: quam attestans colerice complexionis. ergo nobilior rubedo quam nigredo. ergo erit in corpore nobiliori. Item Galienus ubi de scribit corpus enervatum in regni dicit. Competentis crasseos cognitiones: sed in tota animalis habitudine hec sunt. scilicet. color ex rubeo et albo commixtus: capilli verorubei et mediocriter crispi in pluribus etc. Ergo in enervato corpore capilli debent esse rubei. Item in eodem. Nam si enervatio cerebri existat secundum quatuor qualitates omnia que dicta sunt habebit cum modo: et supfluitates que cumque per palatum aut aures aut nares et oculos expurgantur et hec habebit moderate: et minime ledetur ad omnia quecumque extrinsecus calefaciunt et infrigidant siccant et humectant. Talibus quidem capilli infantibus existentibus subrufi. pueris vero subrubei. perfectis vero rubei sunt. ergo in optime complexionato cerebro capilli debent esse rubei. hoc autem fuit cerebri domus etc. Videtur autem quod debeant esse nigri. Constantinus in pategni tres causas pilorum ponit dicens. Capilli caput custodiunt et defendunt et

honestant: quibus si careat homo maxima est inhonestas et precipue in mulieribus. et iuxta hoc fecit natura corpori iuamenta atque ornamenta. Et iterum: Est autem causa cur masculi et non femine barbescent. quia masculi sunt calidiores: in quibus fumus qui est pilorum natura magis augmetur. quod quia natura non sufficit expellere: expellit per duo loca per caput et barbam. Unde fit ut femine calidissime barbescere videantur et e converso in masculis frigidis. unde non barbescent eunuchi. quia perdiderunt membra calidiora. Pili ergo isti sancti sunt a natura ut essent iuamenta et ornamenta. Ex hoc patet quod tres sunt cause pilorum. Expulsio fumose supfluitatis iuvenatua: et defensio a calore et frigore exteriori: et ornatus capitis. Quantum ad primam utilitatem magis videntur corpori enervatio convenire nigri capilli. Si enim expulsio supfluitatis nociva est quecumque iuvenatua: supfluitas magis est nociva. et illi expulsio maxime est iuvenatua. Sed colericum censum et sanguinem adustum magis est nocivum quam sanguis non adustus. Ergo magis est iuvenatua expulsio quam illius. Sed ad istius expulsionem sequitur generatio nigrorum capillorum et non rubeorum. ergo quantum ad illam causam enervatum magis debet habere nigros capillos quam rubeos. Si quantum ad defensionem. Nigri. enim. capilli fortiores sunt quam rubei. Si quantum ad ornamentum. Pulchrior. enim. est et aptior proportio extremi ad extremum quam medii ad extremum. Opposita. enim. iuxta se magis elucescunt. ergo supposito colore cutis albo et rubeo magis venustat in capillis nigredo quam albedo vel rubedo. Item quantum ad sensum visus nigredo est convenientior. quod est congregativa visus: rubedo autem disgregativa. Item quantum ad signatum. rubedo enim attestat mobilitatem et infidelitatem. nigredo stabilitatem et firmitatem. quod respondet elemento quod

est terra. Itē constantius in pāteg. vbi describit corpus encraticū sic dicit in superioribus tribus libri meminim⁹ dixisse de intempera complexione corporis quantum ad compositionē ineq̄lis. Oportet ergo nos dicere de equali complexione ⁊ de eius significatione. Corpus enim equale neq; multum macidū est: neq; pigre color eius inter album ⁊ rubrum medius. pili eius in infantia ruffi. in pueritia ⁊ in iuuetute nigri. ergo ad encraticum corpus pertinet nigredo in capillis secundū Cōstātinum. ⁊ sic etiā videtur cōtrouersia inter constantinū ⁊ Gal. cum hic nigrus colorem ponat capillorū in equali corpore. ille autem rubeum. Item eazū contrarietas inuenitur inter illos qui loquuntur de corporis pulcritudine. quorū vnus sic dicit. femineū capiti si vis formare decorē ⁊ Liribus irutilet nitor aurum ⁊c. ergo uult q; capilli debeant eē aurei coloris. Alter autē dicit sic. Spectandū nigris oculis nigroq; capillo. Item i canticis. ubi describitur pulcritudo spūalis per exteriorē expositionē. dicit. Lome eius sicut elate palmarum: nigre quasi coruus. ergo uidet q; ad exteriorē pulcritudine; per quā hic interior describitur pertinet ad nigredo in capillis. quia ut dicit magister Richardus de sancto uictore super illis gene. 4.9. Neptalim ceru⁹ emisus dans eloquia pulcritudinis. Pulcre hominem interiorē eisdem vbiis reficit ⁊ exteriorē dum per exteriora uisibilia ad inuisibilem pulcritudinem intellectum traducit: ergo ad exteriorē pulcritudinem pertinet nigredo capillorum. Item secundum complexionem unatam soboles solent assimilari parentibus ⁊ e cōuerso. Sed uideamus q; genus iudeorum ut in plurib⁹ habent nigros capillos. ergo ⁊ domina nostra cum fuerit de progenie iudeorū.

Item veronica pretendit nigraz bar

bam ⁊ nigros crines in domino fuisse. ergo in domina nostra cū maxima fuerit assimilatio inter eos.

De colore oculorum. ca. 45

Ost hec querit de colore oculorū qui quadruplex est. Niger. subalbidus. varius. ⁊ glaucus. Et uidet q; debeat esse niger. Ille enim ut in pluribus concōtitatur nigrum colorem in capillis: q; habentes nigros capillos habent nigros oculos ⁊ maxime videtur congruere venustati. Unde. Spectandum nigris oculis ⁊c. In contrarium uidet: q; alius describens pulcritudine; quo ad oculos dicit. Radiant vtrūq; gemelli luce smaragdina vel sideris instar ocelli. Illi autem colores nō sunt nigri. Item nigredo oculorum ut dicit Iohānicus pcedit ex defectu visibilis spirit⁹ vel perturbatōe eiusdē aut ex cristallini penuria humoris aut quia plurimum resedit interius cristallinus humor. aut ex humore abundanti qui est similis albugini oui: aut ex perturbatione ipsius aut ex abundantia qualitatis niuci humoris. ergo cuius iste color in oculis causetur maxime ex defectu eorum in quibus consistit oculi perfectio ad videndum: ut est spirit⁹ visibilis. ⁊ humor cristallin⁹ nullo modo erit iste color oculorū encratici corporis. de glauco autem ⁊ alijs non fit qd cum attestentur minus nobili complexionī. Solut⁹ ad primū. Rndendū est q; cum sex sint colores cutis: et albus ⁊ rubeo compositus. niger. citrin⁹. glaucus. albus ⁊ rubeus. solus ille qui est compositus ex rubore ⁊ albedine ut dicit Iohānicus est ab equalitate pcedens: omnes vero alij ab inequalitate: prim⁹ est nobilissimus ⁊ corpori encratico determinatur. Ut supra a Galieno in temperata complexione posuit ibi competentis crasceos ⁊c. Et simili modo a Constantino in pāteg ibi.

In superiorib⁹ zc. hunc ergo concedi
mus in corpore beatissime virginis exti
tisse. Ad obiecta in contrariū respon
demus q̄ licet color niger magis sit ui
sui cōgruus alteri ad uidendū alteri nō
tamen magis ē encratico corpori deter
minatus ad habendū. Color enī corpo
ris est p̄cipaliter ad corpus propriū
ueniendū. z suam complexionem
ostendendā q̄ ppter corpus alienū ad
uidendū. Item cum uisus delectet
in pulcro z ī luce proportionabili: tele
ctabilior z delectosior ad uidendū lu
men est color albus mixtus cum rubo
re q̄ nigredo: Nec est contra q̄ extre
mi colores magis sunt sensui. Illa
enim p̄uenētia sumitur respectu alte
rius uidētis. ista autē respectu habē
tis. Natura enim ut dicit p̄b̄s: intendit
sibi nisi sit ebria. Ergo color corporis d̄
bet determinari potius fm congruen
tiam sui subiecti q̄ respectu alieni. Nec
etiam obstat q̄ simplex nobilior est cō
posito. hoc enim uerum est inter res ge
nere differentes. ut anima dignior est
corpore: z non ī ijs ī quibus est simplex
pars compositi: cum ī ijs semper totū
dignius sit sua parte. Qd̄ autem obi
citur q̄ debuerit esse frigide complexio
nis z habere colorem illi attestantem:
dicimus q̄ nō. Luz enī gratia nobilior
sit q̄ natura. castitas que totaliter est
a gratia nobilior est ea que partim est
a gratia z partim a natura: z tanto ma
iorem manifestat gratiam quanto for
tiorē vincit naturam. Nec tamen in
beatissima virgine aliqua fuit pugna:
quia fomes omnino extinctus fuit ī ea
Unde tanto nobilior z perfectior fuit
eius castitas: quanto nec hosti aut car
ni aliqua tentandi fuit possibilitas: z
nihilominus tanto de hoste triumph⁹
gloriosior est quanto etiam ipsa caput
eius contriuit sub pedibus. ut nec ad
p̄imum motum se unquā contra ipsa;

erigere fuerit ausus. Non enim dīni
nuit rationē uictorē nō posse impugna
ri sed nolle impugnari nec posse resiste
re. Illa igit simul gloriosissima z nobi
lissima castitas fuit. que in se nunquā
saltem aliquem motum concupiscentie
sensit. z se in aliqua subiecta diffemi
nans exemplariter cōcupiscentiā a mul
tis cordibus profugauit. quorum se in
virginitate oīum matrem fecit. Ad
illud quod obicitur de colore capillorū
dicimus q̄ color in capillis immediate
significat dispositionē cerebri. Unde
optimus color in capillis debet deter
minari secundum optimam complexio
nem cerebri. Optima autē complexio
cerebri determinatur secundum duos
modos. Unomō est cerebri optime
complexionatum quando est optime or
dinatum ad actiones virtutis natura
lis. ita q̄ operationes cerebri maxime
ordinantur secundum equalitatem ad
operationes cordis z epatis z aliorū
mēbrorū principalium. z secundum
hoc cerebrum debet ēē calidum z hūi
dum. z secundum hoc capilli talis cere
bri in infantibus sunt subrucci. in pue
ris uero rufi v̄ subrubci. ī perfectis
uero sūt rubei sic dīc̄ Galenus in tegni
in auctoritate supra posita. Nam si en
craticum cerebrum zc. Et secundum
hunc modū loquebatur qui dixit. Tri
nibus irruet zc. Et secundū hanc le
gem procedunt rationes pro illa parte
Aliomodo dicitur encraticū cerebrū
secundum q̄ est optime dispositum ad
operatōes aīales que proprie fiunt in
cerebro z mediāte spiritu aīali qui na
scitur in cerebro: z secundum hoc cali
dum z siccum debet ēē cerebrū. quia
ille due qualitates maxime subferunt
cognitioni. A caliditate enim est velo
citas apprehendendi. a siccitate firmi
tas retinendi. a calore est motus z mo
bilitas. a frigore quies z immobilitas.

Item a siccitate firmitas retinendi.
Siccitas enim est bene terminalis pro
prio termino male alieno. humiditas
autem male terminabilis proprio ter
mino bene alieno. et sic patet quod magis
congruit perfectioni cerebri caliditas
quam humiditas. ut enim Galienus in te
gni dicit frigidioris quam oportet cerebri
cognitiones superfluas plures habent
secundum proprias effusiones. et capilli
recti et ruffi manentes et post multum
temporis nascentes subtiles et exiles
plurimum et facile a frigidis causis le
duntur. et secundum idem tempus lesionis a
cataractis et coriis consumuntur et som
nolentiores quodammodo sunt. In cali
do autem cerebro contraria sunt et sic pa
tet quod nobilior est calidum cerebrum quam
frigidum. Simili modo patet quod siccum
est nobilior quam humidum. Galienus in
tegni Siccioris cerebri sunt cognitio
nes. Non superfluit in effusionibus. et
sensum perfectum habent. vigilantes
hosunt et. humidioris vero cerebri
capilli plani et non omnino calui sunt et
sensu hebetes sunt. et supfluitatum mul
titudine somni multi et profundi. Et sic
patet quod nobilior est cerebrum quantum
ad virtutes animales si fuerit siccum et ca
lidum quam si fuerit humidum et cali
dum. Nam ut dicit Galienus ibidem
Compositi vero calida et sicca complexione
primum quidem quod nec superfluitatum
abundantes sunt sed perfecti sensibus
et vigilantissimi. Prima generatio ca
pillorum citissima est in eis et plenissima
Nigri capilli et crispi. Si vero humidi
tas caliditati accedat. parum quidem
supergradientibus utrisque mediocri
tem bonus color et caliditas et in ocu
lis bene magne et superfluitates pluri
me et mediocriter digeste et capilli re
cti et subrubei. repletur autem et graua
tur caput a calefacientibus. Et infra.
his est notus contrarius semper. op

time vero in borea degunt. neque excita
ri possunt usque ad multum. et ad som
num conuercentes se ipsos et grauiter
dormientes sunt et vigilantes fantasi
as vident. et sensibus imperfecti. Et
sic iterum patet ex coniunctione quali
tatum quod optima est complexio cerebri
quantum ad virtutes animales calidum
et siccum. et cerebro sic existenti debet
tur capilli nigri. Et hoc est quod dicit
constantinus in pateg. In superioribus
et. Cum ergo cerebrum eneraticum sit
vno modo respectu virtutis naturalis
aliomodo respectu virtutis animalis. et
nobiliores sunt operationes virtutis
animalis quam naturalis. melius erit cere
brum quod est eneraticum ad opera
tiones animales quam quod est perfectum
ad operationes naturales. ergo perfe
ctissimi corporis cerebrum debet esse
calidum et siccum. Cum ergo corpus
domine nostre fuerit perfectissimum
secundum omnia membra ipsa habuit
cerebrum calidum et siccum et capillos
nigros et sic procedunt rationes et au
ctoritates ad hoc inducte. Ad hoc quod
obicitur de colore oculorum. responde
mus quod cum color oculorum attestetur
complexione proprii subiecti. conueni
enter cerebro sicco determinabitur co
lor oculorum niger qui dominatur. Et
quod obicitur quod ingredo oculorum cau
satur ex defectu spiritus visibilis et hu
moris cristallini dicimus quod hoc ve
rum est. Sed paucitas spiritus visibi
lis et humoris cristallini causatur ex
caliditate et siccitate cerebri. Spiritus
enim naturalis perueniens usque ad
cerebrum. si cerebrum fuerit calidum
reperit maiorem ibi recipiet depu
rationem et subtiliorem substantiam.
Quanto autem substantia est subtilior
tanto plus habet de forma et minus de
materia et quanto substantia est subtilior et for

formalior: tanto magis ē acuta z fortis opatōis. z sic a tali cerebro trāsmittit spūs visibilis ad oculū paucior z subtilior: z fortior. Sili mō nutritiū paucius z subtilius z forti⁹. paucitas ergo spūs z nutritiū cāt nigredinē vt dicit auctor. S; subtilitas cā ē nobilioris z fortioris opatōis. z sic tales oculi erūt nigri ppter predcōz spūm paucitatē. sed clāriores ad videndū z nobiliores ppter sensuū subtilitatem z nutrimenti puritatē: z sic brā virgo ī color cutis alba z rubea mixtum ī capillis āt z oculis nigra tēperate sicut z eius filiū dilectum speciosissimum forma p filiis hominū credimus fuisse coloratum.

De hoc q dicit viro. ca. 46.

Ost hec querit d hoc q dicit viro q frustra vñ addi. Oīs. n. despōsatio virginitatis fit viro. Qd autē hic nihil frustra debeat poni. dicit beatus Hieronimus. Si enim nec foliū ab arbore sine causa nec passer unus sine patre uestro celesti cecidit super terram. Potest ergo de ore euangeliste superfluum defluere. psertim in sacra scriptura vbi vt puto (plēa qppe sunt omnia supernis misterijs ac celesti singula dulcedine redundantia) si tñ diligentem habeant inspectorem qui sciat mel suggere de petra oleumq; de saxo durissimo. ergo nō sū causa debet hic poni viro. Solutio. hic nō additur viro ad denotandam sexus discretionem sed ad tangendā spōsi beatissime virginis commendatōez. z sponse in sponso honoratōez. vir autē non notat hic sexum vel etatē sed virtutem. Fuit ergo ioseph vir p constantiā fidelitatis quantū ad iusticiā pñet. z per virtutē castitatis quantū ad tēpātiā per excellentiam discretionis quantū ad prudentiam: per strēmuitatem operationis quantum ad fortitudinē. Et sic in viro notatur excellētia quattuor virtutum cardinalium.

De hoc cui nomen erat. cap. 47.

Ost hec querit de hoc q dī. Cui nomen erat. Vñ aut q in hoc nimis diffuse loquat: z superflue. cū idē potuisset breuius expōsisse dicēdo viro ioseph vel noīe ioseph. Natura. n. vt dicit philosophus: nihil facit frustra. ergo mltō fortius ī verbis a spū scō dictatis nihil ē frustra. Itē nā nec deficit ī necessarijs nec abundat superfluis. Itē natura inquātū pōt pauciorib⁹ se expedit. Itē p̄. io. Qui moderat labia sua. i. suos sermones: prudētissimus ē. Itē Mat. 12. de oī verbo ocioso reddent hoīes rōem zc. De his oībus vñ q nihil debeat poni superfluum. Quod cōcedim⁹ dicētes q dicendo. Cui nomē erat ioseph nō tñ voluit nomē exprimere qd fecisset dēdo ioseph. Sed insup qd ē notabilius ipm nomē designare. vñ z hic z supra ubi dixit. Cui nomē nazareth nūmerus cāp ē 6; numer⁹ lxx. s. ut nihil poni frustra sciatur: ut plenius z ordiabilius describat. ut p̄babilius credat: totum p̄fectum monstretur. locus z p̄sona ēt noīe honoretur: vt doctrina innuatur. ut ecclesia exercitetur. ut euangelista familiaris z fidelis cōprobetur: ut humilitas sponse declaretur: cui ita nominatim z expresse humilis sponsus describat: ut iustus apud deum monstretur: cuius nomen tanquam ī libro uite scriptum in euangelio tam signanter exprimit. ut notus hoīb⁹ intelligat qui testis uirginitatis beatissime uirgini adhibetur. ut nomen eius digne in memoriam hominū uertatur qui in p̄s dei assumuntur putatiui.

De hoc q dicitur ioseph. cap. 48.

Ost hec queritur de hoc q dicitur ioseph. Videtur autē q sponsus beatissime uirginis non debuit ioseph appellari. Sicut enim rota est in rota. ita uetus lex in noua. Videtur ergo q

illud coniugium virginis debuit alieni
bi i lege figurari: hoc aut interpretat
ecclesia factū fuisse i hester z assuezo.
Si ergo illd coniugium representat istd
figuraliter z coniuges illi. ergo nomina
ista rñdebunt noibus istis. Sed pūm
hester est assueus. ergo cōiūx dñe no
stre debuit vocari assueus. Item sar
ra i senectute z sterilis gignens filium
cōtra naturā i monte ymolanduz figu
ra est dñe nre. que genuit filiū sup na
turam i cruce ymolandum. Si aut sar
ra signat dñam nostram. ergo z spūs
sacre sponsū dñe nre. ergo debuit ap
pellari Abzabaz. Itē si dñā nra fuit
figurata per rebecca. ergo marit⁹ ei⁹
debuit appellari ysaac. Item si dñs
per Sampsonē z mater eius sicut mī
Sampsonis. ergo sponsus eius debuit
vocari Manne. Itē si ioseph iterpta
tur augmentū. in isto aut pūgio nullū
fit augmentū per ioseph. ergo nō bene ap
pellatur ioseph. Querit⁹ ergo quis fu
erit figura huius ioseph in veteri testō
Non. n. ioseph ille filius iacob. cu; ille
gesserit figurā dñi nostri. vtpote filius
Rachel natus in senectute patris. z in
venditione. z fratrum liberatōne. z
in mundi saluatione. z in multis alijs.
vt patet in Gen. 41. z sequentibus capi
tulis. Ad hoc dicimus q; vna persona
in veteri testamento propter plures sui
pprietates qñq; plures figurauit. Vñ
Abraham vbi dicitur ei Gen. 22. Tolle
filium tuum zē. Figurauit deū patrem
qui proprio filio suo nō pepercit. vbi vō
eidē dicitur. 12. Egredere de terra tua
z de cognatione tua. z figurauit filium
qui egressus a patre venit in munduz.
Cum autem dicitur de eo. 13. capi. q; se
dit in hostio tabernaculi in ipso seruo
diei: figurat antiquos patres. qui sub
vmbra legis sederūt. z incarnationem
verbi cu; seruoze desiderij expectabāt
Simili modo dicimus q; iste ioseph in

venditione. in libatione. z incarcerationē
ne. z egipti saluatione. dñm figurant.
Sed in fidelitate. z castitate. z i myste
riorum reuelatione. pcuratōnis pmiss
sione. cibi cōseruatione. z terre pcelati
one. illius ioseph figura fuit. Vñ ber
nar. Nec vir ergo matris. nec filij p
eritit. quāuis certa z necessaria dispē
satōe vtrūq; ad tēpus z appellatus sit
z putatus. Coniūce tñ ex hac appellatō
ne qua licet dispēsatōria meruit hono
rari a deo: ut pater dei z dictus z cre
ditus sit. Coniūce ex proprio vocabulo
quod augmentum non dubites iterpre
tari. quis z qualis hō fuerit iste ioseph
Simul z memento magni illius quon
dam patriarche venditi in egipto. z sci
to ipsius non solum vocabulum fuisse
sortitum. sed z castitiam adeptum z
innocentiam assecutum z gratiā. Sig
dem ille ioseph fraterna ex inuidia ve
ditus z ductus in egiptum xpī venditi
onem prefigurauit. Iste herodianā fu
giens inuidiam christum in egiptū por
tauit. Ille domino suo fidem seruās do
mū nō voluit commisceri. Iste domina;
suam domini sui matrem virginē agno
scens z ipse continens fideliter custo
diuit. Illi data est intelligentia i myste
rijs somniorum. isti datum est consciū
fieri atq; participem celestium sacramē
torum. Ille frumenta seruauit nō sibi
sed omni populo. Iste panem viuū ce
lo seruādū accepit tam sibi q; toti mun
do. Non est dubium quin fidelis z bo
nus homo fuerit iste ioseph. cui mater
desponsata est saluatoris. fidelis seru⁹
z prudens quem constituit domin⁹ sue
matris solatium. sue carnis nutritiū.
solum deniq; in terris magni consilij
coadiutorem sibi fidelissimum. Et sic
patet q; congrue prefiguratus est iste
ioseph. nec congruebat cum prefigura
ri per aliquem qui maritus per carna
lem copulam extiterit: cum ipse sine

carnali copula sanctius coniugiu; per
pactionem conjugalem contraxerit. ⁊
coniunx virgo virginem custodivit. ⁊
debitum ministerium reddendo ⁊ mfi
⁊ filio paterno affectu inseparabiliter
coniunctus fuit. Proprietas etiam no
istius ⁊ significatio que incrementum
sonat ipsi nihilominus optime pgruit.
qui per hanc desponsationem quantuz
ad seipsum ⁊ qtu ad proximu ⁊ qtu ad
deum sublimatus fuit virtutuz v; aug
mentatione. fame celebritate. hominu;
reuerentia ⁊ dilectione. matris dei fa
miliaritate. ⁊ diuina (vt putabatur) pa
ternitate.

Quare de domo dō. ca. 49.

Ost hec queritur de hoc quod dī
de domo dauid. Non enim videt
q; iste fuerit de domo dauid. Vbiq;
enim in biblia numeratur popul⁹ resol
uendo a multitudine in unitatem: prio
fit diuisio in trib⁹. ⁊ tribu in cognatio
nes: cognationum in familias: familia
rum in domos. sicut patet in iosue. vbi
per inquisitionem huiusmodi furtu in
uenit apud Achor. Sed b modo ioseph
non fuit de domo dauid. Item ut p;
per genealogiam descriptam in euange
lio liber generationis. Ioseph distabat
a dauid. xxviij. generatione. ergo n̄ erat
de domo dauid. Similiter queritur d
hoc q; dicitur Dauid. Cū enim melior
⁊ nobilior sit cognitio per causam ime
diatam: ⁊ propinquā q; per causam re
motam. melius notificasset ioseph per
patrem immediatum q; per dauid.

Si autē dicitur q; describatur a da
uid eo q; dauid promissionem eius ac
ceperit. hic autem annunciatu; incar
natus. dicitur q; secundum hoc debe
ret dici de domo abrahe. qui primo ac
cepit promissionē q; in eius semine be
nediceret omnes gentes. gene. 22. Un̄

ad gala. 3. Non dico in semibus s; semi
tuo: qui est xps. Juxta hoc queritur
quare in hac annunciatōe in qua mū
dissima filij dei conceptio describitur.
Dauid qui quādoq; notorius peccator
extitit. ponatur quāuis remot⁹ innua
tur. Item cum in genealogia domini
⁊ peccatores ⁊ peccatrices recitentur.
hic vnus peccator ⁊ nulla peccatrici
tangitur. Ad primum dicimus q; dī
tur de domo dauid. non tantum ppter
generis successione; sed et principali⁹
propter virtutum imitationem. ⁊ tales
proprie dicunt esse de vna domo. iuxta
illud. Qui habitare facit vnam mes in
domo. Ex conuictu. n. formant mores
Unde Ber. huc accedit q; dī fuisse de
domo ⁊ familia dauid. Uere. n. de do
mo dauid. vere de regia stirpe descen
dit vir iste ioseph. nobilis genere. me
te nobilior. Plane filius dauid non de
generans a patre suo Dauid. Proxius
im̄ filius dauid. non tm̄ carne sed sū
sed scitate. sed deuotione. Quē tanquā
alterum dauid dominus inuenit scdm̄
cor suum: cui tuto cōmitteret secretissi
mum atq; sacratissimum sui cordis ar
chanu;. Cui tāquā; alteri dauid icerta
⁊ occulta sapientie sue manifestant. ⁊
dedit illi non ignarum esse misterij. qd
nemo princip; huius seculi cognouit
Cui deniq; datus est. qd multi reges ⁊
pphe videre uoluerunt ⁊ non viderūt
audire ⁊ non audierūt. Et n̄ solū vidē
⁊ audire. sed etiam portare. deducere.
amplecti. deosculari. ⁊ nutrire. ⁊ custo
dire. Non tm̄ autem ioseph sed ⁊ ma
riam credendum est de domo dauid de
scendisse. alioquin nō fuisset despōsata
viro de domo dauid si non ⁊ ipsa ess; d
domo dauid. Ambo igitur erant de do
mo dauid. sed in altera completa ē ve
ritas quam iurauit dominus dauid al
tero tm̄ conscio ⁊ teste adimplere pmis
sionis. Recte ergo dicitur spōsus vir

ginis de domo dauid vt scandalū euite-
tur. ut eadē trib⁹ eē pbetur: vt amor
legis in vtroq; ostendatur. ut humilitas
nobilitate regia exaltetur: ut paupertas
nobilitati non repugnare doceatur. vt
dauidis humilitas euāgelizetur. vt imi-
tatio humilitatis in ioseph infinuetur:
vt veritatis promissio adimpleatur: vt
genealogia domie describatur: ut pau-
pertas mirabilior demonstretur. vt no-
bilis exemplum paupertatis et humili-
tatis detur. Quod autem queritur quid
dauid hic ponitur cum peccator fuerit.
Respondemus quod non ideo hic ponitur. quod
peccator fuerit. sed quod ioseph canaliciter
ab ipso descendit et per imitationem in vir-
tutibus similis ipsi fuit. Nec propter pec-
cati maculam quam penitentia deleuit mi-
nus in genealogia domini nominari debuit
sed audacter predicari. cum hoc pecca-
toribus confidētia generet. et misericor-
dia ei augmentet. quod dicit. Eze. 18. Qua
hora peccator a via sua conuersus fue-
rit. omnium iniquitatum suarum non recorda-
bor. Quod autem nulla peccatrix hic
tangitur. causa esse potest. ut omnis peccati
imitatio vel etiam suspicio a beata vir-
gine excludatur. cum sicut a patre in fi-
lios sic a matribus in filias soleat imi-
tatio derivari.

Quare in genealogia eius boni et ma-
li ponuntur. cap. 50.

Uod autem in genealogia domie
ubi plene describitur. et boni et ma-
li in serie nominantur. non caret ratione. Quod
enim a bonis orta fuerit triplex est ratio.
Una ut antiquitas nobilitatis ipsa; no-
bilitate extolleret. alia ut sanctitas ip-
sam undique circumdaret. Tertia ut hu-
militas laudabilior appereret. Quod autem
antiquitas nobilitatem extollat et aug-
mentet patet. quod non potest arbor bona fruc-
tus malos facere. et unde una quaeque ar-
bor ex fructu suo cognoscitur: et quod na-

turaliter tale est magis tale est. et magis
ad virtutem perficitur. qui ad ipsa; ex
nature origine inclinatur. virtutes. in-
partim sunt a natura: et partim a con-
suetudine. Unde iob. 31. Ab infantia cre-
uit mecum miseria. et ab vtero egres-
sa est mecum. Unde sicut diuturnitas
non minuit peccatum. sed auget tanto
enim maiora sunt peccata: quanto diu-
tius infelicem animam detinent alliga-
tam: et sicut dicitur Sapi. 4. Adulterie
plantationes non dabunt radices altas
Ita conuerso ut ibi dicitur. Pulchra est
casta generatio cum cla. Immortalis
est enim memoria illius. quia apud de-
um nota est et apud homines. Et sicut
ex iniquis omnes filii qui nascuntur te-
stes sunt nequicie aduersus patres in
interrogatione sua ut dicitur Sapi. 4. Ita
generatio rectorum benedicetur. et ui-
sicia eius manent in seculum seculi. et glo-
ria et di. in domino eius. Et sic beatissima vir-
go orta est ex bonis et magnis: ut antiqui-
tas nobilitatem extolleret. Secunda causa
fuit ut sanctitas eam undique circumdaret
retro per nobilitatem. ante per humilitatem.
supra per dignitatem. infra per pietatem.
a dextris per virtutum similitudinem. a si-
nistris per peccati immunitatem. intra
per caritatem. Tertia causa fuit ut hu-
militas laudabilior appareat. quia ut di-
cit Ber. In altum non altum sapere. sed hu-
milibus consentire nihil deo carius: ni-
hil apud homines rarius inuenitur.
his ergo tribus de causis nata est de bo-
nis. Triplici etiam ratione orta fuit
a malis. Juxta illud philosophi. Opposi-
ta iuxta se posita magis elucescunt. Et
illud cant. 2. Sicut lilium inter spinas etc.
Et illud ecclesie. Sicut spina rosam genuit
iudea mariam. Secunda causa ut sapientia dei
misericorditer apperet. Est. n. exitus
quo de bono bonum. et est exitus ut de
malo malum. De primo. Gen. 1. Et vidit
deus cuncta que fecerat. et erant val-

q. iiii

de bona. De secundo ecclesiastici. 10. Initium omnis peccati superbia. Terti^o exitus ut de bono malum. ut de muliere in initium peccati. Quartus exitus ut de malo bonum et hoc solus dei est proprium. cuius sapientia vincit malitiam attingens a fine usque ad finem fortiter: disponens omnia suaviter ut dicitur sapi. 7. Tertia ut confidentiam peccatoribus augmentaret: per hoc quod mediatrix eorum eadem propinquitate utramque extremitatem coniungeret: ut sicut est mater. soror. et filia dei sic etiam a natura inclinaretur ad miserendum peccatori: Propter quod figuratur per arcum in nubibus celi: in signum federis inter celum et terram. Gen. 9. Non enim potuit deus cum peccatoribus efficaci⁹ stabilire pacem quam quod filia peccatorum suo filio accepit uxorem et sponsum et matrem: Nec aliquis fidelis iter deum et hominem paces facit quam quod mater utriusque fuit. Ex predictis ergo relinquitur quod et Ioseph et beatissima virgo deo dno dauid intimatur esse.

De nobilitate virginis. ca. 112

Ostendit hoc querit de nobilitate virginis. Querit ergo utrum matrem dei nobiliter congruat esse secundum carnem et videtur quod non. i. cor. 1. Non multi sapientes secundum carnem: non multi potentes: non multi nobiles. Sed ignobilia mundi et contemptibilia et ea que non sunt elegit deus. Sed beatissimam virginem elegit et precelegit. ergo debuit esse ignobilis. Item glo. super illud. Venit enim humilis deus querens humiles non altos

Item ibidem. Non elegit reges vel senatores vel philosophos vel oratores sed plebeios pauperes indoctos piscatores. ergo cum beatissima virgo sit pre omnibus istis electa pre omnibus istis debuit esse plebeia et paupereula. Item maior humilitas videtur ex parte dei. de ignobili quam de nobili incarnari. Quod si conce-

datur. Contra quanto plus est aliquid eleuatum in summum tanto plus potest deprimi in deorsum. quanto enim mons altior tanto vallis profundior. ergo quanto magis aliquid eleuatum est in sursum per nobilitatem et dignitatem. tanto plus potest descendere per humilitatem. Sed beatissima virgo fuit humilitatis profundissima. ergo debuit esse nobilitatis et dignitatis excellentissime. Unde Augustinus. Que nunquam fuisset super omnes choros angelorum exaltata nisi fuisset super omnes homines humiliata. Item Bernardus in alio non altum sapere ut supra. Sed beatissima ego fuit deo carissima. ergo debuit esse alta et non sapere alta sed humilibus consentire. Item Bernardus non ferret tollerabilius superbiam in diuite quam in paupere ergo superbia est tollerabilior in diuite quam in paupere. Sed humilitas in beata egine fuit laudabilissima. ergo fuit in nobili et diuite. Item ieronimus quod seruitia minus sunt grata quanto magis sunt debita. sed seruitia magis sunt debita in seruis quam in ingenuis. ergo minus sunt grata in his quam in istis. et plus grata in ingenuis. Sed seruitia beatissime virginis quam erat maxime seruitutis ut celsus et solutio et professio et similia erant deo gratissima. ergo erat in persona nobilissima. Ex his videtur quod congruit quod beata virgo fuerit nobilissima. Quod autem sic fuerit sic manifestum est. Nobilitas rei in tribus consideratur in causa in substantia in efficacia. In causa si a nobili origine principium ducat. In substantia si nobilem substantiam et proprietatem in se possideat. In efficacia si nobiles effectus ex se producat. Beatissima virgo fuit nobilissima utpote filia principis in quo sibi deus populum peculiariter elegit et distinxit ab alijs. Abraham videlicet a quo ipsa. xl. et una generatione descendit. In substantia qua et nature perfectionem et gratie plenitudinem

nem in se hereditauit. In efficiētia qua
ipsum deum de se filium generauit. er
go beatissima virgo in omnibus in qui
bus nobilitas consideratur in summo
nobilis inuenitur. Juxta hoc queri
tur in quibus consistat ista nobilitas
secundum carnem. Et qz dicitur q no
bilitas nihil aliud sit nisi inueterate di
uitie. ergo uidet q in diuitijs. Secūdu
autē hoc beatissima virgo non fuisset
nobilis que fuit paupercula z a paupe
ribus generata. uidetur ergo q nobili
tas ista nō sit a rebus. Similiter au
tem q neq; a corpore. nobilitas enim
corporis est a nobilitate complexionis.
Inueniuntur autem reges z pīcipes q
nobiles dicuntur z sunt secundum car
nis complexionem melancholici vī fleg
matici z econtrario rustici sanguinei z
colerici. ergo nobilitas ista non trahit
a corpore. Item videtur q nec ab ani
ma. Anime enim non sunt ex traduce
ergo anima filij nihil nobilitatis acci
pit ab anima patris. Seneca dicit q
non facit nobilitatem atrium plenum
fumosis ymaginibus quia quod ante
nos est nostrum non est: non enim ad
nostram vixerunt gloriā. Et vult pro
bare. sicut omnes qui locuntur in hac
materia q tātum nobilis est ille quem
nobilitat sua virtus. Et nobilitas est so
la animū que morib; ornat. Et sic vide
tur q nobilitas secundū carnem nihil
sit. Ad hoc dicimus q beatissima vir
go secundū omnem nobilitatis z digni
tatis modum eē debuit z fuit nobilissi
ma z dignissima in summo. Notandu;
ergo q sicut in opponendo tactū est ge
nealogie nobilitas completa in tribus
consistit. In conditionis libertate in of
ficij dignitate in vite sanctitate. Liber
tas conditionis in tribus consideratur
in causa. in substantia. in efficientia. In
libertate. que est in causa siue origine
beatissima virgo fuit liberzima. utpote

filia principis. cui deus dixit gen. 21.
In ysaac vocabitur tibi semen. Isach
autem non est filius ancille sed libere.

Item ad patrē. Princeps dei es apō
nos. Item ad filiā. cant. 7. Quā; pul
chri gressus tui in calciamentis filia pī
cipis idest opera tua in exemplum san
ctorum quos imitaris: z oēs excellis.
Et sic fuit liberzima in causa. Fuit
etiam liberzima in substantia quā facit
immunitas a peccato. z gratie plenitu
do. Unde Aue gratia plēa Joh. 3. Qui
facit peccati seruus ē peccati. Ita ecō
uerso. Ubi spiritus dñi ibi libertas. 2.
cor. 3. Ipsa ergo btissima virgo semen
abrahe est peccato nō seruiuit unquā:
implens illud apīcum Jaco. 2. Sic in
cipite sic loquimini sic facite tanquā in
cipientes iudicari p legem perfecte li
bertatis: z sic liberzima fuit in substan
tia que nūquam peccatū fecit. z gratie
plena fuit. Fuit etiā liberzima in effi
cientia passiuā z actiuā. passiuā. Seruis
enim dicitur Joh. 8. Si filius uos libe
rauerit. vere liberi eritis. Et secundū
glosā. liberauerit ponitur pro liberabit
Si ergo seruus a filio liberatur. multo
fortius mī quia mī filij liberzima erit.

Itē si veritas illos liberat quos illu
minat: potius illā liberauit que eū ge
nerauit. Itē in efficiētia actiuā liber
rima est. ipsa enim est que omnes crea
turā a seruitute corruptōis liberauit i
libertatē glīe filioy dei. vbi cessat om
nis platio vbi seru? liber est a dño suo.

Sicut autē orta est a nobilissimis sic a
dignissimis. vt eius nobilitas comple
ta esset quasi a dignissimis z nobilissi
mis traducta. ergo fuit btissima virgo
nobilissima in causa substantia z effi
cientia. In causa triplex erat digni
tas a quibus est originata. regalis. sa
cerdotalis. prophalis. Pīa corporalis
Secunda spiritalis. Tertia celestis.
quia futura predicere donum dei est.

Orta ergo est de stirpe regali ut in dauid et in alijs. patriarchali ut in abraham et in alijs. prophetali. ut in nathanael. et sic fuit dignissima in causa. Similiter in substantia. Ipsa enim istam triplicem dignitatem habuit in substantia sua et persona. fuit enim regia. ut ait ps. que assistit a dextris eius in vestitu deaurato. fuit et sacerdos iustitie que proprio filio suo non pepercit. Sed stabat iuxta crucem ihu ut tunc ait Ambrosius non ut mortem filij aspiceret. non ut dolorem filij consideraret. sed ut salutem humani generis expectaret. Fuit et prophetissa sapientie ysa. 8. Accessi inquit ad prophetissam etc. Et sic fuit dignissima in substantia. Fuit etiam dignissima in efficientia. Ipsa enim triplicem dignitatem originaliter transmisit in filium principaliter. specialiter in nos Nam filium genuit: qui rex. et sacerdos et propheta fuit. Rex. quia in vestimento et in femore suo scriptum habet. i. thim. 6. Rex regum et dominus dominantium. De quo solo sapientes sapienter quesierunt dicentes mar. 2. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Sacerdos ad hebr. 6. Qui est sacerdos iustitie secundum ordinem melchisedech. et ibidem. 9. Qui per proprium sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione iuenta. Propheeta. luce vlt. Ipse enim fuit propheta potens in opere et sermone. Istam triplicem dignitatem in nos beata virgo transmisit. que nos deo fecit regnum et sacerdotes. ymo regale sacerdotium. et sacerdotale regnum. de quo luce. i. Et regnabit in domo iacob in eternum. Sic ergo patet quomodo nobilissime genealogie beata virgo fuit. Quod autem queritur quid fuerit ista nobilitas secundum carnem respondemus. quod nobilitas secundum carnem est transductio carnalis originis a parentibus secundum seculum in diuitijs vel potentia vel domino con-

stitutis. ex quibus quantum ex parte nature est causatur in filiis similitudo complexionis et conformitas morum et imitatio operationis. homo enim pauper et ignobilis si diuitijs ceperit affluere incipit delitijs magis vacare. cibis delicatioribus se nutrire. et sic complexionem nobilitare. exercitijs honestioribus occupari. parua damna minus curare. paruis lucris minus inhyare. dona minus curare. alienum dominum minus timere. libertatem magis appetere. maiorum confortia contrahere cum ipsis murmur iungere et eorum opera et mores imitari. et sic natura primo seruilis et ignobilis vicia per consuetudinem in contrarium transmutatur. Et quanto hec a remotiori et diuturniori radice ad ramos transmittitur. tanto magis nature inclinatio induratur. et inseparabilior efficitur. ut in filiis quantum ex parte nature est ad consimilia patribus inueniatur inclinatio naturalis. et hec appellatur nobilitas carnis que quantum est de sui natura semper ad honesta et decentia plus quam ad vicia inclinatur. et hoc totum verum est nisi libertas arbitrij vel consuetudo vel alia causa extrinseca contrarius operetur. Et sic patet quod nobilitas non est tantum ex qualitate complexionis. cum rex vel digna persona melancolice complexionis magis sit audax vel largus rusticus. qui est sanguine complexionis. propter consuetudinem. Licet etiam anima non sit ex traduce. tamen existens in carne operatur plus vel frequentius secundum quam a carne antipius ad aliquid inclinatur. Si queratur etiam an sola nobilitas mentis sit laudanda. Respondemus quod si qualitas operationis contraria sit nobilitati originis: tanto viciofior et detestabilior est deformitas operationis. quanto magis est contraria naturalem inclinationem: originis: et sic magis culpabilis est nobilis viciofior quam ignobilis

lis. Ubi autem nobilitas originis perficitur et ornatur nobilitate morum et operis: utraq; alteri prestat incrementum; laudis. Deinde virtus originis ostenditur in operatione si non quasi aduentitiam vel cito mutabilem sed quasi propriam et innatam et debitam nobilitatem contraxerit a parente. Et cum virtus mentis dictum fundamentum et radice habet; scilicet nobilitatem carnis. difficultus a virtute mouetur: dignitatibus non mutabilibus sed quasi innatis minus eleuatur: et humiliationibus quasi magis indignis altius exaltatur. et si virtus mentis forsan tepuerit: ipsa carnis nobilitas ipsam ad nobilia excitat. Inde est quod quibus due nobilitates coniunguntur ambe merito collaudantur. Si autem separantur nobilitas carnis non laudatur sed recuperatur: nobilitas autem mentis sine nobilitate carnis tanto amplius laudatur quanto etiam proprias vincens naturam laudabiliter operatur unde Iuuenalis. Volo pater tibi sit ter sitis. dummodo tu sis. Eacide similis: vulcaniaq; arma capeffas. Quas te terfiri simile producat achilles. Item alius. Consultor procerum seruos contemne bilingues. Quod autem obicitur quod non multi potentes sed carnes: et non multi sapientes et dicimus quod hoc intelligendum est de predicatoribus per quos mundus erat ad fidem conuertendus quos congruebat esse plebeios et indoctos: ne eorum potentie et sapentie vel dignitati ascriberet illud quod deus per gratiam et eorum ministerium operabatur: et sic crux christi euacuaretur. Unde congruebat quod non in doctis humane sapentie verbis nec in potentia dignitatis homines ad fidei deciperent vel cogerentur: Sed simplicibus simplicium verbis exterius cooperantibus diuina virtute interius operante humiles ad humilem humiliter vocarentur

et sic deus humilis exaltetur et dyabolus qui per superbiam vincebat: per humilitatem vinceretur. Unde glossa ibidem. Nisi fideliter prederet piscator: non humiliter sequeretur orator. Aliud autem reformabat pactum in matre quam decebat modis omnibus quibus potuit exaltari et sibi nostram naturam vniendam in ipsa. de qua eam assumpsit: per omnia honorare. ut sua erga nos gratia tanto maior appareret: quanto nostram naturam sibi inseparabilius vniiret. Et quanto modus illius unionis multiplicius decoraret: eius quoque humilitas tanto profundior et maioris gratie capax fieret: quanto etiam et gratie plenitudo et nobilitas eleuaret.

Cur beata virgo non per se sed per Ioseph genealogizetur. ca. 52.

Ost hoc querit cum de nobilissima genealogia descendisset homo beata: quare per se non sit sed per Ioseph genealogizata. Ad quod respondet Dama. Oportet scire quod non fuerit consuetudo hebreis neque diuine scripture genealogizare mulieres: lex autem erat non de sponsare tribum ex alia tribu: Ioseph autem descendens ex dauidica stirpe et in stirpe existens. hoc enim illi testatur euangelium diuinum. non utique inquit virginem sanctam ad desponsationem dirixisset: nisi ex eius sceptro descendisset. monstrans ergo viri Ioseph descensionem contentus est. Ex hoc autem oritur questio quare sacra scriptura non genealogizet mulieres et maxime beatam virginem. Et si hoc esset propter sexus indignitatem tunc cum maior sit indignitas culpe quam nature: potius mali quam mulieres non debent genealogizari. hoc autem patet esse falsum: ut in eorum et exau. Si autem hoc diceretur quod hoc sit per

generandi principalitatem quia masculus generat in altero. per hoc ad hoc non soluitur quia genealogizandi a maribus et feminis generantur. Si autem diceretur quod hoc sit propter peccati initium quod fuit a muliere. secundum hoc viri non deberent genealogizari. quia per virum transmissum est peccatum originale et in adam omnes peccauerunt. Non enim peccatum originale contraxissemus si adam non peccasset.

Item si dicitur quod propter misterium. quia filij significant opera virtutum. filie opera infirmitatis. hoc sufficere non videtur cum mali filij expressius opera mala significant quam filie. Et sic nulla videtur causa quod mulieres non genealogizentur in sacra scriptura. Item constat quod hoc ipsum quod non genealogizantur sit in aliquam penam mulierum. ergo quicquid fiet de alijs: illa benedicta inter mulieres que exempta est ab omni peccato muliebri. cessante causa maledicti. debuit genealogizari. Ad quod respondemus quod non est sacre scripture mulieres genealogizare propter causas in apponendo tactas simul iunctas. quia sexus indignior. natura posterior. culpa prior. ad opera infirmitatis congruentior figuranda. Unde apostolus. i. thim. 2. Mulier cum silentio discat cum omni subiectione. docere aut mulieri non permitto. neque dominari in virum. sed esse in silentio. Adam. n. primo formatus est. deinde eua. Sed adam non est seductus. mulier autem seducta in prauaricatione fuit. Quod autem obicitur quod mali genealogizantur dicimus quod non est in quantum mali videtur quia mali: nec est de principali intentione scripture in quantum huiusmodi genealogizare. sed accidit. quia mali non in quantum mali generantur a bonis et etiam boni licet in quantum huiusmodi non descendunt ab ipsis. Unde

cum alicuius actiua generatio describitur. quandoque mali. quandoque boni ponuntur qui omnes in quantum boni bonitate nature a bono naturaliter oriuntur. Similiter quando alicuius boni generatio passiva describitur et boni patres et mali numerantur. quia bonus. et a bonis et a malis propagatur. Item transgressio peccati principaliter imputatur. quia origo peccati ade et per consequens omnium peccatorum ipsa fuit. Item filie congruentius significant opera mala quam filij mali. ratione sexus infirmitatis et sic opera infirmitatis significant propius. his ergo rationibus mulieres in penam earum non genealogizantur. a qua maledictione penitus exempta est beatissima virgo. cuius genealogia expressissime declaratur. et patetissime hoc euangelizatur. et quoque commendat eius primum legum dignitatis: quod pre omnibus mulieribus genealogizari notat excellentiam dignitatis. Quod autem hic fit per virum desponsatum sibi. declarat eminentiam dignitatis et humilitatis. ut manifestetur mirabilis pulchritudo dignitatis et humilitatis. cum et dignitas extollit dignitatem. et humilitas super omnia precipue ornat dignitatem. Unde Bernardus in libro de consideratione. Qui virtutum eque potens omnem demonum debellare superbiam. tyrannidem hominum. Letezum cum omni indifferenter persone. hec sit quedam turris fortitudinis a facie inuicta. ne scio quo pacto. tamen vis eius maior in maioribus. et clarior in clarioribus comprobatur. Nulla splendidior gemma in omni precipue ornatu summi pontificis. Quo enim celsior ceteris. eo humilitate apparet illustrior et seipso. Sic ergo dominus privilegiauit matrem suam super omnes mulieres in eo quod genealogizaretur. et humilitate adorauit quia hec genealogia ad ipsam per virum descendere demonstratur.

De hoc qd dicitur et nomen virginis. c. 53.

Ost hec queritur de hoc qd dicitur nomen virginis in genituo: et super de ioseph. Cui nomen per datum: et ad qd respondemus qd datus constructus agnitio: genitio vero possessio: et nomen ioseph ascribitur per datum. qd significatio sui nominis personat augmentum per sponsalia cum beatissima virgine ei acciderat. acquisitum. Ita autem virgo significatione nominis sui non quasi de nouo acquisitum: sed in hoc etiam nata fuit. Semp. n. stella maris fuit et tam precedens se qd sequens illuminavit qd nisi per fidem verbi incarnati. vel tear nandi de virgine nunquam aliter salus fuit unde ipsa in fide et hominum et dei electione et confirmatione domini et regina creaturarum omnium semper fuit.

Quare nomen marie. Cap. 54.

Ost hec queritur quomodo matrem dei congruat appellata fuisse mariam. Et videtur qd potius appellari debuit eua. qd in Gen. 3. dicitur. Et vocavit nomen eius eua. eo qd esset mater omnium viventium. Si ergo illa est appellata eua que erat mater omnium viventium. vita nature. merito fortius illa beatissima virgo debuit vocari Eua que est mater omnium viventium vite gratie. Eua enim interpretatur vita. Item nunc inuenitur in veteri testamento per aliquam mulierem huius nominis figurata. ergo vnde potius debeat vocari Rachel vel Rebecca vel Iudith vel hester per quas fuit beatissima virgo figurata.

Item cum ista virgo fuerit singularis inter omnes que nec prima similis visa est nec habere sequentem: iure ergo nec simile habere debuit in nomine. ergo cum multe per et ante fuerint marie. domini nostra non debuit illud nomen habere. Item sicut se habet res ad rem. ita nomen ad nomen. si beatissima virgo filio suo domino iesu christo filissima fuit in re. ergo et in nomine. ergo videtur qd a christo debuit christiana vocari. vel a

recreatore recreatrix appellari: vel aliis dignissimum nomen cogitari. Item canit ecclesiastes. Sumens illud aue et videtur ergo qd beatissima virgo debuerit aue appellari. Ad hoc respondemus qd hoc nomen beatissime virginis in hoc loco congruentissime adaptatur. et propter rei perfectionem que in nomine denotatur. et ad exprimendam proprietatem conceptionis que hic annuntiatur. et ad significandum statum mediationis beatissime virginis quo mediante genus humanum per mare huius seculi ad portum celi: exemplo. suffragio et merito reuocatur. Unde Bernardus. Loquamur pauca super hoc nomen. qd iter pretatum maris stella dicitur: et nisi virginis valde convenienter aptatur. Ipsa namque sideri aptissime comparatur. qd sicut sine sui corruptione sidus emittit radium sic absque sui lesione virgo parit filium. nec sideri radius suam minuit claritatem. nec virgini filius suam integritatem. Ipsa est ergo nobilis illa stella ex iacob orta. cuius radius vniuersum orbem illuminat. cuius splendor presulget in superis et inferos penetrat terras et perlustrans et calefaciens magis mentes quam corpora. fouet virtutes. excoquit vicia. Ipsa namque est preclara et eximia stella super hoc mare magnum et spaciosum nec sarrario subleuata. meritis. illustras exemplis. O quisquis te intelligis in huius seculi profluuium magis iter preclaras et tempestates fluctuare quam per terram abulare. ne auertas oculos a fulgore huius sideris si non vis obui procellis. Si insurgant venti tentationum. si incurras scopulos tribulationum respice stellam voca mariam. Si iactaris superbe vinctis. si ambitiosis. si detractionis. si emulationis. respice stellam. uoca mariam. Si iracundia. si auaricia. aut carnis illecebra nauiculam concusserit mentis respice mariam. Si criminum immunitate turbatus conscientie seditate confusus. iudicii horrore perterritus baratio

incipias absorbere tristitiam. desperationis abisso cogita mariam. In p'culis: i angustijs: in rebus dubijs. Mar'am cogita: Mariā inuoca. Non recedat ab ore. non recedat a corde. Et ut ipetres eius oratiōis suffragiū ne deseras conuersatiōis exēplū. Ipsam sequens non deuas: ipsa; rogās n' despas. ipsam cogitans: non exras. Ipsa tenente n' corruis. ipsa protegente non metuis. ipsa duce nō fatigaris: ipsa propitia pūis. Et sic i temetipso exper. ris q' merito dictum sit et nomen virginis maria. Maria. n. interpretat' dñā. stella maris. illuminata. illuminatrix. amara; mare. Ipsa. n. oīum quorū; deus dñs ē: ē dñā. i quo notatur signa excellentia veri sol sine corruptione vel dum. nutōe. in quo exprimitur proprietates sue conceptōis Ipsa diuinay illūinationū immediata: susceptiua. ipsa oīum bonitatu vniuersaliter distributiua. Inde dñ stella maris. quia ipsa omnibus pñtis vite grās semper plena. Unde dñ maria: q' sic in mari est omnium aquarum cōgregatio. ita in ipsa est congregatio omnium gratiarum. Unde Ben. p. Congregatō nes aquarum vocauit maria. locus ac omnium gratiarum vocat' maria. Ipsa in sui ipsius conuersatione per totum amara: in filij passione amarissima. oībus de amaritudine exentibus ipsa exemplum fuit et cā. his autem rōibus beatissima virgo hic appellatur maria nō autem hic debet eua appellari eo q' sit mater cunctorum viuentū p generationem spūalem: cum de illa spiritali generatiōe hic per se nō agatur. s; o carnali eius generatione: qua ex suis castissimis carnib' et sanguib' genuit decum eius vnigenitum et primogenitū et omnium redemptorem. hec enim in filij conceptione sine dolore antequam parturiret peperit. et antequam veniret partus eius peperit masculū filius suū primogenitum iesum christum. sine do

lore. sine corruptione. sine diminutiōe. Et ideo congruenter designatur noīe stelle: quia sicut sidus radium profert virgo filius pari forma. Neq; sidus radio. neq; mater filio sit corrupta. Tempore vero passionis vbi mater misericōdie pñi misericōdiay i opere summe misericōdie affuit. et dolorem passionis secum sustinuit. nam ipsius animam pertransiuit gladius. et consoz passionis adiutrix facta est redemptionis. et mater generationis. propter fecunditatem spirituales qua totius generis humani mater spiritalis effecta est. non sine parturitione doloris omnes nos in vitam eternam in filio et per filium vocauit. et regenerauit. Ideoq; mulier merito dicta fuit. Nomine autem eue vocari non debuit cui in re et effectu contraria fuit per omnia: Illa enim damnat ista saluat. Unde ipsa nomē eue mutauit non voce quidem sed re. Illa q' dez omnes homines generat in mundum ista in celum. Illa mater carnalis. ista spiritalis. Illa mī miseric. ista mater misericordie. Illa principium mortalitatis. ista principū; regenerationis. illa gratiam pdidit. ista gratiam iuenit. Illa trāsiuit et nos transire fecit o grā in culpam. ista surrexit et nos secus surgere fecit de culpa in gratiā. Illa de latere uiri dormientis scā. ista de corde dei uigilātis. Illa uirgo suo occasio pdictōis. hec viro adiutoriū redemptionis Illa desponsatur origo corruptay. hec desponsatur mansura virgo virginū. Illa prima virginitatē perdidit. ista pma virginitatē deo consecrauit. Illa a dyabolo decepta: hec ab angelo edocta. Illam dyabol' vicit p superbiam. ista dyabolum vicit p humilitatem. Et sic patet qualiter mutauit nomē eue. Qd autem obicif q' per nullā huius noīs figuratur. Dicimus q' hoc congrua dispensatione agitur. vt dum nulla ipsam figurans simile habeat nomē. ipsa signā

tiū oīum ondatur trāscendere rōnē vt
pore que nec primā similē visa ē nec ha
bere sequētē. Qd autem huius noīs
ante et post semine iueniuntur datur i
telligi nobis qd lz nulla fecit ei similē
per egpantiā. nullus tū ab eius grē pti
cipatōe excludit. In signū ergo qd rem
sui noīs oībus cōicare desideret per ef
fectū et nil sibi retinere cupēs priuate
ppriū: cōicat etiam alijs suū nomē
Item nō debuit ei esse aliquod nomē
a creatore vel a christo acceptū. quia
in ista annūciatione non agitur quā
ipsa a xpo: sed qualiter xpus ab ipsa p
cessit. Xpiani nomen ēt nō fuit ei spe
cialiter imponendū: qd erat ad oīs ge
neraliter deriuandū et si aliquod no
men ei aptari potuerit ex excellentiori
dignitate: nullum tamē a maiori de q
agitur proprietate vt patet per suprad
icta uerba bti Bernar. Ex quibus col
ligitur qd tribus de causis p hoc nomē
in hoc loco beatissima virgo cōgruētis
sime notatur. scilicet propter persone
sue dignitatē: accōis sue vtilitatē. cōce
ptionis sue proprietatem. Dignitas aut
persone exprimitur p naturā lucis que
intelligitur in stella maris. Nihil enī
dignius vel nobilius luce est. cuius rō
primo et pncipaliter diuine nature cō
uenit. p nature angelice: vltio corpe
creature. et nihil ē nobilius i corporali
bus luce corporali. nihil i spiritualibus
luce spiritali. In summo aut nobilis ē
lux diuine nature. i. ioh. p. Deus. n. lux
est. et tenebre in eo non sunt vllē. Un
lux ad illam lucē immediatissima ē fo
loco nobilissima. hec aut erat btiissima
virgo que non solum ab hac luce sicut
luna a sole illuminata fuit. sed sicut au
roa solem de se produxit. quī omnia il
luminabilia illuminauit: et sic per natu
ram lucis exprimitur dignitatis excellē
tia beatissime virginis. Per hoc autē
quod additur maris. dicēdo stella ma
ris tangitur. vtilitas operationis. in b

q omnes naufragos deducit conducit
et perducit ad portum salutis eterne. tā
gitur nihilomīus etiā: per hoc qd dicit
stella. proprietate conceptionis. quia sic
sidus radium sic virgo filium. viz sine
corruptione. sine diminutione. sine pol
lutione pducit.

De hoc qd dicitur ingressus. 55.

Onsequēter queritur de hoc qd di
citur ingressus vtrum v3 ianuis
clausis vel apertis sit ingressus. Et
videtur qd ianuis apertis. quia beatissi
ma virgo vidit eum oculis non glorifi
catis non sine miraculo. ergo et ange
lus habuit corpus assumptum non glo
rificatū. ergo nō potuit intrare ianuis
clausis. Item scriptura non dicit. s3
si factum esset dferet sicut de domino dic
qui ad discipulos ianuis clausis intra
uit. Cōtra dicit Augustin: qd angeli
sumunt sibi corpus in quibus apparent
de purissimo ethere. ergo potuit ianuis
clausis intrare.

Quare repetit angelus et non ga
briel. capi. 56.

Item queritur quare hic dicitur
repetendo. hoc nomen angelus et
non gabriel cum in proprio intelligat
nomen cōmune. et non econuerſio.

Si ad solam. 57.

Item queritur de hoc qd dicit ad
eam. qualiter ad eam. s. qualiter
secundum sitū se hēntem siue positio
nem. Diuersa est enim positio corporis
i vacatibus orōni. s. prostratio. genicu
latio. sessio. statio. iectio. Querit ergo
i q ista fuerit qn ei āgel? istā plenitudi
nē nūciat. Videt aut qd debuit sede
re. hoc enī ppiū ē cōtēplantū. Iuxta
illd lu. io. Maria sedēs secus pedes dñi
et. Et iuxta illud phi in. 7. phy. Ania se
dendo et quiescendo fit prudens. Qd
aut prostrata debuerit cē videt. qz illa
maxie pūnet ad humiliationē. Unde

Apoc. vlt. Cecidi ad pedes ágeli. Itē
 q̄ stare debuit videt̄ quia exterior ho-
 minis status est signū status interioris
 sed scđm hominē interiorē maxime tūc
 fuit erecta. ergo scđm exteriorē ho-
 minem stare debuit erecta. Item si
 sedit. utrū angelo veniēte surrexerit.
 Et videtur q̄ sic: q̄ hoc ad honestate;
 pertinebat. Unde Rachel se excusauit
 q̄ patri assurgere nō potuit. Item in
 altari domini suscipimus stādo. ergo
 ille ē reuerentissimus modus dñm su-
 sciipiendi. Ad primū respondem⁹ per
 beatū Ber. qui dicit. Quo ingressus ad
 eam: Puto in secretariū pudici cubicu-
 li. vbi illa fortassis clauso super se ostio
 orabat patrē suum in abscondito. So-
 lent angeli astare orantibus. et delecta-
 ri in his quos vidēt puras manus in
 oratione leuare: holocaustum scē deu-
 tionis gaudent se offerre deo in odore;
 suauitatis. Marie autē orōnes quātū;
 placuerunt in cōspectu altissimi angel⁹
 indicauit qui ingressus ad eam tam re-
 uerenter salutauit. Nec fuit difficile an-
 gelo per clausum hostiū penetrare ad
 abdita virginis: qui utiq; ex subtilita-
 te substantie sue hoc h̄z in natura q̄ nec
 ferreis seris eius arceatur ingressus:
 quocunq; eū suus impetus ferat. Ange-
 licis enim spiritibus parietes non absi-
 stunt: sed cuncta illis visibilia cedunt:
 cuncta eque corporea. quātūlib; solida
 uel spissa: penetrabilia sunt eis ac puia.
 Suspiciendū igit̄ non est q̄ apertū iue-
 nerit ágelus hostiōlū virginis cui nūm-
 ruz in pposito erat hominū frequētiā
 fugere. vitare colloquia: ne vel orātis
 perturbaret̄ silentium: vel cōtinentis
 castitas tentaretur. Clauserat itaq; et
 iam illa hora super se bitaculum suum
 prudentissima virgo sed hominib⁹ nō
 angelis. Proinde et si potuit ad eam in-
 trare angelus: sed nulli hominū facilis
 patebat accessus. Ex his colligendo
 credimus angelum clausis ianuis in-

trasse et hoc potuisse ppter nature sub-
 tilitatē. et assumpti etheri corporis q̄
 litatem: beatissimā autem uirginem in
 aduentu eius inclinatis genibus. et ele-
 uatis puris manibus. erectis ad celus;
 oculis ad patrē misericordiā; pro incar-
 natione filij sui: deuotissimas preces
 eū lacrimis fudisse. et angelo venienti
 reuerenter assurrexisse et percepta ei⁹
 nunciatione credentē in eam assensisse
 et quantotū impleri flexis rursum in ter-
 ram genibus. et eleuatis in celum ocu-
 lis ac manibus. ex intimo corde erum-
 pentibus pre gaudio lacrimis deuotissi-
 me flagitasse: et sic deum pariter et ho-
 minem concepisse. Et iste quidem est
 modus positionis: et situs corum qui d̄
 manu angeli et sacerdotis suscipiūt do-
 minicum corpus de altari. Quō autē
 repetitur hoc nomē cōmune angeli cū
 dicitur Ingressus angelus. per hoc da-
 tur intelligi q̄ omnino in ratiōe nunci⁹
 venit: scilz q̄ sua auctoritate non venit
 q̄ negotiū non inuenit: non nisi missus
 intrauit: non sua uerba sed diuina pro-
 tulit: salutationem nō dictauit sed de-
 tulit: q̄ omnium nouorum nouissimas
 nunciavit.

De salutatione. ca. 58.

Vm autē queramus de salutatione
 que non cōgrue videtur incipi ab
 aue cum in salutationib⁹ soleant ppta
 nomina et dignitates premitti. et post
 hoc persone recipienti salus optari uel
 gratia uel seruitiū uel dilectio demāda-
 ri. que oīa in hac salutatione nō viden-
 tur obseruari. Itē iste modus salutā-
 di per secundā personā est modus salu-
 tandi a se ipso personaliter et non ab
 alio. ergo videtur q̄ angelus salute-
 rit ipsam ab ipso et non a deo. Item
 aue dicit remotiōnem pene. Salue au-
 tem presentiam boni et pmanentiā salu-
 tis. ergo maior perfectio significatur p
 salue q̄ per aue. ergo ista perfectissima

salutatio debuit incipi potius a salute
 ipsius ab aue. Item aue pertinet ad inci-
 pientes. salute ad proficientes. gaude ad
 perfectos. ergo cum beatissima virgo esset
 perfectissima per gaude fuit salutanda.
 quod etiam videtur per locum a minori.
 Angelus enim salutauit Thobiam. Sau-
 dium tibi sit etc. Thobi. 4. Item con-
 suetudo et modus salutandi quod ipse do-
 minus tenuit et docuit fuit Pax vobis
 ioh. 20. Item pax huic domui etc. ergo
 ille modus est nobilissimus salutandi. er-
 go debuit in salutatione nobilissima ob-
 seruari. Item non bene neque vere vult
 ei angelus dicere. Aue: aut enim hoc
 ei dixit optando. aut predicando de futu-
 ro. aut narzando de presenti. Si narzando
 de presenti. falsus dixit: quia adhuc
 sine ve non fuit. si optauit. ergo volunta-
 tem suam voluntati diuine non conforma-
 uit: quia eam adhuc multa pati vo-
 luit. Si autem futura predixit non salu-
 tauit. sed prophetauit. preterea hoc est
 commune omnium saluandorum quod
 quandoque erit sine ve.

Quare fuit sine ve. ca. 59.

Ad contrarium autem probatur quod
 beatissima virgo fuit sine ve. Se-
 neca ad Serenū probat quod sapiens non
 turbatur hoc modo. Validius est quod le-
 dit eo quod leditur. fortior non est nequitia
 virtute sed infirmior. non leditur autem
 quis nisi a malis. ergo non leditur sa-
 piens. Item dicit. Quicquid fit in sapi-
 entem petulanter proterue superbe: ter-
 tatur frustra. Item ibidem in eodem
 diuinitati non nocetur sed omnis sapi-
 ens participatione deus est. ergo sapi-
 ens non nocetur. Item omnis iniuria
 est alicuius rei que potest. Sapiens
 nihil potest perdere. omnia in se reposuit ni-
 hil credidit fortune: bona sua habet in
 solido nihil eripit fortuna: quia non de-
 dit. Ex his autem concluditur quod nul-
 la turbatio cadit in sapientem. Sed om-

ne ve est turbatio. ergo nullum ve cadit
 in sapientem. Sed contra deum in statu vie
 beatissima virgo fuit omni sapiente sapi-
 entior. ergo debuit esse sine omni ve.

Quod si concedatur. contrarium videtur
 esse cum adhuc sit sub ve subiectiois quod est
 ex peccato subsecutum. Iuxta illud Gen.
 3. Sub potestate viri eris. Item sub ve
 afflictiois. Iuxta illud lu. 2. Et tuam ip-
 sius animam pertransibit gladius. Item sub
 ve damni. scilicet sub maledicto legis quia
 sterilis fuit. Ad predicta respondemus quod
 cum duplex sit modus salutandi per seipsum
 et per alium. amabilius et nobilior est ille
 qui est per seipsum quam qui est per alium. Nec er-
 go salutatio perfectissima et amabilissi-
 ma non fit tamquam ad absentem et per ali-
 um sed tamquam presentis ad presentem et seip-
 sum. Recte ergo modo presentialiter
 salutatus ab aue inchoatur salutatio il-
 la in qua deus trinitas per seipsum presentem vir-
 ginem in angelo salutauit. Verbum est
 deprecatorium et salutarium. et nuntiatiuum
 fuit quia beatitudinem quam angelus bea-
 tissime virgini nuntiavit illa sibi ex-
 hiberi et impleri ardentissime concupi-
 uit. et deuotissime optauit. Aliquod etiam
 am verbum salutandi poni non debebat
 in quo salutis status uel profectus uel per-
 fectio notaretur. quia ista salutatio est totius
 salutis inchoatio que primo et principaliter
 et per se beatissime virginis nuntiatur
 et in ea et per eam toti generi hu-
 mano destinatur. Recte autem ab aue
 incipitur quia initium beatitudinis est re-
 motio miserie. Singularem autem eius
 beatitudinem videtur exprimere per
 alia verba in salutatione sequentia ut patet
 infra. Concedimus etiam quod beata vir-
 go fuit diuersimode sine diuersis ve.
 fuit enim sine ve. communi omnibus homini-
 bus. sine ve speciali mulieribus. sine ve per
 patris matribus. Ex parte enim corporis
 per peccatum omnis homo incurrit tri-
 plex ve ipsius corporis discursum si-
 ue distemperationem et naturalium
 d

appetitum inordinacionē. Itē ipsius aīe
mortē corporis ad animā repugnacionē
fm q̄ caro concupiscit aduersus spīri
tū. Itē post mortē corporis incineratio
nem. De primo dicitur in Gen. 3. Male
dicta terra in opere tuo. In laboribus
comedes ex ea cunctis diebus vite tue.
Spinās et tribulos germinabit tibi et co
medes herbas terre. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo dōcē reuertaris
in terrā d̄ qua sumptus es: quia puluis
es et in puluerem reuerteris. In male
dictione operū: notatur inordinatio ap
petituum naturalium. In spinis et tri
bulis: concupiscētia cōtra spīritū. In
labore et sudore: cōpōis distemperatō
per reuersionē. in puluerem incinera
tio. Sine isto triplici ve fuit beata vī
go in corpore: que et corpus habuit en
craticum cum spīritu per omnia pacifi
catum. et nūquam in cineres resoluē
dum. Similiter ex parte anime om
nis homo incidit triplex ve. Errorem.
dolorē. et pudorē. Errorem in ratio
nali. dolorē in concupiscibili. pudorē
in irascibili. Error triplex in eligēdo. i
d̄ scernēdo. in exequendo. Dolor tri
plex. in presenti. in preterito. in futuro.
hoc est. meror. dolor. timor. Pudor tri
plex. de essēdo de agēdo. de patiēdo.
hoc est q̄ turpis est q̄ turpia fecit. q̄
turpia sustinuit. De ve erroris dicit Au
gustinus. Error nō est natura hominis
instituti s; pena dānati. De ve doloris
Gen. 2. Quacūq; die comederis ex eo
morte morieris. De ve pudoris Gen. 3.
ante peccatū dicitur. Erat vterq; nu
dus adam. s. et vxor eius nec erubescē
bant. Post peccatum autē dicit ibidē.
Quis enī indicauit tibi q̄ nudus esses.
nisi q̄ ex ligno de quo preceperā tibi ne
comederes comediti. Et sic ve pudoris
ex peccato secutū est. Ab isto triplici
ve immunis fuit beatissima virgo. que
nec in discretionē. nec in electionē. nec
in executionē vnquā errauit. utpote

que virgo prudentissima fuit. propter
q̄ ecclia libros sapientie de ipsa expo
nit: q̄ sine consilio sancti spīritus nihil
fecit. et sic fuit sine ve erroris. Dolorē
quoq; suē rationi dominantē ut probāt
auctoritates Senecę nūquam habuit.
utpote que i omnibus et per omnes po
tentias ordinatissima fuit: in qua ratio
semper superior et imperans semper fu
it. Unde quicquid doloris sustinuit ei
in materiam amoris et gaudij semper
torum cessit. et sic in ea dolor gaudij ra
tionis nunq̄ contrarius fuit. et sic fuit
sine ve doloris. Item nihil turpitudi
nis fecit vnquam. nec habuit. nec etiā
sustinuit: et sic ab omni ve pudoris im
munis fuit. Item ex peccato secutus
fuit triplex ve. In coniunctione. ve cul
pe. ve pene. ve ignorātie. Ve culpe tri
plex. Originalis actualis venialis. ac
tualis mortalis. Culpa actualis triplex
habz ve. Ve auaricie in opere. ve luru
rie i corpore. ve superbie in corde. De
isto triplici ve dicitur Apoc. 8. Ve ve
ve habitantib; in terra. Item ve pe
ne triplex est. Ve pene gehenne. ve pe
ne purgatorie. ve pene penitēcie. Itē
ve ignorātie triplex est. Ignorantia
credendi. ignorantia operandi. ignorā
tia saluandi. hoc est q̄ homo ignorat in
statu. quid credendū. quid operandū
et vtrum odio vel amore dignus sit ad
saluandū. Sine omni isto ve tripli
ci fuit beatissima virgo. Sed tripliciter
sine ve culpe actualiter. sine ve pene
causaliter. sine ve ignorātie habi
tuali. Ignorantie autem eorum dico q̄
pertinet ad salutem vel misterij incar
nationis reuelationem. De his enim
omnibus plene edocta fuit per eum cu
ius vnctio docet de omnibus. Item
triplex ve in mulieribus spāliter. In
virginibus. ve sterilitatis. In coniuga
tis ve subiectionis: In viduis ve deso
lationis. Quibus vltis duob; annexū
ē ve corruptiōis. Ab isto triplici ve im

munda fuit beatissima virgo. Fuit enim virgo sine sterilitate. coniugata sine corruptione et seruitute. vidua cum virginitate et sine desolatione ut infra manifestius explicabitur super benedicta tu.

Item triplex ve in matribus ve damni. ve indigentie. ve culpe et pene sunt. Et quodlibet istorum triplex. Ois enim alia mater conceptu perdidit virginitatem et post conceptum corporis venustatem vel sanitatem. In partu hominum societate. Ab isto triplici ue nimis fuit beatissima virgo que in conceptu non perdidit uirginitatem sed acquisiuit eam qua sub deo maior nequit intel ligi puritatem nec post conceptum perdidit pulcritudinem ymo tanta pulcritudine radiavit quod eam Ioseph inspicere non potuit. Unde super illud luce. 2. Et non cognouit eam donec peperit filium suum virginem. glo. dicit Ioseph mariam facie ad faciem non poterat uidere quam spiritus sanctus a conceptione penitus impleuerat. et ideo non cognoscebat facie ad faciem quam desponsauerat: donec uterus euacuaretur. Et sic constat quod post conceptum non perdidit pulcritudinem. Item nec in partu perdidit hominum societatem. ymo tunc mediatrix dei et hominum constituitur. Unde et in puerperio a pastoribus et regibus visitatur. Item ve indigentie triplex est. Matres enim future in conceptu indigent compare: post conceptum quiete: in partu obstetricatione. hec autem beatissima virgo in conceptu non habuit comparem quia concepit spiritu sancto cooperante: et neque post conceptum indiguit quiete. ymo surrexit et abiit in montana iudee Elisa beth salutare et ei ministrare luce. i.

Item in partu non indiguit obstetricatione sed gaudebat dei genitricis quam obstetricum vice circumstabant angeli concipientes gloriam deo. Item ve culpe et pene in matribus est triplex. Est

enim eis libido in concipiendo. grauitas in portando. dolor in pariendo. A quibus omnibus immunis fuit beatissima virgo que concepit sine libidine. grauida fuit sine grauamine. peperit sine dolore. unde de Isa. 66. Antequam parturiret peperit. antequam veniret partus eius peperit masculum. et sic concedimus vobis quod beatissima virgo fuit sine omni ve vel actualiter. vel causaliter. vel habitua liter etc.

De generali consuetudine qua additum est hoc nomen Maria. ca. 60.

Ostenditur quare ecclesia in generali consuetudine apponit Mariam in salutando dicendo. Ave maria cum nihil liceat apponi ad euangelium iuxta illud Apoc. vlt. Si quis apposuerit ad hec: apponet deus plagas super illum scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis prophetie huius auferet deus partem eius de libro vite. Et similiter habet in deuteronomio.

Item Damus omnia que tradita sunt prelegimus prophetas apostolos et euangelistas suscipimus ueneramur et cognoscimus nihil ultra hoc inquirentes. Ergo cum euangelista non apposuerit maria non debemus apponere. Item angelus uel sine causa omisit. uel propter causam. si sine causa. male fecit omittendo. si autem propter causam omisit: nos malefacimus apponendo. Videtur autem quod angelus male omiserit: quia propria nomina in salutationibus apponere est consuetudo.

Item in collatione dignitatum magnarum solet fieri mutatio nominum ut in papa. Unde dominus ad petrum ioh. i. Symon iohannem tu uocaberis cephias uel quia ista collatione summe dignitatis collate beatissime uirgini nomen eius digne debuit commutari.

Ad hoc dicitur quod ad euangelium apponere est falsa ueris commiscere uel contraria his que in euangelio sunt dicant. Unde apostolus ad gal. primo. Si angelus de celo uenerit. et aliud euangelizauerit uobis quam accepistis anathema sit. Et sic intelligunt auctoritates

alie cōsimiles. Concedim⁹ ergo q̄ an-
gelus non errauit non apponendo nec
errat ecclesia apponendo maria. Ange-
lus enim dignissime salutandam nouo
noue dignitatis nomine salutauit ut p̄
mutationē nominis p̄mutatio status si-
gnaretur. ⁊ eminentia dignitatis. Un-
de de proprio nomīe .s. maria nomen
nouū ei imposuit .s. gratia plena iuxta
illud ysa. 62. Et vocabit tibi nomē no-
uum qđ os dñi nominauit. hoc autem
quod dico gratia plena circūlocutio est
tantū proprii nōinis bñissime virginis.
⁊ p̄sone ipsius. qđ nulli alij proprie con-
uenit: neq; deo. neq; creaturis scđm
qđ plenitudo gratie intelligitur suscep-
tiue. deus enim nihil h̄z gratie suscep-
tiue. ⁊ nulla alia creatura plēa est gra-
tie susceptiue p̄ter beatā virginem.
que sola tantū recepit qđ pura creatu-
ra plus recipere nō potuit. Unde ei hoc
ita proprium fuit: qđ ei angelus illud p̄
proprio nomīe hoc est gr̄a plena impo-
suit. Ecclia nomen maria apponit in
salutatione ad gratia plena ut p̄ gratia
plena recolat beatissime virginis digni-
tatem. per maria inclinet eam ad no-
stram necessitatem. Ipsa enim gratia
plena per influentiā diuine bōitatis da-
ta est nobis stella maris maria. ut ei⁹
plenitudo gratie suppleat in nobis de-
fectū culpe: ⁊ ipsa stella in firmamēto
glorie fixa nos naufragos de statu mi-
serie traducat ad portum salutis eter-
ne. hac ergo de causa apponit in saluta-
tione ista ecclesia hoc felix nomen ma-
ria.

De gratie plenitudine. ca. 61.

Consequenter queritur de gratie
plenitudine que fuit in beata vir-
gine. ⁊ primo queritur de ratione nōi-
num: postea de diuersitate ⁊ significa-
tione rerum signatarum.

Quare non plena spū sancto. c. 62.

Factur ergo qđ melius diceret glo-
ria plena qđ gratia plena cū gloria
sit p̄fectior gratia. ⁊ p̄fectio gratie scđz
qđ dicitur ysa. 31. Ignis in sion: ⁊ cami-
nus in ierusalē. Et illud lu. 7. Qui mi-
nor est in regno dei maior est iohanne
baptista. ergo in perfectissima salutatio-
ne debuit poni qđ p̄fectionem maxime
ip̄portaret. Item gratia cōe est ad gra-
tiā gratum facientem ⁊ gratiam gra-
tis datam ⁊ neutrum quantū est de se
determinat. Sed hoc qđ dico spirit⁹ san-
ctus semper dicit gratiā gratum facie-
tem ⁊ illam in nobilissimo esse. .s. secun-
dum qđ est in spiritu sancto ergo magis
debit dici spūs sancto plena qđ gratia
plena. Ad hoc dicim⁹ qđ hic annuncia-
tur beate virgini plenitudo gratie que
est origo ⁊ mediū ⁊ causa omnis gratie
in humanum genus trāsfundende ⁊ se-
cundum statū vie ⁊ secundum statum
p̄rie. Unde ecclia. 24. Ego mater pul-
chre dilectōis. ⁊ timoris ⁊ agnitionis.
⁊ sancte sp̄s. In me gratia omnis vie
⁊ veritatis. Trāsite ad me omnes ⁊c.
Item sap. 7. quoniā omnium bonorū
mater est. Initium ergo beatitudinis
signatur per gratiam: consumat⁹ o per
gloriā: ergo cum hic annuncietur ini-
tium beatitudinis. potius ponitur gra-
tia qđ gloria. Item spūs sanctus pro-
prie tantum nominat gratiam sp̄alem:
gratia autem om̄ie est ad gratiam cor-
poralem ⁊ spiritalem. Unde cum ista
plenitudo sicut patebit inferius cōtine-
at gratias spirituales ⁊ corporales pl⁹
exprimitur per gratia plena qđ per sp̄i-
tu sancto plena.

De differentia isti⁹ plenitudinis ca. 63.

Ost hec queritur de differentia
istius plenitudinis in scriptura in-
uenta vbi ab omnibus alijs plenitudi-
nibus per propria sua istam plenitudi-
nem separant.

In quo differat a plenitudine xpi. c. 64.

Veritur ergo in quo differat a plenitudine xpi de qua legitur i iohā ne. i. capi. Plenum gra z veritate. Gra respicit perfectionem affectus: z vitas perfectionem intellectus. Iste autem due perfectiones equaliter currunt in statu vie z in statu patrie. Quanto enī quis plus credit. tanto plus diligit. z ecōuerso in statu vie: z quātū agnoscit tantum diligit in patria. qz vt dicitur i Apoc. xi. Latera ciuitatis sunt equalia ergo quicūqz est plenus gratia. plen⁹ ē veritate. ergo zc. Ergo euz beatissima virgo sit plēa gratia. plena erit veritate. ergo plenitudo beate virginis eadē erit cum plenitudine redeptoris. Nō si cōcedatur. contra hoc est qz xps accepit spm scūz. Pater. n. diligit filiū nō ad mensuram. Jo. tertio. Nō. n. ad mēsurā dat deus spm. Pfr. n. diligit filiū; z oia dedit in manu eius. Btissime aut virginis gra ē i mensura. cū sit creata. deus. n. omnia creauit in numero. ponere: z mensura. sapiētie. xi.

De plenitudine apostolorum. capi. 65.

Ost hec queritur de plenitudine de qua legitur i actibus apłoz. 6. capi. Stephan⁹ plen⁹ gra zc. Repleti sunt oēs spū scō. Obicit ergo i hūc modū. Quicqd ē duobus bonis plenus; sic se hēntibus qz quātitas vnius nō diminuit quātitatez alteri⁹; z pñtia vni⁹ non expellit pñtiam alterius. nobiliori z perfectiori modo est plenū qz illud qd est plenum altero tñ bonoz illorum. Sed gra z fortitudo est duplex bonum vel duo bona sic se hēntia qz pñtia vni⁹ nō expellit pñtiam alterius: z quātitas vnius nō diminuit quātitate alterius. ergo nobiliori z perfectiori mō ē plenū quod est plenum gra z fortitudine qz qd est plenum gratia tñ. z ita nobilior sci stephani vř plenitudo: qz illa que btissime virgini appropriatur. Contra. Item obicitur in hunc modum. Nihil

melius gratia potest excogitari. ergo gequid diuersum ē a gra. minus ē nobile qz illa. Aut ergo fortitudo aut similia adiuncta gre dicit aliquid diuersū a gra vel n. Si nō. ergo supflue adiciuntur. Si sic. sed oē diuersum a gra ē nō gra. z ois non gratia minus nobilis est qz gratia. ergo omne plenum gratia z nō gratia inquātū est plenum non gratia in tantum est vacuum gratia. ergo perfecti⁹ plenū ē plenū gra qz plenū gra z nō gra. Exēplū huius patz in vase qd nobiliori repletionē plenū est si fuerit plenum auro qz si fuerit plenum auro z argento. z sic pater qz nobilior est plenitudo que hic signatur euz dfr. aue gratia plena. qz illa de qua dicitur plenus gra z fortitudie. z similia. Solutio. Ad b dicimus qz plenitudo dupl'r dfr. Est enī plenitudo gratie datina tñ z effluxina z non receptina. alia autez primo receptina. z post effluxina. Prima est plentudo eterna z soli deo cōuenit: z illa sub figura describitur. hester. xv. Vidi te domine quasi angelum dei. z pñtiantū est cor meū pre timore glorie tue. valde enī mirabilis es dñe: z facies tua plena ē gratia. Secūda plenitudo cōuenit creaturis. z participatur ex tēporē. Postqz. n. venit plenitudo tēporis. vñt z tēpus plenitudis. z triplicē nobis plentudinem adduxit. quarū prima pprie ē beatissime virgis. luc. i. Aue gra plēa. Secda pprie est christi noīs Joh. i. Plenum gratia z veritate. Tertia cōmūis oibus scīs. z de illa legitur in diuersis locis. Act. apłozum. Stephanus plen⁹ gratia z forti. Item. 9. capi. Thabita plena opibus bōis z elemosinis z silia. Prima istarum plenitudinum est plenitudo gratie. Secunda autez plena gratie z veritatis. Tertia plena fidei z dilectōis operantis. Prima gratia replet ventrem z mentem. Secunda affectū z intellectum. Tertia replet interius mentem. z effluit exteri⁹ p operatōem.

Beatissima virgo plenissima fuit ventre et mente: quia plenitudinem gratie habuit in mente. sed certe ipsum dominum omnium virtutum habuit in ventre. Unde plena fuit gratia quantum ad affectum sed non mente quantum ad intellectum. quia in via non habuit cognitionem omnium. nec plenam deitatis cognitio nem per speciem. Christus autem plenius fuit gratia et veritate. quia ille homo habuit omnia per gratiam que deus habuit per naturam. Et preterea nulla gratia in ipso fuit diminuta sed nec ociosa vel aliquid habuit contrarium. et hec gratia fuit unio nis. Unde plenus fuit veritate quantum ad cognitionem. Unde ysidorus. Trinitas sibi soli nota est et homini assumpto. Plenus ergo fuit gratia secundum humanitatem quam prius nihil habuit meriti. plenus veritate secundum deitatem in qua nihil fuit vani vel falsi. In ipso enim erant omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Et hec est plenitudo veritatis. et in illo inhabitat plenitudo divinitatis corporaliter. et hec est gratie plenitudo propria christi hominis. Plenitudo autem sanctorum est fides et operatio. Sic enim expostit glossa illud act. 6. Stephanus plenus gratia et fortis. id est fide et operibus. Alias enim mala copulatio inter gratiam et fortitudinem. et iter opera bona et elemosinam. nisi hoc quod est operibus supponeret pro operibus bonis interioribus per caritatem. etiam homo per operibus exterioribus bonis per fide operantem per dilectionem. Sic ergo differunt iste plenitudines substantialiter. differunt et originaliter. Est enim prima istarum plenitudinum quasi fontis plenitudo. Secunda quasi plenitudo fluminis. Tertia quasi plenitudo rivi a flumine descendens. De prima bescer. 10. Fons puul creuit in fluvium maximus. Beata virgo dicitur fons per abundantiam gratiarum. parvus per humilitatis excellentiam. et per hoc creuit in fluvium maximus. qui genuit dominum nostrum iesum christum qui dicit Eccl. 1. 24. Ego qui aque ductus egressus sum de paradiso

dei. Et ab isto flumine descendit plenitudo sanctorum quasi quidam rivulus quia de plenitudine eius omnes accepimus. Prima istarum plenitudinum privatur vacuitate. Secunda negat particularitatem. Tertia importat reductionem. plenitudo beatissime virginis privatur vacuitatem. Quoad enim. non vas recipe aliquid potest. tam diu habet aliquid de vacuitate. Unde omnis creatura alia vacuitatis aliquid habuit. quia maiorem gratiam recipe potuit. Ipsa autem sola plena gratia fuit. quia maiorem gratiam habere non potuit nisi ipsa deitati uniret. Maior enim gratia non potuit intelligi quam quod de ipsa accipere tur quod uniretur. hoc est. nisi ipsa esset deus non posset gratia maior intelligi quam quod esset mater dei. Unde Bernardus. legimus in actibus apostolorum. Stephanum plenum gratia et fortis. et apostolos repletos fuisse spiritu sancto. sed longe dissimiliter a maria. Alioquin nec in illo habitavit plenitudo divinitatis corporaliter quemadmodum in maria. nec illi conceperunt de spiritu sancto quod maria. et sic plenitudo virginis privatur vacuitatem et plenitudo christi negat particularitatem. Ioh. 3. Non enim deus dat ad mensuram spiritum sanctum. glossa. Non particulariter neque sub divisione. sed ultro et generaliter. Plenitudo sanctorum quod est communis importat reductionem. Replet enim animam interiorem et effluit per operationem exterius. Et hec effusio est duplex. Quidam enim effluunt de interiori perfectione ad exteriorem perfectionem ad sui ipsius saluationem et aliorum per exemplum edificationem. et hec est communis omnibus sanctis habentibus tempus operandi. et hec plenitudo sufficientie appellatur ad quam tenentur omnes. Alii autem effluunt non tantum per bonam operationem in sui et aliorum saluationem. sed etiam in doctrinam salutationem et in ecclesie totius edificationem. De prima istarum effusionum dicitur act. 2. Habita plena operibus bonis etc. De secunda dicitur act. 2. Apostoli repleti sunt omnes spiritu sancto. Et hec ultima est duplex.

Quidam enim effluunt bonam operatōnem et instructionē. Quidam autē super hec et sui effusionem per aīe p fide positionem. Prima ē cois oībus doctoribus. Scōda est doctoribus et matribus. et ad vltimā istā duplicē ex officio nū prelati tenentur. et hec pōt appellari plenitudo excellentie. ī qua prelati subditos suos excellēt debent. et de vltima istarum dicitur. Stephanus plen⁹ grā rē. Plenus inq̃ gratia ad peccatores cōuertendos. fortitudine ad passiones sustinendas. De omnib⁹ istis plenitudinibus dicitur eccles. p. Ad locum vñ exeunt flumina reuertantur rē. Locis istarum plenitudinum ē abyssus deitatis. Vñ exeunt flumina p gratiarū effusionem. et redeunt per grāz accōm. vt iter fluant per gratiarū multiplicatiōnem.

De gratie plenitudine. capi. lxxij.

Ost hec queritur spāl'r de grē plenitudine. que fuit ī beatissima virgine. quid itelligatur per hanc plenitudinē. aut. n. vniuersal'r dicitur gratia plena vel quia maior gratia non fuit. l' quia maioris gratie non fuit capax. vel quia summam vel omnem gratiam habuit. Et constat. quia nec summiā. nec omnes gratiā habuit. quia gratiā vniōnis non habuit. que ī nūmro gratiarum summa fuit. per idē p; q; maior grā fuit. Vñ autē q; grā plēa d'r. quia maioris grē capax nō fuit. sed hoc quoq; vñ falsum. q; ī l'ua gloriācōe maiorē grām recepit. Querit autē vtrū hoc qd d'r grā plena. supponat p oī grā cuius pura creatura capax fuit. et videtur q; nō. q; cū terminus indefinite sumitur ex indefinite. vñs nō infertur.

Quod si concedatur. Contra Eccl'ei xxiiij. In me oīs grā vite et veritatis rē. hoc interpretatur ecclesia de brā virgine. ergo fuit oī gratia plena. Preterea īdefinita ē ī arte logica vniuersaliter itelligēda. Item beneficia pī

cipum largissime sunt interpretanda. ergo cum dominus ī pīuilegio suo per angelum trāsmisso appeller gratia plena. nullam gratiam specificādo. erit p omnibus vñr interpretandū. preterea deus influit suaz bonitatē vnicuiq; s; suam bonitatē et virtutē et capacitatem; vñ; ī euāgelio Mat. 25. Et tradidit illis bona sua rē. Ergo quēcūq; creatura est capax omnis gratie cuius capax est pura creatura. illa erit plena omni gratia cuius capax est pura creatura. Talis autē creatura fuit beatissima virgo. ergo ipsa erit plena oī gratia cuius particeps pōt esse oīs creatura pura.

De contentis ī hac plenitudine et pīmo de baptismo. capi. lxxij.

Vteramus ergo p ordinem de vni vñtare grāz ī hac plēitudine pte tarū. Pīo ergo q̃rit de gratijs sacramentalibus vñ; tñ ī hac plenitudine cōtineantur. et pīmo de pīa. s. de grā baptis mal. Et pīo querit vñū brīssima virgo fuerit baptizata. et vñ q; sic. Quicqd h; oīm grām. h; oē conferens grāz. S; brīssima virgo habuit oīm grām. ergo hūit oē pferēs grāz. ergo hūit baptismū

It pceptū de baptismo p' pūulgatō; obligabat omnes ad suscepcionem sui. ergo et beatam virginem. Itē; domi⁹ baptizatus fuit q̃uis nō indigeret. ergo beata virgo debuit baptizari. Item ioh. tertio. Amē dico vobis. Nisi qs renatus fuerit rē. S; beata virgo regnū dei itrauit. ergo baptizata fuit. Item si non baptizaretur. ignarum sue sciscitationis scandalizaret. Sed non scandalizauit. ergo baptizata fuit. Itē; legalia seruauit sicut purificationem mulierū. ergo et euangelica seruauit.

Item dominus dixit iohām. Mat. 3. Sic. n. decet nos adimplere omnem iusticiam. glo. i. perfectam humilitatem; ergo propter eandem cām debuit beata

d +

virgo baptizari. Itē de apl'is suppositū q' fuerunt baptizati per illud Jo. 13. Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet. ergo multo fortius debet illud supponi de beata uirgine que fuit perfectissima obseruatrix cōsilioꝝ et pcep-
torum. Item si non eēt baptizata nō haberet caracterē: per quē distingue-
retur a gētilibus et iudeis. Juxta hoc queritur utrum fuerit baptizata baptis-
mo iohānis. Et uidetur q' sic. Cum enī humil' ma fuerit nullum graduꝝ humi-
l'itatis pretermisit. Si cōcedatur: obli-
citur per hunc modum in cōtrarium. Sapiētis est nihil frustra facere. Sed frustra accipit medicinam qui nō indi-
get. Sed baptism' est medicina cōtra ori-
ginale iustitiam: a quo fuit beatissima v-
go i vtero sanctificata. ergo baptizari nō
indiguit: ergo uidetur q' baptizata nō
fuerit. Item ficti sunt sicut dicit Au-
gustinus qui sacramētum et nō rem sa-
cramenti accipiunt. Sed si beata uirgo
baptizaretur nō reciperet rem sacramē-
ti. i. gratiam qua prius esset plēa. ergo
esset ficta. hoc autē est falsum. Sanct' enim spiritus discipulie effugiet fictum
Sapi. p'io. Item d' domino legitur q'
fuit baptizat'. ergo de beata uirgine si
fuisset baptizata legeretur. Item q'
fuit purificata agitur eius festū purifi-
cationis: Similiter si baptizata esset age-
retur et eius festum baptismatis. Itē
diuina operatio nō procedit a perfecto
ad imperfectū sed e cōuerso. Sed maior
perfectio est in vtero sanctificatione q'
baptizatorum. ergo in vtero sanctifica-
ti non debent baptizari. Item si nihil
accepit domin' a baptismo contulit ta-
men vim regeneratiuā aquis cōtactu
sue carnis. Sed beatissima uirgo si ni-
hil reciperet a baptismo nec cōferret
baptismo: frustra susceperet baptismū.
Queritur ergo si fuit baptizata: quare
nō sit scriptum etiā tū et tam solēne sa-
crum multum ordinaretur ad edifica-

tionem fidelium.

De confirmatione. ca. 67.

Ost hec queritur de confirmatio-
ne utrū beata uirgo fuerit confir-
mata. videt' autem q' potius debeat cō-
firmari q' baptizari: q' confirmatio est
sacramētū maiori reuerentia tenendū.
Unde Rabanus. Scitote utrūq' ma-
gnū esse sacramētū: sed vnu maiori
reuerentia tenendum sicut a maiorib'
datur. Item beata uirgo fuit plene
xpiana. S; hoc fit per sacramētum con-
firmationis. ergo fuit pfirmata. Media
patet per Rabanū qui dicit oēs fideles
per manu epōꝝ impositiones post bap-
tismū debēt accipere spiritū sanctum
ut pleni inueniant xpiani. Si conce-
datur. cōtra domin' non legitur cōfir-
matus. ergo beata uirgo nō debuit cō-
firmari: cum in omnib' esset illi' imi-
tatrix. Itē dñs qui solus potuit ei le-
gem dedisse: nō legitur hoc sacramētū
instituisse. ergo nec ipsa tenebatur hoc
sacramētū recipere. Item Raban'
A summo sacerdote p manus impositio-
nem. paracletus traditur baptizato: ut
robozetur p spiritū sanctū ad predicā-
dū: si necesse fuerit alijs qd ipse conse-
cutus est in baptismo. Sed beatissima
uirgo ad nullius man' impositionē pa-
raclitū recepit: nec roboze spirit' indi-
guit que plenitudinem habuit. et etiam
predicare non debuit. ergo confirman-
da non fuit de sacramento altaris. Si
militer qrit' de sacramēto altaris utrū
btissima vgo sub sacramēto illo corp'
dñicū receperit: s'c' et gratiā q' illud
cōfer' sacramētū. Et videt' q' sic. do-
min' i Johāne. 6. ca. Nisi māducaueri-
tis carnē filij hoīs zc. ergo oēs fideles
i ecclia tpe determinato ab ecclia tenē-
tur cōmunicare. ergo si btā vgo nō cō-
municaret scādalizaret: sed nō scādali-
zauit. ergo cōmunicauit. Itē hoc ē
sacramētū amoris. ergo ipm maxime

debutit suscipere q̄ fuit summa in amo-
re. Quod si cōcedatur cōtra. hoc sa-
cramentū propter tria institutū est. pro-
pter caritatis augmentū. in remissionē
venialū. et in cautelam mortaliū. et ut
signū passionis rememoret. Sed pro-
pter nullum istorū debuit btā virgo cō-
municare. Augmēto enī caritatis non
indignit quia plēa caritate fuit. Remis-
sione nō indignit vel cautela quia nun-
q̄ peccauit nec peccat potuit. Signo se
sibili passionis rememoratio nō indignit
q̄ xp̄iformis scdm sensum et deiformis
scdm intellectū fuit. Itē dici nō pote-
rit q̄ ppter humiliationem illud sacra-
mentū suscepit: cū non sit humiliatō
dñi in cibū recipere sed magis im-
mēsa dignatio sua: q̄ ipse dignat se ipso
nos cibare. et ita videt q̄ beata virgo
neq; ratione humilitatis nec vtilitatis
debutit accipere eucharistiam.

De penitentia. ca. 69.

Ost hec querit de sacramēto peni-
tentie utrū per illud aliquā grām
recepit. Et videt q̄ nō q̄ penitētia est
scda tabula post naufragiū: quia si q̄
vestem innocētie in baptismo pcepta;
peccādo corrūpit: per penitentia; repa-
rare poterit. Sed btā virgo nunquam
fuit cōtrita: sed sine contritione nō est
gratia per sacramentū penitētie. ergo
btā virgo nō recepit gratiā per sacra-
mentū penitentie. Itē confessio est si-
cta sine cōtritione. ergo nec confessio.
Item utrūq; est de peccato. hic autē
nullum peccatū. ergo nec cōfessio nec
cōtritio nec penitētia. Cōtra. cōfessio
fuit in lege noua et veteri. ergo omnes
tenebant cōfiteri. Itē beata virgo se-
cit cōfessionem opis seruādo purificatō-
nem et offerēdo oblationē statutā puri-
ficādis. ergo debuit facere cōfessionē;
oris. Itē Mat. 3. Penitentiam agite.
glo. prima v̄sus est: ppenitentiam vete-
rem hominē perimere. Itē alia glo. De

nitētia est pr̄ia virtus. sed btissima vir-
go habuit omne virtutē. ergo et penitē-
tiam. Itē non obstat q̄ nō habuit pec-
catū quia dicit Gregori⁹. Bonarū men-
tium est culpā cognoscere vbi culpa nō
est. ergo poterat cōfiteri.

Quis confessor. ca. 70.

Verit ergo quis fuerit confessor
Et videt q̄ fuerit beat⁹ petrus.
q̄ ordo est inter confitentes et cōfite-
tes. et confessores et cōfessores. ergo cū
beata virgo fuerit suprema cōfiteus. d-
buit cōfiteri supremo p̄fessor. et dignis-
simo. hic autē est papa. ergo debuit cō-
fiteri btō petro. qui fuit papa. Sed p̄
superior prelatus nō d̄buit se intromit-
tere de administratiōe sui inferioris: utpo-
te metropolitani sui suffraganei nisi in
determinatis canonib⁹. ergo cū beata
vgo esset sp̄aliter btō Johanni p̄missa.
ab ipso debuit recipere sacramēta.

Si habuit ordines. ca. 71.

Ost hec querit de sacramēto ordi-
nū utrū ista btissime v̄gis gr̄e ple-
nitudo cōprehendat et illā grām q̄ p̄fer-
tur sub ordinū sacramēto. Et videt q̄
sic. Ordo enī est ad multiplicatiōē fi-
delium sp̄ualē. Sed multiplicatio sp̄i-
tualis p̄tinet ad matrē spirituale. Btā
āt vgo ē m̄r sp̄ualis omnū fidelium. er-
go ipsa debuit h̄re ordinū sacramētū.
Itē penes ordines distinguunt i ecclia
dignitates vtz. in papa. archiep̄is et
ep̄is. Sed btissima vgo i ecclia sup̄mā
cōtinet dignitatē. ergo et sup̄mū h̄z or-
dinē. Itē ecclastica ierarchia est ad
exēplar celestis ierarchie formata. S; i
celesti ierarchia ut dicit dyonisi⁹ oēs
supiores habēt p̄prietates inferiorū et
excellēt⁹ ergo in ecclastica ierarchia
fuit sup̄ma et dignissima p̄sona. hec āt
d̄buit cē btissima vgo. ergo hēbit et igni-
tates et p̄prietates inferiorū. et sic hēbit
oēs ordines. Itē character ordinū est

character excellentie. ergo potissime in
erit ei q̄ oēs creaturas excellit dignita
te. Itē ap̄s ad ro. 13. Ois aīa potesta
tibus sublimiorib⁹ subdita sit. sed bea
tissima vgo nulli ptāri humane teneba
tur subdita esse. ergo suprema fuit ordi
ne ⁊ dignitate. Itē: cui nescit magis. ⁊
minus poterit inesse. s; magis ē q̄ per
alicui⁹ consensum ⁊ verbū de carne p
pria formetur corpus dñicū: q̄ q̄ per
eius m̄isteriū panis transformetur
in ipsum corpus. primum enim facit es
se matrem dei. secundum autē; m̄istꝝ
xpi. Sed primum in beatissima virgine
factum fuit. ergo ⁊ secundum fieri po
tuit. Itē si mulieribus pro maledicto
impositum fuit. q̄ nō sint susceptivæ sa
crozū ordinū. ab hoc maledicto im
munus esse debuit. que ab his mulieri
bus excepta fuit. eo q̄ sola inter mulie
res benedicta fuit. ergo si mulieres nō
deberent ordinari. hec tamē debuit q̄
omnibus principium vite fuit. Itē
quecunq; cā generalis in alijs mulieri
bus extitit: beatam virginē; non inclu
dit. que non de numero oīum fuit sed
super oēs fuit. Iuxta illud hester. xv.
Quid hēs hester ego sum frater tuus.
Et infra. Non enim pro te sed pro omni
bus hec lex cōstituta est. quasi diceret
Tu non es de omnibus sed super om
nes: Iux̄ hoc q̄ritur quare mulieres
ad sacros ordines non promoucantur.
Si dicitur q̄ hoc est propter originem
culpe per eam trāsmisse: non videtur
q̄ hoc stare possit. quia pro illa culpa
beata virgo satisfecit. ergo non con
surgit duplex tribulatio: ⁊ deus bis in
idipsum non iudicabit. Si autem dicit̄
q̄ sit propter sexus indignitatem uel na
ture. hoc non potest esse. quia maior ē
indignitas culpe q̄ nature. ⁊ tamē pec
catum mortale non impedit quin possit
vir licet non debeat in peccato morta
li promoueri. Itē si hoc esset pro
pter sexus inferioritatem. per hoc etiā;

mulieres non deberent communicare
cum maius sit hoc sacramentum reci
pere q̄ dare alijs. Itē queritur cum
dominus nūq̄ videatur prohibere mu
lieres a sacramento ordinū. qualiter
hoc ecclia per se ausa fuit inuenire.

Qd̄ autem beatissima virgo non de
buit aliquos ordines habere probatur
hoc modo. Quādo dominus ī cena cor
pas discipulis dedit ⁊ potestatem confi
tendi contulit: non exprimitur q̄ aliq
bus nisi discipulis dedit: sed in talibus
qd̄ inuenitur vni concessum alijs ē p
hibitū. ergo tantū discipulis ⁊ eozū
successoribus est collata potestas confi
tendi. Itē quando dixit dominus
Mat. 16. Tibi dabo claues regni celo
rum. petrus pro omnibus respondit. ⁊
dominus ī petro omnibus respondens
potestatem ligandi ⁊ soluendi contu
lit. ergo potestas ordinis est tantum in
apostolis ⁊ eozū successoribus. Qd̄
ergo mulieres non recipiant ordinem
est ex impediēte seru ⁊ constitutione
ecclie. Itē; beatissima virgo modo
est super omnes ordines angelozū in
ecclia triumphante. ergo hec erat su
per omnes in ecclia militante. Itē
omnes ordines ecclie sunt in ministe
rium. Unde etiam pastores nominan
tur. quibus dicitur per prophetam Je
re. p̄io. Constitui te super gentes ⁊ re
gna. Beata virgo non est assumpta a
domino in ministerium sed in conforti
um ⁊ coadiutorium iuxta illud. faciam⁹
ei adiutorium simile sibi. Sed si sic est
non ipsa debuit habere aliquem ordinē
Summus enim in ordine ecclie papa
est uicarius ihu xpi. Beata autem uir
go non est uicaria sed coadiutrix ⁊ so
cia p̄iceps in regno que fuit particeps
passionis pro genere humano: quando
omnibus ministris fugientibus ⁊ disci
pulis sola sub cruce parstitit: ⁊ vulne
ra que filius corpore mater corde sus
cepit. Unde ⁊ tunc gladius ipsius ani

ma; pertransiuit .

De extrema unctione. ca. 72.

2° queritur de extrema unctione utrum ipsius gratia contineatur in hac plenitudine : Et videtur quod sic Jaco. 2. Siquis totam legem serua uerit offenderit autem in vno : factus est omnium reus. ergo qui tenetur ad legem tenetur ad totam legem. Unus enim apex dⁱ lege non peribit. Sed beatissima uirgo tenebatur ad legem . ergo ad totam legem . Sed extrema unctionio fuit de lege a domino instituta et ab ecclesia. Unde in Mat. Qd apostoli circubant castella oleo curantes infirmos. ergo beatissima uirgo tenebatur ad extremam unctionem . Item scandalizasset si non suscepisset ecclesie sacramenta. Item si alia propter humilitatem suscepit . et illud suscipere debuit. Sed contra Mat. 9. dicitur. Non est opus ualentibus medicus sed male habentibus . ergo medicina curatiua perditur que sanis confertur . ergo et apostoli animarum medici si medicinam suam domine nostre contulerunt .

Item secundum generales consuetudines paruuli non intinguntur. ergo minus beata uirgo que sanctior et sanior est omni paruulo . Item Jac. 5. Infirmatur autem quis ex uobis etc. ergo illud sacramentum non confertur nisi infirmantibus. Sed beatissima uirgo per infirmitatem non fuit mortua. ergo non fuit intingenda. Qd autem si ne dolore mortua fuit. patet per id quod legitur de Johanne euangelista quod descendit in defossam sepulture sue locum et facta oratione positus est ad patres suos tam extraneus a dolore mortis quam a corruptione carnis alienus: Sed hoc collatum fuit Johi ratione uirginitatis multo autem fortius beatissime uirgini: cum ipsa . ut dicit Damasc. a nullo illustrium superetur. Item beatissima

uirgo peccasset si ore cum intentione dixisset peccavi: quia falsum dixisset: sed plus est dicere opere quam ore . Sed si extremam unctionem accepisset dixisset opere peccavi: ergo falsum dixisset . ergo extremam unctionem non accepit .

Solutio ad predicta. Soluitur quod obicitur dⁱ ratione plenitudinis donec omnia hanc plenitudinem intrantia prosequamur: differemus. Ad illud quod obiectum est de gratiis sacramentalibus respondemus quod beatissima uirgo omnia tunc ecclesie sacramenta suscepit que tempore suo fuerunt omnibus hominibus generaliter instituta et promulgata omnibus obseruanda. Et hoc multiplici causa. Primo igitur ad sui ipsius humiliationem. Secundo propter scandalum euitationem. Tertio propter precepti impletionem. Quarto propter meritorum superrogationem. Quinto propter heresum confutationem: illa scilicet que non ipsam hominem sed angelum asserebat: Sexto ad perfectorum instructionem: ut qui est sanctus scilicet adhuc. Septimo ad peccatorum redargutionem. Posuit etiam iste casus reduci ad tres causas propter quas sacramenta dicuntur i. 4. libro sententiarum instituta uirgo: ad humiliationem. ad eruditionem. ad exercitationem

Quare autem de ista sacramentorum susceptione a beatissima uirgine nihil inuenitur expressum: hoc quoque sine causa non credimus esse factum . Est autem prima causa ut per hoc fidelium deuotio exercitetur. Iuxta illud ecclesiastici 24. Qui edunt me adhuc esurient etc. et infra. Qui elucidant me uitam eternam habebunt . Secunda ut nostra uana gloriatio repuniat: nostra bona opera pro magno computando. Plura enim opera excellentissimi meriti a beatissima uirgine facta. ymo et ab ipso domino usque ad annum trigessimum impleta credimus: que scriptura quasi nihil estimans preteritum subicendo quasi tacendo dicat nobis scriptura illis lu. 17.

Lum omnia bene feceritis que prece-
pio vobis: dicite serui inutiles sumus
Et noli tuba ante te canere: quia
non respondebis ei unum pro mille:
Tertia causa ē qd dñs z dña suas se-
cretas habitudines per se sibi notas no
luerit manifestare iuxta illud. ps. 27.
Sileat os tuum: laudet te alienū. Un
que in presentia discipulorum vel popu-
lorum fecerunt scripta sunt ad nostraz
edificationem. vt z nos similiter facia-
mus vt glorificetur pater noster qui i
celis est. Ea autē que apostolis vel alijs
ignorantibus gesta sunt. tacuerunt. Et
hec quoq; p nostra doctrina vt nesciat
fini. t. quid fa. dex. tua. Quia vt dicit
Grego. Studiu; celestis desiderij a ma-
lignis spiritibus custodire non sufficit
qui hic ab humanis laudibus nō custo-
dit. Unde defdari desiderat q thesau-
rum publice in manu portat. Un Ber.
Incepit christi natiuitas se laudan-
tes z se ostentare cupientes. Unde idē
Nocte volunt christus nasci. Ubi sūt
qui tam impudenter gestiunt ostenta-
re semetipsos? Deniq; tacet christus
z nunciat angelus. laudat multitudo
celestis exercitus. Sileat os tuum lau-
te alienū. Quarta causa potest ēē qd
dominus circa nos quedam vult dubi-
tare in via vt mentes nostras alliciat
ad concupiscendum perfectam cogniti-
onem in patria. Unde Exod. xij. Non
remanebit ex eo quicq; residuum sed
igni combures. Glosa Gregorij. Quod
ex agno remanet igni comburimus vt
quod de misterio eius incarnationis pe-
netrare vel intelligere non possumus.
prāti scī spūs humilr reseruem: vt nō
quis superbe audeat vel contemnere l
denunciare quod nō intelligat. s; igni
tradat. i. spiritui scō reliquatur. vi; do
nec omnia in futuro quilibet in quo co-
gnitus sit. z cognoscat. nec tamē iteri;
nostra deuotio sine exercitatione torpe-
scat. fm id quod precedit ibide; . caput

cu; pedibus z intestinis vorabit. nec
remanebit ex eo quicquam vsq; mae
glo. Gregorij. Caput agni vorare. est di-
uinitatem illius fide percipere. pedes
vorare est vestigia humanitatis aman-
do z imitando tenere. Vorare intestia
est verborum christi occulta z mystica
mandata perquirere. que voramus cū
auide sumus. In vorationis autē vbo
pigricia nostra reprehenditur. qui vba
eius atq; misteria nec per nosipfos re-
quirimus. z dicta ab alijs inuiti audius
Non remanebit ex eo quicq; vsq; mae
quia eius dicta magna sunt excutiēda
solicitudine. vt anteq; veniat dies re-
surrectionis in nocte presentis vite om-
nia mandata eius intelligenda penetre-
mus. Quinta potest esse quia sicut
beatus Augustinus de beata virgine
vnā ponit regulam vt vbicunq; de
peccatis agitur de ea nolit fieri questio-
nem. ita 7 pro regula z pro pncipio per
se noto de ipa supponatur. In bono qe
qd bōi aliqua datura pura fecerit l re-
ceperit. de hoc exps esse non liceat du-
bitari. cum sicut damus dicit. Anullo
illustrum superetur. Sexta causa ē
qd sicut nihil diminutum. ita nihil sup-
fluum in sacra scriptura ponitur. quia
vt dicit philosophus: Qui vnum dicit
quodammodo plura dicit. Unde dico
z pro constanti teneo qd si apostoli z
alii sancti receperunt gratias faciamē-
tales. superfluum esset hoc addere de
ipsa que gratia plena fuit. Unde ber.
Si enim nec solum de arbore. nec
vnius de passeribus cadit super terrā
sine patre celesti presente. ergo de ore
euangeliste superfluum defluere ver-
bum presertim in sacra hystoria non
puto. Omnia quippe plena sunt super-
nis misterijs ac celesti singula dulcedi-
ne redundantia: si tamē diligenter ha-
beant inspectionem eius qui nouit sug-
gere mel de petra: oleumq; de sa. du.
his ergo rōnibus beatissima virgo

sacramentorum humilem susceptionem
et in se habere voluit et tacere. ut dum
se magis omnibus in omnibus humi-
liaret. et ipsam sui humilitatem quam
in se erat modis omnibus occultaret.
sicut humilitate perfecta. ita omni gra-
tia plena: eam etiam tacendo tota scri-
ptura proclamaret. Ad obiecta de
singulis sacramentis per ordinem con-
cedimus eam omnium sacramentorum
gratias vel in seipsis vel in equipolen-
ti excellenter suscepisse. Suscepit ergo
per baptismum characteris impressio-
nem. virtutum exercitationem. merito-
rum augmentationem. Quare autem
non agatur festus eius baptismatis sicut
purificationis una ratio esse potest. quia
baptismus eius celebratus fuit in secre-
to. ob hoc autem post purificationem in-
manifesto. Alia ratio quare baptisma-
tis non celebratur festum. quia per se et
principaliter datus est in medicinam pec-
catorum. Nec obstat quod ecclesia baptis-
mus domini solemnizat. quia sua bap-
tismi baptismi nostri fuit consecratio.
nostra autem ad gratiam et gloriam re-
generatio. Beatissima autem virgo ad
baptisma accedens ficta non fuit: quia
eo quod habere debuit non caruit. sed ab-
danti peccati testatione: et fidei perfectio-
ne requiruntur in accedente. Alia de
baptismo obiecta: soluta sunt per pre-
cedentia. Unico de numero respondendum est de sacramento
confirmationis in quo recepit alterius cha-
racteris impressionem ampliores. meritum
augmentationem perfectionem. virtutum exerci-
tationem et declarationem.

Quid recepit a sacro altaris. ca. 73.

A sacramento altaris recepit dominice
passionis memoratorem. deuoti-
onis actualis exercitationem. contra con-
cupiscentiam absentiam filii consolationem.

A sacramento praeie recepit gratiam in
excellenti equipollenti. pro contritione
innocentie conuersationem. per confessionem:

gratum actorem: pro satisfactione. supero-
gationem. Item triplex est confessio accu-
satio peccatorum. recognitio incongruitatis:
vel magnitudinis beneficiorum: confessio
de infusione meritum. et hec fuit proprie
beatissime virginis confessio.

Quid confitebatur. ca. 74.

Unde confitebatur deo. Quod tanta
gratiam recepit quam nunquam cum condigno
meruit. Quia omnis creatura mereri potu-
erit. licet ipsa de condigno meruerit. hec
et similia fuit confessio beati iohanni eu-
angeliste suo proprio confessori. Item in ex-
trema unctione recepit complete victo-
rie preterite. et plene glorie future signi-
ficationem. et loco remissionis venialium
totius doloris mortis remissionem: pro in-
firmitatis alienatione. totius corporis
glorificationem. Et quod hoc sacramentum
potuerit beatissima virgo non recipere
tamen exempta per privilegium quod con-
fert dominus his quos sine infirmitate et mor-
tis dolore dignatus fuerit euocare. qui
ut videtur non tenentur ad unctionem
extremam cum oleo ad infirmos pro in-
firmitatibus institutam. Videtur tamen
verisimile esse quod beatissima virgo istum
privilegium pro se introducto propter hu-
militatem abrenunciauerit. sicut et alia
sua privilegia dum viveret occultauit.
et quod sacrum istud peccatoribus istum tantum
humiliter suscepit. ut humilitatem quam per
totam vitam tenuerat egressura consu-
maret. Et dum in extremo vite articulo
ad conformitatem peccatorum descenderet.
domino illam exaltante. choros omnes
transcenderet. angelorum. In sacrame-
to matrimonii triplex bonum habuit beatissi-
ma virgo. Unde Augustinus. Omne nu-
ptiarum bonum impletum est in parenti-
bus christi. fides. proles. sacramentum.
Prolem cognoscimus ipsum dominum. fidem
quia nullum adulterium sacramentum
quia nullum diuortium. habuit ergo
beatissima virgo istam gratiam excel-
lentius. coniugia enim sunt sanctiora pari

voto cōtinētū. Unde augustinus. ymo
vero tanto sanctius coniuges manebat
tis. q̄nto sanctiora concorditer deo pla
cita seruabatis. Solum autem sacra
mentum ordinis beatissima virgo non
recepit. Hoc enim secundū exteriorem
hominum quandam representationē.
prefert dignitatem. interius autē; sū
per veritatem humilem pertinet ad seruitu
tem. Un̄ per oppositum statui beatissime
virginis opponebatur. que interius sū
mam habuit coram deo dignitate; ex
terius summam habuit coram hominī
bus humilitatem. et ita hoc sacramētū
non recepit beata virgo. Primo ppter
status sui contrarietatem. Secundo p
pter humilem aliarum mulierum con
formitatem. que ab hoc sacramento ex
cluduntur propter tria. propter seruis
videl; in dignitatem. maiorem peccan
di fragilitatē. et propter eam que ex his
sequitur regiminis incongruitatē. Ter
tio ad designandum status sui eleuatō
nem. Omnes enim dignitates ecclesie
sunt introducte in seruitiū. in salutē
fidelium aīarū. Unde dñs in euāgelio.
Mat. 20. Reges gentium dominantur
eorum et c. Nos autem non sic. S; q
maior est vestrū et c. unde et omnes pa
stores noīantur. Unde ber. Non ē qđ
blādiatur celsitudo vbi sollicitudo ma
ior. Illa discrimen intendit. hec amicū
probat. Et infra. Ad quid oīmodis at
tendendum. Non. n. ad dñandum opti
nor. Nam et ppha cū similiter leuare
audiunt. Ut euellās et destruas et disper
das et dissipēs et edifies et plantes.
Quid horum fastum sonat? Rusticani
magis sudoris stemate quodā labor spi
ritualis expressus est. Et nos igitur ut
multū sentiamus de nobis. vel nob i
positum senserim? ministeriū. nō dñū
datum. Et infra. Disce exēplo pphetico
presidere non tam ad impitādum q̄ ad
faciendū. quod tempus requirit. Di
sce sarculo tibi opus esse. non sceptro.

ut opus facias prophete. Et quidē ille
non regnaturus ascendit. sed extirpari
rus. Et infra. Antecessores tui aposto
li audierunt. quia messis quidem multa
operarij autē pauci. Paternā. tibi ven
dicato hereditatem. Nam si filius et he
res. Ut probes heredem cuiusda ad cui
ram. et non ocio torpeas ne et dicat tibi
Quid hic stas tota die ociosus? Multo
minus inueniri oportet aut delicijs re
solutum aut resupinum pompis. Nil ti
bi horum tabule testatoris assignant.
Sed quidē? Si illarū tenore contineat sis
curam potius hereditabis et operam.
q̄ gloriam. et diuitias. Blād tur cathe
dra? Specula est. inde deniq; supintē
dis. sonans tibi epi nomine nō dominiū
sed officium. Quid ni loceris in eminē
ti. unde oīa perspectes. qui speculator
super omnia constitueris. Enimvero
prospectus iste procinctū parit. nō otū.
Nō liber gloriari. vbi ocari non licet.
Nec locus ē ocio. vbi sedula viget solli
citus omniū ecclesiarum. Nunquid
tibi aliū dimisit sanctus apostolus? Qđ
habeo inquit hoc tibi do. Quid illud ē
Unum scio non est aurum. neq; argē
tum. cum ipse dicat. Argentum et aurū
non est mihi. Et infra. Neq; ille tibi da
re potuit. quod non habuit. Quod ha
buit hoc dedit. sollicitudinē vt dixi sup
ecclesias. Nunquid dominationem? Au
di ipsum. Non dominantes inquit i ele
ro sed forma facti gregis. Ex his et si
milibus patet qđ dignitates ecclesie in
troducte sunt in seruiciū et ministert
um. Beatissima autē; virgo assumpta
est in salutis auxiliū et regni cōfortiū
Ipsa enim sola ministris fugientib; pa
tienti compassa est. Unde etiā; sola re
gni cōfortiū obtinuit. que laboris ad
iutrix fuit. Iuxta illud faciamus ei ad
iutorium ad yma. simile sibi. Licet at
beatissima virgo sacramentum ordinis
non receperit. quicquid tamē dignitatis
vel gratie in ipsis cōfertur. de hoc ple

na fuit. In ipsis enim confectur septi-
formis gratia. hec aut omnifaria; gra-
tia plena fuit. Tres tria sunt in sacra-
mento ordinis. dignitas ministerialis.
potestas spiritalis. amministratio exe-
cutionis. hec autem tria beatissima vir-
go habuit in se equipolenter et excellen-
ter. Ministri ecclesie habent dignitatem
beneficentem per characterem excellen-
tie. beatissima autem virgo habet coro-
nam regni ecclesie militantis et ecclesie
triumphantis. Unde summus ministro-
rum papa scilicet appellatur et est ser-
uorum dei seruus. hec autem est regia
et domina angelorum. Ille seruus ser-
uorum dei. ista imperatrix totius mun-
di. Item in ministris est potestas spi-
ritualis. temporalis. delegata a deo vt
subdelegata et vicaria. In ipsa autem
est plenitudo potestatis celestis perpetua
ex auctoritate ordinaria. Item in mi-
nistis est executio ligandi et soluendi
per usum clauium. in ipsa autem est domi-
nandi legitima potestas ad ligandum et
soluendum per imperium. Et sic quicquid
est dignitatis et gratie in ordinibus in-
greditur. constat beate virgini munime de-
fuisse.

De virtutibus. cap. 75.

Ed ne videat virtutes siue digni-
tates generales habuisse et spali-
bus caruisse. dicimus ipsam singulorum
ordinum dignitates et gratias per equipole-
tiam et cum excellentia possedisse. ha-
buit autem cum exorcistis demonum ex-
pulsionem. vnde gen. 3. Ipsa conteret
caput tuum. et iudith holoseriem interfecit
et hester vicit Amia. Cum hostiarum ha-
buit introductionem mundorum et exclu-
sionem immundorum. Eze. 44. Porta hec
clausa erit et non aperietur. Princeps in-
gredietur per eam. q. d. porta hec princi-
pem et imitatores suos introducit et indi-
gnis clausa erit. habet etiam cum aco-
litis illuminationem. Lanti. 3. Que est

ista que as. 28. Et illud flu. 24. Quiet et
stella ex iacob. habuit cum lectoribus
omni prophetiarum expositionem ad litteram in se
ipsa. Unde ysa. 7. Ecce virgo concipiet
et pariet. doctrix est enim discipline dei.
habet cum subdiaconis doctrine apo-
stolice ostensionem. Unde signat per ar-
cham in qua fuerunt deuteronomus
et manna et diuina sapientia. habet cum
diaconis verbi domini conseruationem
alijs ad scribendum narrationem. con-
silio domini perfectam impletionem.
Unde luc. 2. Maria conseruabat. o. v.
hec. habet cum sacerdotibus officium co-
poris per seipsam formationem. tracta-
tionem. communicationem. hoc est quod co-
pus dominicum mediante eius verbo
et consensu de carnibus et sanguinibus
ipsius formatum fuit. et ipsum familia-
rissime et diuinitissime tractauit. et in cibis
et potibus nobis communicauit. et per hoc
nos omnes ad iugum suum suauiter et on-
leue. caritatem. scilicet ligauit. et ab om-
nibus culpis et penis non solum solutos
ostendit sed etiam absoluit. iuxta illud
Johan. vi. Qui manducat carnes meas
et. hoc cum episcopis clericorum ordinationem.
prebendam collationem. templorum consecra-
tionem. sacrarum virginum velationem. Or-
dinat. n. episcopus sacerdotes per sacramenti
collationem. Beatissima autem virgo per
continentie obligationem. Juxta illud ysa.
52. Mundamini quod fertis vasa domini. Con-
fert et episcopus prebendas instituendo. beatis-
sima virgo prebendas faciendo. Consecrat
et episcopus templa corporalia dedica-
do. beatissima virgo templa spiritalia ca-
stimoniam inspirando. et sibi illa specia-
liter vendicando. Consecrat etiam episcopus
virgines exterius benedicendo. beatis-
sima virgo consecrat virgines interi-
us virtutibus adornando. et eas filio suo
desponsando et non tantum virgines.
sed et virginitatem consecrando. Et non quod ob-
probrium sterilitatis eis auferendo. sed
eas sibi specialiter in filias adoptando

et ad statum dignissimum exaltando. Iuxta illud Sapi. vi. In corruptis facit esse primum deo. habet autem cum papa beatissima virgo omnium ecclesiarum sollicitudinem; patris spiritualis plenitudinem; privilegiorum actuum universitatem. Ecclesiarum sollicitudinem; quia papa est pater primum ipsa autem mater omnium christianorum ymo omnium bonorum. Iuxta illud Sapi. 7. Quoniam omnium bonorum mihi est. Patris plenitudinem; habet. nam deus papa patris plenitudinem; in vita ista. sed non in celo. nec in purgatorio nec in inferno. Beatissima autem virgo habet potestatem in celo. et in purgatorio; et in inferno. Privilegiatorum actuum universitatem. ut patebit infra. cum de privilegiis eius inquiramus. Et nota quod cum beatissima virgo sacramenta pro peccatoribus instituta humiliter suscepit. non propter hoc peccatricem se mentiens opere falsum dixit. sed ultra debitum in bonis. peccatoribus se conformans se vere opere esse humilem denotans per omnia verum dixit. Sic ergo manifestum est quod quicquid est dignitatis vel gratie in sacramentis ecclesie. plenitudini gratie que fuit in beatissima virgine omnino nihil deesse: sed cum hoc totum vel in gratiis sacramentalibus vel in earum equipollentibus vel excellentibus plenarie posse disse.

De fide. capi. 76.

Ostendit hoc queritur an secundum quod gratia est in virtutibus cetera in plenitudine beate virginis fides sit comprehensa. Et queritur primo de gratia fidei. utrum beatissima virgo habuerit fidem. Et videtur quod non. latera enim civitatis sunt equalia et unusquisque quantum habet fidem. tanta habet dilectionem et converso. et hoc spiritus et ubique. Sed beatissima virgo tanta habuit dilectionem que erat super omnem dilectionem in via. ergo et tanta habuit cognitionem que erat super omnem cognitionem. quam nunquam habuit aliqua creatura. ergo recognitio beatissime virginis in via fuit

excellentior. cognitione raptus que est creature existens in via. sed cognitio raptus excellit fidem et non est secundum modum fidei. ergo non habuit fidem. Item et ad cor. 12. Raptus usque ad tertium celum. Super hoc dicit glossa. quod paulus vidit in raptu sicut qui sunt in tertia ierarchia. ergo beatissima virgo similiter vidit et excellentius. Sed illi qui de tertia ierarchia sunt non vident per fide. ergo nec beatissima virgo habuit fidem. Item mundicia cordis est dispositio ad videndum deum. Iuxta illud Mat. 5. Beati mundo corde etc. ergo ubi maior mundicia ibi maior visio. Sed nulla creatura unquam habuit puritatem quantum illa que ea puritate nitebat qua sub deo maior negat intelligi. ergo nunquam creatura aliqua habuit tam altam cognitionem. ergo eius cognitio fuit super raptum. ergo super fidem. Quicquid. nam superius est superiore. superius est inferiore. Item entis ad non ens infinita est distantia. ergo peccator et non peccatrix distantia est in infinitum. Sed tamen peccata nostra dividunt inter nos et deum. ergo ubi plus de peccato maior divisio et ubi minus de peccato maior coniunctio. ergo ubi omnino nihil de peccato proxima coniunctio. Sed nulla pura creatura est vel fuit omnino in via sine peccato iuxta illud. i. iob. 1. Si dixerimus peccatum non habemus etc. excepta beata virgine de qua dicit Augustinus. Cum de peccatis agitur etc. Ergo nunquam aliqua pura creatura ita coniuncta fuit deo sicut beatissima virgo. Sed illa coniunctio est per cognitionem et dilectionem. ergo super raptum. ergo super fidem. Item tres sunt actus ierarchie purgari: illuminari perfici secundum dyonysium: et sunt illi tres actus adiuncti ordinati quod maior purgationem sequitur maior illuminatio: et maior; illuminationem sequitur maior perfectio. Sed beatissima virgo iter puras creaturas purgata fuit in summo. ergo eius cognitio fuit super omnem cognitionem;

omnis creature in uia. Itē per cognitionē eleuatur aīa ad deū: et in illo mota est: natura uero est que eleuatur: deus ē motor qui eleuat. et ubi et ad quē natura eleuat. gratia autē dispositio ē media per quā fit eleuatio: Natura autem ē in omnibus equaliter ad hoc quod sit dei capax per cognitionē et dilectionē. Si militer deus in se eodem modo se habet et spectu omnium. ergo si aliquis magis eleuatur ad cognoscendū deum quā alter. hoc erit propter mediū eleuans quod ē gratia. Sed gratia beatissime virginis maior fuit omni gratia pure creature. ergo altius eleuabatur ad cognoscendū deum quā aliqua creatura. ergo cognitio eius fuit super raptum. et super fidem.

Item gratia et gloria sic se habet inuicē ut proportionabiliter habēs maiore gratiam: habeat maiore gloriam. iuxta illud zacharie. 4. Exequabitur gratiā gratie. Sed inter comprehensores nunquā habuit aliqua pura creatura tam altā cognitionem quāta habet beatissima uirgo in prā. ergo inter uiatores nunquā habuit aliqua pura creatura tam altā cognitionē in uia. ergo super raptū et fidem. ergo eius cognitio fuit super raptum et fidem. Item quicquid continet uacuum ipsum simpliciter nō est plenum: quia cōtētū cōtētū est cōtētum cōtētū. ergo si cōtētū in se pōt plus recipere. ergo et cōtētens. Exemplū i domino plena dolus uacuis. ergo si beatissima uirgo hūit fidei uacuitatē respectu gratie. nō fuit plena gratia. quod falsū ē. Itē quod beatissima uirgo fuit sapiētiōr omni creatura. signū est quod liber quod de sapiētia intitularur dō beatissima uirgine spāliter exponit. et que dō sapiētia dicūt quā de ipsa dicātur ecclia interpretat ut patet in epistolis quod ipsa legunt. In sapiētia autē nihil est de stulticia uel ignorātia. ergo beatissima uirgo plena fuit sapiētia. Sed in fide non est plena sapiētia sed ex parte iuxta illud. 1. cor. 13. Ex parte co-

gnoscimus. ergo beatissima uirgo non habuit fidem sed plenā cognitionem.

Itē Gregorius. Quibuslibet in hac carne uiuentibus sed cū inestimabili uirtute crescentibus actiue contemplationis: potest claritas dei uideri: si tamē huic uite funditus moriantur. Sed nulla pura creatura in hac uita tam limpide uidit claritatem dei sicut beata uirgo. ergo eius cognitio fuit super raptum: et fidem. Item quod cognitio beate uirginis fuit super fidem et excellentior cognitionibus aliorum uidetur per beatum Hieronymum. qui dicit. Quis enim excepta fortassis illa que hec sola in se felicissime meruit experiri. intellectu capere. rōne discernere possit qualiter splendor ille inaccessibilis uirginis sese uisceribus infuderit: et ut illa quod inaccessibile est accedere ad se ferre potuisset: de portuncula eiusdem corporis cui se immediate aīa contēperauit relique mase uimbraculus fecerit. Et forte propter hoc maxime dictum est. Obumbrabit: quia res nimirum erat in sacramento. et quod sola per se trinitas in sola et cum sola uirgine uoluit operari. Soli enim datum est nosse cui soli datum est experiri. Dicatur ergo spiritus sanctus superueniet in te: qui utique potētia sua fecit dabit te: et uirtus altissimi obumbrabit hoc est illum modum quo de spiritu sancto concipies: dei uirtus et dei sapiētia xps sic in sui secretissimo consilio obumbrando cōteget: et occultabit: quatenus qui tantū notus est patri: notus sit et tibi. Ac si angelus respōdeat uirgini. Quid a me queris quod in te mox experieris? Scies. scies et feliciter scies sed illo doctore quo et auctore. Ego autem missus sum uirginalem conceptum nunciare non creare. nec potest doceri nisi a doctante. nec potest addisci nisi a suscipiente. Ex hac auctoritate colligitur quod beatissima uirgo de incarnatione et de filio dei incarnato habuerit cognitiones;

que fuit supra fidem .p. s. tantū notus
esset sibi qui notus erat p̄ri. quod non
pōt intelligi de cognitione fidei secundū
quam notus erat et multis. Ex his au-
tem concluditur q̄ cognitio beatissime
uirginis fuit supra fidem et super om-
nem cognitionem pure creature exi-
stentis in uia.

De spe. ca. 77.

Consequenter queritur de spe utrū
beatissima uirgo habuerit spez. et
potest uideri q̄ non per eadem que de
fide posita sunt argumenta. Primo
si spes est certa expectatio future beati-
tudinis ex meritis et gratia proueniēs
et si sequitur spes ad fidem et certitu-
do spei ad fidei certitudinem. ergo si
cognitio ad cognitionem et certitu-
do ad certitudinem. ergo si cognitio
beatissime uirginis super omnem uie
cognitionem fuit et transcendens fidez
ergo certitudo spei eius est super omnē
uie certitudinem et transcendens spē.

Item certitudo spei uel est fallibilis
uel conditōnalis. Si enim incertus ē
quis de eterna beatitudine. falli potest
quia cadere potest. Si autē sperat sub
conditōne. s. si permanserit in carita-
te: tunc sua certitudo est conditōnalis.
Sed certitudo beatissime uirginis de
eterna beatitudine fuit absoluta et īfal-
libilis. ergo fuit maior omni certitudi-
ne spei. ergo non fuit per modum spei.
ergo non habuit spem. Item cui inest
vnum oppositorum alterum inesse non
potest. Sed timor separationis et spes
opponuntur. et beatissima uirgo habu-
it timorem separationis. ergo non spē.
Item inter gratiam inamissibilem et glo-
riam inamissibilem medium est gratia
inamissibilis. ergo beatissima uirgo
certitudinem habuit et statum gratie
medium inter statum patrie et statum
uie. et certitudinem patrie et certitudi-
nem uie. Sed certitudo spei pertinet

simpliciter ad statum uie. ergo inferior
est illa certitudine que fuit in beatissi-
ma uirgine. et ita beata uirgo non hūit
spem sed maiorem certitudinem.

De caritate. ca. 78.

Consequenter queritur de carita-
te utrum in beatissima uirgine
fuerit: Et uidetur q̄ habuerit carita-
tem excellentem omnis pure creaturę.
In luca. 7. ca. legitur q̄ premissa que-
stione de duobus debitoribus quorum
vnius debuit denarios. l. alius. c. et nō
habentibus illis vnde redderent dona-
uit utrisq; et querente dñō quis plus
dilexit respondetur. Estimo q̄ is cui
plus donauit. Ex hoc colligitur q̄ ille
plus tenetur diligere cui plus donat.
Sed beatissime uirgini super omnes
creaturas donatum fuit. ergo plus dili-
gere tenebatur. Sed quantum diligere
tenebatur tantum dilexit. ergo ipsum
plus q̄ aliqua creatura dilexit. et ita ui-
detur q̄ maiorem caritatem habuerit
angelis. Item gratia gratis data or-
dinatur ad gratiam gratum facientē.
Sed beatissima uirgo habuit gratiam
gratis datam super omnem creaturaz
in uia uel in p̄ia existentem in hoc q̄
meruit esse beata mater dī. ergo et gra-
tiam gratum facientem habebit. grām
omnis creature excellentem. Item
caritas est de corde puro et cōscientia
bona et fide non ficta. ergo ubi maior
puritas ibi maior caritas. Sed beatissi-
ma uirgo habuit puritatem in summo
qua sub deo maior nequit intelligi. er-
go caritatem habebit in summo cui in
creaturis equalis nequeat intelligi.

Item nullas tantum tenetur iure di-
ligere sicut pater et mater. Sed inter
creaturas sola fuit beatissima uirgo
mater dei. ergo nulla creatura teneba-
tur diligere deum tantum. Sed quan-
tum tenebatur diligere tantum dilexit
ergo beatissima uirgo deum plus q̄ ali-

qua creatura dilexit. Item prob. 2. Ego diligentes me diligo ergo plus diligentes plus diligo. ergo quaecumque deus maxime diligit: ille deum maxime diligit. Sed deus super omnem creaturam maxime dilexit beatissimam virginem. ergo ipsa ad ipsum maiorem super omnem creaturam habuit dilectionem.

huius etiam signum est quod de ipsa cantica canticorum que amoris continent perfectionem specialiter exponuntur. et ibi amica et carissima per excellentiam nominatur. Item Gregorius. Exhibitor operis est probatio dilectionis. Sed deus nunquam alicui creature tantum beneficium exhibuit in opere. ergo nullam creaturam tantum dilexit. ergo ipsa deum plus quam omnis creatura redilexit. Item licet deus det omnibus habundanter et illuminet omnem hominem non tamen omnes recipiunt equaliter nec omnes equaliter illuminantur. Cuius diversitatis duplex causa esse videtur. Una ex parte recipientis et altera ex parte dantis. Ex parte recipientis quod vnum recipiens capacius est altero. et propter hoc recipit magis alterum altero. Juxta illud Mat. 25. Divisit illis bona sua unicuique secundum propriam virtutem. Capacitatem hanc autem capacitatem operatur humilitas iuxta illud Jac. 4. humilibus dat gratiam. ergo ubi maior humilitas. maior capacitas. Sed in beatissima virgine inter omnes creaturas maior fuit humilitas. ergo maior capacitas ergo maxime gratiam recipere potuit. sed quantum recipere potuit tantum recepit. ergo gratiam in summo creature recepit. Item ex parte dantis est diversitas doni. quia cum dantis dat secundum rationem et ratio respiciat finem. maius donum dat quod dat ad maiorem finem. ut imperator magis dat cui daret donum ad essendum senatorem. quam cui daret ad essendum simplicem servientem. Sed beatissime vir-

gini dabatur donum ad essendum matrem dei. omnibus autem alijs dabatur gratia ad essendum servum dei. Sicut ergo iproportionabiliter maius est esse matrem dei quam servum dei. ita iproportionabiliter maius est donum quod datur ad essendum matrem dei. quam ad essendum servum dei. Sed donum in quo alia omnia donantur est caritas. ergo caritas beatissime virginis est iproportionabiliter maior caritate omnis creature. Unde Augustinus in libro de natura et gratia. Inde enim scimus quod ei plus gratie sit collatum ad vincendum ex omni parte peccatum: quod concipere et parere meruerit quem constat nullum habuisse peccatum. Et iterum. Illa autem virgo singulari gratia preclara est atque repleta: ut ipsum haberet ventris sui fructum quem ex initio habuit uniuersitas deum. Item eadem numero est caritas quam habet beatissima virgo modo in patria: quam habuit in uia in substantia. Sed quaecumque sunt eadem numero secundum substantiam eadem se per sunt per substantiam. ergo si nunc habet maiorem caritatem caritate omnis angeli. et tunc habuit. Item arguitur per effectum. Quicumque effectus sequitur aliquam formam secundum substantiam si semper manet idem effectus. non augmentatur per substantiam. ergo et caritas eadem erit secundum substantiam. Sed facere dignum uita eterna. est effectus qui sequitur formam quam est caritas secundum substantiam et ille effectus extat in uia et in patria non augmentatur per substantiam. ergo et caritas eadem erit in uia et in patria non augmentata per substantiam. Cum ergo beatissima virgo habuerit maiorem caritatem cum angelo in patria habuit maiorem caritatem cum angelo in uia. Item sublato a beatissima virgine omnino fomite et post puritatem et tandem corporis animalitate habuit maiorem caritatem cum angelo in uia. Sed ista ablatio non est aliqua ad effectum facta caritati. quantum ad substantiam scilicet

quantum ad actus elevationem et extensionem. ergo caritas eius in substantia fuit maior in substantia caritate angeli: licet minor fuerit quantum ad actum. et hoc propter conditionem et statum subiecti in quo erat.

Item dicit Augu. q. hoc preceptum. Diliges dominum deum tuum etc. non potest impleri in via: et constat q. hoc est propter conditiones vie: que sunt: unio ad corpus corruptibile penale et animale: et visio per speculum in enigmate: et constat q. his omnibus sublati plene adimpletur: et ita videtur q. perfectio caritatis vie in caritate preie non fiat per aliquid adiectionem quantum ad substantiam. sed per extensionem et elevationem quantum ad actum eadem substantia permanente. ergo si beatissima virgo habuit maiorem caritatem quantum ad substantiam omni angelo nunc in patria. habuit etiam in via. Juxta hoc ergo queritur utrum caritas beatissime virginis in via fuerit in statu tali q. potuerit augmentari. et videtur q. sic. Omne enim quod est citra summum. melioris conditionis est si potest augmentari in bono. Sed constat q. caritas beatissime virginis fuit citra summum et in optimo statu. ergo potuit augmentari. Item augustinus ad Jeronimum. Caritas est virtus qua id quod diligendum est diligitur. hec in alijs maior. in alijs minor. in alijs nulla est. Plenissima vero que iam non possit augeri quidam hic homo vivit. invenitur in nemine. Quamdiu ergo hic est vivens augeri potest. Quod si concedatur. contra. Caritas beatissime virginis fuit perfectissima secundum statum vie. sed perfectius est quod est in termino quam quod est citra terminum. Sed quod augmentabile est citra terminum est. sed caritas beatissime virginis non est augmentabilis sed in summo complemento secundum statum vie.

Item sicut in corporalibus ita nec in

spiritualibus quicquam est vacuum secundum actum. Sed inter caritatem inaugmentabilem preie et caritatem augmentabilem vie medium est caritas vie inaugmentabilis. ergo cum extrema extant vel medium erit vel aliquid erit vacuum. Illud autem medium non congruit nisi beatissime virginis. que fuit in statu vie summa et propinquissima statui preie. ergo habebit caritatem vie inaugmentabilem et in summo. Item inter caritatem augmentabilem quantum ad substantiam et quantum ad actum. et caritatem in augmentabilem quantum ad substantiam et quantum ad actum mediat caritas inaugmentabilis quantum ad substantiam. augmentabilis autem quantum ad actum. Quarta enim differentia est impossibilis. scilicet q. sit augmentabilis secundum substantiam et non secundum actum. Sed medio perfectibili debet media perfectio. ergo cum beatissima virgo habuerit medium statum in via inter perfectibilia mediam habebit perfectionem. ergo habebit caritatem in augmentabilem secundum substantiam et augmentabilem secundum actum. Item omne creatum certo termino et quantitate est mensuratum. Omnia enim fecit deus. numero. potestate. et mensura ut dicitur sapientia xi. ergo nullius creati potentia erit infinita in via. ergo aliter erit in suo summo. Sed summum perfectibile perfectionis vie fuit beatissima virgo. ergo habuit caritatem vie in summo. Juxta hoc quod dicitur. Vtrum beatissima virgo habuit fructum in via per modum preie. Et videtur q. sic. Augu. d. doc. christiana. Frui est amore inherere alicui rei propter se. Sed beatissima virgo inhererat summo amore propter se. et inseparabiliter. ergo fruebatur. Item in ierusalem terminum comprehendit et terminum viatorum triplex est medium. comprehendit simpliciter et viator simpliciter simul. sicut dominus ihesus et spiritus. et comprehendit simpliciter. et viator secundum quid sicut angeli. custoditque sunt ministri hominum deputati finem

qd sunt viatores vsq; ad diem iudicij. Tertiu medium e viator simpliciter. et comprehensibilis et fruens fm quid. ergo cu inueniat aliquis comprehensor tm vt homines sci in patria: et aliquis viator tm vt hoies in via: et aliquis comprehensor et viator vt homo dens: et aliquis scdm quid viator et simpliciter comprehensor vt angeli: inuenietur quarta differetia vel aliquid erit vacuu; . et ita erit aliq persona viatrix simpliciter et comprehensibilis et fruens fm quid. et erit summa in statu vie et propinquissima statui patrie. hec autem est beatissima virgo ergo ipsa est viatrix simpliciter et comprehensibilis et fruens secundum quid.

Ex his autem omnibus videt q bea-
tissima virgo non habuit gratiam vtu-
tum theologiarum fm modum cõem
sed perfectioni modo et excellentiori oĩ
mõ perfectionis pure creature. Qd
si concedatur. contra. qz perfectio ad-
dita perfectioni non destruit ipam sed
auget. Item quia status vie inferior
est statui patrie. ergo summũ vie infe-
rius est infimo patrie. Item dominũ
in Mat. xi. Qui minor e i re mo celozũ
maior e iohanne baptista. Glosa dicit.
Ois sanctus qui est cum deo. maior e
eo qui iam est in mundo. Item super
illud. Ecce ego mitto angelum meum
et dicit glo. Nouissimus angelus celi
maior est quouis hoie. Post hec qri-
tur de caritate beate virginis quã ha-
buit ad primum vtrum illam haberet
ad proximum i summo creature. Et vř
q non. Quia maiorem caritate; nemo
habet et. sed ipsa animam suam nõ po-
suit p amictis suis. ergo non habuit ma-
iorem caritatem alijs qui animas suas
pro proximis suis posuerunt. Contra
Propter quod vnumquodq; ipsuz ma-
ius vt propter quod amant. ipsuz ma-
gis diligimus vt dicit phs p. poste. S;
proximum amamus propter deum. er-
go qui plus amat deum. plus amat p-

ximum. Item eadem caritas est qua
diligitur deus et proximus. ergo qui ha-
bet summam caritatem ad deum. sum-
mam habet ad proximum. Sed beatis-
sima virgo summam caritatem habuit
ad deum. ergo et ad proximum.

De virtutibus cardinalib; et primo de
iusticia.

Consequenter queritur de virtutib;
cardinalibus. et primo de iusticia
in quo statu habuerit eam beatissima
virgo respectu viatoruz. Iusticia. n.
et misericordia opponuntur in effecti-
bus. ergo qui habet de iusticia magis
minus habet de misericordia. et e conuer-
so. Sed beatissima virgo vřputa mater
misericordie fuit misericordissima. ergo
minimum habuit de iusticia. Item
ysa. 32. Opus iusticie pax. et item. 26. Iu-
sticiam non fecimus in terra. ideo ceci-
derunt habitatores eius. Item in p-
uer. 13. Justus accusator est sui. Ex istis
omnibus colligitur q actus iusticie in
via est iustificare mala: et punire: et vi-
cia castigare. que non fuerunt i beatis-
sima virgine. ergo non habuit actum
iusticie in via. Item due sunt partes
iusticie declinare a malo et facere bo-
num. sed vtrunq; istorum habuit bea-
tissima virgo super omnes puros viato-
res. ergo iusticiam habuit super viato-
res. Quod autem beatissima virgo de-
clinationem a malo habuerit excellen-
tius omnibus viatoribus. patet ex hoc
q ipsa sola viatrix fuit que nunquam
peccauit. Unde Augustinus. Excepta
igitur hac virgine de qua propter hono-
rem domini cum de peccatis agitur nř
lam volo fieri mentionem. si omnes sa-
cti et sancte conuenirent et dicerent q
peccatu; non habemus quid responde-
mus eis nisi quod dicit Iohannes in
primo capitulo prime cano. Si dixerim
mus q peccatum non habemus nosip-

sos seducimus et veritas in nobis non
 est. Ex. lit. eni; omnes viatores i ope
 ratione boni. In eo enim qd deus genu
 it qui omnia regeneravit tantum effec
 tum boni protulit de se qd nullius pur
 creature effectus illi i dignitate vel vti
 litate poterit coequari. Item habu
 it opera misericordie que sunt ex com
 passione. et euz releuatione miserie que
 propter hoc dicuntur misericordie opa.
 sed eadem sunt opera iusticie ad que
 omnes tenentur vtparet in vltima dis
 cussione. Esurui et tibi fit disceptatio
 et adiudicatio damnatorum pro huius
 modi operum omissione. Illa autē opa
 etiam exercuit beatissima virgo i sum
 mo super omnes viatores. Operuz. n.
 misericordie alterum altero est maius
 vel quia fit ex maiori caritate vlt quia
 fit magis indigenti vel magis digno vlt
 quia fit cum maiori effectu unpenso vlt
 qd fit ex magis necessario et minus sup
 fluo. hec autem omnia fuerunt in beatis
 sima virgine in summo. Caritas enim
 ex qua opera misericordie fecit. omnem
 creaturam excellit. vt infra patebit.
 Maxime indigenti exhibuit. quia nemo
 inter viatores pauperior iesu xpo fuit.
 Dignissimo pauperi tribuit. quia nemo
 dignior medicus qd mendicus deus fuit.
 Magnum enim esset opus misericordie
 qd fieret pauperi laico maius quod fie
 ret pauperi clerico et maius quod fie
 ret pauperi religioso. adhuc maius qd
 fieret pauperi episcopo. sed summū qd
 fieret pape mendico. ergo inpropor
 tionabiliter summum opus misericordie
 fuit quod fiebat pauperissimo deo. Ma
 ximum etiam affectum nobis misericor
 dia impendit quia nobis miseris capti
 vis et mendicis dedit filium suum deū.
 captiuis in pretium. famelicis in viati
 cum. laborantibus in premium. infir
 mis in medicamentum. et cum ipso de
 dit nobis regnum celorum et omne bo
 num. Que enim proprio filio suo nō pe

pereit quomodo cum illo nobis omnia
 non donauit. Item beatissima virgo
 de nullo sibi superfluo. sed omnino ne
 cessario opus misericordie fecit filio suo
 pauperissimo et peregrino de proprijs suis
 purissimis carnibus et sanguinibus tu
 nicam poluitam fecit. in gremio vteri
 sui hospitauit. de proprio corpore ciba
 uit et lactauit. Sic ergo patet qd bea
 tissima virgo iusticiam quo ad partes
 et effectus suos habuit in summo.

De speciebus iusticie. 20.

Ost hec videndum est de specie
 bus iusticie que sunt. latría. du
 lia. obediētia. qualiter et he fuerunt
 in beata virgine. Et primo de latría.
 Est autem latría honor soli deo debi
 tus et exhibitus. Et intenditur honor
 iste per tria. Primum est dignitas per
 sone exhibentis. secundum est minus
 debitum exhibitionis. tertius est excel
 lentia. impense seruitutis. Dignitas
 persone exhibentis respectu omnium via
 torum in summo fuit in beata virgine.
 Ipsa enim mater dei alij omnes seruit
 et inproporcionabiliter maius est esse
 matrem dei qd esse seruuz dei. ergo in
 proportionabiliter maior est latría ma
 tris dei qd seruorum dei. Item minus
 debitum exhibitionis fuit in beatissi
 ma virgine respectu aliorum sanctorū
 Quanto enim quis inferior tāto ma
 gis tenetur ex debito necessitatis ad
 seruitium. Sed beatissima virgo fuit
 suprema et dignissima omnium sancto
 rum. ergo exhibitio eius seruitutis ex
 nimino debito necessitatis. et ex ma
 ius debito caritatis. ergo quantum ad
 hoc fuit eius latría in summo. Item
 impensa seruitus latric consistit in tri
 bus. In actu cordis qui est cognitio di
 lectio. in actu oris qui est laus et ora
 tio. In actu operis vt genuflexio. ado

ratio ymolatio ⁊ huiusmodi. Omnia
hec in beatissima uirgine in summo fu-
erunt. Uirtutibus enim interioribus
omnem creaturam excellit. ut infra pa-
tebit. habent enim angeli uirtutes in-
amissibiles. sed non meritorias premij
substantialis. habent etiam homines
uirtutes meritorias. sed amissibiles.
habuit autem beatissima uirgo uirtu-
tes inamissibiles ⁊ meritorias cum an-
gelis ⁊ hominibus. ⁊ ita utrisque ex-
cellentius. ⁊ ita habuit excellentissi-
mam latrām in actu cordis. Item
actus latrē ab ore ut est laus ⁊ oratio
excellentissime fuit in beata uirgine
Oratio enim aliorum sanctorum non
ininitur alicui iuri ex parte sui sed tā-
tum misericordie ex parte dei. Oratio
autē beatissime uirginis ininitur gra-
tie dei ⁊ iuri naturali ⁊ iusticie euan-
gelij vel decalogi. quia filius tenetur
non tantum exaudire. sed obedire ma-
tri iuxta illud Exo. vigesimo. honora
patrē ⁊ matrē. Et apostolus ad ephē.
sexto. Filij obedite parentibus uestris:
quod ⁊ ipsa uidetur innuere. in modo
orand. non utens obsecratione simpli
ci sed insinuatione dicens. uinum non
habent ⁊c. Dicit magister hugo de sā-
cto victore. q. nobilissima species ora-
tionis est insinuatō exemplificans in
eodem verbo scilicet uinum non hēnt
Et sic latrā orationis eius fuit ī sum-
mo. tum quia ibi erat nobilissim⁹ mo-
dus orandi. tum quia eius oratio habe-
bat rationē iussionis ⁊ imperij. tūz qz
erat impossibile eam non exaudiri.
Iuxta illud. 3. ⁊c. secundo. Dete mātē
mea neq; cui phas est ut auertam fa-
ciem meam. Et iterum. hester. quito.
Que est petitio tua hester? Pro qua re
postulas? Etiam si petieris dimidiūz re-
gni mei obtinebis. Item actus latrē
in opere exteriori principalis est in ob-
latione ⁊ excellentior in temploꝝum ꝑ
structione ⁊ cōsecratione. hec autem

totum fuit in beatissima uirgine ī sum-
mo que de corde ⁊ corpore tēplum san-
cto spiritui construxit. in quo filius dei
corporaliter habitauit. In quo seipsa
⁊ in seipsa summam castitatem cordis
⁊ corporis deo omni sacrificio accepta-
bilis obtulit. ymo ipsum filium suum
⁊ filium dei non prout panis ⁊ uinum
in corpus ipsius transferebatur ⁊ sub
specieb⁹ alienis ymolabatur. sed fm q
in eius propria carne ⁊ sanguine scdm
corpus fēmiabatur sub ipso. sua sp. cie
propria in qua euz genuit. spontaneo ꝑ
sensum eius passionem ꝑro omnibus
nobis obtulit per quam sufficiētissimā
⁊ gratissimam hostiam semel oblatam
deum toti generi humano reconciliant
qui nimum excellentissimus actus la-
trē ī opere fuit. Et sic patet quomodo
beata uirgo omnem actum latrē fm
omnem modum habuit in summo.

De dulia. capi. 31.

Consequenter videndum est dū
lia. Est autem dulia honor creatu-
re exhibitus ⁊ debitus. ⁊ hec h3 duas
partes. Dulia simpliciter que debetur
cōter creaturis. ⁊ ypdulia que debet
excellētibus creaturis. ut beate uir-
gini ⁊ sancte cruci. habuit autē brissi-
ma uirgo ypdulie actus ī summo res p
ctu aliarū creaturarum. Impropor-
tione biliter. n. maius est adorari q̄ adorār
ypdulia. Sed omnes alij sancti adorāt
beatam uirginē ypdulia: ipsa autē ado-
ratur ob omnib⁹ ypdulia. ergo ipsa oēs
excellent ypdulia. Item actus dulie ha-
buit super omnes excellenter. act⁹. n.
dulie intenditur per eadem per que ⁊
actus latrē intendebatur. per dignita-
tem viz persone exhibentis per minus
debitum exhibitionis. ⁊ ꝑ humilitatem
seruitutis. Per dignitatē psonē exhib
tis. excellit oēs. Nulla enim digna per-
sona vel creatura potuit aliā creaturā

tantū honorare quātū dignissima crea-
turarū mater dei. Itē cum ipsa sit sup-
ma et dignissima creaturarū omniū quā
omnes debebāt reuerēti et honorare mi-
nime debitum fuit: ut alias creaturas
honoraret. Item seruitus humilma
et indebitissima fuit quā inferiores se ho-
norauit: quādo prima deo pincōruptō
nez puris carionē pollutis matribus
fuitā absq; legis pcepto obseruauit. et
filii cū oblationib⁹ offerens sacerdoti-
bus legalibus reuerentiā exhibuit: per
quod obedientiam et humilitatē consu-
mauit. sicut scriptū ē Mat. 3. Sine mo-
do sic decet nos tē. glo. pfectam humi-
litem. Et distinguit ibi triplicem hūi-
litem et obedientiam. Prima que exhi-
betur superiori. Secūda que pari. Ter-
tia que inferiori: que vocat omnis iusti-
cia. i. pfecta iusticia: quam btissima. viz
go exhibuit in sūmo. quando deo propi-
quissima et dignissima fuit: inferiorib⁹
et sibi subiectis iure ipsa supra legem
posita sedq; legem legi et ministris legis
obediuit in quo se in sūmo inclinauit et
humiliavit. Summū enim citra deum
insursus est sūma incorruptio. Juxta il-
lud Sapi. 6. Incorruptio facit eē pri-
mam deo. Sūme autē distans ab i-
corruptione deorsum est corruptio. Post
corruptionē sequitur pena posita p cor-
ruptione. vt ē mulierū corruptarū puri-
ficatio. Sūma ergo inclinatio humilita-
tis fuit. quādo se excellentissima in in-
corruptione vgo sub onus corruptioni
impositum spontanee inclinauit. Et sic
patet quōd in beata virgine et latia et du-
lia et obediētia et hūilitas fuit in sūmo.

De penitentiā. ca. 32.

Si adhuc alia virtutis species q̄
ad iusticiā potest reduci. s. penitē-
tia que q̄ sit virtus patet p glossā super
illud Mat. 3. Penitentiā agite. Prima
virtus est per penitentiā veterem hoīez
perimere: Et itē. Virtus penitētie timo-

re concipitur. Qd aut penitētia sit spēs
iusticie p: qz oēs tenent veterem hōi-
nē perimere. et oēs peccatores penitere

Qd autē actus penitētie fuerit excel-
lentius oibus viatorib⁹ in beata virgi-
ne. p: ex hoc q̄ in oibus actibus alijs
penitētie regitur peccatū esse vel fuis-
se. In beatissima aut virgine fuit act⁹
penitētie sine presentia vī pcessionē cul-
pe. Item cū nulla virtus quantū ad
habitū cesset i pīa: habitus penitētie
erit in pīa. sed habit⁹ patrie perfectio
res habēt actus q̄ habit⁹ vie. ergo pe-
nitētia erit in pīa et habebit pfectionē
actum q̄ habeat in via. Ille at ē dēstina-
tio peccati siue nolle peccare. ergo cū
beatissima virgo habeat actū peniten-
tie. non fm actum vie habebit ipm f:z
actū pīe. ergo hūit actum penitētie ex-
cellentius alijs creaturis vie.

De prudentia. ca. 33.

Consequenter q̄rit de prudentia et
pīo vtrū fuerit in brā virgine. f:z
q̄ est in alijs viatorib⁹. Et videt q̄ nō
Dicit enī Augustin⁹. Prudentia ē amor:
ea qbus adiunat ab alijs quib⁹ impedi-
tur sagaciter eligens. Itē Augu. Pru-
dentia est in precauēdis insidijs. S; bea-
tissima vgo nō impediēbat ab aliquo:
nec indigebat cautela cōtra insidias qz
decipi nō poterat. ergo nō habuit actū
prudentie. hoc quoq; modo sic habent
eā pmuniter viatores. ergo ipsa nō ha-
buit actū prudentie p modū vie. ergo
p modū pīe. Item prudentia respicit
cognitionem eorū que pertinet ad actio-
nem fm q̄ est virtus cardinalis. Agēda
aut sūt exteriora et corporalia et quedā
interiora et spūalia et cōtingit aliquē ef-
se excreitātū in tēporalibus et inextris;
i spūalibus. aliquē ecōuerso. Prima p-
fectio ptinet ad actionē. Secūda ad cōtē-
plationē circa vtrāq; cōtingit errorem
eē i viatorib⁹ cōmuniter. Sed i btissi-
ma vrgine fuit pfectio vtriusq; sine er-

ror vlt' possibilitate erradi. ergo huius ac
tu; prudētie excellētus omni viatore.

De fortitudine. ca. 84.

Onsequēter qritur de fortitudine
fm quē statū fuerit i bñssima vgi
ne. Et p ordinē qrit de spēbus siue pti
bus ipsius. Et primo de magnanimitate
te q sic describit.

De magnanimitate. ca. 85.

Magnanimitas ē rationalis aggressio
terribiliū. Qd hec in sumo fue
rit in bñssima vginē sic videt. Terribi
lissimū i hac vita ē dolor mortis z quā
to natura nobilior tāto mors dolorosi
or z terribilior. Sed spūs impropor
tionabiliter melior ē corpore. ergo marti
riū spūale improporcionabiliter est ma
ius marturio corporali. sicut pz de mar
turio z aureolis. ergo aggressio terribi
lium improporcionabiliter maior fuit i
beata virgine. qm in alijs.

De magnificentia. ca. 86.

Secunda est magnificentia q sic de
scribit. Magnificentia est rerū be
ne gestaz felix cōsumatio. Cōsumatio
rerū bene gestaz p beatā virgine excel
lit improporcionabiliter oīs pure crea
ture cōsumationē. ergo i actu magnifi
centie excellit omnem viatorem.

De fiducia. ca. 87.

Teria spēs est fiducia q sic describi
tur. Fiducia ē certa spes pducēdi
ad finem rē q cepta est. Sed certitudo
spei bñssime vginis fuit absoluta z ines
cabilis. oīum aut aliorū viatorū fiducia
pditionalis est ul' fallibilis. s; ifallibile
excellit fallibile iporcionabiliter in
quātū tale. ergo sic fiducia bñssime v
ginis excellit fiduciā oīum viatorum.

De securitate. ca. 88.

Quarta est securitas q sic describi
tur. Securitas est huius fm que;

supuenientes incōmoditates nō formi
dant. quin q inceptū est ad finē pducatur.
Securitas bñssime vginis fuit sine tō
re separatōis. ergo ci' securitas excel
lit securitatem omnis viatoris.

De patientia. ca. 89.

Quinta est patientia q sic describit.

Patientia est bon' huius aīe oēs ad
uersitates equamiter portās. Patientia
bñssime vginis fuit inuincibilis z ab
omni malo culpe ipassibil'. oīum; at alio
rū patientia fuit vincibilis z a malo cul
pe passibil'. ergo ipsi' patientia fuit oīum;
aliorū patia maior iporcionabiliter.

De constantia. ca. 90.

Extā ē constantia q sic describitur.

Constantia est stabilitas i pposito
nō vacillās. Stabilitas bñssime vginis fuit
oīo imobilis: sed oīum aliorū mobilis.
ergo eius constantia aliorū constan
tie est improporcionabilis.

De perseverantia. ca. 91.

Ost hec qrit de pseuerantia. q du
plex dicit. vnōmō ppositū pseue
rādi vsq; i finē. aliomō act' pseueran
di. volūtas bñssime vginis ad pseuerādū fu
it inflexibil' z act' incessabilis s; oīum; alio
rū volūtas flexibil' z act' cessabil'. er
go hui' pseuerantia aliorū pseuerantie ē
improporcionabilis.

De temperantia. ca. 92.

Onsequēter qrit de temperantia q
sic describit fm phos. Temperantia
est ptra illicitos aīni impetus firma z
discreta dñatio. Itē Mar. 2. Erāt q
māducauerāt qsi qtuor milia hoīum.
Blo. Temperantia est refrenatio cupidita
tis ab his q tpaliter delectāt: pz q in
his diffinitōib' diffinit' temperantia fm
actū vie z nō pñer: z q fm istos actus
nō fuit tpantia i bñssima vginē. ergo nō
hūit tpantia p modū vie s; p modū pñer

Itē Augu. Temperantia est amor i cor-
rupti in deo et integer. Sed tamen amor qui
incorruptio et qui integritas sunt inpropor-
tionabiliter excellentius in beata virgine quam
in aliquo viatore. ergo habuit temperantiam
inproporcionabiliter super omnes viatores.

**De speciebus temperantie. primo de casti-
tate. ca. 93.**

Equitur de speciebus temperantie que sunt ca-
stitas. modestia. et sobrietas. et pri-
mo de castitate. Quod autem beatissima vir-
go omnem creaturam excellat castitate sic
probat. In omnibus viatoribus puris ho-
minibus castitas est cum pugna contra fomi-
tem: et cum casu. admodum in primo motu
venialis: et cum possibilitate cadendi. etiam
in mortale. exceptis in utero sanctificatis et
apostolis spiritu sancto repletis. In beatissima autem
virgine fuit castitas sine pugna fomitif
sine casu mortali sine possibilitate cade-
di et casu veniali. ergo eius castitas om-
ni homini fuit inproporcionabiliter. Item castitas
beatissime virginis castitate angelorum quin-
que gradibus excellit. Est enim multiplicior
nobilior. utilior. gloriosior. laudabilior.
Multiplicior. Angeli enim habent castita-
tem tantum in spiritu. hec autem in carne. et spiritu

Item est nobilior. quia illa naturalis ista
gratuita. Item utilior. Illa enim est natu-
ral ista meritoria. Item gloriosior. hec
enim est cum victoria illa sine victoria.

Item laudabilior. hec enim est voluntaria
illa necessaria. per ergo quia beatissima virgo
omnem creaturam excellit in castitate.

De sobrietate. ca. 94.

Equitur de sobrietate que duplex dici-
tur. Est enim sobrietas temperantie
speciebus. Est etiam sobrietas que est abstenen-
tia et per satisfactionis penitentiae et spes iu-
sticie. Prima sobrietas est cum pugna in
omni viatore. et cum errore cum possibilitate
cadendi in primo motu gula. Sed in
beatissima virgine fuit sine pugna sine er-
rore sine possibilitate cadendi etiam in pri-

mo motu gula. ergo excellentius fuit in
ea sobrietas quam in aliquo alio viatore.

Item alia abstinentia est que fit de tribus
causis. pro debito satisfactionis. pro pec-
cato preterito. pro cautela evasione. pro fu-
turo peccato. pro deletionem pene debi-
te in presenti. Sed in beata virgine non
fuit abstinentia pro debito satisfactionis.
nec pro peccato preterito sed pro merito su-
pererogationis. nec pro cautela puisionis
sed pro exemplo edificationis: nec pro dele-
tione pene sed pro merito gratie. ergo eius
abstinentia fuit nobilior quam alicuius viato-
ris.

De modestia. ca. 95.

Equitur de modestia que con-
sistit in duobus: in dictis et in fa-
ctis. Utriusque habebat beata virgo in su-
mo. In dictis. quia nemo unquam linguam
domare potuit: ut dicitur Iacobi 3. hoc in-
telligitur communiter de viatoribus. Sed
beatissima virgo lingua in summo domavit
quia nunquam in lingua lapsa fuit. ergo
modestia beatissime virginis in dictis
omnem creaturam excellit. Item in
factis ecclesiastici 7. Non est iustus qui non
peccet per 24. Septies in die cadit in
stus. hoc intelligitur communiter de viato-
ribus et de casu veniali. Sed beatissima
virgo nunquam peccavit et nunquam cecidit.
ergo in modestia facti omnem creatu-
ram excellit.

De modestia in cultu vestitus. ca. 96.

Equitur de modestia in cultu ve-
stitum. Quod autem modus in cultu
vestitus pertineat ad modum suam pro-
batur per illud 1. ad Thimotheum 2. Similiter
autem et mulieres in habitu ornato cum
verecundia et modestia ornantes se non
in tortis criminibus ut auro vel margari-
tis aut veste pretiosa. Sed quod decet
mulieres promittentes pietatem per
omnia bona opera. Item per illud 1.
petri 3. Quarum non sit exterius capilla-
tura aut circumdatio auri aut indumē-

ti vestimentorum; cultus glo. Sicut cri-
spatus habitus. Hieronimus. Mulie-
res serico et purpura indute xpm idue-
re non possunt: auro margaritis et mo-
nilibus adornate ornamenta cordis p-
diderunt. Item luc. is. homo quida-
erat dives etc. glo. Si in cultu pretiosa-
rum vestium culpa non esset. sermo do-
mini non tam vigilanter exprimeret:
q. dives purpura et bisso indutus apud
inferos irremediabiliter torqueretur.
Ex his auctoritatibus inuit q. adhibe-
dus est modus in habitu et cultu vesti-
um. Queritur ergo qualiter ista mo-
destia vestium in beatissima virgine
fuerit. utrum descendendo ad despe-
ctissimum habitum vel considerando
mediocritatem. Qd. primo modo vide-
tur. Jeronimus. Linis et cilicium sunt
arma penitentium. Item Crisostomus
de tunica incofutili opatur qd. oleum
incofutilis: sicut mulier dicitur defor-
mis q. sit non sine forma: sed q. habe-
at malam formam. ita incofutilis non q.
fuerit sine futura: sed q. habuerit ru-
des et ineptas futuras: et desuper con-
texta per totum. i. appetitata. Si ergo
vestitus domini a deo fuit despectus et
vilis et asperrimus: etiam in matre q.
in omnibus eius imitatrix fuit debuit
esse habitus despectissimus. Item se-
cundum phm diuersum est iudicium d.
habitu vulgi et sapientum. Interroga-
tus enim quis de vulgo quis sit habi-
tus congruus respondebit. Decorus.
qui decor attestatur honestati. Si in-
terrogemus unum de sapientibus et
de horum famosissimis virum scilicet
Johanne Baptistam. respondebit. De
pilis camelorum. ergo si secundum iu-
diciu sapientum eligitur vilitas in
cultu. ergo cum beatissima virgo fue-
rit prudentissima ipsa elegit vilitatem
in vestitu. Qd. autem mediocritatez
videtur per beatum Jeronimum qui di-
cit ornatus vestium ut sordes pari mo-

do fugiendi sunt. Item nihil tantum
placet deo quantum zelus animarum
ad hunc autem ordinatur conformitas.
iuxta illud. Omnibus omnia factus su-
ut omnes lucrificarem. i. cor. 9. Con-
formitas autem est i. mediocritate. er-
go cum beatissima virgo fuerit maxi-
ma zelatrix animarum que omnes ma-
xime lucrificere voluit: ipsa omnibus
hominibus se maxime comparauit. er-
go mediocritatem habuit in cultu.

Item virtus in r. mediocritate consi-
stet. ergo cum beatissima virgo omni-
bus exemplum virtutum extiterit: et-
iam in mediocritate habitus exemplus
dedit. Solutio. Ad predictorum om-
niu euentia et ad obiectoz pleniorum
solutioez et ad ipsius solutionis intelle-
ctum et intelligentiam faciliorem hic
quedam sunt prenotanda. Scribitur i.
euangelio Mar. ultimo. Predicate eu-
gelium omni creature glo. humano
generi quod habet aliquid commune
cu omni creatura. esse cum lapidibus
sentire cum brutis. intelligere cum an-
gelis. hec autem; communitas est causa
et aptitudo quedam naturalis in viribz
apprehensiu anime humane ad appre-
hendendum vniuersaliter species om-
nium creaturarum cognoscibilem. Et
similiter est causa ex parte reruz; co-
gnoscibilem a cognoscente: cum ad spect-
es obiectas conuertuntur apprehensi-
ue per similitudinem et per quoddam
desiderium: qd iterum est naturale.
Ipsa autem ratio in homine cum su-
periori habet actionem omnium inferio-
rum virium. Unde phs. Quicquid potest
virtus inferior potest et superior. Cui
consonat dyonisius de celesti ierarchia
Ordines excellentes habent inferioru
dispositionez virtutes et non e conuerso:
Et ideo omnium sensibilem creatura-
rum et intelligibilem est ratio natura-
liter cognoscitiva r. communitatis nat:
et ipsa cu sit collatiua naturae cognoscit

creaturas esse signum aliquod vel vestigium sicut artificiatum artificis. ex quo ratio naturaliter est cognoscitiua creatoris cuius creature sunt vestigia et signum. Et sic patet quod ratio humana habet in sua natura quod sit cognoscitiua sensibilium creaturarum et intelligibilium et creatoris earum et quod habet desiderium ductivum ad cognoscendum hec. Et potest dici ductus naturalis rationis. quo ex solis bonis naturalibus ducitur tanquam ex primis moribus ex parte ipsius. Similiter ex parte affectus sunt quedam aptitudines naturales ad bonum. quas quidam philosophi appellabant seminaria virtutum quibus moveatur anima rationalis ad bonum naturaliter. Ipsa vero anima rationalis sic existens est receptiva habitus multiplicis scilicet artium et scientiarum ex parte virtutis apprehensivae. Sed huiusmodi habitus non ducunt rationem extra metas vel terminos ei debitos secundum aptitudinem naturalem. sed sunt facilitates et directores quedam ad cognoscendum ea ad que naturaliter se habet. Et hi sunt habitus acquisiti per ingenium suum vel usus. Ex parte vero virtutis morivae est receptiva habitus consuetudinalis: quo non erigitur affectus supra ductum nature vel supra quam naturalis ratio dicat. Affectus vero sic se habentem cognoverunt philosophi quidam non sufficere ad beatitudinem. Unde Iulius. Sepe diximus et sepe dicendum est. naturaliter audissimum siue appetentissimum. quia honesta sunt nobis innata virtutum seminaria. ita ut si pareremur et anhelare liceret ad beatitudinem. cum diuino munere natura nos ipsos perduceret. Sed igniculos natura nobis inditos sepe retundimus. Ecce quod erigitur diuinum munus. Est ergo praeter huiusmodi habitus anima rationalis susceptiva ignis fidei. que est domus flumen a deo modo nobiliori et utiliori quam sit modus secundum quem fluunt nature et

bona naturalia. huiusmodi autem gratia ducitur anima rationalis ad cognitionem talium ad que non poterat ratio ductu suo naturali adiuta arte. vel scientia vel habitu consuetudinali. Cognita autem huiusmodi sunt deus trinus et unus et verbum caro factum est et huiusmodi. ad que non sufficiunt bona naturalia sine fide. quia ad hoc est parua natura et statura pusilla. que signatur in luca xix. De zacheo. Qui cum non posset videre iesum ascendit in arborem syco. etc. glo. Deuotionem fidei ad videndum saluatorem quod natura minus habet supplet ascensus arboris. et sic patet quod fides sursum trahit ultra ductum rationis. Et iste duplex ductus signatur in luca. xv. De filio prodigo qui dixit patri. da mihi portionem substantie que me contingit. Iste voluit id ad quod seipso contingere potuit. hoc enim fuit contingere seipsum. Unde glo. Iste sua potestate voluit uti. ut nullo formidante. vel nullo regnante. vel regente viuat. et diuisit illis bona sua. glo. fidelibus sue gratie portionem quam desiderant impartiendo infidelibus solum naturalis ingenij beneficium concedendo. Et sic patet qualiter anima rationalis auxilio gratie super suum posse naturale eleuatur in cognitionem diuinorum videlicet ad primam veritatem et ad summam. Et notandum quod in huiusmodi eleuatione anima non tantum naturalem terminum super egreditur. sed super se eleuatur. et sue perfectioni appropinquat meliorando: et renouatur. et hoc secundum potentias ipsius rationalis ut rationalis est: siue sint apprehensivae siue morivae ut rationalis transcendibilis et rationalis concupiscibilis. In rationalibus enim. et apprehensivis. et morivis est ymago dei: et in his est renouatio per iesum christum. Apprehensivae enim rationales habent dilectionem suam in homine et in deo. in homine. scilicet christo secundum utrumque aequum naturam.

Sed nota q̄ veritas duobus modis
se h̄z ad speculationem siue cognitiōem
Aut sc̄z vt sui p̄sentia remoueat igno-
rantia. et hoc modo se habet oīs vitas
ad intellectū speculatiuū dū apprehen-
ditur ab illo. et tūc delectatur rō vel in-
tellectus. Sic dilectionē cōuenit eē in
sciendo. Aut ut ipsius p̄ntia nō tantū
remouetur ignorātia: sed etia; nobili-
tetur et melioretur: potētia p̄ntia ipsius
veritatis vt clare videat. et aperte. sine
enigmate eo q̄ fm se meliorari nō pos-
sit. huiusmodi vero ē diuina veritas.
cuius p̄ntia rō se sentit perfici et melio-
rari ex quo h̄z dilectionem talem et tan-
tam qualem et quantā h̄re non poss;
ex p̄ntia et in p̄ntia alterius veritatis.
Similr autem humana natura in x̄po
ex vnione ad diuinam h̄z sūmum suū;
vt sc̄z; tū sit meliorata quantum potest
et in tū etiam vt per hōiem illum ducā-
tur ad visionem diuinitatis alij hōies.
Unde et veritas talis apprehēsa a vir-
tute cognitiua non tantū remouet igno-
rantiam non prius apprehensiuā: s; et
videt et sentit vt sit meliorata et etia; p̄
illum q̄s ē eiusdē nature ducit ad visio-
nē deitatis. et hoc ē q̄s dicit. i. Cor. is.
Lumi tradiderit regnum deo et p̄ri tē.
glo. Lumi perduxerit credētes ad contē-
plationē dei patris. vbi ē finis oīum et
reges sempiterna et gaudiū. Sic ergo
p̄z q̄ aīa rōnalis s; illas vires gaudet
de visione deitatis tanq̄ de visione sū-
mi boni perficientis ipsam: et de visiōe
dei hōis. i. x̄pi tanq̄ de visione optimi
et perfectissimi sue nature. cuius īfluen-
tia sic se videt meliorari et nobilitari:
vt videat deum. et visio ista est eterna
vita. Joh. xvij. In qua summa veritas
et summa bōitas. et sic reficiet rōabile
vīui q̄ ex toto eam decorabit et alliciet
vt nihil aliud querat videre et habere
nisi ipsum aut propter ipsum: et ideo erit
ibi continuatio visionis. Item sum-
mū delectabile concupiscibile sic sua

suauitate perfundet vt nihil aliū amet
aut querat nisi ipsum. aut propter ipsum.
et ideo non erit fastidium. Item sum-
me arduum summa sui imobilitate ira-
scibile roborabit. et securabit. ut nihil
tenere aut tractare queat nisi ipsum aut
propter ipsum: et ideo ibi non est fatiga-
tio. Unde Augustin⁹. 22. de ciuitate di.
Ego ero quecumq; ab omnib⁹ honeste
desiderantur. Et infra. Ipse erit finis
omniū desideriorū nostrorū qui sine finē
uidebitur sine fastidio amabitur. et sine
fatigatione laudabitur. Ut aut ad hoc
perueniat aīa rōnalis oportet q̄ h̄itib⁹
inter medijs eleuetur. in qua eleuatōe
sunt gradus et ordo. Quos vt plene co-
gnoscas. nota q̄ est verum bonum per-
fectū delectabile remotū impfectionis
et indigentie. et hoc s; ordinē cāe ad cau-
satum. Item est in causato imperfec-
tio et hoc respectu sue cause et indigen-
tia. scilicet regressibilitas in nihilum.
nisi cōtinuet suum esse per suā causā
et hec omnino possunt cognosci. et p̄t
gentilis hec contingere et cogitare in
aliqua uisione prime veritatis. Dicit
ergo Augustin⁹ lib. de trinitate 4. Nō
nulli sapientes mundi potuerūt aciem
mentis ultra omnem creaturam trans-
ferre. et lucem incommutabilis verita-
tis cōtūlacūq; ex parte contingere. hoc
autē; uidentes et cognoscentes possunt
habere dilectionem. et sicut est delecta-
tio in sciētia q̄ illa ueritas eis apparet
sicut lucens. sic eam amant. et non ap-
paret eis sicut purgans. Augustinus 3
ciuiū confes. Cur ueritas parit odium.
nisi quia sic amatur ueritas. ut quicū-
q; illud amant illud uolunt esse uerita-
tem quia falli nolunt. hi amant uerī-
tatem lucētem et non redarguentem.
Ecce q̄ illa ueritas multis modis po-
test apparere. Et cum apparet eis sicut
lucens. possunt cogitare q̄ per eam p̄-
ficiuntur imperfectiones naturales in
cāto. et remouentur indigentie. et amāt

illam primam veritatem qui sic cogno-
scunt eam. Et amor est naturalis incli-
natio affectus ad illam veritatem; sic co-
gnitam. sed amare non potest plus ho-
mo q̄ se extendit naturalis cognitio.
Et non potest sic operari nisi attingat
illam. Cuius due sunt cause vna insuf-
ficientia nature institute. alia imper-
fectio que prouenit ex destitutione na-
ture. scilicet miseria penalis ex culpa
originali. quo ad reatum. hunc autem
defectum uel imperfectionem si cogno-
uerunt philosophi ignorantes hominē
fuisse in duplci statu. et propter hoc mi-
serias veras esse que contracte sunt.
nec illa veritate sic lucente cognoscūt
Sed si viderent illam vt redarguentē
tunc cognoscerent illam penalem tatem
esse per causas a suo creatore. Appa-
reret autem eis illa veritas. si vellent
credere. Ex his patet q̄ gentilis non ē
in via. Nutritur enim in se et ex hoc non
habet spem neq; formatam. nec infor-
mem. Si autem spes dicitur que non
est veritas sed confidentia ex conside-
ratione libertatis diuine non dico nisi
cōd e. Sic potest infidelis habere spem
idest confidentiam. Et hec cōfidentia
facit naturam niti q̄tum potest esse se-
cundum se. sed totum parum prodest.
De fidei autem altit. Est aut statuf
naturalis respectu fidelium. Et sciēdū
q̄ gratia sacramentalis i qua sunt oīs
virtutes naturalr. cum suscipit vt hu-
iusmodi ē introducens in uitam. quia
hec remouet impedimentum pueniēs
ex destitutione nature et iuuat ipsam et
roborat et eleuat et perducit. hoc autez
sufficit vt consecratus hac gratia collo-
cetur in patria. si decedat ante tēpus
liberi arbitrij determinatum ad opan-
dum. et hic est status vnus vie. In adf-
tis vero aliter. Gratia enim sacramēta-
lis semper stat: cu; gratia virtutis. vlt
que est virtus. que est ad operandum
propter deum. qua gratia si non opere-

tur cum debet operari homo. nō hētur
nisi signum vie et memoriale aliqd et d
formatur virtutes in ea. et habet spem
et fidem informem. quia si non operat
cum debet operari. et non impedit aliū
de vel simpliciter vel ad tempus. tunc
peccat mortaliter. vel ex omissione vel
ex negligentia vel ex alio modo. et sic ē
extra viam. quia cum signum vel mēo-
riale vie h; h; ad hoc aliquam spem.
sed per illam nullum habet gaudium.
quia est valde remota a fide. quia illa
no i est ad obtinēdum aliquem termi-
num. sed illa spes est idem q̄ non diffi-
dentia de dei misericordia. hoc aut nō
potest habere gentilis. Uel illa spes est
respectu misericordie vt iteruz reuocē-
tur. quod iterum non potest hēre g. tūc
Si autem operatur et est in peccato mō-
tali in idem redit. cum hoc qui nō opat.
Sed si in veniali. non tam hoc ē extra
viam. sed plus moratur i via. et a recta
ead t in non rectā. sicut inter duos ter-
minos et eodem potest esse linea recta
et curua. et dyametia et costa. s; dyame-
tra est breuior. Unde rectum diffinitur
inter terminos spatium breuissimum.
Si autem sine peccato est tūc habet
spem formatam; ex qua oritur gaudium
licet non oīno plenuz. quia adhuc non
nisi spe habetur premium: quātū est d
ipsis virtutibus fide spe et caritate. Si
aut superaddita fuerint dona vt aptior
sit gratia. iam hētur pignus aliqd. fm
q̄ dicit Apłs. 2. Cor. 1. Dedit pign⁹ spūs
in cordibus nostris glo. i. dona q̄ sunt
spūs pignus. i. f. quod ē in nobis. Et ta-
lis sic se habens iam plus h; q̄ spem.
quia iam habet quandā similitudinē
eius per gratiam facientem deiformē.
Et de tali dicitur in sentētijs. q̄ talem
rem aliquatenus non solum iam spe.
sed in re. Potest tamen in via adhuc
plus habere a quibusdam. qui iā; hēnt
non tantāmodo pignus. sed etiā arraz.
sed in q̄ arrā est pars premij. S; illi et

si sint in uia non tamen hec habet secū
 dum statum vie. sed ut sunt p̄ter sta
 tum vie. Augustinus. xij. super Gene.
 ad litteram. Nemo deum vidit viuens
 vita ista nisi ab hac vita aliquo mō mo
 riatur siue oīno exiens a corpore. siue
 ita auctus et alieatus sensibus: ut me
 ritonefciat utrum in corpore vel extra
 corpus sit ut dicit Apostolus. 2. Cor. 12.
 hanc enim uisionē mens ab omni cor
 pore et ab omni labe mundata et a simi
 litudine corporis alienata et abrupta
 corpore habere potest. Collige ergo
 ex predictis et nota qd tripliciter possūt
 distigui gradus quibus ascenditur ad
 deum. Primo secundum ordinem ac
 tuum naturalium in se sicut docet Au
 gustinus in libro de quantitate anime.
 Ponens primum gradum inter actus
 anime vegetationem. que est cōmanis
 cum animalibus. Primus gradus vidēdi
 deum. Secūdo sensus qui est in nobis cō
 munis cum brutis. In tertio memoriā
 intelligibilem que est communis doctis
 et indoctis bonis et malis. Quartus gra
 dus est eleuare se supra se et mundare
 oculum anime ab omni terrenalitate.
 Quintus est ipsam custodire atque fir
 mare simplicitatem. Sextus est serenum et
 rectum aspectum in id quod videndum
 est dirigere. Septimus gradus est non
 iam gradus sed mansio et visio ipsa ve
 ritatis. Item eosdem gradus aliter
 nominat dicens sic. Ascendentibus igitur
 sursum versus. primus actus docē
 di causa dicitur animatio. secundus sen
 sus. tertius ars. quartus virtus. quintus
 tranquillitas. sextus ingressio. septimus
 contemplatio. Possent et hoc modo ap
 pellari. De corpore per corpus circa cō
 pus ad seipsam. in seipsa. ad deum
 ap̄ deum. Possunt et sic. Pulchriore
 de alio. pulchriore per. aliud pulchre
 circa aliud. pulchre ad pulchrum. pul
 chre in pulchro. pulchre ad pulchri
 tudinem. Sed ista ut videnda sunt ve

re paucorum est. nec ad hoc quisqua;
 nisi vera religione sit ydoneus.
 Est enim religio vera qua se vnūt deo
 anima. Unde se peccato velut abru
 perat reconciliatione religat. Item
 distinguuntur isti gradus secundū sta
 tum personarum respectu oblectorum.
 ut primus gradus sit visio in sensu secū
 dum ymaginationem. et hic utitur mā
 do tanq̄ speculo. Secūdu gradus in yma
 ginatione secundū ymaginationem. hic
 non mundo s; mundi ymagine utit̄ ut
 speculo. Tertius gradus est visio in yma
 gine secundū rationē quādo ratio yma
 ginis queritur. et cum admiratione iue
 nitur. Quartus in ratioe secundū yma
 ginationem. quādo per uisibilem simi
 litudines in inuisibilia ratio subleuat.
 Quintus in ratioe secundū rationem. qm̄
 ex quibusdam cognitis ad aliqua inco
 gnita ratio ratiocinando progreditur.
 Sextus supra rationem nō p̄ter ratioe
 quando per mentis subleuationem cer
 nit quod nature metas transcendit. et
 ei quod per aciem intelligentie cernitur
 natura rerū acquiescit. Septius supra
 rationem. et hoc est speculo fidei. que est
 substantia rerū sperandarū argumen
 tu; non apparētū; ad hebr. xi. Octauus
 est extasis siue raptus in qua rachei. i.
 ratio moritur. et Benjamin idest perfe
 ctio contemplationis generatur. Oēs
 hi gradus distiguntur secundū ordi
 nem potentiarū et actū; respectu obie
 ctorum. Secundo modo sunt gradus
 in huiusmodi eleuatione anime ad de
 um sed in maiorem habitū; gratuito
 rum perfectionem animam super posse
 nature magis et magis eleuantium et
 deo propinquius coniungentium. In
 ter quos primo gradu eleuant gratie sa
 cramentales. impedimenta culpe et pe
 ne remouentes. et fontem diuinien
 tes. que animam trahunt deorsum.
 Secundo gradu sūt uirtutes atam in
 esse gratuito perficientes. post et per

operationē in finē dirigētes. Tercio gra-
du sunt dona aīa; ad excellentiores ac-
tus gratuitos perficiētes et magis enī;
fini cōiūgētes. In quarto sunt fructus
aīam scdm possibilitatē vie deo cōiū-
ctam delectātes et reficientes. enī; his
quattuor gradibus a latere currūt bea-
titudines circa subiectum in quo sunt
predicti habitus statum pfectionis s; modum
vie cōplentes. Terciomō ē ordo in
predicta eleuatōe ante ad deū fm
diuersitatem status subiecti quod
eleuatur. et diuersitatem medij p quod
eleuatur. Diuersitas status subiecti
quadruplex est. Eorū enī qui eleuantur
ad vidēdū. Alij sunt in statu vie. Alij
preter statum vie. Alij super statum vie
et iuxta statum patrie. Alij in statu pa-
trie. Illi qui eleuātur per modum vie:
vident per speculum in enigmate. et fa-
ciunt qnq; gradus. Primus gradus est
videre per vestigium in creaturis. Se-
cundo per imaginē in aīa. Tertius fide
informi. Quartus fide formata. Quintus
cōtēplantii. Illi qui vident pter sta-
tum vie vident p speculū in lumīe. et fa-
ciunt quattuor gradus. Primus ē vi-
sio pphetay. Secundus moysi facie ad
faciem: de quo dī exo. 33. q loquebatur
ei deus. nō sicut in pphetis sed ore ad
os. sicut loquebat annuus amico. Ter-
tius est visio Johānis in pectore dñi: d
quo Augustinus. Trāscendit oēs nebu-
lam qua oīs terra tegitur et peruenit ad
lympidum celum. s. deitatis claritate;
Item Augustinus. Deitatis potētia lym-
pidius cōtēplans ceteris: cū dñō ad ce-
lum volans. celestia sapiētie haustum
de dominici pectoris fonte lympidi? ce-
teris potant: qd itelligit respectu alio-
rum euāgelistarum. Quartus gradus
ē visio aīe. Ade in statu innocētie. que
fuit intellectus exñs sine omni enigma-
te non tñ culpe. sed et pene et potētiam
anime exñtis i corpore quodāmodō et sū
omni fomite et ita nature nō deteriora-

te per peccatū. et ideo est vltima i gñre
illo. Illi qui vident supra modum vie
sine speculo in lumine: et faciunt tres
gradus. In primo gradu ē cognitō ade
in sopore. de quo super illud Gen. 2. Im-
misit dñs soporem in Adam. glo. hec ta-
sis illa ad hoc immissa est. vt mēs ade
intrans sanctuariū dei nouissima intel-
ligeret. particeps angelice curie. Secū-
dus gradus ē raptus. sicut vidit paulus
et Johānes in apocalipsi. De visioe pau-
li dī in glo. 2. Cor. 12. q apostolus vidit
deum in illa vita qua vidēdus ē i eter-
nū. Et item q vidit sicut illi. De tertia
ierarchia. i. sine medio. De visioe iohā-
nis dī in prologo super Apocal. Intel-
lectualis visio est qñ spū scō intumante
aliquis cōcipit aliquod mysticum. sicut
iohānes in hoc libro fecit. Itaq; nō reali-
ter ista vidit. s; diuino sufflamine inspi-
rante. conuētiētia. n. signa passionum
designātur et intellectui suo cōfigurāt
et ita vis onē iohannis et pauli ponimus
in eodem gradu. Tertius gradus est co-
gnitio beate virginis i via que oēs pre-
dictas cōgnitiones tribus gradibus su-
pergre dītur. Primū ē eleuata puritas
qua excellit omniem viatozem. Scdm
ē medij eleuātis iproporcionabil qntitas
viz gratie plenitudo que in ea tāta fuit
q in pura creatura equalis esse nō po-
tuit. Tertium est eleuantis caritas. s.
dei que eam super omnem creaturā di-
lexit. et iproporcionabili caritate sibi eā
sociauit. Et ideo hec visio eius dīe oēs
visiones vie propinquissimā visioni pa-
trie: et nō citra quātum ad actū. Illi
aut qui eleuantur scdm statum patrie
vident per speciem. et faciunt tres gra-
dus. In primo gradu est visio hominum
aīa et corpore gloriatorum de qua dī-
cit Augustinus. hoc mīne dubitandū
est raptam hominis a carnis sensibus
mentem et etiam post mortem ipsa car-
ne depurata videre deum sicut vident
angeli. Angeli enim vident deum ab oī

corporeali forma et a corpore separati. Cognitio autem anime glorificate propter unionem anime ad corpus est inferioris gradus: et hoc intelligendum est secundum quod ordinatur natura ad naturam. Secundum enim esse gratie habent se ut excedentia et excessa. In huiusmodi elevatione secundus gradus est visio angelorum. tertius vero gradus visionis prior est visio gloriosissime virginis matris dei que super omnes puras creaturas improporcionabiliter limpidissime et propinquissime contemplata maiestate dei utpote super omnes choros angelorum exaltata. et ideo tres ierarchias supergressa in quarta a dextris eius filio dei. in potentibus bonis collocata.

Super omnes visiones has dei est visio domini nostri ihesu christi in qua possumus quoque tres gradus assignare. Primus est visio domini nostri ihesu christi quam habet per gratiam comprehensivis. qua inter omnes comprehensores perfectissime videt deum et omnia ad suam et suorum beatitudinem spectantia. Secundus gradus est per gratiam unionis qua ad hoc excellentius cognoscit animam christi naturam divinam sibi unitam et omnia ad misterium unionis et incarnationis spectantia. Ultima visio est domini nostri ihesu christi que debet ei ratione divinitatis: que est eadem que est visio totius trinitatis respectu cuius omnes predictae cognitiones et visiones sunt imperfecte sicut creatura respectu creatoris essentie. et respectu huius. dicit gregorius. Quod essentia dei a nullo plene videbitur. Et ysidorus quod trinitas sibi soli nota est et homini assumpto. Nunc ergo revertamur ad cognitionem beate virginis propter quam hec omnia sunt introducta. Concedimus ergo quod beata virgo omnes cognitionem et modum cognoscendi quam aliqua creatura habuit in tribus (ut dictum est) gradibus est supergressa. Et preter hoc tripliciter excellit alias cognitiones omnium viatorum in perfectio

nis cognitione. in habitus possessione in modo cognoscendi cum quiete et sine abstractione: qualis est in raptu. Perfectio enim cognitionis maior debetur ei ratione maioris elevationis per habitus nobiliores et excellentiores: habitus possessionem dico. quia talis habitus actus qualem habuit paulus in raptu ad tempus et post statum non habuit. sed habitus cum actu cessavit. Talem inquam generis habitum. sed perfectiorem beatissima virgo semper et continue habuit ab eo quo primum mater dei facta est. et fuit. usque dum idem habitus in gloriosam cognitionem secundum statum prioris perfectus fuit. Et ita continuatio possessionis debebatur ei ratione perfectionis maioris: qua huic vite super omnes viatores funditus mortua fuit propter quod vita eius cum christo in deo abscondita semper fuit et curie angelice presentis: intra sanctuarium dei habitavit. Modus etiam cognoscendi non fuit per modum abstractionis vel stuporis vel extasis vel etiam soporis: hec autem contingunt per excellentiam et improporcionabilitatem luminis ad intellectum illuminabilem ut patet in lumine corporali: in transfiguratione domini. quando ostendit eis claritatem simillimam claritati glorie. Dicitur enim mat. 17. et luce. 9. quod petrus et qui cum eo erant. gravati erant somno: ita ut videre non possent. Unde domino petrus. Domine est nos hic esse nesciens quid diceret: stupor enim circumdeditur ei. Similiter in lumine spirituali est. Unde paulus excellentiori visione stupefactus dicit. 2. cor. 12. Utrum in corpore vel extra corpus nescio deus scit. hunc autem stuporem beatissima virgo non habuit cuius intellectus difformior et illi luci proporcionabilior fuit. Unde sicut lux eadem que est egris oculis odiosa: sanis oculis est amabilis. et sicut per eandem lucem clari oculi perfectius vident et sine perturbatione: egri autem

f

minus perfecte et cum perturbatione: ita lux spiritualis que oculis pauli fuit improporcionabilis raptum fecit cum stupore. Talis autem lux oculis beatissime virginis fuit proporcionabilis sine stupore cum delectatione. hoc enim debebat ei ratione puritatis et mundicie qua super paulum et omnes viatores nitentur improporcionabiliter et excellenter.

Concedimus ergo quod in beatissima virgine fuit habitus fidei: et possunt duo habitus esse simul unus ad unum perfectum habitum alter ad magis perfectum. Sicut et actus qui est in raptu potest esse cum habitu fidei: et tamdiu est aliquid de obscuritate et non ita plene depuratum sicut in statu comprehensionis: quod diu est in via illi tamen depurationi similis que est in patria quando potentia omnis erit conformis. Ex his patet solutio ad ea que de fide beatissime virginis sunt obiecta. Ad ea autem que de ipsius caritate sunt obiecta respondetur prenotamus similiter et ad ea que de spiritu sunt obiecta quod tria exiguntur ad hoc quod caritas viatoris perficiatur ut transeat in caritatem comprehensionis in subiecto caritatis. Primum est depuratio. Secundum est sui in se collectio. Tertium est alienatio. primum ergo quod fiat separatio a contrariis dispositionibus in subiecto que impediunt per contrarias dispositiones caritatis perfectionem. Sunt autem tria a quibus deberet purgari et segregari. videlicet culpa. pena. corpulentia. Per omnia ista tria impeditur perfectio caritatis in viatoribus in statu isto. per primum peccatores. per secundum tantum impediunt presens in limbo: per tertium tantum Adam in paradiso. Et de his tribus impedimentis dicitur in libro Sapientie. 9. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam etc. Corpus corpulentia. corruptio culpam: aggrauatio pena. Nec obstat quod in domino ihesu christo fuit fructio ubi tamen fuit corpulentia et pena: quia viato ad diuinam

naturam uicit et abstulit hec impedimenta. Secundum quod exigitur ad caritatis perfectionem est subiecti in se collectio per quod etiam tria ponuntur impedimenta. Anima enim secundum quod quedam natura est et forma corporis naturalis ligatur ad corporalium ymagines et species: obligatur ad diuersas corporis passiones. et diuiditur in diuersas ymagines Augustinus in libro de trinitate. Tanta vis est amoris ut que cum amore diu cogitauerit: eis cure glutino inhereret: attrahit secum etiam cum in se cogitandam quodam modo redit. Et infra. Errat igitur mens cum se istis ymaginibus tanto amore coniungit: ut etiam se esse aliqd habet modo existimet. Post hoc dicit quod fuerunt ex hoc diuersi errores philosophorum aliquorum ponentium eam esse ignem. alij aethyros et sic de alijs: et ibi subiungit sic. hic enim oboritur erroris dedecus: dum rerum sensitiuarum ymagines secernere a se non potest: ut se solam videat. Cohereret enim ei mirabilis glutino amoris: et hec est eius inmundicia quoniam dum se solam nititur cogitare. hec se putat esse sine quo se non potest cogitare. Cum igitur ei precipitur ut ipsam cognoscat non se sibi tantum quam detracta sit addere precipitur: sed ut sibi id quod addit detrahat. hec est ergo prima collectio ab ymaginationibus corporalibus detractio. de obligatione ad corporis passiones. Augustinus in libro de anima et spiritu. Quibusdam affectibus et quadam amicitia anima corpori iungitur: secundum quam amicitiam nemo carnem suam unquam odio habuit. Socio namque eius est licet eius societate pregruetur. Ineffabili namque conditione diligit illud. amat eum rem suam. et ideo libera esse non potest. Dolorebus eius vehementer afficitur. formidat interitus

que modo: non potest oculorum specula-
tione depascitur: sonoribus delectatur
audibus: suauissimis locundatur odo-
ribus. larga epulatione reficitur: et li-
cet his rebus nullatenus utatur. gra-
ui tamen merore afficitur si subtrahatur.

Tertium impedimentum est omnino
ad operationes de qua Augustinus in li-
bro de spiritu et anima. Anima autem
secundum sui corporis effectus varijs
nuncupatur nominibus. Dicitur enim
anima dum vegetat: Spiritus dum co-
templatur. sensus dum sentit. Animus
dum sapit: mens dum intelligit. ratio
dum discernit: dum recordatur memo-
ria. dum consentit voluntas. Ab istis
ergo tribus colligitur anima in se ipsa;
per corporalem ymaginem abstractio-
nem: per passionem corporis cessatio-
nem: per operationum unionem. De
unionem actuum dicit Augustinus. Sen-
sus vertetur in ymaginationem: ymagi-
natio in rationem. ratio in intellectum.
intellectus in intelligentiam. intelligen-
tia in deum. De abstractione a passio-
nibus. Augustinus in libro Soliloq. Dum
in hoc corpore est anima etiam si ple-
nissime videat hoc est intelligat deum
quia tamen corporis sensus vtuntur p-
prio opere. si nihil valent ad fallendum:
non tamen nihil ad ambigendum: et po-
test adhuc dici fides ea qua resistitur.
et illud esse verum potius creditur.

Item quia in vita ista quod deo intel-
lecto anima beata sit: tamen quia multas
molestias sustinet: sperandum est post
mortem omnia ista incommoda non fu-
tura. ergo nec spes que in hac vita est
deferit animam. Sed cum post hanc
vitam totam se in deum colligit cari-
tas: restat quod ibi teneatur. Item Au-
gustinus in libro de anima et spiritu.
Lumen anime est deus cum affluentia
dulcedinis sue. Bonum carnis est mun-
dus cum humana iocunditate. Sed mun-

dos exterior. deus autem interior. Nihil
enim deo interior est nihil eo presen-
tius: interior est omni requie. ipse est
super omnia. Ab hoc ergo mundo re-
uertentes ad deum et quasi abhinc sur-
sum reuertentes per nosmetipsos tran-
sire debemus ad deum hoc est intrare
ad semetipsum. et non solum intrare ad
se sed ineffabili quodammodo introitu
seipsum transire. Qui est interior in-
trans et intrinsecus penetrans. ille se
ipsum transcendit: ille istic ad deum
ascendit. Ab huiusmodi ergo detractio-
nibus nostrum cor colligamus et ad eter-
na gaudia reuocemus vel saltem ab il-
licitis et vanis cogitationibus restrin-
gamus: ut aliquando radium cogita-
tionis in lumine figere valeamus: hec
est enim requies cordis nostri: cum o-
mni suum contempletur: et per ipsum
sua contemplatione suauiter reficitur
et dulcis est illi semper ad desiderandum
ad laudandum et amandum: et semper
suave. Nihil enim ad beatam vitam pre-
stantius videtur quam quod clausis carnali-
bus desideriis. et sensibus extra carne
mundumque effectum quempiam intra
semetipsum conuerti alienumque effe-
ctum a cupiditatibus mortalium sibi
soli et soliloquio. De ista triplici collectio-
ne simul scilicet actuum et affectuum
Augustinus in libro de quantitate ani-
me purgatur mens a peccati collusione.
ab errorum obtenebrazione. a rerum
fantastica ymaginatione. a rerum na-
turalium fallaci proportionem. a rerum
temporalium vana delectatione. Ter-
tium quod exigitur ad caritatis perfectio-
nem est eleuatio que fit per tria. Sit
enim natura conante. gratia subleua-
te. deo attrahente. De conante nature di-
ctum est supra de zacheo qui pusillus erat de
subleuatione in deum quia ascendit in az-
borem cum glo. supra dicta. Sed quia
non sufficit ad coniunctionem que est in

caritatis perfectione nec conatus nature nec subleuatio gratie sine diuinitatis attractione ideo clamat sponsa. Trahe me post te can. i. Et dominus in euangelio ioh. 6. Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum etc. Ad conatum nature disponunt antecedentes miseriarum presentium stimulationes proprie defectibilitatis cognitio. ac summe perfectionis naturalis appetitio. Ad istam eleuationem disponunt antecedentes inchoatione gratie sacramentales: et virtutes. Gratie sanando a malo culpe et pene: virtutes adiciendo in bonum. Progressiue dona et fructus. dona ad excellentiores actus adiuuando: fructus laborantem reficiendo. Completiue autem secundum statum vite beatitudines secundum statum preterite dotes. De attractione. Nota quod sicut in naturalibus maior est motus quanto maior fit appropinquatio ad suum vbi: ita et in voluntariis. Et non est sola appropinquatio causa augmenti sed similitudo et conuenientia ad suum vbi: Unde quanto magis lapis mouetur deorsum: tanto magis intenditur suus motus. et similiter ignis sursum. Et ita in naturalibus motus naturalis sufficit mutari comparatione mobilis ad suum vbi. et per hoc solum fit propinquum. Sed in voluntariis motus naturalis non sufficit mutare situm ipsius virtutis ad suum vbi sine ipso vbi. Et hoc est quod in naturalibus est tantum vbi. ita quod vbi est motor tantum. sed in voluntariis ipsum vbi est motor et cooperatur: Et ita per id ad quod motus est: et quod mouet ipsum: habet motus quod fit appropinquatio. Est autem istius appropinquationis terminus perfecta conformitas voluntatis diuine: et humane diuinitatis affectio. Ad hanc autem attractionem et appropinquationem et conformitatem tria specialiter disponunt antecedenter in via opera. scilicet instructionis uel edificationis: opera patientie vel pas-

sionis: opera supererogationis. De operibus instructionis. Augustinus lex est hec diuine providentie ut nemo nisi a superioribus adiungetur ad cognoscendam vel participandam gratiam. Unde et in Iohanne xi. ca. legitur de Laypha. Cum esset pontifex anni illius prophetauit. in quo dominus ostendit quod etiam in malis ratione prelationis ad utilitatem aliorum dona tribuit. Unde de Saul legitur. i. reg. io. quod post unctionem in regem introiit in eum spiritus domini et prophetauit. De operibus patientie et passionis dicit apostolus 2. cor. 12. Nam virtus in infirmitate perficitur. Quod et figuratur in Iob ult. ca. qui post perfectam victoriam per patientiam suam omnia bona sua recepit duplicia. De operibus supererogationis Mar. x. Amen dico vobis nemo est qui reliquerit domum etc. qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc etc. Consistit ergo ista perfectio caritatis transiendi de statu vite in statum preterite in plena depuratione. in omni modo collectione. in perfectissima eleuatione. per ergo quod perfectio caritatis de statu vite in statum preterite transmutande fit sine substantiali additione per perfectionem sui in se. per actus extensionem. per actus et habitus meliorationem et nobilitatem: et per summam cum summo bono coniunctionem. Unde credimus quod sicut corpus glorificatur suo modo: ita anima glorificatur suo modo et caritas glorificatur suo modo. Manifestum est autem quod corpus glorificatur per depurationem et eleuationem et nobilitatem sine extrinseca adiectione. Corpus enim constituitur ex quatuor elementis et quinta essentia. et secundum duos ordinatur statum scilicet corruptionis et statum incorruptionis. Cum enim quatuor elementa sint corporalia finem partes: et quinta essentia sit incorporea: quando in corpore humano operantur et diuisantur qualitates elementales: et sunt actiue et formales et secundum

eadem regit et administrat corpus. proprietates quinte sunt sopite quasi sine actione. Necessario est ergo corpus subiacere penalitati passibilitati et corruptioni et tandem dissolui propter continuam pugnam contrariorum; adinuicem repugnantium quorum tandem necesse est alterum vincere super alterum. et sic aliorum expelli et armoniam destrui et animam separari et corpus dissolui. iuxta illud philosophi. Egrediente anima corpus expirat et marescit. Cum autem natura semper intendat sui continuationem et sui esse perpetuationem. et sublimationem. inquit potest inconvincens esse quod in corpore composito ex natura incorporealis ut ex natura lucis. et naturalibus corruptibilibus ut sunt elementa. semper essent formales et actiue proprietates naturarum minus nobilium et corruptibilium. et nunquam regularitur et administraretur corpus secundum naturam incorruptibilem et meliorem. ergo necessario erit transitus de proprietatibus naturarum corruptibilium ad proprietates nature incorruptibilis: et de actionibus naturarum corruptibilium ad actionem nature incorruptibilis. hoc autem fit cum corruptibile hoc inducit incorruptionem. In quo quidem statu remanebunt elementa secundum substantias suas sopitas cessantes ab actionibus malis secundum naturam corporis quia dominio existente et ois est creare actiue. Et sic nature prius agentes non sopiuntur. et sopite non omnes operationes in corpore operantur. Simili modo glorificatio anime videtur fieri per hunc modum. Cum enim anima habeat modo operationes quasdam secundum proprietates naturales et gratuitas. operationes que sunt secundum qualitates naturales. fortes et euidentes sunt et frequenter. operationes autem gratuite debiles et rare et exiles et immanifeste. Inconueniens autem est quod substantia rationalis habens operationes magis et minus nobiles

semper exerceat minus nobiles. cum euidencia et excellentia et frequentia. ergo necessario erit alter status anime. quo operationes nobiliores erunt euidentes et excellentes et animam perficientes. Proprietates autem naturales sopite et materiales et sine actione. hoc autem erit quando neque exurient. neque sitient amplius quantum ad nutritiuam. neque nubent. neque nubentur quantum ad opera vegetatiue. et sensus in ymaginatione. et ymaginatio in rationem. ut supra quantum ad opera sensitiua. Et sic in statu illo tantum erit operatiua. secundum potentias in deum conuersas per actiones qualitatum gratuitis informatas. et hec est glorificatio anime secundum se. Cum autem et ipse proprietates gratuite. quedam sunt imperfecte. quedam autem cum imperfectis coniuncte. nec possint esse plene perfectae; quod in se est imperfectum. vel imperfecto coniunctum cum proprietates huiusmodi fiant. summo anime perfecto. necesse est imperfectum euacuari. et perfectum ab ipso separari. Sola autem caritas perfecta est. que est vinculum perfectionis. ergo necesse est ois alias virtutes euacuari vel ab actibus sopiri. solam autem caritatem dari. et exercere ois operationes. Et tunc implebitur bene quod preceptum est. deuter. vi. et mat. 22. et mar. 12. et luc. 10. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. quod tunc implebitur quando ois actus naturalis cessabit quantum ad actum: et ois alterius virtutis habitus sopitus erit quantum ad actum. et anima in esse suo nobilissimo toto nobilissimo habitu implebitur. et nihil nisi si caritas in anima ad actum egredietur cum oia pretereant preter amare deum. Tunc fiet sermo qui scriptus est. i. cor. 13. Siue prophetie euacuabuntur. siue lingue cessabunt. siue scientia destruetur. Ipsa enim scientia materia est affectionis et via in dilectionem. Unde actus scientie secundum quod est motus ad affectionem destruetur sola caritate totum occupare.

Et hec est gloriificatio caritatis que glori-
ficatur; generat leticiam. de qua dicit
petrus. Credentes autem exultabitis leticia
incomparabili et gloriificata reportantes
finem fidei vestre salutem animarum; ue-
strarum. ut habetur. i. petri. i. Ex pre-
dictis ergo collige: quod sicut gloriificatio
corporis fit sine extrinseca adiectione.
et etiam anime sine extrinseca adiectio-
ne: et quod est eadem secundum substantiam
caritas vie et caritas patrie. Sicut er-
go caritas beate virginis modo in statu
patrie maior est caritate omnis pure creatu-
re. et quantum ad substantiam et quan-
tum ad actum. ita et eadem caritas in
statu vie maior fuit omni caritate pure
creature secundum substantiam. sed non
quantum ad actum. Fuit enim caritas
beate virginis maior caritate omnium an-
gelorum quantum ad substantiam sed non
quantum ad actum. minor autem fuit quan-
tum ad actum caritate minimi angeli beati.
Quod autem maior substantia minor est
in actu facit subiecti conditio. contra-
rii coniunctio. minor motoris attractio
quam attractio spiritus in actu est si ex parte at-
trahibilis. Ex parte sui gratia adiuncti non sta-
ret. hoc autem intelligimus quod si deus
angelum ex nouo crearet. et ei illam ca-
ritatem quam beatissima uirgo in uia ha-
buit infunderet. ille angelus tantum deum
diligere. quantum beata uirgo modo
in patria diligit. Nota etiam quod ista ca-
ritas beatissime uirginis minor est; ca-
ritate alicuius angeli quantum ad actum
maior tamen fuit quantum ad affectum.
Caritas enim angeli est in statu meren-
di quantum ad premium substantiale. Qui
libet autem actus caritatis in beata vir-
gine fuit meritorius uite eterne et bea-
titudinem habuit beatitudinem angelorum
transcendentem. habuit etiam beatissima
uirgo caritatem ad proximum sicut ad
deum ut patuit in opponendo. et hoc non
tantum quantum ad actum interiores
sed quantum ad operis exhibitionem.

ita quod maxima fuit in effectu. Nec obstat
quod dicitur quod animam pro proximo
non posuit. ymo animam filii et ipsum fi-
lium pro proximo posuit. quam plus quam
propriam animam dilexit: et propriam
animam si necesse fuit passioni obtulit
propria voluntate et eam in passione fi-
lii crucifixit cum filio. et sic duas animas
obtulit. sicque effectum dilectionis dupli-
cavit. et hoc est quod dicitur. luce. 2.
Tuam ipsius animam pertransibit gla-
dius. Credimus etiam sine preiudicio
melioris sententie. beatissimam virgi-
nem in conceptione filii dei. caritatem
filii talem ac tantam accepisse qualis
et quanta pertingi poterat a pura crea-
tura in statu vie. et nobilioris conditio-
nis quam caritas que est in summo augmento
secundum statum vie augmentabilis et
possibilis ad illam. Concedimus etiam
quod beatissima uirgo habuit medium sta-
tum inter statum simplicis viatoris et sta-
tum simplicis comprehensoris. scilicet statum
secundum quem fuit simplex viatrix et
simplex comprehensibilis. De virtutibus
autem cardinalibus dicimus quod habuit
eas per modum patrie quantum ad actum
perfectionem. per modum vie quantum
ad merendi conditionem. et ita habuit
eas medio modo inter comprehensores
et viatores. Medio modo per participationem
talem inquam participationem qua acce-
pit meliores partes ab utroque extremo-
rum. Comprehensores habent virtutes
has secundum actum perfectionem sed
preter merendi conditionem. viatores
autem cum merendi conditione sed cum
actu imperfectione. Ipsa autem ha-
buit eas cum actu perfectione sicut
comprehensores et cum merendi condi-
tione sicut viatores. Unde habuit eas
excellentiorem viatoribus quantum ad
effectum. Unde concedimus omnes ob-
iectiones ad hoc inductas. Ad hoc
quod ultimo expositum est de modestia
et animi cultu distinguentes respondet

do dicimus. q̄ habitus secundum qua-
litates tripliciter distinguitur. Est enī
habitus triplex. habitus vanitatis. ha-
bitus humilitatis. habitus mediocrita-
tis. de primo loquuntur prime auctori-
tates. Secundus habitus pertinet ad mo-
destiam temperantie secundum commu-
nem statum ad quē tenent omnes bōi
et imperfecti. Dēs enim habere tenēt
hūmū mediocrem. Tertius habitus hu-
militatis est hūmū perfectorum. qui dī
habitus humilitatis et h; similiter sua
extrema et suū medium. Pōt enim cē-
parum humilis vel minus humilis vlt
mediocriter humilis. Dicimus autē q̄
hūmū beatissime virginis sunt habitus
humilitatis sed mediate id est mediocri-
ter humilis et in illo sensu loquitur
Jeronimus cui dicit. q̄ ornat⁹ vestitū
et. Idem etiam credim⁹ de vestitu do-
mini et aliorum scōrum. Sed querit⁹
qualiter beatissima v̄go alios viatores
istā mediocritate poterat excellere. cū
de quocūq; panno vestes habuerit. alij
de eodem vestiri potuerunt. Ad hoc
dicendum secūdu p̄m q̄ circa p̄cula-
ria in huiusmōi ars mediū determinā-
nescit. Descendentes enī ad indiuidua
plato iubet quiescere. Singularia enī
sunt infinita nec eorum est disciplina.
In huiusmodi enim gratia potentior ē
arte. Dicimus ergo q̄ beatissima virgo
alios in hoc excessit in cultu et q̄ super
artem per vnctionem. s. sp̄itus sc̄uit
precise mediocritatem in habitu humi-
litis observare.

De donis. cap. 27.

Ost hec queritur de donis quatr
septiformis plētudo gratie p̄ sep-
tiformium donorum distributa. in ista
plenitudine sit contenta. Et videtur q̄
similiter. s̄m excellentiam sicut dictu;
est de virtutibus. et hoc hac ratione.

Sicut se habet virtus ad virtutem:
sic se habet donum ad donum. S; vir-
tutes in beatissima v̄gine excellunt oēs

virtutes viatorum. ergo et dona. Itē
quicquid est superius superiore. superius
est inferiore: virtutes beatissime v̄ginis
excellūt omnes viatores: et dona excel-
lunt virtutes in suis actibus. ergo dōa
beatissime v̄gis excellunt omnes via-
tores. Itē in ierarchia celesti supre-
mus ordo est seraphin. et qui excellit ī
caritate. que ē excellentissimum donū
excellit in alijs omnibus donis. ergo
et ī ecclesiastica ierarchia erit sic. Sed
beatissima virgo excellit omnē creatu-
ram in caritate. ergo et in alijs donis.

Item dicit beatus gregorius. Quod
sapientia oppōitur stulticie sue insipie-
tie. sc̄ie luxuria. intellectui gula. tioris fr-
bia: fortitudi accidia. pietati auaricia.

Itē in luca. xi. et mat. ii. Assumit se-
ptem alios spirit⁹ nequiores se. Super
quo dicitur q̄ intellectui opponitur ebi-
tudo: consilio temeritas. precipitiu; for-
titudin: remissio timori: scientie igno-
rantia. Ex his patet q̄ dona in viatori-
bus communiter sunt cum permixtione
ad contraria. igitur cum pugna ad con-
traria. ergo sunt in ea secundum mo-
dum qui est secundum statum viatorū.
In beatissima v̄gine non sunt passi-
bilia cui pugna ad contraria. ergo sūt
in ea secundum modum qui est super
statum viatorum.

De sapientia. capi. 28.

Ost hoc queritur de sapientia spe-
cialiter. prover. xi. Ubi humili-
tas. ibi sapientia. hec propositio est per
se in theologia. ergo vbi maior hūilitas
ibi maior sapientia. vbi summa ibi sum-
ma. Sed in beatissima v̄gine impropor-
tionabilis fuit humilitas. ergo impropor-
tionabilis sapientia. minor p̄ in cūā
gelio per illud qd dicitur luc. 14. 7. 18.
Qui se humiliat exaltabitur: que simili-
ter ē p̄ se. ergo q̄ improporcionabilr alijs ex-
altat. improporcionabilr alijs hūilr demon-
strat. Sed b̄a v̄go super omnes cho-
rum angelorū scōm ieronimū ī quartā

Hierarchia; exaltata in proportionabi-
 liter alijs super choros angelorum asce-
 dit. ergo omnium hominum et angelorum hu-
 milima fuit. ergo et in sapientia omnes
 transcendit. Item. Sapientia est qui-
 dam gustus spiritualis prime veritatis p-
 modus summus bonitatis. In gustu au-
 tem tria sunt consideranda. primum ut
 dicit philosophus: Gustus est quidam tactus.
 Item in gustu discretio est gustabilium.
 Item ibi est delectatio quedam ex coniun-
 ctione gustabilis cum gustante: et sic tria
 sunt in gustu: immediata coniunctio di-
 discretio. et dilectio. Sed in his omnibus
 excellit beatissima virgo omnes viato-
 res. ergo in sapientia excellit omnes via-
 tores. Quod autem in tactu sine imme-
 diata coniunctione excellat omnes. p-
 illa coniunctio est per caritatem. ergo
 ubi maior et inseparabilior dilectio: ibi
 propinquior. et indissolubilior. et imme-
 diatior est coniunctio. Item incorrup-
 tio proximum facit deo. ergo ubi summa
 incorruptio ibi proxima coniunctio. Hec
 autem omnia fuerunt in beatissima vi-
 rGINE super omnes viatores. ergo in ta-
 ctu et in immediata coniunctione excel-
 lit omnes viatores. Item quod in discre-
 tione excellat p- discretio gustationis fal-
 litur duobus modis. Uno modo ex par-
 te gustabilis propter saporum et gusta-
 bilium commixtionem vel simulationem.
 Alio modo propter gustationis organi di-
 scursivam infectionem. Et hec decep-
 tio non tantum contingit in corruptibili sed
 etiam in gustu spirituali ex parte gusta-
 bilis. ut quando transfiguratur se ange-
 lus sathane in angelum lucis. et quan-
 do affectio naturalis videtur esse gratia
 vel conversio: tunc et saporum commi-
 xio sive confusio generat deceptionem
 in gustante. Ex parte autem gustationis
 ut gustus spiritualis est infectio ex con-
 traria delectatione vel ad minus fomi-
 tis corruptione. que sensum spirituales
 delectationis impediunt: et saporem di-

minuunt: et discretionem pervertunt:
 ut dicant bonum malum et malum bo-
 num. ponentes lucem tene. et tene. lucem
 ut habet ysa. s. hic est enim animalis ho-
 mo qui non percipit nec discernit que
 dei sunt ut habet. i. cor. 2. Cuius deus ve-
 ter est. et esse substantibus delicias com-
 putat: magna fastidians quod venit de
 celo: murmurans pro panibus et aleis
 et cepibus que erant in egipto ut patet
 de populo israel. nume. xi. hec autem
 deceptio vel decipiendi potestas licet
 secundum magis et minus est in omni
 viatore fomitis corruptione in aliquo
 remanente. hec autem deceptio siue
 deceptiones possibilitas nullomodo fu-
 it in beata virgine que per omnia astu-
 tias dyaboli non ignoravit: et semper
 ut virgo prudentissima reprobavit ma-
 lum: et bonum sine errore elegit. cuius
 palatus spiritualis ab omni corruptione
 fomitis purus et sanus fuit et spirituali
 dulcedine plenus. nihil nisi deum et pre-
 ter deum gustavit: et sic gustus eius spi-
 ritualis falli non potuit. ergo in discre-
 tione spirituali omnes viatores excellit.

Item quod in dilectione que est in gustu
 spirituali antecellat pater. Dicit enim
 beatus Gregorius super Job quod sapien-
 tia est donum reficientis spe et certitu-
 dine. Sed spes et certitudo beatissime
 virginis est omnibus viatoribus impro-
 portionabilis. ergo eius refectio est im-
 proportionabilis et inequalis. Item
 inter esurire et saturari medium est co-
 medere: sed unum extremorum. s. esu-
 rire et sitire iusticiam proprium est vi-
 atorum. saturatum esse proprium est co-
 prehensorum: ergo comedere proprie est
 quod pertinet ad statum medium. Sed
 illum tenet beata virgo. ergo videtur
 quod eius preguistatio sit per modum com-
 mestionis inter famem et saturitatem.

De intellectu ca. 99.

Ostenditur hec queritur de dono intelle-

ctus qualiter fuerit in beata virgine .
Et videtur qd similiter medio modo in
ter viatores et comprehensores . Lum
enim donum intellectus sit cognoscere
deum expresse in sua ymagine : et inter
cognoscere per ymaginem et sine lumine
cu fidei obscuritate et cognoscere lumē
in lumine sine ymagine medium sit co
gnoscere deum in sua ymagine . Unus
autem conuenit puris viatoribus : aliū
vero comprehensoribus competit : ita
medium ad statum medium pertinebit
Item inter cognoscere creaturę p cre
atum et cognoscere increatū per incre
atum medium est cognoscere increatū
per creatum vel eoduerso . Tria istorū
diuidentium reperiuntur et nihil ē va
cuum . ergo reperiatur et quartum . Pu
ri viatores deum vident . creatum per
creatum . i . creaturas p fidem . Unde
Isa . 6 . Ea que sub ipso erāt replebant
tēplum glo . Grego . Lum mens in cōte
platione proficit non iam q ipse est sed
qd sub ipso est conspicit . Nemo autem
deum vidit vnquā . ioh . p̄io . hoc ē co
gnitio viatorum . Comprehensores au
tem vident deum increatum p seipsos .
vident etiam creatum p increatū crea
turas . s . in deo et per deū . iuxta illud
i . cor . 13 . Tunc cognoscam : sicut et co
gnitus sum . i . deum et omnia cognosca
in se sicut et ipse me cognoscit in se . er
go cum vnum mediorum reperiatur in
ter hec extrema : reperiatur et reliquū
vñ videre increatum p creatum . Sed
cognitio media pertinet ad statum me
dium : status autem medius ad beatissi
mam virginem pertinet : ergo cognitio
beatissime virginis erit talis qd cogno
scet lumen increaturę non qdē per speci
em nec etiam per ymaginem sed per lu
men creatum . et sic cognoscit increatū
p creatum . Et illud lumen non erit me
dium sicut per speculum vel vestigiū
vel ymago vel sicut signum ē medium
inter apprehensum et signatum . Sed

sicut lumen solis est medium contun
gens visibile et visuum .

De dono consilij . ca . 100 .

Qst hec queritur de dono cōsilij .
qualiter et ipsum fuerit in beata
virgine . Et qd similr excellentius : vide
tur per hunc modum . i . ioh . 2 . Unctio
eius docet vos de omnibus . Sed bea
tissima virgo omnibus alijs impropor
tionabiliter plus habuit vnctionis . er
go improporcionabiliter plus habuit in
terloris instructionis . ergo donum cō
silij habuit alijs iporcionabiliter .

Item Joh . 16 . Lum venerit ille sp̄s
tus veritatis docebit vos omnē uerita
tem . Sed beatissime virgini spiritus s̄
ctus venit iporcionabiliter et docuit
omnem veritatem . Juxta illud luce . 1 .
Spiritus sanctus supueniet in te et c . er
go p̄e alijs eā ; iporcionabiliter om
nem veritatem docuit . Itē dominus
in euangelio ioh . 15 . Jam non dicā vos
seruos sed amicos . ergo reuelatō secre
torum effectus est dilectōis . Sed i bea
tissima virgine fuit iporcionabiliter
dilectio respectu omnium . ergo iporpor
tionabiliter reuelatio secretorū respe
ctu cunctorum . Item omnium secre
tissimorum secretorū . s . incarnationis
mysterium ipsi soli reuelauit . ergo nul
lum aliorum minus secretorum igno
rauit . Item ut dicit phis . Ad illum
pertinet motus cui sit nunciatio : cuius
enim est operari eius est et cognoscere
ergo cuius p̄e omnibus et sup omnes
est operari . eius p̄e omnibus et super
omnes est opanda cognoscer . Sed bea
tissima vgo fuit perfectissima obserua
trix consiliorum sup omnes viatores .
ergo cognitionem consiliorum habuit
sup omnes viatores . hoc autem est do
num consilij . ergo donum consilij ha
buit super omnes . Item Exo . 12 . Non
remanebit ex eo quicquidqz mane . Si
quid residuū fuerit igni comburetis .

De dono fortitudinis. ca. i. o. i.
Ost hec queritur de dono fortitu
dinis. Qd autem fortitudo fuerit
in beata uirgine in sumo probatur hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

viatore in via interim q̄ fomes aliquo modo viguit: sed solum in ipsa virgine potuit: in qua fomes extinctus fuit. ergo habuit accū fortitudinis per modum p̄rie. ⁊ super omnem viatorem sine proportionē.

De dono scientie. ca. 102.

Ost̄ hec queritur de dono scientie qualiter fuerit in beata virgine. Et videtur q̄ excellenti⁹ hac ratione. Augustin⁹ in libro de ciuitate dei 14. dicit. huic scientie tantum illud tribuendum ē in quo fides saluberrima. q̄ ad verā ducit beatitudinē. ḡrat̄ nutrit̄ roboratur. defēdit. Et isra. Scire quē admodum hoc ipsum ⁊ pijs opituletur ⁊ cōtra impiōs defendatur. ē ipsius scientie. Iste est actus vnus scientie. Alius actus scientie ē abstinere a malis. Tertius eius actus est i medio praue ⁊ peruerse nationis cōuersari. Isti tres act⁹ excellentius fuerūt i beata virgine omni viatore. Qd̄ autem primum act⁹ habuerit excellentius. s. fidei defensio nem per testimonium ipsius ecclesie p̄ dicētis ymo cantātis. Lunctas hereses sola interremisti. Qd̄ secundum actū abstinendi a malis excellentius habuit p̄ quia ad minus puluis venialis peccati omnium aliorum adhefit pedibus. Ipsa autem sola immunis a peccato fuit iuxta illud can. 4. Tota pulchra es amica mea ⁊c. Similiter presumitur de actu tertio. Sola enī super omnes in medio praue ⁊ peruerse nationis cōuersari scuit. q̄ nihil faciendorū omisit: ⁊ nihil omittendorū fecit: nulli i malo cōmunicauit: nulli bonū suū non cōmunicauit. Item actus huius boni sunt in p̄ria. Scire deū in p̄ria colere. ⁊ pio ximī glorie cōgaudere. hec autē omnia fuerunt in beatissima virgine excellentius omni viatore.

De pietate. ca. 103.

Ost̄ hoc q̄rit̄ d̄ dono pietatis cui⁹ quoq̄ act⁹ sūt tres vn⁹ est monef ad opa misericordie: Ali⁹ ē scripture nō cōtradecere siue itellecte siue nō itellecte. Tertio ē scā honorare. q̄ ibi Mat. 5. Beati mites glo. Qui pie q̄runt ⁊ honorāt scā. Qd̄ illi tres act⁹ fuerūt excellenti⁹ in b̄tā v̄gine omni viatore. De primo actu q̄ ē mouere ad opa misericordie ipendenda p̄rio p̄: q̄ ipedit deo ⁊ imāgini dei. pietas enī que mouebat beatā v̄ginē ad ipendenda opa misericordie mouebat ipsam ad cōpatiendū p̄rio. nō q̄ ymago dī sed q̄st̄ de⁹. Sz cōstat q̄ iproportionabil⁹ ē pietas q̄ debet deo: similiter illa q̄ debet ymagini ei⁹ ergo pietas b̄tissime v̄ginis ē iproportōabil⁹ pietatis ois viatoris. Itē p̄ de scdo actu q̄ est scripture nō p̄dicere quod ē fidei defensio. Illa enī iproportōabiliter oib⁹ fidez defēdit q̄ sola iter oēs i vniuerso mūdo hereses vicit. Itē p̄ d̄ tertio actu q̄ ē honorare scā. Ipsa enī iproportōabiliter oib⁹ scā honorauit p̄ quā oēs scī celesti glia sūt honorati ⁊ coronati. vnde Apoc. 12. Apparuit signū magnū i celo. m̄r amicta sole ⁊ lūa sub pedib⁹ ei⁹: ⁊ i capite ei⁹ corōa stellarū duodeci. Ipsa enī oēs sanctos corōauit que cā coronādi oib⁹ fuit. Uñ ⁊ alibi. s. apoc. 4. legat q̄ uiginti quorū sciores ⁊ quorū q̄alia corōas suas an̄ tix: omī m̄tūt sedētis ad pedes: q̄ p̄ xpi hūanitatē quā d̄ m̄re p̄xit se corōatos recognoscūt: ⁊ sic hūit oēs act⁹ pietatis excellenti⁹ oī viatōe.

De timore serui. ca. 104.

Ltio q̄rit̄ d̄ timore. Et p̄rio q̄rit̄ d̄ timore serui. v̄t̄ fuit i b̄tissima v̄gine. Et v̄r q̄ sic. Nullū enī bonū ei defuit q̄ ḡra plēa fuit. Dic̄ enī Aug. q̄ timor fuit bon⁹ ⁊ v̄r. Itē glo. Timores duos legitur fuisse ⁊ castū: ⁊ v̄r q̄ ē iuitiū sapientie. ergo v̄r q̄ timor fuit i b̄tā v̄gine. Sz d̄. Timor fuit ē cū p̄o d̄ quo i b̄tā v̄gine nullā l̄ fieri mētōez.

De timore iustiali. ca. 105.

Ost hoc querit de timore initiali
vtr̃ fuerit i beatissima virgine. Et vtr̃
q sic. qz ille simpliciter bonus est z do
num sci spūs. ergo ille fuit in beatissima
virgine. S; cōtra. Perfecta caritas. foras
mittit timorem. i. ioh. 4. Sed beatissima
virgo pfectissima hūit caritatē. ergo n̄
hūit timorem seruile nec initialē.

De timore casto. capi. 106.

Ost hoc qrit de timore casto vtr̃
fuerit i beatissima virgine. Et vide
tur q sic. qz ille ē timor pmanens in se
culū seculi. qui ē fuit i dño iesu xpo.

Itē iste timor crescit crescente carita
te. ergo d; in summo eē cū summa cari
tate. Itē iste timor nascit ex amore.
ergo si amor nascitur improporcionabi
lis z timor ē improporcionabilis. S; amō
tē virginis fuit iporcionabilis oī via
toze. ergo z timor. S; cōtra timor ca
stus timet separi. Sed btā virgo nō ti
muir separi. ergo nō hūit timorē castū

Locedimus sicut ē de virtutibus di
ctū ē q btā virgo hūit actus donorum
illoz quoz actus cōsistit in cognitōne
z affectione. vt sapie. intellectus z con
siliū z scie. excellentius oī viatore z me
dio modo inter statum vie z statū pa
trie. ita q circa statum patrie quātum
ad actū patrie siue ad actū perfectōz
z super statum priē quātum ad affectū
actū siue merendi conditionem. sup
statum vie quātum ad bitum z actūz
perfectionem z meritū supergressiōez.
dona vero in actione cōsistentia hūit p
modum patrie quantū ad actū perfe
ctionem. Sed secundum statum vie q
tum ad merendi conditionem. z ita q
tum ad actum super statum patrie quā
tum ad affectum. De timore seruili
respondem. In timore seruili duo sūt
timor z seruitas. timor i btā virgine
fuit. non seruitas. Similiter de timore
initiali secundum quod dicitur respec
tu augmenti in beata virgine nō fuit.

Nec tamen propter hoc aliquod bonus
defuit. sed perfecte affuit. z imperfecti
enez exclusit. Timor castus duos h; ac
tus: vnum secundū statum vie qui ē ti
mere separari. z iste non fuit in beata
virgine. Alium secundum statum priē
qui est reuerēti. z ille fuit in beata vir
gine. Est autem reuerentia mixta cum
dilectione subiectio. habuit aut actūz
istius timoris excellentius omni viato
re. Unde si reuelaretur alicui viatozi
q deberet saluari. non timeret separa
ri sicut videtur de beato paulo qui dic
ad Rom. 8. Certus sum enim. quia ne
q mors. neq; vita zē. Non tamen in
hac certitudine coequaretur beate vir
gini. Illa enim certitudo esset per scien
tiam z per effectum. per posterius.
Certitudo autem beatissime virginis
qua sciunt se nō separari fuit per modū
cause. Sciunt enim se in vtero sanctifi
catam. z sciunt se matrem dei esse effec
tam. z sciunt se non peccasse. z de cete
ro non peccare posse. z sic sciunt se sepa
rari non posse per modū cause. Sic
ergo manifestum est qualiter beata vir
go septiformem gratiaz spiritus sancti
in septem donis diuisa; habuit excellē
tius omni viatore. z quodammodo oī
creatura.

De beatitudinibus. ca. 107.

Ost hec queritur de beatitudini
bus qualiter fuerūt in beatissima
virgine. Et videtur similiter q excellē
tius omni viatore. Sicut enim se ha
bet beatitudo patrie ad beatitudinem
patrie. ita beatitudo vie ad beatitudi
nem vie. Sed beata virgo in beatitudi
ne patrie excellit omnes cōprehensores
ergo z in beatitudine vie excellit om
nes viatores. Item omnis arbor ex
suo fructu cognoscitur. ergo si fru
ctus fructum excellit improporciona
biliter. z arbor arborem impropor
tionabiliter. Sed fructus quem adēpta
est beata virgo ex beatitudine vie

excellit omnem fructum patrie pure creature. ergo et ei beatitudo uie excellit omnem beatitudinem uie pure creature. Item omnis perfectio spiritualis gratuita. est a caritate. ergo cum beatissima uirgo excellat omnes puras creaturas in caritate. omnes excellit qualibet spirituali perfectione. Item seraphim supremus ordo qui excellit caritate excellit et omnibus alijs donis.

Item sicut se habet substantia ad substantiam. et potentia ad potentiam; et habitus ad habitum. ita proprietates ad proprietatem. ergo si substantia super substantiam et proprietates super proprietatem et potentia super potentiam. Sed substantia siue persona beatissime uirginis post deum est altissima et dignissima excellens omnem creaturam. ergo et eius potentie habitus et proprietates erunt excellentes omnem creaturam.

De beatitudine paupertatis. ca. 102.

Ostendit hec querit beatitudinem paupertatis. qualiter fuerit in beata uirgine. Et videtur quod in summo. Dat. quinto. Beati pauper spiritu etc. glo. Pauper spiritu est humilis corde. Sed beatissima uirgo habuit humilitatem in proportionabilem omni viatore: ut probatur in supra. ergo et paupertate et humilitate.

Item alia glo. ibidem dicit. Beati pauperes etc. quod non necessitas sed fides et deuotio paupertatis beatus facit: ut ceteris omnibus dominum uiuat. hec autem omnia fides: deuotio: mundum contemnere. deo viuere. fuerunt in beata uirgine excellentius omni viatore. Item in glo. predicta subiungitur. hec habet duas partes abiectionem rerum. et contritionem spiritus. Sed hec duo fuerunt in beata uirgine in summo. ergo et paupertas. Quod contritio spiritus siue humilitatio fuerit in summo in beata uirgine iam ostensum est. Quod autem abiectio in ipsa fuerit in summo sic p

batur. Abiectio sit duobus modis per rerum subiectionem vel per rerum omnimodam abiectionem. Sed magna est paupertas per rerum subiectionem: maior per rerum abiectionem. maxima que est ex utrisque composita de qua dicit Apostolus. 2. cor. 6. Nihil habentes et omnia possidentes. hoc autem non potuit esse nisi in beata uirgine omnino proprie et perfecte. Omnes alij si res abiecerunt non retinuerunt: et si retinuerunt non abiecerunt quia tantum procuratores siue fructuarij et non domini fuerunt. Beata autem uirgo existens mater dei. et regina celi ius et dominium et usufructum possessionis habuit in rebus filij sui. Unde bene potuit relinquere et omnia possidere. Relinquere quantum ad usum et fructum: possidere quantum ad ius proprietatis et dominij. Et sic beata uirgo potuit habere perfectissimam paupertatem. Item in rerum abiectione. ordo est graduatus. Quidam enim dant superflua nature sed non persone. Unde Augustinus de uerbis domini. Utere superfluis da pauperibus necessaria. Utere pretiosis da pauperibus uilia. Iste est primus gradus paupertatis.

Alij dant superflua nature et persone luc. xi. de eo quod superest date elemosinam etc. glo. de eo quod super necessaria est dandum est pauperibus preter victum et vestitum. Tertius gradus est dare non tantum superflua sed etiam necessaria. unde de glo. Non solum exteriora et non necessaria sed etiam interiora et valde necessaria cum proximis diuidamus. Quartus gradus est omnia superflua et necessaria simul dare: sed semetipsum retinere: quod etiam aliqui philosophi fecerunt licet non propter deum. Unde super illud mat. 19. Ecce nos reliquimus omnia. etc. glo. Non dixit tantum qui reliquistis omnia hoc enim et Socrates philosophus fecit et multi alij qui diuitias contempserunt. sed qui secuti estis me quod proprium

est apolo. Quintus gradus ē oīa dare seipsum superaddere. In euāgelio. Mat. 19. Si vis perfectus ē. vade et vnde omnia que habes et da pauperibus et habebis thesauros in celo. et vni sequere me. Sextus gradus ē oīa dare seipsum relinquere. et preterea laborare manibus ut habeat. unde tribuat patienti necessitatem. releuans ei⁹ miseriam corporalem. sicut dicebat ap^{ls} ad eph. 4. In hūc statum attigit ipse beatus paulus qui omnia reliquerat et tñ loco et tempore laborabat manibus: ut sibi et suis subueniret ut hētur act. 20. Unde dicebat. 1. cor. 4. Laboramus operantes manibus nostris. Septimus gradus est omnia et seipsum dare et spiritu et corpore laborare. ut pascat proximum pane spirituali et iste gradus ē maior predicto. quia ut dicit gregori⁹. Maius est reficere animam semper victuram. q̄ ventrem quandoq; mortuorum. Octauus gradus est omnia et seipsum relinquere et de substantia sui corporis partem accipere. et ad refectioem animarū primis dare. In isto gradu fuit beatissima virgo que de purissimis carnibus et sanguinibus suis viaticum nobis confecit panem. scilicet vinum q̄ de celo descēdit. qui est vere vita. quē qui manducauerit mortē non gustabit in eternum. hunc autē toti mundo mē dico de. hic beatissima vgo de qua dicit in euāgelio. Mat. 13. et luce. 13. Mulier commiscuit sata tria. donec fermentetur totum. Tria sata diuinitas corp⁹ et aīa. fermentū autē ut dicit Ber. ē fides virginis que dum humane nature cōiunxit. et hōi refectioem fecit. Idem fere dicit Augustin⁹ de aīa et spū. Siue ingrediat siue egrediat pascua inueniet intus i diuinitate creatoris. foris i carne saluatoria. Nonus gradus ē oīa proximo dare et corpus et animam propria et diuinitatem habens vnitam in cibū anime. sub specie tam aliena et hoc fuit

opus misericordie et summu; paupertatis domini nostri ihu xpi in via. Decimus gradus ē dare seipsum totum corpus et animam et diuinitatem sub specie propria in cibum corporis et anime simul et semper in eterna beatitudine. q̄ quo luc. 14. Beatus qui manducabit panem i regno dei. Ex his patet q̄ beatissima virgo spiritus paupertatem quantū ad rerum abiectioem habuit excellentius omni homine preter dñm xpm. Item in carentia necessariorū non est virtus vel beatitudo. Un̄ glo. sup illud mat. 5. Beati pauperes spiritu. Quoniam nō necessitas sed fides et deuotō paupertatis beatos facit. Penes ergo itēsione carētie vel maiorem necessitatis defectum nō cōtingit ponere iproporcionabiliter excellent orem. ergo nō attēditur pfectō paupertatis penes propinquatiōem ad summū defectum. sed penes volūtatē et deuotionem et persone dignitatē. Si enim eque parum habeant miles et rusticus. pauperior est miles q̄ rusticus. ymo qd rustico diuicie. paupertas militi. et q̄ militi diuitie. principi paupertas. Et sic ascendendo quanto quis dignior si sit in eodem defectu. tanto erit iferioribus pauperior. ergo cum beatissima virgo precellat omnes in dignitate et equalem alijs habuerit paupertatem. excellit omnes in paupertate improporcionabiliter.

De mititate. ca. 109.

Consequēter queritur de mititate vel mansuetudine. Quod aut illa excellentius fuerit in beata virgine videtur per canticū ecclesie. s. Virgo singularis iter omnes mris. Itē Mat. quinto. Beati mites. glo. Mites sunt q̄ malis moribus dominant. Sed beatissima virgo malis morib⁹ perfectissime dominabatur. quia eius dominiū fuit sine pugna. oīum autem aliorum cum pugna. ergo habuit mititatem cum excellentia. Item alia glo. ibidem. Mā

fuetus nō iritat. nec iritatur. nec nocet. nec nocere cogitat. hec autē oīa fuerunt in beata virgine cum impropor- tionabili excellentia. quia nullum iri- tare et omnia placare distant ipor- tionabili distantia. Similiter nulli nece- re et omnibus in summo prodesse. hoc autem solum fuit in beatissima v- gine. ergo habuit mitatē sine proportōe sup- oēs alios. Item alia glo. ibidem. Mi- tis est quē nō rancor vel ira afficit. sed oīa equanimiter sufficit. huiusmōi vir- tutis magistrū se fecit dñs. qd nō face- ret nisi via summe perfectōis ista vr- esset. Sed beatissima virgo a rancore et ira omnibus alijs iporportōabilior fuit imūior et magisterij denū capacioz. et obediētiōz. et i via perfectionis altior. ergo oīb alijs iporportōabiliter. fuit māfuctior. Itē sicut finū ad pmiūz. ita meritū ad meritū. Sed btā vgo pos- sessionē terre videntū qd ē premiū mā- fuctudis hūit alijs ei excellentius. ergo et meritū. Itē himnus. Nos culpīs solu- tos nites fac et castes. S; btissima viz- go enim viatoze magis soluta fuit a el- pis. ergo magis m tis fuit. Lōrariūz autem vī probat quod legif. de moyse Num. 12. Erat et moyses vir mitissim⁹ super omnes homines qui morabatur in terra. ergo mitior q; btissima virgo.

De beatitudine luctus. capi. iio.

Ost hec querit de beatitudine lu- ctus. Et probatur similiter q; fuit excellentius i btā virgine. q; eius cā nobilior. et effectus. scd oēs alios viato- res instigabat peccatum ad flendum. beatissimā aut virgine sola caritas: et si modus iporportōabiliter sup modūz et motus super motum. Item Jerō- mus. Seruitia quāto minus debita. tā- to magis grata. Sed luctus beatissime virginis nullo modo fuit debitus debi- to necessitatis. sed tātūmodo caritatis. omnium autem aliorum debitus debi-

to necessitatis. ergo ei⁹ luct⁹ fuit alijs iporpo. tōabilis. Itē ei⁹ cōsolatio alijs est iporportōabilis. ergo et eius luctus. q; scilicet premium ad premiū zē. Itē iuxta hec queritur vtrum beatissima v- go luxerit pro icolatu miserie et p dila- tione pñe. Et vī q; sic q; hoc vī ad ca- ritaris perfectōez pertiere. cupe dissol- ui et cē cū xpō. Unde vnus pfectoz ad Rom. vij. clamabat. Infelix ego homo quis me liberabit de cōpore mortis hu- sus. Sed contra. Aīa in statu innocē- tie nollet separari a corpore iuxta illud. 2. cor. v. Nolumus ex poliari. sed supuesti- ri. Itē in statu glie aīa nollet separari a corpore. ergo vī aīam nolle separari a corpore. qd fit ideo. q; spīs cōcupiscit aduersus carnē: et ecēuerso. ergo cum i btissima v- gine n fuerit huiusmōi pugna vel inobediētia videtur q; luxerit p i- colatu miserie.

De btitudine esurie. et siti iusticie ca. iiii.

Onsequēter queritur de beatitu- dine esurie et siti iusticie. Et vide- tur q; similiter fuerit i ea excellentius. Esurie et sitire proprie est viatorum. sa- turatum esse proprium cōprehensorūz Sed inter esurie et saturatum esse. me- dium est comedere. Sed cum nihil sit vacuum. cum existunt extrema. extat et medium. Sed mediū pertinet ad sta- tum medium. Ille autem status ē bea- tissime virginis. ergo habebit istā bea- titudinem citra comprehensores et su- pra viatores. Item eius cōsolatio est improporportōabilis alijs. Item iusti- cia fuit in beata virgine iporportōabil- ergo et eius esuries.

De misericordia. ca. iiz.

Ost hec querit de btitudine miseri- cordie. Et vī siti nō vr pō etum ē q; fuerit in btā virgine hac rōne. Btā virgo fm vlem vsum ecclesie appellat⁹ et ē mī m sericordie. qd nō conuenit p- prie alicui alijs creature. Dicuntur autē aliqui et viri misericordie. i. viri bñles

miseriordia. et sic habent omnes alij p
parationem ad misericordiam per modum
participatiui et per modum accidentale.
Ipsa autem sola habet comparationem ad mi
seriordiam per modum originis essential
et per modum matris. Conuenientia autem
essentialis inproportionabiliter excellit modum
inherentie per modum accidentis. ergo
beatissima virgo inproportionabiliter excel
lit in misericordia vniuersos. Item dicitur
etiam secundum vsum ecclesie. Regina
misericordie. Et constat quod non secundum eandem
rationem qua dicitur mater misericordie.
Alia est. n. ratio matris et alia regie. ergo
propter aliam rationem dicetur regina mi
sericordie quam illam qua dicitur mater misericor
die. Et videtur quod regia misericordie di
catur quod ab ipsa fuit origo regni miseri
cordie. et ab ipsa est potestas propria miseri
cordie et gratie. Cum. n. sit regnum glo
rie quod est regnum iusticie in quo vnusquis
que recipit prout hic gessit in corpore: cuius
potestas est a rege glorie et a rege iusticie
id est a sancta trinitate. Est et regnum gratie
sive misericordie. vbi nunc recipitur
secundum merita. sed adhuc regnat miseri
cordia peccata dimittendo. penas diluendo.
bona multiplicando. mala differendo. hu
ius autem regni origo et prima pars est
a beatissima virgine. per quam susceptus
in medio templi iesum christum. per quem mi
sericordia et veritas facta est. qui proprio
modo regnat super eos quos proprio san
guine redemit: et passione et morte regene
ravit. et sibi configurauit. donec in fine in
pletis omnibus tradidit regnum deo et patri.
Idcirco ergo. quod omnes alij serui misericordie
sunt. Beata autem virgo regina misericordie
Sed inproportionabiliter est maius esse reginam
misericordie quam esse seruum misericordie
ergo beatissima virgo inproportionabiliter
excellenti se habet ad misericordiam quam alij
Item Mat. v. Beati misericordes. glo.
Misericordia est dare et dimittere. Sed
beatissima virgo inproportionabiliter plus
dedit et dimisit omnibus viatoribus super

omnes creaturas. ergo habet beatitudines
misericordie super omnes. Item Ambrosi
us. Misericordia est nullum relinquere
in miseria et nullum miserum facere. hoc
autem in summo fuit in beata virgine. er
go habuit in summo beatitudinem miseri
cordie. Item Bernardus. Misericordia
non solum in eis consistit. sed in omni pec
cato corrigendo. hoc autem in summo fuit
in beata virgine respectu omnium creature.
ergo habuit super omnes beatitudinem miseri
cordie. Item misericordia reddita est ei
inproportionabiliter ad omnem misericordiam
que est premium. ergo et beatitudo miseri
cordie erit ei inproportionabiliter ad omnem
misericordiam que est meritum. Item quod
quid est causa causa est causa causati. beatissima vir
go est causa filij. filius est causa totius boni et omnis
misericordie. ergo et mater erit causa totius
misericordie. hoc autem non conuenit alij
creature. Item illud quod eque proprie et
principaliter habet duas naturas inconfusas:
eque proprie habet proprietates duarum natu
rarum. Ihesus christus eque proprie duas naturas habet
ergo eque proprie proprietates habet duarum
naturarum. Unde iste eque proprie sunt
christus est deus. christus est homo. ergo beatus christus
natus est a deo. christus natus est ab homine. ergo
etiam et beatus christus est a deo. christus est ab homine.
Sed christus omnes operationes attribuit patri
a quo ipse est. ergo et matri de qua ipse est
attribuentur operationes eius. que conue
niunt ei ratione humane nature. sicut et
patris operationes que conueniunt diuine
nature. Sed humane nature christus exhibuit
nobis in effectum summe misericor
die. scilicet in passione. ergo beatissime virginis at
tribuetur summus effectus misericor
die. Quo in et patet in modo loquendi ec
clesie dicentis. hodie mortem quam semina
uit per feminam. apertè redit et vita per se
minam. Et illud. Mulier que dānauit
ipsa saluauit. Quicquid ergo misericordie
nobis filius exhibuit. hoc totum nobis mater
proprie pertulit. que filium genuit. in quo

nobis omnia donauit. Ex his pz q be
atissima virgo excellit in misericordia
omnem creaturam.

De mundicia cordis. ca. iij.

Ost hec qrit de mundicia cordis.

Et pbatur q hec fuerit i beatissima
vgine simili mo sicut de pdictis per id
quod dicit Ansel. q ea puritate nitebat
qua sub deo maior negt intelligi. Itē
caritas est de corde puro z conscia bo
na zē. i. thim. i. Sed in btā virgine fu
it summa caritas. ergo summa puritas

Item actus fidei est purificans: sed
beatissima virgo habuit fidem pfectissi
mam. ergo cordis puritatē. Item fm
dyonysium in quinto ca. eccle. hierar.
Tres sunt actus Terarchie. purgare.
illuminare. z pficere: z sunt ad se ordi
nata: ita q magis purgatus ē magis il
luminatus z magis perfectus. Sed be
ata virgo fuit in summo perfecta. ergo i
summo purgata z illuminata. Item vi
sio dei que est premiū huius mūdicie:
improportionabiliter maius est visionibz
omniū aliorum. Item mat. s. Beati
mundo corde glo. Mundo corde sūt quos
conscia non arguit peccatorz. Item
mundum cor h; qui sibi nihil conscius
est. hec autē in beatissima virgine fue
runt in summo. ergo habuit mundici
am cordis in summo.

De beatitudinis pacis. ca. iij.

Ost hec qritur de pace. Et q ipa
similiter fuerit in beatissima vir
gine probatur hoc modo glo. sup illud
mat. s. Beati pacifici zē. sic dicit. Paci
fici sunt qui omnes motus animi rōi
subiciūt: quia his nihil repugnat: qui si
miles pfi suo sunt: qui ē summa quies.
hoc totū autem est in summo in beata
vgine. ergo z pacifica ē in summo. Itē
alia glo. ibidem. Dum lex carnis repu
gnat legi mentis: nō modo alteri s; nec
nobis possumus esse pacifici. ergo sup

omnes improportionabiliter pacifica exti
tit. in qua caro aduersus spiritū nō re
bellauit. Item sicut est premiū ad p
mum ita meritiū ad meritum zē. Sed
alijs pacificis datur in pmiū q filij dei
sunt p adoptionem: btissime vginē da
tum est q sit mī dei per naturā. hoc au
tem improportionabiliter plus ē q esse fi
lium per adoptionē. ergo premiū beatis
sime vginis est improportionabiliter sup
premiū aliorum. ergo meritiū supra me
ritum. hec autē ē pacificatio. ergo bea
ta virgo in hac beatitudine excellit om
nes. Itē beata virgo fuit mediū vte
i causa pacis: vtilis enī fuit mediatrix
z recōciliatrix: omnes enim fuerunt
recōciliandi per ipsam. ergo in pacifica
tōe excellit omnes viatores.

De persecutione. ca. iij.

Ost hec querit de persecutōe qua
liter hec btitudo fuerit in btā vir
gine. Et nō agitur de quacūq; persecu
tione s; de illa que est martirum cui d
betur aureola.

De aureola martirū. ca. iij.

Veritur ergo vtrum beata virgo
habuerit aureolā martirū. Et vide
tur q nō: quia cessante cā cessabit effe
ctus. Lū igitur beatissima vgo nō susti
nuerit mortem que per martirū infer
tur: nec habebit aureolam martirum.

Itē aureola nō debetur volūtati sed
actui: hic autē non fuit actus mīj. ergo
non aureola. Si dicatur q habuerit
dolorē spiritualē pro martirio: fm hoc
eius aureola esset inferior aliorū mar
tirū aureolis qui dolorē habuerūt z
spiritualem z corporalem: Si autē di
citur q meruit aureolā per compassio
nem filij: hoc nō videt posse stare. Au
reola enī martirū determinat penes sū
mū z pfectissimū. hec autē est sustinētia
pprie mortis: plē enī cōpatit aīa corpo
ri vnito q nō vnito. ergo nō ē difficilimū

fortitudinis in cōpassione aliene passio-
nis: Ex his itaq; videt q non habue-
rit aureolam martiriū. Contra. Supe-
riores ordines habet pprietates iserio-
rum cum excellentia: Sed beatissima v-
go omnū ordinū ē suprema. ergo habe-
bit aureolam martirum quam habent
inferiores. Itē damus a nullo illustriū
vincitur. sed vinceretur i aliquo: si nō
haberet aureolā martiriū. ergo habet
aureolam martirum. Item damus.
Sed et ipsa beata et earū que sunt per
martiriū donationē digna facta dolo-
res quos effugit pariens hos in xpi pas-
sione sustinuit a maternali compassio-
ne viscerum laceratione tollerans. et
quem deum cognouit per generationē
hūc ut maleficum videns interfectū.
velut gladio cogitatōibus lacerabatur.
Et hoc ē Tuam ipsius aīam pertransi-
bit gladius. Ex hac auctoritate proba-
tur multipliciter q beata vgo gratiam
habuit martiriij. Itē dationi anīe de-
bet aureola martiriū. Sed beatissima
vgo dedit p̄iosissimā et dilectissimā ani-
mam: ergo habebit p̄iosissimā aureolā.
Media p̄. Qd enim beatissima vgo de-
derit dilectissimā aīam est manifestū.
Ipsa enī in infinitū plus dilexit aīaz. i.
vitam filij sui quam beat⁹ petrus vi-
tam et aīam sui ipsius. Item q pretio-
sissimā animam dederit p̄. quia datio
huius anīe fuit pretium totius mundi
et redimibilis creatur. et sic beata vgo de-
dit animā in infinitū plus dilatatā et p̄-
tiosā q̄ aliquis sanctorum. ergo ha-
bebit in infinitum p̄iosiores aureolā
q̄ aliquis sanctorum. Itē alij marti-
res dederūt tantū animam et corpus.
beatissima autem virgo obtulit ad crucē
animā et corpus et diuinitatez. ergo im-
proportionabiliter plus dedit i merito.
ergo iproportionabiliter plus accepit i
p̄mio. Itē aliqui debitores mortis exi-
stētes nō dederunt vitam gratuite. s. q̄
si donū. sed reddiderūt ex debito quasi

censum. Beatissima autē virgo illum
dedit qui solus inter mortuos liber fu-
it: et nō necessitate sed sola cāitate mor-
tem sustinuit. Itē omnis dolor est ex
amore: quod enī cum amore possidet
cum dolore amittitur. Ubi ergo impro-
portōabilis amor: ibi iproportionabilis
dolor. Sed dolor quo dolebat sancti in
passiōe. causabat a natura et amore na-
turali. dolor autem quo dolebat beata
virgo. cābatur a gratia et dilectōe gra-
tuita. Sed gratia iproportionabiliter p̄-
fectior et fortior ē natura. ergo ipropor-
tionabiliter maior ē amor gratuitus q̄
amor naturalis. ergo dolor cātus a gra-
tia iproportōabiliter est maior q̄ dolor
cātus a natura. dolor sanctorum cāba-
tur a natura dolor autē vginis a natura
et grā. sed maior a grā. ergo in infinitū
erat maior dolor beate vginis q̄ dolor
aliorum. ergo et aureola eius erit ma-
ior aureolis aliorum.

De aureola predicatorum. ca. 17.

Actione predicta queritur d aureo-
la predicatorū vtrum fuerit i bea-
ta vGINE. Et videtur q nō. Cessante cā-
cessat effectus. Beatissima vgo nō ha-
buit statū pdicatorum vlt doctōrū. er-
go non hūit aureolā pdicator. Media
p̄. p ap̄m. i. Cor. 14. Mulieres i eccl̄ijs
taceant. Sed cōtra. Plus est pdicār
scō q̄ verbo. Alij pdicatores pdicauē-
runt verbo: beatissima vgo principalr
pdicauit facto: s; iproportionabiliter est
p̄fect⁹ factū q̄ vbtū: ergo iproportionabi-
liter p̄fect⁹ pdicabat brā vgo q̄ alij. er-
go p̄fectiorē hūit aureolā. Et si dicī-
q̄ alij pdicauerunt scō hoc fuit per ac-
cidēs. Accidit enī scō q̄ sit signum vel
exemplū. beatissima autē virgo p se factis
vtebat p verbis in sua pdicatōe. in d
sponsatōe. sacramentoz susceptione. et
cōsimiliū quibus vtebatur nō ad sui p̄-
fectionem sed ad nostrā instructionē
et vtilitatez. Item maria cōseruabat

omnia verba hec luce. 2. Sci dicunt q
ideo cōseruabat vt opportunis tēpibz
ad scribēdū euāgelistis reuelaret. ergo
beata vgo nobis p euangelistas predi
cabat. Itē doctrina prudentū facilis
est p̄. 14. S; b̄tissima vgo breuissime
z lucidissime oīa p̄dicabilia vno verbo
p̄dicauit q̄n dixit in nuptijs ioh. 2. Qd
cūq; dixerit vobis facite Qui enī facit
quēcūq; filius dei dixerit omnia p̄dica
bilia impleunt. ergo beata vgo omnia
vno vbo p̄dicauit. Itē dicūt q̄ de sa
piētia sp̄aliter intelligunt de beata vgi
ne. De illa autē dicit q̄ est doctrix disci
pule dei. Sapi. 2. ergo b̄tā vgo ē do
ctrix. ergo debet ei aureola p̄dicatoz.

Itē p̄ph̄e sunt doctores. ergo p̄ph̄e
se doctrices. Sed b̄tissima vgo fuit p̄
phetissa. ergo doctrix. mior p̄. 1. Ysa. 2.
Accessi ad p̄phetissam. glo. virginem
mariā. Qd autē mulieres possunt cē
p̄phetisse. patz Act. 21. q. 4. filie virgi
nes erant q̄ p̄phetabant. Itē omnes
alij predicatorēs p̄dicabāt p̄ verbum
creatum. b̄tissima autē virgo p̄dicabat
per verbum increatum. ergo p̄dicauit
excellētius omni predicatorē. ergo h̄z
aureolam predicatorū excellētiorē
omni aureola predicatorum.

De aureola virginum. ca. ii. 2.

Onsequēter queritur de aureola
virginū z videt q̄ non habuerit
aureolam virginū hac ratōe. Aureola
debet fm̄ perfectissimū z difficilissimū
cōtinētie. ergo vbi nō ē pugna. nec vi
ctoria. Itē Apl's. 2. thim. 2. Nemo co
ronabit nisi qui legitime certauerit.
Beatissima autē uirgo non certauit
certamē vginum. ergo nō h̄z aureolā
virginum. Item p̄hs. Qd cōtinens
est qui patit̄ z non deducitur. insensibi
lis qui nec patitur nec deducitur. B̄tā
vgo nō patiebat̄. ergo nec fuit conti
nens. ergo nec h̄z aureolāz continēti

sue virginitatis. Contra. beata virgo
dicitur virgo virginum. z hic loquen
di modus dicitur uel vocatur excellen
tia vel origo excellentie. vnde Rosa
flos florum. i. dignissimus inter flores
Vel dicit originem: ut maria iacobi.
Si ergo dicitur Maria virgo virgi
num. i. excellentissima inter virgines.
ergo quicquid debetur alijs virginibz
debetur ei excellētius. Si autē di
citur virgo virginum per originem ut
sit sensus virgo mater virginum: tūc
ipsa est mater virginum in virginita
te: z sic erit mater virginitatis. alie au
tem sunt nutrices virginitatis. ergo
beata virgo improporcionabiliter eū
tialius se habet ad virginitatem q̄
alie virgines. ergo improporcionabili
ter perfectius habebit aureolam super
alias virgines. Item beatissima vir
go est regina virginum z hoc sibi soli
conuenit: ipsa enim sola a maledicto
legis quasi a seruitute carceris z capti
uitatis virginitatem liberauit. z eam
liberam z gloriofam reddidit: z sic om
nes virgines in quantum virgines a
seruitute legis liberant: z sue serui
tuti mancipauit: z sic est effecta regina
virginum. Omnes alie sunt ancille
virginis z pedisseque. Sed impropor
tionabilis est corona ancille z regine.
ergo improporcionabiliter perfectio
rem habet aureolam super aureolam
virginum. Item beatissima virgo ha
buit virginitatem in summo ut patebit
infra. ergo habet aureolam virginita
tis in summo. Post hec q̄ritur quo
modo fuerint fructus in beata virgie
qui distinguuntur secundum statum in
nocentie vel continentie trigessimus se
ragessimus centenus. Et videtur q̄ il
los non potuerit habere excellētius
qua trigessimus: nō excellit trigessimū.
nec sexagesim⁹ sexagesimū. nec cēten⁹
cētenū. Solutio ad hoc: soluētes dici
m⁹. q̄ iste b̄titudies determinant fm̄

actus pfectissimos vie . 7 propter hoc
 cuacuabunt in p̄ria ubi nō est pauper
 tas nec luctus nec esurtes &c . Et cō
 cedimus q̄ beata v̄rgo habuit omnes
 istas sc̄dm q̄ probatum est se; excellen
 tius omni viatore concedentes omnia
 q̄ oppos. ta sunt de paup̄rate similiter &
 de mititate . Qd̄ aut̄ obicitur d̄ Moy
 se q̄ erat mitissim⁹ intelligendū est in
 generatōe sua vel respectu precedenti
 um vel contraneorū suorū: q̄ beatissi
 ma v̄rgo nō cadit in numerū cū alijs:
 quia nō est vna de oib⁹ sed ē sup om
 nes . Concedimus 7 q̄ bt̄issima v̄rgo
 habuit oēs aureolas 7 oīa dona gratul
 ta omnīū aliorū sc̄dum . De aureo
 la martirū . Ber . Longe eam plus ip̄
 martirē censemus in qua passionis sen
 sum cōpationis supauit affectus . Itē
 de omnibus aureolis simul . Ber . super
 illud eec̄lei . 24 . In plenitudine sc̄dum
 detentio mea . Merito in plenitudine sā
 ctorum eius erat detētio: cui nec fides
 defuit p̄iarcharū . nec sp̄s p̄pharum
 nec zelus ap̄lorū . nec constantia mar
 tirū . nec sobrietas cōfessorum . nec ca
 stitas virginū . nec fecūditas coniuga
 tarum . nec puritas angelorū . Ex hac
 auctoritate p̄ q̄ beatissima v̄rgo ha
 buit oēs proprietates gratuitas aliorū .
 Rationes in p̄trariū positas p̄ cōtrarias
 rationes credim⁹ sufficēter eē solutas .
 Ad illud qd̄ vltimo obicitur de fructi
 bus . dictū q̄ illos habuit excellenti⁹
 omnibus viatorib⁹ duplici ratōe . Una
 quia hūit eos omnes simul vtpote vir
 go . vidua . 7 iugata . Altera quia vni
 quodq̄ excellenti⁹ habuit . In xxx . enī
 fructu qui debet cōiugatis . per dena
 rium gl̄ie eterne perfectio signat̄ . per
 ternarium tria bōa coniugij . s . fides p
 les . sacramentū . p̄ que coniugati tēdūt
 ad vitam eternam . Illa autem tria ha
 buit excellentius beata v̄rgo : ut p̄ba
 tum est supra . ergo habuit fructum tri
 gesimum oib⁹ excellentius . Itē in lx .

per denarium signatur perfectio eter
 ne glorie : In senario . 6 . opa misericordie
 per que vidue tendūt in vitam eternā .
 Illa autē; opera misericordie fuerunt ex
 cellentius in beata virgine omni viato
 re . ergo habuit fructus sexagesimū ex
 cellentius vniuersis . Centesimus fru
 ctus seu numerus qui cōsistit ex dena
 rio in se ducto vitam angelicam in ter
 ris significat . p̄ quā tenditur ad societa
 tem angelorum in celis . Vita vero an
 gelicam habuit bt̄issima v̄rgo excellen
 tius omnibus i teris . ergo beatissima
 v̄rgo habuit fructum centesimū excellē
 tius vniuersis . Et sic pat̄; qualiter bea
 tissima v̄rgo omnes beatitudines . 7 om
 nes aureolas . 7 huiusmodi fruct⁹ om
 nes habuit in summo .

De fructibus quos ponit apostolus ad
 gal . 5 . ca . iij .

Ost̄ hec queritur de fructib⁹ quos
 ponit Ap̄ls ad Galathas v . Fru
 ctus autē spirit⁹ est caritas . gaudium .
 &c . Qualiter fuerint in beata v̄rgine .
 Et videtur q̄ excellentius omni viato
 re . 7 hac ratōe . Gratia 7 peccatū oppo
 nuntur . cōiunctio 7 diuisio similiter op
 ponitur : a peccato ē diuisio . ergo a gra
 tia ē cōiunctio . Sed in beata virgine
 fuit ip̄portionabilis gratia . ergo ip̄po
 rtionabilis cōiunctio . Sed ad cōiun
 ctionem cū deo sequitur resectio sue
 fructus : ut; in fructōe p̄rie que sequit̄
 ad summā cōiunctionem . Sed in bt̄is
 sima v̄rgine fuit sūma 7 ip̄portionabi
 lis p̄iunctio vie . ergo ip̄portionabi
 lis resectio . ergo habuit oēs fructus in
 summo . Itē ysa . 3 . Dicite iusto quoniam
 bene . quoniam fructum adinuentio
 nū suarū comeder . Et in ps̄ . Labores
 manuum tuarum &c . ergo in operibus
 bonis est resectio . In beata virgine
 fuerunt opera ip̄portionabiliter bōa
 ergo 7 resectio ip̄portionabilis . Itē
 ps̄ in custodiendis illis retributio mē
 ta . Sed bt̄a v̄rgo ip̄portionabiliter alijs

custodiunt. ergo in ipsis iproportōabili-
ter retributiōem habuit. Item. Secu-
ra mens quasi iuge cōmuni. Sed brissi-
ma virgo alijs iproportōabiliter secu-
ra fuit. ergo alijs iproportōabiliter con-
uiuauit. Itē ysa. 28. Si auertis a sab-
bato pedem tuum. facere voluntatem
tuā in die scō meo. et vocaberis sabba-
tum delicatum. et sanctus dñi gloriofus:
et gloriificaueris eum: dum non facis
vias tuas. et non inueniatur voluntas
tua. vt loquaris sermonem: tunc delec-
taberis super domino. et sustollas te su-
per latitudinem terre: et cibabo te here-
ditate iacob patris tui. Omnia hec que
premittuntur ad istam cibationem fue-
runt in beata virgine summe. ergo ci-
batur in summo.

De caritate. cap. 120.

Ost hec queritur de fructu que ē
caritas. et probatur q̄ i beata vir-
gine fuerit in summo. hoc modo. Cari-
tas est que de terra ad celum euocat.
et sic duo innuuntur que pertinent ad
hunc fructum. A terrens sepacio. Ad
celum eleuatio. vtrumq; istorum i brā
virgine fuit in summo. Qd iproportōa-
biliter alijs a terrens fuit separata p̄
per hoc q̄ nec pulvis venialis p̄i pedi-
bus eius adhesit. q̄ omnibus alijs via-
toribus inuitabile fuit. Qd ad celum
maxime eleuata fuit. sic pbat Mat. 5.
Ubi est thesaur⁹ tuus etc. ergo thesau-
rus tuus trahit ad se fructum. S; brā
virgo habuit iproportionabile thesau-
r⁹ i regno celorum. ergo iproportōabiliter
leuabatur ad celum. Item eleuatio est
grā. s; in brā virgine fuit iproportōabil-
gratia. ergo etc. Itē in ps. 23. Fuit res
q̄ones. vna. Quis ascendet in montem
sanctum tuū. Altera aut quis stabit i
loco scō tuo. Tertia. Quis habitabit. Qd
difficile est et perfectum ascendere. dif-
ficilius et perfectius stare. difficilimum
et perfectissimum habitare et quiescere.
Sed ad statū apostolorum qui sunt ma-

iores de ecclesia pertinet ascendere. s;
non habitare ymo descendere. Vñ an-
geli descende bāt et ascende bāt in Gen.
28. cap. Unde apostolus rapiebatur vt
q; ad tertium celum; et mox descendit ad
disponenda cubicula infirmorum. Vñ
ipse dicit. 2. cor. 5. Siue mente excedi-
t⁹. siue sobri⁹ sumus nobis. ergo ad p-
fectiorem statum q̄ apostolorum fuit
ad quem pertinet ascendere et quiesce-
re. Sed super statum apostolorum nō
fuit status eminentior q̄ status beate
virginis. ergo ad statum btē virginis p-
tinet ascendere habitare. et quiescere.
Item ps. 23. Concupiuit et defecit aīa
mea in atria dñi. Lōcupiscere et defice-
re medium est inter atria domini con-
cupiscere et non deficere. Primum per-
tinet ad statum viatorum. secundū ad
statum comprehensorum. ergo mediū
ad statum medium. hic est autē stat⁹
beatissime virginis. ergo beata virgo
atria domini concupiuit et non defecit
ergo ibi requieuit. Itē ysa. vi. Et rege-
uit super eum spiritus domini. spiritus
sapientie etc. Bernar. Nimirum super
eam. ergo et sup eam requieuit spūs s̄
ctus. Sed requies est p̄uatio motus.
Sed augment⁹ et diminutio sunt mo-
t⁹. ergo si habuit spiritus sanctum fuit
sine motu. ergo sine augmento. ergo in
summo. ergo fructum caritatis in sum-
mo. Item sapi. vi. In corruptio facit eē
proximū dō. Sed in beatissima virgine
fuit iproportōabilis incorruptio. ergo
iproportōabilis proximitas deo. Itē
luce. 14. et 18. Qui se exaltat humiliabi-
tur etc. Beatissima virgo fuit in summo
humiliata. ergo in summo eleuata. Cū
ergo caritatis fruct⁹ sit eleuatio ad ce-
lum. manifestum est ex his q̄ brissima
virgo habuit fructus caritatis in sum-
mo.

De gaudio. capi. 121.

Ost hoc querit de scō fructu qui
est gaudium. De quo glo. ibidem

Quid gaudij est puritas conscientie. et
 eleuatio animi in his que digna sunt se
 exaltatis. Sed hec tria puritas. scilicet
 conscientie vt patuit supra. et eleuatio
 animi vt proximo est probatum. et digni
 tas donorum spiritualium fuerunt in
 beata virgine in summo. ergo habuit
 fructus gaudij in summo. Item ps. 197.
 Uiderunt omnes fines terre salutem dei
 nostri. iubilate deo etc. Glo. q. visio sal
 uationis est causa iubilationis. Sed in
 visione ista beatissima virgo in summo
 vidit. ergo iubilauit in summo. Item lu
 ce. 2. Annuncio vobis gaudium ma
 gnum. q. natus est sal. Improporcionabi
 liter maius est saluatorem nasci de se.
 q. nasci sibi. ergo beatissima virgo im
 proporcionabiliter omnibus causam gau
 dij habuit. ergo improporcionabiliter oibus
 gauisa fuit. Item improporcionabiliter ma
 ius est saluatorem sibi nasci filium q. sibi
 nasci dominum. Si. n. beata gens cuius est
 dominus eius. improporcionabiliter beator
 e cuius dominus filius eius. Sed beatif
 sime virgini nascebatur filius. alijs do
 minus. ergo improporcionabilem causam
 alij gaudenti habuit. ergo in summo ga
 uisa fuit. Item iohannis. 14. Si dilige
 tis me gauderetis vniq. etc. hec est ime
 diata et per se. Dilectio. n. est immedia
 ta causa gaudij. Sed beatissima virgo
 habuit dilectionem in summo. Item luc.
 10. Gaude et exultate. qm. no. v. etc.
 hoc est gaudij de predestinacione eterna.
 et de presenti iusticia. Sed beata virgo ha
 buit partem iusticie in summo. ergo et gau
 dium in summo. Item aliquis predestina
 tur vt sit seruus dei et filius per adoptio
 nem. aliquis vt filius dei sit per deum:
 vt xps homo: aliquis vt sit mater dei p
 naturam. sed improporcionabiliter maius
 est matrem dei esse p. naturam q. esse fi
 lium per adoptionem. ergo beatissima
 virgo causam gaudij h. in summo. Item
 ap. ad phil. 4. Gaude in domino. do
 minus enim prope est. ergo proximitas

est causa gaudij. Sed beatissime virgini
 in summo proximus fuit. ergo summum
 gaudium habuit. Item ap. ad col. 3. ha
 bentes super omnia caritatem: que est vinculum
 perfectionis. et pax dei exultet in cordi
 bus vestris. glo. Caritas que est causa
 exultationis. Sed beata virgo habuit
 caritatem in summo. ergo exultauit in
 summo. Item ad ro. 14. Regnum dei iter
 vos est pax. et iusticia. et gaudium in spu
 sancto. Beatissima virgo improporcionabi
 liter plus habuit in corde de regno dei.
 ergo improporcionabiliter plus de gau
 dio in spiritu sc. Item dicitur in ps. 22.
 Misericordia et veritas preceperunt faciem
 tuam. beatus populus qui scit iubilacionem.
 Precessio misericordie est causa iubilacionis.
 Sed in beatissima virgine precessit mi
 sericordia in summo. ergo sciuit iubila
 tionem in summo. Item 2. Thob. 5. Qua
 le gaudium mihi est qui in tenebris sedeo.
 et lumen celi non video. ergo attracto sen
 su in luce esse. et lumen celi videre est
 causa leticie. hoc autem fuit in beatissi
 ma virgine in summo. ergo habuit gau
 dium in summo. Item beata virgo om
 nibus viatoribus et comprehensoribus est causa
 gaudij et leticie. ergo plus omnibus habuit
 gaudij et leticie. Vnde sarras in figura ei
 dicit. gene. 21. Risum mihi fecit dominus. et
 oes qui audierunt coram ident mihi. qua
 si diceret. Gaudium principaliter pertinet
 ad me. alijs autem inconsequenti et p. me.
 Unde Judith. xv. Tu gloria iherusalem. tu
 leticia israel. tu honorificentia populi
 nostri. Item ysa. 9. Letabuntur coram
 te. sicut qui letantur in messe: sicut exul
 tant etc. hic tanguntur due cause gau
 dij messorum de fructu: victorum de spolijs
 Si ergo est gaudium de fructu. Sed bea
 tissima virgo habuit fructum in summo.
 Item beata virgo habuit victoriam et
 spolia in summo que ex faucibus leuia
 than totum mundum quasi spolijs eri
 puit. ergo gaudij fructum in summo
 possedit.

De pace. cap. 122.

Ost hec querit de fructu q est par
q fuerit in summo in beata virgi
ne probatur hoc modo. luc. 2. Gloria in
excelsis deo. Et in terra pax hominib?
27. Beatissima virgo inproportionabi
liter omnibus habuit bonaz volutatē.
ergo iproportionabiliter pacem. Item io
hannus. 14. Pace; relinquo vobis. Pa
cem meam do vobis 27. hec ē duplex
par. s. eternitatis: 7 pectoris. Pax pec
toris est quies a peccatis. Illam autem
habuit beatissima virgo in summo. In
alijs autem quies a peccato est cessatō
peccatō. ergo beatissima virgo habuit
pacem pectoris in re: 7 pacem eterna
tis inproportionabili certitudine. ergo
habuit fructu; pacis inproportionabilr
oī viator. Item ysa. 32. Opus iusticie
est pax. Sed beatissima virgo iusticia;
habuit in summo. ergo 7 pacem i sum
mo. Item in ps. 75. In pace factus ē loc?
eius. Sed beatissima virgo iproportōa
biliter fuit locus dñi. ergo iproportōa
biliter pax. Item mundus pacē eius tur
bare nō potuit. qz pauperima spū fuit
Item dyabolus pacem eius turbare nō
potuit. qz humilis in summo fuit. Sed
hec caro turbare potuit. quia fomes ī
ea extictus fuit. 7 sic patet quomō btā
virgo fructum pacis in summo hūit.

De patientia. ca. 123.

Ost hec queritur de patientia ps
93. Secundū multitudinē dolorum
meorū in corde meo. cōsolationes tue le
tificauerunt animā meā. Sed btissima
virgo habuit dolore; passionis p? filiū
suū i summo. ergo fructū patientie in sū
mo. Item sicut se h3 passio ad passionem
ita cōsolatio ad cōsolationem. Item aut
ī passioe summi dolore hūit 7 summa;
cōsolationem. S; passio btissime virginis
similima fuit illi passioi. ergo 7 cōsola
tio cōsolatōi. Item puer. vlt. Date sicerā
merentib?. 7 vinū his q amaro sūt aio

Sed btissima virgo hūit amaritudinē;
passiois i summo. ergo 7 sicerā cōsolatōis
i summo. Item ysa. 61. Dabit ei dñs coro
nā p cinere. oleū gaudij p luctu. palliū
laudis p spū meroris. S; btissima vgo
hūit luctū 7 merorē i summo. ergo gau
dium 7 cōsolationē; in summo.

De longanimitate. ca. 124.

Ost hec queritur de longanimita
te. glo. Qd longanimitas ē i expe
ctatioe boni. In se sic. Bonū expectatū
reficit. Sed btissima vgo iproportōna
bile gaudiū alijs expectavit. ergo fruc
tū lōganimitatis iproportionabilr hūit.
Item bonū expectatū nō reficit nisi i ali
quo certū sit hēri. ergo ubi ē maior cer
tudo de hēndo. ibi maior refectio in
expectando. S; btissime virginis expe
ctatio oībus alijs iproportionabiliter fru
ctum habuit lōganimitatis. Item oīs al
terius viatoris expectatio ē per modū;
esurientis. expectatio beate virginis fuit
per modum comedentis. S; inpropor
tionabiliter magis delectat expectatio
in comedendo. qz in esuriendo. Paret
ergo q beata virgo fructum longani
mitatis habuit inproportionabiliter
viatoribus uniuersis.

De bonitate. ca. 125.

Ost hec querit de bonitate glo.
Est dulcedo animi. Sed scō; phm
Dulce est quod amaro impmixtur; dul
cius qd amaro impmixtus: dulcissimū
quod amaro impmixtissimū: Sed ani
mus beate virginis solius fuit omni
amaritudine impmixtissimus. ergo
eius solius animus fuit dulcissimus.
Item hec dulcedo est de bonis cogni
tis 7 habitis. Sed beatissima virgo bo
na nobilissima in se cognouit 7 habuit.
ergo dulcissima fuit. Item ps. 30. Quā
magna multitudo dul. tue do. quam
ab. ti. cc. Sed beatissima vgo nobilissi
ma timorē. s. reuerēcie hūit in summo.

ergo dulcedinē habuit in sūmo. Item
Iudic. 6. legi q̄ vellus dulci rore im-
pletum post hoc totam areā impleuit.
Per vellus bñssima virgo intelligitur
que totū mūdum dulcedine repleuit. et
go plus omnibus dulcedinis habuit.

Itē ad hebr. 9. In archa fuit vna cū
māna. Per archam bñ virgo. per mā-
na sūma dulcedo signat. ergo ipsa i sū-
mo habuit dulcedinem. Itē eccl̄i. 24.
Spiritus me⁹ super mel dulcis. Sed p
mel cōter intelligit qd dulcissimum.
Iuxta illud Iud̄. 14. Quid dulci⁹ mel
letero bñssima virgo habuit maiorez
dulcedinem super om̄e dulcedinem.
Item quanto arbor altior. tanto fruct⁹
dulci⁹. Sed fructus bñssime virginis
fuit dulcissimus. quia ipse solus altissi-
mus. Sed si fructus fuit dulcissimus.
ergo rami iuxta illud Jacobi. 3. Nūqd
fons de eodem forāie emanat dulce⁹
et amarum aquat. q. diceret. Qualis in-
tus. talis et extra. Cum ergo a beatissi-
ma virgine sūma dulcedo pcesserit.
p; q̄ dulcissima fuerit. Sic ergo p; q̄
beatissima virgo bonitatem. i. dulcedi-
nem animi habuit in summo super om-
nem viatozem.

De mansuetudine. ca. 126.

Ost hec querit de mansuetudine

Est autē mansuetudo fm glo. tra-
ctabilitas. Tractabilis autem est qui
h; bonos mores. Boni autē mores sūt
per virtutes. beatissima uirgo habuit
uirtutes in sūmo. ergo tractabilis fuit
in sūmo. Item Jaco. p̄io. Cū mansue-
tudine suscipite insitum verbum. Glo.
Cum māsfuetudine cōtra iram. Qui mi-
nus hab; de ira habet magis de māsfue-
tudine. Beatissima virgo oīno caruit
ira. ergo habuit māsfuetudinē in sūmo.
Item inter supbos semp iurgia sunt. et
go superbia per se est causa iurgiorū.
ergo vbi plus de supbia plus de iurgiis
minus de māsfuetudine. ergo p opposi-

tū; vbi minus de supbia minus de iur-
giis. et plus de mansuetudine. Sed in
beatissima virgine fuit humilitas in sū-
mo. ergo et mansuetudo. Itē Tractabi-
lis dicitur qui est omnib⁹ cōformis et cō-
formabilis. Tractabilis ergo est qui ē
omnibus omnia. hoc autē potest ēē duo-
bus modis. vel scdm genera singulorū
sicut paulus q̄ factus est iudeis sicut iu-
deus etc. vel scdm singula generū. et iste
ē simpliciter oibus omnia. et hoc fuit
beatissima virgo. ergo beatissima ego
fuit tractabilis in sūmo. Unde Ber. in
sermōe de assumptōe. Signū magnū.
Quid ad mariā trepidet humana fragi-
litas. Nihil auster⁹ i ea. nihil terribile.
tota suauis est. Et infra. Oib⁹ oīa scā ē
oibus mīsericōdie sinū aperuit. ut d̄ ple-
nitudinē eius accipiat vniuersi. captiu⁹
redemptionē. eger curationē. tristis cō-
solationē. peccator veniā. iust⁹ gratia;
angelus leticia. et eniq; tota trinitas
gloriam filij psona carnis humane sub-
stantiā ut nō sit qui se abscondat a calo-
re eius. Itē argui pōt ex eo q̄ eccl̄ia in-
terpretetur eam diuersis statibus et p-
prietatibus assimilando d. eccl̄i. 24.
Ego q̄si vris fructificauī etc. Ex quib⁹
oibus argui pōt q̄ ipsa est omnib⁹ con-
formabilis. et oibus comparabilis. Et
ideo omnibus in summo tractabilis.
Item paulus fuit omnia oibus scdm
assimilationē. i. cor. 9. Beatissima autē
ego scdm veritatē. Itē paulus diuersis
hominib⁹ et statibus se pro loco et tem-
pore cōformauit scdm similitudinem et
cōdescensionem. beatissima autem vir-
go simul et semel diuersis tēporibus et
etiam oppositis se conformauit scdm
rem et veritatem rei. Simul enī secun-
dum rem et matribus. et virginibus se
cōformauit et viduis. hominib⁹ et ange-
lis. ergo fuit improporcionabiliter tra-
ctabilis viatorib⁹ vniuersis. Sic ergo
patet q̄ beatissima virgo habuit fructū
mansuetudinis in summo.

De benignitate. ca. 127.

Ost hec queritur de benignitate .
que est ut dicit glo . largitas rerū
in summo: probat hoc mō . Largitas re
rum cōsistit in dando . sed beatissima v
go inproportionabiliter omnibus dāt
ergo inproportionabiliter omnib⁹ pl⁹
larga fuit . Minor pz hoc modo . De deo
patre dicit . Apl's ad ro . 8 . Qui proprio
filio suo non peperit . Quō non omnia
nob cū illo dōauit . Sed deus dedit no
bis filium generādo ipsum secundū di
uinam naturam . z eius incarnationez
operando . ergo z beata virgo dedit no
bis filium ipsum generādo secundū hu
manam naturam . ad ipsius incarnatio
nem carnem vniendam ministrādo . er
go z ipsa nobis filium dedit . z in ipso
omnia nobis cōtulit . Itē beatissima v
go dedit omne dabile . ergo fuit magis
larga omni viator . media patet . Omne
enim dabile est deus vel creatura . Ip
sa enim dedit deum mādō . z mundum
z oīa deo . De primo dicit in libro sapie
7 . ca . Quoniā omnīū bonoz mater ē .
de secūdo venerūt mihi omnia bona pa
riter cū illa . Itē pz . 50 . Benigne fac .
glo . filium mittēdo . peccata dimitte do .
Sed inter oēs creaturas filij missioni
z peccati dimissioni sola officium z mi
nisterium exhibuit . ergo iproportiona
biliter plus omnibus benigna fuit . Itē
ad . i . cor . 13 . Caritas patiens est . benigna
est . he sūt propositiones p se . Ergo vbi
maior caritas . ibi maior benignitas .
Sed beatissima vgo in summo habuit
caritatē . ergo z benignitatem . Item
Mat . 8 . Sicut z pater vester solē oīrī
facit z pluit supra ingratos z malos .
glo . benign⁹ quia dedit eis potestātē fi
lios dei fieri his qui credūt in nomi
ne eius . Qui nō ex lēg . zē . Sed post d
um beata virgo in summo suo modo de
dit nobis filios dei fieri per gratiā nos
regenerādo . beatissima enim virgo de

dit nobis potestātē filios dei fieri rege
neratozem nostrū generādo . Un luc . 2 .
Maria peperit filiū suum primogeni
tum . Glo . i . vñū filium genuit . in quo
nos omnes secundum spiritū in filios
dei regenerauit .

De fide . ca . 128 .

Ost hec querit de fide . dicitur autē
hic fides fm glo . inuisibiliū certi
tudo . Intenditur autē delectatio ex cer
titudine tribus modis . Prim⁹ modus
est p scibiliū pluralitatē . ut si delectatō
est in sciēdo : quāto plura sciūtur tan
to maior est delectatio . Sed beatissima
virgo plus omnib⁹ sciuit . ergo plus om
nibus scdm hunc modū delectationis
habuit . Secund⁹ modus est per nobili
tatem z melioritatē scitozū : ut si est de
lectatio in sciēdo talia : maior delecta
tio erit in sciēdo nobiliora z meliora .
Sed btissima virgo sciuit inproportio
nabiliter meliora z nobiliora ad sciē
dum alijs . s . deū trinitatē . z btitudinez
ppriā . ergo eius delectatio quā habuit
in sciēdo . oīum aliozū delectationib⁹
fuit iproportionabil . Nihil enī est dele
ctabilius anime scire q̄ scire deū . z se
ab ipso scire nūquam separandū . Ter
tius modus est p modum sciēdi perfe
ctiorem : ut si delectat aliquid scitum
simpliciter scitum perfectius plus dele
ctat . Sed btissima uirgo inproportio
nabiliter perfectionē habuit in sciēdo :
Item mūdicia preced . t uisionem . uisio
certitudinem . certitudo delectationē .
Sed beatissima uirgo habuit inpropor
tionabilē namdiciā . ergo uisionem . er
go certitudinē . ergo z delectationem .
Sic ergo pz qualiter btā uirgo z plura
sciuit z delectabiliora ad sciendum . z
pfectiori modo sciēdi omnibus alijs .
z sic certitudinem habuit inuisibilem
excellētius omnibus alijs . Itē fructum
fidei habuit in summo .

De modestia . ca . 129 .

Ost hec queritur s̄ modestia : que
ut dicit glo. consistit z in dietis. z
in factis. z sermone. Sed hec fuerunt i
sumo in beata virgine. ut probatur est
supra. ergo z resectio debebatur. Si
cut enim se habet cibus ad cibum : ita
delectatio ad delectationē. Item sicut
se habet virtus ad virtutem ita actio
ad actionem. z modus actionis ad mo
dum actionis. Sed beata virgo habuit
virtutem in sumo. ergo z actiones. er
go z modū. Sed penes modificationē
consistit modestia. ergo habuit modesti
a in sumo. ergo z fructus modestie.
Itē in virtutibus politicis virtus ē me
dietas duorum extremorum. vnde in his
modus consistit circa medius. In vir
tutib⁹ autē theologicis tanto aliqd per
fectius habet virtutis esse quāto maior
elevatio z extensio ad cōsecutionē fi
nis. vnde modus ibi attenditur secūdu
maiores elevationē virtutis. Fides enī
tanto magis est virtus quanto magis
elevat potentiā ad credendū : z simili
modo spes tanto perfecti⁹ habet esse v̄
tutis quanto magis elevat ad sperādū
Similiter est in amore : cuius modus ē
non habuisse modū. Si ergo modestie
est tenere modū. ergo modestissimi in
sumo erit tenere modum in sumo. Sū
mus autē modus est per modū in statu
vie eleuare potentiā ad p̄fectissimū ac
tum qui potest esse in statu vie. huius
modi autē elevatio fuit tantū in beata
virgine. ergo ipsa habuit modū tantū
in sumo. Item glo. super illd ro. 12. Ra
tiōabile sit obsequiū. Neq; nimis neq;
minus. hoc autē solū conuenit beatissi
me virgini precise. ergo sola habuit fru
ctus modestie in summo. Item in alijs
viatoribus modestia ē cōhibitiō z restri
ctio appetitū inordinatorū a concupi
scentia surgentiū : z fructus modestie
est resectio uel delectatio de huiusmo
di cōhibitiōe vel restrictione. vnde ē q̄
si delectatio pugnatōrū post victoriā

z sic est delectatio per modū penitētie
Modestia autē beatissime v̄ginis non ē
de restrictione appetitū inordinatorū
qui in ea esse nō possunt : sed est perfe
cta subiectio carnis z sensualitatis ad
sp̄ritū in tale z tam plerum rationis
dominium q̄ non est possibile trascribi
lem vel cōcupiscibilem z rationalez ex
cedere suum modū : z sic fructus mode
stie i ipsa nō est super cōhibitione uel
restrictione motū inordinatorū qui in
ea nō sunt : Sed in ea est delectatio su
per eo q̄ huiusmodi motus ei nō insūt
nec inesse possunt : z sic sua resectio est
per modum innocētie : aliorum autē rese
ctio fuit p̄ modum penitētie. Sed stat⁹
innocētie improporitiōabiliter excellit
statū penitētie in dignitate. ergo rese
ctio p̄ modum innocētie resectionem p̄
modum penitētie : quia pena pōt demer
culpa phenis erit. Sic ergo p̄ q̄ bea
tissima virgo fructum modestie impro
poritiōabiliter excellentius habuit om
ni viatore.

De continentia. ca. 130.

Ost hec queritur de continentia.
que ut dicit glo. ē ab illicitis ab
stinere. z intelligit de licitis z ē virtus
placitis abstinuisse bonis. z intelligitur
hoc de placitis secūdu sensum. Non
enim ē virtus abstinuisse a bonis plac
tis secūdu intellectū. Illa enim sunt
simpliciter bona z scdm virtutem ap
petenda. a bonis autē sensibilibus dele
ctabilibus abstinendū : sūme vero dele
ctabile scdm sensum est actus genera
tionis : ergo ab hoc abstinere est mari
mū virtutis. hoc autē potest esse duob⁹
modis : s̄m ab continentiam perfectā vel
secūdu perfectiōē. vel scdm perfectis
simam. Perfectā ut in cōiugatis. perfe
ctiorem ut in viduis : perfectissima : ut
in virginibus z ibi perfectior ē : q̄ vir
ginitas perfectior. ergo simpliciter in
summo. hec autē in beata virgine fuit

in summo. ergo habuit fructū continē
tie in summo. Item virtus est circa az
dum et difficile: s; hec est cōtinentia
secundum abstinētiā actus genera
tionis maxie ē ardua et difficilis nature
corruptibilitate. Precipue circa partē
que est corrupta et infecta. ergo vbi est
illa abstinētia in summo. ibi erit cōtinen
tia in summo. Itē licitū est q nulla lege
prohibetur. sed beatissime virgini non
ē lex posita. iustis. n. n. ē lex posita. Un
de ad gal. s. enumeratis fructibus sub
iungitur. Aduersus huiusmodi non ē
lex. ergo omnia ei licebant. Omnibus
autem alijs est lex posita. ergo omnia
erant ei improporcionabiliter magis li
cita. ergo improporcionabiliter alijs fru
ctus eius erat continentia. Item aug
mentat virtutem cōtinentie abstinere
a rebus non tantū placitis et licitis. sed
etiam aliquibus debitis. Erit ergo vir
tus continentie perfecta abstinere a li
citis placitis. et debitis. ergo a magis
debitis abstinere erit maior virtus.
Sed beatissima virgo improporcionabi
liter abstinent ab honoribus. et rebus
sibi debitis plus omnibus alijs creatu
ris. Item augmentat virtutez continē
tie abstinere a magno et digno sibi de
bito et licito et erit continentia si abstie
atur ab honore in summo. Sed honor et
reuerentia que debebatur ei inquantū
erat mater dei. excellit omnem reuerē
tiam. et omnem honorem debitūz crea
ture. ergo ipsa habuit fructum conti
nentie in summo. Sic ergo p; qualiter
beatissima virgo abstinent a summe lici
tis. a summe debitis. a summe dignis.
et sic habuit fructum continentie excel
lentius omnibus creaturis.

De castitate. ca. 131.

Ost hec queritur de castitate. que
ut dicit glo. ē recte vti licitis. Et
q; su erit in beata virgine in summo p

bat hoc modo. Triplex ē status. Ante
gratiā uel pter gratiā. in gratia et i glo
ria. In p;io statu sunt opatio s; naturā
In vltio sit opatio s; glā. S; iter hec
duo extrema duo sūt media. s. operari
quādoq; s; naturam quādoq; s; gra
tiam: et operari semper secundū natu
ram et gratiam. sed operari secundum
gloriam conuenit comprehensoribus:
secundum s; naturam corruptam vel
non corruptam conuenit hominib; siue
peccatorib; siue nō peccatoribus. ope
rari vero quādoq; secundū naturam
et quādoq; s; gratiam conuenit viato
ribus. ergo omnia operari secundū na
turam et gratiam conuenit statui me
dio inter comprehensores et viatores.
Ille autem status medius ē beatissime
virginis. ergo illud operari conuenit
beatissime virgini tantū. et illud opari
ē summe recte vti licito. ergo ei conueit
castitas in summo. Itē omnes actiones
humane sunt referibiles secundū ac
tum vie. ergo summe perfectus secundū
statum vie omnes refert: hec autem fu
it beatissima ego. ergo ipsa retulit omnes
actōes suas. Item ap; s. i. cor. 10. Siue
māducatis siue bibitis: omnia i gloria
dei facite: hoc aut est omnia referre in
gloriam dei: et huiusmodi referre est
vti. ergo contingit omnibus recte vti:
si tamen vti consistat in referendo: Est
enim vti referre ad id quod est fruē
dum: et sicut contingit referre differē
ter. ita contingit differenter vti. Sed
viatores contingit referre omnia habi
tualiter. Solam beatam virginē p;in
git diuina referre et actualiter. ergo cōue
nit ei vti oib; iporcionabiliter. Qd aut
nulli uiatori p;ueat posse referre actua
liter. sic p;. Omne aliū necesse ē pecca
re uenialiter aliqū. Sed quicunq; pec
cat uenialiter illum impossibile est re
ferre omnia actualiter. Sed omnem
uiatorem excepta beatā uirgine necesse ē
aliqū peccare uenialiter. ergo nullum

viatorum excepta beata vñe possibile
ē oīa referre actualiter. Itē inter ha-
bitum ⁊ statum medius est actus. ergo
inter statum fruendi ⁊ habitum referē-
di medium est actus referendi. ergo in-
ter frui deo ⁊ omnibus in deo actuali-
ter ⁊ omnia referre ad deum habitualiter
medium est omnia referre actualiter ī
deum. prīmū autem pertinet ad statum
cōprehensorum. scđm ad statum viato-
rum. ergo medium ad statum medius.
hic autem est status beatissime virgīs
ergo opera sua omnia retulit in deum
actualiter. ⁊ hoc est recte vti licitis in
summo. ergo ipsa sola habuit fructum
castitatis in summo. Pz ergo q̄ beatif-
sima virgo omnes fructus spiritus ha-
buit in summo. hec autē concedim⁹
omnia. ⁊ credimus eē vera sicut ex ve-
ris ⁊ probabilibus per ordinem sūt p-
bata. Ad expressiorem tamen predicto-
rum intelligentiam ⁊ ad videndū gra-
tutorū perfectionis differentiam. quā
in plenitudine gratie beatissime virgi-
nis omnifariam disputauimus esse cōpre-
hensiuam. notā q̄ gratuita perfectio
comparari pōt ad duo. Ad id in quo ē
ut in subiecto. uel ad id ad quod est. vñ
ad quod ordinat vt ad actum obiectū.
vel finem. Secundū cōparatiōem autē
quam habet ad id in quo est sumū frui-
ctus. Perfectio. n. gratuita delectat p-
priū subiectum ⁊ reficit ipsum. ⁊ fm
hoc appellatur fructus. Comparatio atē
ad id ad quod est vel ad quod ordinat:
potest esse duobus modis. Potest enī
esse illa comparatio uel scđm statum
secundum actum. Si secundū statum:
sic sunt beatitudines que determinant
statum perfectum fm perfectionē gra-
tiam per modum uic. ⁊ est determinā-
tio status per effectus completissimos
⁊ excellentissimos in uia. ut est omnia
relinquere. sua ⁊ aliorum peccata de-
stere. ⁊ animam pro proximo ponere. ⁊
horum similia. Si autem illa fiat scđm

actum. hoc potest esse adhuc dupliciter
Potest enī esse perfectio gratuita quā-
tum ad actus primos. Primo in agere
gratuito perficientes. vel quo ad actus
secundos. secūdo ⁊ ad cōsequentes ac-
tus ⁊ excellentes perficientes. Si secū-
do modo. sic sunt dōa. Si primo modo:
hoc potest esse dupliciter. qz primo ista
perfectio ī esse gratuito potest esse libe-
rando a malo: ⁊ sanando. vñ ad bonū
ordinando. Primo modo sunt gratifica-
tionales. Secūdo modo virtutes.

Sufficiētia autē horū omnium ē hec
Et primo sacramentorum. Cum enī sa-
cramentum sit medicina cōtra lesiōē
a malo: aut ē contra indigētiā mēbroz
fm se singillatiz. vel ī corpore ecclesie.
Si scđm q̄ in corpore: sic diuidit̄ duo-
bus modis. Aut enim ad multiplicatio-
nem fidelium carnalem: ⁊ sic est ordi-
nium vel spiritualium. ⁊ sic est ordo.
Si autem est cōtra indigētiā mē-
broz secundum se: illa quadruplex
erit: Primus ē defectus originalis iusti-
cie per originalem culpā. Secundo ex
illo cōsequitur prouitas ad originale
sue actuale peccatū. Ad quam tertio
psequitur actuale peccatū: post quod
sequitur infirmitas ad recidendum.
Contra primum defectum ordinatur
baptismus. contra secundū confirmā-
tio: contra tertium penitentia: contra
quartum sacramentum eucaristie. Pz
hoc est quedam penalitas que non tol-
litur omnino: vt infirmitas: ex pte cor-
poris: ⁊ infirmitas venialis peccati ex
parte anime. contra hanc ordinatur ex-
trema vinctio. Sufficiētia virtutū
sumitur hoc modo. Virtutum quedā
immediate sunt in deum. quedā autē
mediate. Immediate autem virtutes
distinguntur secundum delectabile
trium virium motuarum. fides respe-
ctu veritatis. spes respectu arduitatis.
caritas respectu bñtatis. Mediate vñ
distinguit̄ 6z tres act̄ triū virū. rōabil

irascibilis. concupiscibilis. qui sunt discē
nere. aggredi. concupiscere. Penes di
scernere prudentia. penes concupiscere
tēperantia: penes aggredi fortitudo.
Quarta vero scilicet iusticia sumitur fuit
ordinem ad alterū. Donorū multipli
catio sic est. Aut enim doni actus est ī
malum pene. aut a malo culpe: aut cu
ius actus est in bonū. Si p̄ mō erit do
num timoris: si autem fuerit in bonū.
aut est ad bonum q̄ est ad finem: aut ē
ad bonum consilij vel precepti. Si at̄ ē
bonū precepti. aut erit vt dirigens. aut
vt exequens. Si vt dirigens sic ē donū
sciētie. si vt exequens sic est donū pie
tatis. Item si est bonū consilij. aut erit
vt dirigēs. aut vt exequēs. Si vt diri
gens sic est donū consilij. si vt exequēs
sic est donum fortitudinis. Si autem ē
in bonum vt est finis. aut erit vt diri
gens: aut vt exequens. Si vt dirigens
sic est donū intellectus. Si vt exequēs
sic est donum sapientie. Sufficiētia
actus beatitudinum sumitur hoc mō.
Actus beatitudinum nūc aut est in bo
num. aut in malum pene. Malum autē
pene: aut est ex compassiōe rei delecta
bilis: aut ex compassiōe rei tristabilis.
Tristabile vero est aut ex compassiōe
presenti inflicta: aut ex pena originali
contracta. Si fuerit ex compassiōe rei
delectabilis. abdicatio eius est beatitu
do paupertatis. Si ex compassiōe infli
cta in presenti. sic est mititas. Si ex cō
passiōe contracta sic est luctus. Si at̄
fuerit in bonum aut in bonum consilij.
aut in bonum precepti. Si precepti. sic
esuries iusticie. Si cōsilij. sic misericor
dia. Si autem fuerit in bonum creatū.
Aut quantum ad intellectum. aut quā
tum ad affectum. Si quantum ad intel
lectū sic est cordis mundicia. Si quā
tum ad affectum tunc est pacificatio.
Sufficiētia fructuū sic patet. Dese
ctio in virtutibus aut est quantum ad
actus interiores: aut quantum ad act̄

exteriores. Si ad exteriores. vel quan
tum ad gustum vel tactum. vel quātū
ad alios sensus. Si quātū ad gustum et
tactum. sic erit vt abstinere a licitis: et
hec est continentia. vel recte vt licitis
et hec est castitas. Si autē quantum ad
alios sensus. hoc erit modestia. Si autē
quantum ad actus interiores: aut ille
erit irascibilis. aut concupiscibilis. aut
ratiōabilis. Si irascibilis aut respectu
eorum que circa finem: sic est patiētia:
vel respectu finis. sic est longanimitas.
Si autem est actus ratiōabilis. vel ē
quo ad deū. vt quo ad seipsum. vel quo
ad primum. Si est ad deum. sic est fi
des. Si ad seipsum sic est bonitas. que
est dulcedo ai. Si autē ē ad p̄. oriū: tē ē
vel in bonū regendo mot⁹ concupisci
bilis. sic est benignitas. vel in bene re
gendo motus irascibilis. et sic est man
suetudo. Si autem est actus cōcupisci
bilis. aut erit ad deū et sic est caritas:
aut ad seipsum. sic est gaudiū. aut ad p̄
ximū sic est pax. Concedimus ergo q̄
iste perfectiones. secundum omnes sta
tus et diuersitates excellentissime fue
runt in beata virgine.

De gratijs gratis datis. Primo de sa
pientia. capi. 132.

Iso de gratijs gratū facientibus
qualiter fuerunt in beata v̄gine.
videndum est de gratijs gratis datis.
Et p̄io d̄ his quas pōit Apl's. 1. cor. 12.
Alij quidem per spiritum datur sermo
sapientie tē. Primo ergo queritur d̄ sa
pientia quam habuit beata virgo ī con
templatione eternorum. Et queritur p̄
mo vtrū viderit angelos et spiritualia
per species proprias. et videtur q̄ sic.
Ipsa enim videre potuit et vidit sp̄m
increatum per specie propriam. ergo et
quēlibet aliū. Itē Grego. in. 2. dialo.
Quid enim non vident qui videntem
omnia vident. Sed ipsa vidit videntes
omnia. ergo vidit omnia. Item plus

Quod intellectus cognoscit omnia. propter se ipsum agnoscendum. Quicquid autem est secundum naturam cognoscitum alienius cognoscet illud nisi impediat. Illa autem impedimenta secundum Augustinum in superioribus sunt fantasmatum corporalia anime per amorem conglutinata. quibus abstractis anima seipsam videt. Sed ab his anima beatissime virginis potuit se abstrahere. ergo potuit seipsam videre per speciem propriam. Item Augustinus in libro de spiritu et anima. dicit quod anima concupiscibilitatem. rationabilitatem. et irascibilitatem habet antequam corpori infundatur. et intelligit quod non habet ea a corpore sed a sua natura in se. ergo anima in se est naturaliter cognoscitiva. Et posito per impossibile. quod non infundatur corpori. adhuc esset cognoscitiva. et non esset coartata per aliam naturam ergo apta nata est cognoscere omnia. Sed inordinatum esset quod aliquid foret cognoscitivum omnium aliorum. et non sui ipsius. ergo anima naturaliter est cognoscitiva sui ipsius et omnium aliorum. ergo cognoscet omnia. et seipsam nisi impediat. hoc autem est impedimentum quod dictum est supra. Sed in anima beatissime virginis hoc fuit sublatum. ergo vidit seipsam. et omnes angelos. et omnia creata. Unde Augustinus de anima et spiritu. Animas corporis domitor. rector. habitator. videt se per seipsum. seipsum per semetipsum videt: non querit auxilium corporalium oculorum. imo vero ab omnibus corporalibus sensibus rationem quam compedibus abstrahit se ad se. ut videat se in se: et noverit se apud se: et dum vult deum cognoscere elevat.

Item philosophus in primo de anima dicit quod omnino et penitus difficiliorum est aliquam fidem accipere de anima. et intelligitur de anima secundum suam substantiam. operationes enim et potentias ipsius et accidentia non est difficiliorum cognoscere. Si ergo cognoscere animam

in se per suam speciem de numero difficultiorum est. ergo est de numero cognoscibilium. ergo etiam secundum philosophum qui non habuit ad gratiam respectum. possibile est animam cognoscere per speciem propriam licet difficulter. Sed ista difficultas amovetur per abstractionem a fantasmatibus corporalibus. Sed illa abstractio fuit completissima in contemplatione beatissime virginis. ergo vidit animas et spiritus in sua contemplatione et substantias corporalium. Item philosophus in tertio de anima ponit intellectum agentem. et quod ille non sit pars anime sic probat. Sicut in omni natura causa omnia faciens est penitus alia in essentia a causa materiali in qua omnia fiunt et ex his duobus nunquam componitur unum. ita se habet intellectus agens et intellectus possibilis in anima. ergo neque sunt idem in essentia. nec sunt partesponentes unum totum. ergo intellectus agens non est pars anime. nec potentia. Item nulla ars. neque mechanica. neque liberalis est eadem in essentia cum anima in qua est: neque est eadem in essentia cum materia que sustinet operationes venientes ab ipsa. Sed intellectus agens se habet ita ad possibilem. ut ars ad materiam. ergo non sunt eadem essentia. nec constituunt aliquod totum: ut partes anime. Item potentia et habitus non sunt idem in essentia: intellectus agens possibilis dicitur: potentia per se. intellectus vero agens ut habitus. ergo non sunt idem in essentia. Item nunquam lumen quod facit potentia colores actu esse colores. est idem in essentia cum coloribus qui sunt actu. neque cum sensu tuo visus susceptivi colorum: neque constituit aliquid unum essentialiter cum altero illorum. Sed intellectus universalius agens se habet ad species intelligibiles ut lumen ad colores. et se habet ad intellectum possibilem ut lumen ad sensum visus. ergo non est eadem essentia intellectus possibilis et

agentis. neq; constituunt vnu; vt partes anime. Ex his ergo ratiōibus p; ex
textu de philosopho adductis. q; itelle
ctus agens non est pars anime. Itē
omnia que intra sunt in anima propor
tionata sunt eis que sunt extra. ⁊ aīa
quodammodo est omnia. q; omnia co
gnoscat. ergo sicut est extra vna tñ oīa
faciens. sic species ipsius accepta in
anima ⁊ intellectu omnia erit faciens
in intellectu. maior patet in capitulo 3
reminiscentia. minor in tractatu de in
tellectu agente. Intellectus enim p; co
gnitionem creatorum venit in cognitō
nem primi pīcipij. secūdu; q; ē cā oīu;
⁊ suscipit in se speciem intelligibilē ab
ipso. ⁊ intellectus iste acquisitus ī aīa
omnia facit in anima. eo q; dicitur itel
lectus agens vniuersaliter facere. Et
si queritur vtrum aliquem contingat
habere intellectum vniū; agente; q;
non nouit primam causam nec h; spēs
acceptam ad cognitionem prime cāe.

Solutō dicimus q; aīa non hab; cō
plete intellectum agentem huiusmodi
sed habet dispositōem quādam fluentē
a prima cā que dicitur lūmē illuminās
intellectū possibilem. Et si querat; eū; ī
tellect? sit nobilissima pars anime per
fectissime cognoscens minus indigens
exteriori amineculo q; alie partes. qua
re indigeat huius lumine. sensus autē
⁊ fantasia minime dici oportet q; minu
me indiget huiusmodi lūmē ad cogno
scendas species intelligibiles: que pri
sunt fantasmatata. quia sic est debilioris
⁊ minoris potētie q; sensus ⁊ fantasma
ta. sed indiget huius lumine ad cogno
scendum talia que sunt occulta nature
que non possunt apprehendi sensu vel
fantasia cuiusmodi sunt substantie que
in rebus naturalibus sunt: rebus fan
tasmatata facientibus. ipse vero minime
fantasmatata facere possunt. ⁊ huiusmo
di sunt substantie separate vt angeli. ⁊

separabiles vt anime in quarū; cogn
tione indiget intellectus tali lumine a
primo principio infuso ⁊ ad cognitiōes
ipsius primi principij. Et de hoc verū;
est q; dictum est quātū; ad cognitiōes
talium spērū. quia sicut facit lumen
potētia colores actu: ita huiusmodi lu
men impressum intellectu a primo pī
cipio facit huiusmodi species occultas
potētia intelligibiles esse actu intelli
gibiles. Ex his patet q; etiā; p; hīce p;ce
dendo possibile est animam existētem ī
corpore. spiritus ⁊ spiritalia ⁊ substan
tias corporalium videre etiam sine pre
sentia gratie. ergo multo fortius anima
beatissime virgis eleuata ⁊ abstracta
gratie plenitudine. Item scdm phyā;
oportet dici q; intellectus h; duplicem
potētia. s. fantastica. dū ē in corpore:
⁊ non fantastica. dum est separat? a
corpore. ⁊ sic est potentia fantastica cō
ruptibilis mediante fantasia. ⁊ inquā
tum talis cōruptibilis est. potentia ve
ro sua simpliciter inest ei p; naturā sue
substantie ⁊ non alio mediante. vnde ⁊
ista potentia incorruptibilis est. sicut ⁊
sua substantia. Inde sic. Omne pīnci
piū; quod habet vnam potētia; per
se ⁊ secundum suam naturam. aliam
vero mediante alio ⁊ per accidens ef
fentialius vti debet potentia quam ha
bet per se ⁊ secundum suam naturam
q; potentia quam habet mediante alio
⁊ per accidens. Sed intellectus habet
huiusmodi potētiam duplicē. ergo no
bilius ⁊ meli? debet vti potentia quā
habet per se. q; quam habet per acci
dens. Itē; omnis intellectus qui ha
bet vnam potētiam per se aliam per
accidens melius ⁊ verius debet vti
⁊ cognoscere per illam quam habet
per se quā; per illam quam habet per
accidens. ergo si per esse in corpore
nihil aufertur ei. Sed magis con
fertur. quia dicitur de anima exi
stente in cōpore quod omnia cognoscit

z quodāmodo dī omnia. ergo melius z verius cognoscat per potētiā non fantastica. q̄ per potētiā fantastica. ergo meli⁹ cognoscat spiritalia q̄ fantastica. Solutio Ad hoc dicimus q̄ incōueniens est ponere substātiā sine potētia. z ponere substātiā ppetuam. Similiter ē incōueniens ponere potētiā intellegendi quā h̄ intellectus i corpore esse ppetuā. Unde nota q̄ qualitates naturales sensibus ppijs proportionabiles sunt z appropriātur. quantitates vero sē sui cōmuni. substātie vero intellectui. hic. n. est ordo cognitionis aīe dūz est in corpore. Intellectus vero separatus a corpore aut hēbit eundem ordinem i telligendi quem habuit i corpore: aut cōtrarium. Si eundem. ergo erit idem modus intelligēdi i corpore z extra cōpus. quod est impossibile. Sed si ppiū est ei cognoscere substātiā: z hoc ē ei principale fm se. tunc extra corpus habebit p̄cipaliter intelligere substātiā. z fm posterius accidētia. hec aut potētia simul est creata cum intellectu. z ē perpetua sicut intellectus ppetuus. altera aut est hec potētia ex cōiunctiōe ipsius cum corpore. Ex cōiunctiōe enī ipsius cū corpore cognoscit accidētia z substātiās eo mō quo extra corpus cognoscere nō pōt. q̄ cognoscit accidētia nō soluz in illa h̄itudine in qua se hēnt ad substātiās in quibus sunt sed i illa cōparatiōe qua sunt p̄cipia permutationū scdm q̄ generant suas species i alijs substātijs corporeis z icōporcis. Scdm. n. hāc h̄itudinē generāt species suas in sensibus: ex quibus generatis i sensibus sūt fantasmata in fantasia. z postea accipiūtur i intellectu. z p hui⁹ modi fantasmata cognoscūtur substātie: que fantasmata facere non possunt. Et sic ex cōiunctiōe ipsius cū corpore potētia ipsius creata nō fantastica. incipit eē fantastica. i. fantastica. z per fantasmata alioz cognoscitiua: z sic p

coniungi cū corpore alteratur potētia nō fantastica in fantastica. Et sic alij maiores motus animales extra qbus intendit aīa impediunt minores p̄cipi ab aīa: ita dum est i corpore manifestō res motus z maiores rerum facientiū fantasmata circa aīam. impediunt p̄cipi ab aīa manifeste ea que fantasmata facere nō possunt. Unde aliqui cum intellectus cōtrahat in se ipsum abstraendo speculat. dē suam a sensu: multa percipit occulta que per speculatōz ipsius cōiunctam speculationi sensuum p̄cipere nō pōt. Et sic iterum p̄ p̄pice: q̄ aīa in corpore etiā citra auxiliū grē gratū faciētis. in cōtēplatione spūz z spūalium aspicere pōt z aspectū dirigere z videre. ergo multo forti⁹ btissima virgo auxilio gratie potuit hoc facere in sua cōtēplatione. Itē paulus feci bitur in raptu vidisse dispositiōem celestis ierarchie z btō dyonisiō fuclasse. ergo multo forti⁹ beata virgo vidit statum angeloz. z triūphantis ecclesie. Itē martinus vidit demones. Itē iacob angelos. qm dixit gen. 32. Castra dei sunt hec. Ex his aut oībus cōcluditur q̄ beatissima virgo in sua cōtēplatione poterat videre deum. ac angelos. z demones. z aīam p̄p̄iam. z substātiās rerum corporalīz p se ipsas.

De scientia. ca. 133.

Ost hec q̄rit de sciētia que p̄tinet ad actiōem. z p̄mo de mechanis. z post de liberalibus. Querit ergo utrū beata virgo sciuerit oēs mechanicas sciās. Et videtur q̄ sic. Ois sciētia de numero bonoz est. sed ei nullā bonum defuit. ergo oēs scientias hūit.

Itē bonum additū bono facit mai⁹ bonum. ergo aut defuit ei aliq̄ bonū vel sciā aut nō: si nō. habeo p̄positum si sic illa addita maius bonū fieret.

Itē natura nō deficit in necessarijs. nec abūdat supfluis. ergo multo forti⁹

gratia. Sed qda; mechanice scie erant
bte virginu necessarie sicut muliebres:
quedā superfue sicut viriles: ergo istas
hūit z nō alias. Itē Ber. super can.
Quidā volūt scire ut sciāt: z est curiosi
tas. quidā uolunt scire ut sciānt: z ē
vanitas. qdā ut edificetur: z est sapia.
quidā ut edificent: z ē caritas. z hi tan
tum duo numero vltimi nō sunt i abu
sione scie. ergo omnis scia nō abusua
debet esse ad edificationē sui vel alio
rū. Sed sciri mechanicas scias viriles
a brā virgine non est ordinatus: ad sui
vlt alioz edificatōez: ergo ipas nesciuit

De mechanicis. ca. 134.

Ost hec querit vtrum sciuerit me
chanicas muliebres subtiliores z
meliores sicut q sunt in aurifrigijs z
sericis operib; z subtilibus futuris z
textaris. z huiusmodi. Et videt q sic.
Ipa enī a nullo illustriuz vinct: he au
tem sūt sciētie z opa illustriuz; semiarū
Itē sua operatio fuit laudabilissima
ergo humilima. Sed maior humilitas
est scire nobilia z subtilia. z operari vi
lia z cōmunia q tantum scire vilia z
opari talia. ergo videt q beatissima v
go debuit scire nobilia z opari vilia.
Itē ista subtilia magis ordinātur ad
vanitatem q ad vtilitatē: operatio aut
brissime virginis tantū ad necessitatē.
ergo nō erat circa talia. Itē beata v
go pfecta fuit secundū actionē z contē
plationē. vnde luc. 10. Maria optimam
partē elegit. Bona pars actiuozū: me
lioz contēplatiuoz. sed optima ei; que
perfecta fuit in actione z contēplatiō
ne: sicut fuit beatissima virgo. ergo ip
sa debuit habere opera actionis que cō
templationi minime repugnarent: hec
autē sunt opera manualia. grossa z cō
munia q non requirunt multam atten
tionē cogitationis. ergo videt q circa
huiusmodi deberet esse operatio virgi
nis. Queritur etiā si sciētiā mecani

carum sciuerit improporcionabiliter
alijs z excellenter. Et videtur q sic.
Sicut se h; effectus ad effectū: ita cau
sa ad causas. Sed effectus cātus ab ar
te mechanica beate virginis iporportō
nabiliter excellit effectū cātum ab artī
bus mechanicis in alijs. ergo sciētiā
mechanica i beatissima virgie excellit
sciētiā mechanicā in quocūq; minor
p; ex hoc q dignissimū ad quod ordinā
tur mechanice est vestimentū. p. 10. n.
aia. deide corp; post hec vestimentū.
Sed dignissimū oīum vestimentozū
fuit tunica incōfutilis quam fecit bea
tissima virgo. ergo eius ars mechani
ca causabat nobilissimum effectum. er
go habuit sciētiā artis mechanice
in summo.

De artibus liberalibus. ca. 135.

Ost hec qrit de artibus liberali
bus: vtrum z illas sciuerit i sum
mo beata virgo. Et videt q sic. puer.
9. Sapiētia edificauit sibi domū. exci
dit colūnas. 7. Illa dom; ē brā virgo.
septē columne sunt septem liberales ar
tes. ergo brā virgo habuit septem libe
ralium ortium sciētiā. Itē Ero. mu
lier petat a vicina sua vasa argentea z
aurea. hoc exponūt glose z sci de scien
tijs secularibus. ergo sci debent secum
scias seculares deportare de mūdo: er
go z beatissima virgo. Item nulle cli
pei pendēt ex ea. omnis armatura for
tiū. turis dā. sacra scriptura: clipei sūt
phisice scie. ergo scie liberales pertinet
ad munitionē sacre scripture: ergo scō
rum est illas scire. ergo z beatissime v
ginis. Item quidā sancti laudantur a
talibus sciētijs: sicut beatus domini
cus. documētis artū erudit; satis trā
sijt ad studiū sūme veritatis: Item de
beato gregorio. Studijs liberalibus
zē. Item de beato vincentio z sancta
chaterina: z multis alijs. ergo beati
me virginī non debet deesse ista mate
ria laudis.

b

De grāmatica. ca. 136.

Ost hec querit spāliter de istis sci
entijs: Et primo de Grammatica
vtrū illā sciuerit brā virgo. Et respōde
tur q sic sup illud luc. 2. Maria cōser
uabat oīa verba hec. glo. legerat in di
uersis pphētijs. ergo sciuit legere. et p
stat q intelligere: quia legere et non in
telligere negligere est. ergo sciuit grā
maticā. Item hēmus q in templo fu
it enutrita vbi vgines instruebantur.

Itē de Susana q eruderūt filias su
am scdm lege; moysi Dan. 13. Principi
um autē eruditionis est a grāmatica.
ergo brā virgo sciuit grāmaticā in sum
mo. Itē nunquā peccauit in loquen
do. ergo sciuit grāmaticā in sumo.

De rethorica. ca. 137.

Ost hec querit de rethorica. pro
bat Aug. in libro de doctrina xpi
ana q in sacra scriptura sunt diuersi
colores rhetorici. Sed sacram scriptu
ram bñssima virgo pfecte sciuit: ergo et
rethoricam.

De legibus. ca. 138.

Item q iura ciuilia et canonica.
et leges. et decreta sciuerit in sum
mo patet hoc mō. Sapientia aduocati
manifestat in tribus. vñū q obtineat
cōtra iudicem iustū et sapientem. Sed
q ptra aduersariū astutum et sagacē:
Tertium q in causa despata. Sed bñs
sima virgo cōtra iudicē sapientissimū
deum. cōtra aduersariū calidissimū
dyabolū in causa nostra despatisima.
sententiā optatā obtinuit: ergo aduoca
ta sapientissima fuit. Item sapiētis ē
eligere aduocatū sapientem. sed istā ad
uocatam spiritu sanctus nobis elegit
qui oīa cognouit. ergo ipsa sapientissi
ma fuit. Item aliqui aduocati pnt in
iustū iustū esse probare sophistice. I3
non realiter. sed brā virgo de nostra i
iustitia iustitiā fecit. ergo impropor

nabiliter omnibus optime allegare sci
uit. Item ipsa imperatrix fuit. ergo
leges cōdere potuit: et legis interpre
tatio penes ipsam fuit. et omnia iura in
archa sui cordis clausa hñt. ergo bea
tissima virgo iura omnia et rethorica;
in summo sciuit.

De logica. ca. 139.

Ost hoc querit de logica: quā q
sciuerit probatur hoc modo: hec
enim putilima ē ad sciām sacre scriptu
re. et ad hēsum destructionem. et fidei
cōfirmationem. et rationis redditiōē
de ea q in nobis fide. ergo ista scientia
marie ē necessaria scis. ergo et beatissi
me virgini. Itē Jeronim⁹. Qd liber
Job continet pponis assumptōes et cō
clusiones: et ideo p de alijs libris sacre
scripture in quibus sunt vie diuisionū.
diffinitionū. argumētationū. hec ergo
omnia sūt necessaria ad sacram scrip
turam. ergo et loyce in qua docent ista
Sed beatissima virgo pfecte sciuit sa
cram scripturam. ergo et loycam.

De spēbus loyce. ca. 140.

Item p pcurrendo de spēb⁹ loyce
que sūt temptatiua. sophistica. de
mīatiua. dyalctica. Temptatiua enim
in summo sciuit: qz nunquā in tēptatione
succubuit. Sophisticam in summo hñt:
quia omnes astutias dyaboli cognouit
et oīa sophismata sua patefecit. Dyale
ticam in summo sciuit. quia nullus pro
pte ignorantia hñt. et oīa pbleumata
soluere sciuit. Demōstratiua in summo
sciuit. quia nobilissimā propriā passio
nem de nobilissimo proprio subiecto p
semetipsā cōclufit. Sūme nobile subie
ctū ē pīa et sūma bonitas. nobilissima
ppriā passio ē misericordia siue mīfatio.
hāc ergo ppriā passionē d hoc subiecto
brā virgo cōclufit. qñ p eam tāquam p
mediū sūme bonus deus in ope nrē re
dēptionis in se sūmā mīficiā demō

strauit. q̄si tali vteretur demonstratō
ne. quicūq; auferit omne malū auferi
bile ⁊ confert omne bonū cōferibile ip
se est sūme mīsericors. de⁹ homo in n̄ra
redēptōe abstulit omne malū auferibi
le ⁊ cōtulit omne bonū cōferibile. er
go ē summe mīsericors. Sic p; q̄ btā v
go habuit oēs ptes lorce in summo.

De physica. ca. 141.

Ost hec querit de physica ⁊ medi
cina Dicit. n. phy. q̄ cognitō anīe
ad omnia valet maxime ad sciām natu
ralē. Sed btissima virgo pfectissimam
cognitiōē aīe habuit. pfectissime enī
cognouit se. Itē per diuersas proprie
tates lapidū sp̄rum lignorum ⁊ aīaliū
⁊ ceterarū rerum naturalū diuerse si
gurantur intelligētie mīsteriorū; in sa
cra scriptura. ergo sine notitia rerum
nō est pfecta noticia scripturarū. Sed
beatissima virgo pfecte sciuit scriptu
ram. ergo sciuit naturas. Itē nullus
morbus enerationis incurabilis quin sci
ret ⁊ posset eū curare: ergo habuit i sū
mo sciām medicine. Itē ipsa sciuit
curare solo uerbo. ergo sciuit medici
nam in sūmo. Itē ipsa sciuit cura
re corpus ⁊ aīam. ergo ipsa sciuit perfe
cte medicinā. Itē ipsa sciuit sanā
ad immortalitatem. ergo in summo ha
buit medicine cognitiōem.

De quadriuiū. ca. 142.

Ost hec q̄rit de scientijs q̄driuiā
libus vtrū fuerit i btā v̄gine. Et
videt q̄ nō. Quicqd enī pleniū ē ḡa nī
hil h; imptinēs ad ḡa; . Btā virgo ple
na fuit ḡa: scie q̄driuales sunt impti
nētes ad ḡam. ergo btissima v̄go non
huit sciām quadriualē. Itē nullus
scōrum laudatur de huiusmodi sciētīs
Itē Jeronim⁹ cū studiuisset in Cicero
ne. ⁊ in raptu cui⁹ esset conditionis eēt
requisitus r̄ndit. xpianus. Et dictum
est ei. non es xpianus. sed Liceronian⁹

Itē sci huiusmodi sciētias appellāt cu
riosas. Itē phs. In mathematicis n̄ ē
bonū qz neq; motus nec opatio. Itē
ibi nulla ē vtilitas neq; delectatio. qz
de talibus cogitatio ē mētis pfecte ad
creaturas inclinatio: ⁊ cōsequēter de
lectatōis q̄ in deo est interruptio ⁊ dīmi
nutio. Ex his ergo videtur q̄ beata v̄
go non sciuerit mathematicas sciētias.

S; cōtra. Ipsa fuit pfectissima scōm
affectū. ergo ⁊ scōm intellectū. sed di
lexit oīa diligibilia. ergo cognouit oīa
cognoscibilia. Itē bonum additū bo
no facit magis bonū ⁊c. ut supra. Itē
dicit de Abrahā q̄ sciuerit huiusmodi
scias. ⁊ p eas ditatus est. ergo btissima
virgo eas scire debuit cui nullum bo
num defuit.

De musica. ca. 143.

Ost hec spāliter q̄rit de musica.
Itē veteri q̄ i noua lege erāt can
tores. ⁊ vsus cātus ad cultū dei. Cant⁹
autē recte scit p musicā. ergo ad cultū
dei p̄tinet scia musice. ergo fuit in btā
v̄gine. Itē quicqd pfectissimo audi
tū delectabilissimū ad audiendū fuit:
illud maxie armōicū fuit. sed auditus
fili; dei nobilissimus auditus fuit: vox
matris sibi delectabilissima ad audien
dū: fuit ergo sūme armōica. ergo btissi
ma v̄go effectū musice scie in summo
habuit.

De astronomia. ca. 144.

Ost hec q̄ritur d astronomia. Cū
enī legif gē. p̄rio. In p̄cipio crea
uit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊c. Et ponit ibi sci
expositores plures celos. Itē ibi fecit d
us duo magna lumina. Itē ut sint in
signa ⁊ tpa ⁊c. Itē aque q̄ sub celo sūt
⁊c. Ex his oib⁹ p; q̄ in sacra scriptura
agit de siderib⁹ ⁊ stellis de quibus est
scia astronomie. ergo astronomia ē neces
saria ad theologiam: ergo btā virgo sci
uit eam.

De arismetica. ca. 145.

b 2

Ost hec querit de arithmetrica que est de numeris. Numeri autē in sacra scriptura sūt mystici: et secundū diuersitatem numeroꝝ diuersa p̄ eos signantur. ut p̄ in ternario. senario. et denario. et sic de alijs. utp̄ in multis scripturis et glosis. ergo cognitio numeroꝝ necessaria est in sacra scriptura. ergo arithmetrica. Item computationes sepe fiunt i sacris scripturis anozum. ut de Jacob Ysaac. et alijs. ergo scia algorismi est necessaria ad sacram scripturā. Itē festa diuersa aguntur et in scriptura agi describunt: ad q̄ necessaria est scia compoti. ergo et illa necessaria ē ad sacram scripturam. Ex his autē manifestum est q̄ cognitio arithmetrice utilis ē et necessaria theologie. ergo fuit in beata virgine.

De geometria. ca. 146.

Ost hec querit de geometria. In sacra scriptura diuerse sūt mensure et mensurationes. Mensura. Ephi. Bati. Lhozi. Modij. et similes mensuratōes. ut in tabernaculo. et in templo Eze. et huiusmodi autē est scia geometrie et con similes. ergo huiusmodi scie sunt necessarie theologie.

Si sciuerit theologia. ca. 145.

Ost hec querit si sciuerit theologia. Qd̄ at̄ btā virgo sciuerit theologia videt. Psalmista. A mandatis tuis intellexi. ergo impletio mādati auget intellectū operati: Sed btā virgo mandati in sūmo impleuit. ergo theologia in sūmo intellexit. Itē ps̄ lucerna pedibus meis verbū tuū. Sed btissima virgo sola nūquam pede affectus offendit. ergo lucerna verbi ei p̄fectissime illuminauit. Itē in Eze. p̄rio. Cum eleuabant a salia eleuabant et rote iuxta ea. Quod exponēs beatus grego. dicit Qd̄ cum eleuatur doctores in vita: honoratur et exaltatur i eis scia. Sed beatissima virgo habuit eleuatissimam vi

tam: ergo habuit eleuatissimā; sciam.

Item apli sciuerunt theologiam euz non didicissent. ergo multo fortius beata virgo. Item ipsa h̄ aureolam p̄dicatoꝝ. ergo sciuit theologiam. Itē d̄ beata Cecilia legitur. Virgo gloriosa semper euangelium xpi gerebat in pectore. ergo multo fortius btā virgo. Itē i. ioh. 2. Unctio docet vos de oib̄. glo. ad salutem pertinetia. Sed beata vgo iproporcionabiliter fuit vncta. ergo iproporcionabiliter oib̄ sciuit ad salutem pertinetia. hec autē ē theologia. ergo sciuit theologia. Itē deuteronomi erat i archa: archa figurat btām virginem: deuteronomi legē. ergo btā virgo sciuit totā legē. Itē in exodo. 12. Residuum igni cōburetis. ergo nō oīa scripture misteria possum cognoscere. S; ibidē. Non remanebit ex eo quicq; vsq; mane. i. in discussum vsq; mane resurrectōis. Ex his duab̄ auctoritatibus videt q̄ sit sup̄ cōmunē statū scōꝝ omnes scripturas intelligere: Et cum incōueniens sit ponere q̄ aliqd a spū sancto sit dictū quod a nullo fuerit intellectū iuxta illd̄ isa. 55. Sicut ymber descendit de celo et inebriat terram et infra. sic vbi quod egreditur de ore meo: nō reuertetur ad me uacū. cōcluditur q̄ p̄fecta cognitio scripturarū oīum scōm intellectū ipsius spūs scī loquentis p̄ scripturas. pertineat ad statū qui est sup̄ omnē statū; viatoꝝ: hic autē est status btē v̄ginis. Et sic btissima uirgo theologia; sciuit iproporcionabiliter uniuersis.

Si sciuerit libꝝ sententiarū. ca. 147.

Ost hec querit de materia libꝝ sententiarū. Materia primi ad duo reducit. ad materiā de trinitate. et materiā de p̄destinatōe et potētia et uolūate S; d̄ hac materia plurimū sciuit q̄ potētia et bonitātē dei in sūmo in se expta fuit. Secūdus liber est d̄ angelis. et operib̄ sex dierum. et statu hominis.

sed hec omnia perfectissime sciuit beata virgo: ergo secundum librum sententiarum. sciuit in summo. In tertio agitur de incarnatione verbi et virtutibus: sed illa in summo sciuit. que incarnationem per experientiam cognouit: et virtutes in summo in se habuit. In quarto agitur de sacramentalibus gratiis. et resurrectione. Gratias sacramentales in summo habuit. ut patuit in superioribus. Corpus etiam habuit post corpus dei similitum corporibus resurrectionis. que sunt immunia a culpa et a pena. contra autem aliorum sanctorum in via sunt obnoxia culpe et pene. Inter hec fuit corpus beatissime virginis medium existens a pena immune et a culpa: et ita habuit corpus similitum corporibus resurrectionis. et ita maxime cognouit naturam corporum resurrectionis. Ex his ergo patet. quod beatissima virgo et bibiam. et sententias in summo sciuit.

Si sciuerit omnia capitulum. 149.

Primo queritur si sciuerit omnia. Et respondetur sic. iohannes. 16. Spiritus sanctus docebit vos omnem veritatem. ergo creatam: et increatam. Si dicitur quod non intelligat de omni veritate simpliciter et vltimo. Non potest stare. quod quod scripta promittit. vltimo promittit. Quare generaliter particulariter. cum beneficia principum sunt largissime interpretandas. Item intellectus est pure vltimo cognoscitur omnia. ergo habuit proprium cognoscibile oppositum. Sed constat quod non est restrictus ad cognoscendum aliqua ita quod non alia. ergo naturaliter omnia cognoscit. et ita vltimo quod deus sit eius oppositum. ergo anima beate virginis potuit scire omnia. Item omnia laudat deus. id est. sunt hominum maiorem laudem digne. ergo homo tenet in omnibus et de omnibus deum laudare. ergo anima tenetur omnia cognoscere.

Item omnia facta sunt propter hominem. ergo homo tenetur de omnibus gratias agere. ergo omnia cognoscit.

Item scire omnia est quoddam bonum. aut ergo anima beate virginis fuit

capax illius boni: aut non. Si sic. ergo summe bonus communicauit. Si non. queritur quod sit illud. quod beata virgo non potuit scire. cuius non fuerit capax per modum vie: nec erit assignare.

Item inter quedam scire ex parte et scire omnia perfecte medium est scire omnia imperfecte. Primum pertinet ad commune statum in via. Secundum est comprehensivum in patria. ergo medium pertinebit ad statum medium. hoc autem est status beatissime virginis. ergo beata virgo sciuit omnia per modum vie. Item christus sciuit omnia per modum patrie. apostoli per modum vie. ergo beatissima virgo que fuit media sciuit omnia per modum vie. Item sicut persona ad personam: ita scientia ad scientiam. et gratia ad gratiam. Sed post personam filii dei non potest persona dignior intelligi et similis ei que persona matris dei. ergo sicut persona immediate se habet ad personam. ita gratia ad gratiam. et scientia ad scientiam. Sed ad scire omnia per modum patrie immediate est scire omnia per modum vie.

Item anima christi scit omnia que deus: nec tamen equalis est ei in scientia propter modum sciendi: sed sicut anima christi immediate se habet ad deum. ita anima beate virginis scit omnia que anima christi. sed imperfectiori modo.

Sed contra. Sci in patria nihil sciunt nisi ad beatitudinem patrie pertinentia. ergo sci vie tantum pertinentia ad beatitudinem vie. Item scire omnia per modum vie. aut est scientia tantum secundum habitum que non erit in actum: et sic est frustra. aut secundum actum. et ita cum scientia viatorum sit discretiva. scientia huiusmodi circa creaturas particulares esset electionis et coniunctionis mentis cum deo impeditiva. ergo nociva. Sed contra istud videtur esse: quod in angelis est duplex scientia vespertina. et matutina. et una non est impeditiva alterius. Sed hoc non est simile ad propositum: quia comprehensores vident omnia vno intuitu sed non viatores. Item in patria

h 3

euacuabitur oē ipertinens ad gloriā
ergo in beatitudine vie euacuatur oē
impertinens ad gratiā. Item que
ritur vtrum beata virgo habuerit co
gnitionem vespertinā et matutinā.

Solutio. Ad solutionē horū notandū
ē qd bta vgo in cognitione suā plura ha
buit priuilegia. Prīmū est pfecta cog
nitio sine media dei trinitatis. quā hūit i
via per specialissimā grām. Scdm est
perfecta cognitio misterij incarnationis
et hanc hūit p gratiā et singulārē expie
tiam. Tertiā est cognitio sue pdestia
tionis. quā habuit p reuelationē et cāz

Quartū est anime sue et spūm p spe
cies proprias cognitio. quāz habuit dis
positiue per naturā. completiue per
gratiā. et fm hanc vidit āgelos. et ani
mas. et demones. Quintū est perfec
ta cognitio omnium ad statum vie per
tinentium: quā habuit per gratiē infu
sionem et inspirationē. et hec cōprehen
dit perfectam cognitionē scripturarum
operādoz et contēplandoz. Sextum
est cognitio circa se futuroz. quā hūit
per reuelationē. et in speculo lectionū.

Septimū ē oīum ad statum patie
pertinentiū per cognitionem. quāz ha
buit per cōtēplationis reuelationē:

Octauum ē oīum creaturaz stantū
cognitio. quā habuit per naturā. et gra
tiā. et cōtēplationem. Nonum est
qd habuit matutinā et vespertināz co
gnitionem. matutinā per gratiā. ves
pertinā per naturā et gratiā. Deci
mum ē conclusio ex predictis omnibus
qd nullius proprie habuit ignorantia: et
Unde obiecta soluentes dicim⁹. qd bti
fima virgo sufficienter perfecta fuit p
habitum nature et gratie potens i ope
rationes exire et finem consequi cuius
libet sciētie. et hec scientia exiuit i actū
et operationē. qsi. vbi. qualiter. et qstū
ordinabatur sibi in beatitudine. et alijs
in salutem. habuit etiam perfectam co
gnitionem omnū ad suam beatitudinē

secundum statum vie pertinentium. et
nullo: um inutitum vel ad grām iperti
nentium. Unde ipsius aīa btiissima nul
la habuit in se iutilia vel ipertinētia. s; p
totā grē fuit plēa. Uti oīa que fuerūt
i ipsius aīa. vel naturalia. vel acquisita.
sic erant grā informata vel cū grā con
iuncta cum omnia iam essent gratuita
Unde oīs sciētia eius gratuita: omnis
dilectio gratuita. omnis operatio gra
tuita. ut sine omni restrictione. largissi
ma et verissima interpretatione esset oī
faria gratia plena. Ex his patet solutio
ad predicta.

De fide. capi. lso.

Equit. Alteri fides. i. cor. ii. glos.

Constantia fidei vlt sermo de fide.

Quod autem beata virgo plus habuit
de fide sic sumpta: et qd eius fides nun
quam defecit nec fuit intercepta sic p
batur. Aliozum constantia fuit defi
ciens et intercepta. ipsius autem non.
ergo ipsa vicit omnes in fidei constan
tia. Unde illud solet de ea exponi in ec
clesiastes primo. Generatio preterit: et
generatio aduenit. terra vero in eternū
stat. Item aliozū fides fuit amissibi
lis: ipsius inamissibilis. ergo fidei ipsi⁹
constantia fuit aliozū impoportiona
bilis. Itēz latera ciuitatis sunt equa
lia. sicut dicitur in Apoca. xxi. Sed ca
ritas eius fuit impoportionabilis alio
rum caritati. ergo et fides fidei. Itēz
p ad Cor. xii. Caritas omnia credit.

Item Mar. 9. Omnia possibilia sunt
credenti. Sed ex eius fide secutus ē ef
fectus impoportionabilis fidei aliozū

Item Mar. 17. Si habueritis fidē sic
gramū synapis: et dixeritis monti huic
tolle et mittere in mare. obediet vobis
Sed ad ipsi⁹ dictū qd dixit fiat mihi s;
verbū tuū. summus mons mōtūm tu
lit se et misit se in mare amarū. i. in ma
riā: ergo eius fides hūit maximū effe
ctū: ergo maior fuit fide omnīū aliozū.
Item abraham ponitur in exēplum ma

ime fidei. qz in spem contra spem cre-
didit Ro. iij. Sed quid credidit? Seni
de vetula filiū nascitur. hec aut de vir-
gine deū nascitur. ergo ipsa ipropor-
tōa biliter superat abrahā; fide. ergo z oēs
alios. Quicqd. n. ē superius supiore est
superius z inferiore. Itē grego. fides
nō hz meritum cui humana rō prebet
expimentū. Sed illud creditū maxime
fuit super rationes z expimentū. ergo
habuit maximum meritū. ergo z maxi-
me fidei habitum z actum. Ex his oī-
bus manifestus est qz btā virgo impe-
trix omnium in constantia fidei omnes
superat viatores.

De grata gratia sanitatum. capi. iij.

Equitur de grā sanitatū. Alij grā
sanitatum. glo. Curandi infirmos.

Quod aut hoc maxime fuerit i beata
virgine probat. Ipsa. n. totum hominē
sanū facit in aīa z corpore. Altissimus
enī de terra creauit medicinā. Ecclci.
xxvij. Illam inqz medicinā de qua dī
ecclci. xliij. Medicina oīum in festinati-
tione nebule. i. caro xpi. de terra quidē
nata sed nullo pondere pregrauata. vl-
tra puritate; angeloz; eleuata. subito
spiritu sancto operāte formata z vnita
Itē ecclci. xxij. Ego quasi flumens
dorm. qd est medicamentum generatō-
nis: egressus fui de paradiso dei nri. i.
de beata virgine: que fuit paradisu vo-
luptatis a principio. in quo posuit deus
hoīem. i. xpm quem formauerat. Itē
nullus morbus fuit ei incurabilis. ergo
super omnes ē i gratia sanitatū. Itē
etiam post mortem curat z mortem su-
gat. Itē quos curat sanat ad immor-
talitate; ergo superat omnes in gratia
sanitatus. Sic ergo patet qualiter bea-
tissima virgo habuit z habet gratiam
sanitatum in summo.

De opere virtutum. iij.

Sequitur operatio virtutū. glo.

Operatio miraculorū contra na-
turam. Quod autem hanc habuit in

summo beatissima virgo patet ex eo qz
oīum miraculorum miraculosissimū z
nouissimū est istud. quod eius fide me-
dia constat esse factum. s. qz de? homo.
mī virgo. Unde ysa. vltio. Quis audi-
uit vnqz tale zē. Jere. xxxi. Nouū crea-
uit dñs super terram. femina circunda-
bit virum. ergo ipsa habuit gratia; mi-
raculandi in summo. Itē miraculū
est arduū z insolitū supra facultatem
consistens admiratō. hoc aut totū fu-
it hic in summo. Item alij fecerūt mi-
racula que sunt pter naturam. vl cōtra
naturā. sed ipsius fide factum est mira-
culum supra naturam. Patet ergo qua-
liter excellit oēs i opatione virtutum.

De prophetia. ca. iij.

Equitur. Alij pphā. glo. pdicere fu-
tura. Qd aut hūerit hāc i summo
beata virgo vī. qz si pphā est diuina i
spiratio. ergo vbi ipropor-
tōabilr ē spūs sci presentia z gratia z ihabitatio ibi ē
ipropor-
tōabiliter ispiratio z pphā. hec
aut fuit in btā virgine Juxta illud lu. i.
Spūs scūs supueniet i te zē. ergo ipsa i
summo hūit spūs pphie. Itē spūs.
in aīas scās se trāsfert. z amicos dei
z pphas cōstituit sicut dicit Sapiētie
vij. Ubi ergo ipropor-
tōabilis trāsnatio
ipropor-
tōabilis pphā z amicitia. hoc
autem totum fuit in sanctissima anima
domine omniū creaturarū. ergo hūit
pphā in summo. Item Mat. xi. Ler
z pphete vsq; ad Johānem. z ille fuit
propha z plus qz propheta. quia solem
digito demonstrauit. sed ipropor-
tōabi-
liter plus ē solem generare z nobis da-
re qz demonstrā. ergo si propter demō-
strationem Johannes dictus ē prophe-
ta. mltō fortius beata virgo propter ge-
neratōez dicit pphetissa. Item ysa.
vij. Accessi ad pphetissam. glo. vginē
mariā. ergo ipsa per excellentiam dicit
prophetissa. ergo ipsa excellit alios in

pphia. Itē si Layphas eo qd eēt ponti
fer anni illius pphauit ut Joh. xi. Er
go iproportionabiliter beatissima virgo
regina et imperatrix in eternū sup oēs
gratiā pphie dē habere. Itē quantū
hanc gratiā habuerit p effectū mōstra
uit: qñ consētiētia secretorū et psciētia
futurorū ministris nuptiarū dixit. Quod
cūq; vobis dixerit facite ut Joh. 2. pui
dens i spū pphie qd filius eius aquā vo
luit in vinū conuētere.

De discretiōe spūz. ca. 154.

Equitur: Alij discretio spūz. glo.
vt discernāt quo spū fiāt. Qd ēē
hanc habuit in sūmo btā virgo. probat
hoc modo. i. cor. 2. Spūalis homo iudi
cat omnia. Sed ipsa iproportōabiliter
alijs spūalis fuit. ergo ipsa iproportōa
biliter alijs oīa iudicauit. ergo ipsa sup
oēs discretiōē spūm hūit. Itē pau
lus. Nō ignorauit astutias eius. Sicut
dicitur. 2. cor. 2. Et ecce plus quā paul
hic. Itē in vitas pīm. Quis euitabit
hos laqueos? Rñsuz est. Sola hūilitas
Sed ipsa iproportōabiliter omnib; alijs
fuit hūilis. ergo iproportōabiliter plus
indeceptibilis vniuersis. Itē nunquā
fuit decepta. Item proprium est spūs
nequā temptare de supbia. Ipsa autē
fuit summe hūilis. ergo a spū superbie
maxime fuit inuicibilis. Et sic p; qd di
cretiōem spūm btā virgo in summo
habuit.

De genere linguarū. ca. 155.

Equitur. genera linguarū. Qd autē
hanc non hūit in sūmo videri pōt
Ligue enī in signū sunt nō fidelibus s;
infidelibus. i. cor. 14. Sed ipsa fidelissi
ma fuit. ergo donū lingue nō debuit ha
bere. Itē ipsa nō debuit pdicare: er
go nō debuit donū lingue habere. Itē
glo. ibidem. Ut euntes p mundū intel
ligant linguas hominū. Sed ipsa nō de
buit sic ire p mundum. ergo nō debuit
habere donū linguarū. S; ptra. Ipsa ē

aduocata oīum. ergo dē scire linguas
singulorū. Itē Act. 2. Sed itq; supra
singulos eorū spūs sanctus. Sed ipsa
tūc fuit cū ipsis qñ apparuerūt dispar
tite lingue tāquam ignis: ergo accepit
donū lingue cū ipsis. Itē cum diuer
sis hominib; puerfabat: ergo indiguit
dono lingue. Itē a nullo illustriū vin
citur in aliquo: ergo habuit donū istud
omnibus excellentius.

De interpretatiōe sermonū. ca. 156.

Equitur. interpretatio sermonum.
glo. scripturas exponere. Item
qd hanc in sūmo habuerit p; ex supra. d.
terminatis. vbi probatum ē qd omnes
scripturas intellexit. Itē non est ver
bum qd dñs nō reuclauit seruis suis.
sicut testat Amos. iij. ergo multo pl
mī. Cetera ut supra. Sic ergo manife
stū est qd btā virgo oīum gratiarū gra
tis datarū pfectiōē in sūmo possedit.
etiam hunc nouenarium gratiarum.

De grīs q ponūtur ad eph. 4. et primo
de apostolis. ca. 157.

Onsequēter querit de illis grīs
que ponunt ad Eph. 4. Et ipse de
dit quēsdā quidem aplos et. Et videt
prio qd non cōueniat btē virginē q sit
Apla. hoc enī est opus misteriale: Un
de ibidem subūgitur. in opus misterij
Sed misterij nō cadit in opationē om
niū: ergo nec aplatus. Itē super illud
dyonisiij Hierarchia ē ordo diuinus scia
et actio. dicit Lommētator: qd officiū si
ne actione nec gloria est. S; btissima v
go nō exercuit actum pdicatōis: ergo
nō debuit habere officiū. Itē luc. 6.
Duodecim elegit et illos vocauit: Ergo
btissime vgin nō cōuenit donū aplarū

Cōtra iohānes d se dicit Johis prio.
Ego vox clamātis i deserto et. q. dice
ret. Nō plico tñi voce oris: sed ego ipe
tor sum vox exultatōis. Ita qd omnia
mea. vita. victus. vestitus. loc. f. dicat

pniam. Sed sicut oia Johis pdicat pe
nitentiam: ita oia btissime virginis pdi
cat innocentia. Si ergo Johes hz gram
z donu pdicationis. qz est vox claman
tis in deserto: ergo multo fortius btis
sima virgo hz donu aplatus: ergo est
vox clamantis in celo. Item propie
tas aplozu est qz sit lux mudi: Sz btā
virgo in summo illuminavit mudum: er
go in sumo exercuit officiu predica
tis. Itē aploz officiu est reconcilia
re peccatores. Sz hoc cōuenit btissime
virgini in summo: ergo habuit aplatū
in sumo. Itē dñs dixit Jo. 7. Mea do
ctrina nō est mea illi attribuēs doctri
nā a quo hūit essentiam. Sz sicut hūit
naturā diuinā a pfe. ita hūit naturam
humanā a mfe. ergo sicut sua doctria
inquantū deus fuit a pfe ita z sua do
ctrina inquantū homo fuit a mfe. ergo
mī omnia que filius docuit nobis per
filium pdicauit. Itē Joh. is. Non lo
quetur a semetipso dicit dñs de spū scō
ergo sicut spūs loquet ab illo a quo est
ergo filiū loquet a mfe inquantū homo
ē. Letera ut supra de aureola pdicato
rum.

De prophetis. ca. is2.

Equitur. Alios prophetas. Glosa
Scripture explanatores. Sed ip
sa est totius legis. glosa. ergo in sum
mo ipsa est propha vl pphetissa. Itē
Johānes dicit ppha z plus quaz pro
pheta: quia dīgitō deum demonstrauit.
Ipsa aut genuit. Et sicut se ipam mfez
z virginem demonstrauit corpore: sic ip
sum filium virginis in prophetis z in
scripturis promissum corpore z opere
demonstrauit. z sic summa pphetissa
fuit. Itē qz serus n repugnet pz quia
in nouo z veteri testamēto prophetisse
fuerunt. Unde in luc. 2. De Anna pro
phissa commemorat: In octibus aplo
rū de philippo qui hūit septem filias q
pphetabant Letera ut supra d ppha.

De euangelistis. ca. is9.

Equitur alios vō euangelistas. lu.
2. Maria aut cōseruabat zē. glo.
Ut cū tēpus pdicade vel scribēde icar
natōis adueniret: sufficienter oia put
essent gesta posset explicare. Letera vt
supra de aureola pdicatorum.

De pastoribus. ca. is6.

Equit alios autē pastores. Quali
ter hoc donu habuerit btā virgo
qre in tractatu de sacramentis. in sa
cramēto ordinis. z qliter nos pauit in
tractatu de btitudinibus i gradib pau
pertatis: Sic ergo hūit btā vgo z hūc
quaternariū gratiaz. Ex his manife
stuz ē qz btissima dñā habuerit vniuer
sitatez gratiarū gratiaz z gratis da
tarum quod oisariam credimus eē ve
rum. Ad solutionez in pñū obiecto
rū dicimus taliter distiguendo: qz do
norum gratis datorū z nō gratum faci
entū. quedā danē in misteriu z nō in
ppriū pfectū vt pphetia Balaā z Lay
phe. qdā aut ad ppiū pfectū z aliorū
ministeriū: ut dona spūs z ligue z scia
aplis data: qdā aut in propriū pfectuz
sui z nō alioz. ut dona instructōis bea
tissime dñe. z talium. tūc quedā datur
ad pficiendā indigentia: quedam ad de
corandā potentiam. z nobilitandā na
turam. z honorandam psonā. Et sic ha
buit btissima virgo huiusmodi dona
nō ad ministeriū. sz ad decorationis cu
mulum. ad perfectionis z delectatiōis
augmentū. i materiā laudis z honoris
incrementum. z oium bonōrum spūali
um complementum.

De gratis spālibus. ca. is1.

Itē qliter btissima vgo hūit oēs
gratias communes. Sequit vide
re qualiter hūit spāles quas in alijs sā
ctis ē reperire. Aliaz aut sunt q perti
nent ad generationē suē vite ingres
sum. Quedam ad conuersionez. que
dam ad mortem: Circa generationem

inuentionatur quæque sunt. Prefiguratio. Annuntiatio. Miraculosa conceptio. et in utero sanctificatio.

Qualiter fuerit prefigurata. ca. 162.

Primo ergo qualiter beatissima uirgo fuerit prefigurata erit sic manifestum. Numeri. 17. Inuenit ergo moyses uirgam glo. Mariam quæ sine uiri semine genuit uerbum. Ecce qualiter ex textu cum sua glo. sequitur quod illa uirga fuerit figura uirginis gloriose. Item Exo. 3. Rubus ardebat et non comburebatur. quod hoc fuit figura beatæ uirginis. probat ecclesia non disputando sed cantando et determinando. Rubum quem uiderat moyses incombustum etc. Item luc. primo. Et nomen eius elisabeth. glo. Elisabeth dei mei saturitas. Et signat mariam que deo plena fuit. Item si annuntiatio et conceptio ysaac signat conceptionem christi: ergo et Sarra signat mariam. Ex his patet quod beatâ uirgo fuit prefigurata. Qualiter autem et quibus figuris. Dicunt quod multipharia; multisque modis. In creaturis. in factis. in uisibilibus. in generatis. in creatis. In principio enim creauit deus celum et terram. id est beatâ uirginem que celum et terra fuit. id est celestem et terrestrem simul duxit uitam: angelicam et humanam conuersationem habuit. Item celum et terra fuit: quia purissima uirginitate. et fecundissima maternitate uirgo et mater simul fuit. In hac prima die facta est nubecula de qua postea factus est sol. Quid est autem nubecula? materia corporis solaris nisi beata uirgo mater et mater corporis saluatoris. In secunda die positus est firmamentum in medio aquarum quod habet fixas stellas in sui ornamento. et diuidit aquas ab aquis. hec est beatâ uirgo que habet stellas. id est. omnium sanctorum in capite suo. posita in medio aquarum. id est. sanctorum uirginitatis et sanctorum patris. diuisa prius ab utroque. Existens sua communem statum uirginitatis. et infra statum

patris. communicans cum utroque; habens cum superioribus uirtutum perfectionem; cum inferioribus merendi conditionem. Item cum superioribus iocunditatem. securitatem contra casum: cum inferioribus possibilitatem ad meritum. Item cum superioribus exultationem. cum inferioribus cordis passionem. Tertia die opus est congregatio aquarum in unum locum. id est uirginalem uerum congregationem omnium gratiarum. Sed in hoc est defectus. quod congregatio aquarum appellatur maria media correpta: congregatio gratiarum appellatur maria media producta. Illa congregatio aquarum breuis est et transitoria: Iuxta illud apoc. 21. Et mare iam non est. hec autem est perpetua iuxta illud luc. 10. Maria optimam partem elegit quam non auferetur ab ea. Quarta die fecit deus duo lumina magna. maius ut patet: diei: minus ut patet: nocti. scilicet. solem et lunam. Quid autem per lunam. nisi uirgo beatissima luci formosissima et diuina claritate plena figuratur. Luna ut legitur in sententijs facta est propter diei et noctis uicissitudinem. propter noctis declarationem. propter operantium in nocte consolationem. Et quia quedam animalia sunt que lucem diei ferre non possunt. hec autem omnia operatur uirgo lucidissima. Est enim quies laborantium quies et decus mortuorum. solacium operantium. umbraculum infirmorum. refrigerans umbram misericordie quos reuerberat sol radijs iustitie. Quinte die opus est formatio piscium et auium. Et quid sunt pisces et aues. nisi beatissima uirgo que ut piscis natabat in mari. id est. tribulationum: ut auis volauit super pennas ventorum in celo contemplationis.

Sexte die opus est formatio hominis et positio in paradisu voluptatis. Quid autem est paradisu voluptatis. nisi beatissima uirgo in quam deus pater posuit hominem. id est. christum in die conceptionis. Sic ergo beatissima uirgo in omnibus

operibus sex dierum est expressissime figurata. Nō autem tantū in creatis s; in factis est pfigurata vt; in archa noe in yride: in tabernaculo moysi: i archa testamenti. in candelabro. in ppiatorio. i templo. in throno salomonis. in hostio: in domo saltus. et in multis alijs. Similiter autem in visis et in ymaginatis inuenitur figurata: ut est rub⁹ moysi. Ero. 3. Sedes saphiria super firmamentū Eze. p^o. Mons de quo precifus ē lapis sine manibus. Dan. 2. In arbore q̄ celum tangebatur. Dan. 4. In porta clausa Ezech. 44. In vellere ge deonis. Iudic. 6. In fōte quo qui creuit in flammē mariniū hester. 12. In porta templi speciosa. Act. 4. Item in muliere amicta sole Apoc. 12. Similiter in coniugatis Rebecca et Rachele. in Iudith vidua: in hester coniugata: in Sāra sterili: et Elisabeth matre Iohis baptiste. Ex his omnibus sufficiēter manifestum est q̄ beatissima virgo in creaturis. et in factis. et in generatis i visis et imaginatis. i coniugatis et viduis ē multipliciter pfigurata.

Qualiter fuerit pphata. ca. 163.

Ost hec etiaz videtur q̄ fuerit pphata ysaie. xi. Egredietur virga de radice iesse etc. glo. Virgo maria. Vel alia glo. Virgam et florem. Iudei xpm suum interpretantur quia in virge regeneratis potētia. In flore pulcritudo. Nos vero per virgam mariam intelligimus cuius nullus frutex adhe sit. v^l alia glo. Egredietur virga. glossa. prophetia de natiuitate ut tota ecclesia cantat. virgo dei genitrix virga est flos filius eius. Ite; Numeri. 24. Orietur stella ex iacob. Item ysa. iij. Fructus terre sublimis. glo. virgo maria. Item id. 7. Accessi ad prophetissā glo. virginem mariam. Ex his patet q̄ natiuitas beate virginis est multiplici

ter prophetata.

Qualiter fuit annunciata. ca. 164.

Ost hec probatur q̄ etiam fuerit annunciata hoc modo. Iohannes fuit annunciatu; et alij sancti minores ut ysaac et sampson. ergo et beatissima virgo debuit annūciari. Itē propinquante luna plena augmentat lucentia. Sed beatissima virgo fuit luna ergo ipsa ueniente debuerunt multiplicari prophetie. Item lucifer pcedit aurora; s; Iohānes fuit lucifer. beatissima vgo aurora. ergo potius debuit annūtiari. Item laboraturis maxime debuit annūtiari ortus aurore iuxta illud. Gen. 32. Dimitte me iam enim ascendit aurora. ergo nobis maxime debuit annūciari ortus consurgētis aurore que quando surrexit et nos secum resurgere fecit: et ad surgendum excitauit. Item dama. Joachis honestam et laude dignam Annam in matrimonium duxit. Sed quemadmodum vetus Anna sterilis existens per votum et repromissionem samuelem peperit: ita et hec per preces et repromissionem a deo genitricem affert ut in hoc a nullo illustrium vincatur. Ecce expresse patet q̄ beatissima virgo fuit annunciata.

Qd fuit miraculose concepta. ca. 165.

Er hec ea de; probatur q̄ fuit miraculose concepta quia si a nullo illustrium vincatur: et minores et min⁹ illustres miraculose sunt concepti. ergo et ipsa. Item dicit Dama. q̄ per pces et repromissiones fuit nata. ergo nō naturaliter. Item signatum perfectius est signo. Sed figure beatissime virginis fiebant diuina voluntate per se operante et non humana. ergo beatissima virgo exijt in esse natura superioze operante contra inferiorem. ergo super naturaliter fuit eius conceptio.

Quod fuit in vtero sanctificata . capi
culū . i . 66 .

Ost hec probatur q̄ fuerit i vtero
sactificata hoc modo . Ecclesia ce
lebrando festuat eius natiuitatē . ergo
fuit scā q̄n fuit nata . ergo fuit in vtero
sanctificata . Itē iohānes fuit in vte
ro sanctificatus vt p̄ luc . i . vbi dicitur
z sp̄i sancto replebit̄ adhuc ex vtero
matris sue . ergo z beata virgo . Itē
ieremias fuit sanctificatus in vtero .

Jere . i . Prius quam te formare; i vte
ro noui te . z anteq̄ exires de vulua san
ctificaui te . ergo beata virgo . Itē oīs
sanctificatus in vtero ordinatur ad sā
ctuz in vtero . ergo quod immediatiorē
z ppliquiorē relationem h̄z ad sanctū
in vtero . illud debet potissimum sancti
ficari in vtero . Sed non potuit imedia
tior esse relatio eius q̄ vnuebatur vbo
ad aliquid aliū : q̄ ad id vnde sumeba
tur illud sanctū : q̄ vnuebatur . hoc at
potissimum fuit beata virgo . ergo ipsa
potissimuz debuit i vtero sanctificari .

Item ieremias dicitur in vtero scifi
catus propter expressiorē pphetiam s̄
sancto in vtero : z iohannes sanctifica
tus in vtero propter digiti dem̄stratōez .
ergo multo fortius beata virgo ppter
ipsius exceptionē z generationē . Itē
dicit anselmus . Ea puritate beata vgo
nītebat : qua sub deo maior nequit itel
ligi . S; puritas hominis dei est pecca
tum originale nec habere : nec vnquāz
habuisse . Maior post illam est origina
le quidem habuisse . s; statim z oīno ab
illo mundatū esse . ergo beata virgo de
buit quide; in peccato originali cōcipi
sed stat; ab ipso penitus mūdari . ergo
debuit in vtero sanctificari . Item
Bernar . ad cano . lugdunenses . Ego pu
to q̄ copiosior sanctificationis benedic
tio in ipsam descenderit que non tātūz
ipsius sanctificaret ortum . sed z vitāz
ipsius deinceps ab omni peccato custo
diret immunem : quod nemini alteri in

natis muliez creditur esse donatum .

Ex vltima auctoritate manifestū ē
q̄ beata virgo non tū in vtero sancti
ficata fuit . sed q̄ eius sanctificatio oēs
excellit in hoc q̄ alij post tales sanctifi
cationez ad minus venialiter peccauē
runt . Unde dī de iohā . Antra deserti
tenceris sub annis ciuiū turmas fugiē
petisti ne leui saltē maculare vitā fami
ne posses . Ipsa autē sic scificata fuit q̄
peccare nō potuit . ut ifra inter priuile
gia patebit . sic ergo manifestū ē qualr
btā vgo fuit pfigurata z pphata z an
nūciata z miraclose cōcepta z i vtero
scificata . Et cōstat sic ipsa; oēs spūales
gr̄as hūisse q̄s contigit ortū sanctorūz
decorare .

De specialibus gratijs que circūstant
conuersationem eius . capi . i . 67 .

Ost hec vidēdū ē de spālibus gra
tīs que circūstant cōuersionez
q̄ spālitas gr̄e inuit . quotiens aliq̄s scō
rū spāl̄r a dño diligit̄ . vel amic⁹ dei ap
pellat̄ . vbi gr̄a . In veteri testō dñs spā
liter diligere dī Abrahā . z hoc p̄fidē
iuxta illud Gen . xv . Credidit abrahā
deo z reputatū ē ei ad iusticiā . Item
Moyſes propter mansuetudinē . qz fuit
mitissim⁹ hoīum qui fuerunt in terra .
amicus dei appellatus ē : cum quo loq̄
batur deus facie ad faciem sicut homo
loquitur amico suo . Exo . 23 . Item da
uid . Nam deus propter humilitatem in
uenit eum virum secundum cor suūz .

Item in nouo testamento iohannes
euangelista propter virginitatem que;
scilicet specialis prerogatiua castitatis
speciali dilectione fecerat dignum .
z erat discipulus quem diligebat iesus

Item legitur Johan . xi . q̄ dominus
diligebat mariam z martham z lazāz .
Et constat q̄ hoc propter hospitalita
tez . p̄ quā ipsi z alij qdā placuerūt deo .

Itē Nichola⁹ pp̄ misericordiā amic⁹ dī
applat⁹ ē . S; h̄ oīa excellētissime su

erūt in beata uirgine: Si enim dilexit abraham qz credidit de uetula z uetulo filiū nasciturū: uel quia credidit filiū moriturū z resurrecturū: multo fortius diligit beatā uirginē ppter fidem qua credidit se uirginē deū pariturā z uirginē pmanfuram. Itē si diligit dauid ppter humilitatē: hec autē ut dicit Aug. nūquā exaltata sup choros angelorū fuisse: nisi esset humilima oīum hoīum. Itē si Moysen ppter mansuetudinē. Et hec ē uirgo singularis iter oēs mētis. Si autē mariā z marthā ppter hospitalitatē dilexit: hec ipsum in utero suo hospitauit. carne uestiuit. lacte cibauit: que Martha nō fecit. Itē si Nicolaū ppter misericordiā: hec autē est regina misericordie. Si autē Johā nē ppter uirginitatē: z ecce pl⁹ qz Johānes. hec. n. ē uirgo uirginum. hoc iohānes nō fuit. Ex his manifestum ē qz oēs speciales grē quas circa aliorū scōrū cōuersationē est reperire ī nrā gloriofissima uirgine superant z eminet manifeste.

De spālibus gratijs circa mortē. is. 7.

Qst hec querit de gratijs spālibus circa mortē que videntur ēē eē qn qz. s. mortē pscire: moriturū inuitari: mori sine dolore. statim euolare. ī aīa z corpore statim resurgere.

Utrum mortem pscierit. cap. i. 69.

D primū qz beata uirgo mortem suā pscierit uidet a minor. De sancto martino de quo legitur z cantatur. Beatus martinus obitum suū longe ante pscieuit zc. Itē petrus sciuit qz breuis esset dispositio tabernaculi sui.

Item iohānes scieuit supuenisse diem mortis sue. Cum ergo oēs isti pscieuerint mortem suā. ergo z beatissima uirgo oīum illoz dñā. Itē p. xij. Spes que differtur affligit aīam. si tēpus sit etia; determinatū: z pscietia pene finiende letificat: incertitudo anxietatē generat. ergo ad beatitudinē nē ptinet

pscire mortē determinate. ergo beatissima uirgo pscieuit mortē suā determinate. Sic ergo patet beatissimā uirginē habuisse gratiā primā eoz que cūcūstānt mortē. Itē ad hoc idē Dñs homo uellet pscire mortē suā; libeter. ergo z ipa. Sed quicqd uoluit scire filius ei⁹ reuelauit ei nisi aliqua rō impediret: s; illud nulla rō impediuit. ergo ei reuelauit. Itē q est rō quare aliquibus reuelatur. aliquibus nō: Si dignitas. s; ipa dignissima. Si caritas: s; ipa carissima Si cōsideriū iuxta dñi. uir cōsiderioz zc. sed ipsa cupiebat sūme dissolui z esse cū ipso: Quicūq; ergo cā affignari pōt: illa excellentior fuit in ipsa qz in alijs. ergo sibi potius reuelari debuit qz alijs. Itē inter pscire trāsitū: z opari z inter nō pscire nec opari medium ē pscire z non opari. Primū conuenit xpo. s; alijs uiatoribus. ergo mediu cōuenit beate uirgini: que h; statū mediu.

Utrum inuitata obierit ca. i. 70.

Qst hec querit de inuitatiōe z de ductiōe. Qd autē dñs matrē suā inuitatam deduxerit. uidet p locū a minor. Nā dñs appuit caro suo iohāni z dixit. Ueni dilecte mi zc. Si ergo hoc xps iohāni ergo potius mī. Itē si iohāni qz car⁹ ergo potius mī q in inuitatā carior fuit. Itē dñs pmi palippo. is. qz dauid deduxit archā in domū suā in tympanis zc. Itē; qliter lusit an archam ergo xps matrē suā psonalr deduxit. Item opus misericordie ē se pelire mortuos. ergo z pī misericordia rū potissime debuit obsequijs mīs sue interesse z sepulture cōmendare. Sed ipius sepeliri fuit in celo sup choros angelorum altissimos assumi: ergo hoc debuit filius suus ī persona ppria cor porali presentia facere.

Si sine dolore obierit ca. i. 71.

Ost hec queritur de ipsius morte
si fuerit sine dolore. Et videtur pri
mo q non hoc modo: Sicut vita ad
vitam ita mors ad mortem. Sed vita
domie nostre inter omnes similima fu
it vite domini nostri iesu christi. ergo
et mors mortis. Sed ista dolorosissima fuit
ergo et ista. Item quando assignatur
causa quare mors domini fuit asperia
dicitur q nobiliorum naturarum nobi
lior et maior est delectatio. et in quoru
coniunctione maior est delectatio: in il
lorum separatione maior est dolor. Un
cum anima christi nobilissima coniu
cta esset corpori nobilissimo. in illoru
coniunctione maxima fuit delectatio: et
in separatione maximus fuit dolor.
Unde Tren. i. O vos omnes qui tran
sitis per viam etc. Sed eadem causa est
in beatissima virgine que fuit secundo
loco i summo. ergo in ipsius morte ma
ximus fuit dolor post dolorem domini
nostri iesu christi. Item inter quecu
q maior est pars. illorum delectabilior
est coniunctio. Sed in corpore beatissi
me virginis et in anima sua adinuicem
maxima fuit pax. quia ibi spiritus ad
uersus carnem non concupuit. ergo
ibi delectabilissima coniunctio. ergo et
maximus dolor in separatione. Con
tra. legitur de iohanne in prologo super
iohannem: q facta oratione positus est
ad patres suos. tam extraneus a dolo
re mortis q a corruptione carnis alie
nus. Sed beata virgo improporcionabi
liter plus fuit extranea a corruptione
carnis. ergo improporcionabiliter plus
debit eē aliena a dolore mortis. Itē
Damasc. Ipsa beata et earum que super
naturam donationu; digna effecta do
lores quos effugit pariens. hos in chri
sti passione sustinuit a maternali com
passione viscerum lacerationem tolle
rans. et quem deum cognouit per nati
uitatem hunc vt maleficum videns in
terfectum ceu gladio cogitationibus la

cerabatur: et hoc est. Tuq ipsius aia;
pertransibit gladius. Luc. ij. Ex hac
auctoritate inferitur. q si dicimus. qz
dominus non iudicabit bis in idipsum:
et ille dolor reputatur ei gladius. ergo
sicut post gladium nō est dolor: ita nec
post istum gladium debuit sustinere do
lorem mortis. Item ille gladius repu
tatur ei per equipolentiam p martirio
Sed post martirium non est dolor mor
tis. ergo nec post hūc erit qui equipol
let ei. Item ratione huius doloris de
betur ei aureola martirum. ergo post
hunc non est dolor mortis. Itē moy
ses propter abstractionem secundum
actum a viribus inferioribus non sen
sit desiderium sitis et famis. xl. diebus
et xl. noctibus. Similiter et helias. ergo
si delectatio spiritus tal et tanta taliter
et tantum astrahit. et sensum passionis
taliter et tū et tam diu interrūpit. ergo
maior magis abstrahit et magis interrū
pit. ergo improporcionabiliter maior ab
strahit et improporcionabiliter interrū
pit. Sed improporcionabiliter abstrahi
a corpore super illud abstrahi quod ē
secundum actum est illud abstrahi qd
est secundum substantiam. et impropor
tionabiliter interrumpi super illud interrū
mipi quod est ad tempus est illud iter
rumpi quod est semper. ergo impropor
tionabiliter delectatis potest abstrahē
animam a corpore secundum substan
tiam et excludere omnem penam. ergo
beatissima virgo fuit mortua pre amor
et sine dolore. Item paulus nesciuit i
raptu vtrum in corpore siue extra cor
pus. se ad cor. xij. Ergo intensior raptus
secundum substantiam abstrahere pos
set. Item maiores motus impediunt
minores et natura inclinat ad carnes et
ad corpus. Sed caritas inclinat a cor
pore ad christum. Juxta illud ad phil.
primo. Cupio dissolui et esse cum christo
ergo tantum potest intendi inclinatio
sursum q separatur et abstrahitur ab

inclinatione deorsus. ergo caritas tantū potest sursum trahere. q̄ separabitur a corpore ⁊ sic morietur pre amore.

Item duorum dolorum maior est medicina minoris. Anima secundum caritatem dolet esse separata a deo. secundum naturam dolet diuidi a corpore. ergo ille tantum penetrabit q̄ istuz n̄ continget sentiri. ergo potest mori sine dolore. Item quicquid aptum natuz est inducere languorem. si continuetur ⁊ intendatur poterit inducere mortem. sed amor potest inducere languorem. ergo mortem. minor patet. Lantī. secūdo. Quia amore languo. glo. pre amoris magnitudine. omnia temporalia fastidio. Ex his patet q̄ beata virgo pre amore ⁊ sine dolore mortua fuit. An autem statim euolauerit. disputabile n̄ est quia nihil purgabile habuit.

Si statim in anima ⁊ corpore assumpta fuerit. ca. 172.

Ost hec queritur si statim in anima ⁊ corpore assumpta fuerit.

Et videtur primo q̄ non. vt patet per sermones Jeronimi. Logitis me o paula ⁊c. Item Augustinus q̄ vera de eius assumptōe scia h̄ ē: vt assumpta sit siue i cōpe siue extra cōpus nescio de⁹ scit. Item Jeronimus. Quod humani mendacium non apponat manifestum quod deus voluit esse occultum.

Item quicquid non separatur a culpa nec a pena. Sed omnes in adāz peccauerunt. ergo omnes pro peccato suo i suo pccō pūri dnt. S; ei ipōit pēa gñ. tertio. Puluis ea ⁊ i puluerem reuertetur. ergo omnes i peccato corporali nati debent incinerari. Contra grego. i collecta. Nec tam mortis nerib⁹ depri mi potuit. que dominum nostrum ihm xp̄m de se genuit incarnatuz. Modo quero quid ibi appelletur nexus mōtis

Nam vel est bonum vel est maluz. Nō bonum. quia omnis boni capax fuit.

Item bonuz non deprimit s; eleuat. ergo nexus non nominat ibi aliqd bōi. Si autem est malum. aut est malū culpe aut est malum pene. Non culpe. qz mors non est nexus ad culpam. quia post mortem non est status culpe sed pene. Item sic dicendo nihil dictum ē. quia post mortem non posset peccare. quia esset mater dei. Si autē esset malum pene quero quam penā importat. Non gehenne: quia ad illam nec necit mors: quia multi moriūtur qui nō vadunt ad gehennam. Eadem ratōe nec ad purgatorium. quia multi moriūtur qui non vadunt ad purgatorium. Nec potest etiam dicere penam temporales quia ad illam non necit mors ymo ab soluit ab illa. Item non potest dicere penam mortis. quia beatissima virgo vere mortua fuit. ergo relinquitur q̄ non potest signare nisi incinerationem ergo erit sensus. Non potuit mortis nexibus depri mi: idest non potuit incinerari. Sed nisi statim resurgeret fuisset incinerata vt alia corpora. ergo statim surrexit. Item Augustinus. Maria quadam excellentiori prerogatiua honoratur a filio. Possidet in ipso corpus quod genuit: quare non ⁊ corpus per quod genuit? Nisi obuiuerit auctoritas mundum perspecta: credo vere q̄ ⁊ per qd̄ genuit. Item idem in eodem. Thronum dei: thalamuz domini tabernaculum christi ibi debz esse vbi debet esse. Tantum thesaurum dign⁹ est seruare celum ⁊ terrā. Item Augustinus in eodem. Letare maria leticia inenarrabili in anima ⁊ in corpore Et ifra. Uiuat igitur integraliter que omnium genuit integram vitam.

Dyonisius in libro capitulo tertio. de diuinis nominibus. Quenā ⁊ apud ipos deo acceptos n̄ros Jerāchas qm̄ ⁊ nos vt nosti ⁊ iporum multi scōrum

nostrorum fratrum conuenimus ad diuisione
 nem corporis vite principis. et quod deum
 suscepit. Aderat autem et frater demum
 Iacobus. et Petrus summa et puerilis
 summa theologorum summas. Super hunc
 locum. glo. Marini vult quod in dormitio
 ne domine fuerit predicti apostoli et bea
 tus dyonysius et magister suus Iohannes
 et post assumptionem corporis fecerunt
 collationem: et Iohannes raptus fuit.
 Et sic videtur approbare iste textus dyo
 nysii cum suis glossis illud quod inueni
 tur de assumptione beate virginis corpore
 ali. Item Ber. Non decuit ut carne ma
 tris sine honore in terra reliqueret ei quod
 honorem pariter sub precepti districtio
 ne posuit. Item Ber. Si anima puuli
 nudum nati liquefacta est ut maria locu
 ta est: quid putamus que non fuerit illa
 exultatio celestium ciuium: que et vocem
 audire: et faciem videre et beata eius frui
 presentia meruerunt. Item Bernar. in
 sermo. de assump. Nec in mundo dignior
 locus virginalis vteri templo in quo dei
 filium maria suscepit. nec in celis rega
 li solio in quo mariaz marie filius subli
 mauit. Item ber. Lepus loquendi omni
 carni cum assumitur incarnati verbi non
 nec cessare debet a laudibus humana mor
 talitas. dum sola nostra mortalis natu
 ra super imortales spiritus exaltatur in
 virgine. Item Augustinus. Qui in vita
 illam pre ceteris honorauit gratia sui
 conceptus: prius est credere eam in morte
 pre ceteris honorasse. Item idem Au
 gustinus. Tantam integritatem merito in
 corruptibilitatis non sequitur vlla reso
 lutio putredis. Item si merito viuens
 pre omnibus dotata est gratia cuius motu
 erit munuenda. Item idem in eodem.
 Quid estimandum est de matre ubi digna
 sit haberi nisi in presentia filii. Si. n. natu
 ra matris est filius. necesse est ut sit cum
 filio mater. Item si quis dicit quod beati
 esset opinio et non manifesta veritatis.
 Contra dicit Ber. sic. Quilibet sensu

suo abundet ubi vel certe rationi vel ma
 nifeste auctoritati non obuiat quod sen
 titur. Item Augustinus ad idem. Que
 rendum est ratione quid consentiat veri
 tati. fiatque ipsa veritas auctoritas. sine
 qua nec est nec valet ipsa auctoritas.
 Si autem voluit mater sequare integram
 virginis pudorem. cur non vellet incor
 ruptam a putredinis fetore sequare?
 Item Angu. Si uera sunt que scripsi
 gratias tibi ago quia de sancta uirgine
 matre tua nihil nisi quod pius et dignum
 est sentire potui. Ecce testimonio ipsi
 us pape gregorii et duorum Episcoporum Au
 gustini et dyonysii et unius abbatis bea
 ti. s. Ber. ymo ipsorum apostolorum petri
 et pauli et Iacobi probatum est beatissimam
 uirginem corpore et anima esse gloriosissimam
 assumptam. Quod etiam rationibus perspi
 cuum est. In peccato enim duo sunt. scilicet auer
 sio a bono incommutabili et conuersio ad
 bonum commutabile. Istis respondent duo in
 pena quia anima auertit se a sua uita et in
 cidit in necessitatem auersionis a corpe
 cuius ipsa est uita: ex conuersione autem ad
 nihilum incidit in necessitatem redeundi in
 quasi nihilum. id est in puluerem. Sed beatissi
 ma uirgo auersa fuit per originale Un
 de debuit mori: sed nunquam conuersa fuit
 actualiter ad quasi nihilum ergo non de
 buit incinerari. Item Anselmus: ad
 omne contentiens in deo cui maior ratio non
 repugnat sequi necessarium. Illud est ta
 le: ergo illud est necessarium. Item
 Dama. a nullo illustriui uincit. Sed dicit
 euangelium Mat. 27. Multa corpora sanctorum
 surrexerunt et. ergo et ipsa hoc accepit.
 Item dyonysius. Omnes proprietates inferio
 rum habent superiores cum excellentia. ergo cum
 illud datum sit sanctis inferioribus: ut dicit
 euangelium. ergo et superne omnium in prima.
 Item ecclesie argumentum est illud. Io.
 sanctificatus est in utero. ergo et bea
 ta uirgo: et ecclesia concedit conclusionem
 et celebrat eius natiuitatem. hoc modo potest
 argui a simili: Multa sanctorum corpora

surzereunt ergo et beatissime virginis corpus surzexit. his rationibus et auctoritatibus et alijs multis manifestum est quod beatissima dei mater in corpore et in anima super choros angelorum est assumpta. et etiam modis omnibus credimus esse verum. Sic ergo per quam liter beata virgo habuit omnes gratias spirituales morte circumstantes. Ad illud quod obiectum est de ipsius morte dicimus quod mortua sit sine dolore et preamore. Et non eadem ratione de morte domini quia cum illa deberet esse satisfactiva in summo: conveniebat et oportebat quod esset penalis in summo. Unde ita fuit spiritui permittente carni in propria ut ibi simul in summo fuerit motus naturalis et motus rationalis. Unde summu gaudium et summus dolor: et unum materia alteri quia summe gaudebat. quod per summu dolorem genus humanu redimebat. hic autem motus rationalis gratia informatus motu naturalis sapiebat. et vicebat: ita ut cum esset caritate vulnerata in summo et in sursum traheretur. et vinculum impeditis. scilicet affligentia carnis dissoluebat.

De quatuor suppositis contra adversantes assumptioni illius carnis. ca. 173.

Ductoritates autem que opposite sunt contra assumptionem carnis beatissime virginis. Respondemus quod quatuor sunt genera suppositibilium. Primum est: quod ex sacra scriptura ita est expresse determinatum. quod nec dubitatio nec oppositio potest esse circa peritium. De hoc dicitur David. Omnia que tradita sunt per legem et per prophetas et apostolos et evangelistas suscipimus: et veneramus. et cognoscimus. nihil ultra requireremus. Alterum genus per oppositio nem ad hoc est quod omnino incertum est. Et hoc duplitem. Vel incertum quantum ad sententiam et auctoritatem. et hoc est simpliciter apocryfum. Vel est incertum quantum ad auctoritatem sed non quantum ad sententiam: et hoc est apocryfum secundum quid. et illud per

nitur dubium. Inter hec duo. duo sunt media. Tertium est quod aliquid non est determinatum ex scriptura. nec per rationes necessarias potest probari: nec etiam per ex evidetia sui sed ex consequentijs scripturarum: et apparentia rationum potest et ipsum et suum oppositum equaliter videri verum et persuaderi. et hoc proprie fit appellari opinabile. ut sunt quedam opinionum. secundum: ut est illa. Vtrum omnia similia sint creata et illa. Vtrum angeli sint in gratuitis creati. et similia. Alterum est quod quidem non est scriptura biblie expresse determinate. nec ex evidetia sui manifestum. tamen ex consequentia scripturarum et apparentia rationum ita est probabile. quod nulla scriptura nulla ratio hoc opponit in contrarium. et illud est pie credendum. Unde primum est expresse determinatum. Secundum est pie credendum. Tertium est opinatum. Quartum apocryfum. Tercio ergo quod fuit interpres nihil voluit asserere nisi quod per bibliam est expresse determinatum. Augustinus autem ut expositor et investigator non tamen ponit et superponit ea que sunt precepta scientie sed ea que necessario preceptum nulla ratione vel auctoritate repugnante. Et sic manifestum est qualiter beatissima virgo habuit gratias omnium hominum communes et spirituales.

De privilegijs beate virginis et primo de peccati immunitate. ca. 174.

Ostendit hec gratia de suis privilegijs gratijs. quas ipsa sola et nulla alia creatura possidet. Primo ergo gratia de hoc privilegio quod est peccati immunitas. Vtrum hoc fuerit privilegium imperatricis. Et videtur primo quod non per se Job. primo dicitur. Si dixerimus quod peccatum non habemus ipsos seducimus et veritas in nobis non est.

Item in Ecclesiastico. Neque infans vult dici si ne peccato est super terram. Item Job. 15. Stelle non sunt munde in conspectu eius.

Item Apostolus 1o. 3. Omnes peccaverunt. Item Luc. 7. Quis ergo eum plus diligit et respondet. Et primo quod is cui plus diligitur

est. S; beata virgo plus omnib; dilexit
ergo ipsi plus donauit. ergo et ipsa pec-
cauit. Itē Ro. 8. Omnia cooperātur
in bonū his qui sūm ppositū vocati sūt
sci. glo. etiā peccata. Sed oīa cooperā-
tur in bonū hūc beatiss. me v̄gini. ergo
peccata hūit. Itē glo. ibidem. Sine
quib; nō vīuit. Item glo. impossibi-
le ē quālibz sanctū nō cadere aliqñ.

Item p̄re Jo. i. Sanguis filij ei; emū-
dauit nos ab omni peccato glo. Tamē
non debem; putare nos quādiu viui-
mus oīno posse a peccatis mundare.

Itē Jo. ij. Quid mihi et tibi ē mulier?
Sup hoc dicit Crisostom; Qd aliquid
humāi passa fuit q̄si ppter vanitatem
voluerit xpm miraculū facere. Item
puer. 20. Quis pōt dicere mundū est
cor meū. Itē eccle. 7. Non est iustus
sup terram qui faciat bonū et non pec-
cet. Itē puer. 24. Septies in die ca-
dit iustus. Itē q non sit ipsius p̄ui-
legiū videt q non cōuenit ei soli: q et
multi angeloz nunquam peccauerūt.

Item aliquis infans statim baptizat;
euolat. ergo ille nūquā peccauit actua-
liter. Itē Job. 27. Neq; enī reprehē-
dit me cor meū i omni vita mea. Lō-
tra Aug. dicit. de qua ppter honores
dñi cum de peccatis agit zē. Itē Bez.
Ego puto q copiosior sit zē. ut supra d
seificatiōe in vtero. Itē peccatū ve-
niale nō est grā. ergo vbi aliqd de pec-
cato veniali ibi aliqd vacuū ē grā. S;
ipsa plena fuit de gratia. ergo nihil de
peccato fuit i ipsa. Itē Aug. Scimus
enī q ei plus gracie collatus fuerit ad
peccatū ex omni pte vincendū que illū
cōcipere et p̄re meruit quē cōstat nul-
lum habuisse peccatū. Itē necessitas
peccandi relinquit in exercitiū eorum
qui cadere possunt. S; ipsa cadere non
potuit. ergo illud exercitiū h̄re non de-
buit. Itē Anselm; Ea puritate nite-
bat btā v̄go qua sub deo maior neq; in-
telligi. Sed maior pōt intelligi si pecca-

uit. ergo non peccauit. qd p omnia ve-
rum ē dicim;. Et ad auctoritates in
p̄rium inductas r̄ndem; q omnes ille
de peccatoz iure legunt; viatorū oīum
Illud autē quod est p̄pū btē v̄gini
et spāle p̄uilegiū respectu oīum viato-
rum derogat generali. Qd autē dicit
Crisostom;. qd aliquid humāi passa fu-
it. hoc verū p tanto est: q homo homi-
nibus compassa fuit. S; q aliquid vani
passa fuerit p omnia falsum est et con-
tra sanctum Augustinum.

De impossibilitate peccandi. ca. 175.

Ost hec q̄ritur de alio p̄uilegio
quod est peccandi impossibilitas.
Utrū s; beata v̄go potuerit peccare.
Et videtur q sic. Potuit enī mereri.
ergo potuit peccare. Itē Aug. dicit
q adam mori potuit quia peccare potu-
it: et q nō potuit reduci in actū potētia
moriēdi. nisi p̄i reduceref in actū po-
tētia peccādi. S; btissima v̄go potuit
mori. ergo potuit peccare. Itē Aug.
querit quare nō fecit deus homines q
peccare nō possent. et r̄ndet q illud est
gloriosi;. ergo istud debuit puenire btē
v̄gini que fuit gloriosior omnibus crea-
turis. Itē in laudem alioz sanctorū
cātatur. Qui potuit trāsgredi et non ē
trāsgressus zē. ergo et illud puenit et il-
li que ē omni laude dignissima. Itē si
peccare nō potuit hoc nō fuit tantū p-
pter somitis extinctionē: quia angeli so-
mitem nunq; hūerūt et tñ peccauerunt
Itē hoc nō potuit esse propter excellē-
tiam gr̄e quia angeli fuerunt etiā i grā
et tamē peccauerunt. Itē dama. Om-
ne creabile est vertibile scdm esse et se-
cundū sui electionē: scdm ēē ut corpo-
ralia: scdm electionē ut rationalia. S;
beata v̄go ex utroq; composita fuit. er-
go fuit vertibilis vtroq; mō. Itē glo-
riosius h̄etur quod habetur cum victo-
ria q; qd sine victoria: Sed vbi nulla ē
pugna nulla est victoria. Sed in btissi

ma virgine maxima fuit gl'ia. summa ergo et victoria. ergo et pugna. ergo potuit peccare. Item excellentior fuit status innocentie quam iste et tamen adam et eua potuerunt peccare. Item. et. suum dicitur quod quatuor sunt status liberi arbitrij. Prius est posse peccare. Et post se et non peccare ante temptationem. Tertius est posse peccare et non peccare posse damnabiliter. Quartus est non posse peccare. Contra. quod melior et honorabilior similes hoc est et melius et honorabilius Sed hoc est non posse peccare. ergo hoc est honorabilius et melius. Sed beatissima virgo secundum locum habet post deum ergo non potuit peccare. Item Aug. Consideramus quidem meliorem naturam esse que omnino peccare nolle: peccant et ipsi non esse mala que talis facta est ut possit non peccare si vellet. Item frustra est potentia que nunquam reducitur ad actum sed ipsa nunquam fuit peccatrix. ergo frustra fuisset in ea potentia peccandi. Item plus dicitur in 2. metaphice quod potentia est principium transmutationis in alterum. Sed in beata virgine nullum fuit principium transmutandi in peccatum. ergo nulla potentia peccandi. Item loquendo ex parte rei potentia habet quod est in predicamento qualitatis est qualitas disponens ad actum vel passionem. Sed nulla talis qualitas vel quasi qualitas fuit in beata virgine ad peccandum: ergo non fuit ibi potentia peccandi. Item cuiusque inconueniens est inesse actui: eidem inconueniens est inesse potentia. Sed beatissima virgini inconueniens est inesse actum peccandi: ergo inconueniens est ei inesse potentia peccandi. Item inter non posse peccare nec posse mereri et inter posse peccare et posse mereri medium est non posse peccare et posse mereri. Sed primum pertinet ad statum comprehensorum simpliciter. habet ad statum viatorum simpliciter. ergo medium pertinet ad statum medium. Sed ille est beate virginis que fuit simpliciter viatrix. et secundum quod

comprehendens. ergo non habuit potentiam peccandi. Quod dicimus esse verum distinguendo tamen quod non peccare per se sequitur naturam inuictibilem. et hoc modo deus trinitas dicitur non posse peccare. Secundo modo dicitur non posse peccare quod habet unionem personalem cum natura inuictibili. hoc modo christus homo non potest peccare. Tertio modo dicitur non posse peccare quod habet coniunctionem et peruersionem ad naturam inuictibilem per medium quod est deus sui nam inseparabile ut est hitus gl'ie. et hoc modo sancti pres non potuerunt peccare.

Quarto modo dicitur non posse peccare quod habet coniunctionem ad naturam inuictibilem per medium quod secundum sui naturam in se quidem est separabile. sed tamen omnino est separatum a contrario repugnante vel resistente vel impediante. et propterea in suo summo in tali subiecto est inseparabile. ut est plenitudo gratie in beata virgine. Et hoc modo dicitur beatissima virgo non posse peccare. Omnes ergo auctoritates et rationes que videntur probare quod potuerit peccare locuntur de potentia habet: quod opponitur ad non posse prius vel secundo vel tertio modo sumptum. Per ergo quod tale non posse peccare coniunctum cum posse mereri est proprium privilegium beate virginis.

Utrum quolibet motu merebatur. ca. 176.

Ostendit hec querit utrum habuerit pro privilegio. quod quolibet motu mereretur. Et videtur quod non. Gratia enim est principium merendi non natura. Sed constat quod aliquando mouebatur motu naturali. ergo non quolibet motu merebatur. Si diceretur quod simul moueretur gratia et natura: hoc videtur non posse esse. quia si sic esset. unus motus esset meritorius et non meritorius. Si autem duo. tunc non esset uterque meritorius. ergo altero eorum non meretur.

Item cognitiua potentia ordinata est ad operatiua et scia ad operatiua. sed cognitiua non fuit perfecta respectu omnium ut sciret omnia. ergo nec operatiua erit: perfecta

respectu oīum ut quolibet motu mere-
retur. Itē scdm hoc dñs ih̄s x̄ps nō
excelleret ip̄am in opando. si ipsa quo-
libet motu merebat sicut ip̄e. ergo nō
quolq; motu merebat. Cōtra ap̄ls ad
Col. 3. Omne quodcūq; facitis in dño
vel ope oīa in noīe dñi n̄r̄ ih̄s x̄pi. Et
i. cor. 10. Sive māduccitis sive bibatis
vel aliud quid facitis omnia ī gloriā
dei facite. Aut ergo aliquis implet hoc
vel null? Si nullus ergo frustra preci-
pitur vel p̄sultur ut moneat. Si aliq̄s.
ergo bt̄issima v̄go. ergo ī omni co qd̄ se-
cit merebat. Itē oīa ī se sūt referibi-
lia. ergo si nō referent hoc est propter
defectū subiecti. Si ergo subiectū non
refert hoc est vel quia nō vult vel qz
nō potest. Si nō vult. ergo peccat vel
adim̄? īm̄fectum est in bōitate quāz
posset habere. Si nō pōt. hoc nō est ni-
si quia h̄z cōtrariū in se qd̄ necessario
aliq̄s inclināt ad p̄rariū ut fomes ad
ueniale. S; illud nō fuit in br̄a virgīe.
ergo potuit oīa referre. Itē sapiens
nihil facit sine cā. ergo virgo prudētis-
sima oīa fecit propter p̄mā causam.

Itē quolibet motu mereri ē quoddā
bonum. Aut ergo est cōmunicabile al-
teri creature aut nō. Si ē cōmunicabi-
le. ergo sūme bonus deus cōmunicat
illud alicui. ergo bt̄issime virgini. Si
aut̄ non est cōmunicabile. hoc nō vide-
tur. qz idem de quolq; opere cōtingeret
dicere. Itē per hoc ē mereri vbi nul-
la necessitas ē peccandi venialiter. hoc
autē fuit in bt̄issima v̄gine ergo ipsa po-
tuit quolibet motu mereri. Item vbi
cūq; nō pōt in discernēdo ratio errat
z volūtas nūquam pōt eligere multa.
ibi semp̄ eligit vltimū z optimū. Sed
vtrūq; horū fuit in br̄a uirgine. ergo
omnia fecit propter optimū z ultimum.
ergo in quolibet ope merebat. Item
sicut se h̄z aīa ad corp̄s ita caritas ad
aīam. ergo sicut aīa elicit omnes opera-
tiones a corpore. ita caritas ubi plene

h̄z esse forme ibi elicit oīs opatōes ab
aīa z sic quolibet motu meret. hoc aut̄
fuit in br̄a uirgine ergo ipsa quolibet
motu merebat. Itē p̄bus. Intellect⁹
semp̄ est rectus nisi qñ se miscet fanta-
sticis. z deducit ab illis. Sed intellect⁹
bt̄e uirginis nunquā se immiscuit fan-
tasticis. ut deduceret ab illis. ergo semp̄
rectus fuit. Sed rectū est cuius medi-
um n̄ exit ab extremis. ergo semp̄ fuit
in sūmā bonū. ergo semp̄ merebat.

Utrū qualib; passioe merebat. ca. 177.

Ost̄ hec q̄ritur vtrū qualibet pas-
sione merebat. z videtur qd̄ non

p̄bus. Passionibus non meremur.

Itē nullū necessarium est voluntariū
z nullū non voluntariū est meri-
tū. ergo passionibus nō meremur.

Item a parentibus cōtraxim⁹ passio-
nes ergo nō sunt meritorie. Cōtra pas-
sio latronis fuit necessaria tñ merito-
ria. Itē ij. Thym. 2. Si sustinebim⁹ z

corregnabim⁹. z cetera plurima. So-
lutō. Ad 13 dicim⁹ qd̄ bt̄issima virgo

quolibet motu liberi arbitrii ad agen-
dū vel patiēdum merebat. Unde non
merebat motibus nālibus inquantūz
naturalibus sed rōnabilibus gr̄a īfor-
matōis. Unde motib; libi arbitrii gra-
tuitis merebat vbi etiā liberum arbi-
trium z gr̄a opabantur. S; liberū arbi-
trium ut iumentum. gr̄a ut fessor. scdm
Anselmū. Unde Ap̄ls. i. cor. 15. Nō au-
tem ego sed gratia dei mecum; z sic me-
rebatur quolibet motu quo contingit
mereri. Nec tamen in hoc domo no-
stro ih̄s x̄ps equabat. qui opabatur z
naturalia z supernaturalia z sūe sui ī-
digentia. z hoc īproportionabili carita-
te. Passionibus autem inquantū ab
extrinseco inferuntur. vel necessario
cōtrahūtur. nō meremur. S; inquantūz
voluntas rationalis informata gr̄a ad
illoz sufferētiā libertate p̄pria īclīnat

Ex his patent solutiones ad obiecta

De puritate in summo capitu. 178.

Ost hec querit de hoc quod est puritas in summo: utrum debeat assignari beatæ virgini per privilegium. Et videtur quod non: quia si istud puritatis est recessus a contrario sicut albus quod est nigro impermixtus. et purius quod est impuro impermixtus. tunc queritur quid sit illud impurum per cuius impermixtionem fit puritas hec in summo. Et non videtur quod proprie possit dici aliquid impurum: nisi vel in corporalibus opacum vel mixtum opaco vel in spiritualibus pena vel culpa. Si primo modo tunc sol fuit purior beatæ virginis. Si secundo modo tunc in statu innocentie et omnes anime beate a corporalibus separata et et angeli. Si tertio modo. tunc eadem puritatem habent omnes sancti patrie: et etiam illi qui sunt in purgatorio. quia omnes sunt sine culpa. Item si dicatur quod hec puritas sit maior post deum a recessu ab originali. quia Christus habuit puritatem ab origine talem: quod nunquam et nullo modo habuit originale. Alii omnes baptizati habent puritatem ab originali: quia peccatum originale habuerunt et adhuc aliquo modo habent quantum ad penam fomitis. Sed inter nullum habere nec habuisse. et inter habuisse et habere est medium habuisse et non habere quantum ad aliquid. Et hec puritas fuit beatissime virginis immediate post puritatem Christi.

Si sic dicatur contra est. quod non dicit Anselmus post Christum sed post deum. Item secundum hoc angeli maiori puritate lucerent. quia peccatum originale nec habent nec habuerunt. vel etiam secundum hoc bruta et inanimata maiori puritate niterent: que originale peccatum non habent nec possunt habere. Item si dicatur quod hoc intelligatur de hominibus. hoc adhuc non potest stare. quia adam in statu innocentie secundum hoc maiore nitebat puritate. quia tunc nullo modo habuit nec habuerat originale. Item si purum dicitur per recessum ab impuro

secundum hoc magis recedit quod recedit quantum ad actum et dispositionem et adhuc plus recedit quod recedit quantum ad actum et dispositionem et potentiam omnem. Illud ergo purissimum est inter alia. Sed tale purum est sol qui recedit ab impuro: et quantum ad actum et quantum ad dispositionem et quantum ad potentiam. et quocumque modo dicatur impurum: ubi est mixtio naturalium contra naturam opacem. scilicet et lumine. siue ubi est mixtio nature et penne siue etiam nature et culpe: siue etiam ignorantie et nescientie: nulla istarum impuratum in sole est qui nec in se est mixtus. nec alij miscibilis. nec habet penam vel culpam: vel ignorantiam: vel nescientiam: et sic purior esset beata virginis si puritas hec esset recessus ab impuritate.

Item si forte diceretur quod hec puritas dicitur per recessum ab impuro: ubi actum natum esset inesse impurum. secundum Beatum in Christo. vel etiam in deo non esset maior puritas: quam in quovis homine: quia vel in Christo vel in deo non potest aliqua impuritas esse. Ex his ergo patet quod hec impuritas non dicitur per recessum ab impuro tantum: sed etiam per approximationem et accessum ad summe purum.

Secundum hoc queritur. utrum beatæ virginis niteret secundum statum illum ea puritate. scilicet qua sub deo maior nequit intelligi. Et videtur quod non: quia contra ipsa post in statu glorie nitebat maiore puritate et tamen sub deo. Item omnes sancti patrie in sua puritate glorie plus videntur appropinquare puritati pure quam quicunque puritas vite. Illa enim sufficit ad hoc ut possint primam lucem per speciem videre. hec autem non ita. ergo beatissima virgo non nitebat tunc summa sub deo puritate. Item si dicatur quod intelligitur secundum statum vite. adhuc non videtur hoc posse stare quia anima Christi que creatura fuit in statu vite maiori quam beatissima virgo nitebat puritate. Contra

predicta obicitur in hunc modum. Pu-
 ritas ut videtur sequitur naturam a lucis et
 luminosi. quod autem plus participat de natu-
 ra lucis: plus habet puritatis ut summa
 lux uel summe luminosus summe sit lu-
 cidum et purum. et ubi magis proprie et
 vere est proprietas lucis ibi etiam magis
 vere et proprie est proprietas puritatis.
 Unde cum sit lux corporalis et lux spiri-
 tualis: et ut dicit Augustinus super Genesim. ad litte-
 ram magis proprie dicatur lux. lux spi-
 ritualis quam lux corporalis. erit et puritas
 corporalis et spiritualis. Sed maior pu-
 ritas corporalis est secundum maiorem
 convenientiam ad summam corporalem
 lucem. Et secundum hoc aqua purior est quam ter-
 ra. aer quam aqua. ignis quam aer. firmamentum
 quam ignis. celum aqueum quam firmamen-
 tum. celum empiricum quam aqueum. Et istud
 patet ad sensum. Similiter ergo erit ma-
 ior puritas spiritualis secundum maiorem
 convenientiam ad summam spirituale
 lucem que est deus: qui lux est in tene-
 bris: in quo tenebre non sunt ullae. Secun-
 dum hoc ergo purior est anima sensibi-
 lis quam vegetativa. rationalis quam sensibilibus.
 rationalis angelica quam rationalis hu-
 mana secundum naturam. Secundum
 gratiam autem que est quasi lumen crea-
 tum procedens a luce increata ubi ma-
 ior est participatio ibi maior ad primam
 lucem appropinquatio. ergo ubi gratia
 in summo ibi appropinquatio in summo
 et puritas in summo. Sed in beata virgi-
 ne respectu omnium creaturarum aliam
 non videretur fuisse gratiam in summo. ergo ap-
 propinquatio ad primam lucem in sum-
 mo. ergo puritas in summo. Item apostolus
 prima. Thimothei. i. quod caritas est de puro cor-
 de. ergo ubi caritas in summo ibi puri-
 tas in summo. Sed in beata virgine ut
 ostensum est supra: fuit caritas in sum-
 mo. ergo puritas in summo. Item effe-
 ctus hierarchice actionis sunt purgari
 illuminari. et perfici. Sed beata virgo fu-
 it in summo illuminata et perfecta. ergo

et purgata. ergo pura in summo. Item
 ad dationem doni supremi sequitur col-
 latio omnium inferiorum. iuxta illud
 ad Romanos. 8. Qui proprio filio suo non pe-
 percit etc. quomodo non omnia cum ipso
 nobis donauit? Sed domini beate virgini
 summum donauit cuius capax fuit pura
 creatura. scilicet dei maternitate. ergo et su-
 mam puritatem. Item dyonysius in
 secundo. c. Ange. Terar. dicit quod supe-
 riores habent proprietates inferiorum
 cum excellentia. Unde Seraphyn qui
 excellunt caritate. excellunt omnibus
 donis omnes inferiores. ergo et beatis-
 sima virgo cum excellit seraphin cari-
 tate. excellit etiam puritate. Item con-
 tatur in festo pentecostes. in psalmo. Tu purifi-
 cator omnium flagitiorum spiritus. er-
 go effectus spiritus sancti est purifica-
 tio. finis vel effectus purificationis est
 puritas. Sed beata uirgo super omnem
 creaturam habuit spiritum sanctum.
 Iuxta illud luce. i. Spiritus sanctus su-
 perueniet in te etc. ubi dicit glossa. Quod
 nunquam in aliquem venit: venit in te. er-
 go in summo fuit purificata. ergo in su-
 mo pura. Item sicut virginitas est pu-
 ritas cordis. ita fides est virginitas me-
 tis. Sed beatissima virgo habuit virgi-
 nitatem in summo. ergo et puritatem in
 summo. Item puritas est pars pulchri-
 tudinis: et pars proportionabilis minor
 debet esse suo toto. ergo ubi pulchritu-
 do in toto summo: ibi et puritas est in su-
 mo. Sed beatissima virgo pulchra fu-
 it in summo ergo et pura fuit in summo.
 Maior pars per figuras ipsius. De Rebec-
 ca enim que figurabat ipsam dicitur quod erat
 puella decora nimis virgoque pulcher-
 rima. Item bester ii. quod erat formosa val-
 de et incredibili pulchritudine omnium oculis
 gratiosa et amabilis etc. Item pars idem per Ju-
 dith et Rachel. Item puritati siue mē-
 dicie cordis attribuitur videre iuxta illud
 Mat. 5. Beati mēdo corde etc. Et illud Da-
 uid puri mētis oculos. Sed beata virgo in sum-

nō vidit deum. ergo in summo pure hūit
oculū. Itē ponam⁹ scdm statum vie
q̄ aīa btē virginis sine omni additione
grē ⁊ glie separetur a corpore: constat
q̄ tunc formosissima esset in puritate.
Sed eandē hūit in corpore. ergo ⁊ tūc
super oēs creaturas nitebat puritate.

Item q̄ nō obstat q̄ sua puritas nō
plene apprehendat per spēm lucem in
creaturā: videtur per simile. Videmus
enim q̄ quādoq; maior lux minus illu
minat. ⁊ minor lux maius illuminat pp
piunctionē cū aere obscuro vel clario.
Unde qñq; illuminat tñ luna in nocte
aere puro quātum sol in die aere obscu
ro. ⁊ tñ iproporcionabiliter est maior
lux solis q̄ lune. A simili ergo nō vide
tur incōueniens si maior lux grē in su
biecto passibili piuncto corpori ⁊ passi
bili ⁊ grosso minus innuat ⁊ mouet
actualiter: q̄ maior lux gratie in subie
cto impassibili ⁊ glorioso. Ex his ergo
omnibus probatur. ⁊ pbabile videtur
q̄ simpliciter verū sit q̄ scissima oīum
dīa. ⁊ in statu vie sup omnem creatu
ram ea puritate nitebat qua sub deo
maior nequit intelligi.

Utū hāc puritatem simul vel successi
ue suscepit. ca. 179.

Utra hoc q̄ritur qñ acceperit istā
puritatem in summo utrū simul vť
successiue. Constat enī q̄ in vtero fu
it scificata ⁊ purgata. Sed status i vte
ro inquantū huiusmodi non est ad ope
randū. ergo illa purificatio non fuit p
virtutes huiusmodi s; per gratiam ope
rantem simul ad gratiam sacramenta
lem. Item constat q̄ post modum ē
operabatur secūda virtutes. ⁊ illa ope
ratio ē ipsius anime purificatio. Unde
Act. 15. fide purificans corda eor. Itē
constat q̄ in perfectionibus gratuitis
ad operandū gradus sūt. eo q̄ dona v
tutibus sunt superiora. ⁊ beatitudines
donis. ergo fm hoc gradus hīc potuit

purificatio que ex his perfectionibus ē
effecta. Itē si purificatio illuminat: or
dinat ad illuminationē ⁊ pfectionē. er
go qñ illa fuerūt in pplemento tūc etiā
puritas fuit in summo. Sed hoc fuit in
conceptione lucis eterne. ergo tunc im
pleta fuit hec puritas in summo. Itē
huius puritatis causa fuit ut dicit An
selm⁹. q̄ debuit esse mater dei. sed effe
ctus non est prius in re q̄ sua causa. er
go non debuit prius pura esse puritate
qua maior nequit intelligi q̄ tunc cum
debuit esse mater dei. Ad hec dicim⁹
soluendo. sicut ait Anselmus. Nempe
sic decens erat ut ea puritate qua sub
deo maior nequit intelligi virgo illa ni
teret. cui deus pater vnicū filium su
um quem de corde suo equalē sibi ge
nitum tanq̄ se ipsum diligebat: ita da
re disponebat: ut naturaliter esset vn⁹
idemq; communis dei patris ⁊ virgi
nis filius. ⁊ quam ipse filius speciali
ter sibi matrem eligebat. ⁊ de qua spi
ritus sanctus volebat ⁊ operaturus
erat: ut conciperetur ⁊ nasceretur ille
de quo ipse procedebat. Dicimus er
go q̄ hec puritas est ab originali non
dico distantia sed segregatio. ⁊ ad pri
mam lucem quantum possibile est pure
creature deiformis approximatō. Un
de secundū rem nihil aliud est hec pu
ritas. nisi peccati originalis deletio.
fomitis extinctio. gratuitarum perfe
ctionum vltimatio. Ex his patet q̄ ni
hil ad propositum est qd obicitur d ali
is sanctis vel inanimatis vel xpo vel
angelis vel deo. Concedimus etiam
q̄ in beata virgine secundum statū vie
fuit grā deiformior q̄ in angelis. ⁊ hoc
dico quantum ad substantiā s; si quātū
ad actū qui est opatō. ut supra plene d
terminatū est in mā de caritate. Dic
im⁹ etiā q̄ ad hanc puritatē in summo
quatuor gradib⁹ ascendit: Pri⁹ enim pu
rificata fuit p sanctificationē in utero.
scdō in vtrū exercitacione. Tertio in

spūs scī superuētōne. quarto i filij pcep-
tione. In p̄io gradu est p̄fectio gradu-
um uel gr̄arū sacramentaliū. In sc̄do
p̄fectio uirtutū. In tertio p̄fectio dono-
rū. In quarto p̄fectio fructuū z b̄itu-
dinū. De p̄io dicit̄ Can. 4. Tota pul-
chra es zc. tota pulchra ab originali. to-
ta pulchra a mortali. z macula. s. uenial-
peccati nō est in te. De sc̄do ibidē. 4.
Quam pulchra es amica mea zc. q. d.
q̄ pulchra es corpore per castitatem. q̄
pulchra in ope p caritatē. q̄ pulchra i cor-
de p humilitatē. Itē de eodē. hester
ij. Erat hester formosa valde zc. for-
mosa in ope p caritatem que ē forma v̄-
tutū z incredibili pulcritudinē in corpe
p insolitam v̄ginitatis castitatē. iuxta il-
lud. Sap. 4. Quā pulchra est casta gene-
ratio cū claritate. Oium oculi gratiosa
z amabilis propter cordis hūilitatē iux-
ta illud Luc. i. Resperxit humilitatē an-
cille sue. Itē d̄ codez Judith. xi. Nō
est mulier talis sup terzā in aspectu z
pulcritudine zc. In aspectu p̄uersatōis
in ope. In pulcritudinē castitatis in cor-
pore. In sensu verborū. i. in exteriorib⁹
v̄bis: i puritate cogitatōis i cōde. De
tercio gradu dicit̄ in ps. Scificauit ta-
bernaculū suū altissim⁹. Itē de⁹ in me
dicoi⁹ nō p̄mouebit. Itē luc. i. Spūs
scūs supueniet i te. Item ysa. xi. Rege-
scet sup eum spūs dñi zc. haud dubi⁹;
quin etiā sup eā. De q̄rto d̄r Ezē. 43.
Maiestas dñi ingressa est templū ad vi-
am porte q̄ respicit ad orientē. Et post
sequitur. Et repleta est gl̄ia domus dñi.
Item Iere. 14. Solij gl̄ie tue recordare
Itē ysa. 60. Domū maiestatis mee glo-
rificabo. Et in eodē 46. p̄parabit i m̄si
cordia solū ei⁹. Item Ap̄ls ad heb. 4.
Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gr̄e eius
Item Anselm⁹. Ea puritate nitet zc.

Ex his manifestū est q̄ z q̄lis z quan-
ta est puritas in sūmo quā h̄z gl̄iosa
virgo p̄o p̄uilegio.

De hoc q̄ est m̄r dei. ca. 139.

Unde q̄ritur de eo qd̄ est esse ma-
trici dī. rōe cui⁹ etiā p̄cipaliter
dicit̄ gr̄a pl̄a b̄issima dñia: de quo q̄ri-
tur vtrū possit itelligi maior gr̄a pure
creature p̄cipari q̄ ēē m̄rem dei. Et
videt̄ q̄ sic. Gr̄a enī imediata est post
filiū p naturā esse filiū p gr̄am z ita vi-
det̄ q̄ plus sit ēē filiū dei p gr̄az ad op-
tōis q̄ ēē m̄rem dei per naturā creatā.

Item videt̄ q̄ plus sit dari alicui ēē
angelū q̄ esse matrē dei. qz natura āge-
lica ē sup naturā humanā. Item plus
est eleuari i substantiā q̄ i accidēs. fie-
ri angelū est eleuari i substantiā supio-
rem. fieri m̄rem est tñ eleuari fm ac-
cidens. ergo maior gr̄a cōfertur b̄issī-
me virgini si fieret angel⁹ q̄ esse mater
dei. Itē cū spūs scūs sit tertia in tri-
nitate p̄ fm ordinē nature: z fili⁹ sc̄da
sc̄dm illum modū. ergo post illā gr̄az q̄
aligs sit fili⁹ dei p̄ris. immediate vide-
tur esse illa q̄ aligs fieret spūs scūs. z
sic patet q̄ post esse filiū dei p̄t maior
gr̄a itelligi q̄ esse m̄rem dei. s. spiritus
scūm. z ita nō videt̄ imediata gr̄a b̄is-
sime v̄ginis ad gr̄am filiū dī dñi n̄ri ihu
xpi. Item si b̄a v̄go adhuc vnū filiū;
pur⁹ hoīem genuisset ille esset fili⁹ v̄gis
z frater dei z illius gratia maior esset
gr̄a b̄issime v̄ginis. que fuit m̄r dei s;
non filia virginis. Item iuxta hoc q̄
ritur si aliqua pura creatura esset p̄-
dei fm humanitatē vtrū hoc esset pl⁹
q̄ esse matrē dei. Et videt̄ q̄ sic. qz
maius z dignius est esse p̄ez q̄ m̄ez.
ergo eodem addito eadem maneret be-
atitudo. ergo maius est esse patrem q̄
matrē dei. Item si diceretur q̄ im-
possibile est esse hoīem patrem dei: er-
go ita impossibile fuit v̄ginem esse ma-
trē sc̄dm naturā. Sed sicut nec illū
fuit deo impossibile ita nec illud. ysa.
66. Ego qui generationem alijs p̄sto nū
qd̄ ipse sterilis p̄manebo. Ex quo p̄ue-
nit trahi q̄ gr̄atōis eterne si nisi vni⁹
ō uno sit expressissimū exemplū. Est. n.

christi gñratō tpālīs nō nisi ex vna per
sona sola. s; in diuinis nō est materni-
tas sed tñ pñitas. ergo expressius illā
generationē representabit homo pñ dī
q̄ homo mī dei. ergo esset dignius et
nobilius esse patrem q̄ matrem dei. er-
go hoc nō est maior gratia que partici-
pari possit a pura creatura. Item ad
supra quesitum cū post proprietates im-
mediate sint appropriata: vñ q̄ p̄ cōi-
ctionem proprietatum immediate ē p̄
pñatōz pñictio: et sic post fieri deum
esset fieri omnipotens; summe sapien-
tem summe bonū. Cōtra pñdicta obicit̄
in hunc modū. Inter matrē et filium
est coniunctio substantialis: inter patrē
et filium adoptiuum est participatio ac-
cidentalis. ergo magis est esse matrem;
dei per naturam q̄ esse filiū dei p̄ adop-
tionem. Item inter esse filium dei p̄
naturam et eē dei: et esse filium dei p̄
adoptiōem: et non esse deum. mediū
est esse matrem dei p̄ naturam et nō
esse deum. ergo immediate post esse de-
um est esse matrem dei. Item quicquid
claudit alterum in se plus est eligendū
q̄ illud quod nō claudit alterum in se.
sed esse matrem per naturam necessa-
rio claudit in se esse filium per adoptio-
nem: ergo plus est esse matrem dei q̄
esse filium dei per adoptionem. Itē;
ad quod sequitur magis bonum illud
plus est eligendum. ad esse matrem dī
sequitur maius bonum q̄ ad esse ange-
lum. ergo hoc melius est: et magis eli-
gendū. Minor p; quia ad esse matrē
dei sequitur esse dominam omnium an-
gelorum. Item cā inquantū causa dī-
gnior ē effectū inquantū effectus. ergo
dignius ē esse causā boni q̄ cōcausatū
bono. Sed mī dei causa ē et origo dei
secundum id qd natum est. frater autē
dei non est origo vel causa dei sed cā-
tus ab eadem origine. ergo plus est eē
matrem dei q̄ fratrem dei. Item ma-
ter respectu filij dei dicitur relatione; sup

positionis: frater autem equiparatiō.
vnde dicit̄. Deutero. 5. honora patrem
et matrē. non autē est preceptū de fratri-
bus honorandis. Manifestū est ergo q̄
plus est esse matrem dei q̄ fratrem. Itē
si beata virgo fieret spūs sanct⁹ tunc
esset ipsa et ipse: et sic esset pñctio sexus.

Item si duo filij essent esset alter ma-
ior qui esset filius pñs et alter minor
qui esset filius matris beate virginis.

Item q̄ nō possit homo esse pater et
sic probatur. Dicit pñs q̄ masculus ē
qui generat in alio. ergo ille qui esset
pater dei aut generaret in alio aut in se
ipso. Si in alio ergo duo. vnus generā-
s in alio et vnus vel vna generans ab al-
tero. ergo esset ibi masculus et femina.
Si autē ille pater generaret in se ipso.
ergo non esset masculus. ergo nec pñ.

Item tunc non esset ratio quare plus
dicret̄ pñ q̄ mater. Item cum nō sit
in viro locus cōceptionis et formatio-
nis et nutritiōis. si fieret subita forma-
tio non esset generatio. Item cum sit
ibi organū partus: indifferens esset ra-
tio virginitatis. et sic non esset filius v-
ginis. Item esset nec pater nec mī.

Item sic esset exclusus sexus femine-
us ab incarnatione. cum incarnatum
nō eēt femina. nec de femina incarna-
tū. Ex his manifestum est q̄ maior
gratia nō pōt intelligi pure creature
participari q̄ eē matrem dei. vnde hoc
est priuilegium beatissime virginis do-
mine nostre.

Qd ē mater et virgo. ca. i. xi.

Equitur uidere de illo priuilegio
qd ē mater et virgo. De quo qñf
primo qualiter ponatur inter priuile-
gia gratie: cum non videatur esse gra-
tuitum. quod sic probatur. Vtrumq;
potest non eē sine peccato. s. eē virginē
et eē matrem. ergo neutrum potest esse
gratuitum. Item quolibet pars secū
compatitur peccatum mortale. ergo et

totum. Item ex duobus indifferenti-
bus non fit vnum gratuitum. Ex his
videtur qd non debeat poni pro priuile-
gio. Item qd non conueniat soli. vide-
tur. philosophus dicit qd sexus est i pla-
tis et est planta mascula: planta femia
et tamen planta generat plantam sine
corruptione vel commixtione. ergo ibi
simul est virgo et mater. Item eccle-
sia est mater et virgo. ergo non solum
beata vgo. Si dicatur qd ecclesia dica-
tur mater et virgo spiritualiter. tunc sic
nobilior et verior et perfectior est mater
nitas et virginitas spiritualis: qd corpo-
ralis. ergo ecclesia verius et nobilior et
perfectius dicitur mater virgo. qd bea-
ta virgo. Item virgo nubens in cari-
tate nullas perdit virtutem si prius ha-
buit virginitatem virtuosam. ergo et ad
huc habet. et fit mater. ergo habet et ma-
ternitatem et virginitatem simul. ergo
est uirgo. It. n. quicquid est in inferio-
ribus pertinens ad dignitatem est et in
superioribus. sed angelus non generat
angelum. ergo hoc non pertinet ad di-
gnitatem. ergo in hoc non debet esse pri-
uilegium. Contra. homo est dignissima
creatura. ergo generatio hominis est
nobilissimus effectus generationis. er-
go generatio nobilissimi cuiusdam ho-
minis est effectus nobilissimus. Sed no-
bilissim? n. est nisi nobilissime substantie.
iuxta illud luc. vi. vnaqueq; arbor ex
fructu suo cognoscitur. ergo generatio
nobilissimi hominis erit effectus nobi-
lissimus: vel nobilissime hominis gene-
rans. Sed vnus solus est homo nobi-
lissimus. ergo vni soli conuenit esse ma-
trem illius. ergo huiusmodi maternitas
est priuilegium vnius solius. It. ef-
fectus huiusmodi generantis fuit per-
fectus in summo. ergo et generatio per-
fecta est in summo. Sed perfectior est
generatio vbi vnus de vno qd vbi vnus
de duobus: ergo i ista generatione de-
buit esse vnus de vna. ergo illa fuit ma-

ter et virgo. Item ad perfectissimam
generationem scdm naturam segitur p-
fectissima maternitas. Sed perfectior et
nobilior est maternitas cu incorruptio-
ne qd cu corruptione. Sed ista fuit per-
fectissima. ergo debuit esse cu virginitate

It. quicquid est in arte exemplari di-
uina totum debet esse declaratum: et ex-
platum in exemplo creato. ergo et genera-
tio diuina aliquod debet habere exem-
plum in natura. Sed ibi vnus de vno
sine diuisione: corruptione vel mixtione
ergo et hic vnus de vna sine corruptio-
ne. ergo erit mater virgo. Item pria
dignitas in diuinis que est comun? cabi-
l? creaturis est a quo alius per generatio-
nem. ergo et hec prima et summa digni-
tas naturalis. ergo et in hoc potest esse
priuilegium super oia virginis gloriose.

Item ho est minor mundus. Creare mu-
dum maiorem priuilegium est dei. ergo
generare mundum minorem priuilegium est
ei hois. It. deus melior est mundo.
ergo plus est generare deum: qd creare mu-
dum. It. virginitas prout fuit i bea-
ta virgine fuit recessus ab omni malo.

Maternitas dei fuit ei collatio ois bti
ergo omne eligendum et omne appetendum
intelligitur in hoc priuilegio. It. qd
hoc solum conueniat beatissime virgi pro-
batur hoc mo ysa. lxvi. Anteq; parturi-
ret peperit etc. Et infra. Quis audiuit
taliam etc. Item ecclesia cantat. Nec p-
mam similem visa est nec habere sequen-
tes. It. dyonisius. Qd hoc erat ois
nouorum nouissimum. Ad hoc dicitur
qd priuilegium est beate virginis qd sit
mater dei et virgo et qd sua virginitas
nec sua maternitas fuit indifferens. s.
vtrumq; meritorium. Eius enim virgi-
nitas fuit perfectissima integritas cor-
dis et corporis procedens ex radice sum-
me caritatis. Eiusq; maternitas sibi
fuit meritum. quia ipa de congruo me-
ruit fieri mtr dei merito fidei spei et cari-
tatis et sue excellentissime humilitatis

Ex his etiam patet solutio ad obie-
cta de ecclesia et de planta. Ecclesia. n.
non habet in omnibus membris inte-
gritatem carnis et in nullo habet inte-
gritatem carnis et cordis cum summa
fecunditate spiritus et corporis: excepta
perfectissima virginitate beate virgi-
nis et fecunditate. Sed et illam spiritua-
lem fecunditatem et virginitatem quaz
habet ecclesia in alijs membris habet
et beatissima virgo in se excellentissime
cum alijs communem et insuper istam
privilegiatam singularitatem. Sed nec
etiam planta suo modo habet virgini-
tatem et fecunditatem. Et quidem suo
modo virginitas et maternitas dici pos-
set. si simul virorem florationis cum par-
tu fructificationis referuaret. ut dice-
re possit. Flores mei fructus. sicut ami-
gdalum. illud quod virginis matris fi-
gura fuit quodam modo sub umbra et
enigmate futuri beatam virginem pre-
sentauit.

Quod est virgo virginum. cap. 182.

Unc restat videre de illo privile-
gio quo dicitur virgo virginum:
Contra quod sic obicitur. In huiusmo-
di locutionibus notatur excellentia ut
flos florum quasi dicat excellens om-
nes flores. Similiter rex regum et do-
minus dominantium. Cum ergo nihil
excellat seipsum. nihil est virgo virgi-
num. Si dicatur quod excellit omnes vir-
gines a se virgines a se. contra ergo ex-
cellit christum in virginitate. quod fal-
sum est. Item secundo si dicitur virgo
virginum non quod excellat seipsam vel
deum vel christum sed inferiores se.
sic et beata virgo catharina posset dici
virgo virginum. quia excellit omnes
virgines inferiores. et quelibet virgo sic
esset virgo virginum. Quare ergo hu-
iusmodi designatur habitudo. Et si di-
catur quod habitudo originis ut sit sensus
virgo virginum. id est virgo origo vel

mater omnium virginum. In hoc eua-
deberet dici virgo virginum. quia ipsa
est mater et origo omnium virginum et
omnium viventium. Item quod non ex-
cellat videtur quia philosophus dicit quod
incontiens est qui patitur et deducit.
contiens qui patitur et non deducitur.
insensibilis qui nec patitur nec deduci-
tur. Sed beata virgo ab opposito virgi-
nitatis nec patiebatur nec deducebatur
ergo fuit insensibilis. Sed insensibili-
tas non est virtus. alie autem continen-
tes patiebantur et non abducebantur
quod est virtus castitatis. ergo beatif-
sima virgo non excellit alias virgines in
continentia. Contra genitus a gene-
rari quasi a prima sui ratione a qua et
nomen recepit: et notat habitudinem ge-
nitoris ad genitum vel econuerso.

Sed beata virgo est mater omnium in
virginitate que prima sine precepto. co-
silio: vel exemplo: gloriosum virginita-
tis munus deo obtulit: per quod et om-
nes virgines per imitationem in virgi-
nitate genuit. ergo ei soli conuenit: quod
sit virgo virginum. id est mater omnium
virginum. Item si noletur ibi excel-
lentia: excellit omnes virgines in fomi-
tis extinctione: et in summa puritate.
ergo similiter conuenit ipsi soli omnes
circa deum. excellere in uirginitate.

Item victoria est declaratio potentie
super aduersarium. sed magis et magis
declarat potentiam quando tanta est po-
testas in aduersarium quod non potest mo-
uere bellum nec inire conflictus: quod tunc
cum post ictus et uulnera uincit inimicum.
Ex 183: quod maior fuit beata et beatissima virgi-
ne castitatis quam in aliqua uirgine pura
homine. Item quod in uirginitate ex-
cellit angelos uidetur quia angelorum
castitas est a natura. hec autem a gra-
tia. unde hec nobilior quam illa. Item an-
gelorum necessaria. hec autem no-
luntaria unde gratio: hec quam illa.
Item angelorum non est meritum

Unde utilior hec q̄ illa. Itē angelorum in natura est ip̄sibili. hec autē in carne fragili. unde h̄ mirabilior q̄ illa. Item angelorū ē cū libero arbitrio flexibili. ergo laudabilior hec q̄ illa. et sic ē nobilitas gratior utilior glorioſior mirabilior: laudabilior et etiam integralior quia hec est in aīa et i corpore. illa autē in spū s̄m. Patet ergo qualis beatissima virgo excellit oēs virgines circa illum qui est deus in virginitate.

Quare nō dīr mater matrum cap. 13.

Uta p̄dicta q̄rit quatr̄ beatissima virgo nō dīr mater matrum sicut dīr virgo virginū. Sicut. n. excellit oēs virgines i virginitate. ita et oēs matres in maternitate. Item a digniori debz fieri denominatio. Dignius ē autē esse matrem dēi q̄ esse virginem. ergo dignior est excellentia maternitatis i beatā virginē q̄ excellentia virginitatis. ergo potius debet dici mīr matrum q̄ virgo virginū.

Item precipua dignitas cōicabilis ē generatō. et huic ista est similima. ergo beata virgo potissime deberet ab illa dī nominari. Itē oīum bonorū mater ē. Sapi. vii. ergo et mīr matrum. Contra que s̄m prius et posterius: et nō vnuoce dicūtū nō sunt cōpabilia. Sed maternitas primo et p̄cipalr et verissime dī beatā virginē dicitur. dī alijs autē per posterius. ergo non sunt comparabiles ei alie matres in maternitate. Sed res suplatiui comparātur rebus suppositis p̄ gētiū. ergo nec pprie. nec vere diceretur mater matrum. Item in virginitate beatē virginis fuit id quod etia; ē in virginitatibus aliorum. s. integritas carnis et mentis. sed perfectius et plus. Sed mīritas vt fuit in alijs: nō fuit in ipsa: qz generauerunt ab alio. hec autem non ab alio hoīe. et sic p̄z qualiter cōparabiliter dicitur virginitas de beatā virginē et de alijs. sed nō maternitas. ergo pōt dici virgo virginū et non mater matrum.

Quod cōcedimus dicētes q̄ beatā virgo nō dīr mater matrum. sed virgo virginū. Et notat p̄ gētiū duplex hīdo gēralis et sp̄alis qz rōne habitudinis quas i portat gēralr notat originē. rōne autē sp̄alis ip̄stat excellentie significatōnē. rōne primi nō cōuenit xp̄o. vt dicatur virgo virginū. qz ipse nō fuit primus virgo q̄ generauit alias p̄ imitandem. S; ipsius mater que primo per votum virginitatis obprobriū virginitatis abstulit et eam in se cōsecrauit. Per s̄m. s. excellentiam nulla alia potest virgo virginū dici. quia ipsa sola excellit omnes virgines alias. Excellit autē in tribus. cālitate: puritate: fecūditate: que tria non est in aliqua virgine inuenire. Concedimus etiam q̄ in tantis beata virgo excellit omnes matres alias in maternitate: q̄ etiam non videtur secundum eandem rationem posse ei et alijs mīritas cōuenire. non q̄ ei aliquid deficiat quod exigitur ad perfectā: rationē maternitatis. sed quia ipsa sola sic p̄cipaliter ac perfecte possidet rationem mīritatis: q̄ omnes alie matres dicūt matres secundum diminutam rationē: a ratione ipsius maternitatis: vt melius patebit infra in benedictionibus mulierum. Aliorū solutio p̄z per ea que i cōtrarium sunt obiecta.

Quod sit mater omnium cap. 14.

Unc restat videre de p̄uilegio illo quo beata virgo dicitur mater omnium. Queritur ergo vtrum ei illō cōueniat. Et videt q̄ non. Filij. n. t̄p̄e non precedunt matrem. sed multi tempore precedebant beatā virginē. ergo ipsa non est mater omnium. Item cū generatio sit ingressus in esse. et t̄m triplex ē eē nature gratie. et glorie. beata virgo nō ē mater oīū s̄m eē nature. quia plurimi p̄cesserūt eam secundum eē nature. Itē nec scdm eē gr̄e. qz multi hūerunt ante gratia; q̄ ipsa. Item eadem

ratione nec i esse glorie. qz multi ange
li z homines ate huerunt esse glorie qz ipsa

Itē si ipsa sit mater per fidem. multi
sunt qui nōqz habuerunt nec habebūt
fidem. ergo nec est mater oīum hoīuz.
per fidem. Itē videt q non sit mater
corpōaliā. qz corpōalia nō hēt eē gra
tie. ergo nō potest eē mater illozū in eē
gratie. z cōstat q nec in eē nature vel
glorie. Item aiatur pōprie non ge
nerat inaiatur. Item corpōalia nō
hēt fidem. ergo nō est mater oīum il
lozū. Itē videt q nec mī omnium tu
stozum angelozū. Illi. n. semp fuerūt i
gloria. ergo nihil receperūt ab ea. Itē
angeli nō sunt recreati. ipsa at ē mater
per recreatōne. ergo nō est mater coz.

Item ipsa ē mater p fidem. sed i āge
lis nō ē fides. ergo nō ē mī āgelozum.

Itē; quozūqz; ipsa est mī; ipsozū
xps ē frater. Sed xps non ē frater āge
lozū. ergo ipsa non ē mater coz. In
cōtrazūm q sit mī oīuz pbatū sic. lu
ce. ij. Deperit f. lū suū primogenitū.
ergo habuit sedō genitū; z cōstat q n
carnaliter. ergo spūaliter. Sed gēratō
spūalū vna ē oīum. ergo ipsa ē mater
oīum spūalium. Item ad heb. 2.
filius eius nō confunditur vocare eos
fratres. Ad ro. 8. Ut sit ipse primogeni
tus in multis fratribus. Gen. 37. Caro
enim z frater noster ē. Sed ipsa est mī
oīum illius fratrū. ergo ipsa ē mī oīuz
hoīum. Item ysa. vlti. Nunquid piet
terra vna die aut piet gens simul? Lō
stat at q nō querit de terra scdm litte
ram; qz stulta esset qd. ergo intelligitur
de terra fm figurum. Sed terra scdm
figurā ē beatissima virgo. ergo ipsa piet
simul oēz gēte. ergo erit mī oīuz hoīuz

Item mar. xi. Et qui pcebant z qui
sequebāt clamabāt osanna filio dauid
dicit Augu. Qd oēs siue pcederēt i car
natōez; siue sequerēt; saluabāt p fidez;
mediatoris dei z hoīum. Sed ad illam
fidem necessario exigitur vt implicite

vel explicitē credere deum incarnatū;
de virgine. ergo per hoc est regnatio
vniuersal. ergo fides incarnati de vgie
est. per qd ē regeneratio in esse gratie
oīum hoīum. Itē q ipsa sit mī corpo
ralū sic pbatū. Ipsa ē mater in noua
tōis cōpaliū iux illō Ro. vij. Ois crea
tura ingemiscit z pcurit vsqz adhuc ex
pectās reuelatōem filiozū dei. ergo ipsa
ē mī i cō inuatiōis oīuz corpaliū. qm
ois creatura inuouabit per ipsam z li
berabitur a seruitute corruptōis i lib
tatem glorie filiozū dei. Itē q sit oīuz
mī videtur. qm oīum bonoz mater ē.
Sapi. vij. Itē ipsa ē mater grē. sed p
gratiā datur esse gratuitum z gloriosū
ergo ipsa ē mī oīum bonoz bōitate grē
z glorie. Item de ipsa appropriatē le
gitur. Cum ipso erā cuncta cōponens.
Et tūc dominus possedit me initio via
rum suarū prouer. 8. Item. Eccle.
24. Primogenita ante omnē creaturā.
Ex his oībus videt q ipsa sit mater oī
um. z prior oībus z origo oīum. Itē;
Ber. Merito o dñā respiciunt in te oī
li vniuerse creature in qua z ex qua
benignissime manus dei quicquid crea
uerat recreauit. Item ipsa est mater
dei z deus est pater z origo omniū. er
go ipsa est mater z origo omniuz. Quic
quid enim p se est origo cause: est per
se origo z causa causati sed mater est p
se causa z origo filij; z filius per se cau
sa z origo omniū. ergo ipsa est per se
omniū mater. Item angeli accipi
unt a domino ihu illuminationē. per se
ctiōnem beatificationem: ipse ē enim i
quem desiderant angeli prospicere. i.
pe. i. Per quem omnia restantur in
celo z in terra. Ephe. i. ergo z āgeli sci
piunt quoddam esse gliea beatissima
virgine. ergo etiam ipsozū est mater
in esse glorie. Itē; ipsa est mater grē
sed grā generat gloriam. ergo ipsa est
mater glorie. ergo ipsa ē mater omniuz
que sunt in esse glorie. ergo ipsa mater

angelorum. Ad hoc dicim⁹ rñdendo
q^d beatissima virgo est oim bonorum
mater. Sed mñ respectu filij quattuor
h³ p^petates. que sunt genitura. cura.
prioritas. dignitas. Respectu alicuius
habet oēs istas p^prietates. et respectu
alicuius aliquas et nō oēs. et h³ hoc ma
gis et minus proprie dñ oim hominu³
mater. Item mñ ē fm oēs p^prietates
maternitatis. Benifa. q^z vnum hoicm
genuit et oēs regenerauit. et hoc ē q^z pe
perit filiu suū primogenitum. Itē mñ
nostra ē cura q^z in vno nob genuit q^d
quid ad hanc vitam vel futurā necessa
riū fuit. Unde eccli. xliij. A gñrationi
bus meis adimplemini. Itē q^d proprio fi
lio suo nō peperit quō nī cū illo nob oia
donauit. Item dignitate: q^z ipsa primo
genita ante oēm creaturā. Itē prio
ritate predestinationis. Ipsa. n. āte secu
la predestinata est vt esset principiū ex
quo recreandū fuit oē creatum. et scō³
hoc loquūtur iste auctoritates dñs pos
sedit me et c. fm q^d de ipsa exponūtur.

Angeloz quozq³ mater dici pōt gent
tura q^z generauit patrem angeloz et re
stauratorem cor³. Prior ē dignitate.

Similiter aut et corporalū mñ ē gent
tura. q^z genuit ipsoz innouatorē. et pōr
ipsis pōritate pdestinationis et dignita
te prelatōis. et vñ q^z mñ est creatoris
mñ ē oim creaturaz. Et sic p³ qualiter
p^pum pūilegium est beate virgis qm
omnium bonorum mater est.

Quod dicitur stella maris. capi. i. 25.

Une restat videre de illo pūilegio
fm q^d beatissima virgo dñ stella ma
ris. De quo pñ querif vñ huiusmōi
appellatō dicat p^prie t^rāslatue. Et
vñ q^d proprie q^z verba sumenda sunt se
cūdm cōmunē significatiōem. Item
vbi magis p^prie est natura totius: ibi
magis proprie est natura p^pis. Sed in
spiritualibus magis p^prie ē natura lu

cis. ergo et ibi magis p^prie est natura
stelle. ergo beatissima virgo p^prie dñ stella ma
ris. Contra si sumitur p^prie vt dñ de
beata virgine et p^prie vt dñ de stella. er
go iter illa non attēdit aliqua similitu
do. Itē fm hoc potius diceretur beatissima
virgo stella celi q^m stella maris. Post
hoc qñ si hec appellatio cōueniat beatissi
me virgini t^rāsumptiue. Et necesse ē
vt dicat p^pus t^rāsserentes aliqua simi
litudine vñ. Que est at similitudo ist³
stelle super alias stellas cū beatissima et glorio
sa. Non. n. vt per naturā substantiue.
q^z illa eadem similitudo ē i illa et i alijs

Item figura istius stelle nō cōuenit
plus beatissime virgini q^m figura aliaruz.
Et. n. propter lucem maiorem alie que
dam plus sunt lumine et tūc potius di
ceret³ beatissima virgo lucifer q^m stella ma
ris. Item si dicatur p^p situm hoc nō
videt³. quia vltia ē illa et in cauda vñ se
Beatissima aut virgo nō ē vltima. neq³
in cauda. Item non p^p motum. quia
mouetur cum firmamento sicut alie stel
le. et sic non videt³ q^d sit aliqua p^petas
stelle hui³ super alias cū beatissima vir
gine p^p quā debeat notari nomine stel
le maris plus q^m nomie alterius stelle.

Item si dicatur q^d propter effectuz.
q^z dirigit nauigantes. hoc iter cōmūe
est oibus stellis et lune et alijs plactis.

Itē si dicat³ q^d sicut ista stella dirigit
nautas claritate sue lucis. ita beatissima
virgo totum mundum luce sue cōuersa
tionis: et sic dicitur stella maris ratōne
exemplaritatis. tunc querif vñ hoc
sibi soli conueniat. vñ hoc habeat p^p pri
uilegio. Et videtur q^d nō. q^z dictū fuit
moysi. Inspice et fac secūduz exemplar
quod tibi in monte monstratum ē. Qd
quasi exponēs beatus dyonisiuz dicit.
q^d ierarchia humana per exēplaritatez
descendit a celesti. Et Apl³. xxi. Vid
ciuitatem sanctam ierusalē nouam d
scendentem de celo. ergo videtur q^d r.
vniuersalis exemplar itatis sit in eccl³

sia triumphante: respectu militantis. et sic ab illa exemplaritate non desit beatissima virgo stella maris. Item per in capite libri scriptum est et glo. Ego sum liber humani generis. Item omnis christi actio est nostra instructio. quod dicit Ioh. 8. Ego sum lux mundi. ergo ipse potius dicitur stella maris. Item sacra scriptura sufficienter ostendit omnia pericula vitanda et omnia compendia nauigandi ad portum patrie. Unde dicitur Luce 12. pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis. ergo illa proprietate a qua beatissima virgo dicitur stella maris. etiam conuenit scripture.

Item cum beatissima virgo data sit nobis in exemplum innocentie. Maria autem magdalena dicatur stella maris in exemplum penitentie illis qui sunt in naufragio constituti. videtur potius quod sancta maria magdalena dicatur stella maris. Item qui ad iusticiam erudiunt multos. quasi stelle in perpetuas eternitates. ergo videtur quod hec proprietas conueniat beatissime virgini secundum statum vite. Et videtur quod non. quia in illo statu fuit abscondita vel occulta. Si autem secundum statum patrie. tunc potius diceretur stella celi. Item cum non tantum viam ostendat sed etiam transuehat. potius deberet dici nauis maris: quam stella maris. Item queritur quare ab hac proprietate nomen accepit cum habuerit nobiliores respectu dei: et respectu nostri.

Quod autem beatissima virgo proprie dicatur stella maris sic probatur. Una est proprietas illius stelle quod est sita in summo poli respectu omnium. et beatissima virgo est suprema omnium: sanctorum. ergo ipsa conuenienter participat nomen illius. Item ut dicit exarchus de arthos minor: quod in primo libro candelae stella est vna ista que polus appel-

latur: per quem locum mundi ipse existimatur versari. nulli autem pure creature videtur potius conuenire mundum circa ipsum versari quam gloriose regine celi et mundi. ergo ipsa est stella maris.

Item ista stella numerum implet septenarium. qui est numerus virgineus. quia ut dicit Macrobius. Omnes nunciri infra decadem vel generant vel generantur preter septennarium. Et cui magis hoc proprium quam illi que nec secundum naturam genuit nec genita fuit. Item illa est stella suprema et vltima in cauda et quid est hec nisi illa que est suprema dignitate. et vltima humilitate. Item ferrum attrahit. et beatissima virgo per insitam sibi naturaliter misericordiam peccatores ad celum trahit. Item nauis dirigit: et beatissima virgo omnes naufragantes vniuersaliter ad portum salutis transmittit. Item sita est circa aquilonem. et beatissima virgo semper versa est ad peccatorem. Ex his patet quod multe sunt stelle huius proprietates soli beatissime virgini appropriabiles. propter quas secundum modum transumptionis beatissima virgo dicitur stella maris. et quedam illarum illi soli conueniunt. quibus respondent alie proprietates proportionabiles in beata virgine. propter quam conuenientiam ipsa sola proprie dicitur stella maris.

Si autem que sunt ille proprietates queritur in quibus est similitudo. Dicimus in illa stella est considerare substantiam. qualitatem. situm. statum. effectum. Substantia est celestis incorruptibilis. origo lucis. et beatissima virgo est celestis conuersatione. incorrupta corpore. origo lucis generatione. Qualitate est superior: clarior: utilior. Et sic beatissima uirgo est omnibus superior dignitate clarior uirginitate. utilior fecunditate. Situ est suprema et in cauda vltima. et beatissima virgo est sita in summo

poli in dei dilectione. Status stelle est quasi sine motu sine occasu: sine error. Et beatissima virgo fuit sine motu inconstantie: sine occasu culpe: sine errore ignorantie. Effectus triplex ferri: attrahit lucem tribuit: nautas dirigit. Sic beata virgo attrahit peccatores. illuminat peccitantes. dirigit innocentes. Item sic. attrahit a culpa. illuminat in iusticia: dirigit ad gloriam. vel sic. Attrahit incipientes: illuminat proficientes. dirigit perfectos et perseverantes. Et nota quod dominus beatissime virgini opus recreationis fuit: genus quatuor causarum commutavit.

Causa efficiens nostre regenerationis post deum et sub deo: et cum deo ipsa fuit: quia ipsa illum nobis genuit qui nos omnes regeneravit et ut ipsum generet suis virtutibus de congruo promeruit. Item causa materialis. quia spiritus sanctus de purissimis eius carnibus et sanguinibus. ipsius consensu mediante carnem sumpsit quod corpus transformavit: per quod redemptio nostra facta fuit.

Item causa finalis fuit: quia totum opus redemptionis post deum in ipsius gloriam et honorem ordinatum fuit. Unde apocalypsa. x. xxiij. seniores et omnes sancti mittunt coronas suas ante pedes agni recognoscetes se omnes coronatos illa humilitate et humanitate. quam accepit de virgine: et ipsa est mulier illa que habet coronam stellarum. xij. i. omnium sanctorum. quia omnes per ipsam sunt coronati. et sic filius cum ipsa dedit eam: cum finali recreationis. Item causa formalis est ipsa recreatio. quia omnibus luce sue deiformissime conversationis fuit speculum et exemplum reversionis a tenebris et directionis et conversionis ad consuetudinem prime lucis. Et propter hoc ratione venerationis per modum exempli directionis et inductionis deus virgo clarissima stella maris.

Convenit autem istud privilegium beatissime virgini in statu patrie. sed ratione statum. sicut stella in celo omnes dirigit naves gantes in pelago. Unde non dicit nautis

maris rōe istius proprietatis. Nautis. n. fluctibus commoventur et non dirigit sed dirigitur. Scriptura quoque non convenit ista appellatio. Scriptura. n. dirigit: stella beatissima virgo dirigit per exempla.

Item deus vel christus non dicitur stella maris. quia est fons totius lucis. Vel magdalena non dicitur stella maris. quia non dirigit omnes: sed tantum penitentes. et taliter ipsa dirigit quod etiam ipsa dirigitur. Sed stella navium dirigit: et a navi non dirigitur. Et beatissima virgo omnes dirigit: et a nullo dirigitur. Magd. illuminat per opera ad penitentiam et non per opera innocentie. et per opera non dico penitentis. sed penitentie. fuit. n. nocens et fecit opera penitentie.

Item alij illuminabant tantum viduis alij tamen coniugatis: alij tamen virgibus. Sed beatissima virgo illuminabat omnibus simul viduis coniugatis et virgibus. Ex his patet: quod privilegium est beatissime virginis marie: quod ipsa est stella maris.

Quod dicitur porta celi. capi. i. 26.

Estat nunc videre de privilegio illo secundum quod dicitur porta celi. Contra quod sic obicitur. Edificium non est perfectum sine porta. Sed antequam beatissima virgo fieret: celum habuit portam. ergo ipsa non est porta celi. Item porta non intrat sed per portam alij intrant. Sed beatissima virgo celos penetravit. ergo ipsa non est porta.

Item queritur qualiter nos importet. Si per exemplum vel suffragium: sic quilibet sanctus est porta celi. Si per meritum. sic crux christi est porta. quia passio aperuit nobis celum. Item dominus iohannis. x. Ego sum hostium. ergo non dominus. Item eze. xl. et apocalypsa. xxi. iohannes vidit. xij. portas. ergo non dominus est tantum porta. Item prima potest intrare in celum. ergo est porta celi. Item gen. xviij. iacob dixit. Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Item si vis ingredi ad vitam. serva mandata. ergo observantia mandatorum est porta. Contra privilegium porte est importare et exportare.

S; nec penitētia nec mādāta exportāt
sed importāt tm̄. Sed bñissima uirgo ⁊
egredientem exportauit. ⁊ ingressuros
importat. ergo ipsa est proprie porta.

Item xps importat ⁊ non exportat.
Item porta pōt esse in hostio. Item i
tēplo fuerunt duo hostia que simul ape
riebantur ⁊ simul claudebantur. ergo
⁊ in celo dñs ⁊ bñissima uirgo. Item
Aug. Ista fides sana ē: qua credimus
nullum hominē siue maioris siue mino
ris etatis liberari a contagio mortis ⁊
obligatione peccati qđ prima natura ꝑ
traxit nisi ꝑ vnum deum ⁊ hominem
mediatorem ih̄m xpm. Item idem.
Eadem fides que nos saluat iustos: sal
uos faciebat antiquos. Item Greg.
super Eze. dicit qđ qui prebant ⁊ qui se
quebantur clamabant osanna quia om
nes electi qui in iudea esse poterant vl
tunc sunt in ecclesia i mediatorē dei
⁊ hominum crediderūt ⁊ credunt. Ex
his patet qđ fides mediatoris est que in
troducitur credentes ⁊ in illum mediato
rem implicate vel explicite oportebat
credi ipsum natum de uirgine: ⁊ ille ē
primus articulus de huiusmodi media
tore. ⁊ sic fides incarnati de uirgine in
quantum de uirgine omnes portat i ce
los. ergo ipsa proprie est porta celi.

Iuxta hoc queritur qualiter differat
porta celi ⁊ fenestra celi. ⁊ qualiter be
atissima uirgo dicatur vtrunq;. Ad
hoc dicimus qđ beatissima uirgo pro
prie dicitur porta celi quia per ipsas exi
uit quicqd unq; gratie creatum vel in
creatum in hunc mundum venit. Om
niū enim bonorū mater ē ⁊ mater gra
tie ⁊ mater misericordie. ⁊ etiam ipsa
sapientia increata tanq; aque ductus
exiuit ab ipsa ⁊ venit in mundū. Itē
per ipsam intrauit quicqd unq; boni o
celis in terram descendit ⁊ ec̄uerso.
Unde dicit filius. Sap. 7. Venerūt mi
hi omnia bona pariter cum illa. Unde
ipsa est porta templi speciosa que filio

dei exeunt per ipsam fuit clausa. Un
de Eze. 44. Porta hec clausa erit. prin
ceps ingreditur per ipsam. hec porta
omnibus intrare uolentibus est pua.
Unde ipsa est porta que ex omni parte
mundi tria genera hominū uiduas cō
iugatas uirgines apporiat ⁊ importat
Est autem non solum porta in portā
do homines. sed etiam fenestra per quā
lux uenit in hunc mundum. ⁊ lux que
t e terra orta est ab ipsa procedens pe
netrauit celum. lux illuminans celum
⁊ mundū. Ex his patet qualiter glo
riosa uirgo est porta ⁊ fenestra celi.

De cōmunicatione passionis. c. 127.

Ost hec queritur de priuilegio qđ
est cōmunicatō passionis. Et vi
detur primo qđ non fuerit ei passio cō
municata per illd̄ ysa. 63. Torcular cal
caui solus ⁊ c. glo. Tormenta sol. Itē
Blo. Judicū. 16. Sol⁹ sanson ꝑcisit cri
nibus. Nec angelus. nec archangelus.
nec glibet celestis spirit⁹: deniq; huma
ni generis nullus vel gentilis: ul̄ uide
us. Solus pugnat ⁊ superat. ergo nul
li est passio cōmunicata. Item alij
omnes sunt in statu saluandorum ⁊ re
dimendorū: ipse solus saluator ⁊ re
demptor. Sed ad redemptorem tantū
pertinet passio. ergo ipse solus fuit pas
sus. Item in ymolatione Isaac ⁊ in
omnibus alijs figuris passionis nūq;
figuratur sub participatione plurimū. er
go ⁊ in figurato tantum debet esse vn⁹
passus pro omnibus. Item ps. Singu
lariter sum ego donec transeam. Et sic
videtur qđ cōmunicatio passionis nō
sit priuilegium beatissime uirginis. er
go non fuit passio cōmunicata alicui
creature. Econtrario videtur qđ non
possit esse priuilegium eo qđ pluribus
⁊ non ipsi soli fuerit cōmunicatum.
Quod ꝑobatur per illud Job 19. Delli
mee consumptis carnibus adhesit os
meum. Blo. gregozij. In osse fortitudo

in carne corporis infirmitas designat
Per os christus. per carnem discipuli
designantur. qui tempore passionis is-
ta tepuerunt. Per pellem que exterior
est carne: semine sancte designantur.
que exterioribus domo ministerijs ser-
uierunt. Quasi ergo consumptis car-
nibus os domini pelli sue adhesit. quia
fortitudo eius fugientibus a se discipu-
lis iuxta se mulieres inuenit. ergo non
soli virgini tempore passionis communi-
cata est passio vel fides etiam passionis
Item Johan. xix. Stabant iuxta cru-
cem iesu maria mater et soror matris
et. ergo ipsa non fuit sola consors passionis
et. Item in cruce dixit matri. Ecce
filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ec-
ce mater tua. Qualiter ibi beatus Jo-
hannes honoraretur tanto privilegio ut
filius virginis daretur. ut sibi mater
dei committeretur. si non fuisset fidelis
seruus et prudens cui commisit domi-
nus matrem suam. Si autem fidelis. er-
go habuit fidem et compassionem. Item
Mar. xiiij. Adolescens sequebatur eum
amictus syndone super nudo: et tenuerunt
eum. At ille relicto syndone nudus
profugit ab eis. Glo. Ab eis quorum pre-
sentiam detestabatur et facta: non a do-
mino cuius amorem etiam absens cor-
pore seruauit in mente. Sed caritas non
est sine fide. ergo Johannes habuit ca-
ritatem cum compassionem. Item laza-
rus nuper fuit suscitatus in anima et in cor-
pore. et multa ut dicit Crisostomus de
penis infernalibus narravit. Quali-
ter ergo opinabile est quod tam cito ceci-
derit a fide. Item latro in cruce per
veram penitentiam placuit deo: sed si-
ne fide impossibile est placere deo. ergo
habuit fidem et compassionem. ergo non
est hoc privilegium domine quod potest
etiam latroni concedere. Item helias
et Enoch qui locuti fuerant cum domi-
no in transfiguratione: abuerunt etiam

fidem incarnationis et passionis. Item
Johannes baptista in limbo habuit fi-
dem. Item multi absentes quibus do-
minus predicauerat: ut ille de quo ipse
dicit Matei. viij. Non inueni tantam fi-
dem in israel et multi alij. Item glo.
super illud Mar. 14. Et cepit flere. Egre-
ditur foras ut culpam negationis libe-
rius lauet actibus. Item Cornelius
fidem habuit et presens non fuit. Et
videtur ex his quod multi tempore passio-
nis habuerunt fidem et per consequens
compassionem. et sic non potest poni pri-
uilegium fides compassionis vel commu-
nitas passionis. Sed contra si de eo quod
magis videtur in esse et non inesse. nec
de quo minus. sed maxime videbatur.
De mulieribus quod habuerunt fides pas-
sionis. ut patet supra per glo. Gregorij
et inter mulieres maxime videbatur
magdalena. sed illa non habuit fidem.
tunc ergo nec aliqua aliarum. Minor
patet Johan. vigesimo. Venit maria
magdalena ad monumentum cum ad-
huc tenebre essent. Crisostomus. Quia
adhuc fuit in tenebris infidelitatis.
Item mulier quid ploras glo. Non la-
crimas nudas. sed fidem quero. Bone
lachryme si iesum agnoscas. Et infra.
Noli me tangere: nundum enim ascen-
di ad patrem meum glo. Non quod nollet
tangi nisi cum ascendisset: cum etiam
mulieres et alij in terra tetigisse legatur
et non sedentem in celo. Vult ergo spi-
ritualiter tangi. id est sic credi ut sit equi-
lis patri. Et quia ista adhuc carnaliter
in eum credebat quem sicut hominem
flebat. audit noli me tangere. id est sic
in me credere. quia nundum in corde
tuo ascendi ad patrem meum. id est nu-
dum credis equalem patri. tunc tages
cum me in patre deum credes. Item
quem mortuum queris. viventem tan-
gere non mereris. Ex his patet quod mag-
dalena de qua minime videbatur: ut

passione domini discredidit. et cecidit. ergo omnes alij. Itē; Mat. vigesimo sexto. Omnes vos scandalum patiemini in hac nocte. glo. Predicit quid passuri sint ne post euentum desperent: sed per penitentiam liberentur. Itē; infra. Relicto eo omnes fugerunt.

Item petrus qui expressissime fidem protestatus fuit ter negauit. ergo multo fortius alij. Item Mar. decimoquarto. q. adolescens amictus syndone etc. glo. q. potest intelligi Iohannes fuisse. ergo et iohannes fugit. Item Ioh. vigesimo. Turrebant duo simul etc. Et infra. Tunc ergo introiuit et ille discipulus qui venerat prius ad monumentum et vidit et credidit. et sic patet q. iohannes non prius credidit. Item de mulieribus. Bernardus. Sic vos o bone mulieres cui nam queso excubias exhibuistis cui aromata comparastis vngueta parastis? Si sciretis quantus sit quisq. sit inter mortuos liber mortuus iste quem vos tangere vultis. vos forsitan posceretis ab eo potius vos vngi. Nempe iste est quem vixit deus oleo leticie pre consortibus suis. Beate eritis si gloriari poteritis reuerentes et dicere q. de plenitudine eius accepimus. Enimvero factum est ita. Nam vincte remeant que vngere venerant misse ab angelo. glosa. Opus faciunt euangeliste facte apostole apostolorum ad annunciandam mane misericordiam domini. Ex his patet q. mulieres omnes in passione discrediderant.

Item q. beatissima virgo sola in fide permanserit tempore passionis videtur posse subtiliter inueniri. Ita. quadragesimo tertio. Quum dicit. Torcular calcavi solus: et de gentibus non est vir mecum. Si enim voluisset omnes homines excludere sufficisset dicere. calcavi solus: et sic superfluum esset dicere

de gentibus non est vir mecum. Itē; sic potius dixisset de gentibus nullus est mecum. quando vero tantum viros exclusit. constat q. aliquam feminam reliquit quam non exclusit: que torcular passionis secum sustinuit et calcavit. Item magis videbatur de mulieribus q. de viris q. secum calcarent quia ille stabat iuxta crucem. ergo si noluit omnes excludere. potius debuisset illas expressisse de quibus videbatur inesse magis. Item addit Ambrosius. Stabat iuxta crucem non ut dolorem filij consideraret: sed ut salutem humani generis expectaret. ergo ipsa sola stabat et omnes alij et alie fugerunt corde vel corpore. ergo ipsa sola communicauit domino in passione. scilicet et passionem. Itē v. q. coicatio passionis non debeat poni pro privilegio: omne enim privilegium aliquod debet importare commodum illi cuius est privilegium. Istud autem non videtur importare commodum sed tormentum. Item liberatio a pena est signum et effectus dilectionis. ergo in fligere penam non est signum dilectionis. ergo non est privilegium. Contra Ioh. decioctauo. Calicem quem dedit mihi pater etc. Item xvij. Pater clarifica filium tuum. Item phyl. primo. Quibus datum est non solum ut credatis in ipsum: sed etiam ut patiamini pro ipso. Item ad hebreos xij. Flagellat deus omnes filium quem recipit etc. Item Jac. i. Omne gaudium existimate fratres mei: cum in temptationes varias incideritis. Item Actu. s. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine ihu contumeliā pati. Ex his oibus manifestū est q. communicatio passionis est privilegium. Itē q. passionem sustinuerit beatissima virgo

pater per Dñm. qui dicit . Qd dolores quos effugit pariens: in xpi passione sustinuit . Item luc. ij . Et tuam ipsius animā pertransibit gladi⁹ . Itē ysa. vi. An̄ p̄turiret pepit . et antequā veniret partus eius pepit masculū . Ex hoc sequitur qd aliquādo pepit sine parturitione et sine dolore . Et postmodum sequitur ibidem . Nunquid parturiret terza vno die . an parturiret omnem gentem simul quia parturivit et peperit . ergo aliquādo peperit gentē simul et eū paritione et dolore: primo ergo pepit filium suum primogenitū sine dolore i sua natiuitate: postea peperit gentem simul in filij passione . vbi facta fuit ei in adiutoria simile sibi vnde ipsa mater misericordie patrem misericordiarum in summo opere misericordie adiuvit : et vna secum omnes homines regeneravit . Et hec regeneratio eū summo dolore vtriusq; fuit . Unde glo. ibidem post Multo labore in fide genuit . Ex his pz qd pat. r misericordiarum soli matri misericordie opus summe misericordie . i. passionem communicavit .

Utrū in passione habuit sumum gaudium et dolorem . ca. 128 .

Ueritur iuxta hoc an sicut domin⁹ in passione simul habuit summa gaudium et sumum dolorem . ita beatissima virgo simul habuerit utrumq; .

Et uidetur qd sic . In ipso enim fuit utrumq; . Si enī cōmunicasset matri alterum tātum non fuisset equum cōsortium . Item dolor non est meritorius sine dilectione . Apl's i. cor. i3 . Si tradero corpus meum ita ut ardeam . caritatem autem non habeam : nihil mihi prodest . Sed impossibile est dilectionē esse sine delectatione . ergo simul habuit dolorem et delectationē . ergo et summa dolorem habere potuit cum summa delectatione . Item qd ibi fuit sumus dolor pbatur . Omnis dolor est ex amo-

re: amor autem triplex ē . s. nālis . acquisitus . et gratuitus . Nālis in summo fuit ibi quia quāto natura nobilior rāto nobiliores habet affectiones et operationes . Sed ipsa habuit summe nobilem amorē naturalē . Item acquisitus in summo . Omnes enī cause accidentales que inducunt matrem ad diligendum filium suum hic fuerunt in summo . Nāq; enī si filius alius matres suā tantū dilexit et tātum honorauit vel tñ dedit vel pro ipsa sustinuit et sic de singulis causis accidentalibus dilectionis . ergo amor ibi acquisitus in summo fuit . Item gratuit⁹ ibi in summo fuit: qd nunquā alia mīr vel alia creatura tantam caritatez habuit . ut supra patuit . Et sic beatissima virgo ad filium suū in summo habuit amorem naturalem acquisitum et gratuitum . ergo si isti tres habitus amoris simul eliciant vnū modum amoris i summo illa erit intensissima dilectio : et dolor illi rñdens erit dolor in summo . Sed tam naturalis qd acquisita qd infusa dilectio respectu vilius ita est intensa si cut respectu vite delectatio . ergo naturalis acquisitus et infusus amor diligit vitam in dilecto . ergo et de morte dilecti dolet in summo . ergo cum beatissima vgo respectu filij sui habuerit omnifariam dilectionē in summo: constat qd de morte ipsius habuit omnifartū dolorem in summo . Item qd fuerit ibi gaudiū siue delectatio in summo . sic probatur . Dilectio gaudet de bono dilecti: et d maior bono dilecti magis gaudet . ergo de bono dilecti in summo . gaudet in summo: Sed si caritas est dilectō dī et proximi: caritas in summo gaudet in summo . S; summus honor dei et proximi vtilitas fuit in passione et per passionē i summo: et beatissima virgo habuit caritatem i summo . ergo tunc gaudebat in summo ergo simul habuit dolorem et gaudiū i summo . Item ex dilectione est cōpassio . ergo vbi iproporionabilis dilectio

ibi inproportionabilis compassio. ergo
ubi videtur dilectio in summo et cōpas-
sio in summo. Itēz maius est gaudiū
angelorū quod habent de vnius pecca-
toris conuersione q̄ aliquod gaudium
huius vite. ergo ex equali vel maiori ca-
ritate inproportionabiliter erit maius
gaudium de omnium peccatorum cōuer-
sione q̄ aliquod gaudium huius vite.

Itē angeli de passione domini habue-
runt delectationem et nō compassionē.
aliqui mali compassionem et non delec-
tationem. ergo ipsa debuit vtrūq; ha-
bere. Itē beata virgo communica-
uit recreationi. sed recreatio fuit p̄ pas-
sionem. ergo et passio fuit ei commūica-
ta. Itē Ber. Longe eaz plus q̄ ma-
trem censemus et. vt supra. Contra
hoc obicitur in hunc modum. Summus
dolor et summum gaudium opponūtur
ergo non sunt simul in eodem. Si dica-
tur. q̄ dolor de morte filij et gaudium
de salute generis humani non opponū-
tur. Tūc ad hoc obicitur q̄ motus ma-
iores impediunt minores. ergo videtur
impossibile q̄ quādo anima tota quasi
absorbetur dolore. tunc in summo tripi-
diet et exulteret in amore et delectatione.

Itē in dolore anima cōuertitur su-
per malum in quantum malū. in gaudio
super bonum in quantum bonum. S; im-
possibile est animam conuerti simul sup̄
diuersa tanq̄ terminos. ergo impossibi-
le est animam simul gaudere et dolere.

De gaudijs beatissime virginis q̄ hūit
in passione. et de cōparatōe cor. ca. 128.

Ostēdū probatū ē q̄ beatissima vir-
go summū gaudium habuit in pas-
sione filij. queritur de comparatōe hu-
ius gaudij quod habuit in passione ad
alia gaudia sua: quando. scilicet; maxūz
habuit gaudium. Et videtur primo
q̄ in filij sui conceptione hac ratione.
Ex bono est gaudium. Job tertio. Qua

si effodientes thesaurū. gaudentq; ve-
hementer eūz inuenerint sepulchrū.
ergo ex summo bono summum gaudiū
Sed in conceptione accepit summum
gaudium. cum enim deus pater filium
suū dedit quomodo non cum illo om-
nia nobis donauit? ergo tunc summum
gaudium habuit. Itē tunc tantum
legitur cantasse canticum exultatiōis.
luce primo. Magnificat anima mea do-
minum et. ergo tunc maxime videtur
gausa fuisse. Itēz ablatio ve est cau-
sa leticie: sed tunc vt dictum est supra
ablatum fuit ei omne ve. ergo tunc sū-
mam habuit causam leticie. Itē no-
uitas ē causa gaudij. luc. decimoq̄nto.
Fili tu semper mecum es et. Epulari
et. Ergo videtur a simili q̄ beatissima
virgo in nouitate conceptionis maxūz
effectum gaudij habuit. Itēz tunc cū
summo conferibili dono accepit causā
et meritum ad omnia dona necessario
conferenda. ergo tunc summā habuit
causam gaudij. ergo et summū effectūz
gaudij. Econuerso autēz videtur q̄
in natiuitate filij maius habuit gaudiū
hac ratione. Si natiuitas vel genera-
tio fuerit perfectior. erit causa perfec-
tionis et plenioris gaudij. Sed perfecti-
or et plenior est natiuitas et generatio
ex utero q̄ in utero. ergo perfectius et
plenius: et maius fuit gaudiūz natiuita-
tis q̄ conceptionis. Itēz illa die dixit
angelus luce secundo. Euan gelizo vo-
bis gaudium magnū quia natus est no-
bis hodie saluator. Si ergo natiuitas
saluatōis causa est gaudij. ergo illi qui
habet inproportionabiliter propinquo-
rez; comparationez; ad saluatores q̄ oēs
alij erit inproportionabiliter maior cā
gaudij. Hec autēz est mater saluatoris
ergo illa die summūz habuit gaudiūz.

Itēz Johan. xvi. Mulier eūz par. t tri-
sticiaz habet. quia venit hora eius. eūz
autēz peperit puerūz iam non mentitur
pressure propter gaudiūz. quia natus ē

homo in mundus. Item de iohanne . luce p^{mo} . Et multi in natiuitate eius gaudebūt . ergo maius videtur gaudium pertinere ad natiuitatē q̄ ad conceptionem . Item in cōceptione ipsam delectationē tantum videbat visu intellectuāli . in natiuitate vero et sensuali et intellectuāli . ergo tunc tantum reficiebatur intellectus . nunc autem intellectus et sensus . ergo tunc tantum gaudium fuit . nūc autem leticia et exultatio . ergo maius gaudium . Item similis fuit gaudio patrie ubi oculus corporis reficitur in domini humanitate . et oculus cordis in ipsius diuinitate . Sed meliori et honorabilius similis ē melius et honorabilius . ergo nobilius fuit gaudium natiuitatis q̄ conceptionis . Item bonum additum bono maius facit bonū . ergo magis dilectionem . ergo maiores delectationem . Sed conceptio ē bonū . partus est bonum . ergo bonum duplicatum duplicat delectationem . ergo gaudium quod fuit in conceptione . duplicatum fuit in natiuitate . Item prius gaudebat se virginem concepisse . post gaudebat se virginem concepisse et virgine peperisse . et virginem lactare . ergo modo maximum habuit gaudium . Contra autem videtur q̄ mar⁹ habuit gaudium in filij passione . quia ut dictum est supra . ipsa nunquam ē aliquo gaudio fuit tantum quantum de honore dei et salute proximi . sed vtrumq; fuit in passione in summo . ergo tunc habuit gaudium in summo . Item caritas gaudet de bono dilecti . Triplex autem est bonum . honestum . vtile . delectabile . et quodlibet istorum in passione domini . respectu sui fuit in summo . Unde ipse appellat passionem suam claritatem dicens . Jobā . xvij . clarifica me pater . propter honorem scilicet quem summus habuit per passionem . propter quā deus exaltauit illū . et dedit illi nomen quod est super omne

nomen . Appellat etiam eam cibum et potum propter delectationem quam in summo effectu tunc habuit . Nunquam enim in aliquo creato tantum delectatus fuit quantum in redemptione generis humani per passionē . Appellat et eam donum dicens . Salicem quem dedit mihi pater propter suum lucrum : quod mediante passione acquisiuit . per quam omnia ad se traxit . Sic ergo quod libet genus boni ipsius dilecti in passione fuit in summo . ergo et in diligente . tunc summa fuit delectatio . Item motuum affectus et generatiuum delectationis non est nisi bonum . bonum autem aliud creatum . aliud increatum . ergo si vtrumq; in summo mouebat affectus recte dispositum . vtrumq; causabat delectationem in summo . Bonum autem increatum semper est in summo in se . sed non semper in summo in ostensione et exhibitione . ipso testante . cū ait Jo . xv . Maiorem hac dilectionem nemo habet . Item summus effectus boni est redemptio generis humani . ergo summum bonum increatum . et summus bonum creatum . in passione simul mouebant affectum beatissime virginis optime dispositum . ergo tunc habuit summum gaudium . Item in conceptione fuit mater dei et hominis in utero . in natiuitate fuit mater dei et hominis ex utero . in passione vero mater dei et hominis redemptoris . Unde que prius fuit mater creatoris . modo ē et mater redemptoris . ergo duplicatum est bonum et donum . ergo et gaudium . Item in conceptione et in natiuitate facta fuit mater tantum vni dei et hominis . in passione vero facta fuit mater omnium hominum . ergo tunc multiplicatum et maius habuit gaudium . Item finis melior et nobilior est his que sunt ad finem . ergo quod fini propinquius est melius et nobilius est . Sed conceptio est propter natiuitatem .

blasphemantes. et illudētes. et demones
Quidam compassionem sed non fidez:
ut apostoli et mulieres ille quibus dic-
tum est. lu. 24. Filie iherusalem nolite flere
super me etc. Quidam fidem sine cogni-
tionem: sed non compassionem ut ange-
li et alij extra statum vie positi et latro
qui fidem et non compassionem per se.
et hoc circumdatus propria passioe. So-
la autē beatissima virgo tunc habuit et
fidem crucifixi dei et hominis. et per se
passionem ex compassione patientis. et
sic sola fuit cui datum fuit hoc privile-
gium. scilicet communicatio passionis: cui fili-
us ut dare posset premium; voluit commu-
nicare meritum passionis. et ut ipsam
participem faceret beneficii redem-
ptionis. quatenus sicut fuit adiutrix re-
demptionis per compassionem; ita fieret
mater omnium per creationem; et sicut to-
tus mundus obligatur deo per suā pas-
sionem; ita et domus omnium per com-
passionem. Contra hec obiecta per obie-
cta in contrarium sunt soluta. Conce-
dimus enim quod sicut dominus simul ha-
buit summum gaudium et summum dolo-
rem: sic et domina nostra habuit simul
summam compassionem et congratulatio-
nem compassionem existente in natura si-
mul et in ratione ut natura: congratu-
latione autem existente in ratione ut ra-
tione. Et intelligantur hec verba sicut
in materia dominice passionis. Uel vi-
deatur quod summum tristabile in tali gene-
re est accipere dupliciter. Uno modo ut
contrarium summe appetitui: et sic in-
fert summum dolorem. Alio modo prout
est via et medium ad summum delectabi-
le. et sic infert summum gaudium: et sic
anima beatissime virginis apprehendit
mortem filij ut summe contrariā appe-
titui. et sic summum intulit ei dolorē. Et
apprehendit et ut medium in redēptōe humāi
generis et sic causavit in ea summam de-
lectationem. Et possunt hec simul esse:
quia unum est materia ad alterum. vel

secundum alterum modum via in alte-
rum et medium in ipsum. Quod autem
obicitur de comparatione gaudiorum
sic respondemus. Si. n. fiat comparatio
quod secundum posterius includit in se pri-
us. sic nulla est questio ut si queratur
an unum sit plura quod duo vel duo quod
tria. Natiuitas enim includit in se con-
ceptionem. passio natiuitatem. et sic de
alijs: et sic ordinantur ad se inuicem se-
cundum superadditionem: et sic magnū
fuit gaudium conceptionis maius nati-
uitatis. et adhuc maius passiois. et sic
ulterius. Si autem fiat comparatio per
oppositum et separationem: ita quod poste-
rius accipiat per se sine intellectu
prioris. et sic comparentur. sic dico quod
gaudium quod habuit in conceptione
maius fuit omnibus gaudijs vite et vie
quia tunc accepit et maius bonum; et cer-
titudinem omnium aliorum suo tempore
conferendorum. Et differunt gaudia
vie hoc modo. Gaudium nihil aliud est quod
delectatio in bono vel de bono. Est au-
tem bonum dei. bonum sui. et bonum pro-
ximi. In resurrectione ergo et ascensio-
ne est bonum dei. et sic etiam posset po-
ni gaudium passionis summum quod ha-
buit pro bono proximi. Similiter autem;
gaudium conceptionis summum fuit quod
omnia alia causaliter in se claudit. Gau-
dium autem in conceptione et gaudium
in assumptione se habent ut excedentia
et excessa. Gaudium enim conceptionis
maius fuit causaliter. gaudium assu-
mptionis actualiter. In conceptione eni-
maior fuit bonitatis offensio. maioris
doni collatio. maior delectationis exhi-
bitio. et hec omnia causaliter. In assu-
mptione fuit maior doni collatio. maior
affectus exaltatio. et deservitio. maior
enim dilecto coniunctio actualiter. Et
posset poni simile de istorum gaudiorum
comparatione ut si aliquis haberet pi-
gnus pro centum marcis obligatum. et
aliquis daret ei. 90. marcos ad pignus

ris solutionem faciens ipsi pignoratitici
am cautionē. q̄ temporibus determina
tis daret sibi. ita q̄ quolibet tempore
duas. tunc secunda datio propinquius
et plus disponet ad pignoris solutionē;
q̄ prima. et tertia q̄ secunda. et sic vsq;
ad quantā que pignus soluit. et tamen
prima datio plus alijs contulit dupl et
ter et quā plus datum fuit et quia d̄ ali
is dandis securum fecit. Similiter in
proposito. Quādo dominus beatissime
virginis ut mater dei fieret in utero tri
buit tunc etiam tribuit q̄ de ipsa virgi
ne deus nasceretur. et passione sua hu
manum genus redimeret. et tertia die
resurgeret. in celum ascenderet. et q̄ ip
sam in summā fructualem in corpore et
anima assumeret securavit.

Quō super omnē creaturā in quarta ie
rarchia exaltata est. ca. 190.

Ultimo queritur d̄ illo priuilegio
quod est super omnē creaturā in
quarta ierarchia exaltari. Et videtur
q̄ beatissima virgo vltra tertiam ierar
chiam in quarta non sit exaltata. Pri
mo quia in parabola ubi agitur d̄ repa
ratione generis humani luc. 15. dicitur.
q̄ decima dragma est inuenta que fue
rat perditā. ergo videtur q̄ tantū in id
fuit restitutio ex quo facta est perditio.
Sed tantū ex ierarchijs tribus fuit ca
sus et perditio. ergo tantū in illas erit
redditus et restauratio tantum in illas
tres. Itē alia parabola dicitur in Ju
dith in figura domus nostre Judith. 13.
Subuenisti ruine ante cōspectum do
mini. Sed ruina tantū ex illis tribus ie
rarchijs. ergo subuentio et restauratio
tantū in illas tres. Item alia parabola
luc. 15. Qui habet centum oues etc.
Bilo. Dices pastor cuius nos centesima
ouis. Si centesima est d̄ numero alia
90. et consortio. ergo homo pertinet ad
aliquem ordinem angelorum. Itē ier
archia humana est sub angelica. ergo

sup̄mus de hūana est sub infimo de an
gelica. ergo nullus homo ē super choros
angelorum. Ad idem facit q̄ ipse in
passione p̄misit ut dicitur luc. 22. q̄ asti
tit angelus de celo confortans eum. p̄
quod ut dicit Dionysius constat naturā
humanā angelice esse naturaliter su
biectā. Sed sicut simpliciter ad simplr
ita sumū ad summū. ergo si angelus su
per hominē. et sup̄mus angelus super
sup̄mū hominē. ergo nullus homo ē
super oēs āgelos. Itē Ben. 2. Requie
uit dominus ab omni opere quod patra
rat. Sed tunc nō fuit quarta ierarchia
ergo nec mō. Itē ecclesia cantat. Gau
dent chori angelorum confortes et conc
iues n̄rī. Si cōciues et confortes. ergo i
eadem ierarchia. Item ierarchia est
sacer p̄cipatus. Sed p̄iceps in eade;
ciuitate et regno cum suis subditis est.
ergo regina angelorum est in eade; man
sione cū angelis. Itē Augustinus. Mi
nime dubitem raptam a carnis sensib;
hominis mentē etiam post mortē ipsa
carne depurata videre deum: sicut vi
dent angeli. Et vult q̄ inferioris gradus
ē cognitio hominis q̄ angeli. sed penes
illam cognitionē est ordo. ergo homo
est inferioris ordinis q̄ angelus. ergo
sup̄mus ordo est sub sup̄mo angelo

Itē ierarchia angelica descendit per
exēplariatē a diuina: sed in triuina sūt
tantū tres ierarchie. ergo nō erit quar
ta. Itē filius est in ierarchia diuina.
ergo si beatissima virgo non est in vna
ierarchia angelica sola erit in vna. sed
ubi tantū est vna vel vniū ibi nō ē or
do: ubi non est ordo ibi nō ē ierarchia.
ergo non potest sola habere vnā ierar
chiam. Item Dionysius dicit q̄ in quali
bet ierarchiarum sunt prima et media
et vltima. ergo ipsa non erit in vna ie
rarchia. Itē ipsa est medium inter ali
as creaturas et deum. sed medium nō
habet medium et vltimū. ergo non fa
cit ierarchiā p̄ se. Contra. Jeronimus

et omnes sancti et ipsa vltimater eccle-
sia sollemniter cantant. quod ipsa est exalta-
ta super choros angelorum. Inde sic.
Omnes chori angelorum sunt de aliqua
ierarchia: sed ipsa exaltata est super cho-
ros angelorum. ergo ipsa est super om-
nes ierarchias angelorum. Vel directe
quicquid est in aliqua ierarchia. est in ali-
quo choro. ergo quod non est in aliquo
choro non est in aliqua ierarchia. sed
quicquid est super omnes choros non est
in aliquo choro. ergo quicquid est super
choros non est in aliqua ierarchia. Item
plus distat beata virgo a seraphin in di-
gnitate et gloria quam seraphin super che-
rubin: sed propter excellentiam dignita-
tis ordinatur super cherubin seraphin
vno ordine: ergo beatissima virgo erit
super seraphin ad minus vno ordine. er-
go super ierarchiam angelorum. Item
iproporcionabiliter plus differt domina a
seruo quam seruus a seruo. sed seraphin sic
se habet ad cherubin ut seruus ad seruum
domina ad seraphin ut regina sua et om-
nium angelorum. ergo iproporcionabi-
liter plus est ipsa super seraphin quam se-
raphin super cherubin. ergo est in alio or-
dine super ipsam. sed seraphin est supre-
mus ordo angelorum. ergo ipsa est super
omnes ierarchias angelorum. Item
rex et regina ab eadem denominantur
dignitate et regno ac principatu. Ab eo
dem enim regno dicitur rex francie et
regina francie et sic de alijs. ergo ab eo-
dem dicitur rex celorum et regina celorum
Sed sua dignitas regalis iproporciona-
biliter est super omnes dignitates ange-
lorum et principatus. ergo et dignitas
principatus regine celorum est super om-
nes choros angelorum. Item. 3. Re-
positus est thronus matri regis iuxta
thronum regis: sed constat quod thronus
regis est iproporcionabiliter super om-
nes choros angelorum. ergo et thronus
matri regis. Item ipsa est regina pro-
pter filium et dicitur regina a regno fi-

lij. Sed illud est increatum et eternum.
ergo ipsa est regina a regno eterno.

Item alij homines possunt peruenire
ad seraphin: nullus autem ad dignita-
tem vel statum beatissime virginis. er-
go est super seraphin. Item status glo-
rie est eleuatus super statum innocen-
tie in corporibus. ergo et animabus. Sed
si homo steteret. aliquis assumptus fuisset
ad seraphin. ergo aliquis modo su-
per ipsos debet eleuari. Ad idem sunt
sanctorum auctoritates Augustini. Sed
de te o virgo maria quid dicam pauper
ingenio cum quicquid dixerio minor la-
us est quam tua dignitas mereatur. Si ce-
lum appellem: altior es. Si matrem ge-
nitricem dicam: excellis. Si formam dei appel-
lem: digna existis. Si dominam ange-
lorum vocem: per omnia probaris. Si
ergo domina angelorum. ergo est super
omnes angelos. Item Jeronimus. hec
est dies preclara in qua meruit exaltari
super choros angelorum et peruenire
ultra quam nostre humanitatis est natura
vbi non substantia tollitur sed glorie
magnitudo monstratur cum eleuatur ad
dexteram patris vbi Christus pro nobis in-
troiuit pontifex factus in eternum ad ce-
li palladium. ergo est exaltata ultra quam hu-
mane nature sit licitum vbi Christus introi-
uit. ergo super omnes ierarchias ange-
lorum. Item Jeronimus. hec est magis
dies in qua vltimo ad thronum celsitudinem
intemerata mater et virgo processit: ac-
que in regni solio sublimata post Christum glo-
riosa resedit. Sic itaque vbi que confiden-
ter sancta dei canit ecclesia quod de nul-
lo alio sanctorum phas est credere ut
ultra angelorum et archangelorum digni-
tatem merito transcenderent: quia et si
similitudo sanctis repro mittitur: veri-
tas negatur. Et infra. Beata itaque non te-
mere super choros angelorum exaltata
deuotissime predicatur hoc: quia pre-
cessit eam dominus ac saluator ad cele-
stia ut prepararet ei in ethereis mansio-

nibus locum. Ex his patet q̄ equali
ter beatissima virgo. super omnes ordi
nes ⁊ tres ierarchias angelorum i quar
tam ⁊ nonam cum filio ierarchiam est
specialiter exaltata. Itē Ieronimus
ad idem. Creditur enim q̄ saluator om
nium per se quātum datur intelligi se
stius totus occurrerit. ⁊ cum gaudio
eam secum in throno collocauerit. Ali
as autem quomodo impleuisse credit
q̄ in lege ipse precepit. Exo. xx. honora
inquit patrem tuum ⁊ matrem tuam.
Ex hoc patet q̄ etiam ipsam in throno
secum collocauerit. Unde Augustin⁹
Tibi thronus glorie regis collocatur i
aula regni: teq̄ ipse rex glorie ut matrē
veram ⁊ ⁊ eorum sponsam pre omnib⁹
diligens amoris amplexu associat sibi.

Ex hac auctoritate quorū sequitur p
clusiones. Si positus est ei thronus re
gis. ergo idem suus thronus ⁊ regis di
citur. ergo super omnes thronos. Itē
si mater regis. ergo iuxta regem. Itē
si sponsa regis ergo iuxta regem. Item
si ipsam iproportionabiliter plus omni
bus creaturis diligit. ergo iproportio
nabiliter omnibus collocavit. Item
sicut i corporalibus ita ⁊ in spiritalib⁹
nihil est vacuū. sed inter deum ⁊ crea
turam medium esse est creatura vnita
Similiter inter esse puram creaturaz
⁊ esse creaturam vnitam medium est
esse creaturam de qua sumitur quod
nascitur illud quod vnitur: ⁊ hoc est
beatissima virgo. ergo ipsa est medium
inter creaturas ⁊ filium. ergo ei debe
tur medius status. Item vna est ma
iestas regni celorum in quo deus trini
tas rex est ⁊ ipsa regina. ergo sua digni
tas est super omnem creaturā. Item
a summo celo egressio eius ad celum
trinitatis. Sed ipsa est a dextris filij.
ergo in celo trinitatis. ergo super celū
angelorum. Item Mar. vii. Domin⁹
quidem ille postq̄ locutus ē eis ascen
dit ad celum ⁊ sedet ad dexteram pa

tris. Itē dicit glo. In portionibus bonis
patris. Sed regina stat a dextris filij.
glosamus similiter: ergo ipsa est i potis
simis bonis regis celorum. ergo ipsa ē
cum filio sup omnes qui sunt in regno
celorū vel vnq̄ futuri sunt.

Utrū habuit beata virgo proprietates
omniū angelorum. ca. 191.

Iuxta hoc queritur cum dicat bea
tus Dionysius q̄ proprietates ife
riorum habent superiores cum excellē
tia: ⁊ beatissima virgo sit super omnes
ordines angelorum. vtrū habeat om
nes proprietates omniū angelorum.
Quod videtur. Et primo de propieta
tibus communib⁹ que omnibus ange
lis cōueniunt: post de proprietatibus q̄
singulis ordinib⁹ proprie insunt. Pri
ma ergo cōmunis proprietates est nūcia
tio que omnibus conuenit: a qua ⁊ oēs
angeli dicuntur. Qd autem hec beatif
sime virgini conueniat ⁊ cum excellen
tia. ex hoc patet. quia omnes angeli nū
ciant per verba creata. ipsa autem per
verbum increatum. hanc autem pro
prietatem ponit apostol⁹ Ad heb. i. cū
dicit. Omnes administratorij spiritus
in ministeriū missi propter eos qui he
reditatem capiunt salutis. Aliam po
nit Dyo. i. xi. ca. celestis ierar. dicēs. Di
uiduntur super mundana ratione om
nes diuini intellectus in essentiam in
virtutem. in operationem. beatissima
autem virgo immediate se habet ad pri
mum esse. ergo summe habet esse. Si
militer ad superius esse sequitur supe
rior virtus ⁊ operatio. ergo ipsa inter
oēs creaturas hz hec oīa tria in summo.

Itē Dionys⁹ de celesti ierarchia. Iuxta
enī sepe a nob reddita rōne ipse qdē sup
firmate dispositōes abundāte hnt mino
roy sacras pprietates. vltie ho maior
suppositas vniuersitates n hnt pticularitē
i eas. p apprtib⁹ illuīatib⁹ ppas eis p
pōtē ablr distributaf. ergo cū beatissima

virgo superior sit omnibus celestibus dispositionibus ipsa habet proprietates omnium abundanter. Item una proprietas communis est illa quam ponit dyo. i. pluribus locis: purgatio: illuminatio: perfectio. Sed has beatissima virgo in summo habuit. patet. Ipsa enim puritate nitebat qua sub deo maior nequit intelligi. sed ad maiorem purgationem sequitur maior illuminatio: et ad maiorem illuminationem: maior perfectio. ergo hec tria in ea erant in summo. Item Daniel. 7. Milia milium ministrabant ei. et decies milies cetena milia assistebant ei. Quod est hec due proprietates similiter cum excellentia in ea fuerunt: sic patet. Augustinus in omelia super illud euangelii. luc. x. Intrauit iesus in quoddam castellum sic dicit. Sicut mater dei est singulariter: ita et istarum virtutum effectus quarum iste forores typum tenet in ea extitit singularis. Nunquam in aliqua persona Martha sic operata est nunquam sic maria contemplationi vacauit. Et infra. Ut breuiter sex illa misericordie operamur. hec virgo dei filii hospites suscepit. nudus: carne et pannis cooperuit: esurientem pauit. sitientem lacte potauit. infirmum per infantiam et iacentem non solum visitauit. sed etiam balneando et fouendo frequentauit. ut merito de ipso dicatur. Martha sathagebat circa frequens ministerium. Ex his patet quod ministrabat in summo. Quod etiam assistit per contemplationem in summo per idem patet quod subiungit ibidem Augustinus. Porro de parte marie que optime predicatur que et quanta et qualis fuerit in beatissima virgine Maria quis digne eloquatur? O quam magna multitudo dulcedis dei fuit in beatissima virgine maria. quando spiritus sanctus superuenit in eam et virtus altissimi obumbravit eam: et de eodem spiritu sancto concepit. Quid de eo sapiebat in qua dei sapientia latebat et in cuius utero

corpus sibi adaptabat christus. In maria ergo omnes thesauri sapientie et scientie dei. Maria hec non tantum ad pedes sed etiam ad caput domini sedens audiebat verbum illius. hec conseruabat omnia verba hec: pastorum: angelorum: magorum. nec non et ipsius filii conferentis. Nemo unquam sicut hec virgo beata gustauit quod suauis est dominus. Inebriabatur ab ubertate domus sue: et torrente voluptatis sue potabatur. Nec mirum quoniam nam cum ymo intra eam erat fons vite: de quo manabat tanta perfectio vtriusque vite. Ex his patet quod beatissima virgo et proprietatem ministrandi habuit in summo et etiam assistendi.

Item Dionysius in celesti hierarchia. tertio capi. Est quidem secundum me ordo diuinus scientia et actus. Et vult quod hec tria similiter sunt in omnibus angelis. ordo. id est potestas. scientia et operatio.

Quod ergo hec tria habuit beatissima virgo cum excellentia patet hoc modo. Potestas imperialis inproportionabiliter est super omnes potestates ministeriales: sed potestas eius est imperialis. omnium angelorum potestas est ministerialis. ergo potestas eius est super omnem potestatem angelorum. Sed in perfecte ordinatis ad maiorem potentiam sequitur maior scientia ad maiorem scientiam maior operatio. ergo et hec in beatissima virgine fuerunt in summo. Item una est proprietas communis omnibus angelicis. Mat. decimo octauo. Semper vident faciem patris. hec autem visio est tota merces. Sed merces beatissime virginis est inproportionabiliter superior mercedibus omnium. ergo et visio superior est visionibus angelorum.

Ex his patet qualiter beatissima virgo habuit omnes communes proprietates angelorum.

Utrum habuerit proprietates singulorum ordinum. capi. 127.

Unde sequitur de singulis pprie-
tatibus singulorū ordinū qualiter
in ea oēs fuerūt. et cū iproporcionabili
excellētia. Primus ē ordo angelorū
cuius tres inueniuntur pprietates. Una
q̄ ordo ille immediate ordinatur ad hu-
manā ierarchiam. Secūda quia maxime
noti nobis sunt illi de ordine angelorū:
Tertia q̄ singuli singulos hoīes custo-
diunt. Prima harū conuenit btissime
uīgini eūz excellētia. Ipsa .n. ē super
nos immediatio nobis q̄ angeli: q̄ et
conuenit nobiscū in natura. Unde an-
geli sunt nobis plati. sed nō fratres vlt
filij. Ipsa autē et p̄clata. et mī. et filia: et
soror. Secūda et cōuenit ipsi cū excellē-
tia. Angeli .n. noti sunt nobis tñ per i-
telligentiam et nos ipsis tñ per itelligē-
tiam. Sed beata uirgo nota est etiā p
experientiā. q̄ ex nobis cognoscitur in
ea que sūt proxime nostre. Similr ipsa
cognoscit humanam infirmitatē p expiē-
tiam. Non .n. hēmus dñas que nō possit
cōpati infirmitatibus nrīs. Tertiam
vero pprietatem et habet. cū excellētia
Angeli .n. custodiunt singuli singulos
hoīes. Ipsa vero custodit vlt singulos
et singulariter vniuersos. Singuli enī;
seruorum p̄sunt sibi cōmissis. domine
autē et domini ē custodia et p̄ouidentia
vniuersalis. Sic patet quātr ipsa hz cū
excellētia oēs pprietates angelorū.
Secundus ē ordo archangelorū qui silr
scdm dyonisiū tres uidētur hēre p̄p-
tates. Prima a supioribus cōmunicare
Secūda super inferiores esse. Tertia ad su-
periora inferiores reducere. Primam
harū habuit cum excellētia. Ipsa enī
maxie cōmunicauit a supiorib⁹. Iuxta
illud luc. i. Spūs scūs superueniet i te.
idest plus q̄ in aliquē scōz ueniet i te.
Alij .n. scōz acceperunt a superioribus
grām creatam p̄ticulariter. Ipsa autē
creatam vlt in creatam singulariter.
Secūda etiam habuit cum excellētia
Alij enim sunt super aliquos et nullus

super omnes. Ipsa est super omnes.
Itē angeli et alij sancti super alios sūt
tantum ex gratia. Ipsa autē ex gratia
iusticia et natura. Naturaliter enī; mī
regis est regina. Et regina natura. est
regina iusticia que est super omnes qui
sunt in suo regno. Tertiā quoq; ha-
buit etiā cū excellētia. Ipsa enī sola ha-
buit omnes inferiores et reducit tanq̄
mediatritē recōciliationis. et adiutrix re-
demptionis. et angelorū numez restaura-
uit et subuenit ruine ante cōspectū dñi
sicut dicitur de Iudith. xiiij. et hoīem la-
psum reuocauit. Sic ergo habuit btā
uirgo oēs pprietates secūdi ordinis
cum excellētia in summo. Tertius
est ordo principatuum. q̄ similiter tres
habent pprietates. Prima est primi prin-
cipij imitatio. Secūda est p̄cipaliū
virtutum ornatu. Tertia ē inferiorū
ad ipsum p̄cificum p̄ceptū reductiuū
Primā habuit btissima uirgo i sum-
mo. Imitatur .n. primum principium i
tribus. In mali imunitate. Iuxta illud
Sapi. vi. In corruptio facit proximum
deo. In boni cōmunicatione. Ad enī;
oīz bonorū est. Uenerunt mihi omnia
bona et. et innumerabilis hēstas per
manus illius. sicut dicitur Sapie. viij.
Item in comunicanda communitate
Est enim olyua speciosa i campis sic dī
Eccl̄ci. 24. Et preoccupat qui se concu-
piscunt: et circumquereus dignos se. sic
dicitur Sapi. vi. Clama. trāsīte ad me
omnes qui cōcupiscitis me et. Sic dī
eccl̄. xliij. Est ergo primi p̄cipij i sum-
mo imitatio. Scdm vero pprieta-
tem que fuit principalium virtutum or-
natus habuit in summo: quia hūit dei
formissimas vtutes iuxta illud Eccl̄ci.
xliij. Ego in altissimis hīto. Tertiā;
quoq; pprietatem principatuum que
fuit inferiorum ad p̄cificum p̄nci-
pium reductiuū habuit in summo.
Ipsa enim de ultimo fecit primum. et o
primo vltimum. ymo omnia. idest oēm

creaturā in homine reduxit ad pncipiū
a quo exierunt ipsi se personaliter vni
endo. Unde ipsa est ista fortis muller o
qua prouer. vlti. cuius pretiū de vlti
mus finibus. i. de humanitate et diuini
tate cōiunctis hominē perditum rede
mit. Et sic p; qualiter bēa virgo omnes
ordines pime ierarchie transijt tran
scendendo: et singulorum ordinum sin
gulas proprietates i summo possidēdo.

De proprietatibus scēe ierar. ca. 19.

Am ergo de secunda ierarchia vi
deamus. In qua primus est ordo
potestatum. cuius quoq; tres sunt p
prietates. Prima est sui ordinis et di
gnitatis custodiū. Secunda aliorū
ordinatiū. Tertia actiū et vniuersali
ter reductiū. Primam habuit in sū
mo. quia virgo fuit post et ante in sua
dignitate stans. Secundam etiam ha
buit cum excellentia que fuit ordinis
virginum inuentrix. et ordinatrix. et or
dinum angelorum reparatrix. et restau
ratrix. Fuit etiam actiū in sūmo.
habuit enim actus virtutum secundū
modum patrie quantum ad perfectio
nem. et secundum statum vie quantum
ad meriti conditionē. Fuit etiam vni
uersaliter reductiū per exemplū. Un
de et dicta est stella maris. et sic habuit
proprietates in sūmo potestatiū. Se
cundus ordo scēe ierarchie est ordo v
tutum quarum tres sunt proprietates.
Prima est incōmunicabilis virilitas.
Secūda est nullius ibecillitatis tardi
tas. Tertia est ad iferos largitas. Viri
litas consistit in tribus: in resistētia cō
trarij: in aggressionē ardui. in toleran
tia mali. hec omnia in beatissima virgi
ne fuerūt in summo. Resistētia con
trarij. Ita enim omne contrariū noci
uum. i. peccatum vicit q; ab ipso nun
quam aliqd passa fuit. Angeli enim nū
quam vicerūt quia nūquam pugnaue
runt. Itē in aggressionē ardui id est

in altissima paupertate rerū. maxima
carnis asperitate: summa cordis humi
litate. Itē in tollerātia cōtrarij. In
asperzima filij passione: quando ipsius
anima; pertrāsuit gladius. In his om
nibus beata virgo incōmunicabilem
virilitatem in sūmo possedit. Secūda
proprietates virtutum fuit. nullius ibe
cillitatis tarditas. hāc ipsa cum excellē
tia habuit. quia eandem angelicam vi
tam quam angeli sine onere carnis: ip
sa in carne cum carne duxit et cum sar
cina carnis illos sine sarcina ad maius
brauium antecurrit. Tertia proprie
tas est que fuit ad inferiores largitas.
hanc etiam habuit cum excellentia. Il
li enim dant dona dei: ipsa dedit ipsū
deum. Itē ipsi dant tantū inferiorib;
ipsa autem superioribus et inferioribus
summū donū tribuit. Dedit enim mū
do deum. deo mundū: cuilibet homini
regnum celorum: habuit ergo etiam p
prietates virtutum bēissima virgo in
summo. Ultimus i secūda ierarchia
est ordo dominationū quarum proprie
tates ponit beatus Dionysius in celesti ie
rarchia ca. viij. in hec verba. Scārum
dominationū manifestiūa nominationē
existimo declarare absolutā quandā et
ab omni pedestri minoratione liberam
anagogen. nulla; tyrānicarū dissimili
tudinū. nullo modo eam vniuersaliter
inclinatam liberaliter seueram dñatō
nem omni muficor die fuituri suppositā
superiorem subiectōe omni et remotam
ab vniuersali dissimilitudine dñatōis
incessanter appetentē. et ad illi⁹ ipsius
naturalr subsistētis vutis similitudi
nē. quantū possibile ē et seipsam et q po
stea sūt optie et speciose cōformantē: ad
nullū vana videntū s; ad pprie existē
vlt puer sam: et dñice semp deiformita
tis in picipatōe: fm q possibile est ipi
factā. Ex hac auctoritate possunt ex
trahi x. pprietates dñatōni. Prā est a
future libertas: Scda ab hostib; unū

cibilitas. Tertia liberalis seueritas. Quarta minutius fuit superioritas. Quinta nullius subiectiois egestas. Sexta dissimilitudo immunitas. Septima dñandi ordinata voluntas. Octaua sui et suorum ad deum conformitas. Nona nulla in dñando vanitas. Decima diuine dñationis princeps confortmitas. Et excludit istis proprietates alias dñationum. Primum est fuit in supiorum. Secundum impetus hostium. Tertium dominium victorum. Quartum gratuitas fuitiorum. Quintum passio subditorum. Sextum sollicitudo necessariorum exteriorum. Septimum ambitio honorum. Octauum perarietas diuinorum et humanorum. Nonum excecatio uita. Decimum elongatio unitatis diuinarum actionum. Quod autem he proprietates in summo fuerint in beatissima uirgine. sic est manifestum. Quod libertate a fuitute habuerit in summo patet per ea que dicta sunt supra de ipsius nobilitate. Quod autem seorsum huius fuit ab hostibus inuincibilitas per ipsam enim non solum in se ipsa caput eius contriuit: sed etiam perdam tori humani generis ab ipso abstulit: et in nostra corporea spiritum nature angelice superauit: in carne super carnem uixit: et superbia uicticem cum diabolo uicit: et tam de diabolo quam de mundo. tam de se ipsa. quam de angelis omnibus supergrediens triumphauit: et quod omnibus his altius est contra ipsum deum fortis fuit: quod deum de celis ad terram uinculis carnis ligatum: et caritate vulneratum in gremio ueteri sui. scilicet beatissime uirginitatis carceri captiuauit. Patet ergo qualiter mulier fortis in hostium inuincibilitate omnes dominationes prececlit. Tertia proprietas fuit liberalis seueritas per quod potest intelligi vel medium inter prodigalitatem et auariciam. vel medium inter excessum iusticie: hoc est rigorem. et excessum misericordie. et hoc est remissio. Quidam enim domini sunt nimis liberales hoc est prodigi: quidam nimis seueri et auari: medium inter hec

est liberalis seueritas. Item quidam sunt nimis iusti per rigorem: quidam nimis misericordes per remissionem. Inter hec medium est liberalis seueritas. Primum medium habuit beatissima uirgo cum excellentia super omnes dominationes. Ipsa enim nunquam dedit cui non esset dandum: et nunquam non dedit cui esset dandum. et preterea dedit omne dandum. deo mandatum. deum mundo. hominibus celum. Secundum medium etiam habuit in summo. Ipsa enim in se nunquam misericordiam obmisit: in filio enim iniusticiam incorrigibilem correxit. omnem misericordiam receptibilem porrexit. Sic ergo patet quomodo beatissima uirgo habuit prodigalitatis et auaricie medium in summo. Item quidam domini nimis sunt liberales libertate uoluptatis. Quidam autem seueri asperitate passionis. Inter hec quoque medium esse potest liberalis seueritas. hoc quoque medium habuit beatissima uirgo per dñationibus: que huius summam asperitatem in corpore. et summam liberalitatem in mente. Quarta proprietas est minutius seruitutis superioritas. per quod potest intelligi quod nulli seruiunt. cuius seruitiuum ipsos a sua dignitate diuiniuat.

Hanc proprietatem in summo habuit cui omnis creatura seruit. et ipsa nulli pure creature sed soli deo subiecta seruauit. et ita sicut seruire conseruo: et seruire soli deo unum alterum excellit: ita beata uirgo in hac proprietate dñationes excellit. Omnes enim alij domini vel dñe vel dñationes quibus fuit a creatura. sic fuit quod ipsi fuit creatura. Solum autem dñe nostre sic seruauit omnes creature: quod ipsa non tenet nisi soli deo seruire cui fuit non est diminui sed regnare.

Quinta proprietas fuit nullius subiectiois egestas: per quod potest intelligi quod non est sic in celestibus dñationibus sicut est in terrenis: qui tantum suum modo

indigēt seruis: sicut serui dominis suis indigent. In celestibus aut nulla est indigentia seruitutis. Hanc proprietatē habuit beatissima uirgo sup dñationes que et si nō habeant indigentiam respectu inferiorū et subditorū. hēnt tñ respectū superiorū et beatissime virgi. Ipsa autē nullius inferioris et superioris. quia cū nulla ipsa sit superior indigentiam nō habet creature. sed solius creatoris persone. Sexta pprietas ē dissimilitudinis imunitas. per quod intelligitur remoueri dissimilitudo operationis. et attribuitur dñationibus eo q nō leguntur missi ad exteriora: s; semp interioribus et inferioribus attenti. hanc autē pprietatem habuit beatissima uirgo in summo que similima deo fuit corde corpore et opere. Corde. Fuit. n. uirgo singularis inter oēs mitis et humilis corde. Corpe qz incorruptio i summo facit eam priori nam deo. In opere etiā ipsi similima fuit. Ade. n. celesti nō inueniebatur adiutorii simile sibi. Similia ergo fuit deo fm suam diuinitatem: et deus ipsi scōz suam humanitatem. Unde Augustinus supra. Si formā dei appelles: digna existit. Ipsa. n. uapor ē virtutis dei et emanatio quedā claritatis oīpotētis dei sinera. et ideo nihil iniquitatum i eam incurrit. Lādor. n. est lucis eterne et speculū sine macula dei maiestatis: et ymago bonitatis illius. h; ergo imunitatē dissimilitudinis in summo brā uirgo. Septima pprietas ē dominandi ordinata uoluntas quā etiā habuit ipsa i summo. Improporcionabiliter. n. ordinatus ē dominum vel dñm dñari super seruos qz seruū supra cōseruū. per accidens ē. n. si seruus domiatur. ergo iporcionabiliter plus ordinata ē uoluntas dñandi quā dñā uult dñari sup seruū. Accidit enim seruo dñari: effectuale uero ē dominam dñari. Octaua pprietas est sui et suorum ad deū cōformitas: quod sic intel ligir. qz dñi illi qui ita sunt dñi q et ser

ui: taliter debent suis suis dñari ut studeant se et suos subditos ad suoz dñoz imitationē iformare. hanc ē pprietas habuit beatissima uirgo i summo: q omnes seruos fugitiuos ad dñum diuinum reduxit: et de seruis dños reges et pñces ymo deos fecit. Unde corona; stellarum. xij. habuit i capite. quā constat oēs scōs sibi subiectos eterna gloria corōasse. Nona pprietas ē nulla in dominando uanitas. hanc habuit beatissima uirgo in summo que quāto maior fuit tāto plus humiliauit se in oībus. Unde cū cōstet ipsā maximā oīū creaturaz fuisse. necesse ē ipsā oībus hūilima; extitisse. hoc. n. ē per se. Qui se humiliat exaltabit. lu. xiiij. ergo oīū exaltatissima oīum fuit humilima. ergo que oībus iporcionabiliter plus hūit humilitatis. minus iporcionabiliter oībus habuit uanitatis. Decima pprietas fuit diuine dñationis cōformitas.

hanc ē beatissima uirgo hūit i summo que uere sola dñice dñationis facta fuit pñceps. Dñā. n. ut dicit dam. uere scā est oīum: conditoris mater existēs. Sic ergo manifestum ē qualiter pprietates dñationum habuit beatissima uirgo.

De suprema ierarchia. capitu. i94.

Estat nunc uidere de suprema ierarchia. In qua primus in ascendendo est ordo tronoz. quoz; he sunt sex pprietates. Prima ē celsitudo. scda regis circūdatio. tertia stabili collocatio. quarta regis susceptio. quita regis delatio. sexta familiaris aptio. Prima cōuenit beatissime uirgini in summo: qz sicut dñ ecclesi. xxiij. Ipsa in alt. simis habitat: et tronus eius i colūna nubis Ipsa est. n. illa sedes saphirina. quā uidit Ezech. i. super firmamētū. i. super altitudinē oīū scōz i gloria cōfirmatorum: utpote que exaltata ē sup choros oīum angeloz. Item Augu. Si celum uoces; altior es. Secunda pprietas

est regis circūdatio. quā lucide habuit in summo. qz quem nō solum angeli ymo ipsi celi capere nō poterant tuo gremio contulisti. Item. In tua se clausit viscera factus homo. hoc est enī nouus ymo omnium nouorū nouissimū. qz hec mulier circūdabit virtū gremio vteri sui sicut dicit Iere. 31. Tertia proprietas fuit stabilis collocatio. hanc etiam in summo habuit beatissima virgo. qz rex celi ipsam in solū glorie eternaliter elegit. et in ipsa requiescens de ipsa sua se de corpus sibi fecit. qd sibi in unitate persone assumpsit et nūq̄ dposuit. Quarta proprietas ē regis susceptio. hanc autem habuit in summo beatissima virgo. Throni. n. ipsum suscepit per inhabitatē gratiā. ipsa autē sanctissima sic ipsum plenus suscepit q̄ illi. s. p. gratie plenitudinē et presentia corporalem. Quinta proprietas regis delatio. hanc etiam in summo habuit beatissima virgo que ipsum regem glorie in mundū detulit de celo. Unde ipsa est nature ferculū quod fecit sibi verus salomon. Can. 3. qd ipsum in mundū tulit et in mūdo circūtulit. qm ascendit super nubem leuem et ingressus fuit in egiptum. Sexta proprietas est familiaris apertō. hanc habuit expresse beatissima virgo. qz ut dicit beatus Ber. q̄ liter splendor ille inaccessible virgineus se infuderit visceribus soli datum est scire cui soli datum est experiri. Item Prover. 30. Tria sunt difficultia mihi. et quartū penitus ignoro. qd. s. ē via viri in adolescentia sua. Unde et Iohs propheta et plus q̄ propheta nescit corrigia calciamenti eius soluere sicut dicit lu. 3. Et ipse nuncius gabriel quesiti modi questionē non soluit: s; ad spiritū scūm transmittit instruendū sicut dicit lu. 1. Sic ergo oēs proprietates trionorū habuit ē in summo. Secundus ordo vltimē ierarchie est cherubin cuius. secundū Dionysiu quatuor sūt proprietates. Pri-

ma est in circuitu esse. Secūda est reductiū. Tertia actū. Quarta exemplatiū. Prima ergo que est in circuitu esse per quam secundū cōmentatorem intelligit qz in circuitu sunt. qz ad totum quod est intrant. hanc ergo beatissima virgo habuit in summo quia ipsum totum circūdedit. et preterea ipsa viscera misericordie patris intrauit: et ei filium vnicū et vngēitū de corde extraxit. Secūda est reductiū per quod intelligitur scdm cōmentatorem qz ad deū tendunt. Et hanc etiam habuit in summo beatissima virgo q̄ omnia reductibilia ad deū reduxit. Ipsa enī est mulier que tria sata. i. corpus. et animā. et deitatem cōiunxit. Mat. 13. per quod natura in primū ymo super primū statum institutiōis reduxit. Itē ipsa ē mulier que lucernā accēdit. per quā dragma decima muēta fuit luc. 15. Tertia proprietas est actū qd est ut dicit cōmentator ut scdm deū incedant. hanc autē habuit beatissima virgo in summo quoniam maxime secundū deum ascēdit et icescit. que et deiformissimos actus habuit. et in summo actu ipsū singulariter imitata fuit. quādo ipm deum genuit. ipsa etiā deum et hominē generauit. Quarta proprietas est exemplatiū qd est secundū cōmentatorem ut f; suū exemplū hoc faciant. hanc etiam plenissime habuit. que omnib; re creandis speculum. et exemplar. et stella maris extitit. et doctrix discipline di omnia illustrauit. Patet ergo qualiter beatissima virgo omnes proprietates cherubin habuerit in summo. Supremus omnium ordo est seraphin cuius secundū Dionysiu octo sunt proprietates que sunt he. Prima est mobile. Secūda incessabile. Tertia calidū. Quarta acutum. Quinta superuidū. Sexta intentā. Septima intima. Octaua inflexibilis. Quas proprietates expōit cōmentator sic. Prima ergo proprietas ē dilectiōis qd

est vita. hanc hūit beatissima virgo in summo. Ipsa. n. sua caritate meruit d. congruo sibi viuerē vita summe gloriosa et q. ipsa fuit p̄cipuū vite icreate et oī bus nobis causa vite eterne. Itē si vita est effectus dilectionis. ergo cū in ipsa sit ipropor̄tiōabilis dilectio: erit ipropor̄tiōabilis vita. Scda proprietatē ē icessabile quia perpetua. Incessabilitatē autē habuit beatissima virgo super seraphin. Magis est. n. icessabile quod non cessat et nō pōt cessare nec vnq̄ potuit cessare: q̄ qd non cessat. et nō potest mō cessare: sed tamen potuit aliq̄ cessare. Sed caritas angelorū seraphin potuit aliquādo cessare. In summo enim d. ordine illo cessauit quando cecidit. Sed caritas beatissime virgīs nunq̄ potuit cessare. ergo magis fuit incessabile. ergo excellit seraphin in incessabili caritate. Minor patet ex hoc q. nō pōt cessare nisi per peccatum mortale: sed ipsa nunquam potuit mortaliter peccare. In vtero enim nullus potest mortaliter peccare. Ipsa autem adhuc i vtero matris fuit sanctificata et cōtra peccatum confirmata: et sic nunquam potuit caritatem amittere. Seraphin autē amittere potuerunt. ergo excellit illos in hoc quod est incessabile. Tertia p̄prietatē est calidum: et est calidum dilectio quasi sopita. Sed et hoc habuit beata virgo super seraphin. Alijs enī paribus fortior est virtus. que tantundem operatur cum resistentia contrarij q̄ illa que sine resistentia. Unde maior est virtus que sopitum facit i tumultu et strepitu: q̄ illa que sopit in silentio et quiete. ergo cum beatissima virgo sopita fuerit et omnino tranquilla in tumultu et strepitu tribulationum. temptatorum et persecutionū huius mundi. fuit magis sopita q̄ seraphin extra huiusmodi strepitum et tumultu constituti. sicut maior est violentia somni que cogit hominem dormire in strepitu q̄ in

quiete. Quarta proprietatē ē acutus et dicit commentator. acutum quod est sapiētia. In hac excellit beatissima virgo seraphin vt patet supra in plurib⁹ locis de ipsius sapiētia. Preterea dicit Augustinus. Christus est in maria. ergo omnes thesauri sapiētie et scientie in maria. Item unctio Seraphin docet de omnibus necessarijs ad salutem. unctio domie dat omnia necessaria ad salutem. Item participant sapiētiā creatam accidentaliter. Ipsa ē mater sapiētie increate essentialiter. Quinta proprietatē est super feruidus. quod est vt dicit commentator. duz per ignē amoris extollitur super se: per vinū amoris expellit a se. hanc etiam habuit beatissima virgo in summo. Uidi enim speciosam sicut columbam ascendentez p̄ contemplationem de super riuos aquarum. i. super omnes choros angelorū et nardus ipsius humilitatis introiuit i cubiculum regis. et eduxit filium de domo patris. Itē spiritus sanctus eleuat sursum: sed ipsa impropor̄tionabiliter alijs spiritum sanctu habuit. ergo impropor̄tionabiliter habuit cor sursum. Item vbi est thesaurus tuus. ibi et cor tuum. Mat. vi. Sed ipsa pre omnibus maximum thesaurum habuit sursum. ergo maxime fuit ipsius cor sursum. Item ipa maxime fuit expulsa a se que se totaliter deo dederat. et totaliter corpore et anima deo plena erat: ita q. nec corpore nec anima plus gratie secūduz statum pro tempore recipere poterat. Quid enim habet homo gratie quaz d. ea non acceperit? ergo quanto plus hz gr̄e tanto minus. hz de se. ergo que plena gratia fuit de se totaliter expulsa fuit. Sexta proprietatē est intēta. quod est secundum commentatorem vt in ipsum pergat. hanc etiam beatissima virgo habuit in summo que intima cordis eius penetravit. et d. visceribus misericordie sue intimis filium de intimo

cordis patris extraxit. et in summas im-
mensitatem misericordie eius intime et
profundissime intimaui. et omnes diui-
tias misericordie sue effudit. et in sanctu-
ario dei habitans sapientiam a seculis
absconditam carne indutam omnibus
patefecit. Septima proprietates est in-
tima. quod est ut dicit commentator quod
ad exteriores non effluat. Quas etiam
in summo ipsa habuit super seraphim. Illi
enim non effluerunt descendendo. sed
nec ascendunt. Ista autem deorsum non
fluxit: ymo contra naturam sursum flu-
xit: et omnes qui defluerant secum sur-
sum traxit. Octava proprietates est in-
flexibilis. quod est ut extra ipsum non
diuertat. Hanc quoque habuit supra
seraphim. Illi enim tantum ab illo quod
acceperant non diuenterunt. ipsa autem
nunquam diuertit ab ipso: sed omnia
vertit ad ipsum. et totum mundum in ip-
sum conuertit. Item alij accipiunt ali-
quid ab alijs unde se ad illa conuertit.
ipsa autem omnia habet in solo filio.
unde nunquam diuertit ab ipso. Ex his
patet qualiter beatissima virgo habuit
omnes proprietates omnium angelorum
in summo. Item Bernardus. quasdam
alijs assignat proprietates: quod videlicet
virtutum est miracula facere. preteritum
contrarias potestates demonum: coherce-
re. principatum regna mutare et mini-
strare. hec omnia fuerunt in beatissi-
ma virgine maria in summo. Nam et om-
ni miraculorum miraculosissimum fe-
cit cum deum et hominem genuit: pote-
statem cohercuit cum regnum dyaboli
destruxit. regnum transmutauit eum ho-
minem in regnum celorum transduxit. Est
ergo beatissima virgo angelorum in gratie
inuentione: archangelus in dei genera-
tione: princeps in principum subiectione. pre-
terea in supernaturalium operationum. virtutes in
deiformissimorum actuum perfectione. diuini-
tates in creature suppositione. troni in dei
corporali receptione: cherubim in omni

secretorum secretissima cognitione. sera-
phim in suprema super omnes dilectione. Propter
ergo qualiter beatissima virgo omnes
proprietates angelorum habens. super omnes
angelos et omnes ierararchias est exalta-
ta. ita quod singulorum et omnium propieta-
tes et dona ipsa sola per et singulariter in
summo possidet vniuersa.

Quod est regina misericordie. ca. 195.

Ultimo queritur de vltimo privilegio
quod est regina misericordie. De
quo queritur vtrum illud nomen conue-
niat proprie in predicta dignitate exal-
tate. Et videtur quod non. Maiori enim
dignitati conuenit dignius nomen. ergo
summe dignitati conuenit dignissimum
nomen. Sed dignitas illa in quam est
exaltata: est summa dignitas. ergo secun-
dum illam conuenit ei dignissimum nomen.
Dignissimum autem nomen creature
est mater dei. ergo secundum illum sta-
tum debet nomen dei nominari. Item sic
Exaltata est in statum glorie. ergo potius
dicitur regina glorie. Item a digniori
fiunt denominationes. sed dignissimum
est gloria. ergo ipsa est regina glorie.

Item quod nobiliori et digniori filio in-
est. hoc est nobilius et dignius. sed no-
bilissimum et dignissimum est rex glo-
rie. ergo ipsa illi similima debet dici re-
gina glorie. Item ab eodem regno a
quo filius suus dicitur rex. ipsa dicitur
regina. Sicut rex francie dicitur et re-
gina francie. sed filius dicitur rex glo-
rie. ergo ipsa regina glorie. Item ubi
cumque non est miseria non est misericor-
dia. sed glorie aliquando dicunt quod in ce-
lo non est misericordia. Ipsa autem est
regina celorum. ergo non est regina mise-
ricordie. Item secundum statum illam ipsa est super
omnes ierararchias celorum. ergo vnde quod debe-
at dici regina celorum. Item gloria tantum
est in celo. misericordia tantum proprie in mundo.
gratia autem communiter est in celo et in

terra iuxta illud Jo. i. gratia pro gratia: ergo debet dici regina gratie. Item imperator est super reges et imperatrix super reginas. ergo deberet imperatrix nunci cordie denominari. Item in ordinibus angelorum superiores denominantur a superioribus et dignioribus donis. Sed summi ac nobilissimi donum est caritas: ergo deberet dici regina caritatis. Item filius dicitur deus pacis et dilectionis. ergo ipsa dicitur deberet regina pacis et dilectionis. Item Seraphim denominantur a caritate sed ipsa est superior seraphim ergo ipsa deberet a superiori denominari. Sed nihil est superius caritate nisi deus. ergo ipsa deberet a deo denominari ergo ipsa deberet dici dea misericordie.

Item filius dicitur rex regum et dominus dominantium: ergo ipsa dicitur regina reginarum et domina dominantium. Item filius dicitur deus deorum. ergo ipsa dea dearum. Item Dionysius de divinis nominibus. Invenies autem quod deos eloquia vocant non tantum super celestes essentias sed et apud nos amantissimos dei et mirabiles viros. Et israhel. Et ultra quicunque virtus ultra convertitur et in divinas eius illuminatōes incessanter extenditur secundum virtutem divina imitatione et divina innovatōe digna effecta est. Cum ergo beatissima virgo sit dei amantissima et mirabilissima. et ad divinas illuminatōes omnibus alijs creaturis inproportionabiliter plus extēta. ipsa potissime vocabitur dea et dea dearum.

Contra hoc opponitur in hunc modum. Gloria. gratia. iusticia per se tantum dant collationem boni. Misericordia autem et collationem boni et ablationem mali per se. ergo plus comprehendit et inamplius se extendit regnum misericordie quam glorie vel gratie vel iusticie. Sed et ab ampliori et maiori potentia maior est dignitas et denotatio. ergo beatissima virgo a summa dignitate dicitur regina misericordie. Item gloria et honor in celo. non in terra non in inferno non in

purgatorio. Misericordia autem est in celo. terra. in inferno et purgatorio. ergo maxime regnum est misericordie. ergo maria regina dicitur regina misericordie. Item quicquid est superius superius est superius inferius. Sed misericordia est super omnia opera dei et regnum misericordie super misericordiam. ergo regina misericordie determinat potentiam super omnia. Sed illa puenit proprie beatissime virginis. ergo proprie et vere puenit beatissime virginis. ergo proprie et vere est regina misericordie. Item ipsa supra primum et proprie tantum filij sui est regina. sed hoc est misericordia. proprium enim est dei misereri. ergo proprie est regina misericordie. Item ysa. 48. Ego autem considerabo in loco meo. gloria. gloria est misericordia: Sed proprie locus regis est regnum. ergo misericordia est regnum regis. ergo et regie. Sed proprie dicitur rex et regia eius quod est ipsum regnum sicut rex vel regia francie dicitur cuius est regnum francie. ergo et beatissima virgo proprie dicitur regia misericordie cuius est regnum misericordie. Item omnis quod est in regno dei est in misericordia. sed non omnis qui est in regno: est in gloria vel in gratia vel in iustitia. ergo sola misericordia comprehendit totum regnum. ergo regia super totum regnum potissime dicitur regia misericordie. Item regnum glorie est regnum misericordie sed non convertitur et regnum gratie est regnum misericordie. sed non convertitur. ergo regnum misericordie compositum est et complectitur utrumque. ergo ultra regia potissime dicitur regia misericordie. Item proprie dicitur regia francie quod dominus et vere et iure est dominus qui sunt in francie. Sed beatissima virgo vere et iure et proprie est dominus omnium qui sunt in misericordia dei. ergo proprie est regia misericordie. Item si obliquus quod est misericordie proprius transitivus. vere et proprie dicitur regia misericordie. Ipsa enim est causa totius misericordie continens totam misericordiam. et relevans omnem misericordiam. Item si consideramus transitivum sensus crit. regia misericordie. hoc est regia misericordie. quod. scilicet. est ipsa misericordia. Ipsa enim est regina misericordie quod est misericordia. Unde et beater

in figura beatissime virginis alio nomine edificata vocabatur quod est interpretatum misericordia. bester. 2. Item ysa. xvi. Et comparabitur in misericordia solui eius. Sed solui proprie est in proprio loco regni. ergo misericordia est proprius locus regni. Sed illius dicitur proprie rex et regina. ergo beatissima virgo proprie dicitur et vere regina misericordie.

Item dyonysius de dei nomine. Regnum est omnis finis et ornat et legis et ordinis distributio. sed hec omnia proprie conveniunt misericordie. ergo ei proprie convenit ratio regni. Finis distributio super iusticiam et misericordiam. quia exules facit reges. ornatu: quia deformissimos peccatores facit. angelos pulcherrimos. legis: quia dat clementiam et per illam regnum. ordinis: quia li mus super angelos: terra super celos. hoc ergo misericordia proprietates regni proprie. ergo ipsa est proprie regnum. ergo et beatissima virgo potissime dicitur regina misericordie. Solus. has rationes omnes concordes dicentes quod propriissimum nomen quod beate virgini et sua dignitate summam debet: est esse reginam misericordie et plus proprie quam imperatur. hoc enim nomen magis est nomen honoris et rigoris. regina autem plene est nomen prudentie et equitatis. Unde etiam non credo deum usque in biblia expresse nominari imperatorem sed regem. hoc enim nomen est maiestatis. Item magis proprie dicitur regina misericordie quam domina dominatrix vel regina regiarum vel dea deorum. hec enim omnia important dignitatem et excellentiam respectum maiorum et minorum. Si enim diceretur dea deorum non videretur esse dea vel regina peccatorum vel demonum. Item nec proprie dicitur regina pacis et dilectionis: quoniam nec hoc est verum omnibus suis regni. Item melius dicitur regina misericordie quam regina potentie vel sapientie. In sapientia enim intelligitur potentia: sed non convertitur in misericordiam vero et sapientia et potentia: et non convertitur. Unde misericordia claudit omnia illa tria in se. Unde regina misericordie est regina potentie et sapientie et non convertitur. Quod

autem potius dicatur regina misericordie quam regina iusticie vel regina gratie: vel regina glorie per contrarium obiecta patet. Recapitulatio privilegiorum et additio capituli. 198.

Ostenditur hanc gratiam de privilegiis sufficere beatissime virginis. Et videtur quod potest esse plura quam que decantantur. Primum enim inter decantata fuit quod nunquam peccavit. Quare ergo sicut unum non habuit respectu ignorantie vel pene sicut unum habuit respectu culpe. maxime cum utrumque illorum non fuerit in statu innocentie: et videantur utrumque opposita ad innocentiam a culpa pertinere.

Item secundum privilegium fuit quod non potuit peccare. Queritur ergo quare sicut non habuit unum privilegium respectu pene vel que non posset peccare non posset puniri: cum tamen omnis pena sit per culpam. ergo ubi nulla culpa nulla posset esse pena. Item tertium privilegium fuit quod quolibet ope meruit. Queritur ergo quare non habuit privilegium vel similiter frueretur sicut ipse dominus iesus christus qui similiter virtus fuit carni mortali. Item quartum privilegium fuit puritas in summo. Cum triplex sit actus ierarchie purgatio: illuminatio: perfectio: et beatissima virgo habuit unum privilegium respectu purgationis. ergo debuit habere alia duo: unum respectu illuminatiis: aliud respectu perfectionis.

Quintum fuit virgo virginum. Cum autem fuerit beatissima virgo et virgo virginum: et mater et coniugata et viduata: et habuit unum respectu virginum. videtur quod debuit alia tria habere respectu coniugatorum et viduarum et matrum. Sextum fuit mater dei. Et constat quod fuerit similis mater dei filia et sponsa dei et multa consilia. ergo et respectu illorum debuit habere multa privilegia. Septimum fuit mater omnium. Quare non sicut fuit unum privilegium quod esset soror et filia omnium vel saltem quod esset domina omnium. Octavum fuit stella maris. Illud habuit beatissima virgo per privilegium respectu maris. ergo et aliud debuit habere respectu ignis et unum respectu aeris: et unum respectu

teire. Nonum fuit porta celi. Si respectu porte habuit unum privilegium. ergo eadem ratione: respectu fundamenti vel pietatis habuit unum ut dicat fundamētū vñ lapis angularis vel aliquid aliud huiusmodi.

Decimum fuit passionis communicatio. Cum ergo privilegium habuerit respectu passionis: et habuit aliud respectu actionis. cum actio sit nobilior passione. Itē. xi. fuit exaltatio et sic habuit respectu ardui. ergo alia duo habuit unum respectu vi alio respectu boni. Itē. xij. fuit regina misericordie. quā nō unum respectu potestatis vel sapientie quā misericordia sit priora. Itē unum aliud ab his omnibus fuit quod erat mater et filia quod non est determinatum inter alia. Itē unum videtur quod habuit virtutes per modum patris. Itē unum privilegium vñ quod potuit mereri et non demereri. Itē fomitis extinctio. Itē quod concepit sine libidine. Itē quod portavit sine grauedie.

Itē peperit sine dolore. hec sunt tria privilegia. ergo habuit plura quā dicta.

Itē superius demonstratum est quod nullius habuit ignorantiam: quod est et unum privilegium beatissime virginis.

De sufficiētia privilegiorum. capi. 197.

Ufficiētia privilegiorum sumit in hunc modum. Privilegium vñ est contra malum vel ad bonum. Contra malum: culpe vel pene. Pena autem vel est presentis vel futura. Auferre penam presentem non est privilegium sed nocumentum: quia illa est meritoria.

Itē futuram auferre non est privilegium quia hoc est commune pluribus: ut omnium maritum et omnium parvulorum et aliorum multorum perfectorum tam innocentium quā penitentium qui omnes post vitam istam non sustinent aliquam penam. Si ergo est contra malum culpe vel est culpa actualis vel originalis. Si actualis. sic est quantum ad actum et sic quod nunquam peccavit. Si est culpa originalis sic est puritas in summo. Si autem est privilegium ad bonum: vel ad bonum meriti vel ad bonum premij. Si meriti: est

est habitus vel actus passio. Si habitus vel est corporis vel anime. Si corporis vel in se vel ad deum vel ad proximum. Si in se: sic est virgo mater. Si ad deum sic est mater dei. Si ad proximum sic est virgo virginum. Si autem est habitus anime vel est intellectus vel affectus: et hoc vel ad proximum vel ad deum. Si ad deum tunc est puritas in summo. Si ad proximum tunc est mater omnium. Si autem est actus: vel in se vel ad proximum. Si in se sic est quod quolibet motu merebatur. Si ad proximum sic est vel exemplum et sic est stella maris: vel ad auxilium: et sic est porta celi. Si autem est passio. tunc est passionis communicatio. Si autem pertinet ad premium: vel quantum ad rem sic est super creaturas exaltatio. vel ad nomen sic est regina misericordie. Et sic in vñs sunt xiiij. privilegia beatissime virginis. Primum quod nunquam peccavit. Secundum quod peccare non potuit. Tertium quod in summo pura fuit. Quartum quod virgo mater. Quintum quod mater dei. Sextum quod virgo virginum. Septimum nullius ignorantia. Octavum mater omnium. Nonum quod quolibet tempore meruit. Decimum stella maris. Undecimum porta celi. Duodecimum passionis communicatio. Tertium decimum super omnes exaltatio. Quartum decimum regina misericordie. Si ergo sunt. 14. privilegia beatissime virginis. quod est ergo quod Job. apoc. 12. Vidit mulierem amictam sole et coronam. xij. stellarum in capite suo: quod quasi omnes exponit et predicant de. xij. privilegiis beatissime virginis. Ad hoc respondemus. quod sicut articuli fidei vñs sunt. xij. alio modo sunt. xiiij. sic et in proposito. Primum. n. ista. xiiij. reduci ad. xij. Ad summam. n. puritatem que sub deo potest intelligi reduci in unitas peccati. Impossibilitas est peccandi est summa appropinquatio ad puritatem dei: et sic ad puritatem in summo reducuntur prima duo et sic. xiiij. sunt. xij. visa in illa corona. His visis respondemus ad obiecta. Quod. n. obicitur de fomitis

extinctione. dicimus qd illud claudit in
se puritas in summo. Sed querit qd vnu
n fuerit qd fuerit sine originali cocepta

Dicimus qd fuit impossibile nisi con
cipetur de virgine: et sic mtr sua fieret
virgo mtr: et sic no esset suus pnuilegiu
scilicet qd fuit mtr virgo cum hoc fuisset
prius sue matri communicatum. Itē
frui in via no potuit ei dari pnuilegiu
quia illud creatura non vnita no com
petitur secum cum corpore corruptibili
et cum pena. Item respectu matrū
habuit pnuilegiu qd fuit mater vgo.
et hoc qd fuit mater dei. Item qd pote
rat mereri et non demereri non est p se
pnuilegiu: sed est conclusio duorum
pnuilegior. Nā ex puritate in summo se
quitur qd non poterat demereri. ex eo
qd quolibz actu merebatur sequitur qd
poterat mereri. Item nutrix dei non
est per se pnuilegiu sed pars pnuilegij
quod est mater dei. Ad integritatē. n.
maternitatis exigitur non tantum pri
ma materia corporis generandi. sed et
nutrimentum nutriendi: quod tamen
aptum natum est ab alio homine accipi.
Unde scimus quoniam alia est nutrix
alia mater. Nutrix ē quasi dimidia ma
ter a qua etiam puer aliquando multū
contrahit a complexione isuente: ergo
ad perfectissimam maternitatem exigi
tur etiam ratio nutricis. Unde cū bea
tissima virgo fuerit pfectissima mater
fuit et nutrix. Unde luce. xi. Beatus
Venter qui te portauit et vbera que su
xisti. et ita sub matre dei intelligitur nu
trix dei. Item filia dei vel sponsa dei
non est pnuilegiu. quia esse filiam dei
nihil addit quod sit ei speciale. Item
domina omnium non est per se pnuile
giu sed includitur in regina miseri
cordie. Omnis enim regina est domia:
vnde cum misericordia sit oīum domi
na et regina. regina misericordie ē dña
oīum. Itē qd nō dat pnuilegiū respectu
terre l'ignis l'aeris iō ē. qd mare ppe

exprimit pculum huius vite: pp qd in
naufragio idigemus dirigente et educe
te. Itē qd nō dicit fundamētū vlt
pis angularis pnuilegij: iō ē quia fun
damentum ppe respicit fidē qd a solo
deo ē. lapis angularis vnionē diuine et
hūane nature. Itē qd nō hz pnuilegiū
respectu actiōis sicut respectu passiōis di
cimus qd hūit id qd quolibet actu me
ruit. qd sūi deo facere nō potuit. qz sūi
me nihil potestis facere sed adiutores
dei sumus i merēdo. Itē qd nō hūit
pnuilegiū respectu veri vlt boni sicut re
spectu ardui dicim⁹ qd hz. qz illa sua ex
altatio nō tūi i arduum sed i vey et bo
num arduū. Itē qd nō respectu sapie
vel potētie sicut respectu misericordie
habuit pnuilegiū. Dicim⁹ qd misicō
dia claudit vtrumqz in se. Vni regia mi
sericordie et regina potētie et sapientie.

Ex his p qd pnuilegia beatissime vir
ginis sunt tū. xij. et non plura vel pau
ciera.

Epilogus quid nobis ex illa plenitudine
venerit. iō ē.

Am ergo sufficienter ostensum ē
quod bñissima virgo plena fuerit
qz oīs grās gñales et spāles oīū crea
turaz in summo habuit. Scō qz illas
grās hūit a qb⁹ oīs creatura vacua fu
it. Tertiō qz sua grā tanta fuit qd pura
creatura maioris gratie capax si fuit.
Quarto qz ē grām icreatam i se totā
cōtinuit. et sic p oēm modum grā plena
fuit. Fuit etiam ista plenitudo perfe
ctissima secundum omnem rationem
plenitudinis. Est enī plenitudo alia da
tiua et nō receptiua que soli deo conue
nit vt dictum est supra. Alia est recepti
ua. et hec triplex. Quedam enim est
receptiua et datiua et non retentiua: et
hec est plenitudo canalis. et sic beata
virgo plena est gratia omnium quan
tum ad numerum gratiarum que om
nes ad numerum transcunt. quan
tus ad ipsam per ipsius manum. Unde

Ecclesi. 24. Ego qñ aque ductus exiui
 de paradiso dei. hoc est d' delitijs mibi
 cordiaz dei. Itē Ber. Diu defuerūt flu-
 entia grāz qz nōdū venerāt a iue duct⁹
 ⁊ iste est aque duct⁹ mirabilis qz p ipz
 defluūt oēs aque grāz deoz sum. ⁊ itez
 p eundē refliūt in sursum. Uñ Sapi. 7.
 Uenerūt mibi oīa bōa piter cū illa. ⁊
 innumerabilis honestas p man⁹ illi⁹. Et
 sic ad locū vnde exiūt flumina reuertun-
 tur ut iterū fluāt. Eccles. p̄io. Est at
 ⁊ plenitudo receptiua ⁊ retētiua ⁊ nō
 datiuā. ⁊ hec est plenitudo vasis. Et v;
 hanc plenitudinē plena fuit brā virgo
 oībus grāijs creatis scdm speciez. quas
 omnes in specie in sūmo habuit. ⁊ nun-
 quā amisit. ⁊ p̄erea grā increata quas
 totā simul accepit. ⁊. 9. mensib⁹ i se cla-
 usit. Fuit ergo plenū vas. Sed ēt erat
 illud vas admirabile op⁹ excelsi. ut di-
 cit. Ecclesi. 43. Mirabile enī esset vas
 quod maius seipso cōtineret. ⁊ ipsa viz
 go dei genitrix quē torus non capit oz
 bis in tua se clausit viscera fac⁹ homo
 Itē vas ēt admirabile quod vinum ⁊
 aquā simul sine interstitio ⁊ tñ sine cō-
 mirtione p̄tineret. Et vas illud vinum
 diuinitatis ⁊ aquā hūanitatis siml con-
 tinuit sine cōfusione mirtionis natura-
 rū vel pprietatū. non enī cōmirtionez
 passus ē neq; diuisione. Item vas esset
 admirabile quod manēs clausum oīa i
 se reciperet. ⁊ clausum effunderet. Il-
 lud aut scissimū vas est btissima virgo
 que deum cōcepit ⁊ post partum virgo
 permansit. Unde fuit ortus cōclusus.
 fons signatus. Lan. 4. fuit etiam porta
 clausa. Eze. 44. p quam ingrediebatur
 ⁊ egrediebatur. Est etiam plenitudo re-
 ceptiua datiuā ⁊ retētiua. Et hec ē ple-
 nitudo fontis qui est plenus ⁊ tamen
 effluit. Hec plenitudine etiam plena fu-
 it btissima virgo a qua cōtinue effluit
 gratia: ⁊ tamen ipsa gratia est semper
 plena. Unde ipsa est fons paruus q cre-
 uit in flumen maximū. ⁊ in aquas plu-

rimas redūdauit. hester. x. Ex fōte enī
 huius plene beatitudinis p̄fluit omnis
 beatitudo humani generis. Ex hac enī
 uenit nobis pretiū redemptionis aqua
 ablutōis. panis refectionis. medicina
 curatōis. arma expugnatōis. p̄nium
 remūeratōis. pretiū redemptōis. Sed
 hec ipsa est sacculus pecunie. de quo p
 ver. 7. Sacculū pecunie secū tulit i die
 plene lune reuersurus ē in domū suāz.
 In quo sunt oēs thesauri sapiētie ⁊ scie
 absconditi ut habet ad col. 2. Quez se-
 cum tulit. beat⁹ vir qui in cōsilio impio-
 rum non abiit. Tulit dico i beatissime
 virginis assumptōe. ⁊ reuersurus est
 in die plene lune. i. in cōsumatione ec-
 clesie. De hoc pretio dicit puer. vlt.
 Mulierem fortem quis inueniet p̄cul.
 ⁊. 2. dicit glo. De vltimis finibus. i. de
 extrema hūilitate beate virginis vlt de
 vltimis finibus. i. de p̄iunctione dei ⁊
 hominis qui sūt duo fines. Attingit enī
 a fine vsq; ad finem fortiter. Sapi. 8.
 Illud pretiū i die annūciatōis fuit col-
 lectū. i. die passionis p̄solutum. Sed
 miseri indei pretiū nostrā cogitauerūt
 repellere. Quāuis enī cēt aurum terre
 illius. i. btissime virginis aux optimū.
 quia tamen ipsi non crediderūt deum
 eum esse. ⁊ qd fuerat aurum mūdissi-
 mū crediderūt esse cuprū. ⁊ mel suspi-
 cati sūt eē fel. Unde ⁊ omni modo quo
 probatur aliqua pecunia probauerūt
 ipsum. Examinauerunt eum per ignez
 ps. Igne me examinasti. Sed nec sic in-
 uenerūt aliquid de scoria. ⁊ non est in-
 uenta in me iniquitas. preterea etiā dī
 numerauerūt. ps. Dinumerauerūt om-
 nia ossa mea. Insuper in statra crucis li-
 brauerūt. Unde cātā. Statera facta
 corporis: ⁊ sic effluxit pretiū redēptōis
 hic etiā effluxit nobis aqua ablutio-
 nis. Ipsa enī est fons. de qua zach. 13.
 Erat fons patens domui dauid ⁊ hiran-
 ſibus iherl'm in ablutione peccatoris ⁊
 mēstruate. Et erat fons horzōz pute⁹

aquarū viuentiū ut habet can. 4. Et
fons iste pfiguratus fuit. scđi. regū pe
nultio vbi dicit Dav d. Sigs mibi da
ret potū aque de cisterna berlehem q̄
erat iuxta portam. Brissima virgo ē
fons quātū ad coia beneficia q̄ exhibet
oibz: puteus aut quātū ad spālem d
uotionem quā dat suis spālibus. Cister
na vero inquantū ab ipsa fuit resectio
peccatoribus: hec cisterna ē iuxta por
tam quia vult oīs satiare. Unde cla
mar. Ecclesi. 24. Transite ad me zc. a
qua cisterne huius ē xps qui est fons
aque salientis in vitā eternā ut dī ioh.
4. Hanc aquā multum desiderauit dō
t. popul⁹ iudaicus. Unde clamat ysa.
41. Egredi et pauperes querūt aquas z
nō sunt Job. 30. Ossa mea aruerūt pre
caumate ps. Anima mea sicut terra si
ne aqua tibi. Et tunc dñs moysi dedit
cōsiliū Num. 20. loquimini inquit ad
petram. i. beatā virgīnē durā contra
tribulationē. grauem contra instabili
tatem. frigidā cōtra libidinem. z ipa
dabit vobis aquas. Et tūc aperuit eis
thesaurū suū fontem aque. viue de ci
sterna berlehem. Et hanc aquam tūle
rūt tres fortes fides caritas z humi
tas virginis. fides per quā scī uicerūt
regna que fortis est. qz z montes trans
fert. ut habet mat. 17. Caritas fortis ē.
quia fortis est ut mors dilecto. Lā. ult.
humilitas fortis est que solo odore re
gem de accubitu suo. i. de pallatio p̄is
traxit ad vbera matris. Sed quid fe
cit dauid. i. iudaicus populus de aqua
ista: postquā venit nō biberūt. quia nō
crediderūt sed libauerūt i cruce. Sed
certe illa libatio nra fuit ablutio. Ipse
enī dilexit nos z lauit nos a peccatis
nostris i sanguie suo apoc. p̄io. Iste
etiā puteus figuratur p illū de quo can
tant filij isra. l. Num. 21. Ascendat pu
teus. Et dicit ibi: q̄ illum puteū fodet
p̄icipes z duces in decreto legis z i ba
culis suis. vcz est q̄ p̄icipes z p̄iar

che z duces. i. p̄p̄he cum ipso doctore
legis. i. moyse multū diu foderūt puteū
istū desiderādo. orando. pfigurādo. pro
phetādo. Sed Mathe⁹ noui testamēti
fossor fodere sciuit. Liber inqt genera
tōis ihu xpi zc. Ecce vena vite. Iste te
rigit rectam venā qz ut z cūtur in Job.
28. hz argentū venarū suarū p̄cipia. Et
illud p̄ceptū tetigit hic Mathe⁹ dicens
Uir Marie. de qua nat⁹ est ihu. Ipsa
enī ptulit nobis fontē vite sicut optie
figurat i Ben. 2. vbi legit q̄ flum⁹ egre
diebat de paradiso voluptatis. z inde di
uidebat in q̄tuor flumīa. qz d̄ brissima
vgie egressus est dñs q̄ effluit i nos il
la q̄tuor bñficia a qbus deriuant oīa
alia beneficia creatōis. recreatōis. iusti
ficatōis. glorificatōis. Et bene dicitur
hec flumīa bñdicta q̄ ptulerūt nobis q̄
tuor q̄ solent flumīa magna cōferre ci
uitatib⁹ p quas fluit. Flumē enī neces
saria aportat. supflua deportat. sordes
abluat sicut extinguit. Bñficiū ergo crea
tōis oīa necessaria aportant: oīa sup
flua stulit. Tūc ei hye⁹ emissari⁹ pec
cata populi detulit i desertū sicut dicit
leuit. 16. Nihil enī supflūū nisi peccatū.
Beneficiū iustificatōis omnia imūda
abluat. i. sordes filiarum syon in spū iu
dicij z spū ardoris ysa. 4. Beneficiū
aut glorificationis omnem sitim extin
git. Sitit enim omnis anima ad deu;
fontem viuū. Et hec sitis nūq̄ h̄c extin
guitur. quia hic non saturat oculus vi
su. nec auris impletur auditu. sicut dī
Eccles p̄io. Sed satiabimur cū appa
ruerit gl̄ia ei⁹: qñ de torrente volupta
tis potabim⁹ ut ait ps. hec sunt ergo
q̄tuor flumīa q̄ nobis pfluūt ex plenitu
die ista semp plena. Profluit nobis ni
chilomin⁹ ex ipsa panis resectōis. Ipsa
enī est nauis illa instructoris de lōge por
tans panē suū. p̄v. vlt. De lōge. qz est
panis viuus: qui d̄ celo descēdit. ut dī
ioh. 6. Ad quē inuitat nos beatissima v
go. d. p̄v. 9. Conuedite panem meum

et bibite vinum quod misui vobis. De
 trinitas. aqua humanitatis cum vino di
 uinitatis misuit. quoniam humana natura
 diuine vntur. Sed beatissima virgo mi
 scuit quoniam credidit et consensit. Panem quo
 que istum ipsa nobis confecit: Ipsa enim
 est illa mulier euangelica que tria sata
 i. corpus christi et animam et diuinitatem coniu
 xit. Fermentum autem in hac confectioe fu
 it fides virginis. Istum panem petierunt
 paruuli et non erat qui frangeret eis. Tre.
 4. Quam fractionem petebat ysa. 58. Fra
 ge esurienti panem tuum. Unde uerum fuit
 quod panis iste pistus fuit in incarnatione.
 sed fractus in passione. quando misit cri
 stallum suum sicut bucellas. Alia transla
 tio habet scutum frustum panis. M. sit ergo cri
 stallum suum. i. clarissima anima scilicet ad
 lympbus. quasi frustum panis diuisus a pa
 ne. i. a corpore quod iacuit in sepulchro
 cum quo vnita fuit. homo autem integer pa
 nis viuus qui de celo descendit. Et
 fluxit etiam ab hac plenitudine medici
 na curatio. Ecclesi. 32. Altissimus de
 terra creauit medicinam. et 43. Medicina
 olum in festinatione nebule. Medicina
 ergo omnium in hoc est in christi carne pu
 rissima festinata: quia subito decisa et
 in corpus formata. et hec nobis ex ista
 effluxit plenitudine. unde ipsa dicit.
 Ecclesi. 24. Ego quasi fluxus? dixit et sicut
 aque ductus est in paradiso dei. Do
 rit medicamentum generatiois: christus est: qui
 sanat omnes infirmitates nostras et om
 nis generationis. Accepimus quoque
 ab hac plenitudine arma expugnatio
 nis. Sed que conuenientia armis ad me
 dicinam? ab eadem accepimus arma
 et medicinam. In hoc quoque optime figu
 ratum fuit. 3. Reg. 7. In domo salus
 libani. quam edificauit salomon ut expla
 nat magister historia. Domus illa in du
 as partes fuit distributa. Superior fu
 it pigmentaria in qua fuerunt pigmenta
 et aromata ad usum templi. Altera fuit
 armamentaria ad tuitionem regis et de

corem domus. Lybanus candida est
 beatissima virgo tota candida tota pulchra
 intus et extra. Quam domum fecit sibi rex
 salomon: quia sapientia edificauit sibi do
 mum in qua fuerunt medicina contra vul
 nera peccatorum. arma contra inuidum
 vel dyabolum. In hac autem domo dici
 tur spiritualiter de scutis aureis que fecit
 salomon. Et quid significant illa scuta ni
 si illud scutum quod petit psalmista. Apprehen
 de arma et scutum et exurge in adiuto
 rium mihi. Et domus ita fecit. Introi
 bo inquam in admirabile tabernaculum
 quia quem celi capere non poterant etc.
 Istud tabernaculum intrauit. et armavit
 se. De quo psalmista. Scuto bone voluntatis.
 Scutum bone voluntatis ipse nunquam in ali
 quo tantum ostendit quantum in nobis in
 hoc quod assumpsit scutum istud: et est sa
 ctus lucifer noster. unde notat dicit.
 Coronasti eos. hec enim est summa coro
 na hominis ad alias creaturas: quod vi
 dit deum ferentem scutum suum. Unde
 quod hic appellatur scutum. cant. 3. dyadema
 appellatur. Egredimini filie syon. et vi
 dete regem salomonem in dyademate quo
 coronauit eum mater sua: glossa. virgo
 maria: Item alia glossa. super illud in die
 sponsationis. dicit. Tempore annunciationis.
 Istud scutum in pugna passionis in quibus
 locis fuit perforatum. huius scuti insignia
 ferebat ille qui dicebat ad gal. 6. Stig
 mata domini mei ihesu christi in corpore meo
 porto. Est enim magna dignitas militis
 portare insignia regis. Unde hester. 6.
 homo quem rex honorare cupit. debet in
 duere vestibus regis: et imponi super equum
 qui de sella regis est et accipere regium
 dyadema super caput suum. et primus de re
 gis principibus ac tyrannis teneat equum
 eius per plateam ciuitatis incedens clamet et
 dicat. Sic honorabit quemcumque rex volu
 erit honorare. dominus ergo quoniam homines hono
 rare voluit vestes regales ei induit. quoniam diui
 nas proprietates ei communicauit. et econ
 trario vestes sui reinduit quoniam sacrum nre

mortalitatis deus induit sibi. pñ primi
 Reg. 13. Expoliavit se Jonathas tunicā
 q̄ erat indut⁹ ⁊ dedit eā dauid ⁊ reliqua
 vestimenta sua vsq; ad gladium ⁊ arcū
 vsq; ad balthēum. Itē sup equū q̄
 de sella regis hominē posuit. qñ corp⁹
 humilitatis nre corpori sue claritatis ⁊
 figuravit. Itē dyadema regis in capite
 hominis posuit. qñ nos reges celi cōsti
 tuit. Unde Apoc. 19. Ille qui sedebat
 super equū album. hāit in capite suo
 dyademata multa. Multa pcul dubio
 hūit dyademata. qui cuilibet homini
 vñū dedit. ⁊ ipse tñ nostra dyademata
 in suo capite hūit. quia nimirū in coro
 nā glorie sue vertit q̄ de suo pñmonio
 tot reges ⁊ regias fecit. Unde iterū.
 Apoc. 4. seniores coronas suas mittūt
 ante sedentem in throno. quia oēs scī p
 humanitatē xpi se cognoscunt corona
 tos. Unde ⁊ mulier amicta sole coronā
 stellarū. 12. in capite suo hūit ut dicitur
 apoc. 12. Qz beatissima vgo omnes scōs
 coronauit. Principes aut cum equo per
 plateas ciuitatis nos ducūt. qñ corpo
 ribus ⁊ aīabus nos ad regna celestia
 pducunt. Si ergo tātus est honor mili
 tis ferre. s. signū vel insignia regis. quā
 te dignitatis regem ferre insignia mili
 tis. Quāte autē caritatis regem sibi re
 putare p corona regni q̄ fert scutū ser
 ui carneū. In dyademate ingt. Lan. 3.
 quo coronauit cum mī sua. i. virgo ma
 ria. Sed ⁊ ipse ecōtrario solus matres
 suam nascendo coronat. cū ei ⁊ secun
 ditatem matris cōtulit. ⁊ virginitatez
 nō abstulit. ⁊ esse matrē dei ⁊ reginaz
 misericordie mor nascendo concessit.
 Pz ergo que sunt arma ⁊ scutum quo
 nos deus coronauit. ⁊ que arma ista
 plenitudine accepim⁹. Accipiemus
 autem ⁊ ab eadem tandem premium
 remunerationis. Unde ps. Filij mer
 ces fructus ventris. Gen. 15. Ego prote
 ctor tuus sum ⁊ merces tua magna ni
 mis. Et sic pz q̄liter ex ista plenitudine

virginis esiluit perfecta ⁊ oīmoda bea
 titudo humani generis. Predictis adi
 cienda est alia ratio plenitudinis quam
 etiam continet in se plenitudo beate v
 ginis ⁊ hec est plenitudo loci. secundū
 q̄ aliquis locus dicitur plenus. Et hoc
 dupliciter. Dicitur enī aliquādo locus ple
 nus hominibus vel aīalibus. aliquādo
 plenus herbis vel florib⁹ vel fructib⁹
 Per primū modum btissima virgo ple
 na est sicut domus vel ciuitas dicitur
 plena. Unde ps. Gloriosa dicta sunt de
 te ciuitas dei. Sicut letārium omniū
 habitatio est in te scā dei genitrix. Di
 citur autem beatissima virgo plena ho
 minibus letantibus. Ipsa enī omnes
 continet ⁊ saluat ⁊ ambit intra eē leti
 cie: ⁊ omniū hominū affectū trahit ad
 se: ⁊ omniū desiderium quētat i se. Un
 de ipsa est letantium q̄si quoddā spāle
 regnū celorū. Est aut beatissima vir
 go plena sicut locus plenus dicit fru
 ctibus. Unde plena est. sicut odor agri
 plent. cui benedixit dominus. Gen. 27.
 Quam plenitudinem florum. herba
 rum. fructūz. signantem perfectionē
 mox virtutū ⁊ operū diuersorū; expla
 nate concupiscit ⁊ deficit ille qui i per
 sona sua dicit. Ecclesi. 24. Sicut cināo
 muni ⁊ balsamum aromatizans odorē
 dedi. Et ibid⁹. Quasi cedr⁹ exaltata sū
 in libano. Est etiā alia ratio plenitudis
 quā in se cōtinet plenitudo btē virgis
 scdm quam aliq̄s dicit plenus spū scō.
 hāc habuit btissima vgo in sūmo que
 spū sancto cum p̄re ⁊ filio plena fuit ē
 corporaliter vtpote in qua plenitudo di
 uinitatis habitauit corporalr: Un vidi
 m⁹ eam plenā caritate ⁊ dilectōe. deus
 aut caritas est: ergo deo plēa est ⁊ fuit
 que caritate plena fuit. Ex his ergo
 manifest⁹ ē q̄liter brā vgo omni grā.
 omni plenitudie. omni rōe plenitudis.
 ⁊ oībus modis gratia plena fuit.

De hoc dñs tecum. ca. 199.

Equit dñs tecū. Uidef aut q nō
bñ ponatur i hoc loco dñs tecūz.
qz vt dicit phus. Sermones inquirēdi
sunt fm materiā. ergo i mā timoris dz
poni nomen timoris: z i mā amoris nō
men amoris. Sed dñs ē nomē timoris
iuxta illud. Mal. i. Si ego dñs: vbi est
timor meus? ergo cū hic agatur oīs mā
amoris: nō deberet hic poni nomē timo
ris. sed amoris: z ita nō debuit dicere
dñs tecū. Itē cū tota trinitas sit mit
tens hanc salutationez. vñ q debuit di
cere. Trinitas tecū. Itē ille qui anū
ciatur vocatur emanuel: qd est interpre
tatum nobiscū de⁹. z illa allocutio scā
fuit in ista annūciatōne. ergo potissime
debuit dñe deus tecum vel deus nobis
cum. Itē dñs dñ esse nobiscū vel cum
aliquo specialiter: p ibitantem gratia;
sz illa appropriat spū scō. ergo debuit
dicere spūs scūs tecū. Item ista con
ceptio facta fuit appropriate de spū san
cto. ergo debebat dicē spūs scūs tecū.
Itē mod⁹ salutadi dñi fuit. pax vob.
ergo cū iste salutarer ex parte dñi. de
buit dicere pax vobis. l. pax tecū. Itē
Augustinus i libro cōfess. Mecū eras
z ego tecū nō eram. ergo dñs est cū ma
lis z mali nō sunt cū dño. sed tñ boni.
ergo cū btissima virgo summe sit o nu
mero bonoz: debuit dicere tu cū dño.
Item cū dñs nunciet hic futurus in
ea p corporalem pñtiā: fuit aut p cō
poralē pñtiā in ipsa z iste ē ppri⁹ mod⁹
essendi quo cū beatissima virgine fuit
z cum nullo alio. ergo cū illū pprium
modum essendi deberet hic exprimere
debuit dicere dñs in te. Itē Jere.
scribens de ista associatōe de qua hic
agitur: dicit. zi. Femina circūdabit vi
rum. Sed q circūdatur ab alio. illud ē
in illo. ergo debuit dicere domīus i te.
Item vbi i diuinis ē ydemptitas na
ture. dñ vna persona eē in alia z econv
so vt ibi. Ego in patre: z pater in me ē.
ergo cum hic notetur associatō i eadē

nā fm spēm: debuit dicē dñs i te. Itē
dñs absolute deū sumi solet p pñe: vt
ibi. vbo dñi celi firmati sunt z spū oīs
ei⁹ oīs virtus cor. ergo cū notet spāl'r
pñtia corporal' q nō cōuenit pñ. nō debu
it dicere dñs tecū. Itē qñ nō dicit dñs
oipotens l' dñs exercitūū vel huiusmōi
Itē qñ nullū posuit verbū. Itē dñs
dñ quasi dans mīas. hic aut nulla fit
cōminatio. sed magis p missio. ergo ma
le ponit hic dñs. Itē cū dñs iporet
respcū ad serūū. qñ nō determinat hic
ille respectus vt diceret cuius est dñs.
Itē cū oīs associatio sit i aliquo: qñ
in quo sit ista associatō. Si in esse vt sit
sensus dñs ē tecū. ista associatio cōuēit
deo cū omnibus. z sic cois est ei cum
oib⁹ entib⁹. ergo i hoc nihil dñ qd btē v
gini appropriet. Ad hec dicim⁹ lq in
ista salutadōe p hoc qd dicit dñs tecū:
duo intendūt. Unū ut psona mittētis
pprie exprimat. aliter vt liberū arbitri
um btissime vginis ad credendā z cō
sentendū inclinet. Ista aut duo perfe
ctissime z appropriatiss. me exprimit hoc
nomē dñs quod a potentia imponit: z
qñ absolute dñ soli deo appropat. Alij
vō dñi serui illius sunt. ipse absolute ē
dñs qui dñs ē oīum: quod solius dei tri
nitatis ē ppriū. qui est psona mittens i
hac salutadiōe. z sic persona mittens p
prie nominatur. Per idem autem libe
rum arbitrium gloriosissime vginis i
clīnatur. quia ad consentiendū i mira
bila maxime disponit fides de omipo
tentia. quia credit z aduertit deum om
nia posse facere. acquiescit ipsum posse
naturas mutare: vel naturis impare.
Unde cum hic omnium nouozum no
uissimū; annuncietur beatissime vginis
ad credendum: congruentissime ponit
tur hic hoc nomē dominus quod abso
lute positū est oipotētie demfatiūū. Qz
vero liberum arbitriū btissime vrgis
etiam per se facile erat ad credendum
paratum: non indiguit expressissima

insinuatiōne omnipotētie cū terrore. vt dicere. dñs omnipotens vt dñs exercitū. sed sufficit ipsius leuis annūciatō et quasi obscura expressio potētie qualis per hoc nomē dñs importatur. Dicis ergo ei. dñs tecū. quasi apte dicat. Nihil credas tibi impossibile que scis te dñm in socium habere. sed dic cōfidenter. Quia possum in eo qui est mecum. Si. n. aliqui duo vnū officium debeant operari. quid impedit si vnus est debilis cum alter adeo sit fortis vt per se officium possit perficere isto etiā n. iuuante. Ex his solutio ad oīa patet obiecta vsq; ad vltimū qd. q̄ritur ē de associatiōe. Ad quod dicimus. qd. h. associatio notat oībus i. genere i. qbus associatio pot. esse. Est at. triplex associatio. Est. n. associatiō i. essendo: associatiō i. patiēdo. associatio i. agēdo. Associatio i. cōdo dupliciter. Absolute vel respectiue. Si absolute in substantiali. in q̄li. i. quāto. Associatio i. substantiali ē ydem p̄ritas. in quali similitudo. i. quāto eq̄litas. Inter dñm aut. et beatissimam virginem fuit associatio in substantiali vna humanitate. qz. verus hō. d. virgine vera hōie. Fuit et similitudo i. voluntate vnus in vtroq; fuit et equalitas potētie i. genere. Ipsa. n. eiusdem regni ē regina cuius ipse est rex. Item pot. inter ipsos notari ydēptitas in natura. similitudo in forma naturali. et in figura. equalitas i. virtute naturali siue i. potētia. Si at. ē cōmūio i. esse respectiue. hoc est vel duor. adiunctez vel duor. ad vnū. Si p̄mo modo illa cōmūio fuit hic i. sūmo. qz. ipsa mater sua et ipse filius eius. Si s̄o mō: tunc est vel ad vnū tēpus l. ad vnum locum. vel ad vnū situm vel habitum. Scdm. tēpus ibi fuit cōio. quia ipsa simul m̄r. dei et ipse simul filius hominis et cōuerso. Scdm. locū fuit ibi cōmūio. Ipsa. n. ipsum secum portauit d. loco ad locum quocunq; infra. 9. m̄ses fuit. Possimus aut. et istas cōiōes tēporis et loci sub diuiderē. Est. n. tempus

aduersitatis et tēps prosperitatis. Aduersitatis at. duplex vel a seipso vel ab alio: et sic triplex erit tēps. p̄p̄e humiliatiōis. aliene p̄secutiōis. et tēps solatiū. et in his oībus fuit dñs cum ipsa. In tēpe p̄p̄e humiliatiōis. in purificatiōe: qñ obtulit ipsum ad tēplum. luc. 2. In aliene p̄secutiōe: sicut i. passiōe. qñ stabat iuxta crucē. Joh. xix. In superna consolatiōe. sicut i. resurrectione. Itē locor. alius ē natural. alius ē penalis: alius dignitatis. Natural. vt ē vterus. pen. vt exiliū. dignitatis vt solium. In his oībus dñs fuit secū et ipsa cū domo: dñs. n. fuit secum i. vtero. secū i. exilio secū i. solio. Itē diuersi i. diuersis locis solent esse simul. fratres simul i. domo p̄r. et filius simul i. mensa. vir et vxor simul i. lecto: seruus et dñs simul i. via: simul in comitatu. Ipsa aut. i. his oībus fuit secum simul in domo vt frater eius sorore. In mensa vt filius cū patre. In lecto: vt sponsus cū sponsa. In comitatu. vt dñs cū ancilla. De p̄rio. ps. Ecce qd. bonū et qd. i. to. De secundo. Mat. xv. Non est bonū sumere panem filiorū. Item ps. Filij tui sicut nouelle oliuaz. De tertio Gen. 2. pp. hoc reliquet homo patrem suum et matrē. De quarto. Jo. xij. Siquis mihi ministrat me sequat. Fuit etiā ibi cōio fm. situm oī. mō. Ipse enī i. mensibus cū iacēte iacebat cum stāte stabat: cum sedente sedebat. Fuit etiā ibi cōmūio fm. hituz. substantialē. Ipsa. n. beatissima virgo iduit ipsum deum eadē carne qua ipsa fuit i. data. vnde et ipse in similitudinem est hominū: factus et hitu muētus vt homo. Fuit etiā ibi cōmūio in patiēdo. Est aut. triplex cōpassio accidētalīs vt seruus dñi. natural. vt mater filio. essentialis vt mēbrum cū mēbro. Ipsa ergo cōpassa fuit ei vt ancilla fidelissima domino suo. vt mater dilectiss. mo filio: vt mēbrū delicatissimū suo membro. Itē in agendo fuit inter eos oīmoda

cōmunio. Tria autē sūt gēnēra hominū
que necessario p̄municāt sibi in agēdo
s. p̄trahentes generātes adiuvātes. Et
ipsa b̄tissima virgo cōmunicauit cum
dño in p̄tractu matrimonij hominis et dñi
In gēratōe filij. In adiutōe gūris hu
mani. et sic p̄municauit ei i oī quo p̄tin
git aliquē; alicui p̄municat. Dñs ergo
oīū; gēnāl'r p̄ creationē hominū. spālī
ter p̄ recreationē. tuus p̄ immediatā sū
ptionē. xpi hoīs p̄ vniōnē. ē tecū p̄ cēnti
a; p̄ntiā et potētiā. inhabitantē gratiā. cor
poralē p̄ntiā. Un̄ Ber. S; cū ita sit cū
oīb; scis spālī tñ cū maria cū qua vti
q; tāta ei p̄fensio fuit ut illi nō solū vo
luntatē s; et sibi carnē p̄iungeret. et de
sua v̄ginisq; substantia vnū xpm efficeret
vel p̄tī vnus xps fieret. q et si nec to
tus de deo nec tot; de v̄gie. totus tñ dñs
et totus v̄ginis esset. nec duo tñ filij s;
vnus vtriusq; fili; . Aut itaq; . Ave grā
plena dñs tecū l. tu in mu. Nec tantū
dñs fili; tecū quē carne tua iduis : sed
dñs spūs scūs de quo cōcipis. et dñs p̄
q genuit quē p̄cipis. P̄ inq; tecū q suū
filiū facit et tuū. Fili; tecū q ad condē
dū i te mirabile sacramentū miro mō
et sibi reſerat gēitale secretū. et tibi ser
uat v̄ginale signaculū. Spūs scūs tecū
qui cū p̄re et filio tuū sc̄ificat vterum .

Itē de codē. Maxim; Epūs. Dñs te
cū in mēte. tecū in ventre. tecū i vtero
tecū in auxilio: Ex his ergo p; qualiter
dñs fuerit cū b̄tissima v̄gie oī mō quo
cōtingit aliquid eē cum altero.

De hoc b̄dicta tu in mulierib; . c. 200.

Benedicta tu in mulierib; . De hac
clausula gr̄is an aliquid addat su
per plenitudinē gr̄e. aut nihil. Si enī
nihil addit. ergo sup̄fluit. Si aliquid ad
dit ergo illa p̄tī grā plēa nō fuit. ergo
angelus falsum dixit qñ ipsa p̄tī gratia
plēnā nūciauit. Itē natura sua eadē
est cū nā mulier. ergo si excellit hoc est
in grā. Sed oīs gratia includit cum di
citur grā plēna. ergo frustra addit po

stea b̄dicta tu in mulierib; . Item si
ista b̄dictio addit aliqd gr̄e et i gratia
excellit viros et mulieres. tūc debuiss;
dixisse b̄dicta tu in hominib; et etiam
b̄dicta tu in oībus creaturis. cum in
gratia sit excellentior vniuersis. Itē;
b̄dicta tu in mulierib; . glo. que sine
exēplo muliebri cōditōis v̄go et mater
deū genuit. s; illud totū in plenitudine
gr̄e est cōprehensum. ergo frustra hic
repetit. Itē cum v̄gines oēs excellē
tiā habeāt dignitatis. ista b̄dictio om
nibus v̄ginib; cōuenire videt. Omnes
enī v̄gines inquantū virgines benedi
cte sunt in mulierib; et sic potī debu
isset dicere b̄dicta tu in v̄ginibus .

Itē si p̄pter fecunditatē virginalem ē
b̄dicta in mulierib; . tunc multo potī
dixisset b̄dicta tu in mulierib; . Itē
plus est factum q̄ dictū. b̄dicta autē;
dicit qñ bene aucta. sed plus ē beata .
ergo potī dixisset b̄tā tu mulierib; q̄
benedicta tu in mulierib; . Itē cum
benedictio quedam sit gr̄e. quedam v̄o
gl̄ie: oīs autē benedictio gl̄ie includit in
se benedictionē gratie. ergo plus dixis
set dicendo gloriosa tu in mulieribus

Itē b̄dicta tu in mulierib; glo. i.
pre mulieribus. Et alibi in figura dici
tur. Benedicta es tu pre oībus mulie
rib; sup̄ terzā. Judith. 13. Itē hester
et. Asuerus rex dilexit hester plus q̄
omnes mulieres. questio. Queritur
ergo que sit dñs inter b̄dicta tu mulie
ribus et pre mulieribus et inter mulie
res et plusq; omnes mulieres. Itē; q̄
ritur vtrū p̄nomen dem̄stratiui secūde
p̄sone notet ibi excellentiā vel discretō
nem. Si discretōnem videtur q non. qz
multe alie sunt b̄dictē i mu. Si autē
excellentiā. cum excellentiā habeat
non tñ respectu mulier sed respectu
oīum creaturarū. dixisse debuerat b̄di
cta tu i oībus creaturis. Itē querit
vtrū ista b̄dictō b̄tissime v̄gis cōpre
hēdat oīum aliorū benedictōem i se. Et

vñ q sic ymo neq; dubitabile vñ. Quid
enī magni vñ mri si hñt bñdictōes oī
um gentiū q bñdictōes oīum angelorū
z grās hñt z a nullo illustriū vñtur?

Ad hec solueda dicim⁹ q qdruplex
est rō bñdictōis. Dñ enī bñdictō qñq;
maledicti euacuātō. Itē dñ bñdictō. se
cunditatis ampliātō: vñ benedixit eis.
Crescite z mul. zē. Ben. 1. Dñ etiā bñdi
ctō. singularis grē collatō. Unde bñdi
xit oñs Abraham. Ben. 22. Itē dñ bene
dictō. congratulantīū collaudatō vñde
mat. 21. bñdictus q venit ī nomīe dñi.
Secūm omīe modū istūm z rōnem fuit
benedictissima vgo ī mulierib⁹ bñdicta

Itē benedictō que est maledicti eua
cuatō triplex fuit fm q est maledictio
nature. maledictō culpe. maledictō pe
ne. Maledictio nē obprobriū; sterilita
tis. maledictō culpe feditas libidinis:
maledictio pene est infictio penalitatis
Et quolibz istaz triplex. In obprobrio
enī sterilitatis triplex fuit maledictio:
scz libido ipregnans. feditas cōcipiētis
peccatū nascētis. Cōtra hec bñdictis
suma vgo tres hñt bñdictōes ī cui⁹ cō
ceptōe ipregnans fuit spūs sanctus. cō
cipiens vgo. conceptus deus. Item ī
inflictione penalitatis triplex fuit ma
ledictō damni. vgnitate; perdendo: la
boris ī portādo: doloris ī pariēdo. Cō
tra hec iterum ī beatissima vgnē tri
plex fuit benedictō cui ī concipiēdo v
gnitas aucta. z consecrata fuit. sine la
bore portauit: sine dolorē peperit. Et sic
constat q nouē maledictōes: nouē bñ
dictōibus euacuauit. z sic ppter male
dicti euacuātōes bñdicta est ī mulieri
bus. Itē est bñdictō. secunditatis sup
exaltatō: z hec quoq; pōt esse triplex.
vna ex parte agētis. altera ex parte ge
nerati. tertia ex pte gignētis. Et qñbz
istaz triplex. Agens enī ī ista cōceptio
ne fuit deus pater. deus filius. de⁹ spi
ritus scūs. Exaltata autē esset super om
nem generationē; generatō illa ī qua

agens esset solus pater. sed plus exalta
ta vbi pater z filius z spūs sanctus.

Item ex parte generati exaltata est
generatō super omnem generationē;:
vbi concipitur vir perfectus ī natura
libus. Sed plus exaltata est vbi concipi
tur vir sanctus gratia z virtutibus.
Sed super exaltata est vbi cōceptus fu
it vir perfectissim⁹. homo sanctissim⁹.
z summus deus. Itē ex parte gignē
tis exaltata fuit quia virgo concepit:
plus exaltata quia virgo peperit: exal
tatissima quia mater z virgo lactauit

Est etiā benedictō singularis gra
tie que simlīr ī beatissima virgine tri
plex fuit: Prima q ipsa secundū di
gnitatem caput est z principium femi
nū. Secundo q est mater oīum. Ter
tō q est domia oīum. Pñ istarum
adhuc triplex. Dñ enī; pñcipium femi
nū propter tria. Unum est qz habuit
quēqd bñ ī femis fuit. Aliud qz quod
libet illorū ī summo habuit. Tertius
est q illud habuit quod nunquam alia
femina habuit vel habere potuit. Pñ
mum triplex. Triplex enī bonum fuit ī
femis. bonum conjugatarum. bonum
viduarum. bonum vgnū. In vgnē
tate adhuc triplex benedictō est. vna ē
carnis īcorruptō. Secunda nulli viro
subiectō. Tertia angelica conuersatō.

In viduitate etiā est triplex bonū.
libertas contemplatōis. exercitium ī
operibus pietatis. castigatō carnis.
Omnia ista bona simul fuerūt ī brissi
ma vgnē. habuit etiā; ista omnia ī sum
mo. Pñcellit enim omnes vgnēs ī tri
bus benedictōibus vgnū causaltate.
quia virgo vgnū puritate qz pu
ra ī summo. secunditate. quia mater z
virgo. Coniuges simlīter excellit ī
tribus. habuit enim secunditate; sine
corruptione. prolem sine patre. secun
ditatem respectu altissime nature. qz
esset mater dei. Bonum viduarum simlīr
habuit utpote ī summa cōtemplatōe

precipua pietate: excellētissima castitate. Quicquid ergo boni in mulieribus fuit h̄ totū excellētissime h̄uit. q̄ v̄go v̄gius fuit: q̄ mater dei fuit: q̄ m̄r v̄go fuit.

Secunda gratia specialis. q̄ m̄r fuit hoīum. Et h̄ quoq; triplex. fuit. n. m̄r v̄ni⁹ hoīs per ḡratidēz. oīz hoīz m̄r p̄ regeneratidē. z virginit̄ mater per imitatidē. Tertia gratia sp̄alis fuit: q̄ fuit d̄na oīum. z hoc triplici ratōe. Tripliciter. n. efficitur quis iuste d̄ns. Una est per operatidēz. vt d̄ns ē q̄s ei⁹ rei quā opatus est z cōduxit in esse.

Secūdo p̄ ēptidēz. Tertio p̄ electōnem: vt prelātī. Ista triplici rōne fuit beatissima virgo d̄na oīū; creaturaz. vtpote mater cōditionis. adiutrix redēptoris: regina creationis. Quarto d̄r benedictio cōgratulantiz; collaudatō z hec quoq; triplex. Collaudatur enim ab angelis: ab hoībuz: a corporalibus. Venit. n. angeloz restauratōrē. hoīz conditorē: corporalīū innouatōrē.

Laudant aut̄ eam angeli p̄pter tria. Restaurauit enim reddendo per egpolentia; dep̄ditum: multiplicando numerum: augmētādo sup̄additum. deciam scilz serarchiam. hoīes quoq; laudāt eam p̄ tria: genuit enim eis redēptōrē iustificatōrē: gl̄orificatōrē. Corporalia quoq; laudant eam p̄ tria. Innuatuit. n. corpora innouādo: nobilitādo: z oīa in xp̄i corpore diuinitati vnēdo. Sic quoq; patet qualiter bt̄ssima oīū; d̄na fm̄ oēm rōnem benedictōis oīfariam est super benedicta.

Qualiter eius benedictio omnes b̄ndictionem cōprehendat. cap. 201.

Qualiter aut̄ z ista b̄ndictio i mulieribus comprehendat in se oēm aliam benedictionem facile est videre singula percurrenti.

De benedictione diei septime. ca. 202.

Prima benedictio ē illa qua b̄ndixit deus diei. vij. In qua regeuit

ab oī opere quod patrarat. Gene. 1. Est aut̄ ista benedictio operū cōsumatio: a peccatis vacatio: eterne requiei p̄figuratio. In bt̄ssima aut̄ virgine fuit perfecte operū cōsumatio: q̄ oīa creata i vno hoīe vniunt̄ cūz creatore: z p̄mum sit vltimū z vltimū p̄mū. Non enim ē perfectio motus vel operis nisi in c̄lō. Item ibi similiter est vera a peccatis cessatio in cuius volūtate peccatum nullū fuit: z p̄terea inesse nō potuit. Hec etiā requies nō solū fuit future requiei signū: s; z cā. Si ergo dies 7us ē benedicta p̄ sabbatū dei: z tamen excellentior ē sabbatissimus recreationis q̄ creatōis. ergo z maior benedictio. In oībus. n. requiem quesuit: z i ipsa sola inuenit: in qua inuenit oīa quecūq; q̄sunt. Unde z in tabernaculo ei⁹ requieuit. Eccl̄ei. 24. Hec ē. n. vera syon. quā elegit d̄ns in habitationē; sibi. Ibi requies sua in seculū seculi: ibi habitauit qm̄ elegit eam. Sic ēt beatissima virgo habuit diei septime benedictionem.

De benedictione ade z eue. capi. 203.

Secunda benedictio qua b̄ndixit de⁹ fuit illa quā dedit ade z eue. Gen. 1. Crescite z multiplicamini z replete terram z subicite eaz: z domiam piscibus maris z volatilib⁹ celi z vni⁹ sis aiantibus que mouētur sup̄ terraz.

Hec benedictō tria cōplectitur i se. s. nature fecūditatem: terre subiectidē; aīalium d̄natidē. Fecūditas duplex ē carnalis z spiritalis. Utranq; h̄uit bt̄ssima virgo in summo. fecūditatem carnalem sup̄ fecūditatē naturalem: z spiritalē v̄lēm. qm̄ oīum bonoz m̄r ē h̄uit etiā terre subiectidē i summo. terram. n. corporis sui. ita p̄ oībus sibi h̄uit subiectam: q̄ etiā nunq; p̄mum motum rebellōis h̄uit cōtra spiritū. Terram etiā; mortaliā sibi habuit subiectam. cum sit d̄na oīum angelorum. habet ēt beatissima virgo oīum aīalū

subiectionē et dominationē. Dñatur et per potentiā piscibus maris. i. demonibus in amaritudine inferni constitutis. Dñatur et volantibus celi. i. eleuatis angelis et volantibus in celum et ad altitudinem cōtemplatōis dei. Dñatur etiam per misericordiā vniuersis astantibus que mouētur super terrā. i. hominibus oib⁹ in mobili vita pstitutis. Et sic bñsima virgo habuit benedictionē primo rum parentum.

De benedictione Jacob. ca. 204.

Item ysaac benedixit Jacob Bē. 27. Det tibi deus de rore celi et de pinguedine terre abundantia frumenti vini et olei. et fuit tibi populi et adorēt te tribus: esto dñs fratrū tuorū. et scuruentur ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. et qui benedixerit tibi bñdictionib⁹ repleat.

hec quoq; benedictio i tribus consistit. in abundantia necessariorū vt ibi det tibi deus. In dignitate bonorū ibi esto dñs fratrū tuorū. in animotione incōmodorū ut ibi. qui maledixerit tibi. Item ros celi. i. grā cōtemplationis. pinguedo terre grā actionis. et ex his fit frumentū fidei. vinū spei. Unā ad Ro. 12. Spe gaudētes. oleū caritatis. his additur necessaria corporis. et sic intelligit in his omne necessariū. Sed constat qd hec omnia bona beata vgo habuit i summo. cōtemplationē. actionē. fidei. spei et caritatē. ergo p̄cipiū illius bñdictōnis Jacob hñt in summo. Scdm qd in hac bñdictione est dignitas bonorū. qd intelligit per hoc. Seruiāt tibi populi et adorēt te tribus. esto dñs fratrū tuorum. Populi sunt gētiles ad fidem conuersi. tribus iudei. fratres sui sunt xpiani. filij m̄is sunt angeli. Oēs isti o beatissima viuunt tibi i ecclia militante: adorant te ypdulia in triumphante. et i curuāt ante te: qz vbiq; et omnibus dominaris cōgermana tibi pietate. Ter

tius; quod fuit in bñdictōe hac est incōmodorū amorio. et laudis cōmunicatio qd intelligit per hoc qd dicit. Qui maledixerit tibi corde. ore. ope maledictionibus repleat p̄ntis et future vite. et qd bñdixerit tibi benedictionibus repleat. p̄sentis grē et glorie future. Istā bñdictionē etiā habuit i summo beatissima virgo. qd nunquā aliquod incōmodum habuit quo caruisse voluerit. ymo omne incōmodū suum cōmodū sibi fuit. Qui at ipsam corde ore et ope maledixerit: maledictionē eternā hereditabit. Qui vō ipsa; corde ore ope benedixerit bñdictionē grē et glorie possidebit. Omnes etiā illā laudant qñ cantantes dicimus. Bñdicta tu in mulierib⁹. Et sic p; qualiter bñ virgo habuit bñdictionem Jacob in summo.

De benedictione singulorū filiorū Jacob et primo iude. ca. 205.

Unde et alie famose bñdictiones inter q̄s sunt ille quibus bñdixit Jacob filiis suis singulis benedictionibus p̄p̄is Gen. xlii. Sed quāuis omnes dicatur bñdictōes: qdā tñ illarū sūt magis p̄phetie vlt maledictōes. qd obmissis illas que uere sunt bñdictōes qualiter cōprehendant sub bñdictione bñdictis sime declaremus. Cum aut filij Jacob alias significant v̄tutes. Judas significat caritatē. et iō in p̄sona Jude decet et septem ibi ponū p̄p̄ietates de caritate. Dicit ergo Gen. xlii. Juda laudabit te fratres tui. Manus tua in ceruicib⁹ inimicorū tuorū. Adorabunt te filij p̄ris tui. Latulus leonis Juda. Ad predam ascendisti fili mi. Requiescent accubui sicut leo et q̄si leona. quis suscitabit eū? Non auferetur sceptrum de Juda. et dur d̄ femore ei⁹ donec veniat q mittend⁹ est. et ipse erit expectatio gētiū. ligas ad vineā pullū suū et ad vitem o fili mi asinam suā. laudabit i vino stolā suā; et i sanguie v̄ue palliū suū. Pulchritudines

sunt oculi ei⁹ vino: et dentes eius lacte candidiores. Prima ergo proprietates est q^d caritas ē dignissima virtutū. iuxta illud p^ro. 13. Maior horum est caritas. Et hoc intelligit p^r hoc Iuda laudabūt te fratres tui. Secūda proprietates est q^d ipsa est expugnatric peccatorū. iuxta illud p^ro. petri. 4. Caritas opit multitudinē peccatorū. Et hoc intelligit per hoc q^d dicit. Manus tue iⁿ ceruicib⁹ inimicorū tuorū. Tertia proprietates est q^d dat virtutib⁹ essentia virtutū. et hoc intelligit p^r hoc q^d d^r Adō abūt te filij p^ris tui. Quarta est q^d amatrix arduorū. et hoc intelligit p^r illud q^d d^r. Catul⁹ leonis Iuda. Quinta est q^d est expoliatrix demonū quod iⁿ telligit p^r hoc. Ad p^rā ascendisti fili mi.

Sexta q^d ē victrix passionū. q^d itelligit p^r hoc. requiescens. Septima est q^d ē supatrix tēptationū p^r hoc q^d d^r. Accubasti vt leo: Octaua ē q^d facit p^r dilecto aīam ponere. q^d intelligit p^r hoc q^d d^r. dī leena. Nona est q^d nihil pōt eā a dī lecto separare. Vñ ad 1 ro. 2. Quis nos sepabit a caritate deī et hoc itelligit p^r hoc Quis suscitab. t eū. Decia ē q^d facit iⁿ eternū regnare p^ro. 13. Caritas nūquā excidit. et hoc est q^d dicit. Nō auferet sceptrū d^r Iuda. Undecima q^d facit filios deo generare. quod itelligit p^r hoc q^d dicit. et dux d^r femore eius.

Duodecima ē q^d facit xpm de celo de scēdere. et hoc ē quod dīc. donec vēiat q^d mittēd⁹ est. Tertiadecia q^d vnit mēbra ecclīe iⁿ se ex q^d totū corp⁹ est p^roxū et compactū. et hoc est quod dicit. ligās ad vīncā pullū suū. Quāradecia ē q^d vnit et ligat mēbra cū capite: et hoc est q^d dīc. et ad vitē fili mi aīnā suā. Deciaq^{ta} q^d facit xps suo sanguīe nos lauare. vñ illud. Apo. 1. Qui dilexit nos et lauit nos a peccatis n^ris iⁿ sanguīe suo et b^e ē lauat iⁿ vīo stola suā et iⁿ sanguīe vne palliū suū. Sextadecia ē q^d fecit eū p^r doctrinā vocat. Iuxta illud Jo. vi. Symō iobis diligis me pasce oues meas. Et b

est q^d dīc. pulchriores sūt oculi ei⁹ vino

Decia septia ē q^d fecit xpm nos sibi p^r sacramēta iⁿ corpore. et hoc ē q^d dicit de res ei⁹ lacte cādidiores. Et sic iⁿ vñso sūt. 17. proprietates caritatis q^d sūt dignissima virtutū. expugnatric peccatorū. dās virtutib⁹ eē virtutū. amatrix arduorū. spoliatrix demonū. victrix passionū. triūphatrix tēptationū. aīam ponere. nihil separare. iⁿ eternū regnare. filios deo generare. xpm d^r celo deducere. vñire mēbra ecclīe. vñire mēbra cū capite. sanguīe lauare. p^r doctrinā vocat. p^r sacramēta iⁿ corpore. q^d itelligit p^r hoc q^d d^r. dētes ei⁹ lacte cādidiores. p^r lac enī itelligit māsuetudo sacramentorū d^r carne xpi et passiōe fluetū. Iste ergo sūt proprietates caritatis iⁿ quib⁹ p^rsistit bñdictio Iude. S; ad nobiliores substantias sequit nobiliores proprietates. ergo q^d q^d h; caritatē iⁿ sumo h; et has proprietates iⁿ sumo. et p^r p^rs bñdictōes Iude iⁿ sumo. S; bñdictio oīum dīnarum dīa habuit caritate; iⁿ summo. ergo et has proprietates habuit iⁿ summo.

De bñdictione zabulon. ca. 206.

Equis benedictō zabulon. zabulon iⁿ litore maris habitabit iⁿ statōe nauium ptingens vsq; ad sidonē. Per zabulon f; magistrū Richardū d^r s. vic. intelligit zel⁹ aīaz. d^r quo sic dicit. Post ysachar zabulon. i. bñtū fortitudis gignit. q^d p^r tūcedis degustationē odiū vitiorū. gīa et vere virtutis robur ac grī. Iste est zabulon q^d irascendo iraz dei placare p^rsuevit. q^d p^rsciūdo tūz hominū vicia pcutit. q^d n⁹ parcēdo mel⁹ pcutit. Absq; turbio nihil sic placet dō nihil sic placat deū. q^d zelus aīaz. Et iⁿ fra. Quā multos hodie videm⁹ paupes spū. caritate seruētes. multū abstinentes. admodū patientes. ad zelū tū aīarū nimis tepidos multūq; torpentes. Alij q^ddem ad custodiā hūi litans delinquentes iⁿcrepare n⁹ p^rsumūt. Alij neces

sitate; sñā ne turbare videant. peccā
 tes arguere metuit. Sic alij alijs atq;
 adhuc alijs modis zelare pro domo no
 lunt. virtutis hoc fingunt esse. vel vir
 tutis esse credūt. Ecōtra quidā; qđ ab
 qđ dubio agunt in spū furoz; agere se
 arbitrātur zelo rectitudis; z dū veraci
 ter odio psequuntur hominē hoc agere
 se putāt vel simulant odio vicioz. Illi
 pietate potius qđ crudelitate delinquen
 tes persequi credendi sunt. qui interna
 illa gaudia atq; eos tot doloribus inui
 tant. z per experientiaz nouerunt. De
 bet etiaz zabulon non solum deliquen
 tes corripere. sed etiam rēpore persecu
 tionis cōtra persequentes defendere.
 Debet etiam zabulon promptior esse ad
 mala ferenda qđ inferēda; z quia habz
 necesse quādoq; pro culpa eorū irasci:
 amplius vtiq; dolet cum cogitur eos
 pro culpa percutere. qđ euz cogitur pro
 eorū defensioe puniri. Libenter ergo
 se occurrentibus periculis obicit. z cō
 tra seueritium procillas tempestatum
 se sponte opponit: alioquin frustra iux
 ta littora maris habitat. frustra in sta
 tione nauium parat si contra maxima
 mundane pressure discrimina trepidat.
 ut tempestatibus diu fatigatos z tan
 de; littoribus ereptos blande excipiat
 z benigne foueat. Et infra. Usq; ad sy
 donem. Scimus fieri huius venationē
 animarum quādoq; per occultā sugge
 stione; demonū. quādoq; per apertā
 suasioem hominū. Veruntamē nouit
 vtrūq; zabulon comprehendere z cau
 te detegere. Figit ergo fortitu. sine sue
 habitaculum e regione maris i cōfinito
 sydonis: vbi hic vigilat ptra seueriā per
 sequentiū. illie cōtra fraudulentia in
 diantiū. Et infra. Nescio si pōt homo a
 deo i hac vita aliquid mai' accipe. igno
 ro cui possit hac grā maiorem aliquā o
 us homini cōferre. qđ ut eius ministe
 rio pueri homines in melius mutent
 z de filijs dyaboli filij dei efficiantur.

An forte cuiquā maius esse videbitur
 mortuos suscitare? Ergo: maius erit
 suscitasse carnē mortuā iterum mortu
 ram. qđ aīam in eternā victoriam. Er
 gone maius erit restituisse carni gau
 dia mundi. qđ anime gaudia celi? O
 qualis dos. qualis dignitas. talem gra
 tiam a deo accipere. Non decuit cele
 stem sponsam sponse sue aīam dotem
 donare. qđ ut per adoptionis gratiam
 possit multos filios gignere deo z fili
 os ire filiozq; gehennę: regni celestis
 heredes ascribere. Unde ipso nato ex
 clamat mater eius. dotauit me domi
 nus dote mea bona. Ex his intelli
 gitur qđ per zabulon zelus animarum in
 telligitur. cuius sunt x. proprietates.
 Prima qđ odit peccatum. Secunda qđ
 maxime placat deum. Tertia qđ non
 parcendo plus parcit. Quarta qđ nihil
 plus placet deo. Quinta qđ promptior
 est ad mala ferenda. Sexta qđ blande
 recipit penitentem. Septima qđ vigilat
 contra persecutores z manifestas insi
 dias. Octaua qđ homo non potest ma
 ius donum accipere. Nona ē qđ est dos
 quam celestis sponsus dat sponse sue.
 Decima qđ filios dei generat. Iste ergo
 sunt proprietates zeli in quibus consi
 stit benedictio zabulon. Sed ad nobi
 liorem substantiam sequitur nobilio
 res proprietates. ergo quicunq; habet
 zelum animarū in summo: habet has
 proprietates in summo. z per cōsequens
 benedictionē zabulon i summo. Sed bea
 tissima virgo habuit zelum animarū
 in summo. ergo benedictionē in summo.
 Minor pz per illud quod in p̄cepto po
 nitur. s. qđ zelus animarum ex interne
 dulcedinis degustatione generat. S;
 illam degustationem habuit in summo
 ergo zelum animarum in summo cum
 suis proprietatibus. ergo z benedictio
 nem zabulon in summo.

De bñdictione ysachar. ca. 207.

m 2

Equitur bñdictio ysachar. de qua
 dicif ysachar asinus fortis accu-
 bans inter terminos: Uidit terrā q̄ eēt
 bona: z requiē q̄ esset optima z suppo-
 suit humerū suū ad portādū. factus
 q̄ est tributis fuiens. glo. Recte post
 natiuitatē Gad z Aser lyatalē filiū ge-
 nuit q̄ nisi p̄ abstinentiā z paciētā mēs
 humana ad verū gaudiū non ptingit.
 Oportet enī non solū delectationē sal-
 sam sed z vanā pturbationē excludere
 q̄ vult de veritate gaudere. Et iste filiū
 ysachar. i. merces dicif. q̄ illud gaudi-
 um vix tanq̄ mercedem oīum laborū
 expectamus. Et infra. Scim⁹ q̄ mare
 semp fluctuat: terra autē in eternū stat
 sic z cetera elemēta semp ī motu sunt:
 z sola terra stāte cetera stare nesciunt.
 Et scim⁹ q̄ mens que p̄ varia d̄sideria
 fluctuat. quā adhuc seclariū causā p̄
 cella exagitat: ad illud eternū gaudiū
 non admittit: z illo torrente volupta-
 tis nō potat: quāto min⁹ inebriat⁹. Et
 infra. hec est terra illa bona tranquili-
 tas mentis. qm̄ mens in se ipsa tota col-
 ligif z in vno eternitatis desiderio im-
 mobiliter figif. Hec ē terra quā p̄misit
 dñs. Beati mites qm̄ ipsi possidebūt ter-
 rā. Et isra: Pro hac terra ysachar asi-
 nus factus z fortis effect⁹ z libenter
 supposit humerū suū ad portandū: z fa-
 ctus tributis fuiens. Multū sibi subi-
 to iuluerat qui se asinū animal pene ce-
 teris vilius reputabat. Multū concu-
 puit terrā quam vidit pro qua ad om-
 nē laborem fortis pdurauit. Uiderat
 nihilomin⁹ q̄ sane ad pulchritudinē il-
 li⁹ terre oēs pulchritudines iusticie nre
 sūt ut pānus mēstruate. Uiderat nihil
 omin⁹ q̄ nō sūt pdigne passionēs hui⁹
 tps ad futurā gloriā. In vno ergo sibi
 vllis: in altero fortis effect⁹. S vno hu-
 miliatus. de altero roborat⁹ fortitudis
 sue humerū ad omnem laborem libēter
 inclinauit z ī acquirendo diuina nō sua
 vero regi tributū p̄soluit. Unō ps. Ut

iumentū factus sum apud te. Itē pro-
 pter te mortificamur tota die. Quia vō
 hui⁹ vite bona ad necessitatē nō respue-
 bat hanc terrā penitus nō deserebat.
 Quia vō future vite nihil nisi nouissi-
 ma qdā capere poterat: illā non appre-
 hendebat. z inter terminos hītabat: z
 istam tollerabat ad necessitatē. illā
 cupiuit ad iocunditatem. Satagebat
 istā penitus deserere nec poterat. abige-
 bat ī illā totus itare nec valebat. Fe-
 cit ergo quod potuit: inter terminos ha-
 bitauit. Quotidie in illam nitebatur.
 quotidie in istā relabebat. z sic inter
 terminos morabatur. Ex his colligif q̄
 per ysachar gaudiū internum inter-
 p̄tatur. Cuius in his verbis x. propieta-
 tes exprimunt. Prima ē q̄ falsā dele-
 ctationē excludit. Scdā q̄ vanā pertur-
 bationē elidit. Tertia q̄ est merces la-
 borū. Quarta q̄ mentem stabilizat.
 Quinta q̄ animū roborat. Sexta q̄ ho-
 mine; humiliat. Septia q̄ animū ī suspē-
 diū eleuat. Octaua q̄ terrā p̄spicit.
 Nona q̄ requiē sentit. Decia q̄ gloriā
 deo ascribit z reddit. Iste ergo pprie-
 tates sūt interni gaudiū in quib⁹ consi-
 stit bñdictio ysachar. Sed bñfama vir
 go hūit gaudiū. ergo z p̄prietates eius
 in sūmo. ergo z bñdictionē ysachar in
 sūmo. minor patet sup̄a de beatitudini-
 bus super illam que est. Beati qui esu-
 riunt. z ī tractatu d̄ fructib⁹ supposito.

Benedictio dan. ca. 20.

Equitur benedictio dan. Dan. iū-
 dicabit populum suū sicut z alia
 tribus in israhel. glo. Per officiū Dan.
 illecebras cogitationes comprehen-
 dimus. arguimus. damnamus. castiga-
 mus. Recte enim dan. i. iudiciū vocat⁹
 est. Et infra. Si dan. populum suū cu-
 stodiat d̄strictē si iudiciū suū diligen-
 ter exerceat: fiet nihil in ceteris tribu-
 bus. rar o inuenietur qui damnari de-
 beat. Ex his colligitur restrictio cogita-

tionum inutilium. Circa hoc attuo-
pprietates innuuntur in qbus sua bñdi-
ctio consideratur. Prima ē cogitatio des-
malas reprehendere. Secūda arguere.
Tertia dammare. Quarta castigare.
Istam aut cogitationum restrictionem
beatissima in summo habuit. que talr
oēs cogitationes ordinatas habuit: q
nullus ul' primus motus illicitus exur-
gere potuit. ⁊ sic benedictionem dan
posse dit.

De benedictione Gad. capitu. 209.

Equi bñdictio gad. Gad accietus
preliabitur ante eum ⁊ ipse accin-
getur retro: suz. glo. Quia ad dan per-
tinet disciplina cogitationum. ad Gad
pertinet disciplina sensuum. Unius est
sedare civilem discordiam. alterius re-
pellere hostilem pugnam. hic vigilat cō-
tra civilem prodicionem. ille cōtra ho-
stium incursionem. Et infra. Quauis
assidue in throno iudicii sedeat. quis
ritas alternantiū cogitationum indefi-
nenter componat. frustra utiq; i obser-
nanda ciuiliū concordia laborat: nisi
eodem studio Gad ciuitatem nostraz p
sensuum disciplinaz muniat. ⁊ hostiliū
victoriū agmina instante prelio acriter
feriat. Unde scriptum est. Gad acciet
preliabitur ante eum. Gad pculdubio
tunc sic accin gatur. quādo sensuum dis-
solutiones per disciplinam restringit.
Tūc fortiter dimicat quando carnalia
desideria per carnis mortificationē tru-
cidat. Ex his colligitur. q per Gad di-
sciplina sensuū intelligitur. Quis sūt
tres proprietates. Prima q ciuitatem
mentis custodit. Scda hostilem pugna
repellit. Tertia hostes per abstinentiā
diuertit. has proprietates i summo ha-
buit beata virgo. que ciuitatem cordis
taliter custodit: q nunquam aliquis
hostium in ipsam vel primo impugnat
motu attemptauit. ergo ⁊ benedictōem
Gad beata virgo habuit.

De benedictione neptalim. capitu. 210.

Equitur bñdictio neptalyz. Nept-
talyz; ceruus emissus dans eloga
pulchritudinis. glo. Sicut a. i. dan per-
tinet per representat onem pene repri-
mere exurgit a itra. sic ad neptalym p-
tiet p solationē premiorū inflamare bōa
desideria. Et infra. Quia ergo quicqd
scriptum reperit ad spālem intelligentiā
conuertit. conuersionis nomē accepit.
Sed notandum q non qui volanti sed
ceruo currenti comparatur. Nam quis
quidem volando longe a terra suspēdi-
tur. ceruus autem a. i. dādos saltus ter-
re vicinatur. Sed nec in ipsis suis salti-
bus separatur a terra. Sic nimirum
neptalym dum per rerū visibiltum for-
mam querit inuisibiltum naturā. quos-
dam saltus dare non autem ad plenuz
volare consuevit. quia in eo q se ad sū-
ma erigit rerum corporalium secū ym-
bram trahens yma omni no nō deficit.
sic nouit neptalym carnalia spiritalib;
miscere. ⁊ per corporalia incorporea
describere. vt vtrq; hoīs natura i ei
dictis inueniat. vt se mirabiliter refi-
ciat. qui ex corporea ⁊ incorporea natu-
ra constat. Illud autem in huiusmodi
dictis valde mirabile ē q tunc fere sp-
blādium ē. qū iuxta sensum littere nihil
sonare videntur. Quale est illud. La-
pilli tui sicut greges caprarum. Et illd
Nasus tuus vt turris libani ⁊ similia.
nisi forte in huiusmodi dictis ē est qd taz
libenter amplectimur ex iocunda qua-
dam ut ita dicam littere satuitate ad
spiritalē intelligentiā consurgere
coartamur. Ex his colligitur q per
Neptalim intelligitur cōtemplatio in-
uisibiltum per visibilia cum doctrina.
Quis gratie hic 6. proprietates ponun-
tur que neptalim complectuntur. Pri-
ma est premiorum consideratio. Secū-
da desideriorum inflammatio. Tertia
scripturarum ad spiritalē intelligē-
m 3

tiam conuersio. Quarta est nec visibili
um nec inuisibilem derelictio. s; inter
vtrunq; saltatio. Quinta est per absur
ditatem littere ad spiritualem intellectū
coartatio. Sexta ē spiritualis doctrine
instructio. hec autem omnia ipsa hūit
in summo que sola inter homines oēs
viatores perfectam in via habuit con
templationem. sola oēs scripturas fm
omnes sancti spiritus sensum intellexit.
et verbo increato vetus et nouum testa
mentū expresse docuit. cuius et ipsa ore
et opere discipline dei doctrix ymo glo.
fuit. Et sic quoq; benedictione; nepta
lim sua benedictione includit.

De benedictione Aser. capitu. xii.

Equitur benedictō Aser. Aser pi
guis panis eius: et pbebit delicias
regibus glo. Aser quāuis multum esu
riat panem iusticie dedignatur tamen
eundem comedere nisi fuerit conspsus
oleo in misericordie. Ex multa enī delicia
rum affluentia que sibi semper abūdat
ex spolijs pro frequenti victoria multū
est delicatus effectus. nec etiam sapit
panis vllus quantamlibet nitidus nisi
sit oleo cōspersus. in tantam vt de ipso
pūnciet scriptura dicens Aser pīguis
panis eius. Si enim gaudium est super
vno peccatore penitentia; agente. quā
ta tunc sollemnitas erit super quolibet
iusto libenter pro iusticia morietes. Ve
re pīguis panis eius prebebit delicias
regibus. O qualis panis eius. O qua
les delicie eius que tantum sapiunt re
gibus talibus. Certe reges isti iam ad
nuptias introierunt. iam ad illud eter
num conuiuium sedent. iamq; illo pāe
angelorum delicijs eternis vescuntur
iam torrente voluptatis inebriantur.
et adhuc aser delicias insatiabiliter esu
riunt. Sed vnde ei tanta diuitiarum
abundantia: nisi vt est dictum de hosti
um spolijs in tam frequenti victoria;

Quanto enim amplius atteruntur ho
stes iusticie. tanto vberius cumulant
gaudia conscientie. Gloria et diuitie in
domo eius etc. Gloria autem. hec est te
stimonium conscientie nostre. hostib;
itaq; fugatis et omnibus pacificatis nil
tamen obstat. vt arbitror. quin illa ci
uitas nostra experiat. que sit illa pax
dei. que exuperat omnem sensum. et
quam magna sit multitudo dulcedinis
tue domine. quam abscondisti timentib;
bus te. Quid ergo mirum si eam quili
bet amator mundi nescit quāz deus di
ligentibus se abscondit? Qui enim in
bonis falsis spem figunt. bona vera in
uenire non possunt. vnde dicunt. Quis
ostendit nobis bonas? Est enim manna
absconditū: quod nemo nouit nisi qui
accipit. Mens enim que laudibus ho
minum delectatur. quid sit internum
gaudium experiri non meretur. Ex
his colligitur qd per aser intelligit mo
rum iustificatio. Cuius hic noui. in pro
prietates ponuntur. que benedictiones
Aser complectuntur. Prima ē esuries
pro iusticia. Secunda delectatio in mise
ricordia. Tertia est diuitiarum abūda
tia. Quarta est deliciarum affluentia.
Quinta est hostiū frequens victoria.
Sexta est celestium conuiuiarū prepa
ratio. Septima est conscientie exaltatio.
Octaua est superne pacis experientia:
Nona est abscondite dulcedinis pregu
statio. harum autē due. aliarum omnū
sunt cause. s. esuries iusticie et frequen
tia victorie. quibus etiam intensius in
dantur omnes alie. Constat autē qd
in beatissima virgine in summo fuit esu
ries iusticie et excellentia victorie. sicut
et diuitiarum et deliciarum spiritualiū
et conuiuiarum et pacis et delectationis
enūtiā. vtpote que nos iustificauit.
mater misericordie extitit. serpentem
pro omnibus contriuit. omnes filias in
diuitijs supergressa abūdauit. delicijs
affluens. inmixta super delectūz ascēdit.

panē angelorū z vinū oib⁹ dedit mixtū
pre oibus cōfortibus suis: oleo exultati
onis vincta fuit p quā par vera descen
dit de celo: z verū mānā nouē mēfib⁹
i se absconditū hūit. z tūc oibus in ci
bū māifestauit z donauit. z sic iterum
bñdictō sua bñdictionē aser icludit.
De benedictione Joseph. capitū. xij.

Equitur benedictio Joseph fili⁹
accrefcens ioseph. fili⁹ accrescēs
z decorus aspectu. Filie discurre runt
super murū: sed exasperauerūt eū: z
iurgati sunt. Inuiderūtq; ei bēntes ia
cula. Sedit in forti arcus eius: z disso
luta sunt vincula brachiorū z manūz
illius p manus potentis Jacob. Inde
pastor: egressus ē lapis israel. de⁹ pīs
tui erit adiutor tuus: z oīpotens bñdi
cet tibi benedictionibus celi desuper
z benedictionibus abyssi iacentis deor
sum. benedictionibus vberū z vulue.
benedictiones pīs tui cōfortate sunt
de benedictionibus pīum eius. donec
veniret desiderū collum eternorū.
Fiant i capite Joseph z in vertice na
zarei inter fratres suos. hec bñdictō
Joseph fm intellectu litteralē. diuidit
in. xvij. ptes bñdictōem Joseph itēgrā
tes. Prima ē dei filiatio. Scda ē diuina
imitatio. z hec itelligit p filiū bis posi
tum. Tertia ē augmētū sapiētie. Quar
ta est augmentum gracie. z ille intelli
guntur p accrescens bis positū. Quinta
ē bona fama q̄tum ad seipsum. z hec i
telligit per illud q dī decorus. Sexta
est edificatio p exemplū. z hoc intelli
gitur q dī filie discurre runt super mu
rum. Septima ē patientia ab ope. z h q
dicit. Sed exasperauerunt eū. Octaua ē
patientia ab ore. z itelligit per hoc q
dicit iurgati sunt. Nona ē patientia a
cordis iniuria. z hoc ē q dicit. Inuide
rūt ei habētes iacula. Decia ē liberatō
a malo culpe. z hoc est q dicit dissolu
ta sunt vincula. Undecima est tēporal
origo. z hoc est q dicit Inde egressus

est pastor. Duo decima est mali tēptatio
nis superatio: z hoc ē deus pīs. t. r. r. r.
adiutor tuus. Tertiadecima ē collatio
boni glorie. z hoc ē. bñdictionib⁹ celi d
sup. Quartadecima ē collatio bōi grē
z hec est. benedictionibus abyssi iacen
tis deorsū. Deciaquinta ē collatio bo
ni nature q ē. bñdictio vberū z vulue
Sextadecia ē boni hereditaria z hoc ē
benedictōes patris tui cōfortate sūt.
De benedictionibus patrū eius donec
veniret desiderū collum eternorū.
Decimaseptima est bōitatis i alios hē
ditatio z b ē. fiat i capite Joseph z in
vertice nazarei iter frēs suos. hāz oīz
benedictionū sufficientia diuiditur in
hunc modum. benedictio psonē vel est
in essendo vel i patiēdo vel in agendo
In essendo vel ad deū vel ad seipsum
vel ad primū. Ad deū dupliciter vel i
accipiendo esse. sic ē filius per creatio
nē. vel in accipiēdo operationē z sic est
filius per imitationē. Ad se dupliciter
vlt quantū ad intellectum sic ē augmē
tum sapientie. vel quantum ad affectū
sic est augmentum gracie. Ad proximū
dupliciter vel quantū ad bonū propri
um. sic ē bona fama vlt quantū ad bonū
pīum. sic ē exemplū. Si autem in pa
tiendo ē. vel ē passio a malo illato vlt in
nato. Si ab illato sic ē vel ab opere vel
a sermone. vel a corde z sic contra hoc
triplex est patientia que est arcus in for
titudine diuina. Si a malo innato. sic
est liberatio a culpa. Si autem est in
agendo. vel est actō naturalis. z sic ori
go christi per propagationē temporālē
Vel ē voluntaria. Et sic vel est contra
malum z sic est temptationis superatio
vel ē ad bonum. Et hoc tripliciter: vel
in se vel in causa vel in efficientia. In
se vel est glorie. vel gracie. vel nature.
In causa sic boni hereditaria posses
sio. In efficientia sic est bonitatis in
alios operatio. Ex his ergo integratur
benedictio Joseph. Sed constat q hec

omnia fuerunt in beatissima virgine in summo que sunt summa filia dei in esse glorie gratie et nature. et in perfectissima imitatione habens plenitudinem sapientie. gratie. famule. exempli. patientie. immunitatis culpe. temporalis origo christi. plena etiam bono glorie gratie et nature que omnium progenitorum virtutes cum excellentia habuit et suam gratie plenitudinem ad omnes transiit. et sic per qualiter benedictio Joseph etiam in beatissime virginis benedictione inclusa fuit.

De benedictione beniamin. ca. 23.

Equitur de benedictione beniamin. Beniamin lupo rapax: mane edet preda et vespere diuidet spolia. hec benedictio in tribus consistit. Primum predicationis omnium ereptio a culpa. secundum de ereptione congratulatio in gratia. tertium in futuro omnium et singulorum glorificatio in gloria. Et hec in beatissima virgine fuerunt in summo que summam in ereptione habuit victoriam. summam de ereptis in presentis leticiam. et summam in futuro gloriam. et sic sua benedictio benedictionem quoque beniamin includit. Si autem secundum tropologiam per Joseph intelligitur gratia discretionis in actione. per beniamin gratia cognitionis in contemplatione. constat quoque quod hec in summo habuit beata virgo. et sic benedictiones filiorum Jacob omnes que vere sunt benedictiones in benedictione domine etiam cum excellentia sunt incluse.

De benedictione priam balaam. ca. 24.

Equitur videre qualiter benedictiones ille quibus benedixit balaam israel in benedictione domine sunt incluse. Diuidunt autem he benedictiones in duas partes. In prima ponit benedictiones quantum ab substantia. Secundo quantum ad ipsarum causam sufficientem ubi dicit. Uidebo eum sed non morietur. Num. 24. Prima pars continet tres benedictiones. Prima illarum benedictionum populo. secundum statum presentem

unde dicit nunc. 23. De summis filicibus et. Secunda quo ad statum preteritum: in quo fuerunt ibi ubi dicit. Non est ydolum in iacob. et. Tertia quantum ad statum futurum in quo postea erit ibi ubi dicit. Quia pulchra tabernacula et. Prima benedictio est hec. De summis filicibus videbo eum et de collibus considerabo eum. populus solus qui habitabit: et inter gentes non reputabitur. Quis dinumerare possit puluerem Jacob. et nosse numerum stirpis israel. Morietur anima mea morte iustorum. et sunt nouissima mea horum similia. hec benedictio habet quique particulares benedictiones. Prima est conuersationis altitudo. et hec duplex vel imitatio angelorum et hoc est quod dicit de summis filicibus videbo illum. vel imitatio sanctorum et perfectorum hominum et hoc est quod dicit. de collibus considerabo illum. Secunda benedictio est a malis separatio: et hoc dupliciter. vel a perniciosa demonum. et hoc est quod dicit. populus solus qui habitabit. vel a perniciosa malorum hominum et hoc est quod dicit. Inter gentes non reputabitur. Tertia benedictio est in se perfecta et hec duplex. vel in actione et hoc intelligitur per hoc quod dicit. Jacob. vel in contemplatione et hoc intelligitur per israel.

Quarta est seminis multiplicatio. et hoc dupliciter vel est multiplicatio spiritus et sic est quod dicit. numerum stirpis israel. vel secundum carnem. et hoc est quod dicit. puluerem Jacob. Quinta benedictio est finis beatitudo. et hec duplex. scilicet bona mors et hoc est quod dicit. morietur anima mea morte iustorum et beatificatio post mortem. et hoc est quod dicit. fiat nouissima mea horum similia.

Et sic hec benedictio prima cum suis subdiuisionibus decem habet benedictiones quarum. Primam beatissima virgo habuit in summo cum conuersatio summe angeli ea fuit. et in virtutis deiformitate. et in peccati immunitate. et in virginitatis eternitate. In carne enim omnino preter carnem vivere non est humana vita sed angelica. Secundam habuit similiter in summo

que oēs pios patrū mores ostendit i se
sed excellit eosdem. Unde et i altissimis
habitat hominū et angelorū. Tertiā etiā
habet in sumo. Summa enī humilitas q̄
in ipsa fuit cū supbia dyaboli nihil eōe
hūit. Item ab errore vlt' peccatis genti
lium immunissima fuit: et sic quartam
benedictionem hūit. Quintā etiā in sumo
hūit qua sola pfectam cōtemplationē
hūit in via. Sextam quoq; quia quali
bet actione liberi arbitrij meruit. Sep
timā hūit quia fecunditatem carnis cu;
integratōe siml' possidens deū et homi
nem simul genuit. in quo omnes homi
nes in filios spūaliter regenerauit. No
nā hūit que morte gloriosa et sine dolo
re et cā amore mortua fuit. Decimam
habuit q̄ gloriosissime. s. in aīa et corpo
re statim surrexit. Ex his patet qualif
benedictiones primo tates omnes cū ex
cellentia in benedictōe brissime sunt in
cluse. Sufficiens aut benedictionum
sumit sic. benedictio vlt' est ad alium vlt'
ad seipsum. Si ad aliu vel ē ad extra
neos l' ad posteros. Si ad extraneos vlt'
bonos vlt' malos. Si ad extraneos bo
nos: et hoc dupliciter q; vel angelos. et
sic priā. vlt' homines et sic scda. Si ad ex
traneos malos. tūc vel demones et sic
tertia. vel homines. et sic quarta. Si ad
posteros vel fm carnē et sic material'
multiplicatio. vel fm spiritum et sic est
spūalis multiplicatio. Si autē ē benedi
ctio ad se vlt' ē in pnti vel in futuro. In
pnti vel quantū ad operationē et sic est
actio. vel quantū ad cognitionē sic con
templatio. Si in futuro vel ē terminus
vite intra. et sic est mors. vel terminus
vite hui' extra et sic ē beatitudo.

De secūda benedictōe balaam. ca. 25

Secūda benedictio balaam princ
palis ē. Num. 23. Non est idolum i
Jacob. nec videt simulacrū in israel.
dñs deus eius cū eo ē. et clangor victo
rie regis in illo. Deus eduxit eum de egi

pto cui' fortitudo similis ē rhinocero
tis. Nō est augurium in Jacob nec di
uinitas i israel. T'pibus suis dicit' Ja
cob et israel quid opatus sit deus. Ecce
popul' ut leena cōsurgit et quasi leo eri
get. Nō accubabit donec deuoret pda
et occisor sanguinē bibat. hec anteq;
benedictio similiter h; decē particula
res. Priā ē immunitas peccatorū corpora
lium. et hoc ē q; dicit. Nō ē ydolum in
Jacob. vel immunitas peccatorū spūaliū
et hoc est q; dicit. Nec videtur simula
crū in israel. Secūda ē diuinū auxili
um. et hoc ē q; dicit. dñs deus eius cū
eo ē. Tertia ē admonitio p'dicatorū. et
hoc ē clangor victoriae i illo ē. Quarta
ē de mundoeductio. et hoc ē dñs deus
eduxit eū d' egipto. Quinta ē humāe sa
pientie euacuatio et hec est duplex. vel
quantū ad aiālem intellectum et hoc ē
nō ē augurium in Jacob. vel quantum
ad carnalē affectum et sic ē neq; diuina
tio in israel. Sexta ē diuine sapientie
repletio. et hec ē duplex vel quantū ad
tpalia et hoc ē q; dicit. T'pibus suis
dicitur Jacob. vlt' quantū ad spūalia
et hoc ē q; dicit. Et israel quid operat'
sit dñs. Septia ē confidentia in fide
et hoc ē q; dicit. Ecce populus ut leena.

Octaua ē exultatio i spe. et hec ē quasi
leo erigetur. Nōa ē refectio in carna
te et hoc est q; dicit non accubabit do
nece deuoret p'dā. Sūt autem bene
dictōes cum suis subd' uisionibus. t;.
quarum sufficientia sumitur sic. Ista
benedictio dat in comparatiōe ad sta
tum p'teritum. qui ēeductio de egi
pto. et i hoc tria sunt. Primū ē educēdi
dispositio. secundum ipsa eductio. terti
um ēeductio: cum cōuersatio. In d' spōsi
tione triplex ē benedictio. Uel enim est
ex parte educendi et sic ē peccatorum
immunitas. et hoc ē corporaliū vel spū
tualiū: et sic sunt prime due. vel ē ad
spōsitiōem ex parte educentis. et sic est di
uinum auxiliū: uel ex parte adiuuātis

et sic est amonitio predicatorum. dispositum enim ad educendum peccator a peccatis recedendo. de gratia infundendo. predicator penitentiam predicando.

In ipsa autem educatione duo sunt unum recessus a malo. et hoc est omnimodo educatio. aliud est ad regnum adiuvatio. Educationis conversatio consistit in duobus. Unum. unde est impedimentum auferendo: aliud est necessaria tribuendo. Impedimentum duplex. In intellectu. animae sensus. In affectu. carnalis affectus. et hec duo comprehendit humane sapientie evacuatio. Item necessarium tribuendo est dupliciter: quo ad intellectum. sic est diuine sapientie repletio. Quo ad affectum sic est irrationali fides. in irascibili spes. in concupiscibili refectio. in caritate et sacramentorum perceptione. Primus et secundus beatissima virgo in summo habuit. que nec venialiter unquam peccauit. Tertius etiam habuit in eo quod gratia plena fuit. Quartum habuit quia omniam perfectissime doctrix fuit opere. Quintum habuit quia de mundo omnino segregatissima fuit. Sextum habuit quia in regni solio iuxta regem glorie ipsa in regina misericordie sublimata fuit. Septimus habuit quia animalem sensum omnino euacuauit. Octauus habuit quia super omnes fidei eminentia eminebat. Nonum habuit quia carnales affectus nullum habuit. in qua etiam fomes peccati extinctus fuit. Decimum habuit quia diuina sapientia plena fuit que ipsa sapientia; generauit. Undecimum. Duodecimum. Tertiumdecimum habuit in summo que fide spe et caritate. omnes antecellit. Et sic patet qualiter secunda benedictiones balaam tredecim super israel enumerata in benedictione benedictissime sunt vniuersaliter et cum omni excellentia comprehense.

De tertia benedictione balaam ca. 16.

Tertia benedictio balaam principalis hec est. Num. 24. Quam pulchra tabernacula tua Jacob. et tentoria tua israel ut valles niorose ut horti iuxta flumines irrigui. ut tabernacula que fixit deus. Quasi cedri prope aquas fluat et aqua de situla eius. et semen illius erit in aquas multas. Tolle tur propter agag rex eius et auferetur regnum illius. Deus de egipto eduxit illum. cuius fortitudo similis est rinocerotis. Deus rabunt gentes hostes illius: ossaque eorum confringent et perforabunt sagittis. Accubans dormiunt ut leo. et quasi leena quam suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi erit et ipse benedictus. qui maledixerit tibi in maledictione reputabitur. Inter has benedictiones nouem benedictiones sunt comprehendere. Prima est multiplicatio ecclesiarum actionum. et hoc intelligitur per illud quod dicit. Quam pulchra tabernacula tua. Secunda est pulchritudo religionum. et hec est tentoria tua israel. Tertia est ordo et institutio predicatorum. et hoc est fluat aqua de situla eius etc. Quarta est regni iudaici translatio. et hoc est. tolle tur propter agag rex eius. Quinta est regni gentium ecclesie subiectio. et hoc est. deuorabunt gentes hostes illius. Sexta est demonum confectio. et hoc est. ossaque eorum confringent. Septima est antichristi interfectio. et hoc est perforabunt sagittis. Octaua est a somno mortis resurrectio. et hoc est accubans dormiunt ut leo. Nona est bonorum et malorum remuneratio. et hoc intelligitur ibi. Qui benedixerit etc. Sumitur autem sufficiencia istarum benedictionum in hunc modum. Benedictio ecclesie vel est in vita presenti vel in futura. Si in hac vita. vel est collatio boni vel ablatio mali. Si est collatio boni vel est multiplicatio actiuorum vel contemplatorum vel utroque doctorum et secundum hoc sunt tres partes. scilicet multiplicatio ecclesiasticorum. pulchritudo reli

gionum . abundantia predicator . Si autem est mali ablatio . vel e commutatio : et sic e regni iudeorum translatio . Vel destruendo et hoc est vel hominum vel demonum vel antixpi qui est homo plenus demone . et secundum hoc sunt tres ille . scilicet . regni gentium subiectio . demonum cofraccio . antixpi interfectio . Si post hanc vitam sic est vel omnium cofis resurreccio vel bonorum remuneratio vel malorum damnatio . et sic sunt tres ultime benedictiones . Qualiter autem iste tres benedictiones conueniant beatissime virgini facile est declarare . Summa enim fuit ut sepius dictum e in actioe in contemplatione . in doctrina . Ipsa quoque in suo partu transiit regnum iudeorum que regem genuit xpianorum . et per cofequens destruxit regnum gentium et demonum et antixpi quem filij sui ore interficiet . et omnes bonos et malos remunerabit . que remuneratozem omnium generauit . et ipsum bonis in premia donauit . Et sic patet qualiter iste noue benedictiones in benedictioe benedictissime sunt incluse .

De quarta benedictione balaam . ca . 217 .

Quarta benedictio balaam que non tamen benedictio sed benedictionum causa est . Oritur stella ex iacob . et confurget virga de israel . et pueriet duces moab . vastabitque oes filios seih . et erit ydu mea possessio eius . hereditas seyr cedet inimicis suis . israel vero fortiter ager . de iacob erit qui dominetur et pdat reliquias ciuitatis . Hec benedictio diuiditur in septem partes . Prima e beatissime virginis generatio . Secunda filij dei ex ipsa incarnatio . Tertia viciorum destructio . Quarta hominum liberatio . Quinta bonorum confirmatio . Sexta bonorum dominatio . Septima malorum damnatio . Prima intelligitur per hoc quod dicit . Oritur stel . ex ja . Secunda per id quod dicit et con . vir . s

israel . Tertia per id quod dicit puer . duces mo . Quarta per id quod erit ydu . pos . eius . Quinta per id . israel vero forti . ager . Sexta per id de iacob erit q do . Septima per id quod pdat reliquias ciuitatis .

Et sumis horum sufficientia in hunc modum causam benedictionis vel est considerare in se vel in effectu . In se . vel e mediata . et sic est generatio dñe . vel immediata . et sic est incarnatio filij . Si autem in effectu . vel in presenti vel in futuro . Si in presenti . vel respectu malorum vel bonorum . Si malorum vel vitiis . et sic est tertia . vel hominum . et sic e quarta . Si respectu bonorum est quinta . Item si in futuro vel est respectu bonorum . et sic est dominatio . vel malorum . et sic e damnatio . Patet ergo qualiter he quoque partes pcedat et dependet a benedictioe benedictissime virginis . que in hac prima est radix et causa omnium cofequentium . Quicquid enim est causa e causa omnium cofequentium catonum . unde cum beatissima virgo mediate illa benedictione qua abundat in mulieribus fit causa corporalis generatioe de ipsa . et illa sit causa consequentium . per quod in ipsa sua benedictione iste benedictiones causali ter sunt incluse .

De benedictionibus datis populo a moyse . ca . 218 .

Equitur videre de benedictionibus quibus benedixit moyses israel precepta dñi seruati dicens deuter . xxvii . Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro . Benedictus fructus ventris tui et fructus terre tue fructus quoque iumentorum tuorum greges armentorum tuorum et caule ouium tuarum . Benedicta horrea tua et benedicta recessus tue . Benedictus eris ingredies et egrediens . Dabit dñs inimicos tuos : qui cofurgent aduersum te corruentes in conspectu tuo . Per viam viam venient contra te et per septem fugient a facie tua . Emittet dominus benedictioes

sup cellaria tua & super oia opa manuu
tuarum. Benedicetq; tibi in terra qua
acceperis. Suscitabit te dñs sibi in po
pulum scūm. sicut iurauit tibi. si custo
dieris mādata dñi dei tui. & ambulaue
ris in vijs eius. Uidebūq; omnes ter
rarum populi q; nomen dñi inuocatu;
sit super te. & timebunt te. Abūdaſ te
faciet dominus omnibus bonis fructu
yteri tui & fructu iumentorum tuorum;
fructu terre tue qua iurauit dominus
patribus tuis vt dar et tibi. Aperiet do
minus thesaurum suum optimum celū
vt pluuiam tribuat terre tue in tēpore
suo. benedicetq; cunctis operibus ma
nuum tuarum. & fenerabis gentibus
multis. & ipse a nullo senus accipies.
Cōstituet te dñs in caput & nō in caudā
& eris semper supra & nō subter. Et
sic ponūtur ibi decē et nouē bñdictōes

Prīa est grā cōtemplationis. & h est
Benedictus tu i ci. Scōda ē gratia ac
tionis & h est benedictus in agro. Uñ
glo. Benedictionem contemplatiue ac
tione. Tertia est puritas cōtemplati
onis; & hec ē fruc. v. t. Quarta ē vtil
operatio. & hec est bñ. f. ter. Quinta ē
in alijs fructificatio. & hec est triplex.
In laycis: in clericis: & religiosis. Pri
mum per iumenta. Scōm per armēta
Tertium per caulas omniū. Sexta est
virtutum frugalitas & h duplex. Vñ q̄
tum ad actū & h benedicta horrea tua
glo. virtutum custodia. Vel quantum
ad habitum. & hec ē. Benedicte relige
Unde glo. Bona voluntas queremāet
post opera. Scōtia ē felix consumatō
& hec duplex quātum ad operationē bo
ni. & hoc est. Benedictus ingrediens. &
quantum ad euas onem mali. & hec ē.
Benedictus egre. Uñ glo. Ingressus
in perceptione premiij. egrediēs ab hac
vita ad eternam. Octaua est victoria
temptationum. & hec est. Dabit domi
nus inimicis tuis. Nona est cū tempta
tōe prouentus; & hec est p vñā uā ve.

Decia est spiritalis resectio. Et hec
est duplex. De gratia cōtemplationis
vel contritionis. & hoc est. Emittet dñs
benedi. super cella. tua. & de labore sa
tisfactionis. & h est. Super omnia ope
ra manuum tuarum. Undecia est ce
lestium donorum; multiplicatio. & hec ē
Benedicet tibi in ter. quam acceperis
Unde glo. Gratia celestium; multiplica
tio donorum. Duodecia sanctorum; as
sociatio. & hec est. Suscitabit te domi
nus deus sibi in populum scūm. Tertia
decima ē hostibus timoris incussio. & h
est. Uidebunt oēs populi terrarum. &c.

Quartadecia est spūalium & tempo
ralium successio. & hec est. Abundare te
fa. dñs o. bo. Quintadecia est i sub
ditis proſpectio. & hec triplex vel in reli
giosis. & hec est. Fructus yteri tui. vel
in clericis. & hec est fructus iumentorum.
vel in laycis. & hec est fructus terre.

Sextadecia est abundantia diuine sa
piētie. & hec est. Aperiet domus th. s.
op. Decimaſeptia ē doctrine peminē
tia. & hec est celum plu. t. Deciaocta
ua ē bonorum operum frequētia & hec est.
Benedicetq; cun. o. m. t. Decianona
est dignitatis excellētia. & hec ē triplex
In dādo & nō accipiendo. & hoc est. Tu
fenerabis. g. m. In regēdo & nō subeēn
do. & hoc est. Cōstituet te in caput & nō
in cau. In exaltando & nō deprimendo
& hoc ē supra & nō subter. huius be
nedictionis sufficientia sumitur in hūc
modum. Benedictio ecclesie est vel q̄
tum ad cōtemplationem vel quātū
ad actionem. Si quantum ad actionē;
vel est ordinatum in bonum vel cōtra
malum. Si in bonum; vel in bonum me
riti. vel in bonum premiij. Si meriti.
hoc est vel in operibus vel in virtuti
bus. Si in opibus. vel in genere vel in
specie. Si in genere. vel est cōtempla
tio. & hoc est Benedictus in agro. Si
est in specie. vel ē i se vel in subditis.
Si in se: vel interiorius vel exteriorius.

Si est opus interius sic est benedictus f. v. tui. si est exterius. tunc est opus dicitur fructus terre. Si autem est opus in subditis. tunc vel in laicis et sic sunt iumenta. vel in clericis et sic sunt armenta. vel in religiosis et hec sunt caule ouium. Si autem est bonum meriti in virtutibus vel est in actu et hoc ibi. horrea. vel in habitu et sic sunt reliquie. Si autem est bonum premij. vel in bono vel in malo. Si in bono hoc est ingrediens. si in malo hoc est egrediens. Unde glo. De pñti vita ad eternam. Si autem est actiua cōtra malum. sic est eius temptatione. puentus. et hoc est dñs in. t. Si autem est benedictio pertinet ad cōtemplationē. hoc est quantum ad vitam vel quantum ad doctrinam. Si quantum ad vitam. vel in se vel in respectu aliorum. Si in se. vel est delectabile ut spirituale gaudium. et hoc est vel habendo vel in recipiendo. et hoc est cellaria tua. vel in agendo et hoc est opibus malis. Vel est utile ut multiplicatio bonorum. et hoc est benedicta terra tua. Vel est honestus. ut consortium bonorum. et hoc est. Susceperunt te deus in populum suum. Si autem sit respectu aliorum. hoc est vel respectu inimicorum vel amicorum. Si respectu inimicorum. tunc est opus dicitur videbunt te o. Si respectu amicorum vel in se vel in subditos. Si in se. hoc est abundare te factum. Si in subditis. hoc est vel in religiosis et hoc est fructus vteri tui. vel in clericis. et hoc est fructus iumentorum. vel in laicis hoc est fructus terre. Si autem est pertinens ad doctrinam vel est in cognoscendo et sic est. Apert tibi dñs the. vel est in docendo. et hoc est ut plures tribu. t. vel in agendo. et hoc est dupl. vel in se. et hoc est. Pñd. op. m. t. vel respectu aliorum et tunc est vel respectu dñorum vel doctorum. vel respectu prelatorum. De primo fenerabis. gē. mltis De secundo in cap. n. in caudā. De tertio super et non subter. q. s. erit magis et non discipulus. dñs et non seruus. platus et non subditus. Quam quia benedictiones iste cōueniant

beatissime virgi. facillimum est vidē. gratia; enim cōtemplationis in summo habet: quia perfecte diuinitatis et humanitatis sacramentum in via cognouit: perfectam in actum fuit. quia omnibus opibus meruit. benedictionem fructuum vteris habuit: quia primum in summo misericordie dei cor poralis et spiritualis fuit: fructificationem in aliis pre omnibus alijs habuit. quia misericordie virgini et omnium clericorum et religiosorum preeminentia extitit: ymo quia omnium bonorum misericordie fuit.

Item frugalitatem virtutis in summo habuit quia omnes virtutes vite per modum prae habuit.

Item benedicta fuit egrediens et egrediens: quia de hac vita sine dolore mortis migravit. et statim corpe et anima celum intravit.

Item temptationum victoria in summo habuit: quia nunquam in aliqua temptatione vel semel venialis cecidit: ibi tamen iussit septies in die cadit. Item per temptationes habuit puertum: quia humilior vel cautior surrexit. Sed quia adeo fortiter stetit: quod nec temptationis in peccato minimo cessit. Item summam refectiōem habuit spiritalē. ut super in materia de beatitudinibus et de fructibus manifestum fuit. Item celestium donorum multiplicationem in summo habuit: quia gratia plena fuit. Item sanctorum societatem in summo habuit: quia omnibus coniugatis actiuis et contemplatiuis cōformis simul omnium illorum proprietates in summo habuit. quia et angelicam et humanam vitam habuit. Unde in plenitudine sanctorum detentio mea. Item hostibus timoris unctione ipsa in summo habuit: quia terribilis fuit ut castrorum acies ordinata. Nec mirum. quia caput ipsius atque serpentis attraxit: et nos de maxilla eius extraxit. Item temporalium et spiritualium successio in ipsa in summo fuit: quae cōfidenter de se dicit. In me omnis gratia vite et veritatis in me omnis spes vite et virtutis. Item in filiis prosperatus in ipsa in summo fuit: quia deum genuit. et omnes creaturas recreabiliter recreauit. Item abundantiam diuine sapientie in summo habuit: quia nihil ignorauit. Item doctrinae preminētia in summo habuit. quia doctorum summa discipline dei fuit: et nobis omnia per verbum incarnati predicauit. Item bono

rum opes frequētiā hūit: que quolibet
ope meruit. Itē dignitatis excellētia;
i summo hūit: que mē dei: regina celie
regina misericordie extitit. Et sic p; q;
liter oēs benedictiōes iste in bñdictiōe
sup benēdictissimę virgis sunt pphēse.

De benedictionibus datis filiis israel a
moysē. p Ruben .cap. 219.

Quā hec videndū ē de benedictiōi
bus datis filiis israel a moysē: sic
in deuterio .33. sunt cōprehensē. At igī
ad Ruben. Uiuat Ruben et nō moriā
et sic paus i numero. Ubi quattuor dār
de Ruben. Prīmū q; uiuat p grām: et
hoc itelligit per illud qd dicitur uiuat.
Secūm q; nō moriā p peccatum: et hoc
ē non moriā. Tertiū q; pū sit i nūero
Quartū addit glo. q; sit maximus fide
Et sufficiētia huius bñdictiōis sumit
i hūc modū. Benedictio vel ē absolu
te vel respectiue. Si ē absolute: vel est
i bono vel a malo. Si i bono. sic ē. vi
uat gratia. Si a malo. sic est. nō mona
tur p culpā. Si respectiue: sic ē q; simi
lem i bono nō hēat. et hoc ē. sit paruus
in numero. Vel q; alios excellat. et sic ē
maximus in fide. hec at oia expressissi
me fuerūt i beatissima virgine: i qua oīs
gratia vite fuit. Itē que nunq; pecca
uit. Itē que nec prima; similē visa ē
nec habere sequē: que et fide et oībus
virtutibus omnes excellit.

De benedictione in le. cap. 220.

Equitur de benedictiōe iude. hec
est benedictio iude. Audi dñe vo
cem iude: et ad populū suū introduc eū.
manus eius pugnabit p eo. et adiutor
illius cōtra aduersarios eius erit. In
qua ē quattuor ponit. Prīmū est pre
cum exauditiō. Secūm ē ad pplm intro
ductiō. Tertiū ē sui ipsius defensio. Et
hoc est manus eius pugnabit pro eo.
Quartum est aliorum protectio. et hoc
est adiutor illius contra aduersarios

eius. huius benedictiōis sufficiētia su
mitur sic. Benedictio vel ē ad bonū: et
cōtra malū. Si ad bonū vel ē ad finē:
et hoc ē precū exauditiō. vel ē ipse finis
et sic ē ad pplm introductio. Si autē est
contra malū: vel sui: et sic ē sui ipsius dē
fensio. vel aliorū. et sic ē protectio. hec
aut oia fuerunt in beatissima virgine i
summo. in qua fuit exauditiō i summo.
Nā tertij regū 6o legitur ipsi dictū i p
sona bērsabee. Perte mater mi qd vis.
nō. n. phas est vt auerā faciem tuā.
Et i persona bēster ei dī. quarto. Et si
dimidium regni mei petieris ipetrabis
Nam et illam filius nihil negans hono
rat. Itē ad populū introductio ei cō
uenit i summo. Ipsa. n. et colūna nub
populū i terram pmissiōis introduct.
Itē sui ipsius defensio in ipsa i summo
fuit. que ab hoste nunq; lesa fuit. Itē
aliorum protectio in ipsa fuit. que nos
ab hoste ptegit auxilio. ab ira filij sus
fraus et eremio. Item sui ipsius de
fensio in ipsa fuit in summo. q; alios sic
defendit q; in ipsa nec pugnā aduersa
rius sumpsit vtpote i qua ipse hostis oī
no extinctus fuit. Sic ergo p; qualiter
beata virgo habuit benedictiōes in le.

De benedictione leui. ca. 221.

Equitur. Leui quoq; ait pfectio
tua a viro scō. que probasti i tem
ptatione et mē casti ad aquas cōtradic
tionis. Qui dixerit patri suo et mīi sue
nescio vos: et fratribus suis ignoro vos
et nescierunt filios suos hi custodierūt
eloquiā tuū et pactum tuū seruauerūt.
Judicia tua o iacob et legem tuā israel
ponent thymiana in furore tuo: et holo
caustum super altare tuū. Benedic do
mīe fortitudinē eius et opa manū illi
suscipe. percutite dorsa inimicorū eius et
qui edunt illum non cōasurgāt. In be
nedictione leui nouem ponuntur. Pri
mum est vite perfectio. ibi. Perfectio
tua. Secūm ē doctrine altitudo. ibi. Det
ibi. Tertium est xpi eductio et hoc est

a viro scō tuo. Quartū ē oīum abnegatio. & hec ē. Qui dixerit patri suo v'l matri sue &c. Quintū ē preceptorum & cō filiorū impletio. & hoc ē. Qui custodit eloquū tuum & pactū tuū seruauerūt. Sextum est pro alijs intercessio. & hoc est. Ponunt thymiana in furore tuo. Septimum est de passione gloriatio. & hoc est. Benedic domine fortitudinem eius. Octauum est remuneratio d' operibus. & hoc est. Opera manuum illius suscipe. Nonum est hostium destructio & hoc est. Percute dorsa inimicorū eius huius sufficientia sic sumitur. Benedictio vel ē pertinens ad meritum. vel ad premium. Si ad meritum. vel ē i' offendo. vel i' substantia. vel in efficientia. Si i' substantia. vel i' se. sic est perfectio vite. uel respectu aliorū. & sic ē altitudo doctrine. Si in efficientia. sic est christi eductio. si autem est meritum in operādo. vel est a malo. & sic est omnium abnegatio: vel est ad bonum. & sic est cō filiorū & preceptorum impletio q' sūt in vtroq; testamento. Si autem est in operando in alijs. sic est pro alijs intercessio. Si autem pertinet ad premium. v'l absolute vel respectiue. Si absolute. sic est de passione gloriatio. & d' actione remuneratio. Si respectiue. sic ē hostium destructio. Qual'r autē hec oīa fuerint in beata virgine. facile est videre. Ip'a enim fuit perfectissima i' vita. altissima in doctrina. que totam legem sciuit. xp̄s quoq; de suo vrero eduxit: qui ibi quadraginta ebdomadibus. sex diebus minus quieuit. Itēz oīa abnegauit. que perfectissimā paupertatē habuit vt sup̄ patuit. Item precepta & cōsilia i' summo & ex caritate in summo impleuit. Item pro alijs intercessio in ipsa i' summo fuit. que omnibus dominum placauit. & adhuc pro nob ipsi pectus & ubera ostendit. Item quia post filium suū mam passionem habuit. & summam h'z de passione gloriationem. Item quia

summas & nobilissimas actiones h'uit. summam habuit remunerationem.

Item quia sibi & omnibus nobis hostem vicit a quo nunquam victa fuit. sup̄renum de hoste triumphum reportauit. Et sic patet qualiter beatissima virgo habuit benedictionem leui.

De benedictione Beniamin. cap. 222.

Equitur de Beniamin. Ait igitur Beniamin amantissimus domini habitabit confidenter. in eo quasi i' thalamo tota die cōmorabitur. & inter humeros illius requiescet. In hac benedictione quattuor ponuntur. Primum est pre omnibus dilectio. Et hoc est. Beniamin amantissimus. Secundum est securā hitatio. & h' ē. hitabit cōfidenter. Tertius est diuina inhabitatio. & hoc ē. Quasi in thalamo tota die cōmorabitur. Quātum est in operibus illi' delectatō & hoc ē. Inter humeros illius requiescet huius benedictiōis. hec est sufficientia. Vel est in se. vel respectu dilecti. Si in se. vel in bono. & sic pre omnibus dilectio. v'l est a malo. & sic securā hitatō. Si respectu dilecti. vel est qui antz ad substantiā. & sic ē diuina inhabitatio. v'l q̄ tum ad actū. & sic est in operibus delectatio. hec oīa i' summo h'uit beata ego. q' sup̄ salutem & oīm pulchritudine; dilecta ē a dño. q' securissima hitat i' regali solio. i' q' hitauit diuinitas corporaliter n̄ tñ tota die. sed. ix. mensibus. que mulier prudentissima in o'ibus delectabat virum & filium suū. Et sic patet qualiter & benedictiōem Beniamin in summo habuit beatissima virgo.

De bñdictione Joseph. ca. 223.

Equit Joseph quoq; ait. De bñdictione dñi terza eius de pomis celi. & rore atq; abisso subiacente: de pomis fructuum solis atq; lune. de vñce

antiquorū montiū. de pomis colliū eter-
 norū: et de frugibus terre. et de plenitudi-
 ne eius benedictio illius. Qui appuit in
 rubo veniat super caput Ioseph. et super
 verticē nazarei inter fratres suos. Be-
 nedictio Ioseph in octo consistit. Primum
 ē diuine dulcedinis p̄gustatio: et hoc est
 de p̄ois celi et rore. Ros inq̄tū illūinat
 intellectum. Pomū inq̄tū reficit affe-
 ctum. Scdm ē in humanitate xp̄i delec-
 tatio. et hoc ē. Atq; abyssus subiācete.
 Tertiu in opibus christi refectio. et hoc
 de pomis fructuū solis. Quartū ē de
 gratijs ecclesie iucundatio. et hoc ē. Et
 lunc. Quintum est de gratijs et virtuti-
 bus antiquorū p̄m exultatio. et hoc est.
 de vertice antiquorū montiū. Sextum ē
 modernorū p̄fectorū cōgratulatio et hoc
 est. De pomis eternorū colliū. Septimū
 est de gloria ecclesie triūphātis exulta-
 tio: et hoc est. De frugibus terre et de ple-
 nitudine eius benedictio. Octauū ē glo-
 rie xp̄i. hoīs participatio. et hoc est. Be-
 nedictio illi⁹ qui apparuit in rubo. hui⁹
 bñd ctionis h̄ est sufficientia. Ul̄ ē per-
 tinens ad statū vie. vel ē p̄gustatio uel
 determinatio illorū quorū ē p̄gustatio. Si
 primomō. sic ē diuine bonitatis p̄gu-
 statio. Si s̄cō mō. tūc vel ē de capite: v̄l
 de mēbris. Si de capite. v̄l q̄tū ad sub-
 stantiam: et sic in humanitate xp̄i refec-
 tio. Si de mēbris. l̄ cōiter: sic est de gra-
 tijs ecclesie iucundatio. vel spālitez. et tē
 vel sunt antiqui. et sic est de virtutibus
 antiquorū exultatio. vel sunt moderni:
 et tūc ē p̄fectorū modernorū cōgratula-
 tio. Si aut̄ p̄tinet ad statū patrie. v̄l q̄-
 tum ad mēbrū: et sic ē de gl̄ia triūphā-
 tis ecclesie exultatio. vel q̄tū ad caput
 et sic ē gl̄ie xp̄i cōmunicatio. hec autē
 oīa hūit in summo b̄tā virgo. q̄ summa;
 diuine dulcedinis nō tū p̄gustatiōem.
 sed etiā cōmestione: que totū in se mā-
 na hūit: et summa in xp̄i humanitate di-
 lectionē: et delectatiōē: q̄ summa ad ip̄s
 habuit refectionē. q̄n ludebat corā illo

in orbe terrarū p̄ singulos dies. puer. 8.

Itē de p̄fectu ecclesie cōgratulatio
 nem. q̄ summā ad ip̄am habuit carita-
 tem. Item de patrū scitate exultatio
 nem a quibus duxit originē. et possede-
 rat p̄fectionē. Itē de p̄fectu modernorū
 cōgratulatiōem hūit. quibus oīb⁹
 p̄fectionis ipsa fuit magistra. et dur. et
 exemplū. Item de ecclesie triūphātis
 gloria summe gaudebat. v̄tpote illius
 imperatrix et regina. De gloria aut̄ xp̄i
 hoīs nō partem. sed totum hēbat. cu;
 quo vna in natura. familiaris in gr̄a. in
 gloria ipsū: et suā gloriā plusq̄ se et suā
 dilexit. Sic igitur constat māfeste. b̄tā
 sumam virginē oēs benedictiōes ioseph
 in summo habuisse.

De benedictione Gad. capitu. 209.

Equit de Gad. ait. Benedictus in
 latitudine Gad quasi leo regem
 cepitq; gladiū et verticem. et vidit prin-
 cipatum suū q̄ in parte sua doctor cēt
 repositus: qui fuit cū principibus popu-
 li sui: et fecit iusticias domini et iudiciū
 suū cū israel. Benedictio Gad sex cō-
 prehendit. Primum est regni dilatio.
 ibi benedictus in latitudine gad. Scd⁹
 est p̄ fortitudinem requietio. ibi q̄si leo
 requieuit. Tertiu est hostium subiectio
 ibi: Lepitq; brachiū. Quartū est impij
 adeptio. ibi. et verticem. Quintū ē sui
 principatus cognitio. ibi. Et vidit p̄ci-
 patum suū. Sextū est doctoris apud
 ipsum repositio. ibi. q̄ in parte sua do-
 ctor esset repositus. hec est aut̄ huius
 benedictionis sufficientia. Benedictio
 vel est ad primū: vel ad seipsum: vel
 ad deū. Si ad primum sic est regni di-
 latatio. Si ad se ipsum: vel a malo: v̄l
 ad bonum. Si a malo. vel intus et sic ē
 requietio. vel extra et sic est hostium su-
 biectio. Si ad bonū. vel in b̄ndo et sic
 est imperij adeptio. vel in cognoscēdo
 et sic sui ē principatus cognitio. Si au-
 tem ad deum sic est doctoris apud se

repositio. hec quoq; in summo habuit beatissima virgo: regni dilatatione. qz a solis ortu et occasu beatam ipsam dicet oēs generationes que ē regina celi et mūdi. et angelorū. et hominū. In se requietione habuit in summo. quia in ipsa fuit somitis extinctio. hostiū etiam subiectione habuit in summo: ut iam plures supra patuit. Item sumam imperij adeptione habuit. q̄ super omnes choros angelorū regina angelorū et imperatrix misericordie exaltata fuit. Item sui principatus cognitione habuit in summo: quia super oēs choros angelorū et puras creaturas. diuinā operationē in se. et gloriam plenius cognoscit. Unde p̄fidenter dicit. In me omnis gratia vite et virtutis. Itē doctoris depositio apud ipsam fuit in summo. qz ille magistro optimus nouem mēsis repositus requieuit in eius utero. Et sic p̄ qualiter beatissima uirgo habuit b̄ndictiones gradū in summo.

De benedictione dan. ca. 225.

Equit. Dan quoq; ait. Et dan catul? leonis fuit largiter de basan. Benedictio dan tria complectitur. Primum ē humilitas. ibi. Catulus. Scdm fortitudo. ibi. leonis. Tertium est largitas. ibi. fuit. Et hec ē eorum sufficiētia. Benedictio vel ē cordis. vel operis. Si cordis. sic est humilitas cordis. Si operis. duplex. vel in se. sic ē fortitudo operis. vel in alijs. sic ē largitas muneris. hec autē omnia in summo habuit beatissima uirgo. que ultra omnem creaturam humilima sup omnes ē exaltata. Item mulier fortissima que uicit mundū. deum. dyabolū. Item largissima. que deo dedit mundū. et homini regnū celorum. et ipsum deum.

De b̄ndictione Neptalim. ca. 225.

Equitur. Et neptalim dixit. Neptalim abundantia perfruetur. et pleni erit de benedictionibus dñi. Ma

re et meridiem possidebit. Benedictio Neptalim quatuor cōprehendit. Primum ē abundantia donorum sp̄rialium. ibi. abundantia p̄fruetur. Secundū ē plenitudo bonorum celestium. et hoc ē. plenus erit benedictionibus dñi. Tertium ē peccatorū cōuersio. et hoc ē. mare. Quartū ē iustorum cōseruatio. et hoc ē. Meridiem possidebit. Sufficiētia horū ē. B̄ndictio vel ē in se vel in alijs. Si in se vel ē benedictio quantū ad statum gr̄e. et sic ē abundantia donorum sp̄rialium. vel quantū ad statum glorie et sic ē plenitudo bonorum celestium. Si autē est benedictio respectu aliorū. illi vel sunt mali. sic est peccatorū cōuersio. vel boni sic ē iustorum cōseruatio. hec autē oīa in summo habuit beatissima uirgo. que et gr̄a plena fuit. et sup omnes gloriosa. Itē peccatorum reconciliatrix et mediatrix. Itē omnium peccatorū saluatric. et iustorum p̄seruatric. Et sic quoq; habuit benedictissimā benedictionē Neptalim.

De benedictione Aser. ca. 226.

Equitur Aser quoq; ait. Benedictus in filijs Aser. sit placens fratribus suis. tingat in oleo pedem suū. seruū et es calciamentū eius. sicut dies iuuentutis ita et senectus tua. Benedictio Aser sex cōprehendit. Primum est filiorū multiplicatio. et hoc ē. Benedictus in filijs Aser. Scdm ē fratrum dilectio. ibi. Sit placens fratribus suis. Tertium est misericordie abundantia. et hoc ē. tingat in oleo pedē suū. Quartū ē incorruptibilis patiētia. et hoc ē. seruū. Quintū ē sonora doctrina. et hoc ē. Es calciamentum eius. Sextū ē in bono cōtinuatio p̄seuerantie. et hoc ē. Sicut dies iuuentutis tue. Sufficiētia horū hec est. Ut est benedictio respectu aliorū. vel in se. Si respectu aliorū vel respectu inferiorum. et sic est filiorū multiplicatio. vel ad pares et sic fratrum dilectio. vel ad superiores. s. dñi et sic abundantia misericordie

p quod ē quedā imitatio dei. Juxta illō
Luc. 6. Estote ergo misericordes sicut ⁊
p̄r v̄r misericors est. Si in se. vel a malo
sic ē patientia. vel ad bonū: ⁊ hoc vel ē
respectuū. ⁊ sic est doctrina. vel abso
lutum. ⁊ sic ē perseverantia. hec autē
omnia manifestissime hūit btissima viz
go que omniū bonorū m̄r est: que est ple
na caritate ad deū. ⁊ dilectōe ad proxi
mū. Regina misericordie est. Sūmā quo
q; patientiā: ⁊ doctrinā. ⁊ perseveranti
am hūit: ut superius manifestū est i ma
teria de virtutibus.

De bñ dictōe oīum simul. 227.

Ost hec sequit̄ benedictio oīum si
mul. Non est deus alius ut deus
rectissim⁹: ascensor celi auxiliator tu⁹.
magnificētia eius discursūt nubes. ha
bitaculū eius sursum: ⁊ subter brachia
tua sempiterna: eiciet a facie tua inimi
cū. Dicetq; Contere. habitabit israel cō
fidenter. ⁊ solus oculus Jacob in terra
frumētī ⁊ vini: celiq; calligabūt rore.
Beatus es tu israel. Quis similis tui
popule qui saluaris? In dño scutū auxi
lij tui. ⁊ gladius glorie tue. deus tuus.
Negabūt te inimici tui. ⁊ tu corū colla
calcabis. Ista bñdictio nouem cōprehē
dit. Prīmū est veri dei cognitio. ⁊ hoc
est. Ascensor celi auxiliator tuus. Et
hec auxiliatio ē quadruplex. Secūdu;
est ap̄lis spiritū sanctū in terrā mittē
do ⁊ hoc est magnificētia eius discurs
runt nubes. Item ipse pro nobis p̄rem
in celis interpellando. ⁊ hoc est. bitacu
lum eius sursum. Unde glo. Corpus a
mortuis suscitauit. ⁊ in dextera p̄ris
collocauit. Item grām preuentem
⁊ cooperantem porrigendo. ⁊ hoc est.
Subter brachia tua sempiterna. Item
hostem impediēte; repellendo. ⁊ hoc
est. Eiciet a fa. tua inimicū dicetq;. Cō
tere. hoc ē ergo quadruplex auxiliū
Tertiū est timoris mali oblatio. ⁊ hoc
est habitabit i israel cōfidenter. Quar

tū est saturitatis boni possessio. ⁊ hoc
est. Solus oculus iacob i terra frumē
ti ⁊ vini. Quintū ē perfecta dei cogni
tio p̄ speciem. ⁊ hoc est. Celiq; calliga
bunt rore. Unde glo. pro subtili ⁊ leui
sima dei cognitione. Sextū est summe
beatitudinis comprehensio. ⁊ hoc ē. Bea
tus es tu israel. Septimū ē omnibus
creaturis p̄latio. ⁊ hoc ē. Quis similis
tui popule q saluaris i dño? Octauū est
diuina auxiliatio. ⁊ hoc ē. In dño scu
tum auxiliij tui. Et hec auxiliatio est du
plex. vna nos iuuando cōtra malū. sic
ē scutū auxiliij tui. vel ad bonū operan
dū. ⁊ sic ē. gladius glorie tue deus tu⁹
Nonum ē hostiū subiectio. ⁊ hoc est du
plex. vna q nos puniendo mō. faciunt
nobis coronas in futuro. ⁊ hoc ē. Ne
gabūt te inimici tui. Glo. In p̄senti vita.
Alia subiectio ē. quia de corū pena no
bis in futuro erit exultatio. ⁊ hoc est.
tu corū colla calcabis. Sufficiētia hu
ius benedictōis est. Bñdictio vel ē p
tinens ad statum vie. vel ad statū p̄rie
Ad statū vie tuos si tū necessaria. Unū
est verū deum agnoscere. ⁊ hoc est p̄i
mū. Secūdu est auxiliū quo possim⁹
ad ipsum ad eternā beatitudinem ascē
dere. ⁊ hoc est fm. Si autē p̄tinet ad sta
tū p̄rie. vel quantū ad substantiale p̄mi
um: vel quantū ad accidentale. Si sub
stantiale. vel in se. vel i cōparatione ad
cām efficientē. Si i se. vel a malo. ⁊ sic
est timoris oblatio. v̄l in bono. ⁊ hoc v̄l
in se. vel respectiue. Si i se. v̄l quantū
ad p̄mū concupiscibilis ⁊ sic est saturi
tatis possessio. vel p̄mū rationalis. ⁊
sic est p̄fecta dei cognitio. vel p̄mū ira
scibilis. ⁊ sic ē beatitudinis comprehen
sio. Si autē est bonū respectu aliorū. sic ē
creaturis p̄latio. Si autē sit in compara
tione ad cām efficientē. sic est diuina
auxiliatio. Si autē p̄tinet ad p̄mū acci
dentale. sic est hostiū subiectio. in qua
duplex habemus gaudium. s. de n̄ra in
presenti passione. ⁊ illoꝝ in condemna

tionem. hec autem omnia beatissima uirgo possedit in summo. Ipsa enim super omnem creaturam deum cognoscit. Item ipsa nobilissimo auxilio utpote deliciis affluens inuixit super dilectam corpore et anima ascendit. Item ipsa inuincibilis timoris mali sub umbra dilecti quiescit. Item ipsa a torrente voluptatis super omnia inebriata fuit. Item perfectissima et humanitatis et eternitatis christi cognitionem habuit in summo. Item supremam post deum benedictionem apprehendit. Item super omnes puras creaturas et ordines utpote superior exaltata fuit. Item diuinum auxilium super omnes habuit. cum quo maxima et excellentissima opera fecit. Item inuincibilis non tantum in celo sed etiam in terra sub pedibus calcavit. Sic ergo patet qualiter beatissima uirgo benedictiones singulorum singulariter. et vniuersaliter singulas et vniuersas posedit in summo.

De hoc. Benedictus fructus ventris tui. ca. 22.

Equit de eo quod addit Elisabeth

Et benedictus fructus ventris tui.

De quo prius queritur quare inter illud et precedens intercedat copulatio. cum tamen in predictis nulla sit posita copulatio.

Item cum ista saluatio sit in textu euangelij et ad euangelium nihil sit licitum de mihi vel apponi. ut prohibere sub anathemate in fine apocalypsis. et etiam in deuteronomio. quare ergo ecclesia hoc apponit. Item aut apponendum fuit. aut non. Si fuit. ergo angelus obmisit qui non apposuit. Si autem non apponendum fuit. ergo ecclesia male apposuit. Item Elisabeth licet illud apposuerit non tamen illi coniunxit. ergo quare ecclesia coniungit. Item quare ecclesia mutauit verba angeli. dicendo iter mulieres. cum angelus dixerit in mulieribus. Item cum deus trinitas sit hic mittens et saluans. et uirgo benedictissima sit saluata. hoc

quod est benedictus fructus ventris tui non videtur pertinere ad salutantem nec ad personam salutaram. ergo ponitur superflue.

Item Bernardus dicit. Non ideo ille benedictus quia tu benedicta. Sed quia ille benedictus ideo tu benedicta. Cum ergo causa naturaliter precedat effectum. debuisse sic ordinasse. Benedictus fructus ventris tui. et benedicta tu in mulieribus.

Quid importet hec benedictio. Benedictus fructus ventris tui. 22.

Ostendit hec queritur quid importet si quando hoc quod est. benedictus fructus ventris tui. et in quo differat ab alijs in saluatione promissis. Videtur enim includi in eo quod est gratia plena. sicut consequens clauditur in antecedenti. Si enim gratia plena fuit. ergo fructus ventris eius benedictus fuit. Item videtur includi in eo quod est benedicta tu in mulieribus. Causa enim intelligitur in suo effectu. est. non benedicta in mulieribus. quia benedictus fructus ventris produxit.

Item videtur male apponi quia quasi angelus saluationem dixit tunc dominus adhuc fructus ventris eius non fuit. ergo ecclesia hoc male annectit. Item cum maior sit laus spiritualis quam generalis. et magis sit spirituale filius quam fructus. omnis enim filius est fructus. et non e converso. debuisset dixisse filius ventris tui et non fructus. Item cum non tantum de ventre sed de toto corpore facta fuerit formatio. debuisset dixisse filius corporis tui. Item cum filius non sit filius unius corporis. vel tamen ante sed coniuncti debuisset dixisse filius tuus. ratiocinando coniunctum sine primum determinat. Item quare videtur benedictio ista qua dicitur fructus ventris tui sit eiusdem rationis cum illa de qua dictum est benedicta tu in mulieribus. Et videtur quod sic. quia una est causa alterius. ergo oportet quod hoc sit secundum vniocationem. Albedo enim vniuerse est causa albedinis in pariete. Sed propter hoc est quod benedictio illa de qua dicitur benedicta tu in mulieribus non dicitur benedictio per exclusionem

maledictio. Ista autem benedictio. benedictus fructus ventris tui nunquam fuit maledictibilis. ergo non potest dici benedictus per exclusionem maledictionis. ergo oportet quod secundum aliam rationem. Item benedictissima dicitur benedicta in mulieribus propter fecunditatem. Sed fructus ventris benedictus non propter huiusmodi fecunditatem. ergo non habuit huiusmodi sed alteri modi benedictionem. ergo non sumitur utrobique secundum eandem rationem. Item benedictissima dicitur benedicta. et determinat respectu cuius quod in mulieribus. quare ergo non similiter dicitur fructus ventris benedictus cum de terminatio respectu cui sit benedictus. Item si dicatur quod absolute dicitur benedictus. quia est benedictus super omnia et in omnibus. secundum hoc quoque benedictissima non deberet dici tamen benedicta in mulieribus. cum sua benedictio se extendat in plures. et sic deberet dici benedicta in creaturis omnibus. et non tantum in mulieribus.

Utrum contineat in se benedictiones omnium. ca. 230.

Ostendit hoc querit utrum benedictio fructus contineat in se benedictiones omnium. et maxime si habeat benedictiones omnium in se que sunt in benedictionibus matris sue comprehensae. Et videtur pro quod non. Dominus enim non habuit benedictiones coniugatorum quibus dictum est. Crescite et multiplicamini et replete terram. Dominus enim huiusmodi multiplicatio non corporalem non habuit: nec generatione terram repluit. Item luce. 1. Et erit gaudium tibi et exultatio. glo. Monentur parentes non minus gratias agere pro ortu secundum filios. quam pro matris. Non enim parvum munus est de dare liberos. propagatores generis. successores heredes. Jacob in generatione. xij. filiorum gaudet. Abrahe filius dicitur. et zacharias exaudietur. Divinum igitur nomen est fecunditas

parentis. Agant igitur patres gratias. quia genuerunt. filii quia generati. matres quia honorantur propter coniugii stipendia militie sue filii sunt. Dominus autem illud munus: illud premium. illud stipendium non habuit. quia corporaliter non genuit. ergo non omne bonum vel omnium benedictionem. benedictus fructus in se possedit. Item benedictus fructus ventris tui benedictum fructum ventris non habuit: quia nullum fructum ventris habuit ergo aliqua benedictione caruit. Item luce. 10. Maria optimam partem elegit. Bona pars est coniugatorum. melior viduarum: optima virginum. Sed dominus non habuit bonum coniugatorum nec viduarum. ergo nec habuit benedictiones omnium. Item Aug. dicit quod celibatus Iohannis non profertur coniugio Abrahe. ergo utrumque bonum. ergo ambo similes melius bonum. Sed dominus Iesus christus habuit tantum alterum. ergo non habuit omne bonum creatum. Item in semina est gratia quod est virgo et mater. ergo in viro debet esse gratia quod esset virgo et pater: sed hoc quoque non habuit. Item bonum est esse virginem: bonum est esse matrem. ergo utrumque esse simile est melius. Item dominus est mater carnalis et est mater spiritualis. filius autem eius est tamen pater spiritualis et non carnalis. ergo ipsa habet plus. Item bonum est esse pater carnalem. bonum est esse pater spiritalem. ergo utrumque est melius esse. Item ipse non est pater dei. ergo ipse non habet totum bonum quod habet mater. Item quod de singulis privilegiis suis aliter a filio excellat in illis. Contra predicta obicitur in hoc modo. Quicquid est boni in creaturis est in homine. Sed quicquid boni fuit in homine. fuit in domino Iesu christo. ergo quicquid fuit boni in creaturis fuit in christo. Item superiores habent proprietates inferiores cum excellentia. Item ps. Unxit te deus prepotentiibus tuis. Item Speciosus forma presens filiis hominum. Item Damascenus. Assumpsit primitias nostre masse. Item Ios. 2. Non ad mensuram dat deus spiritum. ergo ipse

non hūit spm̄ ad mensurā. Itē Jo .
p̄. De plenitudine eius oēs accepimus.

Itē ro. xi. Ex ipso et p̄ ipsum: et in ipso
sunt oīa. Itē deus est quo melius co
gitari nō pōt. Itē; Damascen⁹. Siue
enī fm̄ bonitatē: siue fm̄ virtutē: siue
fm̄ sapientiā: siue fm̄ tēpus: siue scdm̄
locum deficiat a p̄fectione: deus nō ē.
ergo quicqd̄ boni ē in creaturis est et i
ipso q̄ est deus. Itē. Jac. p̄. Qd̄ datū
optimum et oē donum p̄fectum desursū
ē descendens a patre luminum. Itē;
q̄ in oībus p̄uilegijs ipsam excedit p̄.

Primū fuit q̄ ipsa nō q̄ peccauit. nec
ipse i peccato cōceptus fuit. Secūdu
fuit q̄ ipsa peccare nō potuit. Tertiū
fuit q̄ ipsa in omni actu libert̄ arbitrij
meruit. ipse aut̄ oī bono in ipsa cōcepti
one dignus fuit: et postea quolibz̄ actu
nobis meruit. Quartū fuit puritas i
summo. Sed ipsa puritatē receptiuaz̄:
ipse aut̄ datiuā habuit: et ipsa pura i
summo ad modū aeris: ipse aut̄ ad modum
solis. Quintum fuit q̄ ipsa fuit virgo
virginum: ipse aut̄ virgo filius virginis.
Et plus ē eē virginem virginis filium.
q̄ virginem matrē virginum. Sextū
fuit q̄ erat mater virgo p̄ generatiōz̄.
ipse vero fuit virgo pater p̄ creatiōē.
et nobilior est creatiō q̄ generatiō: et ac
tus creatoris q̄ actus creature. Septi
mū ē q̄ ipsa ē mater oīum: ipse aut̄ est
pater oīum. manus aut̄ est esse patrē q̄
matrem. Item ipse genuit verbo: illa
aut̄ facta: et plus est et p̄ime generat̄ i
similius gñi are ēbo q̄ scō. Octauū
q̄ ipsa nullius habuit ignorantia: ipse
aut̄ oīum scientia. Nonū q̄ ipsa fuit
fella maris: ipse aut̄ lax mundi. De
cimū ē q̄ ipsa est porta celi. ipse aut̄
hostiū: in quo est porta. Undecimū
q̄ ipsa habuit cōmunicatiōem passiōis
p̄ cōpassiōē: ipse aut̄ ipsam passiōē.

Duodecimū q̄ ipsa super oēs choros
angelorum est exaltata. ipse aut̄ habet
nomen quod est saper omne nomen.

Tertiumdecimū est q̄ ipsa ē regina
misericordie: ipse aut̄ ē p̄r̄ miser̄. ōdia
rum et rex glorie. Ad plenariam intel
ligentiā p̄dcōz̄ querit̄ de sufficiētia eoz̄:
et de d̄ra eoz̄ q̄ ponūt̄ i ista salutarē
Et primo q̄rit̄ de nūero dictiōnū quat̄
m̄ hēat decē verba et n̄ plura l̄ paucio
ra. Itē q̄r̄ t̄m̄ quattuor s̄nie ponāt̄ i
ipsa. Itē q̄r̄ s̄nie ita sibi succedūt̄ pro
gressiue: ita q̄ prima hēat vnā dictiōz̄.
Secūda duas. Tertia tres. Quarta quatuor.

Itē fm̄ additiōē elisabet̄ quīqz̄ sūt
s̄nie: et quita h̄z̄ quīqz̄ dictiōes. Item
qd̄ significet hoc q̄ hic ponit̄ denariū
q̄ ē numerus singularis ex oī pte singu
laris a base i cōi. Itē s̄l̄r. xv. S; tūc
o; quinqz̄ poni p̄ base. Ad hec obiec
ta primo soluētes dicimus q̄ sufficiē
tia salutationū sumitur i hoc modo.

In ista salutiōe annūciat̄ beatissimē
virginis p̄fectissimā b̄titudō: et p̄ ipsa;
et in ipsa toti generi humano. Perfectiō
aut̄ b̄titudinis vel q̄tum ad substantiā.
vel q̄tum ad cām: vel q̄tum ad efficiē
tiam. Si quātum ad substantiā. vel ē a
malo: et sic ē. Aue. vel est ad bonum. et
sic ē gratia plena. Si q̄tum ad causā.
sic ē. Dñs tecū. Si q̄tum ad efficiētiā:
vel est imediata: sic est. B̄ndicta tu in
mulieribus. vel mediata. sic ē. B̄ndic
tus fructus ventris tui. Ad aliud d̄r̄
q̄ p̄ decē verba significat̄ decalogi imple
tio. In quattuor s̄nijs significat̄ i quattuor
euāgelij cōsiliōz̄ sup̄additiō. et per hec
duo sit nobis p̄fecte salutis annūciatio.

Item decē verba i quattuor s̄nijs. B
ē lex i quattuor euāgelij. Itē gradua
lis p̄gressio significat̄ q̄ in via n̄ ē p̄scā
legis impletio: sed t̄m̄ initiatio. Item
denari⁹ triāgularis significat̄ legis mo
bilitatem. quaternarius aut̄ euāgelij
eternitatem: et vterqz̄ ē numerus im̄per
fectus. Sed decē in duobus. Quattuor
in vno. qz̄ euāgelij quidē h̄z̄ p̄fectiōē
vie: sed nō patrie: et ita vnū sibi deest.
Sed denarius legis deficit in duobus.

quia nec h; pfectionē vie: nec patrie:

Item quattuor cū oībus suis pribus facit denariū: et lex materialr tota ē in euāgelio. Itē denarius ē numer' triā gularis: qz quattuor tendit in cōsumit. qz per firmitatē legis et euāgelij recte impleti puenitur ad vntū. de quo dicit. i ps. Unā petij a domino. Itē fm ad dicitēz; Elisabeth denarius dictionuz; significat decalogū: quaternari' sūiari' significat euāgelij. additio elisabeth do ctrinam apłoz. Et hec oīa figurāt i salutatione bñssime vir gūis dñit' mis sa. In ipsa. n. fuit legis et euāgelij imple tio. et ipsa est vtriusq; expositio. p ipsa; vniū cum altero est coniunctio. Item vniū in alterum reductio. Item per ipsam virtutum consumatio. Item p ipsam sanctitatis pgressio. Item ad deum ascensio. Nobis aut per legem et ipsam. noue et eterne salutatiōis annū ciatio: et in salutem ipsam productio.

his visis: videndum est ad ea que d benedictione fructus sunt obiecta. No tandum ergo q de benedictōe illa pos sanus loqui secundum tres vias. Prio quātum ad significatiōez; Secūdo qūti ad suppositiōem. Tercio qūti ad sbām. Quātū ad significatiōez; vtrū. s. bene dictio hēat vnam significatiōez; vel plu res. et si plures. scdm quā hic sumatur: et si oīs qūo ratio omnis benedictiōis saluet in ista benedictione. Quātū ad suppositionem: vt si benedictio ē cōmu ne ad plura p qua sumatur hic: et vtrū pro omnibus suis suppositis. Itē quātum ad suam substantiā ex quibus et qū tum integret ista benedictio quattuor h; significata: quoz omniū rō saluatur in ista benedictione. Est. n. bñdictō ma ledicti euacuatio: et ē benedictō oīs bo ni possessio: et ē benedictō secunditatis superexaltatō: et est benedictio congra tulantiū collaudatio. et quel; istaz tri plex est. Est. n. triplicis maledicti euacuatio. Incidit. n. homo per peccatum

triplex maledictū. Primus ē punitio so mitis. Secūdū ē labor inueniēde veri tatis. Tertiū ē necessitas incineratiōis. Primū intelligit p hoc. Cum operatus fueris terram: germinabit tibi spinas. Scdōz p illd qd dicitur. In sudore vult' tui vesceris pane tuo. Tertiū per illd. Lūis es et i cinerē reuerteris. Istius triplicis maledicti euacuatio fuit i isto fructu. Benedictio primi. qz puncturā somitis nō habuit. Scdō qz oīa scuit. Tertiū qz corruptiōem nō vidit. Se cūda significatio fuit oīs boni possessio et hec triplex fuit. habuit. n. bonitatem humāe nē i summo. Itē bonitatem di uine nē i summo. Itē bonitatē hūit q est ex cōiunctōe vtriusq; et sic oē bonū possedit in summo. Tercia significatio fuit fecūditatis superexaltatio: et h quo qz triplex. Fuit. n. pater p creatione; i esse nature. p recreatiōez; i esse grē. pēz glorificatiōem in esse glorie. Quarta fu it significatio gratulatiū collaudatō. et hec triplex angeloz. et hoīuz. et corpora lium. Oīs hi benedicūt ipsam q genuit angeloz restauratōē. hoīuz redempto rem. corporaliū renouatōem. Quan tūz ad suppositiōez; benedictio ista tria h; appellata. et p oībus illis redditur locutio vera. Est. n. iste fructus benedi ctus benedictione nature. benedictione gratie. benedictione glorie. et quodlib; istoz triplex. Bñdictio nē triplex. ha buit. n. benedictum corpus. bñdictam aīaz. bñdictam diuinitatem. Corpus bñ dictū fuit tripliciter i materia. i forma in armonia. qz tēpatissimū. Pulcrū ē fuit tripliciter. In congruentia qūitatis. In elegātia dispositiōis. In venustate coloris. et sic in statura. in figura. in colore. Anima fuit benedcā tripliciter i se et i cōparatōe. In se dupliciter. a malo. in bono. A malo tripliciter. a pec cato. a fomite. ab ignorantia. In bono tripliciter. Oīum naturaz. naturali cō ditione. virtutum politicaz pfectiōe.

suprema naturali dei dilectione. Itēz
i cōpātiōe bñdctā fuit dupl'r. s. ad deū .
z ad corp⁹. Ad deū summa ymagine z
similitudine. ad corp⁹ sine cōtrarietate
Item bñdctā hñt diuinitatē. z hoc tri
pliciter. Bñdctāz i seipsa. bñdctāz i ope
ribus suis. bñdctāz i donis suis. Itē
habuit benedictōez grē. z hec quoqz
fuit triplex. In creatā cū pfe. creatam
cū mife. cōiunctā pter vtrunqz. Item
cū pfe triplicē hñt grām a pfe. q. est
deus. q. dei filius. i. q. spirator spiritus
sci. Cum mife quoqz triplicē hñt grāz .
Unam q. oēm grāz hñt. Scdm q. oēs
dedit. Tertiā q. dedit vltra id qd hñt.
Dedit. n. grām. virtutē. z remissionem
peccatorū quā nō hñt. Un spūs helye i
heliseo dupliciter fuit. Itēz ex cōiuncti
one pter vtrūqz triplicē grām habuit .
Unā q. filius plurius fuit. Scdm q. re
demptor hoīum fuit. Tertiū q. beatiu
do oīūz erit. Et quodlibet istorū triplex
qd filius plurius fuit. ex hoc sequit tri
plex grā. Mater habuit patres z mifez
sed non deū. pater suus nec habuit pa
trem. nec matrē. nec deū. nec homie; .
Ipse autēz habuit patrem z matrem z
deū z hoīem. Item q. redemptor ex
hoc hñt tria. q. spons⁹ aīarū. sacer dos
fidelium. iudex viuorū z mortuorum .
Item q. bñtudo oīum. Ex hoc ēt ha
buit tria. q. ē bñtudo angeloz. hoīum.
z corpalium. Itē benedictōez glorie si
mil'r hñt triplices. hñt. n. gloriā ppe
benforis. sbāz redēptoris. gloriā creato
ris. Et quelibet istaz triplex. Cōprehē
soris summiā aureolā. sup oēs aureolas
i summo. accidētia premia i summo.
Item hō est primo viator z nō cōphē
sor. postea cōprehensor z non viator.
Ipse autem comprehensor aliquando.
aliquando viator. z simul viator z
comprehensor. Item viatorū ductor.
comprehensor coronator. viatorum z
comprehensorum adiutor. Itē glo
ria redemptoris triplex. Quia hoīum

liberator. demonum supator. nē exalta
tor. Item gloria creatoris triplex. Mi
sericordia i sanctis. Iusticia in damna
tis. gloriosus in seipso. Item habuit
gloriam creatoris. iustificantis. gloriifi
cantis. Si autem consideret ista be
nedictio q̄tum ad ptes integrales. tunc
est benedictio vel quātū ad cām. vel q̄
tum ad p̄ceptū. iste benedictus fruct⁹
triplicem hñt originem. Bñdctam tri
nitatem per creationēz. Bñdctam ma
trem per natiuitatem. Bñdctū patres
per generationē. Quātū ad essentiā bñ
dictus fuit tripliciter scdm bernardū .
Odoze. sapore. spē. Odoz iplens cogno
scimū inq̄tū verū. Sapore reficēs af
fectiū inq̄tū bonū. Spē bñficans cō
prehensiuam inq̄tū summiū fuit arduū
Addamus z nos odorē. saporē speciei .
valorem. Valet. n. in medicamentū cō
tra oē malū. In cibum hñtem omne
delectatū. z i p̄tū comparans omne
bonū. Itē q̄tū ad efficientiā. z q̄tum
ad passiūā. z actiūā tripl'r. Qz benedic
nos i esse nē. grē. z glie. Un ps. Bñdi
cat nos deus de⁹ nŕ z bñdicat nos de⁹
Item benedic nos benedictione tempo
rali: spiritali: celesti: Passiua qz nos
benedicim⁹ ipūz corde. Unde ps. Bene
dic anima mea dñm z omnia que itra
me sunt. Item benedicimus ipsum ore
Unde ps. Benedicaz dñz i omni tēpō
semp laus eius i ore meo. Itē benedict
mus ipsum ope. Unde ps. Benedicaz
dñm in vita mea. his vñs rñdemus
ad obiecta. Qd ergo q̄r de copulatōe
dicim⁹ q. hic ponit copulatō. q. cōtinet
alterius finē z alteri inceptionē. ad an
gelicā salutatōez. z ad psonā filij perti
nentem: z etiam ut noter inter benedi
ctionem filij z matris aliquam esse di
lectionem: quāvis tñ scdm allegoriam
ad alia; pertineant rōem. Ipsa enī est
benedictā ppter bñdictionē fruct⁹. vñ
sua bñdictio descēdit a bñdictionē filij.
Itē nō āgel⁹ addidit qz nūdū fruct⁹

eius ventris fuit . sed ipsum quasi pro
missu in hoc qd dixit benedicta tu i mu
lieribus fructu cōprehendit . Ecclie au
tem exhibitu z maxime vginis beatissi
me cōmendatū . i ipsius salutatione ap
posuit . Ordo pz ex sufficiētia . Item q
re nō dixit filius : filius nāqz ē ad spūa
lem z carnalē generationem . fructus
aut plus determinat carnalem genera
tionem . z maxime cū hac determinatō
ne ventris . qui est locus generationis
carnalis ppter qd etiā nō dixit . corpo
ris sed ventris . ut vitas generationis
plus exprimeret . z falsitas heretica pl
sopiretur . Item quare nō determina
uit respectu cuius esset bñdictus . Dici
mus q fm omnē significatiōē . z scōz
omnem suppositionē . z fm omnē pte .
z omni modo . z in oībus bñdictus fu
it . eius benedictio p nihil specificu ; co
artari potuit . Benedictio quoqz beatif
sime virginis p hoc qd dicit in mulieri
bus . nō restringit sed cā z origo omnis
benedictōis monstrat . Concedimus
et ā q dñs ih̄s xps hūit omnes digni
tates sue mris . vel in se vel in equipo
lenti excellentissimo cōgruenti . hūit eti
am bonū cōiugale qz sponsus fuit vniū
salis ecclie . Item vgo fuit et p quia
verbo veritatis generavit . z ex aqua
z spū ex mīe ecclia omnes regenera
uit . Item sicut ipsa est mī dei . ita z
ipse est fili⁹ dei . z plus est esse filiū dei
q mīem dei . Item plus est esse filiū vgi
nis q esse uirginem vginum . qz si ipse
esset vgo vginū sequeretur q ipsa mī sua
nō esset vgo . Item plus ē esse benedi
ctum fructū ventris q ē bñdictā i mu
lieribus . Cōcedim⁹ etiā q a filio suo
in omnib⁹ p̄uilegijs suis excellit . nec
i hoc laus mris suis diminuit . sed exal
tat in eo q nō tñ genuit filiū sibi equa
lem sed i infinitū meliorē . qd etiam ex
hac pte quodāmo infinitat matris bōi
tatem . Ois enī arbor ex fructu suo co
gnosceitur . Unde si bonitas fruct⁹ bōi

ficat arborem . infinita bonitas in fru
ctu infinitam quantā ad hoc ostendit i
arbore bonitatem .

De ipsius turbatōe . ca . 23 .

Equit . Que cū audisset turbata ē
Quer i ergo quare turbata fue
rit bñissima vgo . Et videt p̄io q an
gelica visioē . Et hoc pbat a simili . lu
p . dicit de zacharia . Apparuit illi an
gelus dñi stans a dextris altaris incē
si . Et zacharias turbatus est . z timor
irruit super eum . Ergo ex visione ange
lica est turbatio z timor . Item Greg .
O in quantā miseriā cecidim⁹ . qz etiā
z bonos angelos formidam⁹ . Item su
per iam dictū textū luc . glo . Sicut hu
manus defect⁹ est terzari . ita angelice
bōitatis est pauentē de suo aspectu blā
diēdo consolari . ergo pauor est de aspe
ctu angeli . Item q cū audisset turba
ta est more humāe fragilitatis de ange
lica visione . Itē luc . 2 . Angelus dñi
stetit iuxta illos z claritas dei circum
fulsit illos . z sequit . Timuerūt timore
magno . Itē dñ Mat . vlt . q erat aspe
ctus angeli sicut fulgur . Et dñ ibi . q ti
more exterriti sūt custodes . ergo ex vi
sione angeli ē terror z turbatio . Item
Judic . xij . Vir dei venit ad me habēs
vultū angelicum terribilē nimis . ergo
ex vultu angeli est terror . Contra qd
cū audisset turbata est i sermone ange
li nō ergo in visione . Itē alij discretō
spirituū . s . ipsa hūit discretiōē spūū .
ut dictū est supra . ergo turbat nō ex vi
sione . Itē ipsa cognouit angelos p spe
ciem . Itē aut cognouit 7 nō fuit tur
bata . aut nō cognouit z sic fuisset tu
bata . Item Abrahā loth Jacob Josue
z alij p̄es veteris testamēti viderunt
angelos . z nō fuerūt turbati . ergo nec
ipsa . qz ipsa a nullo illustriū vincitur .
Si ppter hoc dicit q fuerit turbata
i smone . Cōtra turbatio ē a malo vlt a
p̄io . s . i isto smōe nihil dñ ei malū vlt

Itē ergo de isto timore non turbat.
Itē nec in nunciato est aliqua ad ipsam
discōrarietas. ergo nec pīlā nec p nū
ciatum turbat. Itē cōminatio est cā
turbatōis. ergo cōsolatio erit cā exul
tatōis. Itē glo. Et prudenter noue sa
lutatōis formā mirat. ergo videtur q
ista turbatio fuerit ex ammiratione.

Querit ergo si fuerit turbatio animi
ratōis. et videt q nō. legi enī de scō
Augustio q nō satiabat altitudinē con
siderare cōsilij diuini. dulcedine mira
bili sup salutē hūmā generis. ergo illa
admiratio est bona. ergo nō est phibē
da. s; istam turbatōnē remouet angel⁹
dicens. Ne timeas. ergo ista turbatio
non fuit admiratōis. Vel si dicat q
nō fuerit admiratio dubitatōis. Cōtra
hoc dicit Ambrosi⁹ q dicit ibidē. Tur
bat q nescit an sit pteritū v; futū qd
angel⁹ dixit. Itē Bernard⁹ dicit. Du
bia cōsolat. Si ppter hoc dicat fuisse
turbatio dubitatōis. contra hoc dicit.
Ambrosi⁹ i glosa i hūc modū. Lū Sāra
risit de pmissiōe dei. et maria dixit quo
modo fiet istud. cur nō fuit muta effe
cta sicut zacharias? S; Sāra et maria
non dubitat sciendū qd pmutif. s; post
modū requirunt. ergo hic nulla turba
tio fuit dubitationis.

De ipsius cogitatione. ca. 232.

Ost hec querit de hoc qd dicit.
Et cogitabat. Et obicit in hunc
modū. Cogitatio ē decursus rōis d vno
opposito sup reliquū. Unde dicit co
gitatio qsi cogitatio. S; vbi ē rōis flu
ctuatio de vno oppos. toz sup reliquū.
ibi est dubitatio. ergo v; q hoc erat du
bitatio. Itē bernard⁹. Sciebat vgo
prudens q sepe angel⁹ Sathane trans
figurat se i angelū lucis. et qz nūmū
humilis et simplex erat. nihil tale peni
t'a scō angelo spabat. et ideo cogitabat
qis eēt ista salutatio. Tūc angel⁹ intui
tus vginē. et varias secū voluere cogi

tatōes facillē cōprehendens. pauidam
cōsolat confirmat dubiā. ergo videt q
hec cogitatio fuit p modū dubitatōis.

Itē ibidem glo. Solent vrgines que
vere vrgines sūt semp pauere. et nun
quā secure esse. et ut caueāt timēda etiā
tuta ptimescere scientes se i vasis ficti
libus thesaurū portare ptiōsū. et nimis
arduū esse viuere angelos iter hominē
et in terris more celestū conuersari. ac
in carne vitā celibē agere. ac proinde
quicqd fuerit ortum suspectas hominū
insidias totā contra se estimāt machia
tum. Jecurco et maria turbata est. Ex
hac itē auctoritate videt q hec turba
tio et cogitatio fuerit timoris et dubita
tionis.

De ipsius timore. ca. 233.

Unde sequit. Ne timeas. Et qrit
primo huiusmōi timor hic timore
atur. Et videt q nullus hic vere possit
remoueri. quia ut dicit dama. timor i
nidit in sex. In segnitatem. in erubescē
tiam. i verecundiā. in admirationē. in
stuporem. et agoniā. Segnitates est ti
mor future opatōis. Ille nō fuit hic
quia nihil mutaf hic operandū. Eru
bescencia est timor in expectatiōe con
uitij. et ille quoq; nō est hic. qz nihil fit
de conuitio. Verecūdia est timor in
turpi actu. et de hoc nihil hic. Admi
ratio est timor ex magna ymaginatōe:
cōtra illam nō est necessaria cōsolatio:
ut dictū est. Stupor vō est timor ex i
cōsuetā ymaginatōe: hic autē nihil de
ymaginatōib⁹ agebat. Agōia vō ē rior
p casū l' infortunū: timētes. n. isfortia
ti casū l' isfortiū actūs. agonizamur.
hic quoq; nihil de infortunio vel casu
ergo nō fuit agoniē. et sic null⁹ timor. et
ita frustra remouetur timor: vbi null⁹
fuit timor. Item si ammirationis ti
mor ille non prohibetur. Item nō est
nisi contra malum. Item nihil time
re timore remouebit nisi culpa vel pe
na. Item perfectis nulla t. menda ē

pena. ergo frustra. Unde Act. 5. Ibat apostoli gaudentes a conspectu concilij qui digni hui sunt p noie iesu costume liam pati. Item laus plus excitat ad amorem q ad timorem. ergo cu nihil pcessisset nisi qd fuit de laude nullus timor debuit inesse vel removeri. S; cōtra. glo. Ex verecūdia pauet. Ite; alia glo. Trepidat virgini est. z ad omnes viri ingressus pauere. z oēs viri afatus vereri. ergo videt q vt timuit.

De verecundia. ca. 234.

Utra hoc qrit. Utrum btissima virgo hūit verecundia. Et videt q sic. glo. supra. Ex verecūdia pauet.

Item alia glo. ibidem. Elisabeth ex culpa erubuit. Maria de verecundia. In muliere enim modus pudoris auge tur. Ite; Ecce. 26. Gratia super gratia; mulier scā z pudorata. Itē pudore bono repletus dei famulus. Item Jer. 3. Fronis meretricis facta ē tibi nolui crubescere. Itē eccl. 1. 23. Alio treuerit z infrunito ne tradas me.

Itē. Ecce. 4. Est cōfusio adducens gloriā. Itē damascen. de erubescencia dicit. Optima aut hec ē passio. Item de verecūdia dicit q non est insperabile ad salutem. Item phus. Erubuit. res salua est. Ex his omnibus videtur q verecūdia sit bona. z q ipsam habuerit btissima virgo. cui nullā bonū defuit cuius pura creatura capax fuit. S; cōtra damascen. dicit q est de turpi actu: sed nihil erat turpe in beatissima virgine. ergo nec verecundia. Item Adam nō habuit ipsam ante peccatū: sed post viderit q nudi fuerunt: z fecerunt sibi perizonata. Ite; qui non querit gloriā nō sentit cōtumeliā dicit Jeronim. Sed humilima nullā quesit gloriā. ergo nō sentit cōtumeliā. ergo nō hūit verecundia. Item sūme humilis. ergo voluit vilis reputari.

Itē iuxta hoc querit de dño. Utrum

ipse habuerit verecundia. Et videt q nō. Dicit damascen. q ea assūpsit que in nostra nā plantauit. sed i nā nra nō plantauit verecundia. ergo verecundiam non hūit. Itē verecūdia est seq̃la peccati. ergo non hūit illam. Contra hec passio ē meritoria. ergo est bona. ergo habuit illā. Item ipsa nālis. Itē assūpsit oia pter peccatū z ignorantiam. Sed verecūdia neutriū istoz est. ergo habuit verecundia. ps. Verecūdia mea contra me est. Ite; qm propter te sustinui obprobriū. has auctoritates exponit glo. de dño. ergo hūit verecundiam.

De iuenisti enī grāz apd dñm. c. 235.

Ost hec querit de hoc. Inuenisti enī grām apud dñm. Et querit qd sit gratia inuenire. Si hoc est pditam recuperare. hoc est multis commune.

Item si hoc est pditam pñō recuperare. tūc btissima virgo grām non inuenit. Sed Adaz z eua qui pñmo recuperauerūt. Item si inuenire ē pñus in rem venire. scdm hoc pñmus angelus vel pñm homo grām inuenit. Queritur ergo utrū btissima vgo meruerit fieri mī dei. Et videt q sic. quia dicit Augu. Que tuo singulari merito multo succurristi pdito. Item per vtutes gratuitas proprie est meritū. Sed dicit Augu. q sola humilitas gēuit nobis dñm. Ite; bernardus. Qd cor pus xpī z aīa. z diuinitas. tria sunt sata que in seuit mulier euāgelica. z q fermentū; est fides virginitis. ergo mediāte fide facta ē mī dei. Itē Elisabeth dicit ad ipsam luce. i. Beata q credidisti qm pfi cietur i te q dicta sūt tibi a dño. ergo ppter credere ē btā. ergo merito fidei ē btificata. Item maius est bñe vitā eternā q esse mīcm dei. s; illud pōt hō mereri. ergo illud. Si dicat q meruit de cōgruo z nō de cōdigno. hic nihil videt dictū. quia vitā eternā nō meretur quis de cōdigno. qz nō sūt cōdigne

passiones huiusmodi ad futuram gloriam. Ro. 8. Nullum enim temporale digne valet eternum.

Item Aug. In psalmo. hac facta est promissio et precibus secundum inuanda est dei per fruitio. ergo precibus potest obtineri gratia grati faciens. multo fortius gratia gratis data. Item Aug. dicit. Quod beatorum fuit concipiendo fide. quam carne. ergo si per virtutes gratias est alicui mereri gratiam dei. ergo et per virtutes potest mereri fieri in se deo.

Item luc. 1. Ne timeas zacharia. exaudita est oratio tua. ergo oratione meruit quod elisabeth mater fuit. Sed dicit glossa. ibi quod elisabeth quod est dei mei saturitas. figurat mariam quam deo plena fuit. Obtentu; ergo et signatu mereri potuit. ergo et esse merem dei potest merito virginis obtineri.

De apud dominum. ca. 236.

Em de quibus de hoc quod dicit. Apud dominum. Et videtur apud dominum in tribus significationibus inueniri. Quandoque enim significat equalitatem essentie. ut cum dicitur. ubi erat apud deum Job. 1. Quandoque situs equalitatem. secundum quod opponitur ut supra et infra. ut quando dicitur tertij regum. 2. Positus est thronus meus regis apud thronum regis. Juxta quem modum dicitur in illud et discipulus quem diligebat ihesus stare iuxta crucem Jo. 15. Quisque etiam apud et iuxta dicitur respectiue. secundum quem modum dicitur tur alte mulieres stare iuxta crucem. non absolute iuxta crucem sed respectu turbe quam longius stabat. Unde etiam dicitur stare a longe respectu mensis et discipuli qui prope stabat iuxta. Medius est proportionem inter duo extrema. Queritur ergo quo istorum modorum hic sumatur. et videtur quod ultimo. Ipsa enim inuenit gratiam propinquior quam aliqua alia creatura. non tamen simplici equalis sit potuit esse cum deo. Impossibile est enim in situ vel in aliquid creaturam equali deo. Quod ergo si dicitur quo ad aliquid esse apud dominum. quod hoc sit respectu aliarum creaturarum. Quod autem secundo modo hoc sumatur vel quod propinquum est regimine apud regem esse. Juxta illud. Assit regina a

dextris tuis. Unde et mulier sancta fuit de latere viri. Similiter et mens propinquum est esse apud filium. Juxta illud. Positus est thronus meus regis etc. Item quod et primo modo hoc sumi possit videtur. Una est maiestas regia a qua rex est rex. et regia est regia. ergo coequatur in illa. ergo apud potest dicere equalitatem in ipsa. Vel sicut dicitur filius esse apud patrem propter ydempnitatem nature: sic etiam dici potest esse apud filium propter ydempnitatem nature in qua unum est cum matre. sicut et in alia natura unum est cum patre. et sic potest ibi apud sumi primo modo.

Item queritur que sit distantia inter apud et coram: secundum quod in alijs reperitur quod inuenerunt gratiam coram domino vel in oculis eius. et vtrum gratiam habere apud dominum possit esse solius virginis gloriose.

Solutio predictorum. ca. 237.

De predicta soluendo dicimus. quod beatus sima virgo commemorans preteritam humilitatem. admirans presentis salutacionis sublimitatem. spem future impletionis vitalem. quam cum audisset humiliter. diligenter. prudenter. reuerenter letiter. credendo. sperando. turbatur admirans dei potentiam. sapientiam. misericordiam. caritatem. veritatem. humilitatem. nuncij dignitatem: salutacionis novitate; rerum immensitatem: sui puritatem: propter cautele timorem. propter verecundiam virginalem. cogitabat lecta dictis comparando: cum deceptione recedendo: locutionis precipitum fugiendo: consuetudinem meditationis exhibendo: usum prudentie exercendo. modum responsionis ordinando. se fallibilem recognoscendo: nos ad prudentiam invitando. Cogitabat inquam qualis quod venerabilis: quod admirabilis: quod salutaris. quam sublimis. quam subtilis. quam familiaris quam generalis quam singularis esset ista. Ista dico a deo predicta. a filio scripta. a spiritu

scō nunciata ab angelo portata. Ista in
q̄ saluatio que ē salutis optatio. ichoa
tio: portatio: perfectio. augmētatio. cō
firmatio. perpetuatio. Qui angelus.
Ne timeas inquit regis magnitudinē.
tui paruitatē. sermonis falsitatē. rerū
icōprehensibilitatē. sūe ambiguitatē:
pmissi p̄actioz. salutis amissionez.
retenti diminutioz. Ne timeas inq̄. qz
inuenisti non creasti vt deus. nō semp
habuisti vt filius tuus: n̄ rapuisti vt pri
mus angelus: nō perdidisti vt prim⁹ pa
rens. nō emisti vt symon magus. s; iue
nisti. qz quesuisti vbi fuit: vt ego p̄a
dentissima: vt doctrix fidelissima: sed
reddidisti vt mater misericordissima.
Inuēisti inq̄ dei miserātis caritate. p
mittentis veritate: hoīs necessitate. tui
ad hoc idoneitate. Inuenisti inq̄ grām
increatam. z in illa z cū illa oēm crea
turam. Tulerunt. n. tibi oīa bona. pa
riter cū illa. Creatam aut spūalē z cor
poralem. spūalem generālē. specialem.
singularem. Generali sumitas omniū;
que spūaliter fuerit in alijs. Singularis
que cōprehensa est. xij. p̄uilegijs. Cor
poralem similiter generalem: specialem.
singularem. Generalem corporis resur
rectionem: spūalēz virginis integritatem.
singularem virginis vteri secū
ditatem. hec aut oīa inuenisti apud deū
Apud dico p̄p̄inquissima similitudine.
dignitate. familiaritate. nature vnitatem.
Et hoc apud deum creatorem. recrea
torem: iustificatorem: glorificatorem.
his visis z intellectis patz solutio ad
obiecta. Concedimus. n. q̄ beatissima
virgo in sermone isto saluatorio: lau
dabilissimo: consolatorio. instructorio:
credibili. delectabili: vtili: honorabili:
admirabili. sermone inq̄ eius quē veri
tas misit. qui a veritate nunq̄ discessit
qui falli nō potuit nec voluit fallere.
In isto inq̄ sermone beata virgo fuit
oīfariam mirata. in sensu per verecun
diam virginalem de angelica visione. i

virili specie. in rōne per timores caute
le de deceptione. in intellectu plaudēs
z admirans de promissorum z nuncia
torum magnitudine. Patet etiam q̄
non est turbatio tū de malo. sed etia;
de magno. Item nō est timor tū mali:
sed etiam magni. Unde damasce. Ad
miratio vero est timor ex magni yma
ginatione. Stupor vero ex inconsueta
imaginatione. Patet ergo qualis fuit
turbatio. qualis cogitatio. qualis timor
qualis saluatio. qualis z que gratia
quam inuenit. Inuenit aut quia huma
no generi perditaz primo recuperauit
hoc adam vel abraham non fecit. Imo
per ipsam omnes gratiam rehabuerūt
vtz in p̄uilegio. Mater oīum. z p̄ui
legio. porta celi. Lōcedimus ē q̄ ap
potest quolibet illorum trium modorū
ibi sumi sicut dictum est i apponēdo.

De hoc. Ecce concipies de quo tanq̄
conciptente. capitu. 23.

Equi. Ecce cōcipies. De cōceptō
ne. P̄io q̄ritur de quo scā sit cō
ceptio tanq̄ d̄ causa efficiente p̄ appro
p̄iationem. Et v̄ q̄ de patre. Cōceptō
enim sit de generāte. Patris aut solius
est propriūz generare. ergo si alicui d;
appropriari. hoc erit p̄sone p̄ris. Itēz
generatio tēporalis ymago ē ḡn̄ratiōis
eternae. s; illa ē d̄ p̄re. ergo z ista. Itē
idem est nobis filium dare q̄ generatō
tēporal. s; illa datio ē a p̄re. ergo z p̄ce
ptio. Qd̄ aut filio d; appropriari sic
probat. Triplex est dei opus. creatō.
recreatio. glorificatio. Sed creatio ap
propriat p̄ri. glorificatio spūi scō. ergo
recreatio filio. Itē ab illo d; fieri cō
ceptio qui agit z remanet in generato.
S; hoc fuit tū p̄sone filij. ergo ei tātū
cōuenit cōceptō. Itē emanauit seip
sum. s; fuit hoc i cōceptione. ergo cōce
ptio fuit ab ipso. Qd̄ aut a spū scō de
beat fieri cōceptō p̄ euāgelij patet. vbi
d̄. Inuēta est in vtero habens de spū

scd. Item ista cōceptō est opus summe
benignitatis. ergo d; appropriari spūi
scd. Item i euangelio nazareor; dicit
q; descendit sup eum fons ois spūs z di
xit. hic ē filius meus dilectus. Iuxta
hoc querit vtr; spūs scūs sit p; illi; cō
cepti. z vtr; q; sic. Quicqd. n. ē alio ope
rante vtr; cā efficiente: si illud est mī. z
illud est pater. Sed bñ vgo est mī dei
z cōcepit filiu de spū scd. ergo sicut ipā
est mater ita spūs scūs est pater.

De quo tanquam materia cap. 239.

Ost hec querit. De quo tanq; de
materia scā sit ista cōceptio. Et vtr;
q; de carne: q; ita dicit Augustinus q;
d carne beatissime virginis carnē sibi
assumpsit. Item i momento scā ē ista
formatio z vniō cū aīa. ergo cum vici
nior sit caro ad corpus q; sanguis. vide
tur q; de carne cōceptus sit. Itē; de
illo assumpsit corpus qd descendit de
Adam sed sanguis nō descendit d adā.
ergo nō assumpsit de sāguie. Probatio
medie. Dic p; hū. Sanguis ē vltimū nu
trimentum i habentibus sanguinem.
ergo sanguis est de cibo. ergo n̄ descē
dit ab adam. ergo nō sumpsit d sangui
ne. Cōtra damasce. Ex castis semper
v. rginis sanguibus. carnē aīatam aīa
rōnali vtr; intellectuali suscepit. Itē;
sanguis potentia est totum corpus. er
go non potuit accipere de carne. Ita ē
est in alijs hoībus q; corpus eorum co
agularur de sanguine matris z non de
carne. Istis rōnibus cōcedunt qdā;
z dicunt q; tñ de sanguinibus concep
tus sit. Et ad auctoritates q; dicunt ip;
cōceptum de carne. dicūt ibi carnē su
mi p; sāguie. z dicunt q; qūis sāguis
de cibo sit. z materialr nō descendit de
adam. ē tñ virtus generatiua z nutriti
ua que nō fm esse sed fm origine; fuit
in adam. Cōtra hos qui sic dicūt obi
citur in hūc modum. Scdm phyam na
turalem: Ad cōseruationem indiuidui

z saluatōnē speciei ponuntur quattuor
digestiones. Prima digestō fit in ore
quod p; bant ex eo q; aliqua opatiōez z
eff. etum plus h; res masticata: q; non
masticata. Scda fit in stomacho vbi
segregatur subtile a grosso: z cōstat q;
adhuc neutrum ē pars corporis. Lea
tia fit ex epate. vbi fit vltior segrega
tio puri ab impuro. z constat q; adhuc
neutru; ē vnicu; corpori: vel p; corporis

Quarta fit in mēbris vbi transmitti
tur magis purum. Et illud ad mēbra
trāsmittit; tria facit. Primū ē q; nutrit
z saluat substantiam suscipiētis. restau
rando depditum cōtinue defectiōis: q;
est ex calore naturali agente i sua; ma
teriam. Scdm est q; eandem substantiā
etiā augmētāt: z deducit vsq; ad debi
tam q̄tatem si est citra. Ter tiū est q;
his duabus actionibus supfluum trās
mittit ad viam generationis: z fit sem
qd est supfluitas quarte digestiōis.

Mō quero de illo supfluo. Aut ergo
de illo tñ sit decisio: aut nō tñ d illo.
Si tātū de illo. sed illud nunq; fuit p;
generantis: nec pars corporis: q; i fine
quarte digestiōis. primo vel cōuertit
in corpus si est necessarium. vel transf
mittitur generatiue: si est supfluum. er
go si tñ de illo est propagatio. ergo nō
est essentialis p; pagatio. q; nec aīa de
aīa nec corpus de corpore. Item sup
fluum nunq; vnicum fuit masse corru
pte: ex cuius cōiunctione cōtrahit ori
ginale. ergo ille generator nō habebit
originale. Item scdm hec nihil esset i
xpo. q; fm esse nunq; fuit i adā. ergo n̄
descendit ab ipso fm corpulentā sbām
qd est expresse falsum. fm Augustinū

Item si dicat ab ipso descendisse non
q; aliquod sui in ipso fuerit fm esse. It;
tātū fm originem anime vegetabilis
z nutritiue que est potentia in semine.
ergo potius dicit descendisse a prima
planta vel a primo animali: in quo pri
mam originem habuit aīa nutritiua z

vegetabilis. Itē cū aīa vegetabilis z
sensitiua vna substātia sit cū rationabi
li in homīe. z illa nullā hūit ab adam
originem: s̄m aīam vegetabilem z nu
tritiam: nullomō dicef dñs descēdis
se ab adam. Si diceret q in semīe ē
virtus anime vegetabilis z nō in aīa.
hoc nihil ē. Virtus. n. ē sine substā
tia cui? ē virtus. Itē ponamus q hō
tū comedat hōiem: z inde fiat ppaga
tio. queritur i quo resurgat caro come
sti. Si in generante. ergo nihil habet
comestus in quo resurgat: cū nō acce
perit corpus nisi de comesto. ergo d ne
cessitate oīz q non resurgat vnus hō.
uel q pparatio non fiat de nutrīmento
tū. ergo non tū de sanguine q est vlti
mum quarte digestionis. Et ex positōe
vī sequi q sit essentialis propagatio.

Item q n sit originalis pei pēto. Itēz
q dñs non descendit s̄m corpulentam
substātiā ab adam. Itē q non sit
oīum necessaria resurrectio. Itē da
masce. Ex patris beneplacito z coopa
tione spiritus scī. tribuit creatoī crea
ri: plasmati plasmati: z filio dei z dō
incarnari: z humanari ex castis z non
coīquinatis eius carnibus z sanguini
bus: pī: mentis ex plēio debitum. Ec
ce expresse dicit q a carnibus z sāgui
nibus. n. ergo tantum ex sanguine bea
tissime virginis.

De modo concipiendi. capitu. 240.

Ost hec queritur de modo cōcipiē
di. Et vī q fuerit creatio. Dñs
est non seminās. sed per sp̄m sanctūz
creans. ergo fuit creatio. Item cum
duo lex sit principium educendi res in
esse: vīz principium mouens: z princi
pium creans: mutatio: z creatio ē soli?
prīmū: z illō quod immediate exīa pī
mo principio est creatio. Sed ista cōce
ptio immediate fuit a deo. ergo fuit crea
tio. Item quicqd sit subito non ē mo
tus. sed mutatio vel creatio. sed ista p

ceptio facta fuit subito. ergo fuit crea
tio. Itē Jere. 31. Nouū creauit dñs s̄r
terraz zē. Sed illa conceptio fuit circū
datio. ergo pceptō fuit creatio. Iuxta
hoc q̄ritur vīz hec conceptō fuerit ime
diata a virtute creata vel increata: z
videtur q a creata: qz dicit Damasce.
q sp̄s scūs descendit in ipsam. dāns ei
virtutes susceptiuā simul z generatiuā
Sed generatiua ē que actiue generat.
ergo videtur q ime diate sit generatus
a virtute beatissime v̄ginis. Preterea
queritur quid sit dare virtutem gene
ratiuā ad actum in ipsa. Aut cū hec
quā ipsa sola habuerit ad hoc virtutē
generatiuā. z sic sequitur q prius ge
nitū sit a virtute creata simpliciter.
aut hoc est ex virtute spiritus sancti: z
virtute generatiua virginis conceptūz
efficere. z sic videtur esse commixtio
virtutum quod est heres. s. ergo nō de
dit virtutem generatiuā. Item si
ei data fuit virtus generatiua. ergo ac
tus non miraculosus. Si enim ceco dē
tur oculi non est postea miraculum si
videat. Contra hoc obicitur infinite
distantie coniungere. infinite est poten
tie z virtutis. Eiusdem autem virtutis
est operari conceptionem z vnio nem.
quā simul fiunt in vno. sed in vnione:
deus z homo infinite distantie sunt cō
iuncta. ergo hoc fuit a virtute infinita.
ergo nec fuit vtutis create. Nulla. n.
creatura est infinita.

Quanto tēpore fuerit i vtero. ca. 241.

Unde queritur quāto tēpore fuerit
in vtero dñs. Et dicit augustinus
in libro nono de ciuitate dei q nouem
mensibus z sex diebus: s̄m quod dicit
in Job. 2. Quadragita z sex annis edi
ficatum ē templum hoc. hoc est contra
Jeremi. Nouū creauit dñs sup terras
zē. ergo statim in conceptione fuit ibi.
ergo. xlvj. dies ipsi fuerunt superflui.
qui alijs sunt necessarij. ergo pī nāscē

debut et minus in utero esse q̄ ali. Preterea q̄ necessitas fuit q̄ corpus i conceptione statim fuit unitum et formatum: cum non sic sit in alijs etiam si n̄ eēt peccatum. Item vtrunq; fieri potuit opatione spūs scī: et q̄ statim esset perfectū: et q̄ xlvj. die. ergo cū ipse naturam nr̄as assumpsit: et modū assūmēdi naturalem et cōmunem obseruare debuit. Item xp̄us est sc̄s adam vt dīc̄ Apostolus priā Cor. is. Ergo debuit in eadem pfectione esse in qua primus hō Adā; erat in pfectione corporis. Ille at pfectionē corporis non accepit per incrementa. Item deuter. 33. Dei p̄fca sunt opera. Sed ista conceptio fuit immediate opus dei. ergo debuit in perfectum opus terminari.

Qualiter egressus. capitu. 242.

Ost hec q̄rit de ptu. qualiter fuit egressus ex utero: cū corpus non transeat p̄ corpus grossum nisi diuidēdo. Ad hoc quidā dixerunt q̄ dñs diuisim et successiue assumpsit quatuor dotes corporis. Subtilitatē i egressione de utero. agilitatem in ambulando super aquas: claritatē i transfiguratione: impassibilitatē in cena. Sed cōtra. De veritate nature ipse grossū cōpus habuit et materiale sicut conceptū et sile n̄re nature. ergo si nascēdo aliū assumpsit hoc falsitatis fuit et fictōis.

Item fm̄ hoc egressio de utero nō ē miraculosa. sicut post resurrectionem non fuit miraculosū q̄ intrauit ianuis clausis. quando habuit subtilitatē corporis gloriosi. Itē dyonisius de diuinis nomib; Ignoras autē quō ex virgineis sanguinibus altera preter naturā lege cōpositus sit: et quomodo sic cis pedibus naturale corpus hēntibus et materie grauitatem. supra mare ambulauerit. Manifestū ē ergo q̄ oīa fiebant per miraculum.

Utr̄ i p̄ceptōe hūit delectatō; ca. 243.

Utr̄a hoc queritur: ut̄ b̄tissima virgo i cōceptiōe habuēit dolorē vel aliquam delectatiōem. Qd̄ dolorē v̄r quia ibi fuit diuisio et dissolutio continui. ergo dolor. Contra q̄ fūit ibi delectatio videtur. quia produci de se simili est naturale. ergo ē delectabile. Itē in statu innocentie in cōceptiōe fuit delectatio. Item illa delectatio ē naturalis. ergo per peccatū nō est maiorata sed minorata: ergo maior fuit in statu innocentie q̄ illa que mō cum libidine. Sed ista conceptio s̄tis est illi immūitate peccati et libidinis. ergo maior esse debet delectatio. q̄ illa que est cum libidine. Itē natura nobilior nobiliores h̄ opationes et etiam delectatiōes. S; natura nō cōrupta nobilior est q̄ corrupta. ergo nobilior erit ei⁹ delectatio. ergo et ist⁹ que est similis illi. Itē b̄tissima v̄go maximā hūit delectatiōem in essendo m̄r dei. ergo et in fiendo.

Utrū n̄ portādo hūit grauitatē. c. 244.

Utr̄dū etiā dignū ē v̄rū aliquā grauitatē habuerit b̄tā v̄go i portādo. Et v̄r q̄ sic. q̄ corp⁹ grossum et graue additū corp̄i grosso: necessario trahit ipm̄ fm̄ suā inclinationē deorsum. et sic grauat necessario aliquantulū. Itē hoc nō v̄r repugnare b̄titudini b̄tē v̄ginis s; magis esse ad meritū. cū graui sit penale. Unde. 2. Machabeor. 2. Mater q̄dā ad memoriā reuocat filio. q̄ et quāra sustinuerit in utero p̄ ip̄o. ergo v̄r q̄ etiā b̄tā v̄go debuerit grauari i portādo. Itē Tobī. 4. Memor. n̄. eē debes q̄ et quāra passa sit p̄ te i utero suo. S; cōtra. In statu aīe peccatū non fuisset huiusmōdi grauitas i portādo. ergo nec i ista portādoe cui⁹ p̄ceptio oīo fuit sine peccato. Itē hoc est pure nāle. ergo nō penale. Itē habere ap̄ se et i se dilectū; nō ē penale s; delectabile. ergo b̄tissima v̄go nō habuit grauitatē in portādo.

Utrum in partedo dolorē vel delectati-
nem habuerit. ca. 245.

Ost hoc queritur vtrūq; hūerit do-
lorem vel delectationē i partedo
Et videtur q̄ dolorē. q̄ si ex cōiūctiōe
que facta est i cōceptiōe fuit delectatō
ergo in diuisione que sc̄a est i partu fuit
dolor. Contra. Peperit sine dolore.

Itē ysaias. Anteq̄ pturiret peperit.
Itē an ptum tñi reficiebatur h̄z intel-
lectum z tactum. nūc aut h̄z intellectū
z oēm sensum. ergo mō maiorata ē sua
delectatio.

Solutio predictorū. capitu. 246.

D predicta fm ordinē soluēdo di-
cimus q̄ hec cōceptō ē opus trini-
tatis. appropriabile tñi spūi scō rōibus
assignatis. Patri aut cōgruit ḡratō q̄
est in idēptitate substantiē. Dis. n. pater
generat i idēptitate sue nature z sub-
stantiē. vt deus deū. hō hōiem. Itē ge-
neratio tēporalis q̄uis hēat cū eterna
cōueniētia; remotā: nō tñ propinquāz.
In ista. n. tēporali ē differētia eiusdem
nature fm sp̄m inter patrem z filiūz.

In eterna nō ē differētia eiusdē natu-
re z essentie iter patrē z filiū. Uñ hoc
nō appropriat patrē sed spūi scō: cuius
est donoz distributio. Itēz nō ē idem
filiū dare z icarnationē facerē. q̄z posset
filiū dare nō existentē i carne. vt dicit
Augustin⁹ i quarto de trinitate. Itē
cu; recreatio z gloriificatio hēant se ad
inuiçē sicut cā ad cātum. sicut vnū ap-
propriatur spūi scō ita z reliquū. Itē
efficere ḡratū ē dupliciter. s. p modū
cāe efficiētis z materiali: z per modū
efficientis solū. Primū istoz tñi habz
rōem patris. Unde aut materialiter
sc̄a fuerit ista cōceptio. dicimus cū da-
masceno. q̄ nō tñi de sanguine. sed ē
de sanguinibus z carnib⁹ btissime vir-
ginis. Et dicim⁹ q̄ duplex ē humiditas
sui sanguinis i corpore. Vna nutrimen-
talis que venit a cibo z ad hoc non est
corpus vel pars corporis: sed ad hoc p̄t

vel vniri vel pars fieri. vel transmitti
ad generationē alterius corporis. Pre-
ter hāc ē ibi humiditas substantiā que
est actualr in oib⁹ mēbris. z ē pars es-
sentialis corporis. vel generatibus cō-
iuncta. vel p nutrimentū in corpus cō-
uersa. z illi vnita. Et ex his vtrūq; fit
decisio vel ppagatio. Et hoc est qd sub-
tiliter tangit p̄sus in libro de aīa dicēs
q̄ est generatiōis factiū. z hoc duob⁹
modis. vno mō q̄ ex supfluitate ipsius ē
vltima digestione fit pars semis z rei
generate. Alio mō q̄ per alimētū susci-
piant completam q̄ritate; tūc z substantiā
tūaz. vt possit ex ipsis decidere essentia
liorem z veriorē partē seminis rei ge-
nerate. alias si nutrimentum tñi cēt ma-
teria seminis z non effectiū. non beñ
diceret factiū: qd dicit potētā actiūā
Nunc aut ē nutrimentum z materia se-
minis q̄tum ad maiorem prem ipsi⁹ se-
minis: z ē cā efficiens z p̄ferens men-
bris complementū ad decidēdum de se
partē essentialiorem z veriorē. Item
idem tangit damascē. dicendo in vno
loco. ex sanguinibus z nō ex sanguine
dicens. in alio loco dicit expresse ex pu-
rissimis carnibus z sanguinib⁹. Itēz
tangit Jo. i. cum dicit. Qui n̄ ex sangui-
nib⁹: neq; ex volūtate carnis. neq; ex
voluntate viri. sed ex deo nati sunt. di-
cendo ex sanguinibus pluraliter z vo-
luntate singulariter. Uñ p̄sus nō ca-
tholic⁹ dicret q̄ oēs hōies materiali-
fuisse in adam: z corpus ipsius conti-
nuū fuisset diuisibile in semper diuisi-
bilia. z nūq; stat diuisio ex parte rei di-
uise: z sic homo comest⁹ h̄z p veritate
humane nature illud quod traxit i sua
conceptione a parentibus. reliquū q̄
postmodū sibi p nutrimentum z ante
natiuitate; vel post est vnicū cedit. Ter-
tio scilz ppagatio de comesto in verita-
te nature: z sic quilibet habet suam p-
p̄iam humane nature veritate;. Ad
aliud dicendū q̄ ista conceptio fuit per

modū generatōis et nō p modū creatio-
nis. Nec dama. dicit creatus: quamuis
hoc dicat magister in sūis. sed dicit sic
spermatice nō semialiter s; cōditue p
spiritū scūz. Et alia trāslatio h; creabi-
liter. q. d. quāuis nō sit pure creatio: ē
tamen ibi proprietas et similitudo crea-
tionis quia facta fuit subito et immedia-
te a deo q nō indiget mā. Concedim⁹
etiam q dñs fuit in vtero: cc lxxvi. die-
bus q sūt xxxix. ebdomade. et duo dies
Et pgruentissimū et p̄ciosissimū tps est
quo scdm ordinem nature non errātis
neq; deficientis partū congruit esse in
vtero post anime infusione: nec debuit
dñs concipi pfectione corporali. q esset
contra modū humane natiuitatis sed p
fectione spiritali qz primo ade de terra
terreno congruebat pfectio corporalis.
sedo ade celesti cōgruebat pfectio spūa-
lis que intelligit p virū cū dicit. Mu-
lier circūdabit virū. Itē sine dotis
assumptōe exiuit clauso vtero supnālī
nascendo. Concipit in brā v̄gine sine do-
lore cū summa spūs delectatōe. et etia;
cum delectatōe sūma nālī. sed nālīs fu-
it ibi mālīs. spūalis v̄o fuit formalis: si-
cut ipsa pceptio fuit spū sancto operan-
te tm̄. et natura opationē suscipiente.
Nec dissolutio continui est dolor nisi si-
at a p̄cipio extra agente p violentiā.
qđ hic nō fuit. Idē dicim⁹ de partu p
omnia. De portatōe dicim⁹ q fuit sine
grauedine scdm pp̄ietatē status immo-
centie. sicut corpus pp̄riū non grauat
pp̄rie. sic nālīter corp⁹ m̄ris et filij ante
ptū est qđ vñū corp⁹. Un scdm naturā
non est vñū aptū natū altez grauare.

De hoc q dicit in vtero. ca. 247.

Item post hoc queritur de hoc q
dicit in vtero. Et videtur sup̄flūū
esse. Omnis enim concipiens concipit
in vtero. Ad hoc dicimus q hoc est
p̄uilegium istius solius conceptionis.
omnes enim alie concipiunt in vteru;

illa sola concēpit in vtero que concēpit
virgo.

De hoc nomine ihus. ca. 242.

Ost hec querit de nomie. De quo
subiūgitur. Et vocabis nomē ei⁹
ihus. Querit ergo utrū v̄bū incarna-
tum habuerit vñū solum nomen. Et
videtur q sic. vñus enī indinidui na-
turaliter vñū debet esse nomen. Itē
vñus sufficit determinare xpm ab alijs
indiniduis. Item vñum est significa-
tum. Contra inferius dicit. Filius al-
tissimi vocabit. Item ysaiē. 7. Uoca-
bitur nomen eius emanuel. Item cū
hoc annunciatu dīuine et humane na-
ture vñio. et hoc itelligatur per emanu-
el. hic potius deberet illd nomen poni.

Item de eodem ē annunciatio d quo
fuit pphetario. s; illa fuit sub hoc nomi-
ne emāuel. ergo hoc dberet poni. Itē
ysaiē. 9. Uocabit nomen eius admi-
rabilis consiliari⁹. de⁹ fortis. pater futuri
seculi. p̄iceps pacis ergo multa noīa.

Item vocabitur nomen eius spolia d
trabe. festina. p̄dare. Item noīa om-
nia conueniunt tribus personis. ergo
non sunt propria verbi incarnati. Itē
nullum cōmune est pp̄riū. sed fortis
admirabilis. et huiusmodi non sunt p-
pria. ergo sunt cōmuna. Item Mes-
sias fuit p̄missus. hic autē est xps. ergo
hic debuit vocari xps.

Quis imposuit hoc nomen. ca. 249.

Ost hoc querit quis imposuerit
illud nomen. et videtur q Joseph
Mat. 2. Joseph fili dauid nolī timē ac-
cipere mariā coniugē tuam. Et infra.
Et vocabitur nomen ei⁹ ihus. ergo Jo-
seph imposuit. Itē luc. 3. vocatū est
nomen eius Ihs q vocatū est ab ange-
lo. ergo angelus imposuit. Item hic
dicit q super benedictissima virgo filio
suo nomen imposuit. Item ad ipsam
pertinebat. quia ipsa sola inter homīes
ius bēbat ad eū. Itē ipsa sola plene

ipsum tūc cognouit . et optimē p̄p̄ieta
resipiscit . Item significatio ē p̄
institutio nem: sed vna ē significatio . er
go vna tūc debuit esse institutio .

Quā institutū fuerit illud nomē . c. 250 .

Est hoc querit q̄n institutū fuerit
illud nomē . et videt q̄ ab eterno .

Luc. 3. prius q̄ in vtero conciperetur .

Item Mat. p̄rio . vocabit nomē eius
ihus . glo . Non impones qd̄ ab ange
lo ab eterno impositū est . Item glo .
Non decuit tam gloriofum nomē p̄
ab hominē appellari: sed excellentior nā
ne hō machinator hui⁹ nomē vide
retur . Item alia glo . Sicut a xpo xp̄ia
ni: sic i vtraq; nā a ihu . i . saluatore sal
uati vocatur: quod nomē nō solum aū
q̄ concipiamur in vtero sed etiam aū
tpa secularia nobis a deo est ordinatū .

Contra Luc. 2 . Postquā i p̄eti sūt dies
octo ut circūcideretur puer vocatū est
nomen eius iesus . Item dñā imposu
it vel Joseph . ergo ex tēpore .

De hoc . Qui pueniat illud nomē . c. 251 .

Est hec querit cui cōueniat illud
nomē . Et videt q̄ tribus psonis .
Pater enī et filius et spūs sc̄s saluant
a peccatis ergo saluator . ergo ihus .

Item opera trinitatis sunt indiuisa .

Item ē eternū et non est psonale . er
go essentiale . ergo puenit tribus . Con
tra . Est p̄p̄rium nomen verbi incarna
ti . ergo non conuenit trinitati .

Solutio p̄d̄ictorum . ca. 252 .

De hec soluenda dicim⁹ q̄ quāuis
vnū p̄p̄riū nō possit esse plurū: tū
vnus possunt esse p̄p̄ria plura . ut risi
bile . et discipline susceptibile hoīs . Un
de cū vbum incarnatū plures habeat
p̄p̄ietates sibi soli cōuenientes . et nul
li alie p̄sone . p̄t a qualibet istarū deno
mari . Unde oīa p̄dicta nomina con
ueniunt ei ratōe diuersarū p̄p̄ietatū .

Sum autē ab vltimo et optimo vnūq̄
q̄ habeat denominari: finis autē est vti
mū in vtroq; d̄ vnūquodq; p̄p̄riū
me denominari a fine . Sum ergo finis
incarnatiōis sit saluatio humani gene
ris . verbū incarnatū vbi filius dei in
carnatur . recte vocatus est ihus . Sic
ergo quāuis saluatio a culpa sit cōmu
nis tribus p̄sonis tū redemptō p̄ passio
nem propria est filij incarnati . et sc̄m
hanc filius solus sanguine suo saluū fe
cit populum suum a peccatis eorū . Un
de ipse solus ihus dicit quod est salua
tor . Item quāuis mirabilitas et forti
tudo in se cōmunia sint . tū mirabilitas
natiuitatis de virgīe et fortitudo i mor
te non sūt cōmunia trib⁹ p̄sonis . sed p̄
pria filij et similiter incarnatō . Itē illū
nomē ip̄osuit de⁹: angelus et dñā oīum
et Joseph . Et e⁹ rē nomis p̄stando . ange
l⁹ p̄dicendo . dñā impando . Joseph cre
quēdo . Ex hoc p̄ q̄ ip̄ositū fuit . s . a dō
eternaliter: ab angelo in annūciatōe . a
dñā et Joseph i circūcisiōe . Ex his ē
p̄ cui pueniat illud nomē ihus . Si at
q̄rit d̄ p̄iunctione istorū nomī: ihus xps
dicim⁹ q̄ nominat vnā psonā a tuabus
naturis . q̄ iuenta est fm humanitatem
saluatori . fm diuinitatē hūanitati p̄iun
ctā .

De hoc q̄ dicit hic erit magn⁹ . c. 253 .

Est hec q̄rit de eo quod subiūgit
hic erit magn⁹ . Queritur ergo
vtrū dñs p̄ incarnationē suā factus sit
parū vel magn⁹ . Et videt q̄ paruus .
ps . Diministi eū paulomin⁹ ab angelis
s; p̄i⁹ sunt multo maior angelis . Itē
Ap̄ls ad hebre . 2 . Nūc autē q̄ modico q̄
angeli minorat⁹ ē . Videm⁹ ibm p̄pter
passionē mortis gl̄ia et honore corona
tū . Itē phil . 2 . Exinanivit semetip̄s;

Itē Bernard⁹ sup illud Magnificat
ia mea dñm dicit . Nō laudat dñs ma
gn⁹ et laudabilis nimis . s; pius dñs et
amabilis nimis . Itē ysaias parū na
t⁹ ē nobis . Itē bernard⁹ . Quare erit

et non potest est magnus: qui se equaliter est
 magnus. et non habet quo crescat ut maior
 post conceptum fuerit sit quam ante sit vel
 futurus sit. Item duplex est magnitudo.
 Molis. et virtutis. De magnitudine molis
 nihil ad propositum quia illa est indifferens.
 Iuxta quod primo Regum. xvi. Ne respicias vul-
 tum eius: neque altitudinem stature eius
 cum abieci eum. Magnitudo autem virtu-
 tis nulla accessit deo per incarnationem.
 Quicquid enim potest homo. potest deus
 et plus. ergo quicquid potest modo po-
 tuit et prius. ergo non est magnus fac-
 tus. Contra. Magnificat anima mea
 dominum. ergo ipsa magnificauit eum.
 ergo ipse est magnificatus. Unde in si-
 gura. tertio Regum. x. Magnificatus est rex
 Solomon super omnes reges terre di-
 uitijs et sapientia. et vniuersa terra desi-
 derabat videre vultum eius. Item
 Bernardus. Vere magnificatus est. quia
 magnificauit eum dominus in conspec-
 tu regum: ut adorerent eum omnes reges
 omnes gentes seruiant ei. Item aug-
 me ita: et existentis magnitudinis addi-
 tamentum. Ipse autem manens quod erat
 assumpsit quod non erat. ergo magnifi-
 catus. Item tale additum: talis magis fa-
 cit tale. Sed diuinitas est bonum et hu-
 manitas est bonum. ergo additum: alteri
 alteri erit magis bonum. Ad hec sol-
 uendo dicimus quod dominus iesus christus in
 incarnatione factus est magnus et paruus.
 quia factus est deus et homo. Magnus
 inquantum deus. paruus inquantum homo
 respectu diuinitatis. ergo vna et eadem
 persona magnificata. et purificata est. et
 magnificatio hec ad diuinitatem. purifi-
 catio autem exinanitio ab humanitate. Quod
 autem persona potest magnificari hoc habet ratione
 humanitatis. quia diuina natura non habet
 quo crescat. Quod autem persona dicitur
 exinaniri hoc conuenit ei ratione diuini-
 tatis. Est autem purificatio siue exinanitio
 non diuine nature in aliquo. sed cum in
 feriori opinio. sicut et magnificatio hec

est non nature extra metam propriam
 eleuatio. sed cum summa natura personalis co-
 iunctio. Erit itaque magnus nobilitate.
 dignitate. potestate. virtute. sanctositate.
 utilitate. nouitate. De magnitudine
 nobilitatis dicit Bernardus. Bene magnus
 cuius magnitudinis non est finis. Et
 quis magnus sicut deus noster? Plane
 magnus quia tam magnus quam altis-
 simus. Et infra. Altissimus enim pa-
 ter. quauis omnipotens sit: non potuit
 tamen equalem sibi parere creaturam: vel in-
 equalē gignere filium: Fecit itaque an-
 gelum magnum sed non quantus est ipse
 et ideo nec altissimum. Solum autem vni-
 genitum quem non fecit sed genuit omnipotens
 omnipotentē. altissimum altissimum. coe-
 ternus coeternum. ipsius sibi per omnia co-
 parari nec rapinam estimat nec iniuri-
 am. De magnitudine dignitatis siue
 auctoritatis. idem Bernardus. Erit enim
 magnus dominus quia magnificauit
 eum dominus et. ut supra. De magnitudi-
 ne potestatis bernardus. Magnificat anima
 mea dominum quia. hic erit magnus et
 magna faciet tibi: quia potens est et sa-
 ctum nomen eius. Item potestas eius
 potestas eterna que non auferet. Dan.
 7. De magnitudine virtutis et dignita-
 tis simul. Apoc. 19. habens in vestimen-
 to et in femore suo scriptum. Rex regum
 et dominus dominantium. Item Apo. 5. Vi-
 cit leo de tri. iuda. De magnitudine
 fame. Magnus dominus et laudabilis
 nimis. Item ps. A solis ortu. usque ad
 occasum laudabile nomen domini. De
 magnitudine utilitatis Bernardus. dicit. Ma-
 gnificetur a nobis paruus et magnus
 dominus quos ut faceret magnos factus est
 paruus. paruulus ait ysa. 9. Natus est nobis.
 nobis inquam non angelis qui cum
 magnus haberet parum non requirebatur.
 nobis ergo natus nobis datus quia
 nobis necessarius. Ideo de nobis
 nato vel dato faciamus ad quod na-
 tus est et datus: precamur nostro ad

nostram utilitatem: de saluatore salutem operemur. De magnitudine nominatis. Jere. xxi. Nouum creauit dominus terram. Et dyonysius. Quod est omnium nouorum nouissimum. Magnus inquit erit secundum omnem modum: magnus secundum substantiam. quia deus magnus est quantitate. quia omnipotens: magnus. secundum qualitatem. quia summe bonus deus. magnus secundum relationem. quia filius dei. magnus secundum quodammodo quia eternus. Magnus secundum ubi. quia ubique. magnus secundum sicut vel potentiam. quia celum sibi sedes est. et terra scabellum pedum suorum. et sedet super cherubin. et ambulat super pennas ventorum. Ascendit etiam super omnes celos et sedet ad dexteram patris: et astat nunc vultui dei pro nobis. Magnus secundum habitum. quia vestimenta sua sunt candida super niuem. qualia fullo non potest facere super terram. quia fortitudo et decor indumentum eius. Indutus est enim decore et precinxit se virtute. concidit saccum suum et circumdedit se leticia. Magnus quoque est magnitudine actionis. In principio creauit deus celum et terram: id est filium quem genuit in quo omnia creauit. et recreauit. iustificauit. glorificauit. Unde psalmus. Generatio et generatio laudabit opera tua. Ipse se opera fecit que nemo alius fecit. et opera que ipse fecit testimonium perhibent ei. quia magnus filius magni dei. Magnus quoque in passione. ipse enim nouissimus virorum vir dolorum. et non est dolor similis dolori eius. Sic ergo potest qualiter paruulus iste per omnem modum est glorificatus ac magnificatus. Est autem magnus iste purificatus. Unde Beatus Bernardus. Et tu quidem virgo paruulum parientem paruulam nutriendam paruulum lactans. Sed videns paruulum. magnus cogita. Et infra. Ecce paruulus in medio statuitur. O paruulus paruulis desideratus. O vere paruulus. sed malicia non

sapientia. Studeamus effici sicut paruulus iste. distamus ab ipso. quia nullus est et humilis corde. ne magnus videlicet deus factus sit sine causa homo paruulus ne gratis homo mortuus: ne in uacuum crucifixus. Sic ergo patet qualiter paruulus iste paruus est et magnus leo et agnus leo de tribu iuda et agnus qui tollit mundi peccata.

De hoc quod dicitur filius altissimi vocabitur. capi. 254.

Ostendit hoc queritur. Et filius altissimi vocabitur. Ad quid additur: cum supra dictum sit. Et vocabitur nomen eius iesus. Et qualiter differat hoc vocat. o ab illa. Item filius altissimi est commune omnium hominum. Iuxta illud psalmus. Filii excelsi omnes. et illud Mattheus. vi. pater noster. Et illud. Ecclesiastes. iij. et eris velut filius obediens. Item altissimus est deus trinitas. ergo ipse est filius dei trinitatis. ergo filius spiritus sancti et filius filii. Ad hoc dicimus quod differt hec filiatio ab alijs et hec vocatio a supra dicta. hec enim filiatio est per eternam generationem. alie vero per adoptionem. superius posita vocatio notat proprium nominis impositionem. hec autem non solum propriam nominationem. sed et rei nominis et diuine nature per opera declarationem. Ipse itaque vocabitur eterna nominatione. scripture attestante. Iohannis prophetatione. operum prophetante: patris declaratione. columbe ostensione. petri confessione. demonum susceptione. doctrine singularitate. quia sicut dicitur iohannis. vij. nunc locutus est sic homo: glo. quia deus cuius fuit sermo in patre. et non sicut scribarum et phariseorum. Oportet ergo istis modis vocabitur ab hominibus altissimus filius unigenitus in esse nature. unigenitus in donis gratie. sumus in esse glorie. unum in essentia cum patre. erit a patre eterna generatione: unum principium in communi spiratione.

De hoc dabit illi dominus deus sedes .
capitu. 255 .

Ost hec qrit de illo quod subdit
Dabit illi dñs sedē dō patris ei⁹ .

Querit ergo vtz p sedē dauid hic in
telligat regnum corporale vel spūale .
Si corporale illud nunq̄ habuit . ymo
sicut dī . Jo . 6 . a turbis eū regē facē vo
lentibus fugit . 7 añ pylatus p̄testatus
fuit . Sicut dī . Jo . xviij . Regnum meū
nō ē de hoc mūdo . Si autē itelligatur
p hoc regnū spirituale illud sp̄ habuit .

Item lu . i . dabit illi dñs sedē dauid .
glo . In p̄ti vita corda inhabitans re
gnabit . i futuro ad gloriā vocās . Sed
xp̄us hō regnū spirituale nunq̄ hūit .
inq̄tum deus semper habuit . ergo illi
nunq̄ datum fuit . Itē qñ natus fuit
tunc rex fuit . ergo nascendo vel p nati
uitatē non accepit . Itē diffiniētes . p
genus p̄p̄inquis diffiniūt . regnū iu
deorum p̄p̄inquis fuit dñō n̄ō iesu
xp̄o in Josya q̄ in alijs . Un̄ poti⁹ dixit
se debuit sedē Josye p̄ eius . p̄fert̄ cū
iosias i plurimis figurauit dñz ihs xp̄s

Itē regnum dauid fuit cū sanguis ef
fusione pp qd dī . 2 . R . vij . Nūquid edi
ficabis mihi domū glo . Non q̄ vir san
guinis es . Et . 3 . R . v . Non poterat edi
ficare domum nomini dei sui . pp bella
imminētia in circuitu . Regnum autem
salomonis fuit pacificū sicut ibidē sub
iungitur . Nunc autē requie ; dedit deus
mihi per circuitum : 7 si est sathan nec
occursus malus . Si ergo regnū dauid
in sanguinis effusione . regnum vero
Salomonis in pace consimilius fuit re
gnū salomonis regno xp̄i . qui non re
gnat nisi in pace . Regnum enim suū
inter nos est . 7 iusticia 7 pax 7 gaudiū
in spiritu sancto . quia in pace factus ē
locus eius . Sicut dicit ps . 7 non est
ipse deus dissensionis sed pacis . qui est
pater futuri seculi p̄iceps pacis . ergo
expressius 7 potius figuratur r . gnum
eius per regnum salomonis . q̄ per r e

gnū dauid . Itē ; nomine 7 re . 7 re
gimine videtur salomon expressius do
minum figurasse . Nomine : quia pa
cificus interpretatur . Christus autem
pacem fecit ei qui longe est 7 qui prope
est . Re . quia tertio R . x . Magnifica
tus est salomon diuitijs 7 sapiētia sup
reges 7ē . hec autem omnia p̄p̄rijsi
me conueniunt christo . quia sicut dici
tur . Col . ij . virtus est 7 sapiētia patris
in quo sunt omnes thesauri sapiētie : 7
scientie dei absconditi . Speciosus for
ma p̄ filijs hominum . In quem 7ē .
desiderant angeli prospicere . Sicut di
citur . i . Petri p̄ . Regimine . quia non
fuit sathan . nec occursus malus . sicut
dictum est in regno suo . In opere ē
dominum figurauit . Ipse enim domū
domino edificauit . iij . R . viij . edificans
edificauit domum i habitaculū tuū 7ē .
7 xp̄s v̄a sapiētia edificauit sibi domū .
7 excidit columnas septem puer . 9 .

Item diuina electione videtur dñm
figurare . quia de co iuxta litteram scri
ptum est . ij . R . vij . Ego ero illi in p̄ez
7 ipse erit mihi in filius quod vere 7 p
p̄rie solummō cōuenit dom̄o iesu xp̄o .

Nec obstat q̄ salomon alienigenas si
bi copulauerit vt dicit . 3 . re . xi . cum ē
ipsum in hoc figuret qui zelotipia aīa
rum quasi extra se raptus animas pec
catrices sibi in misericōdia 7 miseratione
onibus desponsauit . Quod autē malum
factum bonū possit figurare p̄ p̄ glo .
2 . R . xi . Super historiā adulterij 7 iter
fectionis vrie . Itē ; Lati . 3 . Videte re
gem Salomonem i dyademate quo co
ronauit cum mater sua . glosa . Maria .
Ibi rex salomon itelligitur rex xp̄us .
ergo 7 sua sedes debet dici sedes salo
monis .

De hoc regnabit in domo iacob in eter
num . capitu. 256 .

Ost hec sequitur d̄ eo q̄ sequitur

Regnabit i domo iacob in eternū
7ē . Si . u . sedet sup sedem dauid . ergo

et regnat in domo dauid. Nihil enim esset dictum dabit ei sedem regio theutonie et regnabit in domo regis fracie. Item si intelligatur quod regnaturus sit utrobique. ergo regnum Jacob debuisset preposuisse. Item non potest de diuersis regnis intelligi: quia regnum dauid non fuit nisi in domo Jacob idest in iudeis.

Item cum dominus regnet spiritua- liter non solum super eos qui sunt in domo Jacob. sed super totam ecclesiam. debuisset dixisse in domo adae. vel abel a quo: cum altero ecclesia incepit. Item si intelligatur de regno spirituali. quo regnauit spiritualiter super populum peculiarem. scilicet ecclesiam iudeorum. tunc debuisset dixisse in domo abrahe. Item diffinitio istius populi facta est per ysaac. Juxta illud Gen. xxi. In isaac vocabitur tibi semen. ergo debuit dicere in domo ysaac. Item si voluit denominare a primo rege israel. sed hic fuit Saul.

Item cum dauid non habuit sedem spiritualement: quomodo regnum spirituale dicitur sedes dauid? Item quicquid est eternum illius non erit finis. ergo alterum eorum erit superfluum.

Utrum dominus in quantum homo sit rex angelorum et ecclesie militantis. c. 257.

Utra predicta querit utrum dominus in quantum homo sit et rex angelorum et ecclesie militantis. Et videtur quod sic. homo est dignissima omnium naturarum. ergo dignissimus inter homines erit omnium creaturarum dignissima. ergo rex. Item mater sua est regina angelorum. ergo ipse est rex angelorum. Item mater sua est exaltata super choros angelorum. Ut dicit Hieronimus quod sibi soli conuenit: et matri et filio. ergo ipsa regina et ipse rex angelorum.

Item caritas ordinat statum patrie. sed dominus in proportionabiliter habuit caritatem super seraphim. ergo et statum. ergo et rex angelorum. Item Mat. x. Accesserunt angeli et ministrabant ei. Item

ipse est in quo desiderant angelus et homines.

Item Apoc. xix. et xxi. Conseruus tuus sum et fratrum tuorum. dicit angelus ad iohannem. Item Apoc. 4. Vngi quatuor seniores mittebant coronas suas ante thronum. quod omnes sancti participantur quod per humanitatem christi coronati sunt. Item filii resurrectionis equales erunt angelis. sed ipse est rex illorum ergo et angelorum. Ipse est. n. primogenitus mortuorum et princeps regum terre. Apo. p. Item luc. xix. homo quidam abiit in regionem longinquam accipere sibi regem. et re. 22. Ergo christus accepit regnum triumphantis ecclesie. Item ysaia. Trinitas sibi soli nota est et homini assumpto. Item anima christi sciuit omnia que deus. ergo ipse est superior omnium angelorum in cognitione. ergo et in dilectione. Item dicit Dionysius in ecclesiastica Hierarchia. ca. v. Lex quidem hec diuinitatis per priuilegia ad diuinitatem. scilicet reducere lucem. et sic per superiora regunt inferiora. ergo ipse est rex angelorum. Item habet in vestimento et in femore suo scriptum rex regum 22. Item dyo. in ecclesiastica Hierarchia. ca. v. Quosdam enim eorum introducit a portibus sacra eruditos domum esse virtutum. et regem glorie in celum humanitus receptos non quosdam vero apud ipsum iherusalem in medietate docentem et per largiens eis manifestantem suam beatitudinem benignitatem. Ego inquit disputo iustitiam et iudicium saluatoris. Ex his patet quod angeli illuminantur et perficiuntur in quibusdam immediate a domino iesu christo in quantum homo. ergo in quantum homo est rex angelorum.

Contra celestis hierarchia est super humanam. ergo infimum de celesti est super supremum de humana. sed inferiora non regunt superiora. ergo nullus homo potest esse rex angelorum.

Item simpliciter simpliciter: et optimum optimo. Sed angelus superior et melior est homine. ergo optimus angelus

optimo homine. Item dyonisi⁹ in. 122. capi. de diuinis noibus. Regnum ē ois finis z ornat⁹ ordinis. z legis distributio. sed xpus inquantum homo non distribuit angelis fines z ornat⁹ z legē ergo non est rex eorum inquantum homo. Item ps. Mruisti cum paulo minus ab angelis. ergo non est rex angelorum. Item christ⁹ aut ē superior angelis inquantum homo aut non. Si non ergo non ē rex. Si sic z inquantum homo. ergo omnis homo quod falsum est. Item rex debet esse eiusdem nature cum eis quorum est rex z econuerfo. Asinus enim si poneretur rex auiū nec aquila rex animalium gressibilium; z christus homo non est eiusde; nature cum angelis. ergo inquantum homo non est rex angelorum. Item in angelis non est proprie lex. ergo nec rex.

Item aia ē substantia intellectualis illuminationē a primo vltima relatione receptiua. ergo angelus p^{ri}or. ergo angel⁹ natural⁹ ē superior aia. z aia suppoit⁹ hoī. ergo angel⁹ superior omni homi⁹ ergo nō est rex angelorum. Item spūs vnibilis corpori. p^{ro}pinquior est corpori q̄ non vnibilis. z spiritus nō vnibilis p^{ro}pinquior est spiritui increato q̄ vnibilis. ergo spiritus angelicus p^{ro}pinquior est deo q̄ humanus. ergo nobilior z melior. ergo homo non potest esse rex angelorum. Item luce. xxiij. Astitit angelus de celo confortans cum :

Item dyonysius in cel. ierar. iij. Uide enim q̄ t^{em}p^{or}e isto sup celestium esse tiazū superessentialis essentia ad id qd fm nos inmutabiliter veniens nō resilit a se ordinata z assumpta humana oz si natione. sed semper obediens subditur patri z dei per angelos dispositionibus z per medios ipsos ordinatur. Nūciatur ioseph a patre disposita filij ad egiptum recessio. z iterum ex egipto ad iudeam traductio: z per angelos videmus ipsum paternis legationibus ordi

natum iuste d^{ic}e vt scienti nostris sacerdotibus traductionibus expressa z de angelo ipsum iesum confortante. Ex his omnib⁹ videtur qd domin⁹ ies⁹ inquantum homo. sit sub angelis. ergo non est rex angelorum.

Solutio predictorum. capi. 258.

Hec soluēda dicimus qd domio iesu xpo est secundū quattuor modos loquendum. Primo de ipsa yposita si siue persona z secundum hoc ē rex omnium angelorum. Secō de natura idest de persona ratione diuine nature z sic est superior a^{li}quo omni angelo. Tertio de persona ratione humane nē. sed hoc potest ē dupliciter vel secundū qd ipsa ē in vnione cum diuina. z sic adhuc est superior omni angelo vel scdm qd i se circūscripta diuinitate cōsideratur. z sic est inferior omni angelo. z sic loquitur damasce. vbi ait qd ignorantes z seruilem naturam assumpsit. Trib⁹ ergo modis ē superior omni angelo. q̄r tomodo est inferior omni angelo. Ad ea que obiecta sunt de sede. z d^{ic} regno dauid dicitur qd ibi accipitur signū p signato. Per regnum aut dauid t^{em}p^{or}ale figurat regnū xpi spirituale. Dabit ergo illi sedem regni sacerdotij magisterij. iudicij: conuiuij dauid. propter carnis propagatiōez. diuinaz electionem. humilitū exaltationez. hostiū deuictōz: sanguinis effusionē. diuini cultus augmentatiōez. spūalem pfiguratiōez. spūales pmissionem. operū incitatiōez. stutū similitudinē: caritatis magnitudinem.

Et regnabit miseris miserādo. malos extirpando. bonos exaltando. omnib⁹ i^uperando. hostes subrugādo. curias elebrando. iura puulgando. regnum dilatando. Regnabit aut p gratiam z gloriam i domo. per caritatem z vnitatem hospitū. idemptitatem cibi z vestitus communitatem. operū conformitatem.

In domo iacob inq̃ q̃z imitabit iacob
 pegrinatē. fūientē. fugientē. repatri
 antem. Dicim⁹ etiā q̃ regnū xp̃i figura
 tū fuit in regno dauid z in regno salo
 monis. S; regnū dauid significat re
 gnū xp̃i p̃ns sup militante eccl̃ia. que
 est in bello contra vicia. z cū effusione
 sanguinis. z castigatione corporis. z cru
 cifixione carnis. z vicijs z p̃cupiscētijs
 Regnū autē salomonis figurat regnū
 triūphantis eccl̃ie. q̃ est in visione pa
 cis. vbi non audis maleus neq; securis
 sicut dicit de templo quod edificauit
 Salomon. 3. Regū. 6. Sed sedet ibi po
 pulus dñi in pulcritudine pacis. in taber
 naculis fidei. i. requie opulenta. ysa.
 32. Unde sedes dauid appellat̃ hic re
 gnū p̃ gratiā in p̃nti. p̃ domū iacob in
 telligit̃ regnū gl̃ie in futuro. vnde po
 tissime ponitur ibi iacob qui signat ca
 ritate iuxta illud. Abraham genuit ysa
 ac. ysaac autē genuit iacob. i. fides sp̃s.
 spes vero caritatē. Unde nō est ibi do
 mus ade quia nō est ibi terrena s; cele
 stis cōuersatio. Non abrahe vel ysaac.
 q̃z fides. spes. euacuabunt; sola autē;
 caritas nūquā excidet. Unde regnabit
 in domo iacob in eternū. Unde Ber.
 deniq; quid magnū p̃mittitur ei qui se
 det super cherubim quē p̃pha videt se
 dentē sup solium excelsū z eleuatus; se
 dere in sede dauid p̃ris sui. Sed noui
 mus quandā aliam ierusalē ab ea que
 nunc est. in qua regnauit dauid signa
 tam multo ista meliores; multo dilectō
 rem. hanc igit̃ puto hic esse figurata; .
 illo v; vsu loquendi quo se scriptura si
 gnans ponit p̃ signato. Tunc sane de
 dit illi dñs deus sedem p̃ris sui. q̃si cō
 stitutus est ab eo rex super syon montē
 eius. Sed hic p̃pha de quo regno dixe
 rit. expressius apparuisse videtur in eo
 q̃ non in syon sed super syon posuit.
 Nam ideo fortassis dictū est super q̃z i
 syon quidem regnauit dauid: super sy
 on vero regnum est illius de quo di

ctum est ad dauid de fructu ventris
 tui ponā super sedē tuam. de quo pal
 um p̃pham dicitur. ysa. 9. Sup solium
 dauid super regnū eius sedebit in eter
 nū. Vides q̃z vbiq; reperis sup syon.
 super sedē. sup solium. sup regnū. dabit
 ei dñs sedē dauid patris ei⁹ non typicā
 sed verā; non tpalem sed eternā. non
 terrenam sed celestem. Que ideo ut
 iam dictum ē memorat̃ fuisse dauid. q̃z
 quod hic tēporaliter sedit: eterne illius
 gerebat ymaginē. Et regnabit i domo
 iacob i eternū. hic quoq; si domū ia
 cob tpalem accepimus quomō in i. la q̃
 eterna est in eternū regnatur⁹ est? Que
 renda ergo est dom⁹ eterna iacob in
 qua regnet in eternū. cuius regni non
 erit finis. Aut nō deniq; exasperas do
 mus illa iacob ip̃e abnegauit eum. z
 insipienter respuit ante faciem pylati.
 q̃n illo p̃ferente regem vestrū crucifi
 gam: vno ore rīdendo clamāt non ha
 bemus regem nisi cesarem. Require
 itaq; aplm: z discernet tibi eum qui in
 occulto iudeus est ab eo qui ē in māse
 sto. z q̃ in spū est circumcisio ab ea que
 sit in carne. vel spūalem israel. a carna
 li. z filios sp̃s abrahe a filiis carnis.
 Non enī; inquit oīs qui ex israel hi sūt
 israelite. neq; qui semē abrahe hi filij
 abrahe. Solos igit̃ qui in fide iacob i
 uenti sūt reputat de domo iacob. Vel
 potius noueris ipsos spūalem z eter
 nam domū iacob in qua regnabit dñs
 in eternū. Sequere ergo z dic similt̃.
 nō omnes qui ex iacob hi reputādī sūt
 de domo iacob. Quis ex vobis qui iux
 ta interpretationē nominis iacob sup
 plantet dyabolū. s. de corpore luctes cū
 vicijs z cū concupiscētijs suis. ut non
 regnet peccatum in suo mortali corpo
 re: sed regnet in eo ih̃us nunc quidem
 per gratiā: in eternū p̃ gl̃iam. Beati in
 quibus regnabit ih̃us in eternū: quia
 ipsi cum eo regnabunt z regni eorum
 non erit finis. O quam gl̃iosum est il

lud regnum in quo reges congregati
conueniunt in vnum ad laudandū. s.
z glorificandū eū qui super omnes est
rex regum z dñs dominantū. d cuius
splendidissima cōtemplatione fulgebūt
iusti sicut sol. O si z mei peccatoris me
numerit ihus cū venerit in beneplacito
populi sui. cū venerit in regnum sa. O
si me in illa die quando traditurus est
regnum deo pfi visitare dignabitur in
salutari suo. ad videndū in bōitare ele
ctorum suoz ad letandū in leticia gen
tis sue ut laudet etiā a me in heredita
te sua. Veni interim dñe ihu aufer scā
dala de regno tuo. qd est aīa mea: ut
regnes tu qui sedes i eo. Venit enim
auaricia z vendicat sibi in me sedem.
Factantia cupit domiari mibi. Super
bia vult mibi ērer. Luxuria dñe. Ego
regnabo. Ambitio inuidia. detractio. z
iracundia. certāt in me cuius ego potis
simū videar esse? Ego quantum va
leo resisto renitor. quantū uiuor: dñm
meum ihm xpm reclamo: ipsi me defen
do. qz ipsius me iuris eē cognosco: Ip
sum mibi deum ipsum mibi dñm teneo
z dico. Non hēo regem nisi ihm. Veni
ergo dñe z disperge illos i virtute tua
z regna in me qz tu es ipse rex meus z
deus meus.

De hoc quomō fiet istud. ca. 29.

Ost hec queritur. de illo quod se
quitur. Quomō fiet istud. Et vide
tur potius q hoc dixerit dubitando.

Annūciatio ysac fuit figura istius
annūciationis. Sed ibi Sarra risit z
dubitauit. ergo videt q similiter debet
esse in figurato. Item Abraham di
xit Gen. 17. tñ ysmāel uiuat coram te.
ergo videt simul dubitasse. Itē lu. i.
zacharias dubitauit. q annūciatio etiā
istius figura fuit. ergo z in ista annun
ciatione debet esse dubitatio. Sed p
tra Ambrosius super luc. in glo. Cum
Sarrah risit de promissione dei: z vide

tur q dixerit. Quomodo fiet istud qñ
virum nō cognosco: cur nō fuit muta
sicut zacharias? Sed Sāra z maria nō
dubitant faciendum quod promittitur
sed modum requirunt. Itēz alia glo.
Legerat z nō dubitabat virginez pari
turam: sciebat q impleri oportebat qd
ab angelo audierat z quo ordine imple
ri debeat requirit. Itēz Ber. Non du
bitabat de facto s; modū z ordinem re
quirat. Non enim querit an fiat istud.
s; quomō. quasi dicat. Cū sciat dñs me
us testis consciētie mee votū esse ancil
le sue nō cognoscere virtū. qua lege quo
ordie placebit tibi ut fiat istud? Si opor
tuerit me frāgere votum ut pariam ta
lem filium: z gaudeo de filio. z doleo
de proposito. fiat tamē voluntas eius.
Si vero cōcipiā virgo paria vgo: quod
vtrq; si placuerit ei impossibile nō erit
tūc scio vere quia respexit humilitatem
ancille sue. Ex his videt q nō dubita
uerit de facto s; de mō. Sed cōtra vi
detur q p illud quomō. non solā quera
tur qñ dubitatur de mō. sed qñ dubita
tur de facto. Jo. 3. Quomō pōt homo
nasci cū sit senex. ibi tñ dubitatur de
ipso facto z nō tñ de modo. Item si
gnum q angelus dat ad istā qōnez nō
certificat de modo sed d facto. qñ vice
ret. Si elisabeth pōt concipere. ergo z
tu. Item modus satis videtur expres
sus cū dicit. Concipies in vtero. ergo
concepit virgo. Nupta concipit in vterō.

Item lu. i. Non erit impossibile apud
deum omne verbū. glo. i. factū quod v
bo exprimitur. ergo certificatur de fa
cto. ergo dubitauit de facto. Item
phus. dubitare de singulis non erit in
utile. ergo potuit de vtroq; dubitare.

Item si de mō licuit dubitare. ergo
z de facto. Itēz sancti exponunt istā
conceptionem mystice. Unde Ambrosi
us. Mystice maria desponsata sed vgo.
typus ē ecclesie: que est immaculata s;
nupta concipit nos de spiritu. virgo

parit nos sine gemitu. et ideo fortasse alij nupta ab alio repleta. ergo cum ista conceptio possit spiritualiter intelligi licite potuit dubitari: utrum sic vel sic debeat hoc fieri. Item non est credendum: omni spiritui. quia angelus sathane transfiguratus in angelum lucis. Sicut dicitur 2. cor. xi. ergo de hoc potuit dubitare.

Item Sapi. ix. qui cito credit. levis est corde. Item quod ex hoc quod quaesivit sequatur aliqua dubitatio nec de facto nec de modo per hoc quod non omnis quod est propter dubitationem. Dominus enim in euangelio saepe et plura quaesivit. et tamen de nullo unquam dubitavit. Item Mat. xi. Iohannes cum audisset in vinculis opera Christi et cetero. Crisostomus dicit quod non propter se sed propter discipulos quaesivit. Alii simili vident quod etiam beata virgo quaesivit non sibi sed nobis. Item legerat virginem parituram. ergo hoc sciuit per fidem: et ei modo dicitur quod ipsa sit illa. ergo credidit se virginem parituram.

Item ipsa credidit articulum de incarnatione. Sed de substantia ipsius articuli est credere virginem deum concipere. et parere. ergo non dubitavit utrumque manens virgo esset conceptura et paritura. Item angelus non respondit nisi quod sciuit prius. Item angelus nihil respondit nisi de modo concipiendi.

Item videtur quod non hoc quod subiungitur virum non cognosco. Multe enim virgines virum non cognoscunt: et tamen in posterum concipere possunt.

Ad hoc soluendo dicimus quod beatissima virgo prudentissima et fidelissima nec de facto vel modo dubitavit. nec obstat si in figuris dubitatio processit. Quia quid enim in figuris dubitationis processit vel imperfectionis. in hoc istud figuratum figuras excellit. quia nulla figura istud figuratum per omnia et in omnibus exprimere sufficiens fuit. Quod necnam autem quam beatissima virgo angelis fecit. propter ipsius dubitationem

non fecit sed propter materie plenioris descriptionem. propter veritatis maiorem expressionem. propter errorum dubitationum. opinionum exclusionem. propter nostram edificationem. Ad id quod de causa quoniam traditione obicitur per solutio per argumentum gloriose. Non cognosco. id est non cognitarum propono. Ex his patet solutio ad obiecta.

De hoc quod virum non cognosco. ca. 260.

Ostenditur hoc queritur de hoc quod dicitur virum non cognosco. novit enim patrem suum. ergo virum. Item nunquid non novit Ioseph. Item omnis cognitio est sensitiva vel intellectiva. omnis intellectiva est speculativa et affectiva. beatissima virgo cognovit virum cognitione speculativa et affectiva quia dilexit omnes viros et omnes homines. Item sensitiva qui multos viros viderat et audierat. ergo omni modo virum novit. Item si dicatur quod intelligatur de cognitione experientie. contra. multos viros experta fuit. Est enim experientia multorum singularium simul cognitio. Ex multis enim memoriis fit unum experimentum. et sic experta fuit multos viros. Si autem dicatur quod hic accipitur cognitio pro actu generationis. hoc videtur inconueniens quod actus cognitionis et actus generationis genere opponuntur. Item non sequitur non cognosco per experientiam. ergo non cognosco. Item si dicatur quod sequitur secundum usum. hoc non videtur posse stare. quia hoc beatissima ego proprie loquendo dixisset falsum. quod absit. Ad hoc dicimus quod hic accipitur vir secundum quod dicitur relative ad mulierem ut mulieris vir. vir importat secundum quod beatissima virgo nouerat. virum nunquam vel videre vel audire. vel intelligere. vel sapere. vel diligere. Dicat ergo non cognosco ut persone mee disatorem. operum rectorum. corporis corruptorem.

nie obligatorē . proliis propagatorē . nū
quā volo cognoscere aliqua cognitio
ne . Ex his soluta sunt obiecta .

De hoc spūs scīs superueniet ī te . c. 261 .

Eunde queritur de illo quod sub
ditur . Spiritus sanctus superueni
et in te videtur q̄ potius dixisse debuit
filius veniet in te quia in illa mō spālī
fimo tñ filius fuit per corporalem pre
sentia . Itē cum ista aduētio sit p̄ filij
humiliationē . potius dixisset descendit
in te . Item de domino legi Jo . p̄io
Super quem videris spūm d̄ . scēdētē

Item spūs corporali sp̄ descendit in
ipsum luc . 3 . Item luc . p̄io qñ dictus
fuit dñs tecum . intelligebatur d̄ corpo
rali p̄fētia . ergo videtur superfluere .

Item de Johāne lu . p̄io . Spiritu sā
cto replebit et vtero matris sue . ergo
multo fortius beatissima virgo . ergo
ista superflua . Item glo . q̄ spūs fact⁹
castificauit ipsam a forde viciorum : s̄
nihil de vicis vel sordibus habuit .

De hoc et virtus altissimi obumbrabit
tibi . ca . 262 .

Ost hoc queritur de hoc q̄ dicit .

Et virtus altissimi obumbrabit tibi
r̄ps enim dei virtus et dei sapientia
non h̄ obumbrare : sed illuminare qui
Sicut dī Jo . p̄io . Est lux vera et illūi
nat omne hominem : s̄ in sūmo beatis
simā suam matrē . Ad Idem Ezech .
xliij . Ingressa ē gloria dñi in templum :
et īsplēduit terra a facie maiestatis ei⁹ .
ergo beatissima virgo non est obumbra
ta sed illuminata . Item purgatio ordi
natur ad illuminationē : illuminatio ad
p̄fectionem : sed ī conceptione perficie
batur in sūmo . ergo illuminabatur in sū
mo . Ad hec soluendo dicimus q̄ spi
ritus t̄ motus . p̄fatus . sciētie . fortitudi
nis . consilij . intellectus . sapientie et spi
ritus increatus . purgās . illuminans . in
flāmans . perficiens . stabilis . conse

crans . fecundans . superueniet . i . sub
to veniet . super id quod modo est veni
et . d̄ superno veniet . plus omnibus ve
nit . p̄ter solita veniet : super merita
est q̄ veniet plus q̄ veniet . quia veniet
et requiescet super naturam venientis
quia nunquam recedet . In sūmo veni
et : ad summum actum veniet : sup om
nes est qui secum veniet filius dei : et v
tas altissimi obumbrabit tibi somitem
extinguēdo . contra tribulationem pro
tegendo . de carne tua umbraculum fa
ciendo . illum modum tibi soli notificā
do . lucem suam in te abscondendo . lu
cem tuam mundo non pandendo viato
rum refrigeriū te faciendo . cōtra estū
concupiscētie te opponendo . lucē corpa
lis prosperitatis tibi subtrahendo . vi
tam tuam cum x̄po ī deo abscondendo
Unde Ber . Non dubitat sed modum
requirit et ord nem . Non enim querit
an fiat istud : s̄ quomodo fiat istud et .
Et dixit angelus ei . Spūs sanctus sup
ueniet ī te . Nunquid potuit repleti gra
tia sp̄it⁹ et necdum habere spūm cui⁹
ipse sit dator gratiarū : Si autem spūs
sanctus iā in ea erat . quomō tāquā ad
huc non venerit superuenturus repro
mitatur : An forte ideo nō dixit simpli
ter veniet ī te . sed addit super . quia q
dem prius in ea fuit per multam grām
sed nūc superuenire nunciatur . p̄ter ba
bundatōis grē plenitud nē quā effusu
rus est super illam : si aliquid amplius
capere pōt quomō fuisse grā plena in
telligēda est : At v̄s cui⁹ iā plena sit . illō
amplius quō capere poterat : An prior
quidem grā tñ repleuerat mentem . se
quens vero ventrē debet perfundere .
q̄tenus . s . plenitudo d̄ unitatis que an
te in illa sicut in multis scōrū sp̄ialiter
et sicut in nullo scōrū corporaliter in ipsa
abundare incipiat : Et nāq̄ spiritus sā
ctus et . Qui pōt capere capiat . Quis
enim fortassis excepta illa que hec so
la in se felicissime meruit experiri .

Intellectu cape. rōne discernē possit. q̄
 liter splendor ille inaccessibleis v̄gineis
 se infuderit visceribus: z vt illa quod ī
 accessibile est accedere. ad se ferre po-
 tuisset de portumēta eiusdem corpōis
 cui se per omnia aīa mediante cōtēpa
 uit relique masse vmbracluz fecerit ē
 Et forte propter hoc maxie dictuz est.
 Obumbrabit tibi. qz nimirum ī sacro
 erat. z qz sola per se trinitas ī sola z
 cuz sola virgine voluit operari. soli da-
 tuz est nosse cui soli dacti ē experiri. Di-
 catur ergo. Spūs sanctus zē. q vtiqz
 potentia sua fecundabit te: z virtus al-
 tissimi obumbrabit tibi: hoc est illū mō-
 dum q de spū scō concipies: dei virg? z
 dei sapientia xp̄us sic ī suo sacratissimo
 consilio obumbrando cōteget. z obum-
 brabit quatenus. qui tū notus ē patri
 notus hēatur z tibi. Ac si angel? respo-
 deat virgini. Quid a me queris quod
 ī te met experieris? Scies scies z feli-
 citer scies sed illo doctore quo z aucto-
 re? Ego aut missus sum nūciare virgi-
 nalem conceptum. non creare. nec pōt
 doceri nisi a donante: nec pōt adisci nī
 si a suscipiente. Ideoqz z quod nasce-
 ex te sanctum vocabitur filius dei. qm̄
 non de homine. sed de spiritu scō concipies.
 concipies aut virtute altissimi. B
 est filium dei. Ideoqz z quod nascetur
 non solum de sinu patris ī vterū tuuz
 veniens obumbrabit tibi. sed etiam id
 de tua carne sociabit tibi. Ex hoc iam
 vocabitur filius dei. quemadmoduz is
 qui a patre est ante secula genitus. tu?
 quoqz amodo reputabitur filius. Sic
 autem z quod natus est ex ipso erit tu?
 z quod ex te nascetur eius erit. vt tū
 non sint duo filij sed vn? vtriusqz fili?
 erit. Et licet aliud quidem ex te aliō ex
 illo sit: iam non cuiusqz suus sed vnus
 vtriusqz erit fili?. Ideoqz quod nasce-
 tur ex te filius dei vocabitur.
 De eo qd. n. nascitur sanctum vocabit
 filius dei. cap. 163.

Ost hec querit. De hoc quod seg-
 tur. Quod nascetur ex te sanctuz
 vocabitur filius dei. Cum enim nō na-
 tura nascatur s; psona. uidet q̄ debuif-
 set dixisse. Qui ex te nascetur. Itē v̄
 ē hoc incongruum filius est sanctum.

Item filius dei est cōmune multis.
 Quod bene soluit Bernar. Quid enī
 ē ita simplr sanctū z absqz additamen-
 to? Credo q non habuit quo proprie di-
 gne nominaret illud eximium. illō ma-
 gnificū. z reuerendum: quod de puris-
 sima virginis carne. cuz sua aīa. vnico
 patris erat vniendum. Si diceret caro
 sancta. vel scūs homo. sanctus infans:
 vel quodlibet tale poneret parum uide-
 retur dixisse. posuit ergo indefinite san-
 ctum. qz quicquid illud sit. quod virgo
 genuit sanctum. pcul dubio. z singula-
 riter scūs fuit. p spūs sanctificationez.

De hoc. Ecce elisabeth cognata tua
 capitu. 164.

Ost hec queritur. De hoc quod di-
 citur. Ecce elisabeth cognata tua
 quare vel ad quid illud inducitur. Et
 videtur q̄ ad certificandum domina;
 de predictis. Unde glosa Bernar. Ne
 virgo de partu desperet. accepit exem-
 plum sterilis. Item alia glo. q. d. Nō
 debes hesitare: quia cognata tua zē.

Contra. alia glo. Non quasi incredu-
 lam hortatur ad fidem: sed credenti q̄
 audierat ampliora replicat miracula:
 vt que deum erat paritura. precursō-
 rem quoqz de anu sterili nasciturum
 cognosceret. Item si aliud est exēplū
 promissi. hoc non videtur simile isti.
 Quomodo enī probaret hoc proposituz
 vel que etiam consequentia: si vetula
 de vetulo concepit hominem. ergo vir-
 go sine viro concepit z parit deum z
 hominem? Item id posset eam ī cre-
 dendo potius impedire cum non duce-
 ret ī suum simile.

De hoc non erit impossibile apud deum
omne verbum. ca. 265.

Qst hec querit de hoc quod dicit
Non erit impossibile apud deum
omne verbum. Et videtur esse falsum
quia deum non esse est verbum. et ta-
men non est possibile apud deum.

De ratiōe virginis fiat mihi secundum
verbum tuum. ca. 266.

Item de ultimo q dicit. Fiat mi-
hi secundum verbum tuū. Qua-
re dicit tuum cum non sit suū s; dei fue-
rit verbum. Ad hec dicim⁹ q scdm
Ber. qtuor de causis h iducitur pceptō
Elisabeth. Dicit enim sic. Quid fuit ne-
cesse etiam huius sterilis virgini nūcia-
re conceptum? Nūquid forte adhuc du-
biam et incredulam oraculo. recentiori
voluit confirmare miraculo? Absit. Le-
gitur zacharie incredulitatem ab hoc
angelo fuisse castigatā. mariam autē
in aliquo reprehensam non legimus.
quin potius fidem ipsius elisabeth
prophetante laudatam cognouimus.
Beata inquit elisabeth que credidisti.
Sed ideo sterilis cognate conceptus v-
gini nunciatur. ut dum miraculum mi-
raculo additur. gaudium gaudio cumu-
letur. Porro necesse erat inmodico le-
ticie et amoris inflāmati incendio. que
filium paternę dilectōis cū gaudio spūs
sei mor fuit pceptura. Neq; n. nisi i de-
uotissimo atq; hylarissimo corde tāta
se cape poterat dilectōis et alacritatis
affluentia. Vel ideo conceptus elisa-
beth nūciat marie. qz pfecto decebat.
vt verbum mox diuulgandū. prius sei-
ret virgo p angelū. qz audiret ab hōe
ne mater v; dei a cōsilijs filij videret
āmora. si eorum que in terris tam pre-
gererentur remansisset ignara. Vel
ideo potius nunciatur vt dum nūc sal-
uatoris. nunc pcuratoris edocetur a i-
uentus. rerum tēpus. et ordinem tenēs
ipsa melius postmodum scriptoribus et

predicatoribus euangelij referaret ve-
ritatem. que plene de omnibus a prin-
cipio celitus fuerat inſi ucta mysterijs

Vel ideo ut audiens cognatam vetu-
lam et grauidam cogitet iuuenula si-
mul d obsequio. sicq; illa pperante ad-
uiſitandum paruulo prophete locus et
occafio detur. quo minori adhuc domi-
no ſui officiij valeat exhibere primitias
et dum ad se inuicem concurrunt matrū
infantiumq; ab alterutro excitata de
uotio mirabilius fiat miraculū de mi-
raculis. Benedicamus domino et bñdic-
tiſſime virgini.

Excellentissimi et sanctissimi viri dñi
Alberti magni epi ratiſponſis ordinis
predicatorū in euangelij. Diffus est
Gabriel angelus. aureum et deuotiſſi-
mū opus feliciter explicat. Diligentissi-
me emendatū p venerabilem fratrem
Augustinum de Papiā eiusdem ordi-
nis predicatorū de obseruantia. Aloy-
sius vero de Serapionibus ſua opera et
impensa imprimi curauit. Mediolani
Ab Ulrico ſenſzeler. Teutoico.
Anno domini .1488. Die 17. Aprilis.

§ 3 11 3 S

Registrum operis.

a	b
Prima alba	gratia
quod sentitur	strauit
De longanimitate	sed hec
Excellentissimi	xime
b	i
peccauerunt	surrexerunt
Item inter	ma virgine
milantur	De puritate
de sola	mo vidit
c	k
est terra	Sed nec
Item a	passione
illud	ibi
ginus de	natiuitas
d	l
salutatio	est regis
numis	cordis
Ueritur	in figura
Quidam	extinctione
e	m
omnis	subiectionem
qua creatura	statem
quid sunt	tiorum
ratio	panem
f	n
corporali	repositio
que mori	tioue
cas regitur	non habuit
do dicimus	suprema
g	o
nobis	modum
omni a	z non
custodinit	De hoc
De pace	optimo

